יום ו' כ"ב כסלו תשל"ה 6.12.74 גליון 9245 שנה כ"ז

מעריב

היום ... עמודים
כולל 48 עמודים לנוער ולילדים

160 אג'

מייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

MAARIV • העתון הנפוץ ביותר במדינה

סרטי ההקלטה שנמחקו מהם קטעים היו במשך שבועות בידי אדן ועוזריו

אדן: בעדותי לוועדה הסתמכתי על יומן האירועים של פיקוד דרום ולא של האוגדה ✶ פרס ביקש מוועדת אגרנט להורות לחקור בפרשה

מאת סופרי „מעריב"

יש צורך לבדוק מה היה בסרטי ההקלטה אשר לגבוהם נטען, כי נעשו בהם מחיקות, כדי לטשטש את האירועים האמיתיים באוגדת האלוף אברהם אדן („ברן") ביום ה־8 באוקטובר 1973, בחזית המצרית. האלוף שמואל גונן, שהיה הראשון אשר העלה חשדות בדבר זיופים ביומן האירועים הצבאי של אוגדת אדן בעת המלחמה, גילה אי התאמות בין החומר המצוי בסרטי ההקלטה לבין החומר שהיה במקומות אחרים.

■ מאמצי גונן

גם את פרשת היעלמו של יומן האירועים המקורי חשף האלוף גונן במהלך מאמציו לטהר את שמו מהאשמות, כי הוא אחראי ראשי לכשלון של פיקוד הדרום בתחילת ימי הלחימה. האלוף גונן עמד אז בראש הפיקוד הזה.

(סוף בעמ' 2, טור' 8, 9)

מחבלים חדרו לקיבוץ ראש הניקרה ופצעו קשה חבר משק. — מתנהל מירדף

מאת יעקב ארז

...ליית מחבלים חד־... לפנות בוקר משטח ... לקיבוץ ראש הניקרה בגליל המערבי. ...בלים חדרו לחצר ...וק ופתחו באש על מדירות המגורים.

אחד מחברי המשק נפצע קשה.

כוחות הבטחון הגיעו למקום ובשעת מסירת הידיעה מתנהל מירדף אחרי המחבלים.

המחבלים חדרו אחרי חצות משטח לבנון. הם הצליחו לעבור את גדר המערכת וכן את הגדר המקיפה את המשק ולפנות בוקר פתחו באש על אחת מדירות בלי שייכנסו פנימה. מצב של כוננות הוכרז באזור.

עם סגירת הגליון נמסר:

חבר המשק שנפצע הועבר לבית־החולים הממשלתי בנהריה. המחבלים ירו לעבר אחת הדירות המגורים, לא הזיקו לתוכה ואחר־כך נמלטו מן המשק. במקום שורר שקט וכוחות הבטחון סורקים את השטח.

ארה"ב נגד „התנאי הישראלי" לשלב הבא של המו"מ עם מצרים

לא תתנגד שהסכם־הביניים הבא יהיה למשך שנים אחדות — אבל לא תראה בכך תנאי להסדר

מאת שמואל שגב
סופר „מעריב" בארה"ב

ארה"ב אינה מתנגדת, שמשך הסכם הביניים הבא בין ישראל לבין מצרים יהיה כמה שנים, אך תתנגד בתוקף שישראל תראה בכך בבחינה תנאי להסדר.

מקורות דיפלומטיים כבורים, כי ברור שישראל תיטה כנראה, מאחרי מעבר המיתלה, הצריך בנייתו של קו־הגנה חדש בשטח זמן רב יותר משנדרש בהסכם ההפרדה הראשון — יתכן עד סוף השנה הבאה. ממשלות ערב יודעות היטב, כי הדיפלומטיה האמריקנית תהיה כמעט משותקת ב־1976, בשל מערכת הבחירות. לפיכך, יהיה, לדעת מקורות אלה, לוח זמנים המבוסס על התנאים הללו, מתקבל על דעתן של ממשלות ערב, אך לא יותר מזה.

לפיכך תסכים ארה"ב, עקרונית, כי השלב הבא יהיה ממושך יותר מן הקודם אך תתנגד לכל דעה שיביע שר החוץ מר יגאל אלון בביקורו הקרוב בוושינגטון, אשר עלולה להיראות כנסיון להכתיב לנשיא מצרים, אנואר סאדאת, משך זמן ארוך.

בבדיקת האפשרויות, לחשוב קוד הסכם ביניים בין ישראל למצרים תנסה הדיפלומטיה האמריקנית לעבר נוסח פשרה בין שתי עמדות מנוגדות. מקורות דיפלומטיים ב־

(סוף בעמ' 2, טור' 5, 6)

החקלאים מברכים על הגשמים; בערים: שטפונות, הצפות, שיבושים

שטפונות, הצפות, ניתוקי טלפונים וחשמל — שוב היו „תמונת חורף" מוכרת, בעקבות חידוש הגשמים שלשום בערב. במקומות מסויימים היה צורך להעביר משפחות לבתי־מלון, לאחר שדירותיהן הוצפו מים. לעומת זה — לא הסתירו החקלאים את שמחתם, שימי החורף הגיעו לקיצם. נמסר כי הם השלימו את זריעת תבואות החורף.

● שיבושים בתל־אביב

בתל־אביב היו שיבושי תנועה חמורים בשל השלוליות שנוצרו בכבישים. בשכונות מסויימות בדרום העיר היו שטפונות.

מכבי האש של תל־אביב הוזעקו לסייע למשפחות שדירותיהן הוצפו ובשני מקרים הועברו דיירים ממגוריהם לבתי־מלון. ממגן דוד אדום נמסר, כי היו קריאות רבות בגלל מזג האוויר הגשום, אך לא נמסר על מקרים חמורים במיוחד.

● דליפות בנמל ב.ג.

גשמי הזעף שירדו אתמול הפכו את בית הנתיבות בנמל התעופה בן־גוריון ל„אולמות מטפטפים". בכ־20 מקומות דלפו המים מן התקרה אל דליים שהוצבו כדי „לאסוף" את הטיפות. באופן זה „נזרעו" באולמות של בית הנתיבות דליים מצבעים שונים, ששיוו להם מראה ססגוני, אולם היקשו על התנועה.

כדי למנוע זרימה חופשית

(סוף בעמ' 2, טור' 1, 2, 3, 4)

...ים מנסים לפרוץ בעד עמודי־פלדה כדי לחלץ אנשים שנלכדו בעקבות ...ומטות גג אולם הנוסעים בנמל־התעופה של טהראן אתמול. (צלום ... של א.פ)

„תסיסה נגד חוסיין בירדן"

מאת סופר „מעריב"

תסיסה גדולה שהוגדרה ב„מסוכנת" — שוררת בירדן נגד המלך חוסיין, נודע מפי תושבי הגדה שחזרו מביקור בעמאן.

לדברי תורים אלה — הלכה וגברה התסיסה בירדן מאז החלטות ועידת הפיסגה ברבאט וקיבלה דחיפה נוספת לאור באומן מהיר על „ירדניזציה" של המשטר, שמבצע המלך. במסגרת זאת הוא מרחיק מעמדות מפתח את כל אלה החשודים בעיניו בתמיכה באש"ף.

סופר „מעריב" לענינים ערביים מוסר:

סוכנות הידיעות של המחבלים טענה אמש בביירות, כי שירותי הבטחון הירדניים פתחו בגל מעצרים בקרב פלשתינים באירביד, בזארקה וכן במחנות של הפליטים ברבת עמון. לטענת המחבלים קיימים גם סכסוכים בין העצורים.

...לום לכל עובדי „אל על" בנמל התעופה של טהראן

...שרות אנשים נהרגו בהתמוטט גג של אולם הנוסעים

...ש מאנשי „אל על" לא ...באסון שאירע אתמול ...התעופה הבינלאומי ...בטהראן, כתוצ־ ...גגו של אולם הנוסעים הראשי.

...מול לא היו טיסות מטהראן לישראל. היום תצא טיסת „אל על" לטהראן, אולם שלא כדרכה, תמריא בצהרים במקום בבוקר, וזאת בשל תנאי מזג־אוויר גרועים.

...ת האסון היה במקום כ־ ...על 200 איש ורבים מהם ...מתחת גושי הבטון ו־ ...הפלדה שקרסו. עד כה ...כ־20 גוויות.

...ת האסון היה משרד „אל ...בנמל ריק, משום שאת־

יעבור עוד זמן ניכר עד שיתברר מהו בדיוק מספר ההרוגים. עשרות אנשים שהיו במסדרונות ובהליכים לאולם הצליחו להימלט, אך יש ביניהם פצועים. סבורים כי רוב הנוסעים הם איראנים. עד כה נודע רק על 3 אזרחים לא איראנים שנהרגו, הם מיכאל ניכוליץ בן 43 מוויסקונסין בארה"ב; ביראן אבאקאן, בן 65, מטורקיה; ותולהד משוויץ.

עבודות ההצלה מתנהלות בקצב איטי הן משום שההרס גדול והן בגלל הקור העז.

„סוריה מאלצת את כוח האו"ם לבצע פעולות שאינן בסמכותו"

קובלים חיילי הכוח ✶ בין השאר אולצו ע"י דמשק לפוצץ מוצב צה"ל ליד קונייטרה ✶ ישראל פנתה לאו"ם

מאת מאיר הראובני

בקרב אנשי כוח או"ם בגולן רבו באחרונה תלונות כנגד שלטונות סוריה ופרצו חילוקי דעות, שגרמו התערבותו של מזכיר או"ם, ד"ר קורט ולדהיים, בדמשק.

אנשי או"ם טוענים, שהסורים אינם מבינים את משמעות נוכחותו של כוח הירום של או"ם בגולן ולוחצים על הכוח לבצע תפקידים שאינם בתחום סמכותם, דוגמה לכך: אילוצו של כוח או"ם לפוצץ את העמדה במוצב 107 של צה"ל לשעבר, ליד קונייטרה.

דרישות אחרות הן שאו"ם יקיים פיקוח על תנועת כוחות צה"ל גם מעבר לתחום ההפרדה, ודרישות חוזרות ונשנות לערוך ספירת ...חות וציוד לחזקה בצד הישראלי של קו ההפרדה, הגורמים שיבושים בעבודת כוח האו"ם.

כן נודע כי השלטונות הסוריים ... לחיילי או"ם ... שכונת השטחים היהודים. ... פנתה ... חיילי הגדוד האוסטרי המשרת בצפון הגולן.

נודע כי בביקורו האחרון של מזכיר או"ם, ד"ר קורט ולדהיים בדמשק, הוא דן בבעיות אלה עם שלטונות סוריה. נראה שנאלץ להזהר לסורים בעקיפין. אחרות ההוא שנתן את ההוראה למפקדי כוח או"ם בגולן לבצע את פיצוץ העמדות במוצב צה"ל לשעבר.

ישראל הביעה למפקדת או"ם שאינה רואה בעין יפה פעולות מסוג זה, הן בשורות אנשי האו"ם והן הצבאיים של סוריה.

„יבדקו תלונות נגד חברות הסקה על „סעיפים מגבילים" בחוזים

משרד המסחר והתעשיה עומד לבטל את הפיקוח על דמי השירות, ההובלה והגביה ✶ יוגבר הפיקוח על שרותי האחזקה והתיקונים

מאת ר"י גומרמן

היועץ המשפטי לממשלה יבדוק את החוזים החדשים שהופיצו בימים אלה חברות „תרמוגאז" להסקה ומים חמים, בגלל תלונות שהגיעו ל„מועצה הישראלית לצרכנות" על סעיפים מגבילים בחוזים אלה.

חברת „תרמוגאז" דרשה תחילה את אישור משרד המסחר והתעשיה להעלאה ניכרת בדמי העמלה שהיא גובה תמורת אספקת הדלק ואחזקת מתקני ההסקה בבתים. אולם, אחר־כך החליטה לבטל את החוזים הקיימים שלה עם רבבות לקוחותיה ולנסח תחתם חוזים חדשים ותנאים שונים מאלה שהיו בעבר. על פי חוזים אלה ההתקשרות תהיה רק עם נציג אחד של דיירי הבית ולא עם כל דייר ודייר כפי שהיה עד כה. כן הוכנסו בחוזים סעיפים מגבילים שונים.

● מדיניות חדשה

בעקבות העלאת מחירי הדלק והסכומים הגדולים שנדרשים הצרכנים לשלם תמורת שירותי ההסקה, קיים בימים האחרונים משרד המסחר והתעשיה דיונים במטרה לקבוע מדיניות חדשה בקשר למחירי השירותים הנילווים הניתנים לאספקת הדלק להסקה. המישנה למנכ"ל משרד המסחר והתעשיה, מר זאב בירגר אמר אמש בתשובה על שאלתי כי יש מגמה במשרד לבטל בימים הקרובים את הפיקוח הממשלתי הקיים כיום על דמי העמלה, שגובות החברות לשירותי הסקה תמורת אספקת הדלק, הפיקוח על מסירתו וגביית התשלום מן הדיירים.

● דמי עמלה מופרזים

נודע, כי בבדיקה שערכו אנשי משרד המסחר והתעשיה התברר כי דמי העמלה הנגבים על ידי חברות ההסקה השונות („תרמואיל",

(סוף בעמ' 2, טור' 5, 6, 7)

מכונית של ישראלי חובלה במרכז שכם

מאת יהמי דמר

מכונית ישראלית שחנתה אתמול במרכז שכם, ניזוקה קל כהתפוצץ מטען נפץ, שהונח מתחת אחד מגלגליה.

המכונית, השייכת לתושב תל־אביב, חנתה ברחוב פייסל בשכם. ב־11.30 לפני הצהריים נשמע לפתע פיצוץ חזק ואחד מגלגליה התעופף הצידה. ארתה שעה לא היו אנשים בקרבת מקום ואיש לא נפגע.

כוחות הבטחון הקיפו את האזור, ערכו סריקות בשטח ועצרו חשודים לחקירה. רוב החשודים שוחררו לאחר שהוברר כי אין להם קשר למקרה.

עבריין ואחותו חשודים ברצח בעל הקונדיטוריה

החשוד שוחרר מהכלא לפני 4 חודשים ✶ אחותו תוארה ע"י המשטרה: „קשוחה בעלת עבר עשיר"

מאת אבי בטלהיים

עבריין ששוחרר מהמאסר לפני ארבעה חודשים, לאחר שריצה עונש בשל שוד, נעצר כחשוד ברצח בעל הקונדיטוריה, סטפאן ברוזובסקי ברמת־גן.

אחותו של החשוד, המוכרת למשטרה כמי שקשורה לעבירות פליליות, נעצרה גם היא, כיוון שיש סברה שהיא ידעה פרטים על הרצח.

המדובר בהייניך כצנר ואחותו אלה זיל. נציג המשטרה ציין, כי שני החשודים הועמדו בבדיקה ב„מכונת אמת" ולאחר הבדיקה הועלו נגדם חשדות סבירים לפיהן הייניך כצנר הוא שביצע את הרצח, ביחד עם אחר שזהותו ידועה למשטרה, אבל הוא טרם נעצר.

סטפאן ברוזובסקי נרצח לפני כשלושה שבועות, בפתח ביתו ברמת־גן ונשדד ממנו תיק שהכיל כסף, מדיון היום וארנקו.

נציג המשטרה טען אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב, כי כאשר הגיעו השוטרים לביתו של כצנר, במטרה לעוצרו, הוא לא התפלא כלל, הגיש ידיו כדי שיכבלו אותן באזיקים.

הייניך כצנר הכחיש כל שייכות לענין הרצח. הוא טען כי הוא מתגורר בבית הוריו בקרית אונו. בתשובה על שאלת השופט, אמר כצנר, כי הוא אינו זוכר מה היו מעשיו בליל הרצח, 18 בנובמבר. על הרצח נודע לו מקריאה בעתון.

כלפי אחותו של כצנר, אלה זיל, טען נציג המשטרה, כי היא מוכרת כעבריינית קשוחה, בעלת עבר עשיר בהפרצויות ועבירות הקשורות בסמים. קצין המשטרה אמר, כי אלה זיל מתגוררת בקרבת הקונדיטוריה של ברוזובסקי, ברחוב הירדן ברמת־גן, והכירה את המנוח היכרות אישית.

גם אלה זיל מכחישה בחשד המיוחס לה וטוענה בבית המשפט, כי אינה יודעת פרטים כלשהם על הרצח.

השופט עמוס זמיר ציווה לעצור את החשודים ל־15 יום להמשך החקירה, על אף שהראיות שבידי המשטרה אינן „קוקותי", לדבריו. השופט קבע כי „מבחן הפוליגרף, קבע סבירות גבוהה לקשר של החשודים לרצח. המידע הנוסף שהוצג לפני — מצדיק מתן ארכה למשטרה לחקור באין מפריע בפרשה".

עד כה נחקרו כ־50 איש בפרשת הרצח, אולם כולם שוחררו כעבור זמן מה, ללא ערבות.

„תקוע־לא ביקש מאלון לשחררו"

מאת פיליפ בן,
סופר „מעריב" בארה"ב

בתגובה על הידיעה, כי יוסף תקוע, שגריר ישראל באו"ם, ביקש לפרוש מתפקידו ומר הוצעה לו משרה בישראל, נמסר, כי תקוע לא ביקש משר החוץ יגאל אלון, לשחררו מתפקידו הנוכחי.

בעניין האחרונות הציעו אישים פוליטיים שונים בישראל ליוסף תקוע למלא תפקידים שונים מחוץ למשרד החוץ, כגם ביקשו חוגים ... בפלגה העבודה ש„ירוץ" למשרת ראש עיריית ירושלים. שמעון פרס, בהיותו שר ההסברה, הציע, שתקוע יהיה מנהל רשות השידור או מנכ"ל משרדו. היתה זו הצעה, שיכהן כנשיא אוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע.

היום ב־ מעריב
חידון סמלים
ראה עמוד 31
טופס השתתפות
ראה עמוד 2
●
פרס ראשי
מכונית
Alfasud
ועוד מאות פרסים
יקרי ערך

לוח מס' 1 מעריב
בעמודים: 7, 45, 46, 47, 48, 49, 50
לפרסום ב„לוח מעריב" תועלת רבה יותר גם תוספת הנאה בצדה — נופש חינם בטבריה:
כל יום נערכת הגרלה בין כל המודעות המתפרסמות ב„לוח מעריב" ובה זוכה מוסר מודעה ב־3 ימי נופש זוגי בטבריה חינם.
אתמול זכה
ב־3 ימי נופש זוגי במלון „גני־חמת" טבריה
כולל אמבטיה מינרלית בחמי טבריה
מר מרדכי קליינר
ת"א, רח' אהרונוביץ 3
ראה עמוד 47
מודעות דרושים
בעמודים: 8, 52, 53, 54, 55, 56
מודעות לימודים
בעמודים: 38, 39, 51

הופיע!
את
החודש
128 עמודים
ראה עמוד 27

תקליטים במחירינו הישנים
ארוכי נגן: 12.90 עד 26.90 ל"י
תקליטוני ילדים: 2.50 ל"י
רק לתקופה מוגבלת!
באלחוט אבן־גבירול 21 ת"א

מעוניינים לקנות שעוני ג'ראר — פרגו
GIRARD-PERREGAUX
משנת יצור 1719—1900
לפנות: טופז, דיזנגוף 121, ת"א.

מתנה אידיאלית!
LEGO

היכל החלומות
ראה בעמוד 42

האזינו הערב
בגלי צה"ל
(לאחר חדשות השעה 7.00 בערב)
לתכנית
יום שישי הקצר
דידי מנוסי
מראיין את
אמנון רובינשטיין
חבר ועד תנועת „שינוי"

UNIVERSAL
עטים שימושיים במחיר עממי לכל אחד!

„משלנו"
טופס הדירוג של
מצעד הפיזמונים העבריים
בגלי צה"ל
מתפרסם היום בעמוד 11

...דאי
...ד לקרוא היום
את
...ודעות „מעריב"
בעמוד 6

בשבת בואו לבקר
ב„גני ראשון"
שכונת הפאר החדשה של
קלרין CLARIN
חידושים בתרבות הדיור ברמה בינלאומית
ראשון לציון — סוף רח' ירושלים — שמאלה
תצוגת המגוחה של קלרין לרשותכם בשעות 14—10.

לחנוכה!
ז'קט ומעיל
עור
שניידמן
המקור
לגברים ולגברות
זמנהוף 25, ת"א
פינת המלך ג'ורג' 99

בגדי נשים וילדים
טיב מובחר
ביח"ר
„קנית"
בני־ברק החשמונאים 7
תל־אביב
המגיד העברי 6 (בחצר)

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

החקירה בהאשמה שנעשו מחיקות וזיופים ביומן המבצעים וסרטי ההקלטה מתמקדת בשאלה:

מה קרה לאוגדת ברן - ולמה ביום הגורלי של ה־8 באוקטובר

מאת יעקב ארז

ב־22 לאוקטובר 1973, בשעות הצהרים, ניצבו על אחת הגבעות של רמת געיפה, ממערב לתעלת סואץ, האלופים גונן ואדן. אלוף פיקוד הדרום שמואל גונן הגיע במסוק למפקדתו הקדמית של ברן, שטנקי אוגדתו שעטו דרומה, לעבר העיר סואץ. אותה שעה התנהל קרב טנקים במבואות כי־בריית. ברן פקד על יהודה מאג־דהר לעקוף את האזור ההתגוננה דרוכה במשבכה במהירות.

● פירוט התוכניות

אלוף גונן ציין אז באוזני העתו־נאים שהיו עמו את פעילותו הנמרצת של חזית הדרום, בעת שאוגדת אלוף האלמוני של מלחמת יום הכיפורים". בעוד ההילה מתמקדת באלוף אריאל שרון, ניסו רבים לכוון את הזרקורים אל אלוף אדן. אלוף גונן היה בין אלה שכיבדו את פעולות ברן. הוא הדגיש את הביצועים, את המשמעת ואף היחסים הקורקטיים שהיו בי־ניהם.

חלפו חודשים אחדים. יום אחד נערך בדרום כנס בהשתתפות רוב המפקדים הבכירים שלחמו בחזית זו בעת המלחמה, ואז החלו מתבררים פרטים חדשים, שלא נודעו עד כה. החלו פורחות שמועות על מחדלים שונים שהיו במהלך המלחמה והת־בררה המשמעות הגדולה שהיו לקרי־בות ביום השלישי למלחמה, ה־8 באוקטובר. יום זה נחשב לתאריך הקריטי של מלחמת יום הכיפורים בדרום.

אלוף גונן גילה אז פרטים חדשים שלא היו ידועים בעבר. באותו יום הוא ניצב במוצב הפיקוד המרכזי של חזית הדרום, בעת שאוגדת אלוף אדן, על חטיבות השריון שלה, נמצ־אה בהשימת תקיפה בגיזרה הצפונית של החזית. היה זה המאמץ העיקרי של הפיקוד. ערב לפני כן פרש ה־רמטכ"ל את התוכנית לתקיפת האר־מיה המצרית השניה והודיע שאם תצליח, תנוצל ההצלחה לתקיפת ה־ארמיה המצרית השלישית. אלוף גונן פרש את המשימות שהוטלו על אוגדת אדן: לתקוף מצפון את ה־ארמיה המצרית השניה ואחר כך, תוך ניצול ההצלחה, תתקוף אוגדת אלוף שרון את הארמיה המצרית השלישית.

בשעות הבוקר המוקדמות נותר גונן במפקדתו. בלילה שוחח פעמים אחדות עם ברן וסוכם ביניהם שעם שחר ידריך אדן כיצד הוא מתכוון לתקוף. גונן הדגיש באותה שיחה אלחוטית את הקשיים ואת הכורח בזהירות רבה.

● שעת הכושר

כשהחלה ההתקפה, נותר גונן ב־מפקדתו הקדמית, שכן אותה עת נעשה מאמץ מצרי לפרוץ דרומה, לכיוון ראס סודר, והפיקוד חשש ש־התקפה זו תרחיב את החזית. כול המצרים בגיזרה זו היו רק כוחות מעטים, שברשותם לא נמצאו כלי נ.ט.

עם שחר, ב־8 באוקטובר, החלה המיתקפה הגדולה, שכוונתה היתה לחולל את התפנית של מלחמת יום הכיפורים. יחידות המילואים כבר נע־רכו בחזית הדרום, מספר הטנקים של הפיקוד גדל וכולם הגיעו למסק־נה כי זו השעה המתאימה למיתקפת הנגד.

אוגדת אדן כללה יחידות שריון סדירות ויחידות מילואים. הארמיה המצרית השניה הותקפה משני אגפים, מן האגף הצר הצפוני ומן האגף הרחב המזרחי. היתה זו תוכנית פיקודית של התקפת־נגד ונסיון לצ־לוח את הגדה המערבית של התעלה. הכוונה היתה להדוף את הארמיה ה־שניה, לתפוס שלושה גשרים שהקימו המצרים ולהעביר מחלקות טנקים ל־גדה המערבית.

● הצלחה וכישלון

בשלב הראשון של ההתקפה נע כוח אחד מאוגדת ברן, שעליו פקד נתקה, לכיוון קאנטרה. הכוח הזה השמיד בדרכו כוחות אויב תוך הצלחה, עד שהגיע לקאנטרה. יחידה אחרת, שבראשה עמד גבי, ריכזה את מאמצי ההתקפה לכיוון גשר פירדאן — מוצב חזיון — כדי לתפוס את הגשר המצרי שהוקם שם ולהע־ביר כוחות מערבה. מפקד הגדוד שתקף באזור הזה, שהחליף יחידה אחרת שנאלצה לסגת לשם התארג־נות, היה סגן־אלוף אסף יגורי.

המצרים הצליחו לבלום את מית־קפת הטנקים תוך הסבת אבידות כבדות לכוחות הישראליים ואסף יגורי נלקח בשבי. הכוחות האחרים נעו לאחור, לשם התארגנות בשטח החולש על הגיזרה הסמוכה לתעלה. היתה זו ההתקפה הקשה של האוגדה באותו יום ולמעשה בהתקפה זו באו לביטוי קרבי רק טנקים מעטים.

● הטעות הגדולה

כשנכשלה ההתקפה הראשונה, פקד אלוף אדן לערוך התקפה שניה, ש־החלה בשעות הצהרים. גם בהתקפה זו הוסבו אבידות כבדות לכוחות ה־תוקפים והם לא הצליחו למלא את המשימות שהוטלו עליהם. כוחות ה־אוגדה נעו בשעות הלילה לעמדות חדשות, כ־10 ק"מ ממזרח לאותו אזור.

מסקירת הדיווחים השונים על ה־התקפה האוגדתית, מצביעים מומחים צבאיים על כך שהכוחות בשטח פוצ־לו, כי למיפקדה לא היתה שליטה על היחידות השונות, וכי הדיווחים שהגיעו היו רוויי אופטימיות עד כדי כך, שנטעו בלב כולם את התחושה שהכוח התוקף נחל הצלחה גדולה ועומד לצלוח את התעלה.

למעשה, הדיווח שהוליך את ה־מצית הגדולה בדבר צליחת התעלה היה דיווח של אחד ממפקדי הכוחות בעניין גדודו של אסף יגורי. הוא דיווח ברשת האלחוט כי איננו מבחין בטנקים הראשונים של הגדוד הזה ואיננו יודע אם הטנקים כבר צלחו את התעלה או נתקלו בקשיים. דקות אחדות אחרי הדיווח הזה נפל אסף יגורי בשבי.

● קול קורא במדבר

ההתקפה האוגדתית נכשלה. בפי־קוד הדרום ובמטה הכללי של צה"ל התקבל הרושם שהאוגדה פעלה ב־מאמץ מרוכז, ולמרות זאת לא הצלי־חה להתגבר על המצרים. לעובדה זו היו השלכות על המשך הלוחמה.

הפרטים המדוייקים על מהלכי אותו יום התבררו רק כעבור חודשים אח־דים. אלוף שרון טען עוד בעת ה־מלחמה ומיד אחריה, כי ההתקפה זו לא התבצעה כראוי. אך קולו של שרון היה בעניין זה כקול קורא במדבר.

כשנתגלו הפרטים המלאים על מה־לכי אותו יום, הוברר לכולם כי ה־8 באוקטובר היה היום הקריטי של מלחמת יום הכיפורים בדרום. לכן החליטה ועדת אגרנט להסתפק בחקירת יום זה.

● שינויים, מחיקות

אלוף גונן וצוות הקצינים שסייע לו באיסוף החומר לקראת הופעותיו לפני ועדת אגרנט, החלו בחיפושים אחרי היומן המקורי של האוגדה. תוך כדי חיפושים, הגיע לידי גונן תיק ובו אירועי ה־9 באוקטובר. בתיק זה מצא גונן דף מיומן ה־מיבצעים המקורי של ה־8 בחודש. השוואת הדף הזה עם האירועים ש־נרשמו ביומן שנמסר לוועדת אגרנט מעלה חשד שנעשו שינויים ברישום האירועים.

אלוף גונן המשיך בחקירתו וקיבל לידיו סרטי הקלטה ממפקדת אלוף אדן. בבדיקת הסרטים התברר כי ישנם שלושה מקומות מחוקים. הו־עלה חשש כי המחיקות נעשו בזדון. בדיקה טכנית של המחיקות איננה קובעת זאת במפורש.

תלונותיו של אלוף גונן הועברו לוועדת אגרנט. זה שבועות ידועים הפרטים לעתונאים רבים, לאנשי צבא ולאנשי ציבור. אך רק השבוע, ב־עקבות הופעת פרקליטו של גונן, עו"ד שלמה תוסיה כהן, בבית־הדין הגבוה לצדק, בעניין צו על־תנאי ש־הגיש גונן נגד ועדת אגרנט, ניתן לנושא זה — לפרשת גונן־אדן — פומבי.

החקלאים מברכים על הגשמים

(סוף מעמוד 1)

של טיפות הגשם הצמדו אל הדליים גם מספר פועלי נקיון אשר במשך שעות הטיפטוף עסקו בייבוש הרצפות הרטו־בות.

תופעת חדירת מי ה־גשמים אל בית התיבות איננה חדשה והיא קשורה למיבנה הלקוי של גג בית התיבות.

● הנחיתות לא הופרעו

מזג האויר הגשום לא היק־שה על מטוסים לנחות או להמריא. אנשי הנמל מציינים, כי הגשם אמנם יורד בלא הפוגה, אך הראות מספקת כדי ביצוע נחיתות מושלמות. באירופה, לעומת זאת, שורר מזג אויר קשה ומשום כך נגרמים איחורים ניכרים. גם בטהרן שורר מזג אויר קשה ושלג רב נערם בנמל התעו־פה.

● הוצפו דירות בבת־ים

48 דירות לזוגות צעירים שהושלמו לאחרונה ונמסרו ל־דייריהן הוצפו אתמול בבת־ים במי גשמים.

ההצפות היו בשלושה בניי־נים שנבנו על־ידי חברת שי־כון ופיתוח ברחוב הרב לוי 51, 53 ו־55 ברמת הנשיא שבבת־ים. אשר נמסרו ל־דייריהן בחודש אוקטובר ה־שנה.

מי הגשמים הציפו חדרים שונים וגרמו נזקים לרהיטים, לשטיחים ולטפטים שהחלו להתקלף.

מהנדס חברת שיכון ופיתוח, שהגיע למקום לאחר בקשות חוזרות ונישנות של הדיירים, בדק את התריסים שדרכם חודרים המים וטען, כי „אין אפשרות לעשות דבר".

אתמול היו גם הצפות ב־מעברה, באזור התעשייה וב־סביבת רחוב הנביאים בבת־ים.

במעברה הוצפו צריפי מגורים וברחוב הנביאים מקלטי בתים. באזור ה־תעשייה הוצפו כמה כבי־שים, נשטפו דרכי כורכר והגישה לכמה מפעלים נותקה.

דובר העיריה אמר, כי את־מול עדיין לא הופעל ציוד, מאחר שלא היתה היערכות לגשמים כה עזים.

● הצפות באשדוד

באשדוד היו שיטפונות ב־רבעים ב'—ג' ובכביש הכני־סה לעיר — דבר שגרם במשך יותר מ־4 שעות לשיבושים בתנועת כלי הרכב ולסתימת עורק התחבורה.

במשך שלוש שעות אחר ה־צהרים נותקו חלקי העיר מ־חיבור רשת החשמל ונגרמו תקלות באספקת החשמל. היו גם תקלות ברשת הטלפונים, בעיקר ברובע ב' בעיר.

מר צבי צילקר, ראש עירית אשדוד אמר, כי כיוון שגשמי אתמול היו „חזקים ומהירים" הם סחפו אתם את עלי ה־שלכת, ענפי עצים וסחף כבי־שים וסתמו פתחי הקולטים. לכן לא היתה אפשרות של ניקוז מי שטפונות".

עד שעה 6 בערב חזרו ה־חיים באשדוד למסלולם, אם כי מנויי טלפון רבים עדיין נשארו מנותקים.

בנמל הנפט באשקלון הור־חקו 5 מיכליות המתכוננות לתורן לטעינת הנפט אל הים הפתוח — מפאת הסערה בים.

באזורי הדרום, בחבל לכיש וברצועת עזה ירדו גשמים עזים לסרוגין ולא נמסר על נזקים. הגשמים התקבלו ב־ברכה על־ידי החקלאים.

● גשמים בגליל

גשם ירד לסירוגין ביום ד' בחצות ברחבי הגליל המער־בי. הגשם היה מלווה ברקים ורעמים, ואתמול משעות ה־בוקר נהפך לגשם שוטף, ש־נמשך לאורך היום.

עד עתה ירדו באזור כ־150 מ"מ מתוך כמות שנתית ממוצעת של כ־650 מ"מ.

גזור ושלח

טופס השתתפות לחידון הסמלים המופיע בעמוד 31

רשום את מספר ההגדרה המתאימה ליד מספר הסמל המופיע בתלוש בהתאם לפתרונך. כל פתרון יש לשלוח במעטפה נפרדת.

אל: „מעריב" — חידון הסמלים
ת.ד. 20241, תל־אביב.

חידון מס' 3 — 6.12.74

שם משפחה.................. שם פרטי..................

רחוב.................. מספר..................

עיר.................. טלפון..................

סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה
1		12		23		34	
2		13		24		35	
3		14		25		36	
4		15		26		37	
5		16		27		38	
6		17		28		39	
7		18		29		40	
8		19		30		41	
9		20		31		42	
10		21		32			
11		22		33			

מקורבי רבין זועמים על התבטאויות אבן בעניין חוסיין

מאת סופר „מעריב"

פרשת ההתבטאותו של שר החוץ לשעבר אבא אבן, בעניין הפגישה עם חוסיין, אשר הדהימה את הצבור בירושלים, נוטה לעורר אי־נחת ומבו־כה בממשלה כבר שהעיר־בוניב בעניין זה מהפשטים בעתונות העולמית.

אתמול באה תגובה מפי מקורבי ראש הממשלה על ידיעה שנתפרסמה באחד ה־עתונים בשמו של מר אבן, ואשר אמרה, כי הוא ראה עצמו פטור מחובת הסודיות לאחר שראש הממשלה, יצחק רבין, הודיע לא מכבר כי שליח ישראלי נפגש עם המלך חוסיין. (לפי אותה ידיעה הו־סיף מר אבן ואמר, שבהת־בטאותו הראשונה על פגישה עם חוסיין לא אמר שהוא, אבן, היה השליח הישראלי שראש הממשלה התכוון אליו).

„אין לזה שחר" — גבירו בחוגים מקורבי ראש הממ־שלה, בהגיבם על דבריו של מר אבן. הם הוסיפו, כי ראש הממשלה לא אמר מעולם, ב־שום הזדמנות, את הדברים שמר אבן מיחס לו. בוודאי עבור הוסיפו מקורביו של ראש הממשלה. כי ההבהרה זו מצד מר אבן היא „הוספת חטא על פשע".

אישיות בכירה בירושלים הגיבה גם היא על ההבטא־תו של מר אבן באוזני סופר „מעריב", באומרה כי הסי־רה היא כפולה: אם לא נכון שמר אבן נפגש עם חוסיין — כפי שהעתונות יוחסה לו בעקבות הרצאה ש־בה הזכיר מגעים עם חוסיין — למה להפריח סיפורים כ־אלה? ואם נכון הדבר, הרי אז החומרה כפולה ומכופלת.

ניכר, כי ראשי הממשל בישראל היו רוצים להסיר את הפרשה הזאת מעל הפרק, ל־אחר שגרמה להם מבוכה רבה, אבל העתונות העולמית אינה מניחה לנושא.

פרשת המגעים בין אישים ישראליים ובין המלך חוסיין זכתה בעבר לגילויים שונים בעתונות העולמית. כך, ל־משל, ידע אחד העתונים ל־תאר את מתנות העניק ה־מלך חוסיין לאבא אבן ול־יגאל אלון, שעמם נפגש ב־נפרד בהזדמנויות שונות (סו־פר כי למר אבן נתן המלך עט נובע מוזהב. עם חותם המלוכה עליו ולמר אלון — אקדח או חרב. בין השמות שהעתונות הזכירה בשעתה שעמם נפגש המלך חוסיין: יגאל אלון, אבא אבן, חיים בר־לב בתקופת היותו רמט־כ"ל, גולדה מאיר, משה דיין (הסיפור על הפגישה במכו־נית ממוגנת) ויעקב הרצוג ז"ל, בתקופה ששימש מנכ"ל משרד ראש הממשלה ויועצם הבכיר של ראשי ממשלות.

אבן חוזר — יחדש את מאבקו נגד... רבין

מותח ביקורת על מדיניות הממשלה * בעד חידוש דיוני ז'נווה * ייפגש היום עם הנרי קיסינג'ר

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

שר־החוץ לשעבר, אבא אבן, מת־כוון לשוב לישראל לפני סוף החודש ולחדש השתתפותו בחיים הפרלמנטריים ובפעילות בכנסת. נראה ששהותו ה־ממושכת בארה"ב לא שינתה את החלטתו להתנגד לממשלת יצחק ר־בין ומדיניותה.

בשיחות פרטיות בארה"ב מותח מר אבן ביקורת קשה על מהלכים פוליטיים שונים של הממשלה. למשל, הוא סבור, כי אין מקום לחשש בפני השתתפות בוועידת ז'נווה. ועוד הוא סבור, כי יש אפשרויות לשפר את היחסים עם ברית המועצות.

היום ייפגש אבא אבן בוואשינגטון עם שר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, לשיחה לא־רשמית. אחר־כך ייצא לשאת כמה הרצאות בקנדה.

שהותו של אבא אבן בניו־יורק גם לא שינתה את יחס העוינות שיש ל־אבן כלפי שגריר ישראל בארה"ב שמחה דיניץ.

בעיניהם של הסטודנטים בארה"ב, יהודים ולא־יהודים גם יחד, מר אבן הוא שהיה תמיד — נואם מזהיר, הרבה יותר מן הפרופסור הממוצע. בהרצאותיו באוניברסיטה תמיד היו כל המקומות כלאים.

בעיני קהל יהודי אמריקני בוגר, מר אבן הוא איש המדבר יפה מדי ורבים בקרב הציבור מטילים ספק אם בעיות הקשות של ישראל יכולות באמת ל־היפתר בעזרת ניסוחים מזהירים בלבד.

„ייבדקו תלונות נגד חברות הסקה

(סוף מעמוד 1)

„הנדסה חימום", „פיירומטיק" ואחרות) הם מופרזים, ועתה עוד דורשות אחדות מן החב־רות העלאה נוספת. הסתבר כי הדיירים הצורכים דלק ל־הסקה, יכולים לחסוך סכו־מים ניכרים אלה, על־ידי הז־מנה ישירה של סולר או נפט באמצעות סוכנים של חברות הדלק או ישירות מתחנות ה־דלק השונות, וכן לפקח ב־עצמם על האספקה ולרכז את הגביה. כיום נעשות כל ה־פעולות הללו על ידי חברות ההסקה תמורת עמלה גבוהה ומאחר שמשרד המסחר וה־תעשיה מסרב להוסיף ולתת אישור ממשלתי לדמי עמלה כה גבוהים — תמורת הובלת הדלק וגביית הכספים — הוחלט לבטל את הפיקוח ה־קיים על שירות זה.

דיירים שיעדיפו להשתמש בכל זאת בשירותי חברות ה־הסקה יאלצו לשלם עם בי־טול הפיקוח כל מחיר שיובע מהם תמורת ההובלה והגביה. לעומת זה יקפיד משרד המס־חר והתעשיה, כי ביטולו של הפיקוח על חלק זה של ה־שירות לא יפגע באותם דיי־רים שעדיין קשורים בהתחייבויות חוזית עם החברות להס־קה. המשרד ידאג, שתוספת דמי העמלה שייגבו מהם לא יהיו מופרזים.

● פיקוח על המחירים

מר בירגר מסר ל„מעריב", כי בניגוד לביטול הפיקוח על דמי השירות תמורת הוב־לה וגביה, יש בכוונת המש־רד להגביר ולחזק בימים ה־קרובים את הפיקוח על ה־מחירים שגובות החברות ה־שונות תמורת שירותי האחזו־קה וההתקנה שהן נותנות למתקני ההסקה. משרד המס־חר והתעשיה ידרוש מהמפי־צים מחירונים, כולל מחירי חלקי חילוף, חומרי אחזקה וכו'.

אחת הסיבות העיקריות ל־הגברת הפיקוח בתחום זה הוא שבניגוד לאפשרות להז־מנה ישירה של דלק — ימשי־כו צרכנים רבים להתקשר עם חברות ההסקה לשם שירותי האחזקה בלבד.

● „התחשבות בצרכנים"

מר א. גולן, מנכ"ל חברת „תרמואיר" אמר לנו, כי ע־דיין לא ברור כיצד תשפיע ההחלטה לבטל את הפיקוח על דמי השרות תמורת אספ־קה וגביה, על ההכנסות ש־תציע החברה ללקוחותיה. א־שר לתנאים החדשים שהפיצה החברה אמר כי היתה בהם מידה רבה של התחשבות ב־צרכנים ובזכויותיהם. עם זאת הוא מוכן, לדבריו, לשמוע כל תלונה או הערה בקשר אליהם.

מנכ"ל „תרמואיר" אמר כי בעקבות אחת ההערות שהוב־או בפניו, הוא כבר היום לפירסום בעתונות הודעה בי־חן נמסר כי הוחלט לבטל א־חד הסעיפים בחוזה הקובע כי „עבור פיגור בתשלום אחרי חמישה ימים תחול ריבית פי־גורים על הדיירים". סעיף זה מיותר לדבריו, מאחר שה־תשלום מגולל מתבצע מראש.

● תביעות היועץ המשפטי

הבוקר נודע, כי היועץ ה־משפטי לממשלה דורש כבר שנה מחברות הסקה שונות לתקן סעיפים שונים בחוזים הקיימים שלהם עם הצרכנים, מאחר שהם לרעת מקבל ה־שירות. ואולם, על אף ה־פניות הנזכרות לא נעשו ה־תיקונים. לפני ימים אחדים העביר עו"ד זאב אפיק מ־משרד היועץ המשפטי לממ־שלה מכתב לחברת „הנדסת חימום" ובו נאמר כי החב־רה עדיין לא התייחסה לפניה של היועץ מלפני שנה. שבה הובאו לתשומת לבה כי ב־חוזה האחיד שלה „מופיעים כמספר תנאים מגבילים ובלתי סבירים, שכן תנאים להקבם או לבטלם".

החברה לשירותי הסקה הוד־יעה, כי הכוונה להתנים א־חידים עלולה לבטל כליל את החוזים שלהם עם לקוחות אם לא יוכנסו בהם שינויים כ־נדרש.

מנהלת המועצה הישראלית, עו"ד גאיה תבורי, אמרה כי המועצה הפנתה „פעמים אח־דות את תשומת לב הגורמים האחראים לסעיפים מגבילים בחוזי ההתקשרות בין חברות ההסקה לדיירים.

ארה"ב נגד

(סוף מעמוד 1)

וושינגטון אמרו, כי בעוד ישראל דורשת שנסיגתה לא תכלול את שדות הנפט ב־אבורודס וכי צבא מצרים לא יתקדם מעבר לעמדותיו הקיי־מות, דורשת מצרים לקבל לידיה את השליטה במעברי הביתלה ובשדות הנפט.

דיפלומאטים בארה"ב סרבו להתנבא מה יהיה סוג נוסחת הפשרה הם מצפים לסיומן של השיחות בין מר אלון ל־בין שר החוץ האמריקני ב־שבוע הבא. ואולם כמה פר־שנים אמרו, כי אפשר שד"ר קיסינג'ר יצליח לשכנע את ישראל לסגת מאחרי מעברי הביתלה ויחד עם זה לשכנע את מצרים לוותר על תביעתה לאבורודס, בשלב זה.

● ביקור ברז'נייב

שגריר ישראל בארה"ב, שמ־חה דיניץ, והציר מרדכי שלו נועדו אמש עם ד"ר קיסינ־ג'ר ועם סגנו מר ג'וזף סיס־קו לדון בפרטים האחרונים הקשורים עם ביקורו של מר יגאל אלון.

מקורות דיפלומאטיים מסרו כי ארה"ב נחושה בהחלטתה לפתוח בהליכים כלשהם של כריה לפני בואו של ...ג' בריה המועצות ליאוניד בר־ז'נייב לקאהיר בחודש הבא. ארה"ב סבורה כי את הפרטים הסופיים של הסכם אפשר יהי־יה לעבד אחרי צאתו של בר־ז'נייב מקאהיר. לדעתה, יחזק הדבר את ידיו של סאדאת ב־מאמציו להדוף את הלחץ ה־סובייטי לכנס את ועידת ז'נ־בה זו.

● דיון על אופציות

הדעה הרווחת בוושינגטון היא, כי סאדאת יסכים לשתף פעולה עם אמריקנים, רק אם יושבו לו עוד שטחים בסיני. משום כך, מבקשים פקידים א־מריקניים, כפי שנמסר, לבדוק יחד עם יגאל אלון אופציות שונות בעניין זה ולהציען, או בקצתן, למצרים. פקי־דים אמריקניים אינם מוציאים מכלל אפשרות, כי איסמאעיל פאהמי, שר החוץ של מצרים, עוד יבוא לוושינגטון בסוף החודש אף כי הם מודים כי הדבר תלוי בהצעות שיביא עמו מר אלון לוושינגטון.

הבנק העולמי העניק למצרים הלוואה בסך 120 מיליון ד'

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

הבנק העולמי העניק למצ־רים שלוש הלוואות, שסכומן הכולל 120 מיליון דולארים. אף שלהלכה הבנק הוא סוכ־נות של ארגון האומות, למע־שה יש בו לארה"ב דעה מכ־רעת, וההלוואות החדשות משק־פות את נטייתה של וושינג־טון להתקרב לקאהיר.

ההלוואות הן אלה: 50 מיליון דולאר לשם סיוע ל־פתיחתה של תעלת סואץ מ־חדש, שני מילוות, 35 מיל־יון דולאר כל אחד, לשם ייבוא חמרי גלם ומכונות, ל־תעשית מזון ולתעשיות אח־רות.

סרטי ההקלטה

(סוף מעמוד 1)

תוך חיפושים אחרי הוכחות שונות ונסיונות השיחזור של האירועים בחזית, גילה ה־אלוף גונן כי יומן האירועים המקורי של אוגדת אדן איננו ובמקומו משתמשים ביומן ש־שוחזר אחרי המלחמה. אי ה־התאמות בין היומן המקורי לבין זה הקיים היום התגלו על ידי האלוף גונן כאשר גילה דף מן היומן המקורי, אשר השתרבב לתוך יומן ה־אירועים מה־9 באוקטובר. התברר כי ביומן המשוחזר הושמטו קטעים.

■ אדן רצה לבוא

האלוף אדן רצה לבוא ל־ישראל כבר לפני כמה שבו־עות כאשר החלו להישמע ה־שמועות הראשונות בדבר ה־זיופים והמחיקות. אולם ה־רמטכ"ל, רב אלוף מרדכי גור, אסר עליו לבוא לארץ. האלוף אדן טוען, כי כל מה שמסר בעדותו בפני ועדת אגרנט היה לפי יומני המב־צעים של פיקוד הדרום ולא לפי אלה של האוגדה שלו, כך שליומן המשוחזר אין שום משמעות במסגרת החקירה ש־עורכת הוועדה.

האלוף אדן, המשמש היום נספח צבאי של ישראל ב־ארה"ב, אמר כי יומן האי־רועים המקורי היה קרוע בגלל תנאי המלחמה ולפיכך מסר אותו להעתקה. לאחר שהוע־תק, התברר כי המקור אבד.

■ פרטי ההקלטה

נודע כי סרטי ההקלטה ש־בהם נתגלו שלושה קטעים מחוקים — הם סרטי הקלטה שהיו במשך שבועות בידי ה־אלוף אדן ובידי עוזריו לשם הכנת חומר לוועדת אגרנט.

לדברי מקורביו של האלוף גונן, חשובים שלושה הקטעים שנמחקו מסרטי ההקלטה להבנת אירועי המלחמה ב־דרום ולחלוקת האחריות בין אלוף הפיקוד למפקד האוגדה.

בבדיקה שנערכה על ידי מומחים טכניים נאמר, כי לא נראה כי המחיקות נוצרו בג־לל הפרעות אלקטרוניות ו־יתכן כי נעשו במזיד.

■ החלטת הרמטכ"ל

הרמטכ"ל החליט לא לפתוח בחקירה מקבילה לזו של וע־דת אגרנט ופקד על האלוף אדן להימנע מכל תגובה ב־עניין הזיופים ולא להעניק ראי־יונות לעתונאים בעניין זה.

נודע כי האלוף אדן התק־שר כמה פעמים, טלפונית, ל־קצינים שונים בצה"ל והביע את התמרמרותו על השמו־עות המופצות עליו.

■ פניית אדן לוועדה

דובר צה"ל הודיע אתמול כי אלוף אברהם אדן („ברן") פנה לפני כחודש וחצי ל־רמטכ"ל בבקשה לברר שמו־עות על זיופים שנעשו, לכ־אורה, במסמכים השייכים ל־אוגדה שהוא עמד בראשה ב־מלחמת יום הכיפורים. ה־רמטכ"ל החליט, לא לפתוח בחקירה מקבילה לזו של וע־דת אגרנט אלא לסייע לה, כדרוש, בכל חקירותיה ובכל דרישותיה.

ב־24 באוקטובר 1974 שלח האלוף אדן מכתב לוועדה והכחיש מכל וכל את ההאשמות שהושמעו וביקש מן הוועדה לבדוק את הנושא, והציע לסייע לה בכל חקירה. כל המידע, החומר והעדויות המצויים, שיידרשו לחקירה — יועמד כמובן, לרשות הוועדה לפי דרישותיה.

■ מכתבו של פרס

באותו ענין שיגר אתמול שר הבטחון, שמעון פרס, מכתב ליו"ר ועדת אגרנט, נשיא בית המשפט העליון, ד"ר שמעון אגרנט:

„אדוני הנשיא. באחרונה הועלתה הטענה כאילו נעשו שינויים שלא כדין ביומן מבצעים, בהקלטות או ברישומים אחרים המתייחסים לפעולותיה של יחידה צבאית בסיני ביום 8 באוקטובר 1973.

„מאחר שהנושא נגע לכאורה לתחום הנמצא בחקירה הוועדה אשר כבודו מכהן בראשה, סברתי כי נכון יהיה אם אביא העובדה הנ"ל לידיעת הוועדה. בנסיבות העניין אסיר תודה אהיה אם הוועדה תהיה מוכנה לבדוק את הנושא הנ"ל בין הסוגיות הנבדקות על ידי הוועדה".

● „ועדת אגרנט עסוקה"

גורמים שונים אמרו הבוקר כי ועדת אגרנט לא תוכל שלא לבדוק את הטענות שהועלו לפניה, עוד לפני שבועות, בדבר חשד של זיופים במסמכים שהוגשו לה. מזכיר ועדת אגרנט, שופט בית־המשפט העליון, השופט משה ברטוב, אמר הבוקר בתשובה על שאלת סופר „מעריב": „הוועדה חוקרת כלל הנושאים; היא שקועה בעבודתה ואיננה מוסרת פרטים על כך".

מר ברטוב נשאל, אם החליטה ועדת אגרנט לחקור הטענות בדבר הזיופים. „עד זה בינתיים לא החליטה לשום הוועדה בעניין הזה" אמר.

ועדה אמריקנית קראה לאונסקו להגיש לישראל „כל עזרה"

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

הוועדה האמריקנית לאו"ם קראה למשרד החוץ בוושינגטון, כי נציג ארה"ב בקבוצה האזורית של אונסק"ו העומדת להתכנס בפאריס בפברואר, ישיר שישראל תוזמן להשתתף בעבודתה של קבוצה זו. ועדה זו גם קראה לאונסק"ו „להגיש לישראל כל שיתוף פעולה אפשרי".

לממשלת ארה"ב קראה הוועדה לפעול לביטולן של ההחלטות האנטי ישראליות שמניעיהן פוליטיים.

בוועדה זו חברים כ־100 אנשים, אנשי רוח ופרופסורים ידועי־שם.

(אי.פי.) הוועדה קראה לקונגרס האמריקני להמשיך להקציב כסף לאונסק"ו.

סעודים מבקשים לרכוש מיכרות פחם בארה"ב

נציגים של חברות מסחריות סעודיות נושאים ונותנים על רכישת מכרות פחם בצפון מדינת פנסילבניה — מסר נציג חברת המכרות „בלמ־ראמי" בעיר וילקס־באר, פנ־סילווניה.

הוא סיפר, כי נפגש במשך כמה שעות עם נציגי חברה סעודית, שלא זיהה אותה ב־שמה. הם מוכנים להשקיע 500 מיליון דולאר בתעשיית הפחם במדינה זו שבארה"ב. ה„סקרנטון טיימס", המוסר ידיעה זו, מוסיף, כי הערבים מעוניינים ברכישת חברה כולה וכן מתעניינים ברכי־שת חברת מכרות נוספת, „נורת אמריקן קולי". בשבוע הבא יתקיימו פגישות נוספות עם הנציגים הסעודיים. (אי.פי)

הודעה לבעלי רכב פרטי!!!
מבצע החודש בהנחות גדולות
נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב — מודיעה על
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן
של ציפויים למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
לרגל מבצע החודש יימכרו הציפויים במחיר מוזל
ובנוסף יוענק שי חינם — ציפוי להגה
* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
* ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
* ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים.
* ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות.
„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"
המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל, תל־אביב, נשיונל אטלנטיק,
רח' מטלון (קודם רח' מרכז מסחרי) 61
(5 בנינים מרחוב מרח' העליה 21), בימים א'—ה' בין השעות 9.00—19.00 — בימי שישי עד 13.00.
בחיפה: אבריש בע"מ, רחוב המגינים 60א'. פתוח: מ־7.30—16.
באשדוד: „להבה", מרכז מסחרי 62א'. פתוח: מ־8—13, ומ־16—19.

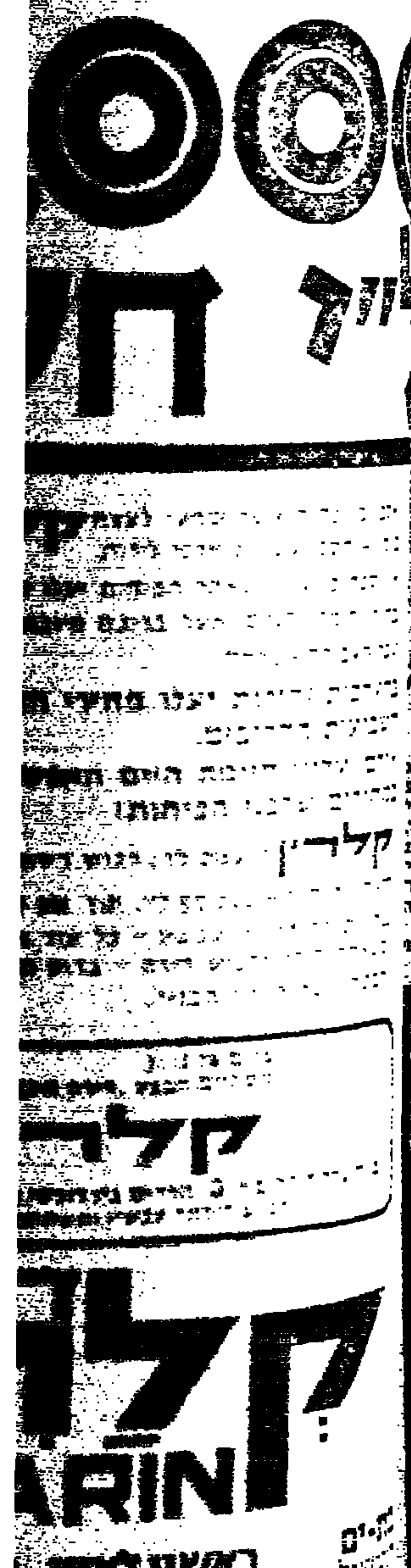

צעירים יהודיים הפגינו בלב פאריס כהפתח שיחות־הפיסגה ברז'נייב־ז'יסקאר

משקיפים: פער קטן בלבד חוצץ בין עמדות בריה"מ וצרפת בשאלת העם הפלשתיני

מאת תמר גולן, שליחת „מעריב" בפאריס

נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר ד'אסטן, אירח אתמול את ליאוניד ברז'נייב, מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית, לסעודת עבודה בטירת רמבוייה, מרחק שעת נסיעה מפאריס, ובאותה שעה עצמה ניסו צעירים יהודיים להניף על שער הנצחון, בלב בירת צרפת, כרזה הקוראת לשיחרורם של אסירי ציון. המבצע לא עלה יפה מכיוון שעוד לפני שהספיקו לפרוס את הכרזה הגדולה על שער הנצחון, התערבה המשטרה ועצרה שנים מהם.

בשלשלאות — לרכבת

צעירים יהודיים כבלו עצמם אתמול בשלשלאות ברזל לרכבת היוצאת מפאריס למוסקווה, בתחנת „גאר־דה־נור", וגרמו לאיחור ביציאתה במחאה על יחס השלטונות הסובייטיים ליהודים. אך הם עצמם צעדו נשים יהודיות לפני הרציף, כשהן נושאות שלטים ועליהם שמותיהם של אסירי ציון ומספר שנות המאסר שנגזרו עליהם, כשהשמות מעוטרים במסגרת שחורה. חולקו כרוזים לעוברים ושבים ובהם קריאה לשיחרורם המיידי של אסירי ציון.

חלפו 10 דקות לפני שהצליחו עובדי הרכבת לנסר את הכבלים ולאפשר לרכבת לצאת בדרכה למוסקווה.

פער קטן

בארמון ראמבוייה הופעלו סידורי בטחון חמורים לכרות ריחוקו מהציר, ואפילו לעתונאים המוזמנים לא הניחו להתקרב אל האולמות שבהם נערכות השיחות.

בשלב זה עדיין אין יודעים פרטים רבים על החלק המדיני של השיחות, אך משקיפים בפאריס מציינים כי הפער בין הכרזות נשיא צרפת על זכות העם הפלשתיני למולדת לבין הכרת בריה"מ בבית לאומי פלשתיני הוא קטן, אולם אין הם סבורים שהצדדים יחזיקו לכת עד לציון בפירוש של הצורך בהקמת מדינה פלשתינית.

יתכן שברז'נייב וז'יסקאר יסכמו אפשרויות על תיאום ושיתוף פעולה הדוק יותר בעת דיונים בנושא הפלשתיני במסגרות בינלאומיות.

ברור לכל — ואפילו הצרפתים מודים בכך — שבריה"מ רואה בארה"ב שותף עיקרי חיוני לכל פעולה במזה"ת, ומכירה בכך שתפקידה של צרפת יכול להיות רק משני. אולם צרפת עלולה לגלות נכונות לסייע לבריה"מ בקידום יחמותיה — אם הן יעלו בקנה אחד עם שאיפותיו של העולם הערבי, שהוא כיום המטרה מספר אחת של מדיניות החוץ הצרפתית.

אשר להכרה באש"ף, צרפת כבר הכירה בו דה־פאקטו, בעת פגישת סובניארג־ערפאת, והשאלה היא רק אם תהיה מוכנה לעשות צעד נוסף לקראת הכרה מלאה בו.

(ע"ר) העתון הלבנוני היומי „אלנהאר" כתב אתמול, כי הערבים מחשיבים את צרפת כמעט כמדינה הערבית ה־21.

כ־20 אלף איש נאספו אתמול באיצטדיון הספורט הענק של פאריס, כדי להשתתף בעצרה הגדולה ביותר למען ישראל שנערכה בפאריס מאז ערב מלחמת ששת הימים.

נראו שם ראש ממשלה ושרים לשעבר, שחקני תיאטרון וקולנוע, אישים פוליטיים מכל הקשת הפוליטית, אנשי רוח, מדענים ויהודים רבים. הציפיה לעצרת ההמונית היתה כה גדולה, עד שבציבור נפוצה שמועה על הופעת פתע של הגב' גולדה מאיר באיצטדיון. לא־יהודים התקשרו עם ידידים יהודים, כדי לשאול האם אכן תופיע גולדה — שאם כן, ירצו לחלוק לה כבוד.

הבשורה של הנאומים בהפגנה היתה אחידה: „נעשה הכל כדי שמדיניות צרפת במזה"ת תשקף את דעת העם הצרפתי".

נראה כי ההתמרמרות הניכרת בדעת הקהל בצרפת כלפי מדיניותה של צרפת לגבי ישראל, הגיעה לשיאים חדשים. המיסטר הנוכחי בצרפת אינו יכול להתעלם לחלוטין מהדעות הרווחות בציבור, וחוגים רחבים בדעת הקהל אינם מוכנים עוד לשתוק.

אמין: שרת החוץ לשעבר תשוחרר ממעצרה בקרוב

נשיא אוגנדה, אידי אמין, אמר למשפחה פלשתינית המתארחת באוגנדה, ששרת החוץ של אוגנדה לשעבר, הנסיכה אליזבת באגאיה, תשוחרר בקרוב ממעצרה.

אמין אמר לשני הפלשתינים שביקרו אצלו, כי הנסיכה בריאה ושלמה. לפני זמן מה הואשמה בהתנהגות בלתי מוסרית והיא נמצאת במעצר בית באוגנדה.

הוא טען, כי באגאיה הבריחה סכומי כסף גדולים של ממשלת אוגנדה לחו"ל, וכן קיימה קשרים עם שרותי הביון של ארה"ב ובריטניה.

„האמריקנים והבריטים" — אמר אידי אמין — „חשבו כי אני מסרתי לנסיכה מידע על תנועת השחרור הפלשתינית ועל תנועות השחרור באפריקה, והיו מעוניינים לקבל ממנה מידע זה". אידי אמין אמר עוד לשני אורחיו, כי הנסיכה באגאיה אינה זוכה עוד באמון בחוגים הערביים והאפריקניים. (אי.פי.)

דובר סובייטי: בריה"מ סבורה שהמצב במזה"ת עדיין מסוכן

ליאוניד זאמיאטין, דובר מטעם המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, אמר אתמול במסיבת עיתונאים, ששר החוץ, אנדרי גרומיקו הודיע לעמיתו הצרפתי, ז'אן סובניארג, מהי עמדת ברז'נייב בשאלת המזרח התיכון.

בתשובה לשאלה אמר זאמיאטין, כי המצב עדיין מסוכן, אין להוציא מכלל אפשרות פיצוץ חדש באיזור זה, שאמר ברז'נייב בהצהרה שהשמיע לאחרונה באולאן באטור בירת מונגוליה.

זאמיאטין הזכיר, כי גרומיקו הזכיר שבריה"מ מצדדת בביצוע החלטה מס' 242 של מועצת הבטחון, וכן בביצוע שאר החלטות של המועצה. בריה"מ תובעת נסיגה מוחלטת של ישראל מכל השטחים הערביים הכבושים.

בצטטו את גרומיקו הוסיף ואמר זאמיאטין, כי שר החוץ הסובייטי עמד על זכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני ועל זכותו להקמת מדינה פלשתינית. הוא הטעים, כי לכל המדינות באיזור הזכות לקיום עצמאי.

כששאל עתונאי, אם ישראל נכללה בין מדינות אלה, אמר זאמיאטין: „אם אתם חושבים שישראל שייכת לאיזור זה, אנו מסכימים".

עוד אמר דובר של בריה"מ, כי גרומיקו חזר והציע שבריה"מ סבורה ש„שיתוף הפעולה הצרפתי־סובייטי וההבנה בין שתי המדינות יכולים להשפיע על המצב במזה"ת. (עי"צ)

נשיא ארה"ב, ג'ראלד פורד (מימין) וקאנצלר מערב־גרמניה, הלמוט שמידט, נפגשו אתמול בלשכת נשיא ארה"ב בבית הלבן. (צילום ראדיו של א.פ.)

נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר ד'אסטן (מימין) אירח אתמול את מנהיג בריה"מ, ליאוניד ברז'נייב, לשיחה פרטית בטירת ראמבואייה, ליד פאריס. (צילום ראדיו של א.פ.)

זוגות צעירים בכרמיאל יקבלו דירות שאליהן פלשו השבוע

מאת דליה מזורי

12 דירות ברח' הכלנית ועוד שלוש ברח' האילנות בכרמיאל יימסרו לידיהם של הזוגות שפלשו בתחילת השבוע לבנין שטרם אוכלס בעיירה. הודעה על כך קבלו נציגי הזוגות הצעירים בתום פגישה שנערכה עם מנהל מחוז הגליל במשרד השיכון, אברהם בן־דור, והמנהל „שכון עובדים" בצפון, שלמה ולך.

אתמול קיבלו נציגי הזוגות הודעת זכאות מטעם משרד השיכון. הזוגות נמצאו זכאים ל„תכנית האמיסיה לזוגות צעירים 73". מחיר הדירות יהיה אמנם 121 אלף ל"י כל אחת, שהוא מחיר הכפול ממחיר הדירה לפני חודשיים, אך תנאי רכישתן יהיו כאלה של תכנית הדיור לזוגות צעירים 74/73: רוכשי הדירות יחויבו בתשלום של 21 אלף לירות, עם היכנסם לדירה, יקבלו משכנתא של 80 אלף לירות, ועוד 20 אלף לירות כהלוואה עומדת, אשר תרד ממחיר הדירות, אם יגורו בדירות לפחות 5 שנים מזמן רכישתן.

בתחילת השבוע, כפי שפורסם ב„מעריב", פלשו 19 זוגות צעירים לבנין „שיכון ופיתוח" העומד ריק למעלה מחצי שנה. הזוגות הביעו בכך מחאתם על כי משרד השיכון לא אישר זכאות לדירות, למרות שהזכאות עליהן התקבלה, וכי הדירות, שהובטחו להם, הועברו למכירה בשוק החופשי.

לדברי אברהם בן דור, מנהל מחוז הגליל במשרד השיכון, הוא נתן לחברת „שיכון ופיתוח" הוראה בדבר הקפאת מכירת הדירות. עוד אמר, כי אתמול ביקש לתת את ההוראות המתאימות, על מנת שאפשר יהיה להתחיל בהליכי ההרשמה לרכישת הדירות על ידי הזוגות הצעירים.

לדברי נציג הזוגות הצעירים, דורון גלקין, למרות המחיר המוגזם לדעתם, שנדרשים הם לשלם עבור הדירות, הם חשים שמצאו אוזן קשבת, ומשרד השיכון מראה נכונות רבה לעזור להם לפתרון בעייתם.

אלפים „זורמים" לניקוסיה לקדם פני מקריוס השב מגלות

נשיא קפריסין הגולה, הארכיבישוף מקאריוס, דחה את שובו לניקוסיה ב־24 שעות. הוא ישוב לאי בשבת ולא היום, כפי שהודיע תחילה. כך נמסר אתמול בניקוסיה.

תחילה נימק דובר רשמי בניקוסיה את הדחיה ב„סיבות טכניות" וסירב לפרש. ואולם אחר כך נמסר, כי צוות גדול של עתונאים, יווניים ואחרים, שעמד לצאת בספינה מיוון לקפריסין כדי לסקר את שובו של מקאריוס, הוא שביקש ממנו שידחה את חזרתו, משום שהספינה לא תוכל להגיע לקפריסין לפני הלילה. מקאריוס נענה לבקשה.

דובר של שגרירות קפריסין באתונה אמר, כי סיבת הדחיה היא השביתה שפרצה בחברת התעופה „אולימפיק" ואשר תסתיים רק היום.

נמסר, כי מקאריוס ישוט מאתונה לבסיס הבריטי באקרוטירי ומשם יצא לניקוסיה במסוק.

סדרי בטחון נרחבים כבר הונהגו בניקוסיה ובמקומות אחרים בקפריסין ואלפי כפריים החלו „לזרום" לבירה לקדם את פניו של הנשיא הגולה.

בתוך כך הפיצה המחתרת אאוקה, הנאבקת למען איחוד עם יוון, שאנשיה נטלו חלק בהפיכה נגד מקאריוס, כרוזים בניקוסיה ובהם הזהירו את הנשיא החוזר לבל ישוב לפעול בשיטותיו הקודמות. (אי.פי., יו.פי., רויטר)

סעודיה מקימה בסיס להגנה מכיבוש ישראלי־אמריקני

סעודיה הקימה בסיס צבאי על גבול עיראק, כדי להגן על שדות התעופה שלה מפני אפשרות של כיבוש ישראלי בסיוע אמריקני.

מקורות יודעי דבר בביירות מוסרים, לדברי ה„פיננשל־טיימס", כי פקידים משוכנעים שארה"ב תשתף פעולה עם ישראל בפרוץ מלחמה חדשה, כדי לכבוש את שדות הנפט העשירים לאורך המיפרץ הפרסי, וכי ישראל אכן תרחיב את שדה הקרב לאיזור המיפרץ וסעודיה בפרט.

הבסיס, שיוקם תוך 9 חדשים בחבל באטאן, יהווה קרש קפיצה להזנקת כוחות סעודיים לעבר ישראל. נוסף לכך סבורים מקורות דיפלומטיים, כי בסיס זה יוכל להגן על שדות הנפט מפני עינם החשדנית של העיראקים, המקיימים יחסים „רגישים" עם הסעודים.

שרון: משנת רבין על פוליטיזציה - המנעות מקבלת אחריות והחלטות

„דברי ראש הממשלה רחוקים מן האמת" — הגיב הבוקר האלוף (מיל.) אריק שרון, בתגובה על דבריו של מר יצחק רבין אתמול באוזני תלמידים בתל־אביב, על פרשת „החזרת שרון" במטכ"ל.

אמר שרון:

„הופתעתי לשמוע את דברי ראש הממשלה בהיכל התרבות. „לצערי הם היו רחוקים מן האמת.

„בעקבות פניית הרמטכ"ל הראשונה אלי, אותה לא ניתן היה לי לקבל הודעתי לראש הממשלה בעל־פה ובכתב מספר פעמים, שאני מוכן לחזור לצבא ולקבל כל תפקיד ובלבד שיהיה זה תפקיד פיקודי בשדה.

כל פניותי נדחו.

התערבות ראש הממשלה בהחלטות המטכ"ל — אינה פוליטיזציה — אלא הכרח. כבר ראינו לפני שנה מה קורה כשהדרג המדיני אינו מתערב בנושאי הצבא. אין זו הימנעות מפוליטיזציה. זוהי הימנעות מקבלת אחריות ומקבלת החלטות.

הדבר חמור ביותר ולא רק באשר למקרה זה". (דברי ראש הממשלה בעמ' 5).

מאיימים לפוצץ בווינה מרכז התיעוד של ויזנטל

משטרת וינה הודיעה על מספר מכתבי־איום שנתקבלו לאחרונה על שם דיירי הבית ברחוב רודולף פלאץ 7, בו נמצאים משרדי מרכז התיעוד היהודי של שמעון ויזנטל.

דובר משטרה גילה, שהמכתבים הוחתמו ע"י „קבוצה סער של גרמנים ארים" — ארגון שאינו ידוע למשטרה. גם דיירים בבתים אחרים בסביבה קיבלו מכתבים מסוג זה.

ויזנטל עצמו, הרגיל לקבל מכתבי איום לא התרשם מכך: „חובתי להמשיך בציד הפושעים הנאצים", הכריז.

בכתב נאמר: „בשכנותכם חיה ועובדת חית־פרא, שביצעה פשעים איומים נגד מיטב נציגיו של הגזע הארי. כבוד וגבור אתנו על כן להרגו, כשם שעשינו לפושעים האחרים ובעתיד גם נעשה זאת. אין הפושע ראוי לזכות מיתה רגילה. בקרוב יהרג בהתפוצצות פצצה". (עסט"א)

הבנק הגרמני אופטימי: נקבל כספנו מרוזנבאום

מאת אינגה דויטשקרון

המגעים בין „הסישה לאנדסבנק" והד"ר טיבור רוזנבאום נמשכים עדיין, מתברר מדברי דובר הבנק. „הסישה לאנדסבנק" חולש עדיין על יותר משליש מהון המניות של הבנק של רוזנבאום בז'נבה ושומר עדיין על כסאו בהנהלה — מסר אתמול הדובר בפראנקפורט. אך הוא מינה את המצב כ„זמני" ואמר, כי הוא ייבדק רק עד שתושלם עיסקת ההחזרה של המניות. „הסישה לאנדסבנק" הצהיר קודם לכן, כי הוא מוכן לצאת מהעסק אפילו במחיר אובדן כספו.

עתה מביע הדובר את התקוה, כי הכסף יוחזר: „העניין נתון לשיקולו של מר רוזנבאום — כיצד רואה הוא את התחייבותו כלפינו בענין זה. הבנק שלו פעל במסגרת תנאי החוזה בעת שהחליט להגדיל את השתתפותו בבנק בז'נבה", אמר הדובר.

אריות הרגו צעיר שנכנס לכלובם בטרינידד

שני אריות בגן החיות בפורט־אוף־ספיין שבטרינידד הרגו צעיר בן 26 שנכנס לכלובם מתוך רצון לשחרר אותם מכבלם.

הצעיר נכנס אתמול לכלוב מבלי שאיש ירגיש בכך, והאריות התנפלו עליו מיד בכניסתו. הוא מת בדרך לבית החולים.

המשטרה מסרה, כי בכיסו נמצא פתק ועליו כתוב: „אלוהים הוא אהבה. ואהבה היא חיים. בעלי חיים צריכים להיות חופשיים". (אי.פי.)

עובד שירות חבילות נהרג מפצצה בפיטסבורג

אחד מעובדיו של שירות העברת חבילות בעיר פיטסבורג שבמדינת פנסילבאניה שבארה"ב, נהרג אתמול, ושמונה אנשים נפצעו, בהתפוצץ חבילה שפצצה הוטמנה בתוכה.

האיש שנהרג ניסה לפתוח את החבילה כדי לבדוק אותה, משום שמספרי המיקוד לא תאמו את הכתובת שנרשמה עליה. (א.פ.)

דאהומיי הלאימה נכסי חברות הנפט שבתחומה

דאהומיי הלאימה את כל נכסיהן של חברות הנפט הפועלות בתחומה, נמסר אתמול בהודעה רשמית בקוטונו הבירה.

על ההלאמה החליטה יום קודם לכן ממשלת דאהומיי. מדובר בנכסים הנוגעים בהפצה, מכירה ואחסנה. דאהומיי אינה מפיקה נפט, אך נערכים קידוחים במימי החוף שלה.

לבד מן הנכסים והמתקנים של החברות — „של", „טוטאל", „בריטיש פטרוליום", „מוביל", ו„אגיפ" — הולאמו גם הזכיונות שהוענקו לחברות האלה. (רויטר)

הצעה לשחרר את הס נדחתה בברלין המערבית

ב„פרלמנט" של ברלין המערבית הוסרה מעל סדר היום הצעה הקוראה לארבע המעצמות לשחרר מכלא שפנדאו את האסיר היחיד שנותר בו, רודולף הס, שהיה סגנו של היטלר.

את ההצעה הגיש נציג הדמוקראטים החופשיים והתנגדו לה חברי המפלגה הסוציאל־דמוקראטית שהם הרוב באספה של ברלין המערבית. (א.פ.)

הקוסמונאוטים סיימו מחצית שהייתם בחלל

שני טייסי החלל הסובייטיים הגיעו אתמול — שלושה ימים לאחר השיגור — למחצית הזמן שנועד לשהייתם בחלל, כך הודיעה סוכנות הידיעות הסובייטית טאס.

הודעה זו יוצאת דופן, משום שבדרך כלל אין הסובייטים נוהגים להודיע על משך טיסות החלל שלהם.

עוד מסרה הסוכנות הסובייטית, כי הקוסמונאוטים אנטולי פיליפצ'נקו, וניקולאי רוקאווישניקוב בדקו את מנגנוני ההצטמדות של החללית „סאיוז 16", שהם המנגנונים להתחברות עם ספינת החלל האמריקנית „אפולו" בעת טיסת החלל המשותפת לארה"ב ולבריה"מ ביולי הבא.

בתוך כך הודיע ראש משלחת מומחי החלל האמריקנים המבקרת עתה במוסקווה, כי נוסו את מנגנוני ההצמדות של החלליות, וכי הם פועלים בהצלחה. (יו.פי. רויטר)

מעריב

העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94581), טל. 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33104), טלפון: 666468, 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254, 660051.

50,000 ל"י חסכון

אלפי משפחות אשר שמעו לעצת קלרין ורכשו דירות בזמן - חסכו עשרות אלפי לירות.

אין ספק כי עתה, לאחר הפיחות יעלו מחירי הדירות: מחירי חומרי הגלם, אשר ברובם מיובאים כבר עלו ועליית שכר העבודה - בפתח.

בהערכות זהירות יעלו מחירי הדירות בכ־25% תוך השבועות הקרובים.

אולם, עדיין קיימת היום האפשרות לרכוש דירה במחירים שלפני הפיחות!

קלרין מיעצת לך: רכוש דירתך עכשיו—וכך תחסוך לדעתנו לפחות ‎-.50,000‎ ל"י, תוך זמן קצר.
נצל את ההזדמנות עכשיו – כל עוד המחירים בהישג ידך. ובשאתה הולך לרכוש דירה – בדוק היטב את המהימנות והבטחון של חברת הבניה.

ביום 31-12-74 מסתיים מבצע „דירה חינם" של
קלרין
בו תוגרל דירה בת 3 חדרים בין רוכשי דירות עד אותו היום.
רכוש דירתך עכשיו והשתתף בהגרלה.

דירות קלרין CLARIN

בת־ים רוטשילד 32 · ראשון לציון רוטשילד 38 · רחובות בית הפועלים 6

חנן לבינזון אילון

هكذا من الأصل

صكا. من الاهل

ועידת הבונדס העולמית תיערך השנה באילת

מאת ברוך מאירי

ועידת הבונדס העולמית השנתית תיערך השנה באילת: כ־500 פעילי הבונדס מארה"ב, קאנאדה ו־אמריקה הלטינית, יגיעו בחודש הבא בטיסה ישירה מניו־יורק לאילת.

תהיה זו הפעם הראשונה, שוועידת הבונדס תיערך באיזור פיתוח — כדוגמת אילת — ולא באחת הערים הגדולות. תהיה זו גם הפעם הראשונה, שקבוצה כה גדולה של תיירים יבואו בטיסה ישירה מחו"ל לאילת. פעילי הבונדס יגיעו בשני מטוסי „בואינג".

בוועידה באילת יופיעו ראש הממשלה, מר יצחק רבין, ושר המסחר והתעשייה, מר חיים בר־לב.

בשלושת ימי שהותם באילת יסיירו פעילי הבונדס במפעלים ובין היתר, במיתקן הנפט קצא"א (קו צינור הנפט אילת־אשקלון), שם יחנכו מכלים חדשים לאחסנת דלק. כן יבקרו במפעל הנחושת בתמנע ובמיתקנים צבאיים.

דרוזים, צ'רקסים ויהודים מקימים הגדר בריחנייה

מאת מאיר הראובני

150 חיילים דרוזים, צ'רקסים ויהודים, מיחידת המיעוטים, החלו אתמול, בגשם שוטף, לבצע את עבודות הגידור סביב הכפר ריחנייה וכבר סיימו שלב ראשון של העבודה.

למרות מזג האוויר הקשה מתכוונים להשלים את כל עבודות הגידור תוך כמה ימים.

ועד הכפר שיגר למשרד הבטחון מכתב־תודה על הקצב המהיר של מילוי ההבטחות, שנתן שר־הבטחון לאנשי הכפר, בעת הלוויה של קורבן התקפת המחבלים בכפר.

ספיר: רק 4 אנשים נסעו במיוחד לישיבה בארה"ב

מאת רחל פרימור

רק ארבעה מחברי הנהלת הסוכנות הגיעו לארה"ב במיוחד כדי להשתתף שם בישיבת ההנהלה. שאר המשתתפים שהו באותו זמן בארה"ב במסגרת פעולותיהם למען המגבית היהודית המאוחדת, חבר נוסף, ד"ר רענן וייץ, הגיע לארה"ב מברזיל, אליה הוזמן להרצות על ידי הממשלה.

פרטים אלו מסר אתמול יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, ח"כ פנחס ספיר בשובו ממסע באירופה, דרום אפריקה וארה"ב. מר ספיר אמר בנמל התעופה בן־גוריון כי לפחות אחת לשנה יש צורך לקיים את ישיבת ההנהלה בארה"ב, מאחר שמחצית מחברי ההנהלה באים ממדינות אירופה המערבית ומאמריקה.

יושב ראש הנהלת הסוכנות אמר, כי במיוחד לצורך ישיבת ההנהלה הגיעו לארה"ב היה י.מ. גלעד, ע. נרקיס, ד"ר א. לחובסקי וי. קלרמן, בעוד שהיו מ. ספיר, א. דולצ'ין, צ. שפירא ומ. ריבלין שהו בארה"ב לצורכי המגבית וד"ר רענן וייץ הגיע לשם מברזיל.

רואי החשבון של בנק א"י־בריטניה תובעים חצי מיליון מ„יום יום"

רואי־החשבון של בנק א"י־בריטניה הגישו ל־בית־המשפט המחוזי בתל־אביב תביעת פיצויים בסכום של חצי מיליון לירות נגד העתון „יום יום" ועורכו, ב־טענה של פרסום לשון הרע בפרשת הבנק. התובעים טוענים, שהעתון כתב בשם „מקורות של בנק ישראל", כי היה מחדל חמור של רואי־החשבון של בנק א"י־בריטניה ואולי גם מעשה פלילי.

התובעים מכחישים נמרצות כאילו מקור כלשהו של בנק ישראל פירסם דיעה מעין זו על עבודתם.

מטעם העתון „יום יום" ועורכו, מר פטר פרסטון, טרם הוגש כתב הגנה על תביעה זו.

התובעים, משרד רואי החשבון רוז'נסקי, הליפי, מאירי ושות', ורואה החשבון שלום דיאמנט, הגישו את תביעתם אתמול באמצעות עו"ד אריה מרינסקי. הם טוענים, כי הפרסום פגע בשמם הטוב ובמקור פרנסתם.

ב־15 בנובמבר השנה פורסמה ב„יום יום" כתבה תחת הכותרת: „תלונת של רואי החשבון — אחת הסיבות לפר־שיות הכלכליות". הכתבה נכתבה בידי רואה חשבון, הרוצה בעילום שמו. בכתבה נאמר, ישראל טוען שהיה מחדל חמור של רואי החשבון לגבי הפקדון של בנק כי העובדה, שרואי החשבון לא נתבעו לדין וגם לא מתנהלת נגדם חקירה פלילית — אומרת דרשני. התובעים טוענים, כי המשטרה ניהלה חקירה מסועפת בפרשה ולא מצאה דופי פלילי או מקצועי בעבודתם. רואה החשבון דיאמנט אף שימש כעד תביעה מרכזי במשפטו של מנכ"ל בנק א"י־בריטניה לשעבר, עו"ד יהושע בן־ציון. (ע.)

נקנס על סימון חנייה פרטית על כביש ליד ביתו

מאת דוד זוהר

רופא חיפני, ד"ר פליקס אניין, אשר סימן ליד ביתו ברחוב אלחנן, שעל הר־הכרמל, מקום חנייה פרטי עם מספר מכוניתו, נידון לתשלום קנס בסך 200 ל"י ע"י שופט התעבורה, מר מיכה ליבנשטראוס.

הרופא הובא לדין בעקבות תלונת שכן. להגנתו טען הרופא, כי ברחוב בו הוא מתגורר כמעט ואינו מוצא מקומות חנייה פנויים ולכן החליט לסמן לעצמו מקום חנייה.

בפסק־דינו ציין השופט, כי הכביש הוא נחלת הכלל והתופעה של עשיית דין עצמי, על־ידי סימון המייחד פיסת כביש לרכב פרטי, כפי שהדבר נעשה על־ידי בעלי רכב רבים, הוא נטילה מרכוש הכלל. נוכח ריבוי תופעות אלה החליט השופט להטיל על הרופא עונש מרתיע וקנס אותו ב־200 ל"י, או 20 ימי מאסר תמורתם.

ירושלמי חשוד בזיוף המחאות ברבבות לירות

מאת אבישי אמיר

פקודת מעצר ל־15 יום הוצאה אתמול בבית־משפט השלום בירושלים נגד מרדכי שוורץ, תושב ירושלים, שהפיץ המחאות מזוייפות בסכומים, המגיעים לעשרות אלפי לירות.

חקירה צבאית, בשיתוף עם המשטרה, נערכת בימים האלה בבסיסי צה"ל שונים בארץ כדי לגלות את השותפים לעבירה.

הפרשה החלה בתחילת אוקטובר, כאשר באחד ממחנות צה"ל נגנבו ממחלקת התשלומים 4 המחאות חוזרות. למחרת נפדו שתים מהן על סך 10,000 לירות כל אחת בבנק ישראל בירושלים. כעבור יום נפדתה המחאה נוספת בסך 20,000 לירות ויום לאחר־מכן ניסה החשוד, מרדכי שוורץ, לפדות את ההמחאה הרביעית, בסך 40,000 לירות. התוקף זוהה בתוך הבנק על־ידי שני קציני צה"ל על־פי קלסתרון, שהורכב באמצעות פקידי הבנק. הוא נעצר מיד.

השותפים לעבירה טרם נעצרו, אם כי לחוקרים ברור, כי הם חיילים. בכוונת המשטרה לערוך מיסדר זיהוי לחשוד בתוך תקופת מעצרו.

נגנבו בגדים ב־147 אלף ל"י

18 אלף זוגות מכנסיים ו־600 חולצות נגנבו אור ליום אתמול מבית־מלאכה, ברחוב שבזי 58 בתל־אביב.

מנהלי המתפרה טענו בעדותם במשטרה, כי ערך הגניבה נאמד ב־147 אלף ל"י.

מרכז מפלגת העבודה מחייב „קיומו של מכשיר תוספת היוקר"

קורא לתיאום עמדות בין הממשלה וההסתדרות * יעקבי: דרושות רפורמות יסודיות במשק, בחברה, בשכר, במיסוי ובפריון עבודה

מאת כ. מיזלס

מרכז מפלגת העבודה אישר אמש ברוב של 42 קולות מול 13 נמנעים את המסמך בתוכנית הכלכלית החדשה המחייב את נציגי המפלגה בממשלה ובהסתדרות להידברות ולתיאום עמדות ביניהם בעיצוב המדיניות הכלכלית והסוציאלית.

בוויכוח אמר שר התחבורה מר גד יעקבי, כי היציבות הכלכלית מחייבת הארכת הסכמי עבודה לשנה נוספת. כדי להגביר עלייה פריון העבודה, צריך לעבור לנורמות מדודות, ולהבטיח ניידות של עובדים ומערכת־שכר גלויה.

● רפורמות יסודיות

„עלינו להיות נכונים ל־רפורמות יסודיות במשק, בחברה, בשכר, במיסוי ובפריון עבודה. בפעם הראשונה נקטה הממשלה מדיניות כוללת והצלחתה מותנית בהאטה של עליית המחירים ובהפחתה ניכרת בביקוש. מוסכמות של שוויוניות עלולות להביא לחלוקה שווה של עוני במקום לחלוקה פחות שווה של עושר".

● „הפקר הפקרות"

מר דוד הכהן טען, כי כל המיליונרים שהתעשרו בעבודות מטעם משרד הבטחון „אתנו שלחנו אותם". חיינו מן ההפקר ומן ההפקרות. אין מעזים לעשות את הניתוח הדרוש. פועלי הנמל גומרים את הנורמות שלהם בשלוש שעות ואחר כך מקבלים פרמיות בלי מס הכנסה — אמר.

● „אין אבטלה"

ח"כ ישראל קרגמן טען, כי אין אבטלה בארץ אלא רק פה ושם נפלטים ממקומות עבודה. צריך לתת תמריצים ליצוא, כי הוא מוכרח להיות רווחי וגם תמריצים לפועלי התעשיה. יש להטיל מס־הכנסה על כל ההכנסות, לרבות תוספת היוקר.

● גב' סנמה יוספטל הציעה להכניס דירוג בתוספת היוקר ולהתאימה לפי נפש במשפחה במקום לפי מפרנס.

● מר מרדכי אמסטר אמר, כי צריך לעקר כסף מבעלי יכולת בלי חוקים, כפי שרוצים לעקר תוספת יוקר מן השכירים: באמצעות חוקים לא יצליחו בכך.

● מר עקיבא גוברין אמר, כי המפלגה צריכה להכריע בחילוקי הדעות בין הממשלה וההסתדרות. מה שהתרחש בחברות הממשלתיות הרס את החברה הישראלית. יש לשתף פועלים בהנהלות החברות הממשלתיות. „אם יהיו שבע שנים רזות לא תהיה עליהם".

● גב' תמר אשל אמרה, כי התכנית הכלכלית מסכנת שרותים חיוניים כמו אספקת תזונה לילדים בבתי ספר, יום לימודים ארוך, החזקת מעונות ילדים וכו'.

● ההחלטות

מרכז המפלגה חייב בהחלטותיו המשך קיומו של מכשיר תוספת היוקר והטיל על ועדה מוסמכת של המפלגה לגבש הצעה בדבר המשך תשלום הפיצוי על ההתייקרות. הוא הטיל על מוסדות המפלגה לבחון ביסודיות דרכים ליעול המשק, להבטחת תעסוקה מלאה, לניידות עובדים משרותים לענפי־ייצור ולהעלאת הפריון והתפוקה. המרכז תבע הנהגת רפורמה במערכת המיסוי, העמקת הגבייה בקרב עצמאים והחזרה לחלוקה צודקת יותר של הנטל הכלכלי על ידי ספיגה נוספת של אמצעים מבעלי רכוש והון.

יו"ר ועדת המיסוי של ההסתדרות מבהיר:

המס על אגרות־החוב לא יפגע בחוסך הקטן

מאת סופר „מעריב" לענייני עבודה

פירסום ההצעות של ועדת המיסוי ההסתדרותית, שלפיהן יש להטיל מס גם על איגרות חוב צמודות, גרם לפניות רבות אל מזכ"ל ההסתדרות מצד עובדים שכירים לפשר הצעה זו.

מר משל פנה ליו"ר ועדת המיסוי ההסתדרותית, מר יהושע ושצ'ינא, שאמר כי העקרון שהנחה את ועדת המיסוי היה שניתן לראות במחזיקי האגרות למוכ"ז מחזיקי רכוש לכל דבר, ועם הנהגת „מס רכוש" חד פעמי על רכוש זה או אחר, מן הדין להטיל „מס־רכוש" חד פעמי גם עליהם, אולם לא עלה על דעת הוועדה שיש להטיל מס או לפגוע בחוסך הקטן שרכש איגרות צמודות לא למטרות ספקולטיביות. אין ההסתדרות מציעה להטיל מס על איגרות אלה ואף לא על אלה הנמצאות בידי קופות הגמל והפנסיה, או על חסכונות צמודים לשכון זוגות צעירים או חסכונות עממיים כמו „חסכון 10,000" לתקופה של חמש שנים.

ושצ'ינא הבהיר, כי הטלת המס המוצעת היא על מחזיקי איגרות צמודות למוכ"ז שנרכשו למטרות מסחר ורווח בכמויות גדולות על־ידי גורמים כלכליים שונים (כמו בנקים), בהשקעה בטוחה ורווחית. לדעת ועדת המיסוי, אין בהצעה להטיל מס הכנסה בשיעור מסויים על הרבית המתקבלת מאיגרות צמודות בהנפקות לעתיד כדי לפגוע במגמות החסכון וגיוס משאבים מהציבור הרחב לתקציבי הממשלה, שכן למרות המס, יהיו אג"ח צמודות השקעה כדאית וכלכלית. והציבור ימשיך לראות ברכישתן אמצעי נוח ובטוח וחסכון לטווח ארוך.

„אזורים" נתבעת על סירוב למסור דירה לזוג שקנה אותה

התובעים: דורשים מאתנו הפרשי הצמדה על תקופה שקדמה לחתימה * „אזורים": משרד השיכון אישר

מאת יעקב העליון

משפט לדוגמה שעניינו תביעת חברה לבניה מזוג צעיר לשלם למפרע הפרשי הצמדה עבור דירה — יחל להתברר ביום ב' הבא בפני השופט מר שלמה ה. לוונברג, מבית המשפט המחוזי בתל־אביב, ביזמת הרשות המרכזית לצרכנות של ההסתדרות.

בתביעה, שהוגשה בשם מר אלי בן־יעיש, מבת־ים, נגד חברת „אזורים" מטפל בהרחבות עורך־דין רם כספי.

עיקרה של התביעה הוא, כי מר בן יעיש מקבל את דירתו, כיוון שחברת „אזורים" תובעת ממנו הפרשי הצמדה גם עבור תקופה שקדמה לחתימת החוזה.

נאמר בה, כי בעוד שבעת חתימת החוזה (ינואר 1973) נאמר לתובע, כי מחירה יהיה 53,500 ל"י, לא נמסר לו כי מחיר זה כבר צמוד למדד החל מנובמבר 1971.

בכתב התביעה טוען מגישה עו"ד כספי, לגבי סעיף כספים בחוזה שנחתם, כי יש בו משום „מצג שווא והונאה". לגבי סעיף אחר בחוזה, נטען כי הוא בלתי סביר, יש בו אוזות עיניים והוא נוגד תקנת הציבור.

עוד נאמר בכתב התביעה כי חברת „אזורים" עושה עושר שלא כמשפט עקב מצג שווא ועקב הטעיה או עקב טעות המבקשים.

בכתב התביעה נאמר, כי מר בן יעיש הוא חייל בשירות קבע נשוי ואב לשניים, שנרשם לתכנית דיור לזוגות צעירים של „אזורים" בכנעניה. בעת חתימת החוזה התחייב, כאמור, לשלם 53,500 ל"י תמורת הדירה ויתר התחייבויות החברה ועמד בהשלומים שנקבעו.

באוקטובר 1974 הושלמה הדירה. „אזורים" סירבה למסרה לתובע, אלא אם ישלם בן יעיש את הכספים הנוספים שדרשה (הפרשי ההצמדה ועוד).

בכתב התביעה נטען עוד, כי מחיר הדירה כפי שנקבע בחוזה כבר לא היה נכון בעת חתימתו, שכן בעקבות הצמדתה למדד נובמבר 1971 כבר נוצרו הפרשי הצמדה ניכרים. לפיכך, גם סכומי התשלומים, כפי שנקבעו בחוזה, לא היו נכונים בעת חתימתו.

„אזורים" גבתה בפועל חלק מן התשלומים הראשונים ללא דרישת הפרשי הצמדה, שלפי גרסתה כבר נוצרו בעת חתימת החוזה ובמהלך ביצועו.

בשל סירוב החברה למסור הדירה לידי מר בן־יעיש — נאמר בתביעה — נאלצו התובעים לגור בדירה שכורה.

בכתב הגנה טוענת „אזורים" כי משרד השיכון אישר את התשלומים וההצמדה. כן פורסו בפרסומים ובפרוספקט תיאורי התשלומים וההצמדה. נדחתה הטענה, כאילו היו בחוזה דברים, שיש בהם משום מצג שווא או הונאה.

התינוקת מקרית מלאכי הורעלה ממלח לימון

מאת אהרון פריאל

התינוקת מקרית מלאכי הורעלה ממלח לימון שבטעות נארז כסוכר על ידי בית אריזה לסוכר בגדרה.

בעל בית האריזה „פורת" בגדרה, מר שלום כהן, אמר אמש, כי את הסוכר הנארז בבית האריזה שלו הוא מקבל מהממשלה, ושק אחד, במשקל של 45 ק"ג הכיל מלח לימון ולא סוכר. מר כהן הסביר, כי הסוכר שהיה ברשותו יובא מחו"ל, וכנראה שם אירעה התקלה בזיהוי החומר. הוא הוסיף, כי עד כה הצליחו לאתר את כל שקיות מלח הלימון ששווקו ברמלה ובקרית מלאכי בשקיות סוכר.

שר־הבטחון לשעבר, ח"כ משה דיין, חידש אמש את הופעותיו במשחקי מכבי ת"א בגביע אירופה ושב ל„היכל הספורט" ללחוץ ידי כדורסלני מכבי ו„פאנאתינאיקוס" מאתונה. בתצלום נראה ח"כ דיין לוחץ יד שחקן מכבי יוסף לז'ה, כשלידו שני שחקני התיגבור האמריקנים של מכבי פלאס וג'ימי בואטרייט. מכבי ת"א ניצחה 113—80 ועברה לשלב הגמר. על המשחק — עמ' 11. (צילם: א. זיסק)

משרד־התחבורה מתנגד לתנאי הגימלאות ב„אגד"

בקואופרטיב מקבלים גימלה מלאה כבר בגיל 46...

מאת אלכס דורון

משרד התחבורה הביע התנגדות לתנאים, שהנהיג „אגד" לחבריו, הפורשים לגימלאות, אחרי שהתברר, כי בגיל 46 ולאחר 25 שנות עבודה, יכול חבר „אגד" לצאת לפנסיה ולקבל גימלה מלאה בשיעור 71 אחוזים ממשכורתו.

על התנגדות זו הודיע השבוע שר התחבורה גד יעקבי, בתשובה לשאילתא של ח"כ ח. שמעוני.

מר שמעוני כתב בפנייתו לשר: „חברת „אגד" מאפשרת לחבריה לצאת לגימלאות לאחר 25 שנות שירות (עבודה) ללא התחשבות בגיל הפרישה — והפנסיה היא בשיעור של 71 אחוזים. מדובר בעובדים בריאים, הממשיכים לעבוד במקום אחר. כידוע, גרעונות „אגד" מכוסים על־ידי משרד האוצר".

בתשובה לשאילתא זו הודה שר התחבורה, שאמנם נהוגה ב„אגד" החל ב־1 בינואר 1972 גימלה מלאה של 71 אחוזים לאחר ותק של 25 שנה והגיל 46 ומעלה; גימלה של 61 אחוזים לאחר 20 שנות עבודה והגיל 41 וגימלה מודרגת של 2 אחוזים נוספים לכל שנה נוספת של גיל וותק, עד לגימלה מלאה של 71 אחוזים (למשל: פרישה בגיל 43 לאחר 22 שנות עבודה מזכה ב־65 אחוזים).

„מיד כשהודע דבר תנאי הפרישה המיוחדים, שהנהיג „אגד" — המשיך השר בתשובתו — נערכה בדיקה יסודית על־ידי משרד התחבורה, באמצעות רואה חשבון. משרד התחבורה אינו מעוניין, שהקואופרטיב יפריש לקרן הגימלאות כספים מעל לשיעורים הקבועים בחוק, ולכן פנה לקבל הבהרות. „אגד" דיווח, כי ההפרשות לקרן לא עולות על השיעור המוכר וכי מספר החברים, הפורשים בתנאים המיוחדים, יהיה מצומצם.

„משרד התחבורה — הדגיש השר בסיום תשובתו — נגד לתנאי הפרישה המוזכרים, אם יסתבר כי הקואופרטיב צריך לכסות גרעון שיעבור בקרן הגימלאות, שינויים אלה".

ב"ה

לאסטן המצוות אריאלי שמחה, מיד־אליהו, ת"א

אין לי די מלים — להבעת תודה. שנים רבות אני סובל מכאבים בחוס השדרה ובגופי. קיבלתי טיפולים — הכל לשווא. הבאתי את שמחה אריאלי לביתי, ובטיפול חד פעמי ובסבלנות טאל אותי מכל הצרות. היום אני מרגיש ב"ה טוב. והכל — לא על מנת לקבל פרס. יתן לו ה' כח להציל עוד אנשים! ממש מלאך מן השמים!

בורוביץ זליג, 731094, ר"ג, רח' רש"י 3

2.12.74

רנה ואהוד גוט

חובקים בן

אח לדן

ביה"ח הדסה 5.12.74

לאהוד גוט ורעיתו

ברכת מזל־טוב

להולדת הבן

„מעריב"

להורינו היקרים

רבקה ושמחה עירוני

לחתונת הזהב

כה־לחי!

אסתר אברהם קובי, טליה סיגל ווינית, קרית־חיים

ורדה מתי אופיר וריות, סארפאולו

שולה משה אילן תמר ודני, סארפאולו

נח מרגלית רני ודרור, תל־אביב

מיוחד לקבלנים

ללא השקעה מיותרת!!!

אצלנו תוכל להשיג בהשכרה ציוד לבנין כגון:

* משאבת ביטון
* תחנת ביטון
* רגלי ברזל
* ושאר ציוד לבניה

חב' דלית בע"מ קרן היסוד 41 ירושלים

טלפונים: 02-222439, 02-233279

מלון „גני חמת" טבריה

4 כוכבים

- על יד שפת הכנרת מוקף גנים
- חוף רחצה לרשותם של האורחים
- שרותים מלאים
- פתוח בכל ימות השנה
- לארוח לנופש ומרפא

טלפון: 22891/8 (067), ת.ד. 22

Botschaft der Bundesrepublik Deutschland Kulturzentrum

לחנוכה סרטי ילדים

יום רביעי 11.12.74 בשעה 4.00 אחה"צ

במרכז התרבות כבר מלכי ישראל 19 תל־אביב

כרטיסים חינם

טלפון 231370

19 Kikar Malchei Israel, TEL-AVIV

היום!

עד 50% הנחה!

ממוצ"ש 7.12 שעה 6 בערב מבצע: פינות אוכל

ממוצ"ש 14.12 שעה 6 בערב מבצע: סלונים

במרתף רח' מנדלי 9 פינת בן־יהודה 64, תל אביב

הסינמטק הישראלי

היום בשעה 2.00 יוקרן הסרט

ז'יל וג'ים - טריפו

במוזיאון תל־אביב שד' שאול המלך.

היכן אתה עומד ערום בחורף?

בחדר האמבטיה כמובן. חדר האמבטיה שהוא קריר ולח עלול לגרום להצטננויות. מה עוד שבמקום זה נוהגים בני המשפחה להתפשט. הפתרון: תנור תלית לחדרי אמבטיה מתוצרת זק"ש — ZACHS. תוך שניות ספורות הוא מחמם את המקום וביח"ר זק"ש מעניק 10 שנים אחריות לתנור כנגד חלודה

להשיג ב־3 דגמים עם אפשרות להרכבה עצמית

(מ.)

חברה כלל ארצית רווחית מאד

העוסקת במתן שרותים לבתים ומוסדות

מחפשת שותף פעיל בתל־אביב

(בהשקעה של 50,000—70,000 ל"י)

במנהל שרות

כישורים נדרשים:

- בקיאות בנושאי אינסטלצית מים וביוב ובדק בית
- נסיון בניהול צוותי עבודה וארגון.
- נמרץ ובעל כושר התבטאות בע"פ ובכתב.
- ידיעה באדמיניסטרציה
- נכונות לעבוד בחברה צעירה.

הכנסה חודשית קבועה גבוהה — רווחים

לקביעת פגישה טלפון 03-296236

חמי טבריה

לבריאות ולשיפור הכושר

מעיינות "חמי טבריה" יעשו ממך אדם חדש בכל גיל.

"חמי טבריה" טל: 21967-8 (067)

הממשלה

על המידה

ידין: אני

לבטל בחירת

תובע שני על פגיעה

מעגל הקסמים

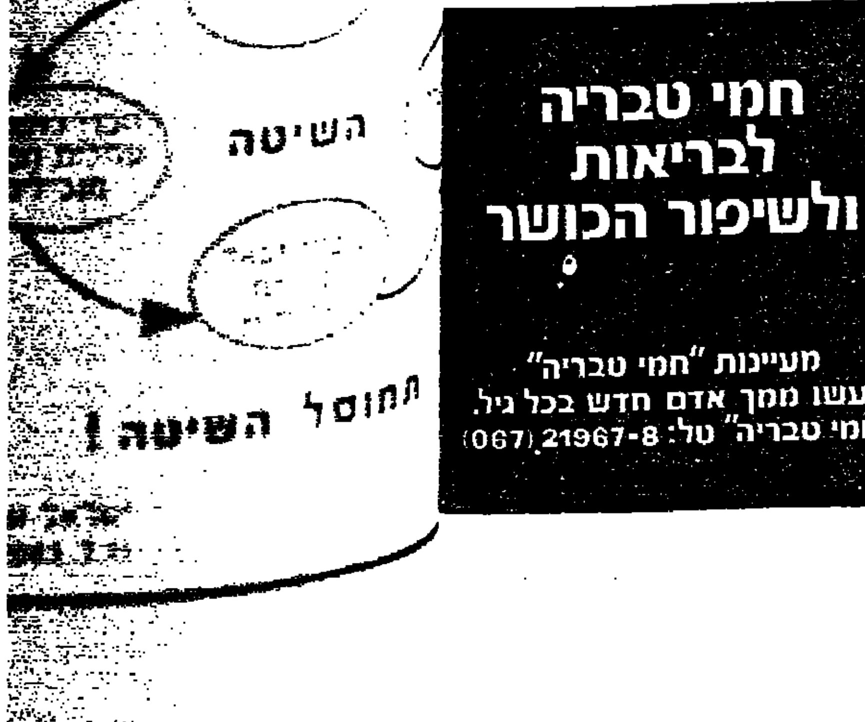

תחוסל השיטה!

מתייכים: ראש-הממשלה יצחק רבין בהופעתו לפני תלמידי השמיניות בתל-אביב. לידו ראש-העירייה שלמה להט וראש האגף לחינוך עו"ד חיים בסוק

ראש־הממשלה: אין להתרגש יותר על המידה מהודעות המצרים

בהשיבו לשאלות תלמידי שמיניות בתל־אביב אמר רבין: מספר הטילים שבידי צה"ל כיום עולה על מספרם לפני מלחמת יום כיפור ● יהיו קשיים בעניין תיקון ג'קסון ● אין התערבות פוליטית בעניין אריק שרון ○ לא נהסס לומר ל א לארה"ב

אך אם רוצים הם לכפות דעת מיעוט על רוב, — לא. אינני חושב שהמפד"ל קשור פחות ליהודה ושומרון מאשר הלי־כוד. מ־43 יישובים שישנם שם, לליכוד 4, והם הכי צלי־בים ומדולדלים. אין זה נהוג שרוב מחזר אחרי מיעוט".

● על עצמתה של ישראל: „אני מאמין ואני בטוח, ש־כוחה הצבאי של מדינת ישר־אל כיום גדול יותר מכפי שהיה ערב מלחמת יום־הכיפורים. הצלחנו מאז ה־מלחמה לקבל אמצעי־לחימה, כך שמספר הטילים העומדים היום לרשות צה"ל, עולה על זה שעמד לרשותו ערב מלחמת יום־הכיפורים. אני גם מעריך את כלל המאמץ שבוצע ומת־בצע בצה"ל למיצוי לקחים ולגיבוש כוח ויכולת בהת־מודדות צבאית, במיבחנים העומדים לפנינו. אני גם שמח שצה"ל הצליח להתגבר על מה שקרוי 'מלחמות הגנרלים'".

להלן אמר ראש־הממשלה, כי כדי להשיג שלום הוא מו־כן לפשרות טריטוריאליות מרחיקות־לכת, בין קו הפסקת האש והפרדת־הכוחות לבין הקו שהיה קיים ערב מלחמת ששת הימים. „בין שני ה־קווים האלה — אמר — יש מרחב תמרון, אך בשום פנים ואופן אינני מוכן לחזור ל־קווים שלפני ששת הימים."

שיקול הרמטכ"ל

בתשובה לשאלות אחרות אמר:

● „לפני 4—3 חודשים ה־ציע הרמטכ"ל להחזיר את אריק שרון לתפקיד מסויים בצה"ל. שרון סירב. זה נתון לשיקולו של הרמטכ"ל והממה הכללי, את מי להחזיר ואת מי לא להחזיר לשירות סדיר. שום התערבות פוליטית לא היתה ולא תהיה בנושא זה".

● „על־אף כל ההסתייגות הרבה שלנו בארה"ב, עדיין יש לנו חופש לאמר ל א, אם נצטרך לאמר ל א לארה"ב, ללא קשר עם מה שארה"ב תחליט בעניין ההכרה בעם הפלשתיני".

● „בעניין המהומות שהיו באחרונה בשטחים לא צריך להביא את העניין לידי הגז־מה. עובדה, שאחרי שבוע, 10 ימים, הכול חזר למסלולו".

בכינוס, שאורגן מטעם אגף החינוך של עיריית תל־אביב, השתתפו ראש־העירייה שלמה להט, ראש אגף החינוך עו"ד חיים בסוק, מנהל אגף החי־נוך ברוך אביבי, מנהל משרד החינוך במחוז תל־אביב מר פרישמן. הינחה את הכינוס פיני קריינר, כנשיאות מועצת התלמידים בעיר.

ידלין: אני משתעשע ברעיון לבטל בחינת החובה בתנ"ך

„לא הצעתי זאת קונקרטית, מחשש שאובן שלא כהלכה ○ אילו בוטלה הבחינה, היה הנוער אוהב תנ"ך הרבה יותר"

מאת מנחם שמואל

„אני משתעשע ברעיון, לבטל את הבחינה בתנ"ך כמקצוע חובה בבחינות ה־בגרות. אולם לא הצעתי זאת קונקרטית, מחשש ש־צעד זה יובן שלא כהלכה בציבור, ויפסק כותרת מר־עישה לקהלנות".

דברים אלה אמר אתמול שר־החינוך אהרון ידלין בהר־צאה באוניברסיטת בר־אילן, בהשיבו על שאלת אחד ה־סטודנטים, מדוע אין משרדו מחייב את בתי־הספר במדינה להגביר את החינוך לאהבה ארץ־ישראל ומורשת ישראל.

להלן אמר השר: „תוכנית הלימודים של משרד־החינוך והתרבות מקיפה את כל ה־נושאים הנחוצים להקניית ה־תודעה היהודית והישראלית. אולם, אינני יודע אם כפיית נושא כלשהו כמקצוע חובה מחבבת אותו, בסופו של ה־דבר, על התלמידים. נדמה לי שההפך הוא הנכון. התלמי־דים אוהבים תנ"ך, עד שהם ניגשים להיבחן בו בבחינות הבגרות. אילו ביטלנו את בחינת החובה בתנ"ך, אין לי ספק שהנוער היה אוהב תנ"ך הרבה יותר.

תובע שני מיליון ל"י פיצויים על פגיעה באשתו ובנו בתאונה

התובע, תושב בני־ברק, טוען, שאשתו נפגעה במוחה ולא תשוב עוד להכרתה ● בית־המשפט פטר אותו מלשלם את האגרה ● הנתבעים הם נהג משאית וחברת הביטוח „הפניקס"

מאת סופר „מעריב"

תביעה על סכום של שני מיליון ל"י הגיש לבית־המשפט המחוזי תושב בני־ברק, שרעייתו ובנו נפגעו, למעשה, בצורה חמורה כ־תוצאה מתאונת־דרכים.

הנתבעים הם אברהם לוס־טיג, נהג־משאית בחברת־הבי־טוח „הפניקס".

בכתב־התביעה מגולל שמעון איצקוביץ את התאונה הקשה שפגעה במשפחתו. ב־6 בינו־אר השנה, בשעות הערב, טיי־לה רעייתו חדוה, בת 26, עם בנם רונן בן 4 ברחוב הקישון בבני־ברק, כאשר לפתע נפגעו ממשאית. בבית־החולים אוב־חן, כי היא נפגעה במוחה ולא תשוב עוד להכרתה.

בכתב־התביעה נאמר עוד, כי חדוה איצקוביץ היתה ב־חודש השביעי להריונה, וכ־תוצאה מן הפגיעה ילדה ולד מת.

מבית־החולים „ביילינסון", שם אושפזה הועברה לבית־ההחלמה לנכים „בית לוינ־שטיין"־ברעננה וכאשר גם שם נואשו הרופאים מלהחזירה ל־חיים תקינים — הועברה ה־אשה לבית־חולים למחלות השוכות־מרפא „בית הרצפלד", בגדרה, שם היא ניתנה וני־שמת באורח מלאכותי.

הילד רונן נפגע, לדברי כתב־התביעה, בזעזוע קשה ו־צתה, עשרה חודשים אחרי ה־תאונה, עודנו נזקק לטיפול רפואי.

שמעון איצקוביץ טוען ב־כתב־התביעה, כי הוא נאלץ לעבוד בעבודה חלקית, כיוון שהרופאים המליצו שיבלה שעות רבות בחברת רעייתו, כדי להגיש לה כעזר. עתה הוא משתכר פחות משעלה לו החז־קת בנו בגנון מיוחד, ולכן הוא נזקק לסיוע לשכת־הסעד.

כיוון שהתובע טען כי אינו יכול לשלם את אגרת־התביעה, החליט רשם בית־המשפט ה־מחוזי בתל־אביב, ד"ר שלמה לוין, לפטרו מתשלום האגרה.

בטעם הנתבע טרם הוגש כתב־הגנה.

סרן קיבל שוחד „לטובת יחידתו" — תמורת שחרור חייל

מאת מרדכי אלקן

קנס בסך 4000 לירות ושנת מאסר על תנאי, גזר אמש בית דין צבאי של חיל האוויר בראשות סגן אלוף אליהו מצא, על קצין שלישות של יחידת חיל האוויר בדרגת סרן, שהורשע בקבלת שוחד „לטובת היחידה", תמורת שיחרור חייל מילואים משירות מילואים פ־עיל.

חייל המילואים שהנו בעל מוסך, תרם ליחידה הבבאית שבה הוא משרת, הכישה מק־למי רדיו והתקינם על כלי רכב של היחידה. תמורת מע־שה זה שוחרר החייל משירות מילואים של חודש.

על הנאשם הגן עו"ד אליהו שאבי וסרן אוריאל ארנפלד. התובע היה סרן ישראל רוזוב־סקי.

הפצצה שהונחה ב„משביר המרכזי" הובאה בתיק „אל על"

כך התברר במשפטם של 2 מייצרי הפצצה שנידונו אתמול לשנתיים וחצי מאסר

מאת יוסף ולטר

הפצצה שהתפוצצה ב„משביר־המרכזי" בתל־אביב, בחודש אפריל השנה, הוס־תרה בידי מחבלים בתוך תיק מפלסטיק של חברת „אל על".

פרטים אלה גילה אתמול התובע הצבאי בשכם, עו"ד זכריה פייט, במשפטם של מייצרי הפצצה — סברי פיעה בן 25 וזהר זיאד בן 32, שניהם מטול־כרם. השניים נידונו לחמש שנות מאסר, מהם שנתיים וחצי בפועל.

עו"ד פייט סיפר במשפט, כי בתחילת השנה יצאו ה־שניים לדמשק ואומנו בהכנת מיטענ־חבלה מחומרים כי־מיים ושימוש בנשק. הם נצטוו לשוב לאיזור ולבצע פיגועים בישראל.

לאחר ששבו לטול־כרם שכ־נו, יחד עם שני צעירים נוספים תושבי האיזור, חדר בשכם, שבו נהגו להיפגש ובו הכינו את הפצצה, שהניחו השניים האחרונים ב„משביר־המרכזי". בהתפוצצות שהיתה בחנות נגרם נזק של כ־20 אלף לירות.

שני הצעירים האחרים, ש־הניחו בפועל את הפצצה, עד כדים לדין בבית־המשפט ה־צבאי בלוד.

בדיון אתמול ישב רס"ן ד"ר יוסף גרוס.

פרופ' דייל פולק מוסר את השי לגולדה מאיר. ביניהם — חיים דורון, מנהל המחלקה הרפואית בקופ"ח

„סל הקניות" חזר אל גולדה

ישישה בארה"ב ארגה במשך חודשים רבים גובלן מרהיב־עין ובו ארנקה של ג. מאיר ומטוסי „פנטום" ו„סקייהוק" ● הבן, פרופיסור באוניברסיטת בן־גוריון, מסר את השי לראש־הממשלה לשעבר

מאת שלמה גבעון

מתנה מקורית — גובלן המשמש שטיח קיר, עליו „תיק הקניות" המפורסם של גולדה מאיר ומטוסי „פנטום" ו„סקיי־הוק", נמסרה בימים אלה לגולדה מאיר בידי פרופ' דייל פולק, מאוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע.

לגולדה, הידועה ברגשנותה באירועים מסוג זה, היתה הפעם סיבה נוספת להתר־גש, כאשר שמעה מפי פרופ' פולק כיצד נתבקש למסור לידה את הגובלן המקורי.

פרופ' פולק סיפר לגולדה מאיר ש־אימו, בת 85, רופאה במקצועה המוסיפה להתגורר בניו יורק, התקשרה עימו לאחר ביקורה האחרון של גולדה בארה"ב, ב־עת שכיהנה עדיין כראש ממשלת ישראל ולאחר שחזרה משם עם „סל הקניות" שלה. האם ביקשה מבנה לשלוח לה בדחיפות ציור, או תצלום, מארנקה של גולדה, בתוספת תצלומים של מטוסי „פנטום" ו„סקייהוק", שגולדה „קנתה" בארה"ב.

פרופ' פולק מילא אחר בקשת אימו. הוא איתר את החנות שבה נוהגת גולדה לקנות את ארנקיה, צילם אחד מהם, טר מעיתונים את צללויותיהם של המטו־סים המבוקשים ושלחם לאימו בניו־יורק.

האם הישישה עמלה כמה חודשים וארגה שטיח גובלן נהדר, בו מופיעים כל הפריטים המבוקשים: הארנק של גולדה והמטוסים „העפים" ישר לתוכו. הפריטים הללו מוקפים בחומה בצורה ואיתנה, וסביבה רקומות המילים: „אם אשכחך ירושלים..." האם ביקשה מבנה למסור את הגובלן אישית לידי גולדה, בצירוף ברכות חמות ושנים ארוכות של פעילות ובריאות.

נקבעו התוספות למשפחות מרובות־ילדים ולבעלי הכנסה נמוכה
הפיצוי לילד הראשון והשני - 18 ל"י מהילד השלישי - 50 ל"י בחודש
כן הועלו קצבות הזיקנה והנכות, תמיכות הסעד ודמי המזונות מטעם הביטוח הלאומי

נציגי הממשלה — השרים רבינוביץ, הלל וברעם, הגי־עו להסכם עם נציגי ההס־תדרות, על גובה הפיצוי לבעלי הכנסה נמוכה ומשפ־חות מרובות ילדים, בשל ההתייקרויות הנובעות מ־מדיניות הפיחות הכלכלית.

בפגישה שהתקיימה אתמול הוסכם, על־דעת שני הצדדים, כי הפיצוי שיינתן לילד הרא־שון והשני יהיה בסך 18 ל"י לחודש, ואילו מהילד השלישי ואילך ישולם סכום של 50 ל"י לכל ילד בחודש, שיחו־לק במסגרת הקצבת הניתנות למשפחות מרובות ילדים והק־צבות ליוצאי־צבא. מקבלי קצ־בות־זקנה, שאינם זכאים להט־בה סוציאלית, יקבלו פיצוי בשיעור 20 אחוז מן הקצבה המובטחת להם ליום 30.10.74. מקבלי קצבות־זקנה עם הטבה סוציאלית, נתמכי־סעד, קיצ־בת נכות כללית, נכי תאונות־עבודה בעלי הכנסה נמוכה ו־נשים גרושות, הזכאיות לדמי מזונות באמצעות הביטוח ה־לאומי — יקבלו פיצוי בשיעור של 24 אחוז מן הקצבה ה־מובטחת ל־30.10.74.

השר הלל, יו"ר ועדת השרים לרווחה, מסר, כי בסכו־מים שנקבעו יש משום פיצוי ריאלי למשפחות מרובות־ילדים. לגבי משפחות בעלות ילד אחד או שני ילדים — בקרוב בבדיקה מקיפה, כדי למצוא כוכה שיאפשר להעניק להם פיצוי מלא ולהבטיח, כי בעלות הכנסה נמוכה, יוחל לא ייפגעו בשל ההתייקרויות.

כל אשר תחפשת!

באולמי סולכור 99 תצוגה, מכירה וייעוץ בתרבות הדיור. לבחירתך מערכות קפה וכלי אוכל, כלי זכוכית וקר־מיקה, מלפונים צבעוניים, מערכות סכו"ם, סירים ומחבתות, שעוני קיר ואביזרים חשמליים שונים.
לעיצוב מחודש של האמבטיה לדשותך ריהוט מיוחד, אריחים מעוטרים, אמבטיות, כיורים, אסלות וברזים.

סולכור 99
ת"א: רח' בן־יהודה 99, טל: 248241
ירושלים, דרך יפו 68, טל: 233366

פורום

מחיר הדהוט בתמונה זו - 2,520 ל"י

המערכת שבתמונה (המציגה אחת מאפשרות רבות) כוללת:
16 יחידות מודולריות מקל־קר מצופות בכיס,
5 מגירות מצופים בבד מודפס, 7 לוחות זכוכית שחורה.
על־ידי עבודה צמי עצמית ניתן להרכיב את המערכת במחיר 1,250 ל"י.

במעגל הקסמים

תחוסל השיטה!

ישראל שלנו
ת.ד. 2083 ר"ג

התחדש הביקוש למניות

מגמה מעורבת בענפי הצמודים: שערי „6.5" עלו ושערי אגרות הבריה ירדו

מאת ש. אבימל

מוקד ההתעניינות בבורסה עבר שוב לשוק המניות, בתום יום הוצי של מיכוש ההיחים כללי. כבר בשלב הפתיחה הורגשו ביקושים להם המניות הפיננסיות, במיוחד בשלב השני „קבלו" השוק הטופה בזכות הוראות הרכישה הרבות שנמסרו בעיקר מקורבי המסחר והיש־בי היציע.

במתוזרים חלה, לעומת זאת, ירידה של כ־20 אחוז ונפח העיסקות היומי במניות עבר רק במעט את 2 מליון הלי־רות. בשלב השני היתה ה־פעילות שוב ענפה, על כך מעיד המחזור הער של 1.3 מיליון ל"י, לעומת כ־700 אלף ל"י בשלב הפתיחה. המחזור השבועי בשוק המניות הגיע ל־13 מיליון ל"י.

בשוק הצמודים לבדד לא היתה אחידות במסחר. מצד אחד נבקש הביקוש לסדרה 6.5 בסהון, בהן היו, כידוע, „הזולות" כלליות והתשואה הריאלית עלתה ל־3.5 אחוזים נטו. בענפי אגרות הבריה היתה עדיין יד המוכרים על העליונה ונרשמו ירידות של 2—3 נק' בסדרות ר' בעיקר, קוזיי יציבות בהקופה האחרו־נה.

השאלה המרכזית המעסיקה כיום את אנשי הבורסה היא האם תתחדש ההנפקה ה„מו־עדפת" (בתשואה של 6 אחו־זים) לקופות גמל ולתכניות החסכון, לפי בדד דצמבר. בנושא זה מורגשת מתיחות בהוגי הבורסה ומומחים בדעה שאם לא תחודש ההנפקה מסוג זה, כספי הצבירה הרבים יופנו לאגרות הבריה בהן התשואה ברוטו מתקרבת עתה ל־6 אחו־זים (לפי חישוב בדד כמועד להודע דצמבר).

המחזור באגרות החוב ירד מממוצע של 20 מליון ל"י ל־16 מיליון ל"י אתמול. בח־משת ימי המסחר של השבוע שהסתיים אתמול נקברו עיס־קות בשוק אגרות החוב בסכום של 96 מיליון ל"י.

המדדים הקבוצתיים

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

המדד הכללי	252.58	+1.11
כספים וביטוח	240.70	+0.88
בנקים מסחרי'	274.05	+0.10
בנ. למשכנת'	225.49	+0.88
מוסדות מימון	182.92	+0.54
חברות השקעה	194.91	+1.95
תעשיה	394.52	+0.40
מסחר ושירו'	371.63	+1.08
מקרק' ובינוי	178.32	+1.48

מדד פיא ערך ההשקעה ב־20 מניות פעילות (מחושב על ידי „פיא" (100 = 31.12.72

86.12	+0.88

אשנב לבורסה

תקון טעות: במאמר ביום ד' (4.12) על חברת „חבלים וחוטי חשמל" נפלה טעות דפוס. במקום „הרווח גדל ב־6.35 אחוזים ל־14.4 אחוזים והריווח הנקי המאוחד להון הממוצע גדל מ־20.5 אחוז ב־69/70 ל־25.1 אחוז ב־72/73..." צ"ל: „הרווח ביחס למכירות הממוצעת גדל כ־6.35 אחוזים ל־14.4 אחוזים" ואילו ביחס להון גדל הריווח כ־20.5 אחוז ב־69/70 ל־58.1 אחוז ב־72/73".

דיווידנד ביניים ב„אלרון"

חברת „אלרון להשקעות" הו־דיעה אתמול לבורסה על די־וידנד ביניים של 6 אחוזים לשנת 1974. דיוידנד זה ישו־לם ב־25.12 והאקס לגביו ייע־רך ב־10.12.

מכונית הכנופיה שקעה בבוץ — והפורצים נלכדו

צעירים מאל־עריש נתפסו בהוד־השרון לאחר שפרצו מפעל תמרוקים באיזור

מאת מרדכי אלקן

כנופיה פורצים מאל־עריש שבסיני, אשר פעלה באיזור השרון, נלכדה אתמול בידי משטרת כפר־סבא.

על חשיפת הכנופיה מסר פרטים מפקח יהודה מרדכי, במשטרת כפר־סבא: אתמול, סמוך לשעה 7 בבוקר, נתקבלה במשטרת כפר־סבא ידיעה, כי מכונית „מרצדס" השודה הקו־עה בבוץ, ליד פרדס בנוה־נאמן שבהוד־השרון.

שני שוטרים חמושים ש־הגיעו למקום מצאו במכונית שלל של תמרוקים, בשווי כ־עשרת אלפים ל"י. תוך כדי כך הבהינו השוטרים בארבעה צעירים המסתתרים בפרדס ה־סמוך. הארבעה נבלסו לכיוו־נים שונים. אחד השוטרים ירה באקדחו יריית־אזהרה באוויר, אך הצעירים המשיכו במנוס־תם. לשרגליהם בוססות בבוץ הטובעני — והשוטרים דול־קים אחריהם. שניים, מהנמל־טים נלכדו, והשניים האחרים הצליחו להתחמק ולהיעלם.

בחקירת המשטרה התברר, כי התמרוקים שנמצאו במכו־נית נגנבו אתמול לפנות בוקר בפריצה לבית־חרושת לתמרו־קים „שולמית" בהוד־השרון. ואכן, עוד בטרם הספיקו בע־לי המפעל להתלונן על הגניבה — בישרה להם המשטרה על תפיסת שלל התמרוקים שנעלם מן המפעל.

מפקח יהודה מרדכי מסר, כי זהותם של שני החשודים שנמלטו ידועה למשטרה ומע־צרם צפוי.

פנחס ספיר ורעייתו בנמל בן־גוריון (צילום:

ספיר מציע: הטיפול בעלי... מארה"ב — ליהודי ארה"...

בעקבות הצמצום בעלייה מהעולם המערבי הציע יו"ר הנהלת הסוכנות פנחס ספיר, בפגישות פגישותיו עם ראשי הארגונים והמגבית כ־ארה"ב, למסור את ענייני העלייה מאמריקה לטיפולם של יהודי ארה"ב ולאחריו־תם, כשם שגם המגבית והי־בונדס הם באחריותם. לפי־כך, הוצע להקים מועצה מיוחדת, שתכונס ממעט ועידה ייצוגית של כלל ה־ארגונים והתמסר במיוחד לענייני העליה.

מר ספיר חזר אתמול עם רעייתו לישראל, לאחר ששהה בחו"ל 5 שבועות.

בהשיבו על שורה של שא־לות בקשר ל„חברה לישראל" פעילותו בה ההשלכות על הנעשה בה כיום, אמר, כי מיכאל צור נתמנה לתפקידו כאשר הוא, ספיר, לא היה במשרד־האוצר, ובשעה שרצו להחליף אדם שנקרא בדרגון העתונאי „איש של ספיר" הכוונה למנהל דאז, מ. שמיר. לכרות זאת, אמר ספיר, לא מצא במיכאל צור פסול, וגם האנשים שחיפשו פתרון לאיש ... המחודש בהנהלה ה... ישראל מצאו בו מוע... ומתאים. „אם עשה מ... טוב, הדבר יתברר, ... שהיה מקובל עלי ... אחרים", אמר.

על שאלה בדבר „... מאחורי הפרגוד" ב... ישראל הגיב מר ספיר ... יחד עם אשכול המנה... את הקמת החברה באו... ומעולם לא מאחורי... „מאימתי נעשה הבר... שילך פרסונה נון גרט... שאל.

על שאלה נוספת, א... שת טיבור רוזנבאום ... לכות על ההשקעות השיב ספיר בשלילה... אין קשר בין פרשת רוזנבאום להשקעה ... שכן אלו יקבעו על־יד... הכלכלי והבטחוני, אש... חוששים גם המשקי... העולים הפוטנציאליים אומרים רבים, „נמתין מצב יתבהר" — ס... ספיר.

מעצר לבעל חברת בי... החשוד בהשמטת הכנ...

מאת אבי בטלהיים

יוסף זקש, החשוד בהשמטת הכנסות 1970/1973, נעצר אתמול לשבעה ימים בפקודו... בית־משפט השלום בתל־אביב.

חוקר מס־הכנסה, יגאל ברנסיס, טען בבית־מ... החשוד הוא בעל חברה לביטוח, תיווך ושירותים ... לדבריו קיים חשד, כי כל הריבית שקיבל זקש ... הרבים לא נרשמה בספרי־החשבונות. בתשובה לשא... החוקר, כי המידע על החשד הגיע למס־הכנסה וכן מצדות נוספת.

משני המקורות עולה, כי זקש הפלים הכנסה הן מאנשים שנטלו הלוואות, במסגרת העסקים של... והן כאלה, שהעניק להם הלוואות פרטיות. חו... ההכנסה הדגיש, כי החקירה נמצאת בהתחלתה, ... להקור אנשים בכל חלקי הארץ.

עד כה נתגלה כי זקש העלים כ־14 אלף ... החוקר הדגיש בבית־המשפט, כי אין לדעת מה ... הכוללת. שכן ישנם אלפי מיסמכים שטרם נבדקו.

בא־כוח החשוד, עו"ד חשן, התנגד למעצר ... בטענה, כי לאחר שהוחרמו כל ספרי־החשבונות של... אין עוד עילה מוצדקת למעצרו. כן טען כי זקש ... ורופא אסר עליו לאכול מזון רגיל.

השופט, עמוס זמיר, ציווה לעצור את החשו... להגיש לו בבית־המעצר את הטיפול הרפואי הדרו...

מזל של קלפנית

מאת אבי בטלהיים

משחק־הקלפים שבה את לבה של שושנ... ישראלית המתגוררת בארה"ב. שנים רבות שיר... מזלה, נחיא עשתה חיל במשחק־הקלפים. היא ... כספים רבים והפכה לאשת חברה מכובדת. ... שהגלגל מתהפך לפעמים, ואט אט החלה ... להפסיד את ממונה. תחילה חשבה שזה חו... אולם הפסדיה הלכו ותכפו ומעמדה התערער.

אך לא אשת־חיל כשושנה זול תוותר בקל ... מעמד מכובד, והיא החליטה להיטיב את מצבה על־ידי עיסוק מועיל יותר — דולארים. איתרע ... וחוקרי המשטרה „הריחו" שהעסק אינו כשר, וב... שנערך בביתה נתגלו 220 דולארים מזוייפים. לא ... אלא להעמידה לדין, כחשודה בהפצת דולרים מזו...

„אני מודה באשמה, אך עליכם להבין שז... היה חד־פעמי, ונבע ממצבי הקשה" — הסבירה ... דה בבית־המשפט, ונשלחה לשבעה ימי מעצר.

הוארך מעצר 3 חשוד... בפריצת כספות של הד...

מעצרם של שלושת החשודים בפריצת שנגנבו מבתי־דואר באיזור רמת־גן הוארך ב־15 יום, בפקודת שופט בית־משפט השלום ... אביב.

השלושה, אברהם קליכמן, עדשי בן־נר ומנשה ... הובאו אתמול לפני השופט עמוס זמיר, לאחר ... בידי מארב משטרתי, באיזור הפרק הלאומי ברמת־ג... שניסו לפצח כספת נעולה, שנגנבה בראשית השבוע ... דואר בדרום תל־אביב.

בא־כוח המשטרה, רפ"ר רפאל בראונשטיין, ... השופט, כי שלושת החשודים הם עבריינים מועדים ... עבר פלילי עשיר. לדבריו, נפרצו בחודשים ... כמה בתי־דואר באיזור תל־אביב ונגנבו מהם כספות ... כסף. כן נגנבו כלים מרכב, לצורך הפריצה. נציג ה... הדגיש, כי מדובר בכנופיה מאורגנת, ושיחרור ... בשלב זה של החקירה עלול לחבל בה.

שלושת החשודים הכחישו בבית־המשפט כל ... להאשמות המיוחסות להם. קליכמן טען: „בהקפתי ... המארב בלי דלק במכוניתי, פתאום ירו עלי וב... בן־נר טען: „אני יודע שיש אנשים שרוצים לחסל ... לכן, משהחלו היריות, ברחתי מייד לכיוון כביש ... ואילו גירסת בבחיאל היתה: „נתקענו במקום עם ... והשוטרים התנפלו עלי. פתאום ושברו את שתי ידי...

חבל על כל לירה!

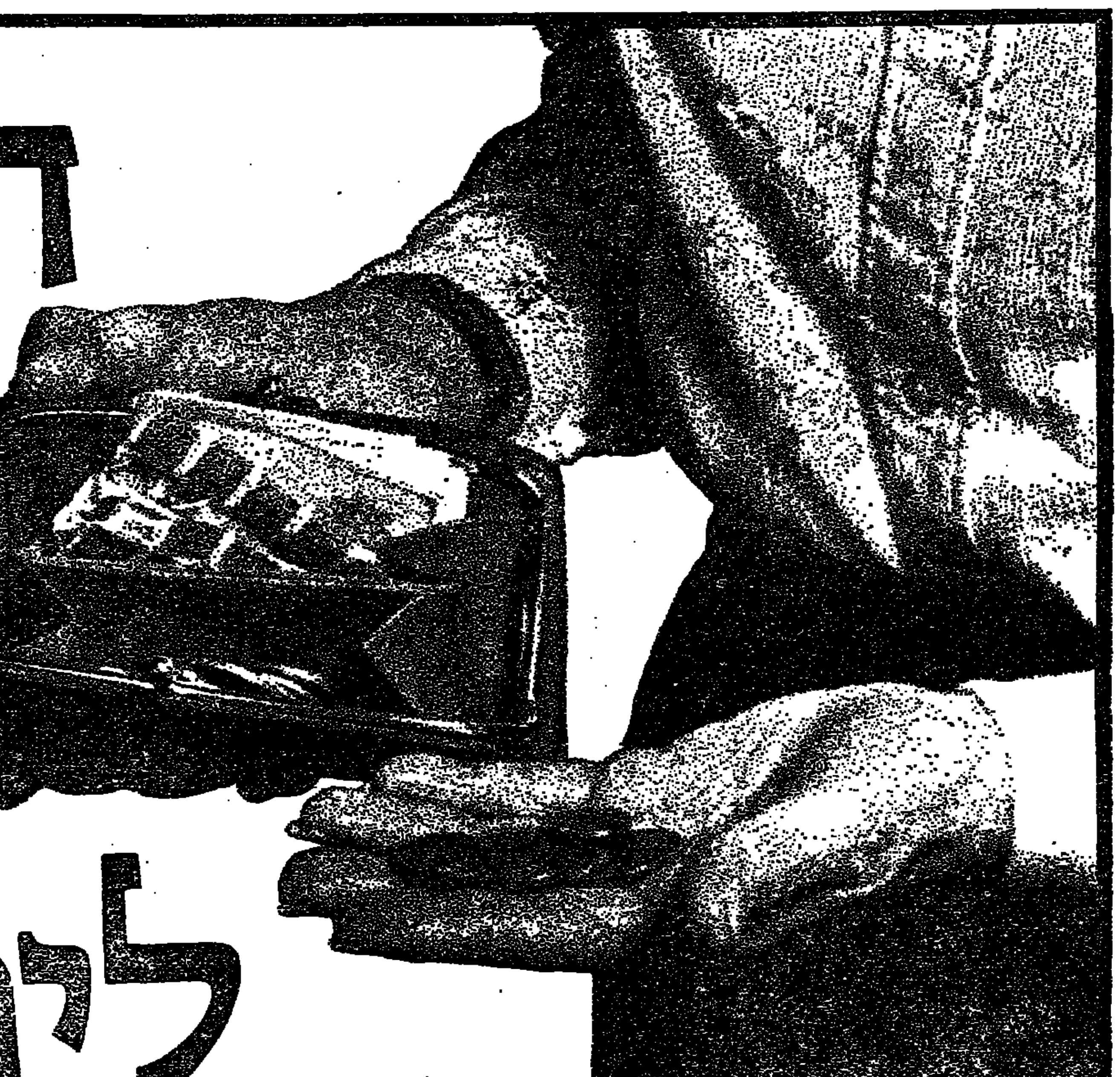

בקרוב יפרסם **מעריב** מדור חדש ומיוחד:

"בדאי" יוקדש כולו לשרותך ולהדרכתך בעניני צרכנות, חיסכון וניהול הבית

בדאי

באותו עמוד ייפתח מדור פירסומי חדש

לוח מעריב כלבו

במדור זה יתפרסמו בהבלטה מיוחדת מודעות־מלים ובהן מיטב ההצעות החסכוניות והמוזלות של בתי־מסחר, יצרנים ושרותים בכל רחבי הארץ.

קרא בעיון את **„לוח מעריב כלבו"** — כי בו תמצא מידע רב־ערך על אפשרויות חסכון שלא יכולת לדעת עליהן.

לירה שחסכת - היא לירה שהרווחת!

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ-8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י, בערבי שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מילים)

דירות למכירה

(סוף מעמוד 45)

אשת ליבה באזור: סטודיו 3 שרות דחוף, אלנבי 123, נותן לך דף משוב ובו כל הדירות המתאימות לדרישותיך.

…ה, החזית 165 כ"ר, במרכז …, מתאים לבנק, חנות ומשרד. להתקשר 828142.

2 חדרים

(סוף מעמוד 45)

בתים 2 חדרים גדולים יפים, מיידי. 456756.

…חדר ע"ע, להיות נצמון, יעוד בהן. 285376.

במרכז ק"ב, להיות 150,000 יעוד בהן. 985376.

חדרים + טלפון ומזגן, … אולם 92 חולון, טלפון 90685.

פתח-תקוה קפלן 16/32, 2 חדרים. לראותה בימים א, ג, ד 19.30—18.00.

גבעתיים — במקום שקט ומרכזי 2 + חצי, חזית ק"ב, ע"ע, … + ארונות קיר, משעה 302340 — 18.00.

דירה בת 2 חדרים בה"א, ברח' הנרדיה מס' 17, קומה ב', טלפון 941458.

רמת-גן 2 גדולים + הול מואר, כיוונים, 4 ארונות קיר. 766570 — 7448.

מכירה 2 חדרים + תוספות, ולובאים 11/5, פ"ת 902413.

בתים 2 חדרים, ק"ג, לוקסוס, עבודה 55113, 14 762630.

2½ חדרים

(סוף מעמוד 45)

בגבעתיים 2½, ק"ג, חזית, ב' בגבעולון 77 725920.

מצליח דירה 2½ חדרים בבבלי 252578.

2½ מסודרת, תקוה 102/5, לפנות בערב, 18.30.

ר"ג 2½ חדרים ע"ע, ק"א, חדר שינה וארונות קיר … 246301, 170,000.

דירה בת 2½ חדרים בר"ג … 03-763005, משעה 19.00.

רמת-גן 2½, אמשרי + חצי, מסודרת ומרווחת, ק"ב + הול, … ארונות, עזואל 3, מינצר מ-16.00.

דירה, דירת 2½ חדרים + 725027, 145,000.

…ת 2½ יפהה 6, פינת ה…, משפחת ספיר.

3 חדרים

(סוף מעמוד 45)

בצפון 3 גדולים, אורדית ב… 457201.

בחולון 3 חדרים, 165,000 … 479446.

בחולון 3, מיידית, חומה ו… 44, + …

גבעתיים 3 חדרים, ק"א 921863, משעה מסורה 921310, בערב.

בת-אביב 3 + ת"א + ב"ע + תוספות ק"ר, ללא מעלית — 411930.

ראשל"צ — 3 חדרים חדשה, חזית ק"א ע"ע — 874813.

3 חדרים + חדר שינה, … הל' ירושלים 69, 878058.

נחה!!! (ציונים!) 3, חזית, מעלית, הסקה, חניה + ריהוט 452560, 295,000.

מסביבות השמים 3 חדרים, צמודה, מעלית + טלפון, הסקה 725084, 201273.

גבעתיים המרי 3 מרווחת, … שעמודים 729090, פרט לשבת.

פתח-תקוה 3 חדרים, ק"ד, 90 מ"ר, פנוי בשנה. 909376.

3 + הול, חזית בצפון, איזור שקט. 265632.

ראשל"צ 3 יפהפיה, מרווחת + חניה, בניה פיירית — (03)53751.

גבעתיים בהזדמנות 3, … 108, כניסה שניה 203187, דיפמניה.

בקרואזן 3 חדרים ק"ב, ע"ע, כמעט חדשה. 753661.

3 חדרים במרכז ת"א ק"ב 612669, לא בשבת.

3½ חדרים ויותר

(סוף מעמוד 45)

ברחובות שלושה חדרים ק"ג, + חדר עבודה וש"א 954024.

דירת 3½ חדרים, האצל דמה 13, טל' 723453, 4—7 אחה"צ.

גם אתה יכול לזכות בחידון הסמלים של **מעריב** המתפרסם בגליון זה בעמוד 31

בהזדמנות!! בחולון דירה 3½ + פ"א (65,000 + 100,000) 54063.

דירה מיוחדת 4 חדרים — העמק 31/19 כפר-סבא 03-762974.

רמת אביב בהזדמנות 4, ק"ד, הסקה + מעלית + חניה 760085.

בחולון בסביבה יפה, דירת 4 חדרים + חדר עם גג צמוד, מרוהטת ע"י ארכיטקט, מעלית ומים חמים מרכזי. 847188.

ברמת השרון 3½, 91 מ"ר, ק"א, ע"ע, 175,000 851466.

בהזדמנות דירה, סלון גדול + 4 חדרים, בצפון ת"א — 380,000 612748.

בגבעתיים 2 דירות בנות 1—5 חדרים עם כל השכלולים + תוספות יקרות, עקב יציאה לחו"ל, בהזדמנות, ישקו 50650.

בחיפה 4½ עם כל הנוחיות, קומפלט מאמריקה. 751590.

בכפר סבא דירת פאר 4 חדרים בבניה, כניסה 3 חודשים — 215,000, טלפון 478062, 475390.

דירת 3½ חדרים וסלון למשרד, במרכז ת.ר. 37655.

דירות פאר בשלבי בניה, בר"ג 3½ חדרים 126 מ"ר 185,000, מקלחות, בטולות וכו'. לטלפן בין 7—4 בלבד 611018 או 625851, בשבת 948300.

למכירה דירה מפוארת בת 4 חדרים ק"ב, בלוך 7 ת"א, טל' 248484.

בבתים 4 חדרים בהזדמנות — 210,000 850885, פינוי מיידי.

דירה 4½ חדרים 134 מטר — נאות רחל חולון, מכירה 7/75 842638, אפשר בשבת.

וילות ובתים

(סוף מעמוד 45)

בהזדמנות למכירה ברמת-גן בית פרטי 3½ חדרים 797206.

בהזדמנות מיוחדת למחיר הח… וילה יפה בבניה ברעננה 03-478183.

קוטג' למכירה 4 חדרים 120 מ"ר על מגרש רבע דונם, קרקע פרטית בקרית גיורא, אור יהודה, טלפון 753397.

בשכ"ה קוטג' חדש בקיראון 4 + סלון, מיידי. 759980.

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 45)

להשכרה, לשנה/שנתיים, דירת לוקסוס חדשה, 4 חדרים + טלפון + חימום, ברמת-גן, חב… נית ל', קומה 7, לפנות 223605.

3½ חדרים, מעלית, הסקה, … יה וטלפון. שדרות סמאטס 5, ת"א, 911530.

דירה להשכיר בלינקולן 14 ת"א, טל' 613319, לא בשבת.

3 חדרים, תלפיבוריים חולון, החי"ם 8, דירה 2, פרטים אצל השכנים.

למשרד, למגורים, … חדרים, חזית וטלפון בבבלי 441811.

בהזדמנות דירת 2 חדרים רבה, כניסה מיידית 723777 ר"ג.

בשכר חודשי

דירת 3 חדרים ע"י בי"ח בילינסון, טל' 747994, פרט לשבת.

פתח-תקוה בשכ"ה 2½ + … בסביבה שקטה, תחבורה נוחה 227619.

בתל-אביב בשכ"ה 2 חדרים 255834 + מעלית + מים חמים.

בראשון לציון דירה חדשה, במרכז, חזית ומרפסת, טלפון 255243.

בבפר 3 חדרים מרוהט/ריק, גם למכירה, להשכרה 446467.

דירה חדשה ב.ל"ג, 3 חדרים + טלפון, בבקר 456207, אחרי 16 458463.

משכיר בבדים 2½, חזית ק"ב 869143, לתקופה 550.

ברחובות 3½ חדרים עם חניה, עפר, טל' 757713.

דירת 3 חדרים לא מרוהטת עם טלפון, להשכרה לשנה ברמת השרון 478932.

2½ חדרים בבבלי, לא מרוהטים, בשכר חודשי. 445155.

בבתים בשכ"ה 4 חדרים, חדשה, מיידי, מעלית, הסקה וחניה 883395.

בחולון בשכ"ה דו-קומתי 3½ 557855, 450 — חדרים 3, 600.

בדמי מפתח

ברמים, סביבת הביכה, דירת גג 2 + גג (4 דירות בבית) 1830—1700 222606, 70,000.

3 חדרים בדמ"פ ברחוב הרצל 34, מלבד מ-18.00.

מכר יהודה 147, 3 מרווחים, חזית 232774.

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 45)

3 ובמלון: בשלמה המלך 3, בי' שדרות נורדאו, תיווך כהן — 285376.

דירה מרוהטת 2½ חדרים, מיידית, טל' 628528.

בת-ים להשכרה 2 חדרים מרוהטים, טל' 885105 אחה"צ.

1,500! 2½ מרוהטת בתחנה המרכזית, יסודהמעלה 38, תיווך לוי.

בחולון לזוג בלי ילדים דירה מרוהטת להשכרה מ-16. 858011.

משכ"ה בבתים דירה 2 … 958650, 500 קומפלט.

2 חדרים קומפלט לזוג, בלוד 769898, חצי — בעבודה.

3 חדרים ברמת-גן + טלפון וגינה, מרוהטים. לפנות 913442.

בהזדמנות דירת 3 חדרים מרוהטת קומפלט עם טלפון, 1,100 ל"י לחודש. אנגלו סכסון 03-242341.

בצפון, מקום מצוין, 3 יפים, קומפלט. כ-13.00 — 442495.

בבבלי, 3 חדרים מרוהטים + טלפון, על עמודים 268466.

דירה 2 חדרים נפרדים, ריהוט … ללא טלפון … 265632.

קיבוצי ברמת-גן להשכרה 5½ מרוהטים קומפלט + גינה + טלפון, בסביבה נאה שקטה, אקסקלוזיבית. 758108.

דרושה שותפה לדירת 3 חדרים + טלפון. להתקשר 289816.

דרוש שותף לדירה 2 ברמת-אביב, טל' 413160, בערב וגם בשבת.

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 46)

להשכרה חדר (בדירה) ע"י כיכר דיזנגוף, טל. 281058.

להשכיר חדר מרוהט בצפון ת"א, טלפון 449638.

חדר נפרד מרוהט ליחיד/ה — פיארברג 5, דלת 8.

חדר בצפון עם כניסה נפרדת, רצוי לקבוצניק 239536.

חדר מרוהט לצעיר/לזוג … סביבת כיכר דיזנגוף — 289349.

חדר מרוהט לזוג/יחיד/ה, כל הנוחיות. 2.00 מ-226797.

חדר מרוהט ליחיד/ה + מטבח + גז. …

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 48)

עוזרת נקיון ל-6 שעות דרושה לביה"ד, ז'ק רענן 8, ת"א.

דרושה גננת לגן ילדים פרטי, צפון ת"א. 442326.

בחורה להפירה לבית כפר … באשקלון, כתה י' … בבוקר 051-3596, אחה"צ — 051-7976.

מחפש עבודה? החן מחשב, אלנבי 123, מוצא עבורך את מקום העבודה המתאים לדרישותיך.

לכבי"ל מכוסם דרושים: … לאוטומטים … הוליוריסטים ונערים בעבודה — 737414.

דרוש נער או עובר ל-3 ימים בתאריכים 28, 29, 30 דצמבר, לעזרה בספירת מלאי תרופות. לא נדרש נסיון קודם. טלפון 822728, מר פאולי.

דרושים דחוף צבעים בנין לעבודה יופית, הזכויות הסוציאליות, אפשרות גם לקבלנות, טלפון 902918.

דרוש נהג בעל רכב פרטי/מסחרי מתל-אביב והסביבה לעבודה קבועה, לנסיעות עירוניות ובין עירוניות. לפנות בציון הפרטים המבוקשים עם כתובת, עיר, מספר טלפון, סוג הרכב ושנת הייצור, לת"ד 14286, ת"א.

רופא שיניים דרוש לעבודה כל יום, טלפון 964853.

דרוש … פולמרילים, … מצויינים למתאים 623175.

דרוש כוח לעבודות משרדיות עם אפשרות לעבודה בקבלנות, טל' 623175.

דרוש עוזר מחסנאי ל… מחסן חלפים למחלקת שרות — התקדמות מובטחת. לפנות למר ארבל, "קרייסלר" מכוניות, … רח' החלוץ 12, רמת-גן.

להבהלת השמירה בע"מ דרושים שומרים ואנשי אבטחה באילת. תנאים מצויינים, כולל דיור חינם. יתקבלו רק בוגרי צבא. לפנות למשרד הראשי ברח' יהודה 77 ת"א, או ישירות לסניף אילת, שד' התמרים 28. נא להביא פנקס מילואים ותעודת זיהוי.

דרוש נהג אוטובוס מאזור ת"א, "המוביל" ז'ק' רמלה, טלפון 961462.

דרושים פועלים לייצור נגרי… ידע מקצועי לא הכרחי + רתך. להתקשר … "רבלסון", נחלת יצחק 43 — טל' 264090.

עוזרות ומטפלות

דרושה אישה לשלוש שעות לילד בגיל הגן, צינה, חולון — אגילביץ 31.

דרושה מטפלת אחראית לטיפול בתינוק, מועמדות רציניות להתקשר 261364.

ברקבנה דרושה מטפלת מנוסה 921221, לא בשבת 7.30—16.30.

דרושות 2 בחורות רציניות לשני בתים ל-4 פעמים, משכורת 600 412535, 416784.

דרושה אשה היודעת לבשל, לטיפול בילדה שהולכת לגן — טלפון 361892.

דרושה מטפלת בבני יהודה, ע"י יהוד, טל' 716564, 58097.

ברמת-גן דרושה מטפלת ל-3 שעות 15—11, טלפון 955640.

דרושה אשה דוברת גרמנית לעזרה ולחברה לאשה מבוגרת לכמה שעות ביום, ברסת 31. 757402.

בהרצליה דרושה מטפלת + עבודות בית. 932570.

פקידים

דרושה עוזרת למנהל, הכבנות מהירה, מלאה, תנאים טובים 9.00—12.00 822372.

הבלמים בע"מ, נגריה, דרושה פקידה, ידע בהנהלת חשבונות, טל' 39561 ת"א.

גזירה ותפירה

דרושה גזרנית לאלפקס אופנה, … 18, ת"א, 58097.

דרוש גזרן ועוזר לגזרן, תנאים טובים. טל. 55317.

דרושה עובדת מנוסה לאוברלוק, … 144 בבעהיים, טלפונים 736329, 723248.

שליחים

למשרד פרסום דרוש שליח אחראי ומבוגר בעל קטנוע — 622828.

שרותים

(סוף מעמוד 47)

טיפסים ומבריקים מרצפות, נקיון יסודי 751556.

אמבטיות! ציפוי אמייל בביתך בצבעים (קערות והרמינות) טלפון 33838, 39322.

עסקים

(סוף מעמוד 47)

אמיר דינמי מעוניין בשותפות והשקעה בהתאם להצעות רציניות 745223.

הזדמנות להשקיע … מכשירי 753836, חוץ משבת.

למכירה מקום בחדר המדרגות 5 מטר בביאליק רמת-גן, … או למכירת בולים 470325.

למכירה בצפון ת"א בית מרקחת מבוסס עם מחזור חדשי של 30,000 ל"י, שכ"ה 3,000 ל"י או למכירה כולל מלאי, אנגלו סכסון 03-242341.

בשכ"ה, מרתף 35 מ"ר וחנות גלריה בבריהודה 232640.

מסקירה שוכה אפריקאית, מכונות … למפעלים ולבתים. למכירה. 265632.

משרדים

(סוף מעמוד 47)

סופר מחיר! חדרי המתנה, … מתוצרת חוץ במבחר דגמים — 1395 ל"י לתקופה מוגבלת, ביאליק 6 ת"א 54104.

1¼ חדרים ק"ב + טלפון בדיזנגוף, קרוב להבימה, למשרד, לרופא — 235874.

למכירה משרד במרכז פתח תקוה ומשרד להשכרה. טלפון 255243.

פרדס 4 חדרים + טלפון בבריהודה, לטלפן 299598.

3 חדרי משרד עם טלפון ליד עירית ת"א, להשכרה בשכ"ה, אנגלו סכסון 03-242341.

מגרשים

(סוף מעמוד 47)

בפרדס חנה בהזדמנות מגרש עם תכניות ורשיון בניה — 063-77977.

בעפולה למכירה שני דונם לבניה במקום טוב 03-453011.

מגרש בחולון 646 מטר … 150 מטר, גוש 6738 — 855694.

קנייה ומכירה מגרשים בבת-ים, חולון וראשון לציון וכו' … 868995.

אולמות

(סוף מעמוד 47)

190,000!! בקונגרס 230 מ"ר, מרתף מואר ברמת-השרון + טלפונים + כח להתעשיה 32670.

חנויות

(סוף מעמוד 47)

150,000! חנות 30 מ"ר + כוח, … בלינסקי, לכל מטרה 32670.

שעורים

(סוף מעמוד 47)

שעורי גיטרה, מתמטיקה, ע"י מורה אקדמאי מנוסה 287561.

שידוכים

(סוף מעמוד 47)

"בראשית" שידוכים לכל הגילים, הצעות רבות, דיזנגוף 190, דירה 2. 223524.

בת זוג

סטודנטית נאה, עדינה ורצינית 164/26 מעוניינת באקדמאי רציני ומבוסס. לכתוב לת"ד פרטית 30936 ת"א.

גרושה 27, … לתרבותי 284829 — "עופר".

גרושה נאה בעלת אמצעים, 26, מעוניינת בהיכרות עם גבר … 787149, 13—16 (יהודית).

גרושה, 49, יפה ועשירה, — מעוניינת בגבר לנישואין, מעדות המזרח, ת"ד 336 נתניה.

צבריות יפהפיה 24/160, דירה, מכונית, השכלה, 223524, ת"א.

בן זוג

גרוש מלומד עולה בן 38 — רוצה להתחתן, ת"ד 30245 ת"א.

בחור נאה וסימפאטי 38/170 מעוניין להכיר בחורה נאה וחשובה, ת.ד. פרטית 36949 ת"א.

מעוניין בדתית אירופאית עד 27, להתקשר 37404, שמחה, 12—15.

בעל מפעל 32 נאה ו… + דירה ומכונית, לרציניות … 284829 "עופר".

גבר גרוש נאה 46/170 מבוגר, 223524, תל-אביב.

פרמי סטודנט נאה 25/170 מעוניין להכיר, רצוי סטודנטית נאה, ת.ד. 36270 ת"א.

גם אתה יפה ו"התיכה" כתבי לי, ת.ד 18 דירה, 39286, ת"א.

חוגים

(סוף מעמוד 47)

סטודנטים ואקדמאים! בלו בחברה התואמה לכם. המעוניינים יטלפנו 821125 רק ביום שישי מ-14—17.

התעמלות ומסג'ים

(סוף מעמוד 47)

קר! מסג' מתסם! יפת, עזואל 25, רמת יצחק 12.00—18.00.

מסג' כללי ורפואי, הרב קוק 13, דירה 5, "שלום" 56753.

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 46)

מחפש מכונית, … עם רדיו? השרות החדש "מחשב", אלנבי 123, נותן לך דף מחשב ובו כל המכוניות המתאימות לך.

אמריקאיות

שברולט קומרו קופה 1968 — שמורה. בחרשה 755421 ובעבודה 255625.

מנדד דודג' 100 שנת 72' במצב מצויין. 447539.

מנדד דודג' די 100 1967, … כללי 919441.

אוסטין — מוריס

למכירה מוריס 1100, מסחרי, מודל 1969, יד ראשונה, במצב מצויין, טלפון 411048 בשעות הערב.

אופל

אופל מסחרי, מצב מצויין + רדיו. 21,000 — 858283.

אופל רקורד 65, 13800 ל"י, 854880, בשבת 631003.

וולו

למכירה וולו 1973 אוטומטית, במצב מצויין 826417, 414010.

ווקסהול

בהזדמנות נדירה ווקסהול ויוה, יד ראשונה, מרץ 71, שמורה כחדשה, טלפון — בין 19—22 485015, 726070.

מרצדס

מרצדס 230 סוף 1969, 100,000 ק"מ, אוטומטית, הגה כח, מזגן, רדיו, במצב כמו חדש, לרציניים בלבד 892244, שנימי 298, מ-7.30—16.30.

סאאב

סאאב מסחרית 1969, טלפון בעבודה 52306, בערב בבית — 928148.

סובארו

סובארו ידי.אס. 73' מכס לשנה, במצב מצויין 791785.

סוסיתא

בהזדמנות מנדר סוסיתא … 1972, מכס בשנה. 904352.

סוסיתא סטיישן 70' יד ראשונה, מכס לשנה, טל' 55416 — 202869.

פולקסוואגן

פולקסוואגן 1300, 1971, יד ראשונה, מצב מצויין 730536.

חיפושית 1200 שנת 1971, 80,000 ק"מ, טל. 946775.

חיפושית 73 סוף, 1300, ראשונה, 20,000 ק"מ, טלפון 851837.

למכירה חיפושית 1303 א.ס. 73, מכס לשנה, טל' 266410.

חיפושית 1500 מודל 69', למכירה בהזדמנות 852503 לוי.

פיג'ו

פיג'ו 404 1969 + מערכת סטריאו, טל'. 981570.

פיג'ו 404 מספטמבר 73, 38000 ק"מ, יד ראשונה 450424.

204 פיג'ו סטיישן 1968, מכס לשנה + רדיו. 865188.

פיג'ו 404 אוטומטי 71, טל' 474029.

פיג'ו 1973 יד ראשונה, מכס שנה, טל. 768016.

פיג'ו 504 71 אוטומטי לוקס — 37,000 לירות. 858283.

פיג'ו 404 72, 57,000 ק"מ, במצב מצויין, 921215, לא בשבת.

פיג'ו 404, אוטומטית, 1968, דה לוקס, בהזדמנות, אוטומטינסקי 21, … גבריאלי.

פיג'ו 69 יד ראשונה, שמורה, 70,000 ק"מ 053-24167.

פיג'ו 1972, 35,000 ק"מ — 28,500 ל"י 923161.

פיג'ו 404 68' אוטומטית, מוטר לוקה, 239690, 985628.

פיג'ו 404 74, 22,000 ק"מ, מונית, טל. 238384.

פורד

אסקורט 1970 יד ראשונה, מצב אידיאלי 625084, 10—13.

פורד מאוגוס 20 — 1970 אוטומטי, יד ראשונה, מזגן אויר, במצב מצויין, לטלפן בימים א—ב בין השעות 10—12, טל' 477151.

קורטינה 73 אוטומטית, 40,000 ק"מ, מצב מכני מצויין 55771, 287618.

פורד אסקורט 1969, ביום — 063-88270, בערב ובשבת — 053-23602.

אסקורט סוף 1973 במצב מצויין, טלפון 869906.

אסקורט 69 יד ראשונה, מצב 74, 446498, … — 20.00, שבת 16.00—20.00.

פיאט

פיאט 850 קופה 69, מצוינת, יד ראשונה 283334.

דרוש … פיאט 127, 1974, 7,000 ק"מ 280436, 612244.

פיאט 125 יד ראשונה, 56,000 ק"מ, כמו חדשה. 227455.

פיאט 124 1972, 7 מכס, 65,000 ק"מ. 878008.

פיאט 124 סטיישן 1974, חדישה, 15,000 ק"מ 237185.

חייבת להימכר, פיאט 238 … מסחרית, 1972, טל' — 201322.

קונטסה

קונטסה 900 1964, האילנות 45 הרצליה, גזית, מ-17.00 ובשבת.

קונטסה 67 + מכס + רדיו, במצב כמו חדש מאוד 417988.

רנו

רנו 16 טי.אל. אוטומטית — 1972, 67,000 — 42,000. 444796.

רנו 4, 1969, מצב טוב, 19,000 ל"י 945053.

בהזדמנות! לרגל נסיעה, רנו 4 1969 + רדיו 03-241986.

רנו 16, 1969, + רדיו + מכס לשנה, 30,000 ל"י, טל' 858590, יום ו' 5—7, שבת 11—1, 2—5.

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמוד 46)

וספה חצי, סוף 1971, נדירה, 2,700 765742.

ספרים

(סוף מעמוד 46)

בהזדמנות אנציקלופדיה עברית, מהדורת 1600 ל"י, טלפון 913254.

מכירות

(סוף מעמוד 46)

תנור גז לבישול ואפיה, אמריקאי, במצב טוב 751828.

שולחנות, מנורה, שעון, ספוכר וכלים, הכל עתיק. 751089.

תמונות למכירה בהזדמנות מאוסף פרטי — פאורוביץ, וקסלר ועוד. 845321.

הזדמנות טלויזיה גרונדיג אלקטרונית, נברשת חוץ, … "רואל" (סיונר), רמקולים. 03-882202.

בהזדמנות 13,000 כבלי פוליאסטר, 25 אג' יחידה, טלפון 394975.

קרקונג' למכירה כל ציוד ה… 825818, בערב 419087.

ליגר, … דק סוני 127, סי.אס. ואוזניות "לנקר" 35443.

למכירה גובלן נוף במסגרת מיוחדת, גודל 65/90, טלפון 792818.

רמקולים 50 וואט "10—"5—"3, כתיבות בגודל 70×40×25 ס"מ, תוצרת ארה"ב, ישירות מהיבואן 1,950 ל"י הזוג. 235233.

עוזבים מוכרים: פריג'ידר, מזגן, חדר שינה, מנורות קריסטל, דרגואר, סלון, חדר ילדים, רבאשי 7/14, נחלאביבים.

למכבסות, מכונות ייבוש אמריקאיות "אינטרנציונל" עובדות על חשמל וגז. לפנות 221806.

מגבר אמפליפייר קוואדרופוני חדש באריזה ואחריות + מערכת סטריאו דואל + רמקולים, בהזדמנות 229456.

רהיטים + (מכונת כתיבה, מצירה, כביסה) + מיקסר + טלויזיה + שואב אבק + סטריאו + שטיחים + … ועוד, בוקלוב 22, דירה 4, חולון.

רהיטים

(סוף מעמוד 46)

למכירה בהזדמנות חדר שינה קומפלט, טלפון 788234.

למכירה ריהוט משרדי במחיר מוזל, יהב, סר' דוד המלך 1, 268738.

… בהזדמנות מערכת שולחן אוכל + ששה, אורגינל, מהודר, עתיק ומקסים 03-471629.

ספה כפולה, 2 כורסאות ושולחן, במצב טוב, טל' 32329.

חיות בית

(סוף מעמוד 46)

למכירה כלב בוקסר מיני בן 6 חודשים 916523, 907596.

למכירה כלבת בוקסר יפהפיה, 5 חודשים, תעודה מצויינת, להתקשר 784679.

כלי נגינה

(סוף מעמוד 46)

אקורדיון קבנלי חדש לגמרי, 3,550 ל"י, טלפון 761226.

גיטרה חשמלית הופנר, טלפון 063-25808.

מקררים

(סוף מעמוד 46)

בהזדמנות אמקור תאר ואמקור 11 חצי אוטומטי במצב מצויין, לפנות 053-22438, לא בשבת.

למכירה פריג'ידר ווסטינגהאוז 10.5 קוב, במצב מצויין 842342.

למכירה אמקור 11 אוטומטי במצב מצויין, טל' 950180.

חקלאות

(סוף מעמוד 48)

פרדס למכירה בפרדס-חנה 20 דונם במצב טוב, השקיה קבועה, אדמה פרטית על יד המושבה, טלפון 03-413741.

למכירה קומביינים ג'ון דיר 970, מודל 73' וקלייפול 140, 1968 051-92539.

עקירות פרדסים ומטעים, לפנות …

טרקטורים

(סוף מעמוד 48)

פרגוזן 155, 1971, מתאים גם למטעים, טל' 053-25061.

למכירה טופר במצב עבודה טוב ובזול, טלפון 055-91204.

חימום והסקה

(סוף מעמוד 46)

בנתניה — ספרוכרב נותנת שרותי חמום והסקה וספקת סולר בבנינים משותפים, בשיטה הזולה והאמינה ביותר. … מקום, טל. זמני 03-922706, אלי, גם בשבת.

צילום

(סוף מעמוד 46)

למכירה מצלמה חדשה לגמרי אשאי פנטקס ספמוטסיק א.פ. 757277.

מטבעות ומדליות

(סוף מעמוד 46)

מעוניין לקנות מטבעות ומדליות כסף וזהב וכן מטבע בר כוכבא. 445442.

בולים

(סוף מעמוד 46)

קונה בולי ישראל, יודאיקה, מכתבים, רנו, אלנבי 94, חדר 216, טל' 613924.

קניות

(סוף מעמוד 46)

שייבר קונה הכל: רהיטים, כלי בית וירושות. — 50591.

מכונות כביסה

(סוף מעמוד 46)

הובר אוטומטית מצויין 764086, בשעות אחה"צ, לא בשבת.

למכירה
אולדסמוביל טורנדו 1974
במצב חדיש, קילומטרז' אפסי
כולל כל התוספות האפשריות
לפנות טלפון 249418 — 451550 תל-אביב

לוח ירושלים

מכוניות למכירה

פיג'ו 404 שנת 1971, טל' 417328, 415685 בלב.

פיג'ו 1966, שמורה, רדיו — 610/30211, גם בשבת.

מיני מיינור 1973 + מכס, יד ראשונה 418510, לא בשבת.

הצעות עבודה

משכת מ-2.15—7.15, שהל 65, גבעת מרדכי, 37237, 525045.

לבית ספר תיכון מקצועי עמל ליד ירושלים דרוש מתמטאי. על המעוניינים לפנות להנהלת ביה"ס, טלפון 02-411090.

ביקוש עבודה

קיבוצניק מעוניין בעבודה באזור ירושלים, 233480, 16—20.

(סוף מעמוד 49)

דירות למכירה

בהזדמנות דירה לוקסוס בת 3½ חדרים בנוף תלפיות, בבית חדש, כניסה מיידית, מחיר הזדמנותי. בדבר פרטים נא לפנות לטל' 02-228860.

דירות מרוהטות

דירה 2 חדרים להשכרה בתלפיות, מרוהטת, טלפון 261410.

חדרים מרוהטים

להודיה 2—1 חדרים מרוהטים ברמות אשכול 03-34125 — 03-30576.

לוח חיפה

מכוניות למכירה

פיאט 124 ספיישל 1974, 25,000 ק"מ, טל' 221379, לא בשבת.

אופל רקורד מסחרי 74, 5,000 ק"מ, טלפון ביום 644041, בערב 669491.

למכירה פיאט 124, 73, מכס לשנה, רדיו 87347.

פולקסוגן 1200, 71, במצב מצויין 527344, בעבודה 242975.

דודג' בהזדמנות קונסטה 1300/4 מודל 1967 83067.

חייבת להמכר פיאט 124 1968, מכס לשנה 221344.

בהזדמנות פולקסוגן לימוזין 1600 71, במצב מצויין 530776.

מכונית וסמה 400, המכונית ביותר במצב טוב 251839.

בתי-ספר לנהיגה

להשכרה בי"ס לנהיגה מבוסס עם מנהל מקצועי ותקן מלא 530961.

הצעות עבודה

אשה לעבודות בית 4 שעות ביום, לטלפן 254020 אחרי 14.

דרוש בחור בעל רקע טכני לעשיית שמנצים, אפשרי גם בלי נסיון, טלפון ביום 669488, בערב 524384.

דרוש איש דינמי עם נסיון מנהלי ומסחרי כולל רכב לניהול מפעל יצור בצפון הארץ. לפנות עם פרטים מלאים לת.ד. 6098 חיפה, עבור איש דינמי.

דרושה עובדת להנות … בין השעות 2—8 83460.

ביקוש עבודה

מקבלת כל סוגי ההדפסות בעברית כל היום, קרית ביאליק, הגנה 14/6, משפ' ברזיו.

מכירות

למכירה לרגל נסיעה מייס, מייס קסמות, פטיפון, מקרן שקופיות, משקפת 251265.

מייס קסמות + רדיו מגבר 2 45 667985.

מקררים

מקרר גדול, כמעט חדש, 18,500 ל"י, טלפון 571308.

רהיטים

למכירה רהיטי סלון במצב מצויין, להתקשר לטלפון 84751.

(סוף מעמוד 50)

דירות למכירה

דירת 3 חדרים מסודרת בקרית חיים מזרחית, טל' 722836.

בקרית חיים דירות 4—4½ בבניה 180,000 — 210,000 ל"י, משכנתא עד 40,000. ת.ה.ב. בע"מ, הרצל 29, חיפה, טלפון 04-642592, 04-668274.

למכיר התלפה דירה 3 חדרים מינתית, קרית שמריהו — 719666.

בהזדמנות במושבה גרמנית 3½ חדרים גדולים ומשוכללים — 538312.

בכנוה דוד, מידית, 2½ ק"א, טלפון 511325 חיים.

3 חדרים + פ"א וארונות קיר בקרית ים א', 731704.

3 חדרים + הול, באלנבי 307, מידית, פרטים 04-714884.

בנו"ש 3½ חדרים + מרפסות סגורות, 120 מ"ר, מחורשת 670 ל"י, אשר ריהוט חלקי 251365, 932057.

דירת 2 חדרים ח' שיכת ציון 2, טלפון 83896.

וילות ובתים

ממשכן להשכרה בית בודד מרוהט, הסקה מרכזית 934641.

דירות להשכרה

בשכ"ם בכרמל הצרפתי 3, …עה, לשנה ויותר, 03-611584.

דירות מרוהטות

שכ"ה באחוזה 3½ חדרים, מרוהט לגמרי, לשנה 721378.

עסקים

דרוש משקיע דינמי בעל כושר אדמיניסטרטיבי ומסחרי למפעל מבוסס ורווחי בצפון הארץ. סכום ההשקעה 300,000—500,000 ל"י. לפנות ת.ד. 6098 חיפה.

משרדים

משרד מואר 30 מ"ר במקום מרכזי בעיר, בנין מסודרים 524302.

טלויזיות

הזדמנות לרגל נסיעה טלויזיה פיליפס בת שנה, רק 2,500 726552.

מוצעות למכירה
1. **דודג' דארט דגם 1973** — אוטומטי עם מזגן אויר.
2. **אודי 80 דגם 1973**
✱ במכוניות מקלטי רדיו
✱ ניתן לרכוש כל מכונית בנפרד
נא לפנות: למר ארץ, טל. 30910—03 בימים שני ושלישי 9-10.12.74.

חברה זרה מעונינת לרכוש או לשכור **בית מלון** (לא בתל-אביב). בהצעות לפנות ת.ד. 3334 תל-אביב. — סודיות מובטחת —

דירה בערד חינם לזוג דתי. לגור יחד עם בעל-הבית. נא להתקשר מיום שני, 9.12.74, אהרן קסטר, רח' יהודה 52, דירה 55, ערד, טל. (057)97348.

עת למכור ועת לקנות — הלוח לכל עת — הלוח מס' 1 — לוח **מעריב**

בהזדמנות למכירה **ציוד מספרה לגברות** במצב מצויין + 2 בובות לחלון ראווה. נא לצלצל: 051-91040 בבית, ובשבת.

5 ימים נוספים ואחרונים!
מכירת עודפי ייצוא
דגמי שמלות אקסקלוסיביים של "רקמה"
במחירים מיוחדים!
המכירה במפעל, בין הימים א'—ה' (8.12.74—12.12.74) בשעות 9.00—17.00
ש. חנואל — "רקמה" בע"מ
קרית המלאכה, שביל התנופה 4, בנין 5, קומה ג', תל-אביב.

הגנב או המוצא הישר של **סוסיתא מסחרית** 103—631 בצבע לבן אפור (המכונית חשובה בגלל תיק המסמכים שנמצא בה) מתבקש להודיע למשטרה או לטל. 03-476760

וילונות מפלסטיק לחדרי אמבטיה, מטבח, מוכן ולפי הזמנה, תוצרת חוץ, מפות טרילין, מכסים שטיחים. גפנר, ת"א, פינסקר 29 פ. טרומפלדור, טל. 288770

האוניברסיטה העברית בירושלים
המכון למדעי היהדות
פרסי ורבורג במדעי היהדות
האוניברסיטה העברית מכריזה בזאת על פרסי ורבורג לשנת תשל"ד שיוענקו למלומדים צעירים העוסקים במדעי היהדות למקצועותיהם וענפיהם השונים.
על המועמדים להיות בעלי תואר "דוקטור לפילוסופיה" או לפחות תלמידי מחקר לקראת תואר זה.
הפרס הוא לעת עתה בגובה של 6,000 ל"י ויינתן בהתאם להקנון.
בקשות לקבלת הפרס יש להגיש בטופסי בקשה רשמיים שניתן לקבלם ע"י פניה בכתב אל מזכירות המכון למדעי היהדות, בנין מיזר, חדר 17.
מועד אחרון להגשת הבקשות הוא יום ו' י"ג בטבת תשל"ה (27.12.74).

חיסול מלאי! 2 פינות ישיבה הולנדיות במחירים שלפני הפיחות. טלפון ביום 04-242004, בערב 04-81753

חוג למהפנטים ולהיפנוזה בהדרכת אבישלום דרורי. פרטים בטל. 289835 ת"א

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים 45, 46, 47, 48, 49, 50.

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

למפעל מבוסס המיצר מכשירים מדוייקים באזור תל־אביב

דרושים

1. מהנדס אופטיקה או פיזיקאי

בעל נסיון במכשור אופטי.
העבודה היא בתחום של תכנון מערכות באור נראה ובאינפרא אדום.
יעדפו בעלי נסיון של 3—2 שנים בעבודה דומה במפעל תעשייתי או מוסד מחקר.

2. מתמטיקאי שמושי

בעל רקע ונסיון בעבודה עם מחשבים דיגיטליים.
דרישות התפקיד: בנית מודלים מתמטיים של מערכות מוטסות מורכבות. בצוע סימולציות על מחשבים דיגיטלים או אנלוגים. חבור אלגוריתמים לפתרון בעיות טוס ובקרה של כלי טיס.

3. מהנדסים מכניים

להבנון מכשור מיזהר במשה של מכניקה מדויקת.
יועדפו מועמדים בעלי נסיון קודם כטכנאי מכונות, מכשירנים או בוגרי בתי ספר מקצועיים.

4. מהנדסי אלקטרוניקה

צעירים לעבודה בצוות פתוח של מערכות אלקטרוניות מיוחדות.
התפקיד המוצע הוא בשטח של מעגלים דיגיטלים ואנלוגים מיוחדים, תכנון INTERFACE, עם מחשבים ותכנון ציוד בדיקה אוטומטי.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 75 יהוד, מיקוד 56100 ולפרט תולדות חיים, השכלה ונסיון קודם.

אלביט מחשבים בע"מ — A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA

לעבודה מעניינת ובעלת אתגר באזור תל־אביב

דרוש

טכנאי אלקטרוניקה

הכישורים הדרושים:
— בעל 4 שנות נסיון לפחות.
— בעל נסיון במערכות דיגטליות מורכבות.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

לבנק בתל־אביב

דרושה

פקידת כח אדם

השכלה תיכונית, נסיון 4 שנים בעבודה מינהלית, רצוי בנושא כח אדם, הדפסה במכונה עברית

תנאים טובים

לקביעת ראיון לטלפן 889121 למחלקת כח אדם.

SECRETARY REQUIRED

to work on own initiative for large Tel-Aviv company

★ English mother tongue
★ Hebrew an advantage.

Contact 03-51511 8—3 pm.

לאסטרון בע"מ
דרושים
1. מבקר מ"ב — לעבוד שבבי מדויק למהול והקמת חדר בקורת.
2. ברסם מעולה — לעבודות מכניקת עדינה.

לפנות: אזור התעשיה קרית ביאליק טל. 04-715124—711112

דרוש

מהנדס בצוע

לניהול פרוייקט בניה גדול בנצרת

לפנות
אודרין—ניר בע"מ
טל. 03—767260.

למשרד רואי חשבון
דרושה פקידה
בעלת נסיון בהדפסת מאזנים.
לפנות בכתב תוך ציון פרטי הנסיון לת.ד. 2742 ת"א

דרוש אורג

למכונות ריטי
עבודה קבועה בתל־אביב.
טלפון 829982.

למשרד הנדסי בכרמל
דרושה
מזכירה מעולה
שעות העבודה 16—8.
לכתוב למעריב חיפה למס. 418.

אורג

למשי וכותנה
— תנאים טובים —
באזור חולון
טל. 841536 857674
לפנות לצבי.

דרושה/ה
שרטט/ת חשמל
— עם נסיון —
למשרד מהנדסים יועצים.
5 ימי עבודה בשבוע
טל. 443111/443112
בין 17.00—8.

דרושים
מכונאי רכב
בירושלים
רצוי סוג 6
לפנות טל. 39298
תנאים טובים
סודיות מובטחת

מבצעים

כל סוגי עבודות בהנהלת חשבונות
בפרטים נא להתקשר טלפון 875305.

דרושים
חשמלאים
לעבודה קבועה בתנאים טובים באזור המרכז
8.00—1.00 927822
טלפון, 923418
6.00—9.00.

לכללטקס שווק מוצרי כותנה בע"מ

דרושה

פקידה כתבנית

בעלת נסיון בעבודה
מ־8.00 — 16.00.
בדבר פרטים נא לפנות לטל. 615751

למושב ליד ראשון לציון

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

10 שנות נסיון לפחות.
ידע בהנהלת חשבונות המתבצעת ע"י מחשב.
★
על המעוניינים לפנות טלפונית למספר 946255 בשעות העבודה

דרוש

חשמלאי תעשיה

עם נסיון של שנתיים לפחות

★

מתאימים יפנו בימים א' רד' בין השעות 16.00—19.00 לטל. 733638/9

לחברת שיווק דינמית בתל־אביב
דרוש/ה

1. מנהל/ת חשבונות מתחיל/ה
2. מנהל/ת חשבונות

בעל/ת נסיון של 3—2 שנים, לעבודה במערכת הנהלת חשבונות ממוכנת.
שעות העבודה: 8.00—16.30
לפנות בכתב, בציון פרטים, לת.ד. 16284 ת"א, עבור „חברת שיווק".

דרושות

1. **נקבניות מנוסות**
2. **אחראית לשכת ניקוב**

תנאי שכר מצויינים, משמרות נוחות
אפשרות עבודה ל־3—4 שעות
מקום העבודה אזור כבר מלכי ישראל
לפנות: בציון מספר טלפון לת.ד. 20139 ת"א

בחיפה דרוש
עגורנאי מוסמך
לעגורן פומיין
נא לפנות טלפון 04—253434 לצבי.

דרוש
מהנדס ביצוע
לבנין באזור המרכז, בעל נסיון לפחות 3 שנים.
תנאים טובים למועמד המתאים
טל. 235438.

לחברה כלל ארצית העוסקת במתן שרותים לבתים ומוסדות
דרושים מבוגרים
בעלי חוש מסחרי וכושר שכנוע לעבודה מעניינת. אפשרות לעבודה בשעות הפנאי
טלפון בתל־אביב: 03—221138.
בחיפה: 04—665565

דרוש
עובד טוב לשטנץ
(גל. טיגל ½)
עם ידע והכנה
תנאים טובים. סודיות
לפנות: טל. 822388
אופסט בירנהולץ בע"מ
לבקש ברוך או מנחם

לאל־מו בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
עם נסיון
לעבודה בתנאים טובים
רח' בצלאל 5 חולון
841822

דרושות
לסטודיו „שקין"
עיצוב טקסטיל
אבן־גבירול 192 ת"א (בחצר)
ביצועיסטיות מנוסות

דרוש
מנופאי
למנוף מחפר
עבודה באזור ת"א
להתקשר טלפון 912383 פ"ת.

לחברה גדולה שמרכזה בתל־אביב
דרוש:

פקיד משכורות

✶ בעל נסיון רב בהכנת משכורות בשיטה ידנית וממוכנת.
✶ ידע בחוקי עבודה ובהנהלת חשבונות

— משרה מלאה —

תנאים טובים למועמד המתאים

נא להתקשר: 453111 למר ברוקס.

SDSI — ייצור וייצוא מערכות זכרון מתקדמות למחשבים אלקטרונים

דרושים

1. **מכנאי או הנדסאי מכונות** נסיון בעבודה כ־5 שנים. נדרש ידע בתכנון ושרטוט מכני ובבנית דגמים. רצוי ידע בזיוד אלקטרוני.
2. **הנדסאי/טכנאי ייצור** להתפקיד תפ"י נסיון קודם בתעשיה האלקטרונית — יתרון.
3. **הנדסאי אלקטרוניקה** בעל ידע במעגלים אנלוגיים וספרתיים. שנתיים נסיון קודם, בעבודה עם Controllers + Interfraces לבדיקות סופיות של מערכות זכרון למחשבים.

העבודה הינה רבת אתגר. 5 ימי עבודה בשבוע — תנאים טובים למועמד המתאים. מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי סודיות מובטחת

SCIENTIFIC DATA SYSTEMS ISRAEL LTD.
ת.ד. 5101 חיפה — 667947/70

קרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ
תל־אביב, רח' קרליבך 10, ת.ד. 20142
טלפון 267327, 260069
מכרז לתפקיד

מזכירת מחלקה

הכישורים: השכלה תיכונית, נסיון של 3 שנים לפחות בעבודת מזכירות, אדיבות במגע עם קהל. כתב יד ברור, דייקנות, סדר והתמדה.
ידיעת שפות: רצויה גם ידיעת השפה הערבית.
מקום העבודה: במשרד הקרן בתל־אביב.
דירוג: דרגה התחלתית ט' (22 נקודות).
המועמדת העמוד בבחינות לתפקיד וכאשר תבחר תתקבל תחילה לתקופת נסיון של חצי שנה.

מהנדס מכונות

בעל נסיון רב בתעשיה פרטית

מנהל חשבונות

לניהול משרד

דרושים

לתעשיה גדולה באזור חולון
נא לשלוח הצעותיכם לת.ד. 2905, ת"א

פז

פז חברת נפט בע"מ

מזמינה הצעות עבור ניהול הקנטינה

במתקני פז באזור הנפט חיפה (סמוך לגשר פז)

פרטים מלאים ומפרט ניתן להשיג ממנהל המתקנים: טלפון 04-668336 בשעות העבודה

המעונינים יכולים לסייר במקום

הצעות ניתן להעביר עד ליום 20.12.74 ב־מעטפות סגורות, לפי הכתובת הבאה: פז, חברת נפט בע"מ, ועדת המכרזים ניהול קנטינה ת.ד. 434 חיפה.

לחברת ביטוח ישראלית

דרושים:

1. **סגן מנהל חשבונות ראשי** — רצוי נסיון בענף הביטוח
2. **פקיד תביעות** בעל נסיון
3. **עוזר/ת למנהל חשבונות** — בעל/ת נסיון בפקידות יומן והתאמות חשבון
4. **מכינה בענפי הביטוח** — האלמנטרי, רצוי ענף אש.

לפנות בכתב־יד ת.ד. 568 תל־אביב ולציין קורות־חיים, משכורת מבוקשת. סודיות מובטחת.

למוסד ציבורי בת"א העוסק

בהוצאה לאור ובהפצת ספרים

דרוש

עובד אחראי

דייקן, מסור בעל ידע מבוסס בהנהלת חשבונות.

לפנות בדחיפות לת.ד. 20123, תל־אביב.

דרושים נהגים עצמאיים

המעוניינים בשותפות על משאיות דבל בקאקס
לעבודה קבועה בתנאים טובים
●
טלפון 645406, 04-664696

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושה פקידה

ידיעה בהפעלת טלקס רצויה.
והדפסה בשתי השפות האלה.
ידיעה בהפעלת טלקס רצויה

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים נסיון קודם, לת.ד. 767, חיפה מיקוד 31000.

לחברה פרטית בגבעתיים

דרושות

★ **מזכירות / כתבניות** — שליטה מלאה בעברית ואנגלית, הדפסה בשתי השפות.
★ **נערה** — לפני שרות צבאי לעבודות משרדיות שונות

תנאים טובים

נא להתקשר לעליזה, טלפון 765071 (בשעות העבודה) לקביעת ראיון.

לחברה ביטוח ותיקה בתל־אביב
דרוש/ה:

מנהל/ת חשבונות

עם נסיון
אפשרויות קדום למועמד/ת המתאים/ה
לשם קביעת ראיון להתקשר 622421 — לעליזה.

עיסוק — חברה לקדום הכוונה ותעסוקה בע"מ
ת"א, שדרות בן ציון 12, טל. 231173, 232661

דרושים

מהנדס מכונות — מהל מפעל (394) מהל ייצור (395) דוחדים, רתוך, נהול, שפות (396)
מנהל חשבונות ראשי (397) עוזר (400, 99, 398)
מהנדס בנין — האום ופקוח (401) ביצוע (402)
מזכירה — פקידה — כבון הצעות (403,4,5,6)
אגרונום — מכנאי — גידולי צר (383—4)

כור בימיה בע"מ

דרושים

✶ **מהנדסים כימאים ואזרחים** — לתכנון מערכות טיפול בשפכים
✶ **מהנדס מכונות** — לתכנון מערכות אוורור וסיהור אויר
✶ **מהנדס ציוד ומכשור** — בעל נסיון בניהול מסחרי.

הכישורים הדרושים: 3—5 שנות נסיון.
נסיון בתכנון. בעלי רכב.
ידיעת השפה האנגלית.
מקום העבודה: חיפה.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ובצרוף קורות חיים לת.ד. 6413 חיפה.

לבנק גדול בתל־אביב

דרושים

מנהלי חשבונות

לשעות עבודה רצופות

✶

מועמדים המעוניינים במשרה הנ"ל יגישו הצעות מועמדותם לת.ד. 7095 ת"א, עבור מספר 96.

למוסד ארצי

דרושים

מנהל חשבונות

1. **למשרד הראשי בתל־אביב,** מנהח"ש מדופלם עם נסיון בעבודה עצמאית של 3 שנים לפחות וכושר ניהול צוות עובדים.
2. **למשרדים המחוזיים בנתניה ובחדרה.** מנהח"ש סוג ד' עם נסיון בעבודה עצמאית של 3 שנים לפחות.

נא לפנות בכתב בפרטים מלאים ובציון נסיון קודם, לת.ד. 33157 ת"א, עבור מס' 858.
— סודיות מובטחת —

למשרד הנדסי אוניברסיטאי ליד חיפה

דרוש →

מנהל חשבונות עצמאי

עם נסיון של 3 שנים לפחות ויכולת להפעיל צוות עובדים.

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 1709, חיפה או לטלפון 04—531055.

תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.

כימיקלים ופוספטים בע"מ

למפעלנו דרוש

✶ **מנהל חשבונות עצמאי**

רצוי עם נסיון קודם בתעשיה.

●

מועמדים יפנו למחלקת כח אדם של מפעלנו, ת.ד. 1428 חיפה 31000, או טלפונית 04—721381.

המשך דרושים בעמודים: 52, 53, 54, 55, 56

עיריית ירושלים

המחלקה לתרבות בעיריית ירושלים מארגנת

ערב ראיונות לזכרו של

דוד בן־גוריון ז"ל

במלאת שנה למותו

ישתתפו: ראש העיר ירושלים — מר טדי קולק
מנכ"ל משרד הבטחון — מר חיים ישראלי
מזכירת הממשלה לשעבר — הגב' יעל עוזאי
עוזרו של בן־גוריון — מר אלחנן ישי
נכדתו של בן־גוריון — אורית עציוני
חתן חידון בן־גוריון תשל"ד — אריה חג'ג'
הגב' חנה רובינא תקריא מכתבי בן־גוריון
מנחה ומראיין אלימלך רם

האירוע יתקיים ביום ראשון, כ"ד כסלו תשל"ה 8.12.74, בבית העם, בשעה 8.30 בערב.

הזמנות ניתן להשיג במזכירות בית העם.

סונול

לועדי בתים ובעלי תנורים

אספקת
סולר ונפט

שרות מהיר ואדיב

בית ברניצקי ושות' בע"מ
רח' פינסקי 13 פתח־תקוה

הזמנות בטלפון 24 שעות ביממה

912041

נתיבי נפט בע"מ

מכרז למכירת מכוניות מספר 1035/74

חברת נתיבי נפט בע"מ מציעה בזה למכירה את המכוניות הבאות:

מספר רישוי	סוג הרכב	תוצרת ודגם	שנת ייצור
.1 137-493	טנדר	D100	1972
.2 137-503	טנדר	D200	1972
.3 138-291	טנדר	D200	1972
.4 138-301	טנדר	D100	1972
.5 154-802	פיאט	238	1973

את המכוניות הנ"ל אפשר לראות החל מיום א' 8.12.74 ועד יום ג' 10.12.74, בין השעות 12—10 במגרש קבוצת מכוניות גרר, דרך פתח־תקוה 37, תל־אביב.

טופסי ההצעות למכרז אפשר לקבל במשרדי החברה רחוב הארבעה 18, תל־אביב, החל מיום א' 8.12.74 ועד יום ד' 11.12.74 בשעות העבודה.

על המציעים לציין בהצעתם את המחיר המוצע על־ידם לגבי כל מכונית ומכונית. ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים של החברה במשרדיה לפי הכתובת המצויינת לעיל, עד יום ה' 12.12.74 שעה 12.00.

אל ההצעות יש לצרף המחאה בנקאית לפקודת החברה בגובה 10% מערך ההצעה.

החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

נתיבי נפט בע"מ

חברה כלכלית לירושלים בע"מ

רחוב שרי ישראל 12, ירושלים

מכרז

להחכרת 4 אולמות מלאכה (74/102)

המקום: מרכז למוסכים ומלאכה, איזור התעשיה תלפיות, ירושלים

א. 2 אולמות עם גלריה
1) גודל כל אולם — 126.75 ממ"ר
2) גודל כל גלריה — 105 ממ"ר
3) חצר מגודרת צמודה לכל אולם — 75 ממ"ר
4) שירותים צמודים לכל אולם.

ב. 2 אולמות בלי גלריה
1) גודל כל אולם — 126.75 ממ"ר
2) חצר מגודרת צמודה לכל אולם — 75 ממ"ר
3) שירותים צמודים לכל אולם.

פרטים מלאים וטפסי הצעה עם נספחים, אפשר לקבל במשרד הנ"ל בימים א'—ו' בשבוע, בשעות 10.00 עד 12.00 לפנה"צ, תמורת תשלום של —.100 ל"י. טפסי הצעה יש למסור במעטפה סגורה, בתיבת המכרזים, במשרדי החברה שברחוב שרי ישראל 12, ירושלים, עד ליום ו', 20.12.74 ועד בכלל, שעה 12.00 בצהרים.

החברה רשאית, לפי שקול דעתה הבלעדי, לא לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מרכז זלמן שזר להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית
משרד החנוך והתרבות המחלקה להשתלמות עובדי הוראה והפיקוח המרכזי על הוראת ההיסטוריה

פעולות השבוע

א. יום ראשון כ"ד בכסלו תשל"ה (8.12.74)
השפעת ההלניזם על יהדות בבל ומסופוטמיה
מרצה פרופ' משה בר
ההרצאה בשעה 8.00 בערב במרכז זלמן שזר, רחוב חובבי ציון 4, ירושלים.

ב. השתלמות מורים להיסטוריה בנושא:
הזיקה בין המחקר והוראת תולדות עם ישראל
ההשתלמות תפתח ביום שלישי כ"ו בכסלו תשל"ה (10.12.74) בשעה 10.30 לפנה"צ, בכפר המכביה, רמת־גן, ותסתיים ביום רביעי כ"ז בכסלו תשל"ה (11.12.74) בשעות אחר־הצהרים.
פרטים בטלפון: 02-37171 ו־02-30841.

המכון הישראלי למוסיקה דתית
ביסוד המחלקה לתרבות תורנית במשרד החינוך והתרבות ומשרד הדתות

הכינוס השנתי ה־16
"התחונה במסורת העדות"

✱ מועד הכינוס: ימים ג'—ד', כ"ו—כ"ז בכסלו, 10—11 בדצמבר.
✱ מקום הכינוס: היכל שלמה, ירושלים.

בכינוס ידונו נושאי הלכה, מנהגים ומוסיקה בעדות השונות. ההרצאות מלוות בהדגמות, סרטונים, שקופיות, מופעים ותערוכה מיוחדת.
— הציבור מוזמן —

בהוצאת המכון ראו אור שלושה ספרים חדשים:
א. אוצר החסידות, ערכו א' חיזון וי' מזור.
ב. קרא בטעם הפטרה, מאת י' ל' נאמן.
ג. דוכן ו', ערך י' ל' נאמן.

מכרז
למכירת טרקטור
קטרפילר 950

שנת ייצור 1969

פרטים אפשר לקבל במוסך זיפזיף אזור ה־ תעשיה חדרה טל. 22990.

הצעות לרכישת הטרקטור יש להגיש בכתב תוך 10 ימים מיום פרסום מכרז זה למשרד "תנופה" בחדרה רח' הרצל 57.

חליפות ושמלות ג'רסי

מצמר ודיאולן של
עודפי יצוא
במבחר גדול בכל המידות
בית"ר אלנבי 76 ת"א קומת ביניים
משעה 9 עד 6 בערב בלי הפסקה חוץ מיום ששי

לתושבי פתח־תקוה והסביבה

נפתח מחסן מכירות בדים
וחולצות מעודפי יצוא
במחירים הזדמנותיים.
בד לשמלה מ־14 ל"י.
חולצות מ־15 ל"י.
רח' שטמפר 30, פתח־תקוה.

למכירה או להשכרה

בסביבות עפולה

יחידות בנויות

מיועדות לאולמי תעשיה מלאכה או מחסנים
ביחידות ובמידות המשתנות בין מאות לאלפי מטרים

טלפון 03-937006

מלגזה להשכרה

בשכירות חודשית או יומית
כושר הרמה 3.000 ק"ג במצב עבודה מצוין
בדבר פרטים לפנות ת.ד. 10152 מפרץ חיפה
טלפון 04-724583

ועדי בתים משותפים!!!

דלק
לחימום ביתי

(נפט או סולר)

אנו מספקים את הדלק ונותנים שרות 24 שעות ביממה. שרות נוסף, בדיקת המיכלים מדי שבוע ובהסדרים מיוחדים עם הלקוחות. אנו מספקים את הדלק בפרקי זמן קבועים.

לאור ההתיקרות הגדולה ניתן להסדיר את תשלום הדלק בתשלומים.

טלפון: **477652**

נ. סטוליאר א. גושקיס

סוכנות למכירת חומרי דלק לחימום ביתי ותעשיה.

24 שעות ביממה

החברה הממשלתית לתיירות
מכרז מס' 74/4

ביצוע תחנת שאיבה לביוב

עבור המינהל לפתוח מרש"ל במפרץ נעמה

1. החברה הממשלתית לתיירות מבקשת הצעות לביצוע תחנת שאיבה לביוב במפרץ נעמה.
2. קבלנים המעונינים להגיש הצעות לביצוע יכולים לקבל את מסמכי המכרז במשרדי החברה הממשלתית לתיירות רח' הרברט סמואל 2 ירושלים, טל. 02-223377/8 אצל מר י. זלץ בשעות העבודה, תמורת —.100 ל"י שלא יוחזרו.
3. ההצעות במעטפות סגורות וכפולות, בצרוף ערבות בנקאית כנדרש ואישור רשם הקבלנים יש לשלוח למשרדי החברה עד תאריך 17.12.74 שעה 12.00.
4. על המעטפות הפנימיות ללא ציון שם השולח יש לציין "פרוייקט תחנת שאיבה לביוב מפרץ נעמה".
5. החברה הממשלתית לתיירות שומרת לעצמה את הזכות לחלק את הפרוייקט למספר מבצעים ואין היא מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כל שהיא.

מבקשים לקנות
באזור גוש דן
שטח בנוי
של כ־1000 ממ"ר

✱

בהצעות נא לפנות לת.ד. 911 תל־אביב, עבור מס. 401 ולציין "מבנה".

חיים שמי השקעות בע"מ

קבלן בנין

מציע דירות
במקום היפה ביותר
בפתח־תקוה

ברחוב ארלוזורוב 29 פ"ת
ע"י כרי דשא מרהיבי עין

הדירות בנות: 3 — 3½ — 4 חדרים

כוללים: מעלית ✱ מים חמים מרכזי
3 כווני אויר כניסה מפוארת

פרטים במשרד רח' הגנה 15 פ"ת
בשעות 17—19 אחה"צ — טל. 912015.

הסתדרות הפקידים — המחלקה להשכלה ולחינוך מקצועי
הועדה המקצועית לבחינות מנהלי חשבונות מדופלמים
בשיתוף
לשכת רואי־חשבון בישראל

בחינות
למנהלי חשבונות
מדופלמים

מועד ב'

תתקיימנה בימים
20.2.75 — 16.2.75

ההרשמה — הועד הפועל של ההסתדרות, ארלוזורוב 93, תל־אביב, חדר 342

ההרשמה תינעל ב־15.12.74

לדליה ואריה שורק

אתכם באבלכם במות עליכם האב היקר

דניאל כרמי ז"ל

פלתורס בטוח
ההנהלה והעובדים

לחיים פל ומשפחתו

אתך באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

"שרות"
ייצור אריזות פלסטיות בע"מ
ההנהלה והעובדים

תכנון והנדסה תעשייתית לייף בע"מ

משתתפת בצערו של
מוריס בן חמו

במות

אביו

הנהלת החברה ועובדיה

על מות

בן־ציון שפיץ

אבלות וכואבות

משפחות: משה שנירר
פניה ויהושע חרמוני
בתיה ויעקב חרמוני
איזה ובנימין כיזר
מרים ונתן פלינוב
נמע ויהודה נעים
מרים ואמנון הנדרן

למיכאל קורן

התהתפותנו באבלך במות

אביך

חבריך בעבודה
והנהלת חברה להנדסה
ולתעשיה בע"מ

אבלים על מותה של

כרמלה יהל ז"ל

וכואבים את כאב חברנו

רופאי בי"ח רמב"ם

לד"ר מרדכי יהל

אתך באבלך

צוות ביתן 3
בי"ה רמב"ם

לחברנו היקר **חיים לוי**

אתך באבלך הכבד
במות עליך

אחותך רעיה ז"ל

ילדי כתה ו' הראשונה
המחנכת ומורי בית־הספר
"המגשים" רמת־גן

למכירה או השכרה

במקום מרכזי בבאר־שבע

למסירה מיידית מבנה בן 5 חדרים, מטבח, שירותים וחצר

ברחוב החלוץ 99 באר־שבע
בגוש 38002 חלקה 45

מתאים למשרדים או תעשיה קלה

בדבר קבלת פרטים והצעות אפשר לפנות אל עו"ד משה לברן, רחוב גרוזנברג 26, תל־אביב, טל. 621102.
אין בפרסום זה משום התחייבות לקבל הצעה כלשהי אלא רק הכרזה לצורך קבלת הצעות.

هكذا من الاصل

صكرا من الاصل

במלאת שבעה
לפטירת אשתי ואמנו
היקרה

רעיה יעקובוב
ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום ראשון, כ"ד בכסלו תשל"ה (8.12.74), בשעה 10.00 לפנה"צ, בבית העלמין בחולון.
נפגשים על יד השער החדש.

בעלה מומו הגדול
ושושנת בניה

במלאת שלש שנים
לנפילת בננו ואחינו היקר

סג"מ
שלום (שאלי) ליברמן ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון כ"ד כסלו תשל"ה (8.12.74) בשעה 3.00 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול. אוטובוס מיוחד יצא מבית ההורים, רח' גורדון 5 חולון בשעה 2 אחה"צ.

ההורים:
רבקה (מנדה)
ואברהם ליברמן
האח יחיאל
המשפחה
והחברים

בחיפה! קבלת מודעות דחופות בשעות לילה (מ־18—24) לכל העתונים
טלפון 718018.

למכירה
שופל 930
חדש
בתנאים נוחים
טלפון 919801

לועדי בתים!
לשרותכם חברה להחזקת גנרטורים.
לאינפורמציה נוספת לפנות לת.ד. 29717.

מכירה גדולה
של
מעילי חורף
לנשים וגברים
מחירי סיטונות
חנות
„אקסקלוסיב יעקב"
העליה 9, תל־אביב

למכירה
מכבש כבישים
מתוצרת בומג 75
טלפון 04-920756

בשכ"ח
דירת 3 חדרים
חדשה ברמת־גן
ע"י רמת־חן,
למשפחה דתית.
„שלום" 55596 מ־10—13
ואחה"צ 285816.

למנהלנו **מר דב גורביץ**

תנחומינו הכנים על מות

האם היקרה

שיינה ע"ה

חברה לאספקת מכונות ת"א בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

למנהלנו **מר אברהם הורביץ**

תנחומינו הכנים על מות

האם היקרה

שיינה ע"ה

י.ה. טכניקה ואחזקה בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

למשפחת כהן

עמכם באבלכם הכבד בהילקח יקירכם
עובדנו — חברנו

פנחס כהן ז"ל

התעשיה האוירית לישראל
ההנהלה — ארגון העובדים

למשפחת כהן

עמכם באבלכם הכבד בהילקח יקירכם

פנחס כהן ז"ל

חבריו לעבודה
בתמ"מ — תעשיית מכשירים מדוייקים

למלגוסיה והמשפחה

אתכם באבלכם במות ראש המשפחה

זיגמונד (זאב) ויניק
ז"ל

המשפחות:
אבני, ברודצקי, ברנבלום,
וייק, טראונר, וינשטין

חבר המורים, הנהלת בית הספר
ואגודת הסטודנטים ההנדסאים

משתתפים באבלה של **משפחת תורג'מן**
ביום השלושים למותו של

אברהם תורג'מן ז"ל

ביה"ס הארצי להנדסאים ליד
הטכניון — חיפה
ואגודת הסטודנטים ההנדסאים
של ביה"ס הארצי

לסעדיה כסיף
לאבשלום כסיף ולמשפחותיהם
אנו אתכם ביגון בהלקח מכם אחיכם

פרופ' גבריאל כסיף

זאב קידרון
דן בורישנסקי
הכרת קידן בע"מ

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של
מר אבשלום כסיף
במות
אחיו ז"ל

לפידפלוטניק, חיפה

במלאת 26 שנה לנפילתו בעוגיה אל חפיר של

יעקב גרנק דב ז"ל

„הבלונדיני הגבוה"

האזכרה תתקיים ביום א', כ"ד בכסלו, 8.12.74, בשעה 15.30, בבית העלמין נחלת־יצחק.

המשפחה

יקירנו

ביבי ברנדט ז"ל

איננו

מיום ב' י"ח כסלו תשל"ה 2.12.1974
מקום מנוחתו בבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת
בארץ וברומניה

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

אפרים בירתי ז"ל

תתקיים אזכרה ועליה לקברו ביום ראשון, כ"ד בכסלו תשל"ה (8.12.74), בבית העלמין בחולון. אוטובוס יצא מבית המנוח, רח' מהר 8, תל־אביב, בשעה 14.30 אחה"צ.

נפגשים ליד השער החדש בשעה 15.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

לאה פרשטמן ז"ל

נתייחד עם זכרה בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון, כ"ד בכסלו (8.12.74), בשעה 15.00.

תחבורה מבית המנוחה, תל־אביב, רח' פייבל 4, בשעה 14.30.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

אריה קמפלר ז"ל

האזכרה תערך לזכרו ביום ראשון, כ"ד כסלו תשל"ה (8.12.74) בשעה 14.00, בבית העלמין באבדיה.

נפגשים בשעה 13.30 בביתנו ברח' ההדס 10/5 או בשעה 14.00 בבית העלמין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

אהרון שפירא ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי כ"ו בכסלו 10.12.74 בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין החדש כפר סמיר חיפה.
נפגשים ע"י השער הראשי.

המשפחה

ביום השלושים לפטירתו של יקירנו

שמעון פריש ז"ל

נעלה לקברו לכבס אזכרה ביום שלישי כ"ו כסלו תשל"ה 10.12.74 בשעה 15.00 בבית העלמין בחולון.
אוטובוס יצא מבית אואזיס רמת־גן בשעה 14.00 ויעבור דרך בית הבנות.
נפגשים ע"י השער החדש בחולון.

המשפחה

במלאות שנתיים לפטירת בעלי ואבינו היקר

לאון רביש

מירוההבריך

תתקיים אזכרה ביום ראשון 8.12.74 בבית העלמין בחולון בשעה 2.30 אחה"צ.

אשתו, ילדיו והמשפחה

במלאות שנה לנפילת בננו יקירנו

אמיר כפתורי ז"ל

נעלה לקברו ביום רביעי כ"ז בכסלו תשל"ה (11.12.74) בשעה 3.00 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בחיפה.
אוטובוס יצא בשעה 2.15 מהבית רחוב ג"א מס' 35 קרית־חיים.

המשפחה:
כפתורי — קוביק

למשה הפטל

משתתפים בצערך במות עליך

אמך ז"ל

אבשלום מרכוס, יהודה לוי

ביום ראשון, כ"ד כסלו, 8 בדצמבר 1974
בשלושים לפטירתו של יקירנו

יהודה בזר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

נפגשים ליד שער בית העלמין בקרית־שאול, בשעה 2.30 אחה"צ.

לכל מנחמינו — תודה מעומק הלב.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

יהודה היכל טמפלנסקי ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה על קברו ביום א' כ"ד בכסלו תשל"ה (8.12.74) בשעה 3.15 אחה"צ בבית העלמין ברמות השבים.

אוטובוס יצא מבית המנוח ליד המרפאה בהוד השרון בשעה 3 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

יצחק פיינטוך ז"ל

(צ'ילי)

נעלה לקברו לטקס האזכרה וגילוי המצבה, ביום שני כ"ה בכסלו 9.12.74 בבית העלמין החדש ליד כפר־סמיר, בשעה 2.30 אחה"צ.

תחבורה תצא בשעה 2 מבית המנוח רח' גאולה 17.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירתו של בעלי היקר

המהנדס דב (בוריס) קנושר ז"ל

נעלה אל קברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי, כ"ו בכסלו תשל"ה 10.12.74, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש בשעה 15.30.

אשתו מינה קנושר
והמשפחה

במלאת שנתיים לפטירת יקירתנו

אסתר גלובוס ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום שני כ"ה בכסלו תשל"ה 9.12.1974 בבית העלמין בקרית שאול בשעה 3 אחה"צ.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאות שבע שנים לפטירת יקירנו
הבלתי נשכח

אביגדור סרברניק
ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ד בכסלו תשל"ה (8.12.74) בשעה 3 אחה"צ בבית־העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד שער בית־העלמין.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירתו הטראגית של יקירנו

משה קליין ז"ל

נאג' בולוס — יהדליב ביתיזמן

נערוך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון כ"ד כסלו תשל"ה (8.12.1974) בשעה 2.30 אחה"צ, בהר־המנוחות גבעת־שאול ירושלים.
נפגשים בכניסה לבית־העלמין.

המשפחה

חברנו

אורלי ארצי

איננו

הלויה תתקיים היום, יום ששי כ"ב כסלו תשל"ה (6.12.74) בשעה 12.00 בבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוסים יצאו מקבוץ דורות בשעה 10.00 לפנה"צ.

אבלים: המשפחה
וקבוץ דורות

חנה הופמן היקרה

אתך באבלך הכבד
בנפול בנך יקירך

אורלי

הנהלת כל בו שלום
ועד עובדי כל בו שלום
והבריך לעבודה

הננו מודיעים בצער רב
על פטירת חברנו

אגרנוב ראובן

הלויה תצא היום, יום ששי כ"ב בכסלו תשל"ה (6.12.74) בשעה 1.00 בצהרים ממרכז מושב חרות

משפחות: אגרנוב, חצרוני
ומושב חרות

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

שרה קיוסו ז"ל

הלויה תצא ביום ראשון, כ"ד כסלו תשל"ה (8.12.74) בשעה 10 בבוקר מבית ההלוויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

המשפחה המתאבלת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על
פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

אסתר קראים ז"ל

הלויה התקיימה אתמול, יום חמישי, כ"א כסלו תשל"ה (5.12.74) בבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

בבלאת שלושים לפטירת יקירתנו

סעדה גילון ז"ל

תערך אזכרה וגילוי המצבה בבית הקברות סנהדריה ביום שני, כ"ה בכסלו תשל"ה (9.12.74) בשעה 4 אחה"צ.

למנחמינו תודה

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

בני (בנימין) רוזן ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ב', כ"ה כסלו תשל"ה (9.12.74) בשעה 13.00 בבית העלמין החדש בחיפה, ע"י כפר סמיר.

נפגשים ליד הכניסה לבית העלמין.

בית שכון ופיתוח לישראל — המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה
על קברה של יקירתנו

יוספה גבעון ז"ל

לבית בקארית

תתקיים ביום א', כ"ד בכסלו תשל"ה, 8.12.74 בשעה 14.00 בבית העלמין בחולון
נפגשים ליד השער הישן

המשפחה

[...]גי המוניות בירושלים [...]ימים לשבות היום ומחר

לא אם כן תתחייב העיריה „למצוא תוך חודש [פ]תרון למיקומה של תחנה למוניות בשער יפו"

יתיאל לימוד

בעלי המוניות ב־[...] מאיים להשבית [...] המוניות בעיר [...] ועד צאת שביתת האזהרה, להקיף את הנה־[...] ...יבים ההיהיים ב־[...] כבואה על שלשום של מיבכה התנת המוניות ה־[...] בשער יפו. [...] מאחר שהוקם [...]יון, תביעת נהגי ה־[...]יא שהעיריה המכ־[...] בה על המהות יתחייבו, שתוך חודש ימים יימצא פתרון ל־מיקומה של תחנה למוניות בשער יפו.

עיריית ירושלים הודיעה אתמול, כי לאחר הריסת ה־תחנה מונה, לפנים משורת הדין, מהנדס מיוחד כטעמה, שעליו הוטל לאתר שטח מת־אים באיזור שער יפו, לבניית מיסוד חדש לתחנת מוניות. דוברי העיריה הביעו תמיהה שהנהגים מאיימים בשביתת אזהרה, למרות ההחלטה על עריכת הבדיקה המיוחדת בידי המהנדס העירוני.

מארגן בעלי המוניות גמ־סר אמש, בתגובה על הודעת העיריה, כי אם עד הצהריים לא תימסר התחייבות מפור־שת בעניין זה, תושבת ה־שבת תנועת המוניות בירוש־לים. מחר יופעלו בירושלים רק מוניות ספורות, באישור מיוחד, אשר יבצעו „נסיעות חשובות". מוניות אלה יצוי־דו בשלטי זיהוי מיוחדים. „ניידות פיקוח" מיוחדות יר־ידו מהכביש מוניות שיסעו ללא אישור.

[ס]חורות ב־3 מיליון לירות [נ]גלו במחסני־סתר בחיפה

שמעון רפפורט

[...]ת החקירות של ה־[...]לתה אצל יבואנים בחיפה מלאי שלא [...]ליו, בשווי של כ־3 [...] לירות.

[...] נתגלה מחסן־סתר של [...]צים גדול ובו מלאי [...]א הוצהר עליו, בשווי [...]יון לירות. נתגלו גם [...]ג־מחן של יבואנים חופניים ובהם סוכר, קפה, תה וגרעינים.

במחסנו של יבואן גדול נת־גלו עשרות תנורי חימום ש־לא הוצהר עליהם ואצל סוח־רים גדולים, המתמחים במכי־רת דברי חשמל לעולים במר־כז חיפה, נתגלו עשרות מקר־רים חשמליים, רשמי־קול ומו־צרי חשמל אחרים.

פעילות מסועפת זו של מח־לקת החקירות של המכס עוררה חששות כבדים בקרב יבואנים וסוחרים גדולים בחיפה. אתמול הופיעו במשרדי המכס בחיפה יבואני אינסטלציה סניטרית ו־הודיעו, כי בתום־לב לא הצ־הירו על מלאי ניכר שהיה ב־רשותם. מחסניהם נחתמו ונגד העבריינים יוגשו גליונות אי־שום.

בשלב הבא יבדקו את ה־מלאי של יבואנים, שהצלי־חו לשחרר סחורות בכמויות גדולות לפני הפיחות. אנשי המכס יבדקו את הסחורות ב־התאם לשערי המיסוי מלפני הפיחות, יעשו השוואות בין כמויות הסחורה, ששוחררה מ־המכס לפני הפיחות בהתאם ל־שערי המיסוי, לבין הצהרות־המלאי של יבואנים אלה.

[מש]בר במועצת גדרה ויבנה

[...]פרץ במועצות ה־[...] גדרה ויבנה. ב־[...] שישה מחברי [...]יה על מכתב ה־[...]הדחתו של ראש־[...]

[...]ים: שלושה נציגי ה־[...] נציג המערך ושני [...]שימה צבאית מקו־[...]

[...]מועצה המקומית גד־[...] יהודה לרנר, אמר [...]הופתע לקבל מכתב [...]ידי השישה, הקורא [...]יבו. הדחה, שבה יר־[...]מכויות של ראשות [...]למר יוסף גרפי.

„אינני מבין מדוע מצאו לנכון המדיחים לעשות כן דווקא במלאות תשעים שנה למושבה", ציין מר לרנר.

משבר קואליציוני פרץ גם במועצה המקומית יבנה. ששה מ־11 חברי המועצה חתמו על מכתב הקורא להדחתו של ראש המועצה, מר מאיר שיט־רית (ליכוד).

על המכתב חתמו שני חברי המערך וארבעת חברי ה־מפד"ל.

מר אפרים לוי, ראש סי־עת המערך, אמר אמש: „הח־לטנו על ההדחה לאחר שמר שיטרית הודיע לנו, כי ה־קואליציה איתנו מתפרקת".

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

[...]דד (דדי) אופנהיים ז"ל

לבית לוסטברג

[...]חד עם זכרה ביום ראשון כ"ג כסלו תשל"ה (8.12.74) בשעה 2.30 אחה"צ.

[...]נפגשים ליד שער בית העלמין בקרית שאול.

המשפחה

[...]נו מודיעים בצער רב על פטירתו של יקירנו

[...]קב צדק (מדק) ז"ל

המתאבלים:
אשתו אידה
בנו מישאל
נכדיו דוד לייטנר, דני, טליה
ושאר בני המשפחה

[...]יה תצא היום, יום ששי כ"ב כסלו תשל"ה (6.12[...]) בשעה 12.30 בצהרים מבית ההלויות [...]זני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בחולון.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
אבינו, אחינו וסבנו היקר

[...]ליהו בר' משה מילשטיין
ז"ל

[...]יה תצא היום, יום ששי כ"ב כסלו תשל"ה 6.12 בשעה 11 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

[...]מקס הירשפלד ז"ל

[...]לה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום ראשון, [...]ד בכסלו תשל"ה (8.12.74), בהר־המנוחות, בגבעת־שאול, ירושלים, בשעה 1.30 בצהריים.
[...]ניות תצאנה מביתו ברחוב רחל אמנו 38, בשעה 1.00 בצהריים.

המשפחה

מודעות אבל גם בעמוד 9

נצחון בהפרש 33 נקודות פתח „פסטיבל החורף" בסל

המכבים, שגברו על פנאתינאיקוס. אתונה 113—80, עברו לשלב רבע הגמר בגביע אירופה לאלופות ועתה מצפים להם חמישה משחקי בית מול יריבות אירופיות מעולות

מאת משה דרר

אווירת חג הורה לשכון ב„היכל הספורט" ביד־אליהו, שם התייצבה אמש קבוצת מכבי תל־אביב, בהופעתה הביתית הראשונה העונה בגביע אירופה לאלופות בכדורסל. היה שם „ידיד המחלקה" כפי שכינה הכרוז את משה דיין, שפשט את מדי השר חזר להיכל — הפעם כחבר כנסת מן השורה. נציגה הדיפלומאטי של יוון היה אף הוא בין האורחים וכל החבורה הנכבדה, בצוותא עם רבבת הצופים, חזו באחד המשחקים הקלים של המכבים בגביע אירופה. מכבי ת"א גברה על „פאנאתינאיקוס" מאתונה ללא תנאי — 113—80.

היה זה משחק פורמאלי, שכן נצחונה של מכבי ת"א נקבע עוד בשבת שעברה ב־אתונה, בתחרות הראשונה בין השתיים. עם 14 נקודות יתרון (76—90) לא התקשו איפוא התל־אביבים להכפיל ויותר את ההפרש לזכותם במשחק הביתי, שעורר עניין רב ל־קראת שלב רבע הגמר אליו נכנסה מכבי ת"א האשר ה־יריבות בשלב זה — חמש במספר — תקבענה בהגרלה שתיערך ביום ב' הקרוב ב־מינכן.

ההופעה של מכבי תל־אביב היתה מרשימה, מול קבוצה שבעבר עשתה צרות צרורות למכבים. רק לפני שלוש שנים היתה זו „פאנאתינאיקוס" ש־העיפה את מכבי ת"א ממשחקי גביע האלופות כבר בסיבוב הראשון. אמש גמלו להם התל־אביבים בריבית דריבית, אך למען האמת לא היתה זו אותה קבוצה שנכנעה ליוונים בחורף של שנת 1971.

הפעם ראינו קבוצה טובה בהרבה, בהרכב מגוון מאד של שחקנים ולעומת ההופעות ה־אחרונות של קבוצות סובייטיות בגביע קוראץ' כנגד הפועל רמת־גן, היה משחק זה כאילו לקוח מעולם אחר.

לאן השבת
בספורט ותחזית
הליגה הלאומית
בכדורגל
בעמוד 32

בעקבות הנצחון הכפול של מכבי ת"א על „פאנאתינאי־קוס", צפוי לנו עתה פסטי־בל חורפי גדוש בכדורסל אי־רופי מעולה. 12 קבוצות ה־עפילו לשלב זה וביום ב', במינכן, הן יחולקו לשני בתים. למכבים צפויים איפוא חמישה משחקי בית ומספר דומה של משחקי חוץ. שתי הראשונות מכל בית יעפילו לשלב הגבוה יותר של חצי־הגמר.

הפתיחה של מכבי ת"א היתה אמש מוחצת. בחמי־שייה שכללה את טל ברודי, ג'ימי בואטרייט, ביל פלאס, אריק מנקין ומיקי ברקוביץ, · עשו התל־אביבים במבצע כבשלהם קבעו יתרון של 21 נקו־דות (5—26) כבר בדקה ה־8!

היוונים נראו אומללים מאד לדברי הכדורסלן הבינלאומי שלהם, כריסטוס יורדאנידיס (מספר 14) הם אינם מרוצים ממאמנם האמריקני ריצ'ארד דוקשייר. „הוא לא מתאים לנו וחבל שהחלפנו את ה־מאמן שלנו, היווני מורנציס" — אמר יורדאנידיס.

אבל בסיכומו של דבר הגי־עו היוונים ל־80 נקודות ב־משחק חוץ, לעומת 76 שקלעו בשבוע שעבר באולם באתו־נה. זאת — „תודות" להילו־פים הרבים שנערכו בקבוצה התל־אביבית, שיתרונה לא הוטל לרגע בספק.

אבל הספסל של מכבי ת"א הוא העשיר ביותר בליגה ש־לנו. יושבים עליו שחקנים בינלאומיים וותיקים כצעירים ולכולם יש לתת הזדמנות. זאת — עשה אמש המאמן אברהם חמו.

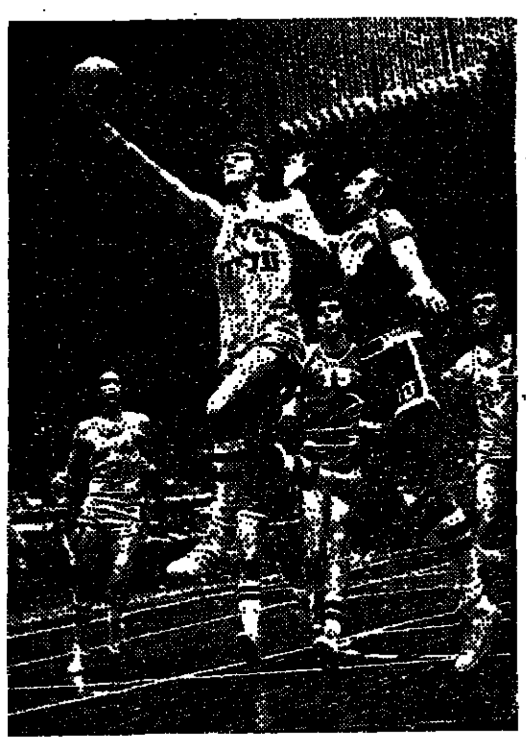

● כדורסלן מכבי ת"א מיקי ברקוביץ, בטריתה לסל „פאנאתי־נאיקוס" מאתונה, במשחק גביע אירופה שהתקיים אמש ביד־אליהו. המארחים בנצחון מכבי ת"א 113—80 (צילום: א. זיסקינד)

● ג'ימי — היעיל ביותר

ג'ימי בואטרייט, לדעתי כדורסלן החיזוק הטוב ביותר שהופיע אי פעם אצלנו, נת־גלה כשחקן מוכשר ותורם יעיל מאד לקבוצה הישראלית. הוא, יחד עם טל ברודי, הוביל את רשימת קלעי הנקו־דות (שניהם 24 כ"א). 11 סלים קלע מן השדה ב־17 נסיונות, כמעט כמו ברודי.

משחקו של ביל פשוט, חזק ויעיל יותר מחברו האמריקני שחום העור ביל פלאס, שא־מש „שיגע" את הקהל במספר ניתורי שיא, שבמהלכם כבש ממש את הסל. ביל שהיה חלש בקליעות מן החוץ, הוביל את השחקנים שקלטו כדורים חו־זרים מהקרש (12 במספר, מ־הם 10 בהתקפה!), אך בשטח זה היה מה לומר גם לבואט־רייט (10, 7 בהתקפה), אריק מנקין (8, 5 בהתקפה) ובר־קוביץ (8, 5 בהגנה).

היתרון המוחלט של מכ־בי ת"א בקליעת כדורים חוזרים (מכה"כ 46, 29 בהתקפה) מול 16 של ה־יוונים (15 בהתקפה!) מעי־דו על העדר הגבה אצל היוונים ולא פלא איפוא שהתל־אביבים המטירו ע־ליהם 113 נקודות.

אחרי פתיחה כה מוחצת — שוב לא עמד מאומה מול ה־תל־אביבים שהובילו במחצית 56—28 וכאמור — היו אלה רק החילופים הרבים שביצע חמו, שסייעו ליוונים להדביק את ההפרש מ־40 נקודות (76—36) בדקה ה־26 ל־76־47 בדקה ה־28.

אך בסך הכל לא היתה לכך חשיבות, כי נצחון מכבי הו־בטח עוד בשבוע שעבר באו־תונה. חבל רק שהקהל שלנו הולך ומסגל לעצמו שוב את הרגלי הקהל באיטליה, יוון וי־גוסלביה, שם מלווה שאגה ד־שריקה לכל קליעת עונשין. ב־40 נקודות הפרש אפשר ל־כבד את האורחים גם בשתיקה ואפילו במחיאת כף.

● למכבי ת"א קלעו: ברו־די 24, בואטרייט 24, מנקין 14, ברקוביץ 14, פלאס 10, אברמר 10, נוימרק 8, לזיה 5, שוורץ 4.

● לפאנאתינאיקוס: א. קו־גמוס 21, קרנאוס 20, יורדא־נידיס 15, קסאלוס 8, פאפא־זוגלו 6, פאפאדיגיו 5, קוקו־לאקיס 5.

● שופט: אנגהאוזר (מערב גרמניה) והארמוליני (אית־ליה).

מיכה שוורץ נקנס ב־1500 ל"י

כדורסלן מכבי ת"א מיכה שוורץ, שחזר אמש להרכב הקבוצה לאחר היעדרות בת שבועיים, נקנס ע"י ראשי ק־בוצתו ב־1500 ל"י בגלל הת־נהגות בלתי הולמת. על שוו־רץ הופעל גם עונש על תנאי (קנס בסך 250 ל"י) שהיה תלוי ועומד נגדו.

✶ בגביע האלופות לגב־רים: טראנסול (הולנד) אנ־קרה 76—89 (ההולנדים עלו לרבע הגמר).

✶ בגביע האלופות לנשים: ספרטק פראג — אמסטרדם 79—52 (בראשון 66—50 ל־צ'כיה); מאריצה פלובדיב (בולגריה) — ס.ק. לודז' 46—55 (הבולגריות עלו).

מכבי ר"ג עירערה במברק על בולוניה

מאת מ. כידון, כתב „מעריב לספורטאים" באיטליה

קבוצת הכדורסל של מכבי רמת גן העומדת לשוב הערב לישראל ממשחק השערוריה בבולוניה שם נוצחה (88—62), הגישה אתמול, במברק ששלחה מרומא, ערעור לפיב"א על ההתרחשויות המחפירות שארעו באולם בבו־לוניה.

במיוחד מודגש המקרה שבו נפצע במצחו ידיד האגודה ה־רמת־גנית, נח קליגר, שישב על הספסל ליד שחקניו. הפסק מתכתי נזרק אליו מן הקהל ופגע במצחו. הוא הובא לבית חולים על גבי אלונקה.

אמש עוד הספקתי לשוחח עם השופט ההולנדי שניהל את ה־משחק כשופט ב', יחד עם דימו מיוחן (שופט א'). אמר ההול־נדי: „אם הייתי השופט הרא־שי במשחק, לא הייתי מהסס לרגע ופוסל אותו. מה שהת־רחש בבולוניה, זו שערוריה גדולה. כך גם אמרתי לשופט דימו — וכך אכתוב בדו"ח על המשחק שאשלח לפיב"א. אני מקווה שגם מכבי ר"ג הפעל בנושא זה".

לעומתו, היה דימו דיפלו־מאטי יותר בתגובתו. „פציעתו של קליגר איננה שייכת למש־חק. הוא ישב על הספסל ולא היה בתחומי המגרש. אני שופט כבר 17 שנה ולא נתקלתי ב־מקרה כזה. העניין נוגע למש־טרה. אילו היתה פגיעה באצבע של שחקן, במשחק — הייתי מפסיק מיד".

משקיף פיב"א, מיגיץ' מיוגו־סלאוויה, אמר: „אני רק משקיף ולא שופט המשחק. רק השופט יכול לקבוע. אבל אכ־תוב בדו"ח מה שראיתי".

מכבי ר"ג מדגישה בערעו־רה לפיב"א, כי בהתאם לתק־נות הכדורסל, הספסל ויושביו שייכים למשחק.

מאמן מכבי ר"ג, שמואל יע־קובסון, אמר כי ידוע לקבוצה הישראלית, שהשופט דימו התארח בבלון הפאר של בו־לוניה, „גראנד", עם אשתו, על־חשבון הקבוצה האיטלקית.

ארנה הצטיינה (23 נק') אך נשי הפועל ת"א נוצחו בבוקרשט 56–98

שירות „מעריב לספורטאים" בוקרשט, טלפונית

כדורסלניות הפועל תל־אביב לא אשלו עצמן אף לרגע אחד, כי יצליחו ל־עשות מהמהו — אפילו להפ־סיד בהפרש מינימאלי — לאלופת הנשים של רומניה, „פוליטכניקה" בוקרשט. א־מש, בבוקרשט גברו הרו־מניות על הפועל ת"א 56—98 אחרי 45—26.

במשחק הראשון, בשפיים, ניצחה „פוליטכניקה" בהפרש של 39 נקודות 85—46.

אבל דווקא הישראלית אר־נה אוסטפלד, היתה הכדור־סלנית הטובה ביותר בבגרש וקלעה 23 נקודות. מאבו מרי מניה קלעה 17.

הפועל ת"א הוליכה 6—3, 7—5 עד לשיוויון 9—9. כמנו החלה הסתערות הרומניות. עד להפסקה, עוד היה הפער „סביר" 29—15, 35—20, אבל אחר־כך הומטר על נשי ה־פועל „ברד" סלים אדיר: 57—32, 62—41, 81—49 ועד הסיום.

יתר הקולעות להפועל ת"א: דמבינסקי 12, כלמר 8, אביגל 7, גוטהלף 5, לנדברג 1.

נזיפה למאמן כדורסלני הפועל עפולה

ועדת המשמעת של איגוד הכדורסל, נזפה אמש ברני כהנא, מאמן הפועל עפולה מהליגה הלאומית, אחר ש־מצאה אותו אשם בהתנהגות בלתי־ספורטיבית כלפי שו־פטי משחק הליגה שקיימה עפולה עם בית"ר ירושלים. הועדה ציינה כי מאחר שזו היתה הפעם הראשונה שנרשם דו"ח נגד המאמן וכן שהדב־רים שאמר היו בעידנא דריתחא — הסתפקה בנזיפה.

מנהל קבוצת עפולה, שלמה ברמלי הורשע בהעלבת שופט — הוענש בהרחקה ל־3 חו־דשים ממגרש כדורסל.

הדיונים בתיקים האחרים נדחו.

2 תלמידים חשודים בהצתה בבי"ס בחולון

מאת אברהם תירוש

משטרת חולון עצרה אתמול שני תלמידי כתה ח' בבית הספר „מעיינים", בשכונת תל־גיבורים בעיר, כחשודים בהצתת שלוש כיתות בבית הספר בראשית השבוע.

החשד הוא, שהציתו את הכיתות מתוך רצון לנקמה. אחד מהם הודה בהצתה. בכך ירדה מהפרק ההשערה, כי מעשני סמים, שחדרו לכיתות, הציתו אותן בשוגג.

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלת מפעל הפיס, ש־נערכה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 500,000 ל"י זכה ה־מספר: 787713.

בסך 250,000 ל"י זכה ה־מספר: 140192.

בסך 100,000 ל"י זכה ה־מספר: 504804.

בסך 50,000 ל"י זכו המס־פרים: 598707 247561.

בסך 12,500 ל"י זכו המס־פרים: 621077 254316.

בסך 6,250 ל"י זכו המס־פרים: 605131 591855 562315 665269.

בסך 5,000 ל"י זכו המס־פרים הבאים: 026208 012500 092937 070332 065841 031761 164952 162076 108027 094398 272170 225814 193635 191212 366083 322402 295222 287254 394869 393494 380996 380205 470444 458626 426144 411472 558352 505606 493185 483124 642748 621822 600336 564142 707142 701687 696712 682825 780560 750649.

בסך 1,000 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 9645 9400 9318 5287 4097.

בסך 600 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 36166 23026 16132 01540 63344 60372 59323 38831 90793 67634.

בסך 250 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 20087 16098 12480 06526 35445 29661 26291 24530 55827 52899 42388 41431 76283 72205 66610 61451 81891 80084 78094 76428 87509 87204 84550 83169 93993.

בסך 100 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 8512 5893 1297 0981 0795 9822 8553.

בסך 50 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 0932 0845 0411 0329 0200 2356 2202 1796 1357 1335 3448 3064 2851 2636 2567 4769 4656 4628 4339 3992 6341 6298 6142 5387 5231 7825 7274 7233 7220 6352 8776 8446 8372 8086 8068 9795 9764 9540 9374 9245 9915 9898.

בסך 6 ל"י זכו כל הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־ספרות: 3 ו־8.

מעריב לספורטאים

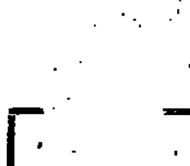

עם 15 דולאר בכיס טס ויקטור זילברמן לחפש מזלו בקנדה

מאת ישראל רוזנבלט

אתמול בשעה 8 בבוקר צילצל הטלפון בביתו של זאב רום ברמת־גן. השיחה באה מנמל האוויר בן־גוריון והדובר מעברו השני של הקו, יעקב זילברמן, הודיע לאיש שיחו, כי בנו ויקטור יצא זה עתה בדרך האוויר לקנדה וארה"ב.

בקול חנוק מבכי, אמר ה־אב לזאב רום, מי שהפך לפטרונו של המתאבק ויקטור זילברמן: „אני מדבר אתך, מפני שויקטור לא יכול לעשות זאת. הוא אומר שאתה עוד מסוגל להשאירו כאן. אבל דע לך כי הוא שבור. הוא אמר לי, כי אין לו יותר כוח נפשי לעמוד בסחבת הממו־שכת המאפיינת את הטיפול בעניניו, לשמוע עשרות פעמים את ה„תלך־תבוא" ול־התרוצץ מעסקן לעסקן בלי שדבר יסודר.

„לפני שעלה על המטוס, נפרד ממני באומרו: „אני עוזב, כי לא נותרה לי ברירה אחרת. אבל הלב שלי נשאר כאן. אם יחול שינוי במצב כאן, הודיעו לי ואשמח לחזור".

כך, באורח דרמאטי, בא לקיצו, לפחות הפרק הראשון בפרשת ויקטור זילברמן, המתאבק המצטיין שעלה לפני תשעה חודשים מבריה"מ, ו־לפני חודשיים וחצי זיכה את ישראל בהישג נדיר בזירת הספורט: מקום שלישי באלי־פות העולם, שנערכה באיס־טנבול.

אתמול, כשמכיסו נותרו רק 15 דולאר — לאחר שנאלץ לשלם 130 דולאר בשל משקל עודף — יצא זילברמן לחפש את עתידו בשדות זרים.

לפי הידוע, ינסה תחילה זילברמן את מזלו בקנדה, שם הוא עומד להתקשר עם מאמן נבחרת ההתעמלות הקנדית, יהודי, המכירו עוד מבריה"מ. אם לא יצליח במונטריאול — ימשיך לארה"ב.

שלשום, דאג ויקטור זילברמן להחזיר לאחת מעו־בדות מכון וינגייט את מפתח החדר שבבית הנבחרות ואת־מול החזיר אביו סכום של 13 אלף לירות שלוה בנו מזאב רום, לצורך רכישת מכונית.

אמר לי זאב רום: „למיטב ידיעתי, לא חייב ויקטור זיל־ברמן פרוטה לאיש". הוא גם ציין, כי זילברמן שירת כבר בצבא האדום בדרגת סגן ו־לכן הנו פטור מן השירות בצה"ל.

„פרוייקט זילברמן"

התוכנית לעזוב את ישראל, גמלה בלבו של ויקטור זילברמן רק בימים האחרונים. אשרת כניסה לקנדה וארה"ב היתה בידו כבר, וזאת בעזרתו של היהודי האמריקני בוב מאוראה, אשר לפני כחודש הציע לזילברמן ולאתלטית אסתר רוט לצאת לארה"ב ולהופיע שם במעין מגבית למען הספורט בישראל.

ה„קש" ששבר את גב הגמל היתה הדרך המייגעת בה נו־הל עמו המו"מ ביחס לתבי־עותיו, כי מוסדות הספורט יממנו את שהייתו במכון וינגייט, לפחות בתקופה בה ייצג את ישראל באליפות ה־עולם.

למרבה האירוניה, נסתיים אתמול המו"מ בקשר לתבי־עותיו בהצלחה, וזאת לאחר התערבותו בנושא של מנהל רשות הספורט, יריב אורן. אלא שאליה וקוץ בה. זאב רום שייצג את ויקטור זילברמן במו"מ, לא הספיק להודיע למתאבק המצטיין, כי תביעותיו נענו...

במהלך הפרשה נתברר, כי משרד הקליטה הקציב סכום של 42 אלף לירות למשך שנתיים, למה שכו־נה כ„פרויקט זילברמן", ויו"ר ההתאחדות לספורט, יצחק פוקס, הבטיח כי יצליח להכפיל את הקצבת המשרד.

פוקס גם הסכים לבסוף, ל־תביעה אחרת של זילברמן, כי ההתאחדות לספורט תממן את שהייתו של המתאבק במכון וינגייט, שהייה שתמורתה שי־לם זילברמן אלף לירות לחו־דש.

כאמור, הסתיים המו"מ בהצלחה, אבל הסתיים מאו־חר מדי...

קדמו לכך שיחות עקרות, הבטחות שלא קויימו, דחיות ופגישות, שלא יצאו לפועל מפני שלא תמיד מצאו להן העסקנים זמן...

„אילו הייתי כדורגלן..."

כאשר הודיע זילברמן לפני שבוע כי הוא מסרב לנסוע לתחרות על גביע השאה ב־טהראן, כעס יו"ר ההתאחדות לספורט, יצחק פוקס, ואיים להפסיק את טיפולו בנושא זילברמן.

סיפר לי זילברמן באחת ה־הזדמנויות: „אני חושב ש־הרבה אנשים בארץ ישמחו אם אעזוב. זה יפתור להם הרבה בעיות. כאשר אמרתי לראשי הספורט בארץ, כי אם לא תהיה לי ברירה אעזוב את הארץ, ענו לי: „זוהי ארץ חופשית ודימוקראטית וכל אחד יכול לנסוע לאן שהוא רוצה! אתה מבין — זרקו לי את הגט בפנים.

„אבל בעצם — סיים זיל־ברמן — אולי אי אפשר להאשים אותם. הם אינם רגילים בארץ לספורטאים מצטיינים ברמה עולמית. רק לספורטאים הנוספים להפסיד בשם המדינה. חבל, אילו הייתי כדורגלן — לבטח כבר היו נפתרות כל בעיותי..."

לבחינה מקצועית, היה זילברמן בן ה־27, הספורטאי המעולה ביותר שהיה ליש־ראל בשנים האחרונות. בשנת 1972 זכה בתואר אלוף בריה"מ בסיגנון חופשי. שנה לאחר מכן, הוכתר כסגן אלוף אירו־פה (האלוף, אדולף זייגר מ־מערב־גרמניה, נוצח על ידו בערב הספורט של „מעריב", שנערך לפני חודשיים).

אומר פטרונו של ויקטור זילברמן, זאב רום, מי שטיפל בו במסירות מיום הגיעו אר־צה: „אני משוכנע שטרם נאמרה המלה האחרונה ב־פרשת ויקטור זילברמן. צריך לעשות את כל המאמצים להחזירו אלינו ועתה — לאחר הסידורים שהושגו — זה לא קשה".

יו"ר ההתאחדות לספורט יצ־חק פוקס, הגיב על יציאתו של המתאבק ויקטור זילברמן: „עשינו את כל אשר ניתן למענו בתנאים הספורטיביים המקובלים בישראל ואפילו מעבר להם. התברר, שהוא הו־ליך אותנו שולל. שלשום, כאשר נמסר לו מפי על ה־הקלות ותשומת הלב החיובית להכנותיו לקראת משחקי ה־אולימפיאדה — הודה ואמר כי עתה יוכל להתכונן, כפי שצריך למונטריאול, כדי לפאר שם ישראל, מולדתו החדשה".

אתמול, שיגרה ההתאחדות לספורט מברק להתאחדות ה־היאבקות בקנדה לפיו רשום וי־קטור זילברמן כספורטאי מן המניין בישראל, ולפיכך הוא אינו יכול להופיע בתחרויות בקנדה, או בנבחרת אחרת.

ויקטור זילברמן יצטרך אי־פוא להכנס להסגר בינלאומי, למשך שנה כפי שנקבע בחוק.

גלי צה"ל

„משלנו"
מצעד הפזמונים העבריים
5.12.74

1.	ריקוד [illegible]	[illegible]
2.	כשהיא הולכת לך בדרך	[illegible]
3.	פגישה חצי פגישה	[illegible]
4.	הבלדה על [illegible]	אריק איינשטיין
5.	נ א	[illegible]
6.	שירו שיר לשמש	אילנית
7.	[illegible]	[illegible]
8.	[illegible]	[illegible]
9.	[illegible]	אילנית ויגאל בשן
10.	זאת שמעל לכל המצופה	[illegible]
11.	[illegible]	שלמה ארצי
12.	אתה הולך	[illegible]
13.	לא להיות שוב לבד	[illegible]
14.	[illegible]	יגאל בשן
15.	[illegible]	[illegible]
16.	יש ללכת עם הזמן	[illegible]
17.	שיר המעלות	[illegible]
18.	[illegible]	[illegible]
19.	שוב לאהוב אותך	[illegible]
20.	לא הבדתי אותך	[illegible]

הפינה לשיפוטכם:
1. [illegible] — דני ליטני
2. [illegible] — [illegible]
3. [illegible] — [illegible]
4. [illegible] — [illegible]
5. [illegible] — [illegible]

גזור ושלח

לדואר צבאי 1005 צ.ה.ל.

זה הדירוג שלי (סמן במספר השיר)

מהמצעד: 1— 2— 3— 4— 5—

מהפינה לשיפוטכם: 1— 2—

שם—

כתובת—

בין המשתתפים יוגרלו פרסים

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

מעריב

עמוד 12 — יום ו' 6.12.74 — כ"ב בכסלו תשל"ה

„בתנאי שיש כבר לאשה לפחות בן ובת"

הרב גורן: ההלכה לא אוסרת שימוש בגלולה נגד הריון

מאת יחיאל לימור

מבחינת ההלכה אין איסור על אשה להשתמש בגלולות למניעת הריון, בתנאי, שיש לה כבר לפחות בן ובת. חוות־דעת זו נתן שלשום הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן.

הרב גורן, שהשיב על שאלות מאזינים בתוכנית הרדיו „עשה לך רב", נשאל על־ידי מאזינה — שהיא אם לארבעה ילדים — אם ההלכה מתירה שימוש בגלולות למניעת הריון. השיב הרב גורן: „מבחינת ההלכה הפשוטה אפשר לומר, כי כשהגלולות נלקחות על־ידי אשה, שכבר קיימה את מצוות פרו־ורבו — על־ידי כך שיש לה לפחות בן ובת — אין איסור על האשה לקחת, כאשר הדבר נעשה ברצון ובהסכמה של הבעל".

עם זאת הדגיש הרב גורן, כי נטילת גלולות למניעת הריון, דבר המתנע לי־דות, היא פגיעה ב„פיקוח נפש" של המדינה, הזקוקה להגברת הילודה. לדעת הרב גורן, חשובים הנימוקים הבטחוניים נגד השימוש בגלולה לא פחות מהנימוקים האחרים.

הרב גורן, אשר הביע התנגדות תקיפה להפלות מלאכותיות, אמר בהקשר זה, שעל המדינה לעשות מאמצים מירביים להגדלת הריבוי הטבעי. „אני הרב, שזו חובת המדינה להחזיק כל ילד שלישי במשפחה, והוא צריך לגדול על חשבון המדינה מיום היוולדו ועד גיל 18. אם היינו עושים זאת, היינו משיגים בדרך זו יותר יהודים מושרשים בארץ, מבחינה כמותית ואיכותית, מאשר במאמצים שעושים למען העלייה מארצות הרווחה". לדעת הרב גורן, ניתן היה גם למנוע חלק ניכר מן ההפלות, המבוצעות בארץ מידי שנה, לו היתה המדינה מסייעת באחזקתם ובגידולם של ילדים אלה.

תנתן שהות של שבועיים להשלמת הדו"ח על סר"ב

מאת ישעיהו אביעם

ישיבת מינהלת חברת העובדים, שעמדה להתכנס ביום א' הקרוב, תידחה כנראה בשבועיים כדי לאפשר למבקר ההסתדרות לסיים את הדין והחשבון שלו על מעורבות „סולל־בונה" בעיסקות של ד"ר מ. צור ורוזנבאום.

אתמול פנה מזכיר ההסתדרות, ירוחם משל, אל חבר הוועד הפועל מסיעת „מרי — חזית השמאל", אורי אבנרי, וביקש את הסכמתו לדחות את הישיבה העומדת לדון בדו"ח המבקר. אבנרי, שבעקבות השאילתה שלו החל מבקר ההסתדרות פועל בעניין זה, השיב שאינו מתנגד, אולם בתנאי שייקבע תאריך מדוייק לישיבה והמבקר יהיה חייב לעמוד בלוח הזמנים.

אבנרי מסר אמש לסופר „מעריב", שעם תום מועד זה, יפנה ליועץ המשפטי של הממשלה בתביעה לפתוח בחקירה משטרתית נגד מנכ"ל „סולל בונה", צבי רכטר.

גם ח"כ יורם ארידור, מראשי סיעת „הליכוד", אמר אמש לסופר „מעריב", כי מי שהציע לו לדחות את הישיבה, אך סיעתו טרם החליטה אם להיענות לבקשה.

איים לרצוח אשתו - ונמלט

תושב גבעתיים איים אמש לרצוח את רעייתו, אולם כאשר זו קראה לעזרה והמשטרה חשה למקום — נמלט, והמשטרה מחפשת אחריו.

אלי אזולאי, המתגורר בדירה ברחוב דליה בגבעתיים, חשוד בכך, שאיים על רעייתו לרוצחה באקדח וברימון שנמצאים ברשותו. הוא גם חשוד שאיים גם על שכנים, שחשו לעזרת הרעיה המבוהלת, כי יפגע בהם אם יתערבו בסיכסוך.

כאשר הגיע ניידת המשטרה למקום נמלט החשוד. האקדח והרימון־יד לא נמצאו. השוטרים מצאו על מיטתו של החשוד כדורי טוטו.

ליד הכותל המערבי נערך אתמול טקס הבר מצווה של שלמה ביבס, שהוריו נרצחו בידי מחבלים בבית־שאן. את הטקס ניהלו שני הרבנים הראשיים יחדיו. מימין לשמאל: הרב שלמה גורן, חתן הבר־מצווה, שלמה ביבס, והרב עובדיה יוסף. (צילום: פוטו־וייס)

קרע באגודת הסופרים לאחר כינון ההתאחדות

גוף חדש, רב־לשוני, „התאחדות הסופרים במדינת ישראל", נוסד אמש, במעמד שר החינוך והתרבות ובהשתתפות כ־200 סופרים ומשוררים.

אסיפת היסוד אורגנה על־ידי ועדה מכינה וקדמו לה ויכוחים ואף קרע בקרב אגודת הסופרים העבריים. ההתאחדות קמה על בסיס של מוסד־גג לאגודות הסופרים הקיימות בישראל, בעוד שחלק מהסופרים, שטרם הצטרפו אליה, מתנגד ל„פדרציה" מעין זו. בהתאחדות מיוצגות אגודות הסופרים העבריים, הערביים, כותבי אידיש וכותבי רוסית, כן תצטרף אגודת הסופרים, כותבי רומנית.

הוועד הפועל של ההתאחדות מורכב מ־13 חברים. מאגודת הסופרים העבריים: אריה ליפשיץ, יגאל מוסינזון, דוד סנדו, פנחס יסעור, עזריאל אוכמני, נתן יונתן, שלום קרמר וצבי ארד. מהאגודה הערבית: מוחמד והד ואבו־המד. מהאגודה האידית: מרדכי צנין ואברהם סוצקבר, הרוסית — זאב גיטלמן.

הסופר חנוך ברטוב אמר אמש, כי האנשים שזומנו להקמת התאחדות הסופרים בישראל לא נבחרו בשום מקום ואיש לא מינה אותם כנציגי אגודת הסופרים העבריים.

מר ברטוב הוסיף, כי אם אמנם תקום ההתאחדות ותפעל ותקבל החלטות — היא לא יישאר חבר באגודה. כן אמר, שאגודת הסופרים היא אגודה עותומנית ויש מקום להגיש עתירה לבית המשפט נגד קיום ההתאחדות כפי שהוקמה ביום ה'.

יו"ר אגודת הסופרים, ישראל כהן, אמר בתגובה, כי לא שמע שסופרים נוספים עומדים לפרוש מן האגודה, נוסף לקבוצה שפרשה לפני חודשים מספר. הוא הטעים כי באגודה אין „עסקנים" אלא רק סופרים וכי הקריטריונים לקבלת סופרים לאגודה הם מאד חמורים. (ע)

הדלקת נרות
שבת פרשת וישב

	עו"ש	מוצ"ש
ירושלים:	15.59	17.14
תל־אביב:	16.17	17.16
חיפה:	16.06	17.13
באר־שבע:	16.06	17.13
אילת:	16.19	17.18

חייל וקבלן חשודים בגניבת חלפים וכלים מביצורים בגולן

מאת מאיר הראובני

ברמת הגולן נעצרו אתמול שני אנשים, חייל בשירות בגולן וקבלן יהודי מחיפה, חיים מנגד, בחשד שעסקו זמן רב בגניבת חלקים מקומפרסורים וציוד מיכני כבד וכלי עבודה, ששימשו בהקמת ביצורים בגולן.

החקירה מתנהלת בידי צוות חוקרים ממשטרת קרית שמונה.

החייל החשוד בגניבה הציוד עבור הקבלן לפי הזמנות שקיבל ממנו.

שופט השלום בצפת, יזהר אלכגור, הוציא נגדם פקודת מעצר ל־10 ימים. המשטרה חושדת שקבלנים נוספים מעורבים בפרשה זו.

שר העבודה הצרפ[תי] יתארח בנצרת עיל[ית]

מאת תמר גולן, סופרת „מעריב" בפאריס

שר העבודה הצרפתי, מר דוראפור, שהוא גם ראש העיר סנט־אטיין, יבוא לביקור בישראל ב־21 לחודש, כאורחה הרשמי של נצרת עילית, העיר התאומה של סנט־אטיין — נמסר אתמול בפאריס.

למר דוראפור תילווה משלחת בת 45 איש, מהם שבעה חברי מועצת העיריה.

ההודעה שמה קץ לשמועות עקשניות, שדוראפור לא יבוא לישראל, אלא ישלח במקומו אחד מסגניו, בגלל היחסים המתוחים בין פאריס לירושלים. שמועות אלה נפוצו בעיקר בישראל, לפי שחששו, כי נשיא צרפת לא יה... נסיעתו של דוראפור, שההזמנה הועברה לו ...עיר ולא בתוקף תפקי... בממשלה.

התשובה הסופית ניתנה אתמול, לאחר מספר דח... להגיע, שדוראפור יגיע לישראל עם עיריתו, שו... זה, אך אין להגיע לידי שליחות מדינית. צרפת מעוניינת להח... בתחום הבין־מדינתי, מנהלת מדיניות מאוזנת... טול נסיעתו של דוראפור ימים אלה, כשראש ה... שר הפנים ומשלחות מסיירים בארצות ה... היתה יכולה להתפרש... חמור מדי.

דולארים מזוייפים זו[הו] בבנק בנמל בן־גורי[ון]

מאת רחל פרימור

200 דולארים מזוייפים נמצאו אתמול ברשותו של עובד חברה תעופה זרה בנמל התעופה בן־גוריון. הדולארים המזוייפים נתגלו כאשר העובד ביקש להמיר בכסף ישראלי באחד הבנקים שבנמל.

פקיד הבנק, אשר חשד כי חשטרות הירוקים המוגשים לו אינם דולארים אמיתיים, מיהר להזעיק את המשט[רה]. לאחר בדיקה אימתה הללו דולארים מזויי[פים].

בחקירה טען האיש [כי קי]בל את הדולארים משו... ביקשו להמירם ללי[רות יש]ראליות. המשך החו[קירה ב]עניין זה הועברה לחו[לי]רות תל־אביב.

זהו מקרה שני תו[ך]... של גילוי דולארים [מזוייפים] בנמל בן־גוריון.

מכתב מיעקובי ל„צים" לא הגיע לדירקטוריון

רב־אלוף (מיל.) דוד אלעזר נבחר אתמול פה אחד ליו"ר דירקטוריון „צים". כ־דוד יקותיאלי, שכיהן בתפקיד זה בחודשים האחרונים, התפטר מתפקיד היו"ר וכהונתו בדירקטוריון.

דוד אלעזר, שניהל את ישיבת הדירקטוריון לאחר בחירתו, אמר, כי לישיבה זו אינו מוכן להביא לדיון דברים עקרוניים. רק בעוד כשבועיים תובא לישיבה הוכנית עבודה יחד עם הצעות לשינויים בהליכי העבודה של הדירקטוריון, וכן בחלוקת סמכויות וה־הגדרת תפקידים.

היו"ר היוצא, מר יקותיאלי, לא הציג לפני חברי הדירקטוריון את מכתבו של שר התחבורה, שבו נתבקש יו"ר הדירקטוריון להביא לידיעתו את הצעדים שננקטו כדי למנוע היישנות פרשות חמורות כמו הפקדות החברה בזאת, ומה נעשה כדי לצמצם את הפסדי החברה מהפקדות אלה. חברי הדירקטוריון עימם שוחחנו אמרו, כי הם יודעים על מכתבו של שר התח[בורה] מהעיתונים. איש לא [הביא ל]ידיעתם כי גד יעקובי כתב כזה.

קונצרן אמריקני בוד[ק] אפשרות השקעה בישו[ב]

יו"ר הדירקטוריון ונשיא הקונצרן האמריקני „נורטון סיימון", יחד עם ארבעה מחברי מועצת המנהלים, באו אמש לישראל במטוס פרטי כדי לבדוק אם הקונצרן, המאגד חברות־ענק כמו „מאקס פאקטור", „קאנאדה דריי" ואחרות, יוכל להשקיע בישראל או להקים בה מפעלים.

יו"ר הדירקטוריון, מר דייוויד מאהוני ויועציו ישהו בישראל יומיים. וייפגשו כאן עם שר האוצר, מר יהושע רבינוביץ.

אחד מחברי המש[לחת אמר] למקבלי הפנים בנמל בן־גוריון: „לא ע[ש]ינו [דרך] של מאות אלפי [מילין] כדי להיפגש רק עם [שר ה]נוביץ. אנו מעוניי[נים ב]פגישות עם אישים מלבד שר האוצר".

קודם לכן סיירה [המשלחת] באיראן ובתורכיה. תעופה מסרה, כי [ה]קונצרן „נורטון סיי[מון" ...] תקד הסתכם בשני [מיליארד] דולאר.

50% הנחה
„בזר הדואר" מציע
הצעות מיוחדות לנשים וילדים

רק	במקום	
35	80	שגלים ג'ינס קנטון
10	38	אפודות לילדים מצמר עד גיל 12
50	100	מכנסי ג'ינס רוכסנים ותנוכיה
40	95	מכנסי גברדין נשים גברים
15	38	טריקו נשים וגברים יצוא
40	80	ז'קטים ג'ינס
35	73	מכנסי קטיפה מודל תפארת עד גיל 12
35	73	מכנסי קורדרוי בד אתא עד גיל 12
30	60	אוברול בד אתא מודל תפארת
50	98	שנל צמר פסים ומשבצות
35	70	גולפים לגברים ונשים
20	40	סודרים לילדים מאקרילן
35	85	חולצות אקסקלוסיביות לנשים וגברים
25	58	חולצות סריג מאקרילן
35	75	שמלות לילדות מג'רסי

המכירה בכל ימות השבוע מ־8 בבקר עד 7 בערב
„בזר הדואר", אלנבי 134
(ליד הדואר המרכזי בת"א)

מהפכה ברמת־גן
אופנת נשים 74/75
מהיצרן לצרכן
60% הנחה
מבצע מיוחד
שבוע נוסף
לפי בקשת הקהל
חצאיות ומכנסי ג'ינס אוריגינל, מכנסי גברדין יוניסקס, חצאיות שנאל, חצאיות סריג, חליפות קורדרוי, מכנסי קורדרוי, חליפות ג'ינס ועוד...
המכירה מ־8 עד 8 בערב
בוטיק מספר 1
יצרני אופנה לצעירות
ביאליק 73 רמת־גן

נ ג נ ב ה
מכונית פורד קורטינה 64
צבע ירוק — גג לבן
מס' 805—214
המוצא יבוא על שכרו.
לצלצל 821322, 448475.

לרגל חג החנוכה
פותחת אופנת גוצלב
הקישון 21 ת"א
במבצע מכירת עודפי שמלות וחליפות לנשים
בהנחות עד חצי המחיר
פתוח מ־8 עד 18 ללא הפסקה, וביום שישי עד 13.

נגרית „יעיל"
תל־אביב רח' לבנדה 45 (פינת רח' מירון) טל. 39089
ייצור שולחנות משרד בדוגמים ובגדלים שונים לחנויות מוסדות ומפעלים.
הספקה מיידית!

אוזיל ציטרין מנדלסברג
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 5 טל. 224514
בין השעות 8—1, 4—7
למכירה דירות יוקרה
בכיכר המדינה
וכן חנויות ומחסנים
אחד העם 112
דירות בנות 3—3½ חדרים
להשכרה
דירה בת 4 או 5 חדרים
במקום היפה ביותר בת"א
ליד „שיכון הצמרת".

שבוע מכירה בלתי חוזר
בבזר הפופולרי ביותר בארץ
בזר כרמלית
רח' המלך ג'ורג' 6, תל־אביב
מיוחד!!

רק	במקום	
165	385	מעילי נשים סקי ועור (צוארון פרווה)
140	250	מעילי גברים דקרון (ביטנה מאורלון)
195	395	מעילי זמש קטיפה לגברים (ביטנה מאורלון)
120	320	מעילים לסטודנטים/ות צמר נקי עם כובע
85	195	מעילי דקרון (ביטנה פרווה) לגילאי 6—14
105	275	מעילי נערים/ות ביטנת פרווה עד גיל 18
30	95	חצאיות גברדין שנל
35	110	ז'קט־סרפן קורדרוי
35	105	ז'קטים ג'ינס לנשים
10	46	חולצות טריקו חלק ומודפס שרוול ארוך
20	74	חצאיות שנל פרחוני כותנה
50	120	חצאיות שנל קורדרוי קטיפה
25	78	לילדים/ות מכנסי קורדרוי
20		לילדים/ות סוודרים עבים
20	56	לילדים/ות חולצות שרוול ארוך תוצרת חוץ
20	62	לילדים/ות לחנוכה אפודות צמר ג'קרט
25	62	חולצות דיולן כותנה עם רוכסן מודל אחרון
30	79	חולצות דיולן כותנה מודפס
25	75	חולצות משובצות תוצרת חוץ
30	70	חולצות וסוודרים לנשים במגוון דוגמאות
45	110	סוודרים 100% צמר עם כפתורים לגברים
39	110	מכנסי גברדין יוניסקס
50	120	חצאיות צמר שנל דגם סקוטי
35	85	חצאיות ג'ינס שנל עם רוכסנים

— מחירים קבועים שרות אדיב —
בזר כרמלית רח' המלך ג'ורג' 6, תל־אביב

ידוליי
מעילים, ז'קטים וחליפות מצמר לגב[רים]
מודלים לייצו[א]
אופנת 75
גם מידות גדולו[ת]
להשיג רק בבית־החרוש[ת]
תל־אביב, רחוב גלוסבג 56 (כביש הבטו[ן])
אוטובוס מס. 16, תחנת לבנדה טל. 56...
שעות מכירה: 8.30 בבוקר — 3.30 אחה"צ

למכירה
ב.מ.וו. קלסי
1956 מנוע ע־8
מצב מצוין +
חלקי חילוף!!
טל. 909024.

להשכרה
1) דיזל גנרטורים לכוח ולמאור בכל הגדלים.
2) דיזל גנרטורים לריתוך.
3) גנרטורים משמליים לריתוך.
לפנות: ציוד וריתוך בע"מ טל. 03-827657.

דלתות מתקפלות מעץ הרמוניקה במבחר צבעים וגדלים
פלסט־דלת תל־אביב
עד הבעש"ט 23 (בחצר) טל. 623780

ישר מבית החרושת
בגדי ילדים אופנתיים
לפי בקשת הקהל עד סוף חנוכה בלבד.
תל־אביב, בוגרשוב 4

להורות צעירים!
במחיר של שכר דירה, תקבלו דיור ומכלול שרותים, כולל ארוחת בוקר במלון מפואר בגבעת המלונות האקסקלוסיבי של תל־אביב.
לפרטים טלפונים: (03)59486, 55486.

חזי - שקלים
רחוב הרצליה 6 חיפה טלפון 645524
אנו מכריזים על
מבצע - חנוכה
מחירים ישנים ללא הקדים
שטיחים מכל הסוגים תוצרת הארץ, ותוצרת חוץ.
בדי וילונות וריפוד, תפירה והרכבה.
ממיטב הדקורציה המודרנית ברמה בינלאומית.
שירות אישי ואדיב — להתראות בחזי — שקלים

שלום רוזנפלד

„ממשלת-חירום – פתיחת-אופציה"

שפת היום-יום שלנו מתאזרחות מדי פעם מטבעות-לשון „עונתיות". מלה באה ונע-; וכשם שאין איש יודע את נסיבות הול-, כך אין איש חש בהיעלמה. יום באפנה — „אופציה". שומעים אנו, כי הקמת ממשלת אח- לאומית על-ידי צירוף מפלגות ה„לי- לממשלה, „תסגור את האופציה לשלום".

★

נו מתעלמים הפעם מכל הנימוקים בעד ונגד ממשלת-חירום השאובים כביכול מתחום האמוציונאלי, כגון אחדות-האומה מפני הסכנה, מורל העם בישראל וב- זות וכדו'.

ר מעמיתינו הרחיק לכת השבוע ואף יק תווית של „מיסטיקה" לכמיהות כאלה „אחדות האומה".

מותר לו לאדם להעיד על עצמו. אין רואה את עצמי כ„מיסטיקן" דווקא מתוך ת ראציונאלית ומפוכחת — וגם מתוך תימה של ההיסטוריה העברית העצובה — אני, כי „אחדות האומה" בשעת-סכנה מרכיב ריאליסטי מאוד של עוצמה, כשם אנו-אדים ופירוד-לבבות בעת משבר הם פתח לאסון.

מין אני, כי ממשלת-אחדות לאומית, הזאת, עשויה לשמש מנוף לעקירת אווי-אכזוד-הבכי בארץ ומקור-השראה ליהודי-התפוצות, שמכבודם הרדתם לנו עולות אף על אלו שלנו.

ל, כאמור, מעדיף אני הפעם להתעכב דבט אחד בלבד של הנושא: האם ממש-הזבה בשיתוף עם הליכוד „סוגרת אופ-לשלום", או שמא להיפך.

★

עיות דעתי, ממשלתו של מר רבין נות-רה למעשה ללא כל אופציה לשלום. הצליחה במעט הזמן שבו היא מכהנה ך עצמה מבחינה מדינית לפינה, שהמר-חיד ממנה מוליך בסופו של דבר לכיוון מה. אלא אם כן יש מישהו בתוך ממש-ו, אשר עדיין מוכן גם לראות כ„מוצא" ים חד-צדדיים של ישראל ללא תמורה סית רצינית, ויתורים שיפגעו לה רוחה כלשהו, אך יצמצמו עוד יותר את כשרו-רון המדיני והצבאי שלה למנוע קצת יר אויב.

לים אחרות, תמורת ארכה כלשהי, שאולי ה מועילה מאוד אשתקד, סמוך כל כך מה הגדולה ולהלומות-ההתשה ה„קפ- בדרום ובצפון, נשלם בנסיגה עמוקה ת בסיני (ואולי מיני אחזים בנסיגה לית נוספת בגולן), שיקרבו יותר ויו- את המערך הצבאי והכלכלי האדיר של ב אל ביתנו. השלב הבא ב„תסריט-ביני" של קיסינג'ר אינו מגיע עוד הרבה : או מלחמה (בתנאים אסטרטגיים גרו- יותר) או נסיגה שלישית ואחרונה, ש- מוליכה הדרך — ללא כל אלטרנ- אחרת אל „המדינה הפלשתינית" של את, על כל מה שמשתמע ממנה.

★

כשרון שלנו להיטלטל מקיצוניות אחת לשניה הוא מן המפורסמות שאינן צרי-כות ראייה.

ך שנים נאחזנו בעקשנות קנאית בקונ-יה של הרתעה, כגורם מכריע במניעת מה עם השכנים.

ך למלחמת ששת-הימים היו שביקשו יח, כי בעצם נכשלה קונספציה זו, י על אף כוח-ההרתעה שלנו לא היסס להתגרות בנו, לגרש את כוח-האו"ם, ום את מצרי-טיראן ולכוף עלינו מלחמה. הנידכות לא האריך ימים, כי לעומת צה על כשלון תורת-ההרתעה היו מי ביעו (והסתמכו בכך גם על פרסומים יים שונים), כי נאצר בעצם לא רצה מה, לא היה מוכן לה, ירא את כוחה ישראל ורק קיווה „פוקר פולי- או מה שפוסטר דאלס כינה בשעתו Brinkmanship (הליכה על הסף). אלא ראל היא שסירבה לבסוף לשחק עמו המשחק והנחיתה על מצרים את מכת-ע המוחצת.

חמת יום-הכיפורים שוב חידשה את ה- ת על תורת-ההרתעה, והפעם יכלו כת- הקונספציה להצביע על סאדאת ואסד, לא כנאצר בשעתו — הכינו ותיכננו המלחמה על כל פרטיה ודקדוקיה, עד קביעת-המועד של מכת-הפתיחה, וכל זאת ידיעתם את כוחה המכשי של יש- וחרף ההתפארות של כל המדינאים ופים הישראליים על יכולתם לנצח את מדינות-ערב ביחד תוך כמה שעות. אמנ, ההרתעה לא פעלה. נכשלה לחלו-

כאן רק פסיעה קלה למסקנה הקיצונית: בכלל ערך לכוח-ההרתעה של ישראל. כל מסקנה פאטאליסטית וקיצונית זו היא תיסוד לא פחות מן הקונספציה הקוד- על ערכו המוחלט והכל-יכול של כוח-תעה.

אחר מלחמת יום-הכיפורים — ובחשבון אולי דווקא לאור התוצאות והלקחים מלחמה זו, שאנשי הצבא הרציניים ב- ה„האויב לא יכלו שלא ללמוד אותם — ה של ישראל על כל מרכיביו — ר לא רק הכוח הצבאי — יכול למלא יד רציני בחישוביהם האסטרטגיים של בים. כשם שחולשה ורפיון מזמינים ד- דים תוקפנות, כך עוצמה ונחישות מר- ים אותה. אך תנאי מוקדם ואולי אף עיקרי תעה הוא אמינותה. האויב חייב ות משוכנע מעבר לכל ספק, כי הכוח- נד שכנגד מכריז עליו, לא זו בלבד שהוא בפועל, אלא גם קיימת נכונות להפעי- שיש איזה גבול במדיניות הלאומית של אל, שאין לעבור אותו, שיש הסכמה רח- ומירבית בעם לגבי קווי-יסוד לאו- ם — קווי-יסוד לא במשמעות של כבצ ליציוני, כי אם במשמעות של קיום. עצמתם של עם ומדינה צריכים גם להי- ות.

דווקא מבחינה זו יכולה ממשלת-חירום מית למלא תפקיד מכריע. ידיהם של מפלגות האישים, אשר ידי- ביום הדביק להם תווית של „קיצוניים" ושל „ששים-אלי-קרב", דווקא צירוף כזה יכול בעת הזאת להעניק את מימד-האמינות לכוח-ההרתעה, ובחשבון סופי לתרום יותר למניעתה של מלחמה, מאשר מירוץ-האמוק במורד-הויתורים, שהאויב מפרשו כחולשה וכהעדר-ברירה אחרת.

✱

גדולה מזו, כשם שבתחום הצבאי ממלאת ההרתעה תפקיד לא-מבוטל, כך גם בתחום המדיני. כבר אמרנו, כי ממשלתו של רבין תימרנה את עצמה למצב מסוכן ביותר מבחינה פוליטית; למעשה היא נראית היום בחוץ לא כמי שמצדדת מרצון בתכנית-של-שלבים, אלא כמי שאינה מסוגלת עוד לומר „לא" לתכנית-השלבים של קיסינג'ר. תפישתה הפוליטית, גישתה המאקפיה, יעדיה הקרובים והרחוקים, שקופים עתה לעין כל וראשי-המדברים (תרתי משמע) אינם מתמיצים יום ושעה בלי לגלות ברבים כל כמוסות-לבנו-ומחשבותינו.

בניגוד מוחלט לערבים, אשר הקציעו את גישתם והעלו את מחירי-הפתיחה לקראת השלב הבא במרים לגבהים שלא ייאכנו — והכוונה אינה רק לנאום ערפאת באו"ם, אלא גם להחלטות ממשלת-מצרים, כפי שהתפרסמו ברבים אתמול — הצלחנו אנחנו להוריד את המחירים שלנו לשפל שכמוהו לא יכול היה להעלות על הדעת אף המתון שב„יונים". מבחינה מסויימת נוצרו כאן מקבילים מסוכנים ביותר: ככל שהערבים מפליגים בתביעותיהם — אנו נסוגים מעמדות ומעקרונות. ככל שאנו מורידים במחיר — הערבים מרחיקים לכת בתביעותיהם.

השלום, כיעד סופי, נשכח מזמן, וחוששני כי לא ירחק יום ומי שיהין להזכיר ברבים כי זוהי בעצם המטרה שאליה נשאנו עינינו כל השנים, יוכרז כ... מחרחר מלחמה מסוכן.

אפילו אותו תהליך צנוע לשלום — „אי-לוחמה" — שקיווינו כי קיסינג'ר ישיג בשבילנו בתמורה לויתורים נוספים, כבר הם להזכירו. אפילו „רכיבים של אי-לוחמה" כתחליף להצהרת אי-לוחמה, דומה שחומקים מידינו ומדברי ראש-הממשלה (בראיון ב„הארץ") משתמע, כי חרף כל מה שאמרנו והצהרנו בחודשים האחרונים, כבר מוכנים אנו לדבר מחדש על „הסכמי-הפרדה צבאיים" נוספים, במקום מחיר-מינימום פוליטי שקיווינו להשיג.

די לקרוא בין השורות של ההנמקה שראש-הממשלה נותן, בנאומיו הרבים לאחרונה, לסוף כדאיג זה שחל בעמדתנו, כדי להגיע לכלל המסקנה העצובה, שלמעשה אין לנו עוד היום עמדה עצמאית במדיניותנו כלפי הערבים ואין אנו אלא כחומר בידיו של „יוצר-הקסמים" מוושינגטון.

ישראל חייבת להחזיר לעצמה, בדחיפות מירבית, את היכולת לסרב להצעות מסוימות של ממציאי-ההסדרים, שאינן אלא נגיסה בשיטת ה„סאלאמי". את ה„אופציה" הזו יכולה להחזיר לישראל רק ממשלת-ליכוד. הערבים חייבים לדעת שעוד אין קיסינג'ר יכול להתחייב בפניהם בשמה של ישראל, כביכול, על ויתורים חד-צדדיים, וקיסינג'ר חייב לדעת שאין עוד לקבל כמובן מאליו אפשרות זו של ויתורים ללא תמורה.

מו"מ רציני — כן.

הסדר — ולו הסדר ארעי בינתיים — כן, אבל בתנאי שיהיה זה הסדר שמטרתו הסופית היא מניעת-מלחמה ולא הסדר שטומן בתוכו את זרע המלחמה הבאה הבלתי-נמנעת. הסדר ששני הצדדים ישלמו תמורתו מחיר שווה; הסדר שישרת במידה שווה את האינטרסים של שני הצדדים.

איני יודע אם באמת רמז קיסינג'ר למי שרמז, כי צירופו של הליכוד לממשלה יקשה על קיום יחסים תקינים בין ישראל לארצות-הברית.

אבל אני יודע שאם נכון הדבר, כי אז אין נימוק משכנע יותר בעד הקמתה של ממשלת-חירום לאומית כסכר נגד „שיטת הסאלאמי" שלו.

עם כל ההערכה שאנו רוחשים ליכולתו האינטלקטואלית ולמעמדו הרם של שר-החוץ האמריקני, קיסינג'ר איננו ארצות-הברית. יש בארצות הברית דעת-קהל, ויש בארצות-הברית בתי-מחוקקים שכוחם רב גם מכוחו של הנשיא ושל שר-החוץ שלו.

ואם יגיע „רגע של אמת" — והלוואי שלא יגיע! — רגע שבו אנו נחשוב שהמדיניות האמריקנית מבקשת לאכוף עלינו צעדים שיש בהם ודאות מוחלטת של מלחמה חדשה אחר שנגיע לשלב שממנו אין עוד על מה לוותר יותר, נצטרך לגייס כל אותם גורמים בדעת-הקהל ובבתי-המחוקקים של ארצות-הברית, שאף הם אינם מוכנים להשלים עם מדיניות כזאת; חלקם מתוך שרואים בכך פגיעה גם באינטרס הלאומי של ארצות-הברית וחלקם מתוך חרדה לקיומה ולשלמותה של ישראל.

אך דווקא כדי שלא תגיע שעת-עימות כזו — ואהיה אחרון לזלזל בסכנות שטמונות בה — חייב המימשל האמריקני לדעת כבר היום, כי יש בישראל ממשלה שכוחה עמה והכוונות עמה לומר „לאו" לכל נסיון לאלצה לויתורים חד-צדדיים, „צעד אחר צעד", „שלב אחר שלב".

✱

ממשלת-אחדות לאומית איננה „סוגרת אופציות לשלום" אלא בעיני מי שמאמין, כי נסיגות ישראליות נוספות (ללא תמורה של ממש) ו„הכרת הזכויות הלגיטימיות לעם הפלשתינאי" כשלב הבא לא זו בלבד שיבטיחו את המשך קיומה של מדינת ישראל, אלא אף יוליכו לבסוף לדו-קיום בשלום בין מדינה זו לבין המדינה הפלשתינית של ערפאת ושאר השכנים הערביים.

אך ממשלת-אחדות לאומית יש בכוחה למנוע את ה„אופציה" של מלחמה בלתי-נמנעת אם יאמינו הערבים, שהעם בישראל והנהגתו מוכנים להילחם על זכותם להתקיים כמדינה חופשית „בגבולות מוכרים ובטוחים" (מי זוכר עוד היום מטבע-לשון זו?...) ואם יאמינו ידידינו המעטים, ובראש ובראשונה האמריקנים, שבשום נסיבות לא יצליחו לאלץ אותנו לויתורים חד-צדדיים שבהגיון המזרח-תיכוני ובמדיניות הערבית המוצהרת אין אחריהם, אלא התביעה לויתור סופי ואחרון.

בצוותא

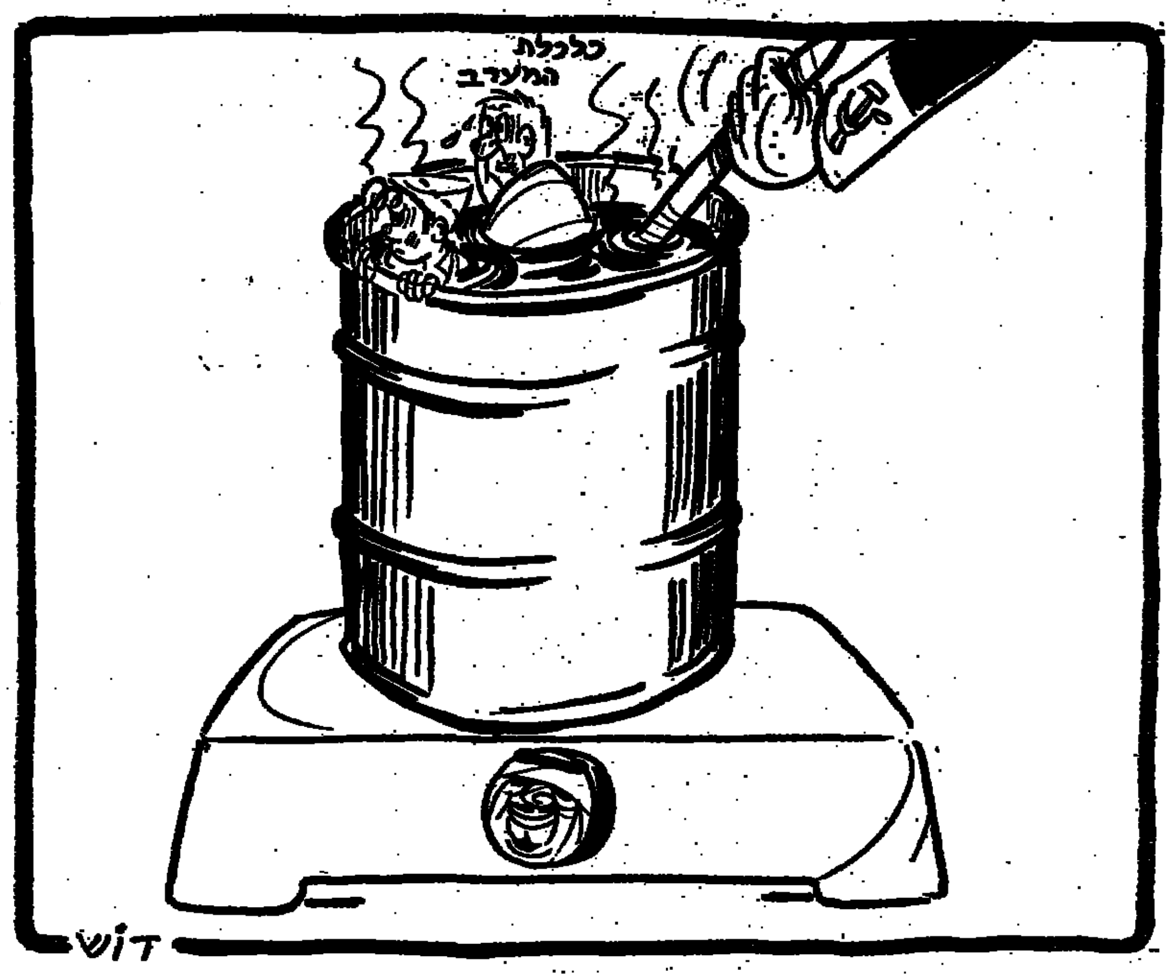

ה. יוסטוס ●

התזכורת של „המגבית"

ידיעה, כי המגבית היהודית המאוחדת בארה"ב החליטה לצמצם את הופעתם של שרים ואישים ישראלים אחרים באסיפותיה, ולהגדיל את השתתפותם של אינטלקטואלים ישראלים, לא הפתיעה אותנו. אין היא יכולה להפתיע את מי שעוקב אחר מהלך דרכה של יהדות אמריקה והשינויים, שהתחוללו והמתחוללים בתוכה במרוצת השנים. ומי שיראה ידיעה זו אך כ„צריבה", כהלך-רוח חולף והתבטאות יוצאת-דופן — יטעה טעות מרה. היא משקפת — ומבשרת — הרבה יותר מכך.

אנו מניחים, כי מר אירווינג ברנשטיין, מנהלה הכללי של המגבית, יסלח לנו אם לא נראה את מברק התגובה, ששלח למערכת „מעריב", כסתירה של מה שפורסם. ולא רק, דווקא, משום שאנו רואים את דברי התגובה שלו כעין קיום חובת נימוס „מפני דרכי שלום".

כי לא זו עיקרה של השאלה, כלום שרי ישראל הם אורחים רצויים למגבית — לא כל שכן באיזו מידה מצטיין שר זה או זה בכשרונו הרטורי ובלשונו האנגלית, או מה ההוצאות המיוחדות, הכרוכות בדאגה לסידורי הבטחון, או אף באיזו מידה מופרז הוא „היחס המיוחד", שהם ופקידים ישראליים בכירים זוכים בהם מהמגבית.

האמת היא, כי עיקרה של השאלה העולה נוגע לא רק במגבית ובמידת האפקטיביות של הנואמים בפתיחת כיסיהם של התורמים. אילו זו היתה השאלה וזו היתה אמת-המידה, לא היה מה לטעון: במסע ההתרמה של 1974 נאספו עד כה התחייבויות העולות על מה שניתן בעת המסע של מלחמת יום-הכיפורים בשנת 1973 — על אף המשבר הכלכלי הפוקד כיום את ארה"ב.

השאלה נוקבת הרבה יותר — ולא עתה נתגלתה ועלתה, ולאו דווקא ימים אלה הולידו אותה. היא קיימת וניצבת זה שנים רבות — ואנו לא הכרנו בקיומה, התעלמנו ממנה תוך גישה של שטחיות משוועת, של קוצר-ראייה וקוצר-רוח מדהימים.

וזו הטענה העיקרית, שהושמעה מפי מנהיגי המגבית: התמונה, שמצלים לפני הציבור היהודי באמריקה, תלושה מן המציאות. ישראל מוצגת בצבעים שכולם תכלת ואור, כחברה שאין בה צל ורבב — ויהודי ארה"ב רוצים, שיפנו אליהם בלשון אחרת, בלשון אשר — בפשטות — תכיר בעובדת היותם ציבור מבוגר.

●

כמובן, טענה זו נוצצה לא בימים אלה ...וקא.

יש לה „היסטוריה" ארוכה מאד.

זה עשרות שנים היתה הגישה ליהדות אמריקה כאל המאגר הפיננסי. בימים הרחוקים יותר כמעט לא עלה בדעת לראות יהדות זו כמשהו למעלה מזה, בוודאי לא כמאגר של חלוציות, אף לא של חלוציות בנות. הפנייה אל היהודי שם היתה בהקשר ישיר אל הכיס. כל משימתו ההיסטורית של קיבוץ יהודי גדול זה, בתקופה הסוערת של בנין הישוב והנחת יסודותיה של קוממיות יהודית צומצמה לכתיבת צ'קים, וכגודל הספרות על הצ'ק — כן גודל חלוציותם, גודל אהבתם ומסירותם לעם היהודי. זו היתה אמת-המידה שנקבעה: היהודי האמריקני ניכר — בכיסו.

וכאשר עם קום המדינה לא באה מקרב יהודי אמריקה תנועת עלייה גדולה, לא ראו זאת כתוצאה של גישה זו, אלא כ„הוכחה" שלא הוכשר דור זה של יהודי אמריקה אלא למילוי התפקיד של הספקת ה„לבנים" בלבד — ונמשכה אותה הדרך הקלה, שאין עמה אלא טורח נאום באסיפה של המגבית או של ה„בונדס".

אמנם, פעם בפעם „גילו את אמריקה", פעם בפעם ניצב איש מישראל בעיניים פקוחות מהמיהה: „זו יהדות נפלאה, ויש כאן נוער מצויין"; ונאמרו דברים על הצורך ב„פעולה רחבה ויסודית" — והגלגלים היו חוזרים למסלולם.

זכורני, לפני כחמש עשרה שנה, לאחר שזכו מביקור בארה"ב, הביע בן-גוריון את התפעלותו הרבה מפגישתו עם נוער יהודי בניו-יורק — בסמינר התיאולוגי וב„ישיבה יוניברסיטי" — ואת הפתעתו שהנה המקשיבים לדבריו רובם ככולם הבינו עברית.

הצבענו אז על הפליאה שבעצם הפתעתו של בן-גוריון, הוא העובדה כי כמו לפתע נתגלה לו, שהנה מצויים בניו-יורק כאלפים צעירים מביני-עברית.

ואמנם לא טרחנו לראות ולעמוד על השינויים, המתחוללים בקרב יהדות זו, על כברת הדרך שעברה, ועל התמורות החלות בה.

אז, לפני כחמש-עשרה שנה, כתבנו במקום זה: „פעם די היה לו לאיש מישראל לעמוד כאן לפני קהל יהודי ולקרוא לפניו „מדריך טלפונים" ולהזכיר מפעם לפעם את המלה „ישראל" כדי שישתלהב ויתלהב. כיום — אין זה מספיק עוד. כיום רוצים גם לדעת ולהבין ולבחון את משמעותה על כל צדדיה... כיום, בצד האהבה הרבה לישראל הרצון העז להידוק הקשר עמה, קיימת גם בחינת דברים עצמאית, מחשבה עצמאית וביקורתית".

ושאלנו אז, כלום בצד העמל והכספים, המושקעים בליכוד דעת-הקהל הלא-יהודית באמריקה, לא „כדאי" ולא „מעניין" לעמוד על הלך-רוחו של הציבור היהודי, לדעת למה הם מצפים מאתנו, איך רואים אותנו, ומה הולכים להידוק-יותר של הקשרים בינינו, באילו שטחים חולקים עלינו, ובאילו דרכים רוצים להזדהות עמנו?

הוספנו ללכת בדרך הסלולה, דבקים בכל אותן ה„תפיסות" שקבעו את גישתנו ליהדות גדולה זו ואת הערכת משקלו ומהותו של הגשר, שעליו מושתתת מערכת היחסים והקשר בינינו.

ומטבע הדברים הוליך חוסר-ההכרות המשותף הזה בגישתנו ליהדות זו לדרך של זלזול, שבאה לכלל ביטוי בלשון הפנייה אליהם, ובדמותם של לא מעטים מבין הנציגים השליחים, ששלחנו לעברם.

משוכנעים היינו, שאכן די בכך. גם להם. ולא ראינו ולא הבחנו בחיוכים והעצובים — ואם תרצו, אף חיוכי-חמלה — שנזרקו לעברנו. אכן, חיוכים סלחנים. כי יקר היה כבודה של ישראל בעיניו היהודי שם ורבה אהבתו אליה, חס הוא לפגוע בה, ומוכן ומזומן היה למחול — על כבודו.

●

קשה איפוא להיות מופתע, שמנהיגים יהודים בארה"ב מבקשים עתה, שיבואו אליהם יותר אינטלקטואלים ישראלים.

ולא מפני שראשי המגבית חסים על ההוצאות המיוחדות, הכרוכות באירוחם של שרים או של פקידים בכירים, ובורחים מפני „היחס המיוחד" שה„בעים. אפילו אפשר להצביע כאן על פגמים ועל תופעות צורמות — בוודאי לא בכך העיקר, ולא באנגלית של שר זה או זה או של פקיד בכיר זה או זה, שאינה שגורה די בפיותיהם, והד-צלולה להשפיע על כיסו של היהודי להתרום. כיסו של היהודי נשאר פתוח — ויישאר פתוח.

אבל כיום, בדאגה הרבה אשר קודרות הימים נוטעת בלבו, רוצה היהודי לשמוע לשון אחרת. אין הוא מוכן ואין הוא מסוגל עוד למחול על „כבודו" ולהסתפק בנוסח הישן, המקובל, שבו הורגל.

אף כיום הוא כמה לקרן-אור. רוצה לשמוע דברי עידוד וחיזוק ואימוץ — אבל לא רק זאת.

רוצה הוא שנראהו כשותף מבוגר, שאין כל צורך להסתיר ממנו — כפי שציין זאת השבוע סופר „מעריב" בארה"ב — „כי החברה הישראלית, ככל חברה אחרת בעולם, לוקה אף היא במגרעות שונות, וכי ממשלת ישראל, ככל ממשלה אחרת בעולם, שוגה פעמים רבות" — ולא יחששו שהדבר יפגע באהבתו ובמסירותו לישראל. ולא יחששו להשפעת הדבר על גובה התרומות שירים, או על כשרו ועל כוחו לראות את מהות המשימה ואת מהות המבחן, שבו עליו להתייצב לימינה של ישראל מול עצמת כוחם של אויבי-ישראל ומטרתם המוצהרת להשמידה. הוא רוצה בדרשית. ובדרשיה מעמיק, שאין עמו אף סיסמה ומליצה.

הוא יודע את אשר בעורוננו ובקוצר השגתנו וידנו — ונוסיף, גם ביהירותנו — לא ראינו כל השנים הרבות, כי רק בדרך זו אפשר להעלות ולקיים גשר מוצק ועמיד בפני רוחות מצויות ולא מצויות — ועל אחת כמה וכמה שזו הדרך אשר בה, ובה בלבד, אפשר להגיע אל „הדור הצעיר" אשר לגביו תקומת ישראל איננה עוד, כפי שהיתה לגבי קודמו, בבחינת נס.

●

אכן, נטעה קשות אם נראה בדברים שהשמיעו השבוע מנהיגים של המגבית „הקריאה" שיש ליישבה בהכחשה, או „היכוח" המצוי ההבגלות ההבהרה כגון זו ש„המגבית תוסיף לפנות לישראלים מכל שדרות הציבור".

ואמנם, אנו רוצים לקוות כי במקום ליהפך למוקד של רוגז יסייעו הדברים שהושמעו לבקר את המחשבה במערכת היחסים בין ישראל לבין קהילה יהודית גדולה זו ביתר בהירות וביתר עמקות ויסודיות מכפי שנעשה עד כה.

יש לקוות, כי זאת הפעם נדע לרדת לבלוא עומק כשבעותם ולקחם, כי הם יכבשו דחף, שלא חשנו בו עד כה, לשינוי יסודי ומקב של דרך ראייתנו את יהדות אמריקה וגישתנו אליה.

בוודאי, אין קהילה יהודית גדולה זו דלה כל כך ואין אנו עשירים כל כך כדי שנבוא אליהם לחפש ולבקש שם רק מיליונים.

כי אם מעולם לא היה די בכך, אם לאורך כל עשרות שנותיה של הפעולה הציונית ושל מדינת ישראל היה זה חטא לראות בכך את עיקרה של השאיפה, פי שבעים ושבעה חטא הוא בימים שבהם אנו עומדים, ולקראת המבחנים והמשברים הגורליים אשר לפנינו. מעולם לא היתה ל„חזית יהודית" בשבעות ומשקל גורלי כהיום.

ומעולם עוד לא היו נשואות עינינו אל קהילה זו בתקוות רבות כל כך ובציפיות רבות כל כך ובהישענות רבה כל כך על כוחה ועל נכונותה לעמידה יהודית.

אין צורך לצבור ולפרט ולהצביע על הנתבע לעשות. התמונה כהיקרת מעצמה, וכדי לראותה בוודאי לא היתה דרושה ה„תזכורת" של אנשי המגבית.

כל שאנו מחויבים לעשות הוא לרצות לראותה ולמצוא בתוכנו את הכוחות להשתחרר מהשיגרה שבה שקענו, להתבגר בגישתנו אל קהילה יהודית רבת עוצמה ורבת אהבת ישראל זו.

משה ז"ק ■

ישראל תשלם

מוושינגטון הגיעו השבוע ידיעות מעודדות. הכוונה לאו-דווקא לנאומים ולהצהרות — הנאומים בוושינגטון כבירי-שלים לא היו מעודדים כלל ועיקר — אלא למעשים.

הסנאט החליט להגדיל את הסיוע הכלכלי והצבאי לישראל ולהעמידו על 680 מיליון דולר, בכלל זה 480 מיליון כמענקים. ויש בהחלטה זו לעודד אותנו, שהרי המימשל — זה שמסתבך ב„פליטות פה" בעניין אש"ף — ביקש לשמור על „איזון" בין ישראל למצרים. ואילו ה„איזון" שנוצר בדיעבד הוא בין ישראל מזה לבין כל ארצות-ערב מזה.

עדיין צפויים לנו מאבקים בתוך הקונגרס, עד שחוק התקציב יאושר סופית, אך הסנאט החליט ולא אישר את ההקצבה לאונסק"ו, צימצם את התרומה לאו"ם, וביטא בכך את הזדהותו עם ישראל. הביטוי הזה מעודד. יש בו משמעות גם של תמיכה פוליטית וגם של דולרים.

לא כן הנאומים. לא כן השידולים הידידותיים, שאת הדיהם שמענו השבוע בדברי ראש ממשלת ישראל. השידולים היו מסוכנים ביותר.

■

אין זו פעם ראשונה שהדיפלומטים האמריקניים מנסים לשדל את ישראל, כי התקרבות ארה"ב לארץ ערבית זו או אחרת היא לטובתה.

יקיה של מענה זו כימי מדינת ישראל. כאשר ביקשה ארה"ב להכניס את ארצות-ערב למסגרת הבריתות הצבאיות של המערב, בלעדינו, בגזרה באופן זה על בידודנו באזור, כען שר-החוץ האמריקני דאז, פוסטר דאלס, שהוא עושה טובה לישראל. השר האמריקני, שראה הכל מבעד לכוונת של בריתות נגד רוסיה, סבר שעליו להציל את ארצות-ערב מציפורניה של ברית-המועצות, וגרס שאם יגיעו ארץ ערבית זו או לברית הגנה מערבית, יציל בכך את העולם החופשי ובכלל זה אותנו.

כך גייס דאלס את עיראק ל„ברית בגדאד", למרות מחאותינו הנמרצות, ובסופו של דבר הכניס את רוסיה הסובייטית למזרח-התיכון דרך הדלת האחורית של מצרים — עיסקת הנשק הסובייטית-מצרית הומרצה עקב שידולה של עיראק בברית-המתוצות.

יתכן שההיסטוריה של המזרח-התיכון היתה שונה לגמרי אילולא הנסיון האמריקני להקים „דבק צפוני" לבלימת בני-פתה של רוסיה לאיזור. אך הלקח מן הנסיון ההוא לא הופק. אחרי עשרים שנות השפעה סובייטית במצרים, בכוח הנשק הסובייטי, בכוח הנוכחות הסובייטית ובכוח ההשקעות הסובייטיות, מנסה שר החוץ האמריקני לבלות, לצמצם ואולי גם לדחוק את הנוכביסים במצרים, ולהחזיר את ההשפעה האמריקנית לגדות הנילוס.

נסיונותיו אלה של קיסינג'ר לא החלו היום. הם נמשכים כבר זמן, אלא שעתה מגישים לנו לפרעון את שטרותיו של שר-החוץ האמריקני, לכבוש את לב המצרים, כשם שאנו מגישים לפרעון לאמריקנים את הוצאות החימוש שלנו.

בשנת 1954 לא נדרשנו אנו לעשות דבר, כדי שהאמריקנים ירכשו את לבן של ארצות-ערב, רק נתבקשנו להבין ולסלוח. ואילו עתה, כפי שהעיד ראש הממשלה, אנו מתבקשים לתרום את תרומתנו שלנו, האקטיווית, להצלחתו של המיבצע האמריקני החדש.

■

מה הטיעון האמריקני, שנתקבל על-ידי ממשלת ישראל?

ועידת ולאדיווסטוק העניקה לארה"ב שהות להציל את מצרים מ„דרך ז'נבה", שהוא דרך שיתוף-הפעולה עם ברית-המועצות. הקואליציה הרוסית-סורית-עיראקית רוצה למנוע התקרבות מצרית-אמריקנית; הסכם ישראלי-מצרי נוסף יקרב את מצרים לארה"ב ויחסום את הדרך בפני התכנים של ליאוניד ברז'נייב, העומד להגיע בחודש הבא לקאהיר.

ובכן, מן ההכרח שישראל תבהר ותגיע להסכם עם מצרים, כדי להצילה מציפורני הדב הרוסי, מדרך ז'נבה ומכל זוועות האחרות, ואז תבוא הישועה — ארה"ב תעמיק השפעתה במצרים, ואז אף ייטב לישראל, בצלה-בריתה של ארה"ב.

לכאורה, יש הגיון רב בטיעון זה. אנו סמוכים על שולחנה של ארה"ב ואם גם מצרים תהיה סמוכה על שולחן זה, תיווצר יתר-הבנה בינינו לבין מצרים. למעשה, אין הדבר כן.

קלפים גלויים אלה שלנו ושל האמריקנים גראים גם לסובייטים, והם השתרעו במצרים יותר מדי משיוותרו על מאחזם בה. הם מחזיקים בידם את הקלף הסורי והאש"פי, ובעזרתם הם מקווים ללחוץ על מצרים ולא לאפשר לה להימלט מתחום השפעתם.

ככל שיגבר הלחץ האמריקני ל„שחרור" מצרים, כן יגבר הלחץ הסובייטי לסיבוכה במסגרת „ז'נבה" או במסגרת מלחמה חדשה.

אין זה מוציא מכלל אפשרות, שהרוסים והסורים יאפשרו למצרים להגיע לכלל הישגים טריטוריאליים במחיר מצומצם עם ישראל, אך מאחר שאנו נקראים לפרוע את החשבון, מן הדין שלא נשלה את עצמנו באשליות הראבדיוניות של חילופי-אוריינטציה במצרים.

זה נשמע יפה, מתחכם ומצויין, אך זה מסוכן מאוד.

هكذا من الاصل

صورة من الاصل

הסברה

ז'יסקאר ד'אסטאן איננו עממידה. פניו אינן נפוחות קורטיזון, שהוא חומר בלי־טחת־חיר, העצמו אינו כפוף כשופר. ז'יסקאר הוא אדם של צורה, פרקו נאה והשמועה אומרת כי לא תמיד הוא ישן דווקא במיטתו.

סובב, כלומר, בחוצות עיר־האורות, מאחר בנשף, נוהג במכונית מהירה ואינו חוזר הביתה אלא כדי לצחצח את שיניו מול הראי.

ל מ ר ב ה כבודנו בעולם נפלה, בימים אלה, הברה בפריז: י ש ר א ל היא שמוציאה עליו דיבה! כי אשת סופיר, חולה ה־אהבה, אינה יכולה לעמוד ביפי נפש ז'יס־קאר הקר! אין בידה לחלל את משכבו, מח־ללת את שמו הטוב!

השמצה זו, חייב אני לאמר, מוצאת חן בעיני! כ ך אוהב אני לראות את בבואת פנינו בעמים! קרי־המבשלים של חרצות ה־צולם!

לפני שידידנו, כובש־הגולן מקאמפאלה, יק־פוץ איפוא על המציאה ויכסור לעולם במלכם כי האיש, המטפס בשעות הלילה הקטנות על צנורות הביוב של חדרי השירותים באור־לי, הוא ז'יסקאר, מוכב שנפרסם ב„קאנאר אנשאנה" מודעה בשכר:

„ישראלה, שובי הביתה!"

בכל־מקום, תודה על ההשמצה! אם אין בה כדי לקדם את עניינינו באליזה, יש בה להוות מעין הכרה בעשר דמיוננו כמניפול־טורים של דעת־הקהל. אבחות על דרך ה א ו נ ס אינה בזיון לסריס, כי מתמאה!

על סריסותם של בוגרי בית־הספר־להרבצה שבמשרד־החוץ יש בידינו עדויות למכביר. בשובם, שנה אחר שנה, ממסעות חיזור יק־ריים („מירושלים באהבה"), הרי זה תמיד אותו סיפור: הכלה אשמה, המיטה אשמה, הרופא אשם! מה יכלו ה ם לעשות?

ביחוד לבראה המיליארדים בידי ירי־בינו!

ה צ י אמת י ש בדבר. מלך הסעודים, דרך־כשל, שאפילו ב ש נ ת ו כבנים לו אביו שבשמים (ולו גם באוצרות הבאים כמעבה־האדמה) ארבעה־עשר מיליון דולר ל ש ע ה, קונה הכל: מניות בעתון, בתי־בנק, שעות שידור, פרשנים שמקצרים בכך, פרופסורים באוניברסיטה ואם מעט — דואג שיפרסמו ב„פיננשל טיימס", עתונן של חברות הנפט הגדולות, רשימות ביקורת מצורינות על ספרי ישראלים אוהבי־שלום. ההסברה הערבית ע ו ש ה את שלה.

אלא שהצי־אמת איננה אמת! יהודי אמ־ריקה הם עדיין א מ נ י שטיפה־המוח! מוכ־רים לך בתים, פוליסות־ביטוח, מזון־חתולים, קופסאות מרק־עוף, חירויות נשים, זכויות אורח להומוסכסואלים — כל הבא ביד!

ע י ק ר מומחיותם הוא עדיין עיצוב דעת־הקהל. על מי, איפוא, על כה, מתבזבזה כל האנרגיה העצומה הזו? מחבת מ ה היא יורדת לטמיון, בטלה מפני מומחים ע ר ב י י ם ליחסי־ציבור?

מעז אני לאמר, כי מחמת חוסר דמיונם של אנשי־השגריר, פקידים שאינם צריכים לשום אדם, שום עזרה, אפילו כאן, בארץ!

שנים רבות, רבות מדי, ציפינו ל מ נ ה י ג ו ת בהסברה. חיפשנו איש־מעשה, שהוא גם איש־דברים. ה מ א מ י ן במלה הנבונה לאדם הנכון, בשעה הנכונה, ואינו חושש לעמוד כאיש הקדמה בעיני המופיעים שבמרשכי־הרוק, שאינו מהסס להתבונן במאבק על השליטה בכלי־התקשורת. שלא איכפת יהיה לו אם יראו עליו באצבע ויאמ־רו כי ע י נ ה את האמת, רק בשום שרצה במעט סימפטיה, לבד מן התה המר שמגי־שים לנו, ברדיו ובטלוויזיה, נערי־הריקוד של האונגרד.

יוריב נ ר א ה לנו גבר לעניין. קיווינו שיפתח, מה שקורין, דף חדש בספר ד ב ר י ם. ירגיש כי יש לו צורך ברע־יונות, יחפש אנשים מוכשרים ויתן בידיהם כ ל י ם ל ע ב ו ד ה.

רשמתי לפני, דרך־משל, כמה וכמה נוש־אים, המתבקשים הטבע לסאטירה טובה: הרהורי התשובה של אונסקיו, שבורת הקיפה. אידי אמין ושיתוף־המדיעין שלו בחדרי־השירותים. הפרלמנט הבריטי, המתכנס כדי למלא את תביעות הטפטים לביטול הצהרת בלפור. ילדי בית־הספר היהודי בדמשק משר־תוים, כדברי ראש־הממשלה, עם אסד. אל־סאגיר תובע לעצמו חופש־דיבור, בשם הדמו־קרטיה שאותה הוא מבקש להרוס. דוקטור פעיל קורא בדיוואן המזרחי־מערבי...

כי ברברנינו המפוטמים, בסכנות סטיל־זה־מיל של ימי חמישי, ל א יעסקו בכך, גלוי וידוע לפנינו. אך מדוע, לעזאזל, לא יתבע שר־ההסברה גם את זכותנו לסאטירה ש א י נ ה מנקרת את חוסם עצמנו, טובה מזו שבניקוי־ראש — לא יקשה לה להיות!

הייתי מוצא לו, אולי, במקומותינו. ליצן אחד או שניים, שהיו מכניסים עצ־מם בעוביה של קורה.

הפרט הקטן

חנוך ברטוב

המיואשים המאושרים

הדיון המוזר של כינון ממשלת אחדות לאומית, מתנהל בצורה המוזרה ביותר, בדרך הפוכה מזו שהיה מכתיב שכל פחות מתוחכם משל אנשי־הפוליטי־קה בממשלה.

הדיון עם מנהיגי האופוזיציה, והשאלה באמת אינה הצורך „להציל את הממשלה, כי הצורך להציל את המדינה". אף שהיותי בצדיק מלה פחות נואשה. באבה ישנו צורך באיחוד גדול ככל האפשר של כל כוחותינו הפנימיים גם כדי להפסיק מעט לאכול איש את בשר רעהו גם כלפי חוץ.

בנסיבות אלה צריך היה ראש הממשלה ליזום מגע כזה ולומר למנהיג האופו־זיציה, פחות או יותר כך: אמנם, ממשלתי נשענה על בסיס פרלמנטארי צר, ויש בה איזון רצוי לי בין הכוחות השונים, אך הואיל ואנחנו עומדים לפני מבחנים קשים, אולי לפני התמודדות צבאית נוספת, אני מציע לכם להצטרף ל„ממשלת הצלה לאומית". ברור לך, אדוני, שהצטרפותכם לא באה אלא לתכלית זו בלבד ולא כדי לשנות באופן קטבי את הקו המדיני שעליו מוסכמת ממשלתי.

בתגובה על כך היה ראש האופוזיציה חייב להשיב, נאמן להשקפות שנתן להן ביטוי, בין השאר, בשעה שממשלה זו קיבלה אמון בכנסת: אדוני, עם כל הכבוד הראוי, שובך־יונים כזה עוד לא נתיינו, ולממשלה כזאת לא אצטרף. רק בימי הספר הלבן היה מצב כמו זה שיצרתם אתם, שאינכם מאפשרים להת־נחל בארץ־ישראל. לא, תודה.

●

תשובה כזו וגלויה כזאת לא היתה צריכה לספק את ראש־הממשלה, והוא צריך היה להעלות כל נימוק אפשרי בעד ההצטרפות: אבל, אדוני, אלה הם ימים חמורים מאוד. הסיכוי לשלום, להסדר, לאי לוחמה, הצטמצם ביותר בשבועות האחרונים. ככל שנתלכד סביב בהתנחנו לעמוד על העיקר, קיומה של ישראל, כן יגדל גם כוח־ההרתעה שלנו. לדעתי, למשל, כדאי לנסות ולהציע ל־מצרים נסיגה נוספת בסיני, אם הסדר כזה לא ייכנס לתקפו אלא בשעה שתפתח התעלה ויתחילו לעבור מטענים ישראלים ותהיה הסכמה דה־פאקטו מצד מצרים לוותר על אופציית־המלחמה.

על כך חייב היה ראש האופוזיציה, הדבק בהשקפתו המדינית, להגיב בקוצר רוח: אדוני, ועל בסיס כזה; על הצעה, המזמינה תוקפנות, המגלה לאויב שאנחנו מוכנים לוותר על עמדות אסט־ראטגיות תמורת לא־כלום, אתה מבקש שנצטרף לממשלתך?!

●

אף שההבדלים רציניים ועקרוניים, לא צריך היה ראש הממשלה להיואש, הואיל וגם דעתי היא, שהסיכוי להגיע להסדר קטן בהרבה יותר מן ההסתברות שהדברים יגיעו שוב למלחמה, יש חשי־בות עליונה להתלכדות כזאת ב„ממשלת הצלה לאומית": הריני מציע לך, אדוני ראש האופוזיציה, להצטרף בתנאי הבא. אנחנו נמשיך במדיניות השואפת למצות כל סיכוי להסדר, המציעה ויתורים לא־קטנים לצד השני, אבל נוסיף להתכונן לרע ביותר. אם נשיג הסדר, תוכלו לפרוש מן הממשלה, ואנחנו נפזר את הכנסת ועל כך נלך לבחירות.

ראש האופוזיציה: השיני אנשים תנקר, אדוני! אתה בעלה של דעתך, שאנחנו, שהתחייבנו חזור והתחייב לא לתת יד לחלוקתה בחדש של ארץ־ישראל, נחריש בשעה שהאדונים שמסוב, שופר, רוזן, קול, אלון וגם אתה, אדוני, כביצים ש ט ח י ם!... לא ולא, רוב העם — רוב הכנסת — תומך באי־חלוקה בחדש של ארץ־ישראל, ואת הרצון הזה נוסיף לשרת באופוזיציה.

ראש הממשלה: אני מציע להתלכד אך בזאת — בארגון חיינו לקראת אפשרות המלחמה, בהכנת הצבא, המשק, החברה לשעה הזאת.

ראש האופוזיציה: אם תודיעו, באופן רישמי ובאוזני כל העולם, שאיננו זזים מן הירדן, אף לא שעל אחד...

ראש הממשלה: אבל אני סבור, שיש צורך בפשרה, שיש הכרח להכריז על נכונות ליתורים כאלה...

ראש האופוזיציה: אתם נכנעים ללחציו של שר־המדינה קיסינג'ר, אתם מזמינים עלינו מיבגן הדרכה, אתם...

ראש הממשלה: רגע, בינתיים עוד לא זזים. מהארגונים לכל האפשרויות.

ראש האופוזיציה: את הובתנו נמלא בנאמנות ולא בבייבוד־הדינים. כי אם באופוזיציה...

●

אינני מתכוון להתחכם. זהו הוויכוח האמיתי, ולא זה שנוצר בן הוויכוח המיוחד על כינון ממשלת אחדות לאו־מית, בסבבים ומטשטשים את העובדה הבסיסית: שיש היליק־דיציה, גם בכל הנוגע לתוקפנות גם בכל הנוגע לטאקטי־קה המדינית. הטיפול הזה בעצבי הרוב ה־פסים של העם, לכאורה מתוך דאגה לכוחה, דומה לגדוד־חחילים שנוצב כי אחרי דלת הרדימה של רוטשילד וצעק במקהלה, כל הלילה: שקט! שקט! שקט!...

ההבדל הפקרוני הזה, וייסלח לי המשל, מזכיר לי אחד ממלכי הפאלפל שמשלו במדינה לפני שבע השנים הטובות, הס־פיקות והמעדנים דלי־הקאלוריות בבור־עוב הגבוהה. „מלך" כזה ברחוב פינסקר בתל־אביב, הכתיר עצמו בשם „המיואש המאושר". לגבעם הביוחד של ישראלים מכיישים לא ניתן בעולם הגדה קולעת מזו — המיואשים המאושרים. אוי, רע לנו! אוי, יהיה עוד יותר גרוע! אין עם מי לדבר, אין על מה, רע, נורא, מצוין!

כנגדו היה יהודי שני, ראש ממשלת ישראל לוי אשכול, שכל החכמה היהודית המצמצמת באמירתו „שמשון הנעבאך", שצריכה היתה להדריך את כל הסברתנו (כולל ההסברה) שלנו, ולמרבה הצער לא כך היה.

●

בשתיים־שלוש השנים שלפני יום הכיפורים השתלטה על המדיניות המדינית אסכולת „המיואשים המאו־שרים", ובמובן זה היה הבדל קטן כאחד בין הקו שהכריע בממשלה לבין הקו שהכריע בליכוד. שוב ושוב שמענו שאין לכי להחזיר שטחים, אין פלשתינאים, אין עם מי ואין על מה לדבר, שאין לדבר על מלחמה בעשור הקרוב, שיש מצב אחר איננו עדיף על הסטאטוס־קוו.

בזה אינני בא לפסוק, כי אכן ניתן היה — בפעילות מדינית מתוחכמת, גמי־שה וריאליסטית יותר — להביא לתמורה יסודית ביחסי ישראל־ערב, לפתוח למנוע את המלחמה.

מפגתי היא, שקוז זה של „המיואשים המאושרים" סייע גם הוא למלאכתם של הפלשתינאים שכוונו לטשטש את לטוחה האמיתית של ישראל, שכל מאבקה האמי־תי הנו — אך ורק — על זכותה להת־קיים בבטחון ושלום. בכוח־ידינו, ומתוך קנות־ותושים, סייענו להחדרת השקר הגדול על „מדינה חילונית חפשית ודי־מוקראטית" מכאן ו„ישראל כובשנית, מת־פשטת" מכאן. הרבה מלים מיותרות נשמעו אז, וקצת מלים דרושות לא נאמרו. הכל היה „העולם כולו נגדנו" ו„אין מה לבחור" ו„מהכים לטלפון" ועוד שגיונים כאלה לאין־סוף.

הדבר המעניין הוא, שככל הדבקים באותה „קונספציה" אומללה. שכוונה בעבר את הממשלה, נותרה רק האופו־זיציה — ובעיקר כנהוגה. בשעה שהוא טוען להקמת ממשלת אחדות לאומית, היהו מבקש להחזיר לממשלת רבין את כל מה שהכשיל את ממשלת מאיר־דיין־גלילי. מפיו לא נשמע אפילו הרהור אחד אחר אותן קונספציות. אדרבה, אם יש אידוהו כבש ברצון ההצטרפות ל־ממשלה הרי זה כדי להטות מחדש את כפית־המאזניים לעבר אותו סיפוח אי־ילל של היאוש המאושר.

●

המהלך הזה איננו מפרית מה שדרוש כיום מאוד — ארגון חיינו לקראת האפשרות הגרועה ביותר, תוך מיקוד מוקדם של כל סיכוי מדיני — אלא יש בו משום החזרת הגלגל אל הימים ש־קדמו ליום הכיפורים. את כל הקונצפציות הכושלות של העבר מציעה האופוזיציה כנדוניה להתחתנות.

לכן, נדמה לי, זהו מהלך תעמולתי שתכליתו אינה חיזוק המדינה כי אם החלשת הממשלה או שינוי גמור של מדיניותה. יש כאן דמיון לפרשת ההת־נחלויות, כאשר אחיותנו בשטחים לא היזקה אבל את הממשלה ואת האחדות הלאומית שבשמה נעשה כל זה העבידה בנבתנים כאחד לאי־נעימים.

מבינה רחבה ככל האפשר אכן דרו־שה לנו, ואת היזומה הכן צריך היה ליטול יצחק רבין, אבל לא כדי לחזור אל הקפאון, כי אם כדי שיליכד רוב הציבור גם לקראת מהלכים מדיניים חדשים גם אם נמצא עצמנו עוב בפל־ הבה.

איחוד כזה צריך להיות על בסיס שא־פתנו הלהמה לשלום, לפשרה, לדו־קיום. עלינו להקים צעקה עילכית רבה על כך, שלא על שטחים אנחנו נלחמים כי אם על חיים, לא־כשום שאנחנו מונעים מן הפלשתינאים הגדרה עצמית כי אם בשום שעדפאה כל התוכנים בו מבקשים לגנות אותה בכוח. לתכלית הזאת, וכן לתכלית זאת, צריך הינתן להיים כתיה צגונים יראו מה צירות פ־דה אונסקיו.

אם יצמד יוכבו בסכנה — ואכן קיימנו הוא העומד בסכנה — נלחם כי לנו בכל הכוח שבגנו. אבל רק כך, כבר נזכה לעצמנו ידידינו, כי אכן אין ברירה.

כך כלפי העולם וכך פנימה. על הבסיס הזה צריך לתבוע מן האופוזיציה אחדות לאומית, ממשלת הצלה לאומית. אבל לא כתכסיס ולא כדי להחזיר אותנו לימים שאין לנו סיבה להתגעגע אליהם.

משה שמיר

עיוות מושגים — כנשק התקפה

נציג משרד העבודה (מר קורלניק? — יתכן שלא קלטתי שמו נכונה, ומחילתו מתבקשת) הגיב השבוע ב„קול ישראל" על מאמרי מיום ו' שעבר בדבר הספר „לקט לתניך" שיצא מטעם משרדו. לא לתגובתו אני נדרש הפעם (אף כי טוב היה לשמוע, כי הספר מועמד לגניזה) — אלא לביטוי אחד שיצא מפיו, שבמקרה הטוב הוא גילוי של חוסר־ידיעה ובמקרה הרע — גילוי של כוונה להטיל ברץ.

הנציג הנכבד של משרד העבודה הואיל להגיד, כי „רוח של ז'דאנוביזם" נודף ממאמ־רי. עם כוונה רעה אין להתווכח — אבל חוסר־ידיעה אפשר לתקן, ומי־שהו ילמד משהו. זה לא יזיק לו.

■

המושג „ז ' ד א נ ו ב י ז ם" קשור בראש ובראשונה ב ע מ ד ה ש ל ט ו נ י ת. ז'־דאנוב היה הממונה מטעם שלטונות ברית־המועצות על ענייני תרבות וספרות. הוא הת־ערב בגסות — ומתוך צרות־מוח — בחיי הספרות והאמנות בארצו ממרומי עמדת ה־שלטון שבידו. הוא ביצע את מדיניותו כש־כח הסרה, הפקודה והתכתיב משמשים אותו מצד אחד — ואיומי המאסר, ההגליה וההוצ־אה להורג מקילים על מלאכתו מצד שני. ז'דאנוב לא היה, איפוא, סופר או מבקר — אורח פרטי — שהביע דעה על ספרים ש־הוציא השלטון, אלא הוא היה איש השלטון — שכפה דעה על ספרים שכתבו או ביקשו לכתוב סופרים, אזרחים פרטיים.

גם כשנעשה מושג הז'דאנוביזם לסמל ש־ניתן להעתיקו למסגרות אחרות — אי אפשר להוציאו ממהותו העקרונית: התערבות מצד השלטון, או מצד אוטוריטה ארגונית או מפלג־תית — מתוך מגמה לכפות את רצונם על פרטים או על ציבור. יש לזכור: מדובר על דעה או מגמה שכוח כלשהו, משטרתי, פוליטי, ארגוני או כלכלי, עומד לרשותה כדי לעשותה לנחלת הכלל. דעה או מגמה המנסה להשפיע או לשנות בכוח הקבוע הרוחני, על ידי דיבור או כתיבה — היא פעולה דימוקרטית לגיטימית. כל נסיון להב־חים כתיבה בעלת אופי כזה כז'דאנוביזם הוא דימאגוגי באופיו ונושא סכנה לעצם ה־חיים הדימוקרטיים.

■

במושג אחר — אבל מתוך טעות דומה, או מתוך כוונת־זדון דומה — השתמש זה לא כבר אחד מכתבי „דבר" (ודומני, כי גם ב„על המשמר" הופיעה אותה רוח־רפ־אים), כאשר האשים אותי במקרה אחר ב־„מקארתיזם". נכמה טוב להניח, כי אי־ידיעה כאן ונקווה כי מי שצריך ללמוד ילמד משהו.

ג'ו מקארתי היה סינאטור אמריקני. בשנות החמישים ייצג את ש ל ט ו נ ו ת ארצו כאשר ישב בראש ועדה של הקונגרס לחקירת מה שקראו „פעולות אנטי־אמריקני־יות". כוונתו — שהדריכה את פעולתו — היתה להביא להתערבות השלטון, החוק, בתי המשפט והמשטרה — בעבודתם הספרותית, האמנותית או ההגותית של אנשי רוח ואקד־מאים בארצות הברית.

מקארתי לא היה, איפוא, איש רוח או סופר — אורח פרטי — שהוציא משפטו על השלטון, אלא הוא היה איש השלטון, שהוציא משפטו על אנשי רוח, אזרחים פר־טיים. ושוב: כל נסיון להעתיק מושג זה אל מסגרות אחרות א י נ ו יכול להסכים את ההבחנה הזאת, שהיא עיקר הענין כאשר מ־גנים את המקארתיזם בשם הדימוקראטיה. כל נסיון להפוך את היוצרים והאנשים בז'דאנ־וביזם או במקארתיזם את האזרח הפרטי ה־חורץ משפטו בדרך הכתיבה והדיבור והבעת הדעה — על השלטון — הוא אנטי־דימוקרא־טי באורח חד־משמעי. כמנסיון זה בעצה בשם השלטון או ע"י נאמניו — מגיע ה־הוא לו הכינוי הבגונה האמור.

■

כל מה שאני תובע לי עצמי ולכל עבירה בכנסת השמאל עד קצה הימין — הוא הזכות לומר את מה שיש בלבנו ובדעתנו על כל תופעה בחיי החברה ובמעשי השלטון.

כלפי השלטון ישנה זכות תביעה מיוחדת, כי הוא מופקד על אחריות לאומית כוללת. אם רק"ח תוציא עלון רב־לשוני ובו תביעה להכיר במדינת אש"ף ביהודה ובשומרון — אוכל לכתוב על כך עד שיצא עשן באפי, אבל לא אוכל לתבוע כי יגנזו את העלון. זוהי זכותם הדימוקראטית. אבל אם מ ש ר ד ה ח ו ץ יוציא עלון כזה — זכותי הדמוקרטית לא רק לבקר זאת, אלא גם לתבוע כי ה־עלון ייגנז. כל זמן שקיימת מדיניות לאומית מסויימת — מותר לכל אדם לתבוע, כי מע־שי הממשלה (הוצאת ספר, בעיקר לחניכים, הוא בגדר מעשה) לא יסתרו את אחריותה הממלכתית. תביעותי לגנוז ספר שיצא לאור על ידי הממשלה ומיועד לרשת החינוך, תב־יעותי למנוע שידורים מסויימים ב„קול יש־ראל" — על מושכל ראשון זה הן מבוססות.

אם אלה שהשתמשו במושגים ז'דאנוביזם ומקארתיזם עשו זאת באמת מתוך אי־ידיעה ואי־הבחנה — נקווה כי יעמדו על טעותם ויודו בה. אם היתה כוונה להצהיב במושגים אלה בדרך מכוונת במזיד, כנשק־התקפה נגד עצם הזכות הדימוקראטית לבקר את השל־טון — זה יקח אולי יותר זמן, אבל גם בעניין זה יעבדו, לבסוף, על כפיתם.

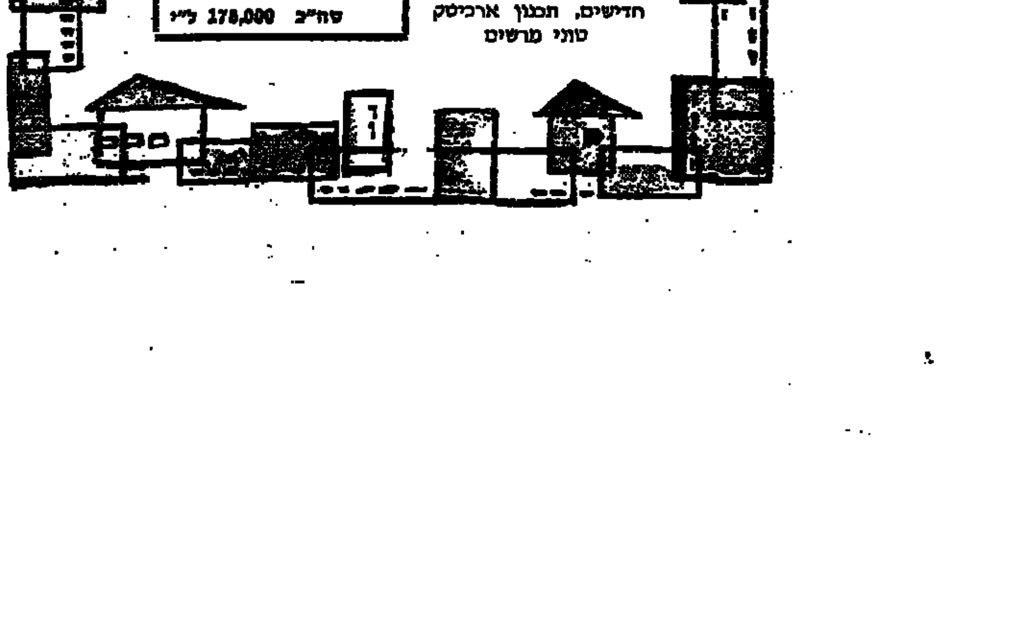

הגרעין, ישראל ומצרים

הצעת וואשינגטון, לספק למצרים ולישראל כורים גרעיניים, יכולה להיות מכשיר להניען להצטרף אל החוזה למניעת הפצת־יתר של חימוש גרעיני ✱ השמועה על פצצות אטומיות ישראליות — לוחמה פסיכולוגית ✱

מאת **פרופ' ג'ורג' קווסטר**

דברים אלה לקוחים מתוך מאמר „האפשר לבלום כעת הפצת־יתר של חימוש גרעיני?", שנתפרסם בחוברת אוקטובר 1974 של הרבעון האמריקני „פוריין אפיירס". — ג'ורג' קווסטר הוא פרופסור לתורת הממשל באוני־ברסיטת קורנל, ועמית ב„מרכז ללימודים מתקדמים של מדעי ההתנהגות".

הפצת־יתר של חימוש גרעי־ני מאיימת מכבר במזרח־התיכון ובדרום־מזרח אסיה. אין שום ודאות, ש־ישראל לא ניצלה את הכור בן 24 מגאוואט, שסיפקה לה צרפת ב־1957, לייצור פצצה אטומית אחת או שתיים לשנה. שמועות על ייצור פצצות נפוצות לעתים מזומנות — ודומה שלפעמים הן יוצאות ביוזמת מקורות ממשלתיים ישראליים, כ־אמצעי של לוחמה פסיכולוגית ל־הפחדת המשטרים הערביים.

הניסוי הגרעיני בהודו, כמובן, אין בו כדי לסכך את התשסות לגבי איזור שכן זה; הגל של חרדה התעורר בשל הצעת ארה"ב, בעת ביקור הנשיא ניכסון במזרח התיכון לא מזמן, לספק למצרים ולישראל כורים בני 600 מגאוואט, ובשל החוזים שחתמה איראן בדבר הקמת הכורים מצרפת ושניים מאמ־ריקה.

היש איזו דרך להפנות את מהלך־המאורעות בכיוון של בלימת הפצת־היתר הגרעינית, במ־קום החשתה? מצרים חתמה על החוזה למני־עת הפצת־יתר של חימוש גרעיני, אבל לא אישררה אותו; ישראל סירבה לחתום. לו חתמה ישראל ואישררה את החוזה, יש רג־ליים לתקוה, שגם מצרים תאשרר אותו. אבל לו היתה ישראל מעבירה את כוריה לביקורת של הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית — כפי שמחייב החוזה — כבר היה הדבר שולל במקצת את הגרונה המדיני־הפסי־כולוגי, שהיא מפיקה מן השמועות על הפצת החימוש הגרעיני. ישראל מעולם לא דיברה על השלכת הערביים לים; אבל האפשרות, שיש בידי ישראל פצצה אטומית, אולי נראית כאימות מועיל כפני הסתערות בכיוון ההפוך.

■ שוויון של שמועות

איזה תפקיד ממלאת הצעת ארה"ב לספק כורים לישראל ולמצרים, ואיזה תפקיד היא יכולה למלא? לפי שעה אין ארה"ב תובעת, שזו או זו תצטרף אל החוזה למניעת הפצת־יתר כתנאי לקבלת הסיוע המוצע. כיוון ש־ההצעה האמריקנית מגוללת את אי־השוויון המשותף בין ישראל „מבסס־גרעינית" ובין מצרים „לא־גרעינית", יתכן שיהיה בה כדי להדביר את הישראלים להצטרף אל החוזה. אחת הבחינות החשובות של התערבות שר־החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר במזרח התי־כון כרוכה בבנינת ישראל מלסמוך יותר מדי על צבאיות לאומית כוסתיה. „השוויון הגרעי־ני" הגדול יותר, המשתמע מן ההצעה לספק שני כורים בני 600 מגאוואט, עשוי איפוא לעלות בקנה אחד עם מדיניות זו; שוב לא יהיה לישראל „מונופול של שמועות גרעיניות" באיזור.

כמובן, יש שתי דרכים להגיע לכלל שוויון גרעיני בתחום שכחי זה של לוחמה פסי־כולוגית. בשיתוף הכור המצרי, אשר יהיה הפיה לעתים מזומנות שמועות על פצצות מצריות, כנגד השמועות על פצצות ישרא־ליות. ויתכן שישראל תסכים עתה לחתום ולאשרר את החוזה, ואחרי כן תאשררנו מצ־רים; ואז יהיה „שוויון" מתוך הפרדת שמו־עה מעטה מאוד על פצצות משני הצדדים.

הרבה תלוי איפוא בשאלה, מה מעדיפה ישראל. הצטרפות אל החוזה למניעת הפצת־יתר פירושה, שכל העבד הגרעיני של שתי הארצות ייפתח לביקורת מצד „הסוכנות ה־בינלאומית לאנרגיה אטומית", שמרכזה בוי־ינה, בלי הבדל מאיזה מקור סופק הכור או המיתקן הגרעיני; פירוש הדבר, שיוקל הפקידה של הסוכנות הבינלאומית, הדרגים והתקנות שלה יהיו נאמנים ומרגיעים יותר. אבל פירוש הדבר הוא גם, שהכור של ישר־אל בדימונה, שסיפקה צרפת, יהיה נתון לביקורת.

■ „רבות" או „מעטות"

כלומר, הצעת ארה"ב להושיט סיוע גרעיני למדינות במזרח התיכון תהיה נבונה הרבה יותר, אם במסגרת תהליך זה אפשר יהיה להשיג את הצטרפות ישראל ומצרים אל החוזה. אולי ממשלת ארה"ב כבר מתאמצת בחשאי לחץ בכיוון זה; אולי תתחיל בכך — אבל רק אחרי לחדימה מצד הקונגרס.

לו הצליחו לשכנע את מצרים ואת יש־ראל לאשרר עוד השנה את החוזה למניעת הפצת־יתר, יהיה זה גורם חשוב נגד התגב־רות המערערת של הניסוי הגרעיני ההודי. כל מדינות־העולם מחכות עכשיו עד שיתב־רר, אם יהיה עולמנו עולם של מעצמות גרעיניות מעטות או של רבות. למרבה הצער, מעלה הצעד ההודי את האפשרות של „רבות"; אם יוותר המזרח התיכון על חי־מוש גרעיני, עשוי הדבר להעלות אפשרות של „מעטות".

אולם עדיין אנו רואים רק ראיות מוח־שיות מעטות, שהמינהל האמריקני מוכן להפ־עיל לחץ כזה — במזרח התיכון או מחוצה לו. פאראדוכס הוא, שרק כאשר קמה באוס־טרליה ממשלה „אנטי־אמריקנית" יותר, איש־רה את החוזה למניעת הפצת־יתר, ביאנגאר אטיקה, בעוד ממשלה „פרו־אמריקנית" שם היו משהות את האישרור. כמובן, אפשר להי־כשל בכיוון של לחץ מופרז למען צעין כמו החוזה למניעת הפצת־יתר — אך לעתים היה רושם, שממשלת ניכסון איננה משתדלת כלל „למכור" את החוזה למישהו.

■ כל בעייה — בעתה

שלוש מדינות ערביות כבר אישררו את החוזה למניעת הפצת־יתר: ירדן, לבנון ותו־ניסיה; אלג'יריה וסעודיה לא חתמו אותו, ומדינות ערביות אחרות נוהגות כמצרים: חתמו אבל לא אישררו. סעודיה, בזכות עושר־יה הגדול ומשקלה הרב באיזור, תהיה תוס־פת מועילה מאוד לרשימת הצדדים לחוזה. לוב, שיש בידיה אוצר גדול של כסף מזומן, שבאמצעותו היא עלולה לנסות ולקנות פצצה אטומית, עלולה להישאר בגדר בעיה.

אולי יתכן שעיקר בלימת הפצת־היתר יהיה בגדר מאמץ לפתור כל בעיה בעתה — מעט מלאים — כל עוד אפשר לפתור אותה. מניעת הפצת־יתר של חימוש גרעיני במזרח התיכון תלויה בבישוה שליכיות ספציפיות ובמתיות ספציפיות, שיש לטפל בהן כל אחת בפני עצמה. ויש גם יחס נרחב יותר ביגה ובין הבעיה של פיקוח על הכורים.

דומה, שבאירופה עורר הניסוי הגרעיני ההודי התרגשות ברגע זה פחות מבכל מקום אחר. גרמניה המערבית השלימה השנה את העיון הפארלמנטארי באישרור־החוזה, ו[illegible] להניח שמסמך־האישרור יוגש לאחר שהסכם שלב המשא ומתן ישליט סדר בביתו הפ־ליטי.

■ נכשל „הסכם ג'נטלמני"

הוויכוח בין בון ובין „הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה האטומית", שמעב בזו כבדי־משקל, בנוגע לצורה וליסודיות של ביקורת מטעם הסוכנות, יושבו כנראה. יש הכרח מהותי להניע את המדינות המתועשות, שיסכימו לחוזה למניעת הפצת־יתר, מתוך הבטחות, כי הערובות שדורשת הסוכנות הווינאית לא יהוו המורות עד להווה נטל כלכלי כבד.

פשרה זו עלולה להתערער עכשיו, כמו אם הניסוי בהודו ישכנע את הכל, שב־בות אלה רופפות מדי. אולם זו תהיה מסקנה מוטעית מאוד. הודו לא הערימה על הערובות של הסוכנות הבינלאומית; שם של „הסכם ג'נטלמני", ללא פיקוח מסו[illegible] ניו־יורק ובין אוטאווה.

אם יתנו כורים גדולים למצרים ולישראל, עלולים גם הם להוליד בעיה של [illegible] הפיקוח במסגרת ערובות כאלה: [illegible] קורת, שהיא מספקת בגרמניה המערבית באיטליה, או ביפאן, לא תהיה מספקת [illegible] באותה מידה במזרח התיכון; וכלל־הפיקוח, [illegible] להיות נחוץ במזרח התיכון, יהיה [illegible] יקר לבלתי־נשוא במדינות המתועשות מאוד.

אבל לא יתכן שהסוכנות הבינלאומית לא תקבע „אמת־מידה כפולה" של הנוהל [illegible] הפתרון הטוב: [illegible] יהיה, כן הסתם, [illegible] שהוצע מצד אל מצרים: להטיל על מצרים [illegible] ישראל ערובה [illegible] מטעם ממשלה או [illegible] כהשלמה, בעוד „הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית" נוהגת בכל המקרים [illegible] נוהל־הביקורת האחיד שפיתחה.

העורך שלי

בשנת 1929, בהיותי סטודנט [illegible] התחלתי לכתוב מאמרים על נוש־אים פוליטיים וכלכליים בעתון „נובי דז'ין" שיצא לאור בקראקוב בשפה הפולנית. עורכו של עתון ציוני זה — שה־רמה גבוהה ביותר — היה אז וילהלם (זאב) ברקלהמר ז"ל וסגנו ד"ר דוד לאזר ז"ל. עם פטירת ברקלהמר והתפטרותו של ד"ר [illegible] עברה עריכת העתון בדרך־הטבע לדוד לאזר.

ד"ר דוד לאזר ז"ל

לעת הזאת קיבלתי ממנו מכתב — מכתב שלא היתה בו שום שגרה, התייחסות למאמרי וסקירותי, ובו שאמשיך לכתוב. במשך־הזמן התיד[illegible] באמצעות חילופי־מכתבים, אם כי לא התראינו פנים אל פנים.

בסוף שנת 1933 עליתי לארץ־ישראל וד"ר לאזר הציע לי לשמש כתב [illegible] בארץ ישראל. כתבתי אז מאמרים לשלושה עתונים בפולין בשפה הפולנית בשמי ל„כווילה" בלבוב ול„נובי דז'ין" בקראקוב, ובשם־העט „פוליטיקוס" ל„נאש פשגלונד" בווארשה. שש [illegible] עד פרוץ מלחמת־העולם השניה, [illegible] שתי כתב של „נובי דז'ניק".

כמעט כל חודשים הייתי מקבל [illegible] מעורך־העתון — עורך שלא ראיתיו [illegible] ימי — ובו דברים על מה שכתבתי [illegible] דרישות לעתיד והנחיות בקשר לד[illegible] שביקש לקבל ממני. ד"ר לאזר היה יחיד מעורכי, שכתב אלי, שסקר [illegible] שנתפרסם, וביקש דברים לעתיד.

דוד לאזר היה עורך של עתון [illegible] ישראלי מובהק — בשפה הפולנית. לאזר היה עורך שלא היו רבים כמוהו. הוא עצמו כתב בעתון, ומאמריו מלאים ביטוי מיזוג תרבות אירופ־אית והתרבות יהודית, אהבת־ישראל בקיאות פוליטית נרחבת.

אלה היו אהבות, שנשאר נאמן להן גם אחרי עלייתו בימי מלחמת־העולם השניה, רק אז הכרתיו פנים אל פנים — ואז עוד גדלה הערצתי את [illegible] שסימל מיזוג תרבות־עולם ותרבות־ישראל, איש שהיה עורך לא שגרתי, דוגמתו לא הכרתי, עורך שאהב היופי שבמלה המודפסת, שמוחו החד ולבו הרגיש תרמו את כל אישיותו למנגינה אחת הארמונית של אמנות היצירה העתונאית הספרותית.

יהושע רוטנשטרייך

אלון יתבע בוואשינגטון שכל שטח שיפונה ע"י ישראל בסיני — יפורז

ארבעת העקרונות של „מפת הבטחון" שנטל עמו שר החוץ למסעו לארה"ב ★ לאחר שהתנער גם יצחק רבין מעקרון „אי הלוחמה", הציע השבוע אלון בהתייעצות בירושלים „לחדול מבלשנות ולהתרכז במהות ההסדר" ★ הדרישות של אלון והשאלות של קיסינג'ר

מאת יוסף חריף

לפני שיצאו הנשיא פורד ושר־החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, לפיסגה בוולאדיווסטוק הבטיח שר החוץ לישראל כי בדיונים שם על הסדרים במזרח־התיכון לא ייכנסו לשאלה הטריטוריאלית ולא ישרטטו מפות נסיגה, אלא יתרכזו בצורך לקדם שלום על פי החלטת מועצת־הבטחון 338.

מאז נסתיימה הפיסגה ועד היום לא היתה לד"ר קיסינג'ר ההזדמנות למסור לישראל בפרוטרוט על השיחות עם ברז'נייב, ככל שהן נוגעות לענייננו — אפשר שקיסינג'ר משאיר זאת לשיחה האישית שתהיה לו עם שר־החוץ, יגאל אלון, בראשית השבוע הבא — אך בדיווח הראשוני על הפיסגה, שנמסר בינתיים לישראל, ראה שר־החוץ האמריקני להדגיש, כי הם — הנשיא והוא — עמדו בדיבורם!

גם העובדה, כי ההודעה המשותפת, שנתפרסמה בתום השיחות בוולאדיווסטוק, נוסחה כפי שנוסחה — היינו, שהודגש מושם על החלטת מועצת־הבטחון 338 ושהאיזכור של העניין הפלשתיני אינו חורג ממה שכבר נאמר בעניין זה בעבר והעיקר — ההכרזה החוזרת שמוסקווה מכירה בעצמאותן של כל מדינות האזור — מתפרשת על־ידי קיסינג'ר כהישג אמריקני.

לא „מיד" אלא „בהקדם"

לאלה יוסיפו האמריקנים גם את ה„הישג" שוועידת־ז'נווה לא תכונס מ י ד, כפי שדרשו הרוסים, אלא רק „בהקדם" — היינו בלא שנקבע מועד כלשהו. ומסתבר, כי עניין זה שנוי היה במחלוקת — שהנשיא פורד דיבר עליה בהתייחסו למזרח־התיכון, בלא שפירש מהי המחלוקת — בפיסגה וסופם, שהרוסים קיבלו את דעת האמריקנים, שאין טעם לכנס ועידת־ז'נווה לפני שימצאו תחילה מהלכים מדיניים מחוצה לה, באמצעות ד"ר קיסינג'ר. הכוונה היתה ברורה: הכשרת הקרקע להסדר־ביניים נוסף בין מצרים וישראל.

ובכן, הכל, לכאורה, בהתאם למה שרצתה ישראל: לא שיחות עם סוריה, ירדן או אש"ף, אלא עם מ צ ר י ם; ולא שיחות בז'נווה, אלא מחוצה לה, באמצעות ד"ר קיסינג'ר, ללא השתתפותו הפעילה של שר־החוץ הסובייטי, היו"ר־השותף של ועידת־ז'נווה. ואף־על־פי־כן, יוצא שר־החוץ, יגאל אלון, לוושינגטון, על פי הזמנתו של ד"ר קיסינג'ר — אל ה ב ל ת י נ ו ד ע.

יש לשער, כי ראש הממשלה, יצחק רבין, ויועציו אומרים לו שבעצם אין המצב הצפוי בגדר נעלם. ולא רק יועציו אומרים לו זאת, גם ד"ר קיסינג'ר. ומשום כך הוא גילה השבוע לפתע ר י א ל י ז ם. החל מדבר בגלוי על הסדר עם מצרים שאיננו בהכרח „אי־לוחמה" ואף איננו בגדר ש ל ו ם חלקי; הוא הנמיך את הטון והוא כבר מוכן להסדר צבאי „בעל משמעות מדינית".

אך לפני זמן קצר פיתח ראש הממשלה את הלכה המדינית, ש„הגיעה העת לומר מה אנו רוצים ולהטיל את האחריות לסירוב על מדינות ערב, אם יסרבו. איננו צריכים לקבוע מדיניותנו בהתאם להערכה מה הצד השני מוכן או איננו מוכן".

מה פירושה של הלכה זו, שנוסחה בתקיפות כזאת?

פירושה פשוט: „אנחנו רוצים להתקדם לשלום. אם הצד השני לא ירצה בכך — ואת זאת נבחן במהלך המשא־ומתן — תהא זו אחריותן של מדינות ערב לקבוע שאינן רוצות להתקדם אל השלום".

לשון אחרת — או שמצרים תסכים לשלום, ולו גם חלקי, או לאי־לוחמה, אם רוצה היא בנסיגה ישראלית נוספת. זו צריכה להיות, לדעת רבין, תמצית הסדר־הביניים של השלב הבא, שכן „גמרנו עם הסכמי הפרדה", אם פירושם של אלה רק הסדרים צבאיים, שעיקרם נסיגה ישראלית נוספת. חד וחלק.

„מצב שבו אינה מתאפשרת לחימה"

לא רק ראש הממשלה נדרש להלכה פסוקה זו: גם שר־החוץ, יגאל אלון. לא שיער כי הסדר נוסף עם מצרים יכול להיות מהדורה שנייה של הסכם־ההפרדה. בהתייעצויות שקיים מר אלון ערב ביקורו הקודם בוושינגטון, ניתחו את הדברים בצורה מפוכחת, כאשר נדונה בירושלים השאלה מה צריכה להיות התמורה המצרית בהסדר החלקי הנוסף. הרוב, אם לא הכל, דיברו אז על „אי־לוחמה". הדבר נתיישב עם הכלל של ראש הממשלה, ש„גמרנו עם הסכמי הפרדה". אבל לזכותו של מר אלון ייאמר, כי עוד אז, בחודש יוני — היינו, לאחר ביקורם של ניכסון וקיסינג'ר בירושלים (לכאן הגיעו מקאהיר ומדמשק), שבו המריצו את ישראל להתכונן לשלב הבא — כשדובר כי המהלך צריך להיות עם מצרים, ולא עם ירדן, על בסיס של אי־לוחמה, אמר שר־החוץ: „אני משער לעצמי, שהמצרים יתנגדו לכך בכל כוחם, כי הם רוצים לשמור בידם את האופציה הצבאית כאחד מאמצעי הלחץ או עמדות המיקוח, כשידובר בגבול הסופי". עם זאת קבע יגאל אלון: „אבל יש לנו קייזי ואני ב ז ה מוכן להיות נוקשה ועקשן ולהגיד כי בתמורה לנסיגה ממשית א נ י ד ו ר ש מצב של אי לחימה".

אלון הזהיר באותו מעמד, כי אין המושג הזה של „אי־לוחמה" נהיר לו די הצורך מן הבחינה המשפטית (ואומנם, בדיון שנתקיים באותה עת בממשלה, הופיעו היועץ המשפטי לממשלה, מאיר שמגר, והיועץ המשפטי של משרד־החוץ, ובהסתמך על מחקר שערכו בעניין זה אמרו, כי מבחינת המשפט הבינלאומי המושג „אי־לוחמה" איננו ברור לגמרי) ואפשר שלא במקרה הגדיר אלון את התמורה המצרית כ„מ צ ב של אי־לוחמה", לאמור — כפי שהבהיר שר־החוץ בהתייעצות מדינית שנערכה השבוע בירושלים, לקראת צאתו לשיחות עם ד"ר קיסינג'ר: „אסור לנו להסתלק מן התביעה ל מ צ ב, שבו אינה מתאפשרת ה ל ח י מ ה".

לזכותו של אלון ייאמר עוד, כי בתור מי שטבע את המטבע של „אי־לוחמה" — בשיחותיו עם ד"ר קיסינג'ר ב„קמפ דייויד" — גילה כל העת עקיבות. כאשר שמע שר־החוץ האמריקני, תוך כדי בחינת כל ה„מודלים" האפשריים להסדר־ביניים עם מצרים, את המושג „אי־לוחמה" שאל את אלון: למה כוונתך בדיוק? ואז החל מר אלון מפרש את מרכיבו של הסדר־ביניים, שצריך להיות מושתת על אי־לוחמה. קיסינג'ר הגיב בו במקום, שהמרכיבים נראים לו, אבל לא ה„כותרת"...

ה„מרכיבים" וה„כותרת"

כשחזר אלון לישראל, דיבר על ה„מרכיבים" ולא על ה„כותרת" בדיווחיו לממשלה. כשד"ר קיסינג'ר ביקר כאן בראשית נובמבר, לא העלה כל דרישות מעשיות — כך דיווח בסיפוק ראש הממשלה לצוות השרים, שגיהה לו אתו את השיחות באותו יום ו' ה־ז' בנובמבר — אבל כשנגעו הדברים במצרים, הביע את דעתו ה„פרטית", שאין הוא סבור, שהמצרים יסכימו להסדר של אי־לוחמה.

אבל משום־מה הוסיף ראש הממשלה להכריז בכל יום ב' וה', כי אי־אפשר שהסדר עם מצרים יהיה הסדר צבאי, אלא עליו להיות הסדר מ ד י נ י. ואף שלא תמיד נזקק למטבע של אי־לוחמה, הבינו, הכל, כי „הסדר מדיני" אינו אלא שם נרדף לאי־לוחמה.

לפתע, עוד בטרם הספיק אלון להגיע לוושינגטון, הוריד ראש הממשלה את המחיר בעצמו: הוא מוכן כבר לדון עם המצרים על הסדר צ ב א י עם „משמעויות מדיניות חבויות"...

יכול מדינאי סתם, ואף ראש ממשלה, לשנות דעתו עם שינוי הנסיבות, אבל מהו הדבר שנתחדש לו, למר רבין, עכשיו, שלא היה ידוע לו קודם לכן, כלום ד"ר קיסינג'ר לא טען כל העת, שאין הוא רואה סיכוי להסדר מדיני ומוטב להיות מציאותי ולהתרכז במרכיבי ההסדר?

רבין מכין העם לויתורים

אין, למובן, לטעון כנגד ראש הממשלה, שינמקותיו לגבי הצורך ב„הסדר צבאי" משוללות הגיון, אם כי לא מובן כיצד עשוי מירשם זה, לדידו, לקרב את השלום ומדוע זה יהיה מעשי יותר לדרוש בעתיד ממצרים שלום או אי־לוחמה, כשצה"ל ימצא הרחק מן התעלה. אם המצב הקיים אינו תמריץ למצרים להגיע להסדרים שהם חלק כ ש ל ו ם, מה סיכוי יש לכך כשישראל תיסוג והייצב את קוויה — המנויים — 45 או 50 קי"מ מן התעלה? והלא סאדאת הודיע בבירור, כי „לא יהיה שלום, אפילו תיסוג ישראל מכל סיני"! אלא שמתוך „הגיונות הריאליסטי", שראש הממשלה עשה אותו בפומבי, אינך יכול, אלא להגיע למסקנה, שהוא חש בצורך להכין את העם לקראת ויתורים של ממש בשטח, גם בלא שתושג אותה מטרה מ ד י נ י ת, שדיבר עליה כל העת האחרונה בתקיפות רבה (עכשיו הוא מוכן להסתפק ב„משמעויות מדיניות ח ב ו י ו ת"...).

הערת אגב: לא פחות משנדהם הציבור, שקרא ושמע על תפניתו החדה של ראש הממשלה, נדהמו מספר שרים, שמקובל לראותם כמהווי המדיניות של הממשלה, כשנוכחו לדעת, כי „הערכות פ נ י מ י ו ת, מתוך ההתייעצויות המדיניות בירושלים, היו לפתע להצהרות פ ו מ ב י ו ת מפי ראש הממשלה".

מה תימה ששר־החוץ, יגאל אלון, שהופיע השבוע בשדרות ממלכתי, אנוס היה להיות „קולט הרעמים". כשדיבר על נסיעתו לוושינגטון ואמר, כי תכליתה היא לבחון דרכים עם שר־החוץ האמריקני להסדר נוסף עם מצרים, הוא שוסע בקריאת־ביניים: למה אתה קורא לזה הסדר נוסף — תאמר במפורש: נ ס י ג ה נוספת!...

בוולאדיווסטוק לא שורטטו מפות

אלון ניסה לדחות את ההסתערות עליו (והאשימו אותו בכך, שאין כלל קו לממשלה הזאת וכל מה שהיא מבקשת הוא „רווח זמן" — רמז לדבריו של ראש הממשלה — בלא שיהיה ברור מה ייעשה בזמן הזה). הוא טען: „יש לי רשימה של ד ר י ש ו ת, שאעלה אותן בוושינגטון"... כאומר — אין אני בא רק לשמוע, אלא גם ל ה ש מ י ע.

דומה, כי גם מבחינה זו אינן יכולות התבטאויותיו של ראש הממשלה להיחשב כ„ברכת הדרך" לשר־החוץ בשליחותו הקשה. והלא מר רבין עצמו דיבר השבוע בממשלה על המאבק המדיני החמור המצפה עתה לישראל. סביר להניח, כי „המאבק המדיני" שמדובר בו אינו מתייחס רק למצרים, אלא בעיקר לארה"ב.

קיסינג'ר הבטיח וקיים: לא שורטטו מפות בוולאדיווסטוק ולא דנו בשאלה הטריטוריאלית. את זאת יצטרכו לעשות עכשיו בוושינגטון, ואף שנתבשרנו כי אין מר אלון נושא עמו מפות לארה"ב, אבל ע ק ר ו נ ו ת של „מפה" לצורך הסדר־ביניים נוסף בסיני ודאי מצויים עמו. לא לאורך ימים יוכל שר־החוץ לנצור „סוד" זה לעצמו. אומנם לו, למר אלון, יש „הרבה דרישות", לדבריו, שהוא נושא עמו לוושינגטון, אבל גם לעמיתו האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, יש משהו להשמיע לו. ודי לו בעצם בשאלה אחת, אם תרצו אפשר לקרוא לכך דרישה אחת: עד ה י כ ן מתכוונת ישראל לסגת בסיני, במסגרת השלב השני. אין זה דרוש לד"ר קיסינג'ר לשם סיפוק יצר סקרנותו. אחרי אלון יבוא לוושינגטון שר־החוץ המצרי, איסמעיל פהמי, ויש להתחיל לדבר אתו על תכלית. הנשיא פורד אישר השבוע, כי במספר נושאים נחלקו הדעות בין שתי המעצמות בפיסגה, אך בדבר אחד היו פורד וברז'נייב מאוחדים: העניינים במהות חייבים לזוז ו ב ל ח י פ ו ת. דרישה זו מקופלת במשפט הפותח של ההודעה המשותפת: שני הצדדים הביעו את דאגתם באשר למצב המסוכן במזרח־התיכון.

ובכן, אם אין מר אלון נושא עמו „מפות", מה יש לו להציע לד"ר קיסינג'ר?

אשכול שאל: „אתה רוצה לפוצץ את הממשלה?"

אילו ניתן הדבר, היה אלון רוצה להגיע להסכמה עם וושינגטון לגבי אסטרטגיה כ ו ל ל ת ובתוך כך לגבי המהלכים ה ס א ק י ם. מכאן נגזרת גם התפיסה הגיאוגרפית של מהות הסדר־הביניים כשלב לקראת ההסדר הכולל. זהו, אגב, רעיון ישן של יגאל אלון, שהעלה אותו עוד בשנת 1968, ערב נסיעתו של לוי אשכול המנוח אל ליגדון ג'ונסון. בדיון שנתקיים אז בממשלה, לקראת נסיעת אשכול, אמר אלון: „הבה ננסה לרכוש את האמריקנים לתפיסה גיאוגרפית מסוימת". זה ממילא אומר, כי על ישראל לשרטט את מפת הגבולות הבטוחים, כפי שהיא רואה אותם כחיוניים לבטחונה ולהיאבק עליה ללא פשרות. אשכול דחה אז את ההצעה. נימוקו היה: אתה רוצה לפוצץ את הממשלה? (הכוונה לממשלת הליכוד הלאומי דאז).

כיום אין חשש לפיצוץ הממשלה, אם תוצע לוושינגטון „תפיסה גיאוגרפית" — אחרים יקראו לה, מן הסתם, מפת־נסיגה — במגמה להשפיע על האמריקנים, שיאמצו אותה ויפעלו בשיטתיות למימושה. אבל, כפי שהתבטא אלון באותה ההתייעצות בירושלים, הוא עצמו מטיל כיום ספק, אם אפשר להגיע לאיזו השקפה „כוללת משותפת" עם קיסינג'ר. כשמדובר ב„השקפה כוללת", אין הכוונה רק למצרים, אלא לגבי כל המכלול המזרח־תיכוני, לרבות השאלה הפלשתינית. יגאל אלון יצטרך, איפוא, להתרכז בנושא שיעמוד במרכז השיחות שלו עם ד"ר קיסינג'ר — מהות ההסדר עם מצרים. נראה, כי גם בעניין זה, שהוא לכאורה פחות מורכב מן השאלה הירדנית־פלשתינית, לא יסכים קיסינג'ר להגיע ל„הסכמה כוללת" עם ישראל, שכן תפיסתו בעניין זה ידועה ואין היא שונה מתפיסתו של קודמו בתפקיד שר־החוץ, כפי שבוטאה בתכנית הנודעת הנושאת שמו (הכנית רוג'רס) הן מדברת על הצורך בנסיגה ישראלית מסיני לעבר ה ג ב ו ל ה ב י נ ־ ל א ו מ י (כשעזה מיועדת למסירה לירדן — על פי „תכנית רוג'רס" ב' — ועתה אולי לפלשתינים?).

„סידורי הבטחון" של סאדאת

בנדון זה אין כמעט ספק, שקיסינג'ר בל דוחק את „התפיסה הגיאוגרפית" של סאדאת, שעליה שמעה ישראל מפי האמריקנים: הנסיגה הישראלית חייבת להיות כללית, עד לגבולות המנדט. כל מה שסאדאת מוכן לדון בו הוא „סידורי בטחון", שיתנו לישראל, כפי שאמר לאמריקנים, „ה ר ג ש ה שהיא בטוחה", אבל בלי שיחול שינוי במעמדה הריבוני של מצרים באיזה תחום שהוא — כלומר, המצב חייב לחזור ולהיות מה שהיה לפני ששת הימים.

זו בדיוק המסגרת שבהצעתה מתכון ד"ר קיסינג'ר: נסיגה ישראלית עם „סידורי בטחון", כפי שקורא לזאת גם סאדאת. הנכונות המצרית לסידורים כאלה, בתנאי שלא יחול שינוי במעמד הריבוני של מצרים על כל השטחים שהיו בידה לפני מלחמת ששת הימים (להתפיא את רצונו עתה) — מעניקים לשר החוץ האמריקני „שוליים צרים" להתגבר בהם.

קיסינג'ר מאמין, כי בשלב האחרון — שאיש אינו יודע מתי יהיה — יוכל לעודד פשרה (אם יהיה עדיין שר החוץ), שישראל תקבל משהו מסיני (פיתחת־רפיח, למשל), במסגרת „סידורי בטחון", בעוד אשר ה ר י ב ו נ ו ת המצרית תישמר גם על חלק זה. אבל זה, כאמור, בשלב א ח ר ו ן ואילו בשלב זה — בשיחות על הסדר־ביניים אין מקום להתחייבויות, שמקומן בשלב הסופי. עכשיו צריכה ישראל פשוט להוציא מידה עוד גנת קרקע בסיני ומצרים רואה עצמה זכאית לקבלו לידיה גם אם תסכים לכך שאזור החיץ עם כוחות האו"ם יוסיף להתקיים על פי המתכונת של הסכם ההפרדה הראשון.

ה„סוד" הזה ידוע היטב לממשלת ישראל ולכן האמירה שנסיעתו של שר־החוץ, יגאל אלון, לא נועדה להצגת מפות, אלא רק כדי „לשכנע", היא אמירה סתמית, שאינה משקפת את המציאות לאמיתה, כי מתקרב הרגע שבו חייבת ישראל לומר סוף סוף עד היכן מוכנה היא לסגת. לשם כ ך הוזמן אלון לוושינגטון. ונדמה, כי התבטאותו של ראש הממשלה, כי הוא כבר מוכן עתה ל„הסדר צבאי", אומרת למעשה הכל. רבין הבין — ובעצם ידע על כך גם לפני וולאדיווסטוק — שמול לחצה של מוסקווה לא תוכל וושינגטון לעמוד, מה גם שוושינגטון עצמה משוכנעת, שאין להניח בשום פנים את המשך הקפאון באזור, העלול להוביל להתלקחות חדשה ולסכנת עימות גלובאלי.

עתה, אם כן, ברור מה לא יציע אלון בשיחותיו בוושינגטון. הוא לא יציע הסדר על בסיס של אי־לוחמה. לפני זמן מה אמר אלון: „מקובל על רבים משרי הממשלה, שתמורת מצב סביר ומספק של אי־לוחמה, הן מבחינה משפטית והן מבחינת הסידורים הבטחוניים, אפשר להסכים להסדר־ביניים במקום חוזה שלום, שיהיה בהסכם כולל".

עתה אומר שר־החוץ — כפי שהתבטא השבוע בהתייעצות מדינית בירושלים — כי עלינו „לחדול מלפסוק בבלשנות ולהתרכז ב מ ה ו ת ה„הסדר"".

„להתרכז במהות ההסדר"

מה משמעות „מהות ההסדר" לפי שר־החוץ?

מהשקפותיו של יגאל אלון, כפי שבוטאו בדיונים פנימיים — בחלקן גם בפומבי — אפשר ללמוד לפחות על עקרונות מפת־הבטחון, או מפת הנסיגה — הכל לפי הפירוש שיינתן להם על־ידי בעלי הסיעות הפוליטיות השונות — אם לא על המפה הישראלית לגבי סיני. סביר להניח, כי „ברגע המתאים" עומד אלון לדבר עם ד"ר קיסינג'ר על עקרונות אלה.

ע ק ר ו ן ר א ש ו ן: אסור שהקו החדש — במסגרת הסדר־הביניים — יוציא מידי ישראל עמדות מיקוח במשא־ומתן על ההסדר הכולל. אם תהיה זו נסיגה מרחיקת לכת, טוען אלון, עלול להיווצר מצב, שהתמריץ למו"מ נוסף ייחלש ובאין מו"מ לא ייכון שלום ותגבר האופציה המצרית ל מ ל ח מ ה.

ע ק ר ו ן ש נ י: כל שטח שתפנה ישראל — דובר עד כה על נסיגה אפשרית של 5—10 קי"מ — חייב להיות מפורז על פי כללי הפירוז, שישראל תרצה לראותם מתממשים במסגרת ההסדר הכולל. זה אומר, קביעת סדרי־פיקוח יעילים, אולי על־ידי משמרות ישראליים ומצריים.

ע ק ר ו ן ש ל י ש י: דילול כוחות חייב להיות מרכיב בכל הסדר „עד לשלום ועד בכלל".

ע ק ר ו ן נ ו ס ף: כדי לשפר את המיפוי כות הבטחונית בגיזרה המצרית, צריכה ישראל להבטיח שליטה במרחבי־מגן סבירים ועקרון זה ממילא מכתיב מהיכן א י א פ ש ר לסגת.

כללו של דבר, השיקולים לגבי סיני יהיו אסטרטגיים טהורים. לכאורה, צריך עקרון זה להקל על המו"מ, שהרי לגבי סיני אין מעצורים רגשיים והיסטוריים כמו, למשל, לגבי יהודה ושומרון. אבל הקושי העיקרי טמון באופיו של ההסדר, שהרי אם אין מצרים מוכנה לקבל עליה התחייבות לאי־לוחמה וכל מה שהיא רוצה זה „הסדר צבאי" נוסף — שבבחינתנו פירושו הדבר, שהיא משאירה בידה את אופציית ה מ ל ח מ ה, אם כעבור זמן (ואין זה חשוב אם תקופת ההסכם תהיה ארוכה יותר מאשר חצי שנה) — אין ישראל יכולה במקרה כזה להסכים לנסיגות גדולות מדי. ישראל לא תוכל לוותר על שטחים, אשר נסיגה מהם פירושה ויתור על מרחב אשר מעניק לה היערכות יעילה למקרה של מיתקפה מצרית, יבשתית, אווירית או ימית ומצד שני שולל ממנה התקנת מערכת התראה וירדוד אלקטרוניים האחרונים נגד מטוסים.

„לומר לעם את האמת"

הקולות הבאים ממצרים אין בהם כדי לעודד את ישראל לגמישות: לשמעם מתעוררת השאלה ביתר שאת, לקראת מה ישראל נסוגה? — לקראת מצב, שבו יוכל סאדאת להתנות „הסדר שלום" בנסיגה ישראלית מכל השטחים ובפתרון הבעיה הפלשתינית? הן זו תכנית מדיניותו המוצהרת של קאהיר. ועכשיו, אחרי ראבאט, לא תוכל מדיניות זו להיות רק מס־שפתיים כלפי אש"ף.

יש בלא ספק שאלות רבות, שמר אלון יצטרך לשמוע מפי שר־החוץ האמריקני, אבל יש רק שאלה מרכזית אחת, שעליה אין לישראל מענה, וספק אם גם תשכיל לאחר ביקורו של שר־החוץ, והיא: לאן מנסה קיסינג'ר להוביל את ישראל? שאלה זו הסעירה את המימשל בירושלים גם במגעים הטובים, כלומר כשהרומן בין וושינגטון לקאהיר היה בפריחתו. גם אז כירסם הספק: האם מספר לנו קיסינג'ר הכל? האם יודעים אנו את ומה הובטח לסאדאת במחיר המינית המדיניות שלו לטובת ארה"ב?

עתה, כשברומן הזה מבצבצים סימני קמילה, מול הסתערותה המחודשת של מוסקווה על קאהיר, התוכל וושינגטון להתייחס באורך־רוח כלפי תמרוניה של ישראל „להרוויח זמן"?

יש מי שסובר, כי אסור לה לישראל לוותר על אלמנט „מהות השלום" במגעים עם מצרים על הסדר־ביניים, שכן רק עמידה איתנה על עקרון זה תחשוף את כוונותיו האמיתיות של האויב ואם ידובר רק על „הסדר צבאי" — התוכל ישראל להתנגד על קי"מ לכאן או קי"מ לכאן? במקרה כזה מובטח לה לישראל, שתחזור „פרשת קונייטרה" בגזרה מצרית — למען מנוע מלחמה תיאלץ לוותר „רק על מספר קילומטרים".

בהתבטאויותיו האחרונות דיבר ראש הממשלה על סיכוייו של הסדר־ביניים ועל סיכויי המלחמה בנשימה אחת.

ראש הממשלה הוא אבי האמירה, כי „העם הזה הוא אינטליגנטי ואם אומרים לו את ה א מ ת, ללא אשליות, הוא יידע לקבל את ההחלטות הנכונות. כל מה שצריך הוא להציג לפניו את העובדות הנכונות".

„הצגת העובדות" כפי שנעשתה השבוע על־ידי ראש הממשלה, אם תכליתה היתה להקל על „העם הזה" לקבל את ההחלטות הנכונות, ספק אם השיגה את מטרתה. למשמע־אוזן אפשר היה להתרשם, כי הממשלה עצמה אינה יודעת ברגע זה את האמת.

משבצת

■ הגילוי של יוג'ין רוסטאו

ידידי, פיליפ בן, שלח לי העתק ממאמר מאיר־עיניים על בעית המזרח־התיכון, שנתפרסם עתה, מעטו של מי שהיה כמה וכמה שנים במיניסטריון־החוץ האמריקני.

הכותב הוא יוג'ין רוסטאו, מי שהיה תת־שר־החוץ האמריקני לעניינים מדיניים, ופרופסור למשפטים באוניברסיטת־ייל. ובכן, האיש שהחזיק בעבר במשרה, שבה עתה ג'וזף סיסקו, מגלה כי בספטמבר ובאוקטובר 1968 הסכימה ממשלת־ישראל להצעה אמריקנית בדבר פינוי כל סיני. תמורת שלום ופירוזו של חצי־האי — וממשלת מצרים דחתה הצעה זו. על אף מאמצים חוזרים ונישנים מצד שר־החוץ האמריקני ראסק ואחרים „לא היתה שום אפשרות להביא את מצרים לכלל הסכמה, אף שקיבלו [...] הנומינאליים", הוסיף יוג'ין רוסטאו.

זהו גילוי רב משמעות — לא רק היסטורית, אלא גם פנימית. שהרי בספטמבר אוקטובר 1968 היתה בישראל „ממשלת ליכוד לאומי" — ואף על פי כן — — — בכל מקום, עדותו של יוג'ין רוסטאו מעניינת גם במסקנותיה. הוא אומר:

„מספר אני פרשה זו — שכמובן עדיין לא פורסמה, כיוון שמיסמכים דיפלומאטיים מתפרסמים במחזורים של עשרים שנה — כדי להעמיד את דעת־הקהל על המהות האמיתית של הבעיה. כי משנת 1967 ועד היום הבעיה בה"א הידיעה אינה עקשנות הישראלים, קשיחותם של הישראלים והעדר־מעוף אצל הישראלים, כפי שטוענים לעתים קרובות בעתונות ואף בחוגים דיפלומאטיים. יש מכשול אחד — ורק אחד: סירובה של מצרים לשאת ולתת על שלום".

כדאי לזכור דברים אלה דווקא עכשיו, ערב פתיחת „שלב ב' " של מו"מ עם מצרים.

■ השעור בוולאדיווסטוק

נשיא פורד סיפר בשובו מוולאדיווסטוק, כי חילוקי־הדעות בינו לבין ברז'נייב בעניני המזרח־התיכון לא היו גדולים ביותר.

הצהרה זו העלתה בזכרון את הכרזתו המפורסמת של לנין כי „ולאדיווסטוק רחוקה אך העיר שלנו".

אמנם לנין לא התכוון דווקא לחילוקי־דעות עם ארה"ב, כן לא לפיסגה אמריקנית־סובייטית, ובוודאי לא בעניני המזרח התיכון. ואכן ולאדיווסטוק רחוקה, המלה הסופית של חושב ברז'נייב — היא „שלנו" של הסובייטים. הוא עומד להגיע בחודש הבא למזרח־התיכון, כדי להדגיש את ה„שלנו" הסובייטי.

אגב, הכרזתו של לנין על ולאדיווסטוק באה כדי לבטל הודעה של מיניסטריון־החוץ הסובייטי, הידועה כ„הכרזת־קארחאן", שביטלה את החוזים שבאמצעותם סיפחו הצארים למלכותם חלקים גדולים של סין הצפונית המזרחית, ובכלל זה את ולאדיווסטוק. לנין לא הסכים לנוסח ההודעה, שחוברה באווירה המהפכנית של שנת 1920, „להחזיר לצמיתות, כל מה שנגזל (מאת סין) בידי ממשלת הצאר והבורגנות הרוסית". אז [...]רה הממשלה הסובייטית, שאת ההכרזה („הכרזת קארחאן") אין לקבל כפשוטה, יש לראותה כבסיס למשא ומתן.

זה השיעור הראשון, שקיבלו הסובייטים מלנין בולאדיווסטוק, איך מבטלים הבטחות.

■ המיפנה של ה־8 באוקטובר

ויכוח, שהלהל בין מפקדי־צה"ל על קרבות 8 באוקטובר 1973 בחזית־התעלה, פרץ השבוע אל הכותרות.

ישנן האשמות וטענות־נגד בקשר ליומן האוגדה, שלא הצליחה בהתקפת־הנגד באותו יום בחזית־סואץ. הדברים הולכים ומתגלגלים במהירות ל„פרשה" חדשה.

אך מעבר לכל הויכוחים הפנימיים ניצבת עובדה אחת, בלתי־נודעת בציבור, שבערבו של אותו יום הודיעה ברית־המועצות לסאדאת על הפעלת הרכבת האווירית. בימים הראשונים למלחמה עדיין היססו הסובייטים להתגלות; ואף קיסינג'ר בטוח, שבהתקפת־הנגד הישראלית הראשונה ייבלמו המצרים. הסובייטים חרדו לשכנע את סאדאת שיסכים להפסקת־אש, אחרי שהצליח להקים את ראש־הגשר לתעלה. השגריר הסובייטי בקאהיר ניסה לשדל את סאדאת גם לשים־לב למצב בחזית הסורית.

אך אי־הצלחתה של התקפת־הנגד ב־8 באוקטובר הצמיחה תפנית חדה בעמדת הסובייטים. נפתחה הרכבת האווירית למצרים והסובייטיים החלו לשדל את מדינות־ערב להגיע, שיחלצו לעזרת קאהיר.

■ כשהנשיא התערב בענינים מדיניים

נשיא־המדינה עלה השבוע לכותרות במה שאמר ובמה שסירב לומר. אמר — ביחס לפוטנציאל הגרעיני של ישראל; וסירב לומר — ביחס להרכבה הרצויה הממשלה בשעת־חירום.

הכל חוזר ומדגיש, כי הנשיא במדינת־ישראל אינו יכול להתערב בענינים מדיניים. מ ס מ ל את אחדותה של האומה, אך אינו יכול להתערב בענינים, השנויים במחלוקת. אולם במדינה, שאין לה חוקה, גם תקדימים הם בעלי־ערך; וכבר היה תקדים להתערבות הנשיא בהכרעה גורלית.

בשנת 1950 פרצה מלחמת־קוריאה וממשלת ישראל, שעד אז דגלה בקו של אי־הזדהות, נדרשה להכריע, אם להזדהות עם ארה"ב בנוגע להחלטה על שליחות הצבא — האו"ם. זומנה ישיבה מיוחדת של הממשלה, בראשותו של נשיא המדינה פרופ' חיים ויצמן. ובישיבה זו הוחלט על ההזדהות ועל נטישת המדיניות של אי־ההזדהות. יש כללים — ויש יוצאים מן הכלל.

■ השגריר, ההכחשה והבקורת

שגריר־ישראל בוואשינגטון רשאי לבקש ממני התנצלות על שמתחתי בקורת על דבריו בוועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים הגדולים באמריקה, שישראל תוותר על הצהרת אי־לוחמה מצד מצרים.

טענתי אז, כי השגריר חרג ממסגרת המדיניות המוצהרת של הממשלה, וכי הכרזתו כי ישראל תסתפק באי־לוחמה דה־פאקטו במקום הצהרה על אי־לוחמה נוגדת את הכרזותיה הרשמיות והשונות של ראש־הממשלה בנושא זה.

אם נזפו או לא נזפו בשגריר על דבריו האלה — דבר זה לא פורסם. אך מיד ניתן בהפרסמה הכחשה החלטית, כי מר שמחה דיניץ לא אמר כדברים האלה. הוא הסתייע בהכחשתו מפי חברי ועידת־הנשיאים, ד"ר עזריאל מילר וג'ק סטיין, שהעידו שהשגריר הסביר את עמדתה של ממשלת ישראל, שלא תהיה נסיגה נוספת בסיני בלא הצהרת אי־לוחמה מאת מצרים.

והנה נתברר השבוע, כי השגריר לא היה צריך כלל להכחיש ולא היה זקוק לעדים. [...] של ראש־הממשלה שהכריז השבוע, כי ישראל לא תעמוד על הצהרת אי־לוחמה מצד מצרים בשלב הבא של המו"מ עם המצרים, שגדע שהשגריר לא חרג מן המדיניות של הממשלה — ואם הוא לא חרג — לא היה צורך בהכחשה, וודאי לא בעדות.

■ „דגל דינוזה"

כנסת צפויה במשכו השבוע הנעים בין המפלגות, ועדיין נמשך הויכוח בדבר הקמת ממשלת־חירום.

אך המפלגות, כרגיל, פועלות או מתוך אינרציה, או מתוך פוילה אל הבחירות — עת תצטרכנה להתייצב לפני הבוחר ולהסביר, על שום מה לא הוקמה ממשלת־חירום בשעת־חירום.

לשמע הטענות שהועלו בויכוח, העיר השבוע וינסטון צ'רצ'יל הצעיר, בעת ביקורו בירושלים, שמשונה כי האיום היחיד של האופוזיציה בישראל על הממשלה שהיא תצטרף לממשלה.

בויכוח הועלתה גם טענה מעניינת: הממשלה הנוכחית, בראשות „המערך", הלכה לבחירות במצע מסויים, ואם תורחב הממשלה, יהיה זה בבחינת התעלמות מרצון הבוחר ו[ה]תחשות להבטחות.

זו גם דעתו של ראש הממשלה. אלא שבו בזמן הזהיר אותנו השבוע מפני „הכיוון הזכן של ועידת דינוזה", ויעץ לנו לשאת ולתת עם מצרים כדי לעצור כיוון זה. שכח מישהו, שבעצם „המערך" הוא שהתייצב בבחירות לכנסת האחרונה בדגל של דינוזה, שהוצגה כהישג הגדול ביותר של מדיניות־החוץ הישראלית.

■ הנפט היקר

עיסקת הנפט הגדולה שערך בשעתו בסעודיה מישל ז'ובר, שר החוץ הצרפתי לשעבר, הפסידה צרפת הון רב. היא שילמה ומשלמת עד היום בעד הנפט שסעודיה מספקת לה מחיר יקר יותר ממחירי השוק העולמי שהוא רווי נפט. עכשיו באים הצרפתים להחזיר לעצמם את הכסף שהם מפסידים בסעודיה. באמצעות [...]קים והמטוסים שלה ב„עיסקת הנשק הגדולה שנחתמה השבוע" תקבל צרפת חזרה הכסף מסעודיה. עיסקה זו תספק תעסוקה לבתי־חרושת צרפתיים ותרכך במידת־מה אי־שביעות הרצון בציבור הצרפתי מן החיזור אחר הערבים, שלא הציל את צרפת משתה הכלכלית.

ממשלת צרפת רגישה לביקורת, ומשום כך באו דברי ההסתייגות הפומביים של ממשלת צרפת מהחלטת אונסק"ו. משום כך מסביר נשיא צרפת ז'יסקאר ד'אסטן, שצרפת ממשיכה לדגול בגבולות בטוחים לישראל (אגב השמעת רמזים „עבים" [...]לי בגלל עמדתה של צרפת בשאלה הפלשתינית. מגלים העתונאים פרטים אינטימיים [מ]חייו הפרטיים של הנשיא), ומכאן המירוץ המורגש של שרי ממשלת צרפת להשיג [הסכ]מים כלכליים מהירים במדינות ערב. כדי לבלום את הביקורת הגוברת בתוך צרפת. והמירוץ בין המיראזים לארצות ערב ובין הביקורת הציבורית הפרו־ישראלית נמשך...

■ הרשימה

ע„עם היסטורי". אנו אוהבים מאוד את ההיסטוריה. עכשיו, משיצא חוסיין מן ה„משחק" לפחות לשנה, כפי שמניחים כמה שרים בממשלה, הוא מירוץ גילויי „נפגש־אתו".

מאחר שהבטיחו לו, שלא יספרו ולא יגלו, ואם לא למענו, למען מנהיגים ערביים שעוד ייפגשו אתם, חייבים השרים והח"כים לעמוד בדיבורם.

ובכן, כדי לא להכשיל את השרים ואת הח"כים בהפרת הבטחה כדאי שאנו נפרסם הרשימה, והיא ארוכה למדי: יגאל אלון, אבא אבן, גולדה מאיר, חיים בר־לב, משה דיין.

וכדי שאחרים לא יתקנאו בהם אפשר להוסיף, כי כל אלה לא השיגו דבר בפגישות אלה. הראיה — חוסיין „יצא מן המשחק".

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

חוק־הסחר (והעליה) עדיין מונח על כף המאזניים

אם הקונגרס האמריקני לא יאשרו החודש — יהיה צורך להתחיל בדיון מחדש בקונגרס הבא ✶ הסובייטים נכנעו בשל מצוקתם אך ללא מעקב קפדני על אופן מילוי התחייבות מוסקווה להתיר עליית יהודים לא יהא ערך להישג שהושג ללא חתימה בכתב

מאת פיליפ בן
סופר „מעריב" בארה"ב

מיום שהופיע בזירה הבינלאומית המושג של דטאנט אמריקני־סובייטי נולד גם הרעיון להשלו בהסכם מסחרי, שיעניק לסובייטים גישה, שהם כה זקוקים לה, לתוצרת הטכנולוגיה האמריקנית (כמובן, בעיקר באשראי. הסובייטים טוענים כי אינם מסוגלים לשלם במזומנים).

כיוון שהקונגרס האמריקני צריך לאשר את החוק שיאפשר את העיסקה הזאת ואת האשראי המתלווה אליה, היו הנשיא לשעבר ריצ'ארד ניקסון ושר החוץ ד"ר הנרי קיסינג'ר חוזרים ואומרים, שקיבלו מן השלטונות הסובייטיים הבטחות נאותות, כי עם השלמת העיסקה יבטלו את הקשיים הגדולים לאין שיעור, שהם צורמים בדרכו של אזרח סובייטי שהחליט כי ארץ הולדתו אינה מולדתו.

הם היו אומרים זאת, מכיוון שרוב גדול בשני בתי הקונגרס האמריקני נשתכנע, שבשל סיבות רבות אין להזרים מוצרים אמריקניים ודולרים אמריקניים אל מדינה שאינה מעניקה לתושביה חירות יציאה מתוכה.

אך מעולם לא היה ניקסון — ועוד פחות ממנו הנרי קיסינג'ר — מוכן לגלות מיהם השלטונות הסובייטיים האלמוניים הללו, ומשלא יכלו נציגים סובייטים בארה"ב וברחבי תבל לבטל את כל העניין כ„בדותה גמורה, שתכליתה להשפיע על אנשי הקונגרס האמריקני, שאינם פקחים ביותר".

בבריה"מ לא היה צורך אף בהכחשות כאלה. דוממית מות שררה ב„פראבדה", ב„איזווסטיה" ובשאר כלי־התקשורת הסובייטיים, ורק מי שהאזין לשידורי רדיו מחו"ל ידע מה שידע.

הסובייטים הזהירו

השבוע דיבר הנרי קיסינג'ר בלשון מפורשת יותר לפני אחת מוועדות הסנאט. מן הסתם סבור היה שאין לו ברירה כיוון שהזמן קצר, והוא דיבר על הבטחות שקיבלו הוא וריצ'ארד ניקסון מפי מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ליאוניד ברז'נייב, על שיחותיו עם שר החוץ הסובייטי אנדרי גרומיקו, על פגישותיו הרבות בוושינגטון עם השגריר הסובייטי אנטולי דוברינין, ועל מה ששמעו הוא והנשיא פורד מפי מר ברז'נייב אך לפני ימים ספורים בוולדיווסטוק.

בעקבות כל השיחות האלה — אמר ד"ר קיסינג'ר — מצפה הממשל בוושינגטון כי בעתיד יהיה מספר האזרחים הסובייטיים, שיקבלו אשרות־יציאה, קרוב למספר מגישי הבקשות לאשרות. אולם ניכר היה בו שאין דעתו נוחה מהיותו נאלץ לדבר בנוכחותם של כתבי עתונות, ומייד הוסיף: „עלי לומר בבירור, שלו הייתי מכריז כאן כי יש בין שתי הממשלות הסכם פורמלי על הגירה מבריה"מ, היתה הממשלה הסובייטית כופרת מייד בהכרזה כזאת".

דבר אחד לא אמר ד"ר קיסינג'ר, אך הוא מובן לכל. קרוב לוודאי, שאזהרה זו בדבר דחייה מצד מוסקווה נשנתה באוזניו בכל אחת מן השיחות שהיו לו עם אותם נציגים של „השלטונות הסובייטיים".

כמובן, הבטחות הנאמרות בפגישות סגורות מפי מדינאים ועוזריהם אי־אפשר להחזיק בגדר ודאי. לו היו בגדר ודאי, היתה ההיסטוריה של העולם שונה בתכלית ממה שהיא. אבל גם חוזים כתובים וחתומים במלוא הטקס אין להם ערך מוחלט.

האינטרס מכריע

חוזה יש לו תוקף כל זמן שהחותמים יש להם עניין בו, וכלל זה כוחו יפה שבעתיים לגבי שלטון כזה היושב בין חומות הקרמל; שהרי בעיניו קיום התחייבויות בינלאומיות איננו עניין שבמוסר, אלא פרי שיקולים מעשיים בלבד. ואף על פי כן יש משקל לשמות כברז'נייב, גרומיקו, דוברינין, אף אם לא תפורסם בעתונות הסובייטית גם מלה אחת מהבהרתו של ד"ר קיסינג'ר.

הבעיה הראשונה במעלה היא כמובן מה תועלת יש בכל הקריאות והבקשות של הנשיא פורד ושל ד"ר הנרי קיסינג'ר להחשת אישור חוק־הסחר בסנאט. האמת היא, שהסיכויים לכך אינם טובים מאוד.

הקונגרס האמריקני „אינו" מוסד יעיל. הוא מתקדם עקב בצד אגודל. בעוד שלושה שבועות מתחילה פגרת הקונגרס, ואם עד אז לא תאושר הצעת החוק יתכנס בשנה הבאה קונגרס חדש ויהיה צורך להתחיל מבראשית (בארה"ב אין רציפות קונגרס כדוגמת רציפות הכנסת בישראל).

הכל יתחיל מבראשית. למרבה יאושם של ברז'נייב, גרומיקו, דוברינין, דיוויד רוקפלר ושאר הבנקאים האמריקנים, סוחרי התבואה, מנהלי חברות הנפט ובעלי התעשיה האמריקנים, המקווים להרוויח מיליונים בעסקות עם מוסקווה. וראוי לזכור, כי בארה"ב עצמה קשה יותר ויותר להרוויח מיליונים רבים, כיוון שאף העתיד הקרוב איננו בגדר ודאי.

בקיצור, מוטב לראות את כל הפרשה כמערכה ראשונה בלבד במחזה רב־מערכות, ולהתחיל להסיק מסקנות ממנה בלי לשכוח שעלולות לבוא הפתעות מחר, או בעוד חודש, או בעוד שנה.

בכוח התעוזה

הלקח הראשון הוא שכמעט אין גבול למה שמוכנים המנהיגים הסובייטיים לעשות כאשר הם שרויים במצוקה ממשית. אבל הם יעשו זאת רק בתנאי אחד — שתישמר יוקרתם בביתם.

הלקח השני: תעוזה ועמידה איתנה, לעתים עד כדי עקשנות, עלולות להיות רבות־ערך ורבות סיכויים של הצלחה, אפילו הן מראות בשעתן כשטות נאיבית.

מי היה מאמין לפני שנים אחדות, שהדרישה המשונה לקשור יציאת יהודים מבריה"מ בענייני שכר ואשראי תצליח? אך הנה הפך קשר זה לעינינו לגורם רב־משקל במדיניות הבינלאומית, המרבה להעסיק את הקונגרס האמריקני ואת אבות המדיניות האמריקנית.

מכל מקום, אולי עוד מוקדם להוציא משפט סופי על כל אלה. בחוגים יהודיים רבים באמריקה — שבלעדי תמיכתם הפעילה והרצופה לא היה הקונגרס מטפל בנושא טיפול נמרץ כל כך — נשמעים באחרונה קולות כי הגיעה עת לסיים את כל המבצע, כיוון שהושגה המטרה.

למרבה המזל לא נתקבלה גישה זו, והיא נדחתה מכל וכל. נתקבלה הדעה ההפוכה, שאנו עומדים רק בראשית תקופת המבחן האמיתי. הנשיא פורד, שר החוץ קיסינג'ר, אישים אחרים מאבות המדיניות האמריקנית יכולים להאמין, שכל מהלך ההיסטוריה בעתיד תלוי כעת באישור הצעת חוק הסחר; הבנקאים, אנשי הנפט ובעלי התעשיה יכולים להאמין, כי השוק הסובייטי יכול להציל את ארה"ב משפל כלכלי. אין ליהדות אמריקה שום סיבה להתנגד להשקפות ולתקוות האלה.

תרמיות בסיטונות

להיפך, אם תיהנה בריה"מ מאשראי אמריקני, מסחורות אמריקניות, מטכנולוגיה אמריקנית, אולי תתפתה יותר — על כל פנים שנים אחדות — להיצמד בנאמנות רבה אל תנאי ההסכם הבלתי כתוב, ותהיה מעוניינת יותר לקיים את תנאיו היסודיים פחות או יותר. ואולי גם תהיה אפשרות להבקיע אל שטח חדש או לתקן הפרות של התחייבויות קודמות.

אולם כל אלה מותנים בתנאי אחד: שיהיה מעקב צמוד ומדוקדק אחרי תנאי החיים והעבודה של יהודי בריה"מ, אחרי התנאים שבהם הם מחליטים לצאת, עוברים את ההליכים הפורמליים המסובכים, מתקיימים בתקופת הביניים הקשה, ולבסוף — איך הם יוצאים.

דבר אחד איננו מוטל בספק. למרות הבטחותיהם של ברז'נייב, גרומיקו ודוברינין, למרות כל ההסתמכויות על החוקה הסובייטית ועל החקים „דמוקרטיים" אחרים, יהיו תרמיות בסיטונות, יהיו נסיונות סיטונאים, צלחים או כושלים, להפר את דברו ואת רוחו של ההסכם הבלתי־כתוב — להפר אותו במוסקווה ובקייב, בווילנה ובקישינוב, בריגה ובטביליסי.

הנשיא פורד והפלשתינים

מאת שמואל שגב
סופר „מעריב" בוושינגטון

לקראת ביקורו של יגאל אלון בוושינגטון ריכך הנשיא את התבטאויותיו בעניין אש"ף ● בישיבת המועצה לבטחון לאומי חזר קיסינג'ר ואמר כי לא חל שינוי במדיניות ארה"ב לדחות הכרה בערפאת ולראות בישראל ובירדן את שני הגורמים היכולים לפתור את בעיית הפלשתינים, וכי ארה"ב מצפה שישראל תצעד לקראת חוסיין.

מסיבת העתונאים של הנשיא פורד, ששודרה בטלוויזיה, והראיון שלו עם שבועון החדשות „ניוזוויק", שפורסם ביום ב' השבוע, הניחו יסודות לביקורו של שר החוץ יגאל אלון בוושינגטון בשבוע הבא.

מאז פורסמה הודעת יגאל אלון שואלים עצמם דיפלומטים, פוליטיקאים ופרשנים בוושינגטון במה יבוא שר החוץ של ישראל לבירת ארה"ב, ובאיזו מידה תנסח ישראל הצעות אלטרנטיביות ממשיות להכרה שניתנה כמעט פה־אחד לאש"ף כנציגו הלגיטימי והיחיד של העם הפלשתיני.

על סמך שיחות פרטיות עם פקידי רשות אמריקניים ועל סמך קטעי מידע ממקורות שונים, אפשר לקבוע במידה רבה של ודאות, כי ההצהרות השונות, שגרמו המיהה בישראל והוליכו להסקת מסקנות מרחיקות לכת, לא נועדו לבשר שינוי קרוב במדיניות האמריקנית. לעומת זאת, הן נועדו להיות מעורפלות ככל האפשר כדי להשאיר את כל האופציות פתוחות בכל הכרוך במזרח התיכון.

אך נוכח התנגדותו האישית של שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר לגישה מעין זו, ובעיקר נוכח התנגדותה של ישראל, נאלץ מימשל הנשיא פורד לאשר, לבסוף, את עמדתו בהצהרה שאינה משתמעת לשתי פנים ואינה מותירה ספק לגבי העמדה האמריקנית כלפי אש"ף.

מסיבת העתונאים של פורד השבוע מעידה, לדעת פרשנים בוושינגטון, כי אין בכוונת ארה"ב לכפות על ישראל משא־ומתן עם הפלשתינים והמימשל מעוניין להניח לתמרות האבק שחוללה ועידת הפסגה הערבית ברבאט לשקוע, כדי לאפשר לחוסיין מלך ירדן לשוב להתייצב במרכז הבמה של השיחות על עתיד יהודה ושומרון.

רוב הפרשנים בוושינגטון סבורים, כי בחלוף הזמן תפקע שלפוחית־הגאוה של אש"ף, וכל הממשלות הערביות ואף הפלשתינים עצמם יבינו כי אין בדעת ארה"ב ואין אף בדעת בעלות־בריתה, ירדן וישראל, לשחק על פי התסריט שחיברה ועידת רבאט, ותקוותם היחידה של הערבים לקבל חזרה ולו רק חלק של השטחים שאיבדו במלחמת ששת הימים תלויה במגעים בין ישראל ובין ירדן.

ההתבטאות האמריקנית הראשונה בדרג גבוה היתה במסיבת עתונאים שערך הנשיא פורד לפני כשבועיים. אז אמר בתשובה על שאלות עתונאים, כי הוא משוכנע שאפשר להשיג התקדמות בשיטת צעד אחר צעד, אך הוסיף כי באשר לעתיד יהודה ושומרון יהיה על ישראל לשאת־ולתת עם ירדן או עם אש"ף.

מכה לאש"ף

תוך התעלמות מפניות ישראליות ובקשה אישית של קיסינג'ר, סירב הבית הלבן לתקן הודעה זו, ובתשובה על שאלה, אמר דובר הבית הלבן: „אנו סומכים ידינו על הודעתנו הקודמת".

אך הדברים השתנו בתכלית כאשר שב קיסינג'ר מסיורו השני במזרח־התיכון בחודש שעבר. בהיותו משוכנע שסיוע בהקמת מדינה פלשתינית על הריסות הממלכה ההאשמית בירדן לא ישרת את האינטרסים האמריקניים, ובהיותו בקי במידת ההשפעה הסובייטית המכרעת על אש"ף, הסיק קיסינג'ר עד מהרה מסקנה כי הכרה אמריקנית באש"ף תגרום נזק למדיניות האמריקנית במזרח התיכון, ועל כן אין בשום פנים להנהיג שינוי כלשהו במדיניותה העקבית של ארה"ב, הדוחה הכרה ביאסר ערפאת וממשיכה לראות את המלך חוסיין ואת ישראל כשני הגורמים היחידים המסוגלים לעשות יד אחת בפתרון בעיית הפליטים.

השקפה זו הציג קיסינג'ר לפני המועצה לבטחון לאומי של המימשל, המתכנסת מדי יום ה' בבית הלבן, ובה משתתפים בדרך־כלל שר ההגנה והאוצר, יו"ר ראשי המטות המשולבים ומנהל סוכנות הביון המרכזית (סי.איי.אי.).

המצפים להיבנות מחילוקי הדעות שהיו בעבר בין קיסינג'ר ובין שר ההגנה ג'יימס שלזינגר נידונו לאכזבה גדולה. שר ההגנה הביע תמיכה שלימה בהשקפות שר החוץ בנושא זה והצהיר באוזני כל, כי הפנטגון מתנגד בתוקף להקמת מדינה פלשתינית, העלולה רק להפוך את העולם הערבי לקיצוני עוד יותר על חשבון האינטרסים האמריקניים.

בשורה לישראל

מסיבת העתונאים של הנשיא פורד בפניקס, במדינת אריזונה, ששודרה בטלוויזיה בחודש שעבר, כבר שימשה רמז לנקיטת עמדה אמריקנית נוחה יותר בשאלת הפלשתינים. למרות בדידותה הכמעט מוחלטת בהצבעות באו"ם, ולמרות הצלחות אש"ף באונסקי"ו ובארגונים בינלאומיים אחרים, אמר הנשיא פורד במסיבת העתונאים כי את ההחלטה בעניין השתתפות אש"ף בוועידת השלום בז'נבה יש להשאיר לצדדים עצמם, וארה"ב אינה יכולה לכפות את עמדתה על הצדדים.

אך בראיון שלו עם „ניוזוויק" השבוע ובמסיבת העתונאים שלו ביום ב' הרחיק פורד לכת עוד יותר. הוא אמר, כי עניין ההכרה ההדדית של ישראל באש"ף ושל אש"ף בישראל לא הועלה כלל לדיון בשיחותיו עם ליאוניד ברז'נייב בוולדיבוסטוק. הוא אמר, כי ישראל הצהירה על אי־נכונותה לשאת ולתת עם אש"ף, ולארה"ב אין כל דרך לכפות עליה מו"מ כזה.

פרשנים בוושינגטון הזדרזו להסיק את המסקנה, שהודעות פורד בנושא זה מהוות בשורה ברורה לישראל, ערב ביקור אלון בוושינגטון בשבוע הבא.

לפני שהשמיע הנשיא פורד את דבריו סברו פרשנים, כי בשתי פגישותיו עם קיסינג'ר — ביום ב' וביום ג' בשבוע הבא — יתבקש יגאל אלון לפרט אילו תוכניות יש לישראל בעניין הקמת הנהגה פלשתינית מקומית ביהודה ושומרון, ומה תהיה עמדתה אם ייכשלו מאמציה אלה. עתה, אף שאין כמעט ספק כי הבעיה הפלשתינית תהיה אחד הנושאים שיידונו בשבוע הבא, משוכנעים כמעט הכל שארה"ב לא תלחץ על ישראל להציע הצעות מדיניות בקשר לפלשתינים.

נוצר רושם, שדעת וושינגטון נוחה מן הצעדים שעשה המלך חוסיין באחרונה, בהתנערו לכאורה מכל אחריות לגורל יהודה ושומרון, אף כי למעשה השאיר את כל הגשרים פתוחים אל הפלשתינים הרבים היושבים מעברו המערבי של הירדן.

חוסיין ב„מארב"

בהחזירו ארבעה שרים פלשתינים לממשלתו, ובהפקידו את ענייני יהודה ושומרון בידי שר הכספים, לא התנער מלך ירדן — לדעת וושינגטון — מאחריותו לפלשתיני השטחים, אלא „הציב מארב" שבו הוא מתכוון לשעת כושר לחזור אל דיון השטחים בעת שייתבהה מידת־התמיכה מצד הפלשתינים ומצד המדינות הערביות השונות.

פקידי רשות אמריקניים משוכנעים, כי יאסר ערפאת, אף שהוא נהנה מתמיכת מוסקווה, דמשק, אלג'יר, טריפולי וגורמים קיצוניים אחרים בעולם הערבי, יאלץ להתקשר עם חוסיין ולהפקיד בידיו את המו"מ עם ישראל.

לפיכך לא יתרכזו שיחות קיסינג'ר־אלון בשבוע הבא במציאת אלטרנטיבות, אלא בשאלה כיצד לעמוד איתן ולמנוע סחף בעמדותיהן הנוכחיות של שתי המדינות.

ארה"ב משוכנעת, כי תהיה גדולה ככל שתהיה הצלחת אש"ף בזירה הבינלאומית, הפלשתינים הם שיבינו ראשונים כי לא יאסר ערפאת הוא האיש ש„ישחרר" אותם משלטון ישראל, וכי הסיכוי היחיד שלהם לזכות באוטונומיה טמון בהקמת פדרציה עם ירדן.

נראה, איפוא, כי אף שאין הוא מודה בזאת בפומבי, מצדדת ארה"ב בשיבה אל התוכניות הישנות של המלך חוסיין להקמת פדרציה משני עברי הירדן, תוך מתן מידה גדולה של אוטונומיה לפלשתינים, השארת הקשרים הכלכליים שלהם עם ישראל בעינם וקיום גשרים פתוחים בין ישראל ובין הפדרציה הירדנית.

פקידי רשות אמריקנים מודים, אולי מוקדם מדי להחזות נושא זה בפומבי, במיוחד נוכח ההצלחות שקצר אש"ף באחרונה והתמיכה התקיפה שמעניקה לו מוסקווה, אך סבורים שכאשר יתגלו לעין־כל סימני ההתפוררות הראשונים בעמדת הפלשתינים, ינסה חוסיין להחזיר את הצעתו והפעם היא תזכה בתמיכה ממשית יותר מצד ישראל.

בוולאדיווסטוק לא היתה כל „פריצת־דרך"

האמריקנים לא דרשו מהסובייטים ביטול „פוליסת־הביטוח" שנתנו לערבים שיתערבו לטובתם במקרה של מפלה

מאת פרופ' ע. פרלמוטר

ועידות פיסגה אינן מכשירים ליצירת מדיניות. במקרה הטוב ביותר תכליתן של ועידות פיסגה הוא מיסוד ופורמאליזאציה של מדיניות קיימת. לכן רוב ועידות הפיסגה הן טכסיות.

תכלית אחרת של ועידות פיסגה — על כל פנים כפי שראו אותן מימשל ניכסון ומימשל פורד — היא לשמש בארומטר למדידת יחסי מתיחות — ורגיעה בין מעצמות־העל. ועידת פיסגה היא מועדון אקסקלוסיבי של מעצמות־העל: אמנם אין יוצרים שם מדיניות, אלא ששני היריבים הענקיים בוחנים זה את הלך רוחו של זה לקראת גיבוש מדיניות בעתיד; ובייחוד התכלית היא קיום אווירה בינלאומית נסבלת, שמכנים אותה „דטאנט".

ועידת ולאדיווסטוק איננה יוצאת מכלל זה, פרט לעובדה שזו היתה פגישתם הראשונה של הנשיא פורד ושל מר ליאוניד ברז'נייב. בלי שום ספק לא היתה זו פגישה של תמימות דעים. למרבה ההפתעה הגיעו — כך מודיעים על כל פנים — לכלל פריצת דרך בתחום הפיקוח על החימוש, כעין הדברים שאמר שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר.

אני מטיל ספק חמור בטענה זו. אנשי מערכות ההגנה של בריה"מ ושל ארה"ב עדיין לא הגיעו לכלל תמימות־דעים — בין אלה לאלה וביניהם לבין עצמם בתחום הפיקוח על החימוש, במידה שאפשר יהיה לראות את ועידת ולאדיווסטוק כציון דרך ביחסי בריה"מ וארה"ב.

הסובייטים לא ויתרו

אדרבא, כאשר אנו בודקים, איך טיפלו שם בנושא המזרח התיכוני, אנו מוצאים, כי בין שני האישים היתה תמימות־דעים מעטה מאוד — או לא היתה תמימות־דעים כלל. הסובייטים לא ויתרו על שאיפותיהם הנמרצות להתערבות במזרח התיכון (כפי שמלמדת תמיכתם בסורים ובאש"ף). שעה שארה"ב תובעת מו"מ מדורג, צעד אחר צעד, מתעקשת בריה"מ שיש לכנס את ועידת ז'נבה. כלומר, מר קיסינג'ר והנשיא פורד לא הצליחו לשכנע את עמיתיהם הסובייטיים שעליהם להנמיך את רמת שאיפותיהם במזרח התיכון.

מצד אחר, ד"ר קיסינג'ר איננו מאושר בביותר, כאשר לוחצים עליו, כי יוציא מידיו את המונופול על המו"מ המזרח־תיכוני. כי זו המשמעות של ועידת ז'נבה: הסובייטים דורשים לא רק הכרת ארה"ב באינטרסים המעמיקים של בריה"מ במזרח התיכון ובאזור המפרץ הפרסי. לא היתה איפוא „פריצת דרך" לשינוי האוריינטאציות הנבדלות של שתי מעצמות־העל בוולאדיווסטוק.

הדיווח של הערביים על תוכנית אמריקנית־סובייטית למזרח־התיכון הוא פרי דמיונם הפורה. זוהי חוליה באסטרטגיה שלהם שתכליתה ללחוץ על ישראל למען תיסוג ותסכים לנוסחה משותפת בעניין אש"ף, נוסחה המותנית ביכולתה של בריה"מ לשכנע את אש"ף שיסכים להכיר בזכות הקיום של ישראל כמדינה עצמאית, כמחיר לכינוס ועידת ז'נבה, שם יוכלו הסובייטים לחתור לשוויון עם ארה"ב בתחום המו"מ המזרח־תיכוני.

תיזה זו של הערביים אין לה על מה להישען. נוכח העובדה, כי שני האישים בוולאדיווסטוק לא הגיעו לכלל שום נוסחה בעניין המזרח התיכון פרט להודיה לצורך שמעצמות־העל יגבירו את „תנופת" המו"מ וישככו את השאון אלי־קרב, שבמת מוועידת ראבאט.

ה„תיקרה" שאיננה

למרבה הצער, כאשר היתה לד"ר קיסינג'ר יכולת יוצאת מן הכלל להשיג הסכמה רצינית של הסובייטים על המזרח התיכון, כמחיר „פריצת דרך" בעניין הפיקוח על החימוש, לא לחצו לא הוא ולא הנשיא פורד על הסובייטים למען יתרמו תרומה לשם רגיעה במזרח התיכון.

וכי מה צריך היה קיסינג'ר לעשות? צריך היה ללחוץ את הסובייטים לאמור: אם הם חרדים כל כך מפני חוסר הרגיעה במזרח התיכון, שיקבעו „תיקרה" לחימוש סוריה ומצרים. בייחוד צריך היה ד"ר קיסינג'ר לאותת לסובייטים שארה"ב לא תשלים עם התוצאה של מלחמה ערבית־ישראלית חדשה במקרה שתתערב בריה"מ — וזאת לא עשה.

כי הערובה היחידה ליישוב הסיכסוך במזרח התיכון היא, שהסובייטים יבטלו אותה פוליסת ביטוח שהעניקו לערבים, שאם תפרוץ שוב מלחמה, לא זו בלבד שבריה"מ תוסיף לספק להם תחלופה לציוד־המלחמה שנשחק, אלא היא עשויה להתערב לימינם, אם תתפתח המערכה לרעת סוריה או מצרים או לרעת שתיהן.

שניים שנכשלו

כאן נכשל הצוות קיסינג'ר־פורד, הם לא אותתו לסובייטים את המשמעות האמיתית של דטאנט, היינו: אוניברסאליזאציה של מדיניות, שכבר נוקטים בהצלחה באירופה ובדרום־מזרח אסיה. זו הסיבה שלא זו בלבד שלא נמצאה נוסחה, אלא שהאמריקנים לא השיגו מבריה"מ הבטחות

(סוף בעמוד 40)

רגע, חושבים...

אם אתה זקוק למכונית חשוב הייטב:

- האם מחירה מתאים לתקציבך?
- האם הוצאות אחזקתה נמוכות?
- האם היא שומרת ערך לאורך ימים?

בקר בסוכנויות „פיאט" ובדוק את הדגם המתאים לך

המיגוון הרחב של דגמי „פיאט" מאפשר לך להחליט על רכישה נבונה, ולבחור מתוך המלאי הקיים את אחד הדגמים החסכוניים - דוגמת „פיאט 127" המרווחת במחיר של 37,450.- ל"י אשר אלפים כמוה בישראל.

לרשותך מבחר דגמים:

✶ פיאט 126 - השובבה הקטנה -594 סמ"ק
✶ פיאט 127 - החסכונית היפה -903 סמ"ק
✶ פיאט 128 - המשפחתית המרווחת -1116 סמ"ק
✶ פיאט 124 - הפופולרית הידועה -1198 סמ"ק
✶ פיאט 132 - הגדולה החסכונית -1592 סמ"ק או 1756 סמ"ק

סוכנויות „פיאט" ברחבי הארץ

✶ תל־אביב, „סוכנות מכוניות [illegible] בע"מ" — רח' יצחק שדה 30.
✶ חיפה, „מוטמך", רח' יפו 146.
✶ ירושלים, „גלדיך", שלומציון המלכה 7.
✶ באר־שבע, „ש.ת.ן.", הדסה 46.
✶ רמת־גן, „נחלאות קיזמי", ארלוזורוב 9.
✶ בני־ברק, „נחלאות קעם", ז'בוטינסקי 7.
✶ פתח־תקוה, „אלי שולרוף", פינסקר 21.
✶ נתניה, „דרכי שרון", הרצל 44.
✶ חדרה, „קריצמן", הנשיא 55.
✶ עפולה, „רכב הוד", שד' ארלוזורוב 3.
✶ נהריה, וינסקוביץ, תחנת הדלק געתון.
✶ טבריה, „ורדי", רח' הרמב"ם.
✶ קרית שמונה, „השרברב", טרומפלדור 23.
✶ רחובות, „רפפורט", הרצל 208.
✶ אשדוד, „סוכנות פיאט", הראשונים 112.
✶ אשקלון, „אוטו אשקלון", בנין מאר — ע"י העיריה.
✶ צפת, „מג'דיי", רח' חיפה.

FIAT

מנחם בגין ● תשובה למתחסדים מחוץ ומבית

(מאמר שני)

> „המכות הקשות שהוכתה ישראל בזירה הבינלאומית באו בימי הממשלה ,היונית' ביותר שהיתה לישראל מיום תקומתה"

א.

במאמרי הקודם, מ־לפני שבוע, ביקשתי להתבונן בהחלטותיה האנטי־ישראליות של ...רת או"ם והגבתי על מי־... מהתחסדות של נציגי ה־...ים אשר הצביעו בעדן, או ...נעו מן ההצבעה, או מתאו... למחברן האמיתי, ערפאת, ...ניסו להציגו כלוחם על ענ־... צודק בהשוואות אנטי־...סטוריות, המחללות את ...ון של מלחמות שחרור.

...הסטוריה היא מידה מגונה. יש ...ב עליה גם אם היא באה מבית, ...מבוכה השלמה, כלפי חוץ ופנים, ...צדק. מכאן הכותרת הנוכחית, וה־... המשלים את קודמו. לעת משבר ... לומר לעם את האמת ולחזק את ... שני הכלים האלה שזורים ... במשטנו; אין להפריד ביניהם. ... יעשה מישהו את עמו מבחינת ... בדות ומדיניות, הוא ייצור בקרבו ...ייה מסממת, אשר התפכחות מ־... תמיד מבוכה מרה או יאוש .... אבל האמת על מצב קשה, ה־...ת לעם, צריכה להיות מלווה ...י אמונה כנה כי יש לאל ידו ... במבחנים ולהתגבר על ה־...ים. תמיד יש לזכור, כי רוחו של ... היא עצמה הינה גורם חשוב, ...זים מכריע, במאמץ או בתהליך ... התגברות. על אמת זו למדנו, ...ילה או להיטב, מתוך ההבנות ...

...1938 רוחו של העם הצ'כי מתו־... האויב מצפון מקבל מהלומות ...ה קשה; אומה קטנה, מגויסת, ...יה כולכת, אומרת לו לאו מוח־... מתכוון. כל ...עמים בני־ה־... מיישרים גבם מול האימתן, ...הגים, מברלין. אבל בחודשי ... של השנה ההיא נעשה ברטום ...יד בלתו נגפני של העם המוש־... באיומים. מלווים בלחצים, ה־...לים ביחוד על־ידי ידידים. ...ראת ספטמבר נשברת הרוח, באה ...ה הממשלה, מהלומה הנרגבית ...לה, המנספת, אמנם בלבונים ...ם, עד איום זוה. אם להשתמש ...אי ביטוי אפשר לומר, כי מבר־... הרות היו במאי ובספטמבר 1938 ... שני עמים צ'כיים.

...ב אחר. השחור בבריטניה בימי ... הפיצוי מאגטיגה, אשר צ'רצ'יל ... לא מפלה, לא נצחון, אלא כני־... מצלחת, בהוסיפו, כי בנסיבות ...חות אין מנצחים במלחמה... רוח ...ות אדירה קמה בקרב העם ...ל, והיא איפשרה לו לעמוד בכל ...ים הקשים עד בוא יום הגבי־... ואצלנו? באילו מבחנים, מן ה־...ם ביותר, לא עמדנו בשנות ה־...ים? אבל הרוח, שפעמה בקר־... הייתה נפלאה, בלתי שבירה —

ב.

היו הצהרות למדיניות הישר־אלית אומרים לעם את האמת, ...צגינים ביוחמם כי בחודשים ה־...ים היו מכות קשות מנת חלקנו ... הבינלאומית. בהצביעם על עוב־... בלא נסיון ששפוש, בכנות ובר־..., היו צריכים להוסיף ולהסביר ... כי אם נעמוד איתנים ונפעל ... יש לנו סיכוי ממשי להתגבר ... מכשולים שהושמו על דרכנו. ... דוברינו הרשמיים אינם נוהגים ... שני הכלים הטובים, שהוסברו ... הקדם. הם יוצרים רושם מטעה ... לא קרה דבר, כי הכל כשורה. ...ד לעתיד, יש „פתרון" אחד בי־...תם, והלא הוא נסיגה בלי שי־...אר בשפה ברורה, אם כי לא נעי־... של המציאות, קירוב צבאות ערב ...י המדינה תוך השארת מצב ...מה על כנו, וידיעת השאיפה ה־...רת של האויב, מעודד מאוד... ...ע לעולם לא נקרא להתבטלות ... החלטות עוינות של מוסדות ...ומיים. אבל גם לא נציע לצי־... התייחס אליהן בזלזול. אין לך־...ר הן חסרות משמעות, ביחוד ...ברונן. יש בהן כדי ליצור, או ...יק, דעה קדומה כלפי מדינת ...ים. מן הצד האחר הן מגבירות ... התחייבות של הממשלות, אשר ... ביתנה התמיכה בהצעות והחל־... אנטי־ישראליות כלפי אויבינו. ... לזכור היטב כיצד התפתחו ...ים בארגון אחדות אפריקה. מאז ... להתקבל החלטות עוינות לנו בי־...ת איס־אבבה תבעו הערבים מן ...ות האפריקניות כי הן יישמו ...ות אלו בכנסים בינלאומיים ...ם, במיוחד באו"ם. לא מייד היתה ... להביעה זו. אבל עם הצטב־... ההחלטות והתרפתן באה העת ...ת הלבשת האפריקנית, ברובן, ... את הסיכון הערבי כי מה ש־... בהחלטותיהם מחייב אותן ב־...ים אחרים.

...צרת האו"ם מתקבלות באחרונה ...ות בעלות הוכן עויין לנו. ברוב ... לעתים כמעט פה אחד. הוכר־... התמיכה מסילות התחייבות מר־... אם מותר לומר כך, על המה־... או מבצרות אותה. הערבים ...ים על המשמר. הם תובעים קיום ... התחייבות בהצבעות נוספות. אין ... בוודאי לא פשוט, לבטלה, ... לפעול בניגוד לה. כל ממשלה ...דלת לשמור על יוקרתה, על אמי־...

...סבירות ההצעות העוינות, על ...הזיון הפסיכולוגיות וממשמעותן ...נית, נושאת עמה חומרה שאינה ... לביטול על־ידי האימרה קלת ...: „הצביעו, אז מה?" עובדה ... כי החלטות כאלו, במהותן וב־...ן, כפי שנתקבלו באו"ם בחוד־... האחרונים, לא ידענו במשך 25 ... מאז הקמת מדינתנו. עובדה ...ינה יכולה להיות חסרת משמ־

ג.

עתה יש לשאול תחת איזו ממש־לה זכו אויבינו לתמיכה בינל־אומית רבה כזו, חסרת תקדים?

בשער בנפשנו, כי במחצית השנה האחרונה מכהנת בישראל ממשלה ב־הנהגת הליכוד, או ממשלה ליכוד ל־אומי, או אף קואליציה בראשותה של הגברת מאיר, או בהשתתפותו של מר דיין, כשר בטחון רב השפעה. בכל הערכים האלה, על ההבדלים היסו־דיים ביניהם, היה יוצא קול־אישום מן החוגים, המנהלים עכשיו את ענ־ייני האומה. יכולים אנו, בלא קושי מיוחד, ובמידה ניכרת של דיוק, ל־שחזר את תוכנו של האישום הכבד:

„זו הקשיחות ואלו תוצאותיה; זו העוקשנות וקללותיה. ראו כיצד כל ה־עמים, או כמעט כולם, פונים נגדנו. שימו לבכם להחלטות הקיצוניות, ה־עוינות ביותר, שנתקבלו נגדנו בר־באט, בז'נבה, בניו־יורק, באוטווה, בקראקאס ועוד. המדיניות העוקשת, חסרת הפשרות של ממשלת־הסטטוס־קוו הביאה עלינו אסונות מדיניים כ־בדים. היא דוחקה אותנו לפינה, לבי־דוד בלתי־מזהיר, למצב מסוכן מאד. תחת ממשלת הקשיחות היינו לתלויים לחלוטין, ממש לקליינטים, במובן ה־רומי, של מעצמה אחת. וגם בה יש כבר סימנים מדאיגים...

„אין פלא. המדיניות הבלתי גמישה של הממשלה הנוכחית לא יכלה שלא להביא עלינו את צרת הבדידות, את פניית העורף של דעת־הקהל העול־מית. היא הרפתה ידי ידידים, חיזקה ידי אויבים. אין ספק, לו היתה ה־ממשלה מוכנה לגמישות, לוויתורים, לפשרות, היה נמנע נצחונו המוחלט של אש"ף בועידת רבאט, בוודאי לא היתה עצרת או"ם מקבלת בהדרת את ערפאת, או מאמצת את עיקרי תוכניתו העיקריים בהחלטתה.

„אבל הממשלה, במדיניותה הבלתי־פשרנית, המבקשת להשיג לא את ה־מצוי בעולמנו המדיני אלא את ה־רצוי לה, דחפה את הערבים לדרישות הקיצוניות. עלינו להודות בפה מלא, כי המדיניות הקשוחה של הממשלה לא השאירה לערבים, למעשה, שום ברירה, לא נתנה שום עידוד למתונים. נהפוך הוא. היא עודדה את הקיצו־ניים בקרב הערבים לגבור על המתו־נים. היא אטמה כל אפשרות להסכם שלום המבוסס על פשרה הוגנת. היא התעקשה על ניסוחים שאבד עליהם הכלח. היא עמדה, בלא נוע, על ה־עיקרון של משא־ומתן ישיר בינינו ובין מדינות ערב.

„איזו איוולת! האם אפשר להשיג שלום בשיחות בלתי־ישירות, על־ידי שירותים טובים של צד שלישי, נוותר על הסיכוי לשלום? היא תבעה משא־ומתן על חוזי שלום — מה חשוב ה־חוזה? הן גם אותו אפשר להפר. השלום עצמו הוא העיקר, ואילו ממ־שלה זו דבקה בפורמולה מיושנת, קיצונית, בידעה היטב כי הערבים אי־נם רוצים אפילו לשמוע על חוזי שלום. אמנם, במרוצת הימים ויתרה הממשלה על „הקונצפציה" המשפטית הזאת, אבל במקומה נקטה נוסחה מאובנת אחרת; הצהרה על אי־לוח־מה.

„לשם מה דרושה לנו הצהרה כזו? האם לא די לנו באי־לוחמה למעשה, לתקופת־זמן מסויימת? אפילו לא הי־יה זו אי־לוחמה אלא אלמנטים מע־שיים שלה, היכולים אנו לסרב לנ־סיגה בסיני תמורתם?

„אבל הממשלה הלכה מנוסחה נוק־שה אחת לפורמולה קשוחה אחרת. ו־הנה התוצאות של מדיניותה הכוש־לת. העולם פונה נגדנו. אנו מאבדים ידיד אחר ידיד באפריקה, באירופה, באמריקה הדרומית. צאו וראו, נור־וגיה הצביעה נגדנו, דנמרק לא הו־שיטה לנו ידה, אורוגואי (!) הס־תפקה בהימנעות. אילו עוד הוכחות דרושות לנו, כדי להבין כי המדיניות של ממשלת השיתוק מוליכה אותנו מדחי אל דחי, ועלולה להמיט עלינו אסונות עוד יותר כבדים?"

עד כאן.

ישפוט כל קורא בלתי־משוחד, אם לא כאלו היו האשמותיהם של יריבינו הנכבדים, לו בחודשים האחרונים הי־תה פועלת בישראל ממשלה הקרויה ניצית. אבל עובדה היא, כי את ענ־ייני המדינה מנהלת הממשלה „ה־יונית" ביותר מאז מלחמת ששת ה־ימים, אם לא מאז היווסד עצמאותנו. וכל המאורעות השליליים, המסורים בזי־רה הבינלאומית, התרחשו כאשר היא אינה פוסקת לסגת מעמדותיה המדי־ניות המוצהרות ומכריזה בקולי ק־לות, כי היא מוכנה לנסיגות מע־שיות נוספות לא רק בלי חוזה שלום, אלא גם בלי הודעה על אי־לוחמה.

לפי טבעה של התפתחות זו היו דוברינו חייבים לבדוק את הצהרותי־הם, לפשפש במעשיהם, לחפש דרך. במקום כל אלה הם נוהגים בהתחס־דות, ומוסיפים לחלק את העם לשוח־רי אופציות (להסכם שלום) ולנועלי־הן.

ד.

לא אכחד, אני כותב על חלוקה אוילית זו בזעם עצור. בזעם על שום מה? מחמת הציניות שבהטעיה. עצור מדוע? כי דווקא בימים קשים, לקראת מבחנים, יש לשמור על קור רוח המאפשר למחשבה להיות בהירה. כדי להוכיח את טיעוני לגבי הטעי־ה־בימינו אציג בלא הקדמות ל־מספר שאלות גלויות:

אבקש לשאול את ראש הממשלה, מר רבין, האם הוא מאמין, כי יש לו סיכוי כלשהו לקבל את הסכמתו של אסד להישארותנו ברמת־הגולן או, על פי אחת מהכרזותיו, להיותה של רמת הגולן חלק בלתי־נפרד של מדינת ישראל?

אין ספק, מר רבין אינו מאמין בכך. מאחר שהוא יודע מהי עמדתו של השליט הסורי לא רק למשמע התבטאויותיו הפומביות, אלא גם מ־שיחותיו האינטימיות עם ד"ר קיסינ־ג'ר. אבל באין הסיכוי האמור, מדוע נוטל לעצמו מר רבין את הנוהג של פותח אופציית השלום, ואילו בזולתו הוא מטיל את האשם בסגירתן? הן על כגון דא אמרו אבותינו: הפוסל, במומו פוסל. שאלה והנייה זו מופנות, כמובן, גם למפיצים המכריזים, גם ב־ימים אלה, כי מרמת־הגולן לא נרד לעולם, בשום תנאי.

יכול אני, ואולי חובתי האזרחית היא, להחריף את השאלה. ידוע למר רבין ולמר חלמי גם יחד, כי אסד מאיים, בגלוי ובסתר, שתחודש המל־חמה אם לא ניטוש את רמת־הגולן. יוצא, איפוא, על פי העובדות בשטח, כי ראש הממשלה ומוכיליו הנכבדים יביאו עלינו מלחמה נוראה בצפון, ה־עלולה להתפשט, בן־לילה גם לדרום. מדוע, איפוא, הם מנסים לחלק את העם לשוחרי שלום ולמביאי מלחמה, כביכול?

אבקש לשאול את שר התיירות, מר קול, האם הוא מאמין, כי יש לו סיכוי לקבל את הסכמתו של סדאת להכללת השטח בסיני, דרומה לאילת, עדי שרם־א־שיח', במדינת ישראל? מנהיג הליברלים העצמאיים אינו יכול, כמו־בן, להאמין בכך. הוא יודע, בוודאי חייב לדעת, מהי עמדתו של השליט המצרי, גם משיחותיו, בצל הפירמי־דות, עם מזכיר המדינה של ארצות הברית. יוצא, כי התעקשותו של שר התיירות על צירוף הרצף היבשתי בין אילת ובין קצה המפרץ חוסמת אופ־ציה להסכם שלום עם החזק ב־אויבינו.

אפשר להמשיך בניתוח ההגיוני ול־הגיע לכלל מסקנה, כי עמדתו של מר קול, כפי שבאה לביטוי באחרונה, תדחוק אותנו למלחמה בדרום, אשר בן־יום, או אותה שעה, עלולה להת־פשט לחזית הצפון, אולי אף לשתי חזיתות נוספות. מדוע, איפוא, אין שר התיירות וחבריו למפלגה מוחים נגד הטיעון המלאכותי „לאופציות", להחזקן פתוחות לרווחה, או לסי־גירתן ההרמטית?

אמשיך ואשאל את הממשלה כולה, איך היא תשיג הסכם שלום עם קאהיר ועם דמשק, אם תאחזו בכל כוחן מ־אחורי ארגוני המרצחים, אם היא מו־דיעה כי לא תסכים בשום אופן ל־הקמת „המדינה השלישית" בין הירדן ובין הים, ולא תנהל עמם בשום פנים משא־ומתן כלשהו, כפי שהחלטנו לפני שבוע בכנסת, על דעת כל סיעותיה הציוניות?

אם תוסיף הממשלה לעמוד על שני הכללים המדיניים הללו, לא יהיה מ־נוס, על פי האסכולה שלה, מן ה־מסקנה כי היא חוסמת אופציה להסכם הן עם נציגי המוטר — ברבאט ובני־אורים — של „הפלשתינים", והן עם המצרים והסורים, אשר העניקו להם את מלוא חסות הכרתם.

עובדה נחרצת היא, כי בקאהיר ובד־משק, ברבאט ובניו־יורק, אומרים אויבינו מדרום ומצפון, כי לעולם לא יהיה הסכם שלום עם ישראל אלא אם תחזיר את הזכויות החוקיות של העם הפלשתיני, כפי שהן מתפרשות על ידם בעקבות החלטתה של עצרת או"ם מספר 741. ובכן, איך תוחזק ה־„אופציה" פתוחה, מאחר שהממשלה שוללת משא־ומתן עם ערפאת והקמת מדינה בשליטתו כפי שהוחלט בכל בירות ערב?

הצגתי את השאלות האלו — אפ־שר, כמובן, להמשיך בהן עדי חומות ירושלים ושעריהן — לא כדי לקנטר אלא כדי לטהר את האווירה, לסלק כתם הטעיה מישראל, לגאול את ה־אמת. עת צרה ליעקב. למען ייושע ממנה אסור להטעות את העם. אסור לומר לו, כי בעוד אויבי ישראל לא יסכימו לתוכנית הליכוד, הם יתנו הס־כמתם לתכנית המערך. כזב הוא ה־טיעון הזה, ומטעה בתכלית. הוא יוצר אשליה. משום כך מסוכן הוא. הש־פעתו של האופיום המדיני מכרזת להלוף. העם עלול להתעורר אחר ב־סיבות נוספות, מסוכנות, ולראות כי המק מדיו הסיכוי לשלום יחד עם ריסוק בטחונו, חלילה.

אני מציג, איפוא, בדאגת אמת, את השאלה המסכמת: מדוע נוהגים דוב־רינו בהתחסדות? מדוע אין הם אומ־רים את האמת לעם הרוצה לדעת אותה, המוכן לעמוד במבחנים, ב־שומעו ובלומדו מהי שאיפת אויביו ומזימתם. מדוע, במקום לחזק את רוחו לקראת מבחני שנת 1975, הם מרדימים את עירנותו על־ידי דיבורי סרק, שאין להם כל כיסוי במציאות? הן חובה עליהם ללמוד, לפחות, מ־נסיון העמלות שלהם.

עוד לפני שנה תקעו בשופר גדול וקראו: ועידת ז'נבה היא הדרך לש־לום. היום הם זועקים חמס: ועי־דת ז'נבה תוליך למלחמה. אם במשך שנה בלבד מנופצת אשליותם, איך לא יתעוררו ממנה?

מלחמה אינה בלתי־נמנעת. עם או בלי ז'נבה. צה"ל מוכן וערוך מסוגל להרתיע את האויב מפני תוק־פנות מחודשת. אך ברור, כי שנת מבחנים מדיניים לפנינו. על מיפתנה, בטרם תבוא עלינו הצטברות נוספת של איומים ולחצים, נקרא לרצינות במקום ציניות; לכנות במקום הת־חסדות, ונחזק את רוחו של עמנו למען יגבר.

שמעון פרס ● העימות והמו"מ

הרוסים חשים שהרוחות במזרח ה־תיכון נושבות לכוון הרצוי להם. הגורמים באירופה זורמים לאפיקים המקובלים עליהם, ואין הם זקוקים לשימוש בכוח. אבל הם בהחלט רצו ליצור לחץ על ישראל על ידי אספקה מזורזת של נשק לסורים. הם רצו ליצור לחץ על מצרים על ידי זה שנתנו לסורים ולא נתנו למצרים. הם רצו ליצור לחץ על האמריקאים בזה שהם נתנו לסורים, לעיראקים ולגורמים שארה"ב איננה מסוגלת או איננה רוצה לתת. הסורים, שקיבלו את הנשק, רצו להבין עוצמה חדשה מתוך כוונות להשתמש בה כאשר הבעיה הסורית היתה כפולה — האחת כלפי מצרים והשניה כלפי פנים: כלפי מצרים הדילמה הסורית היתה, איך ליצור מצב שמצרים לא תנהל מו"מ בלעדי סוריה, או אלטרנטיבית איך ליצור מצב שאם סוריה תכנס למלח־מה שהיא לא תשאר בלי מצרים.

המצרים, אשר אולי העריכו באופן ריאלי את תוצאות מלחמת יום הכי־פורים, העדיפו ועדיין מעדיפים, אם כי במידה מופחתת, ניהול מו"מ בגר־סה של קיסינג'ר, צעד אחרי צעד, נושא אחרי נושא, ארץ אחרי ארץ. מדיניות זו של המצרים, הסורים וה־רוסים, שובשה ונוכלה לעת עתה על ידי שני דברים שבמידה מסויימת היו בלתי צפויים, משני קצות המתחנה: מצד אחד המאמץ של אש"ף לסכל כל קואליציה ערבית שאינה מושתתת על העמדה הקיצונית ביותר של אש"ף עצמה, בצד שני — המאמץ של ישר־ראל להשיב לעצמה במהירות מקסי־מלית את יתרונה הצבאי והאיכותי, גם בצורה מוחשית וגם בצורה מופ־גנת. המאמץ שעשה אש"ף משתרע על פני שלוש זירות שונות — הזירה האו"מית, הזירה הערבית והזירה כלפי ישראל.

●

כאשר לזירות האו"ם ולהחלטת ה־פרלאשיפית שנתקבלה בעצרת, אני זוכר באיזו עניקה נכנסה או המדי־נה וגם בתוכנו, גם אנשים אחראים בתפקידים מרכזים, כאשר התקבלה ה־חלטה על בינאום ירושלים. היום ב־איחור של 25 שנים אדם חייב לשאול את עצמו מה קרה להחלטת האו"ם, ומה קרה בירושלים, איזו החלטה מה־שנים התגשמה.

●

לגבי הזירה הערבית: בפנינו וגם בפני האמריקאנים עמדה בזירה מעי־יינת מאד: האם עלינו להשקיע מאמ־צים על מנת למתן את החלטת אש"ף, כמו שלמשל מיתנו את החלטה 242, או בעצם עדיף שתתקבל החל־טה קיצונית יותר עד אבסורדום. ה־אמריקאנים כמו רבים מאתנו העדיפו החלטה קיצונית „קלירקט" על פני החלטה מתונה; שהיא תהיה אנטי ישר־ראלית כמו כל ההחלטות, רק לבושה במוזלצות יותר יפות. אם על בקבוק רעל כתוב „רעל", הנה מהסכנה יורדת. איני אומר שזה נהיה טעים יותר אבל זה נהיה מסוכן פחות.

אני חושב שבסופו של דבר הקי־צוניות שבהחלטות האו"ם לגבי אש"ף מצנרת את המגרש הערבי שוב לקצה הצר, לפינה הקשה, של נטל הקי־צוניות הפלשתינאית שתחתה שקעה הדיפלומטיה הערבית זה 27 שנים ל־לא הועיל. עם כל חכמתה וחוכמי הה־שפעה — הדיפלומטיה הערבית בסך הכל לא יכלה להשתחרר מהנטל ה־פלשתינאי הזה, להפנות אמצעים ל־טפל בעניני פנים, או למצוא פשרה עם ישראל, אלא הלכה בדרך שהוב־בילה אל שום דבר. מבחינה זו העו־לם הערבי חזר לתמוך במדיניות של המופתי הירושלמי, וההבדל היחיד ש־אני יכול לחשוב בין המופתי לבין ערפאת הוא זה שבו בזמן שהמופתי קיווה להשמיד את ישראל באופן ודאי, ערפאת מקווה להשמיד אותה באופן הילוכי, הוא מופתי הילוכי.

העמדה הערבית הרחיקה את ירדן, לפחות בשלב זה, מהמצב של פארטנר למו"מ, היא סיכלה את הנסיון המצרי להשתחרר מהדרך הצבאית שלא השאי־רה לה פנים לעבור המו"מ המדיני, ובמידה רבה מאד אם אש"ף הצליח ל־הטיל על העולם הערבי את הקיצו־ניות שלו הרי שהעולם הערבי הטיל בתוך אש"ף את הפילוג שלו, פילוג שבא לידי ביטוי באופן בולט מאד במו"מ שהתנהל בין הפלגים השונים של אש"ף סביב המטוס בטוניסיה.

●

זמנה שנוגע לישראל: החלטה זו החזירה אותנו במידה רבה מאד ל־מצב היסוד, לוויכוח הבסיסי שבינינו לבין הערבים. ראשית זה ויכוח על שטח שנקרא פלשתינה, וכדאי לזכור את עובדות היסוד: פלשתינה של המנדאט היתה שטח שגודלו 140 אלף קמ"ר. הבריטים מסרו 110 אל־פים קמ"ר מרובעים למשפחה ההאשמית, לאמיר עבדאללה, כלומר 3 רבי־עית מפלשתינה ניתנו כבר מיד עם תום מלחמת העולם הראשונה לנחלת הערבים. ה־30 אלף קמ"ר הנותרים חולקו ב־1948 ע"י האו"ם ונקבעו ע"י המלחמה. לפי זה, מתוך ה־30 אלף קמ"ר, 22 אלף נשארו בידי ישראל לאחר מלחמת השחרור ו־6 עד 8 אלפים בידי הערבים. הויכוח על ה־שטח לפחות מוכרח לעמוד במסגרת ההיסטורית, אבל הויכוח השני איננו על השטח כי אם על זכות ההגדרה העצמית. אינני חושב שמישהו מאתנו רשאי לאסור או לאשר לאיזו אומה בעולם את דבר ההגדרה העצמית, כל עם יכול להגדיר את עצמו. השאלה היא, מי הוא הנושא הזכאי להגדרה עצמית, האם הערבים או הפלשתינ־אים, האם ישנה עצמיות פלשתינאית מסורתית, היסטורית, לאומית. האם האופי שלנו יכול לתת לה דבר כוח או לא.

ערפאת אומר באו"ם: „מספר תוש־בי פלשתין היה בתחילת העליה הציונית ב־1881 לפני גל ההתיישבות הראשון כחצי מליון נפש. כולם ער־בים, מוסלמים ונוצרים (הוא לא אומר פלשתינאים), מהם כ־20 אלף מיהודי פלשתין". זאת אומרת המושג פלשתין כולל גם יהודים, פלשתין זה מושג של ארץ, לא של עם, והוא מבחין שבפלשתין ישבו חצי מיליון ערבים ו־20 אלף מיהודי פלשתין ב־1881. כל אדם מאתנו שגם חייב לנהל את הויכוח ההיסטורי הזה צריך ל־שאול: האם ב־1881 היתה פעם עצ־מאות ערבית או פלשתינאית באר"י, אם הם לא מכירים בירדן? מתי ה־ערבים היו עצמאים בחלק הזה שיש־ראל יושבת? מתי היתה עצמאות ה־פלשתינאים שהתלישה הציונית הרסה אותה?

ציטטה מעניינת אחרת בנאום ערפ־את באו"ם היא זו: „העולם שואף שהמאבקים האנושיים יוקדשו למאבק בעוני, ברעב, בחולי ובאסונות ה־טבע". זו באמת פראזה, אמנם לא מ־קורית, אבל מקורית מאד כשהיא באה בפיו של ערפאת. כשאני מסתכל על מפת העולם כולו, אני שואל את עצמי איזה עם יותר מאויד להילחם בעוני, ברעב, בחולי ובאסונות הטבע מאשר העם הערבי. איזה עם זקוק למלחמה זו יותר מהערבים עצמם? העולם הערבי שיש לו 20 מדינות, 12 מליון קמ"ר מרובעים, שמונה אחוזים מכלל אדמת כדור הארץ, 60 אחוזים מהנפט, הימים, אוצרות טבע, ערוך של 45 ביליארד דולאר לשנה — מה הוא עוד זקוק על מנת להלחם בעוני, בחולי ובאסונות הטבע? אחד העמים הלא גדולים ביותר בעולם, אבל ודאי העשירים ביותר. ומה קורה בפועל? זהו עם אשר בראשו עומדים המנהיגים העשירים שבדורנו, ובתו־כו חיים האנשים הרעבים והעניים ב־יותר שבדורנו.

הוויכוח הבסיסי הזה הוא חשוב מאד, וכאן אבותינו מפסידים. אני שואל את עצמי אילו זה היה להיפך, אילו לעם היהודי היה 20 מדינות, 12 מיליון קמ"ר ים לא סוף, 60 אחוז מהנפט, פרספקטיבה לקבל במשך 8 שנים קרוב לאלף מיליארד דולאר, דבר ש־אין לאף עם אחר — האם אנחנו היינו כך לוחמים נגד מיעוט?

הקיצוניות האש"פית שקיבלה תווית של או"ם טרפה הרבה מאד קל־פים בעולם הערבי. אבל לא פחות מזה טרפה ישראל דווקא בצד הצבאי שלה. אני בטוח שאם הסורים הסכימו להאריך את המנדאט של כוח האו"ם בגולן, זה בין היתר נובע מתוך הער־כה מחודשת של כושרה הצבאי של מדינת ישראל. אני חייב גם להגיד ב־כל היושר: איני חושב שאנחנו עשינו תמרונים בשביל להפגין את כוחה של ישראל. בנינו את כוחה של יש־ראל כי חשבנו שהמדינה נמצאת בסכ־נה וזה היה מן ההגיון בכל שלב מה־שלבים, כלל הגיון הארוך.

●

במציאות מצב שעשה אדם במחנה הערבי שבדרך כלל מדבר הרבה אבל הוא שתק הרבה זמן, באמרו: „המל־חמה לא תפרוץ עכשיו. יש סיכוי ש־היא תפרוץ באביב. מצרים עדיין איננה מוכנה צבאית, וגם הסורים טרם עיכלו את הנשק שהם קיבלו. לישראל אינטרס לפתוח במלחמה כדי לפרוץ ממצבה המדיני הקשה, ודווקא עכשיו בידיעה שהסורים והמצרים לא מוכנים עדיין. ישראל לא מסוגלת לצאת למלחמה מבלי שיהיה לה קונ־צנזוס של דעת הקהל, ולשם כך דרוש לה טיעון מתאים. אם רק לא יעשו הסורים מעשה שטות כמו שתמיד צריך להביא בחשבון לגבי המשוגעים האלה, ואם לא תתפתח סכנה אחרת אשר יכולה לאפשר לישראל להתקיף את הערבים, וסכנה זו נובעת מאש"ף אשר אם ימשיך במעשיו בסגנון בית־שאן, ישראל תעשה את הצעד הזה".

כלומר, אותו מדינאי מסתכל על ה־מצב כתרשה חורפית, כלומר כמה חודשים אשר דרושים לעולם הערבי להתכונן מחדש, שכאילו ישראל מ־עוניינת לנצל את ההחלשה הזמנית של הערבים, היא עלולה להיות מוד־רות בניצול זה אם על ידי קיצוניות סורית ואם על ידי צירוף אש"ף. יכול מאד להיות שאת החורף אכן נבלה במו"מ מדיני, שבצד מתיחות צבאית יהיו גם מגעים מדיניים בינינו לבין לפחות מדינה ערבית אחת, אולי גם שתים. אבל אם עימות צבאי הוא ביסוד של דבר עימות בין הערבים לבין ישראל כאשר המעצמות הראשיות ממלאות תפקיד של כינור שני, במו"מ מדיני, הסדר הוא הפוך: ה־מעצמה הראשית, ארה"ב, היא אשר ממלאת את התפקיד של הכינור הר־אשון והצדדים הישירים בעצם מנגנים כינור שני.

שתי המעצמות משתתפות בעימות במזרח התיכון בכל אותם הדברים שהם גם ביסודו של דבר בעלי אופי כלכלי — נשק וכסף. גם האמריקא־נים וגם הרוסים עושים את זה, בשני הבדלים: הרוסים עושים את זה ב־קצב, בהיקף ובמידה שארה"ב לא יכולה לחלום עליהם, וההבדל השני: הרוסים עושים את זה רק כלפי צד אחד, האמריקאנים, אם כי איני יכול להגיד לגבי כל הצדדים, הם עושים את זה לפחות לגבי שני הצדדים.

אין ספק שבחורף הזה, עם המו"מ המדיני שבו ישתתפו ערבים, ישרא־לים, אמריקאנים ורוסים, אי אפשר להתעלם מזה, המפתח העיקרי זה גורל מצרים, כאשר האמריקאנים ב־עצם אינם יכולים לתת למצרים את מה שרוסיה נותנת להם, והיא לא יכולה לתת למצרים את מה שמצרים זקוקה לו. היא לא יכולה לתת למצ־רים כמויות של נשק כפי שהרוסים מסוגלים לתת, אם כי עכשיו לא נותנים, והיא לא יכולה לתת למצרים כסף כך שהכלכלה המצרית תשוקם. באופן עקיף אני יכול להגיד שמה שארה"ב יכולה להציע, וזה לדעתי מה שקי־סינג'ר מציע למצרים, זה לא כסף ו־נשק במקום הרוסים, היא מנסה לה־ציע למצרים את החסכון בצורך בנשק ובכסף. בעצם ארה"ב אומרת למצרים: אנחנו יכולים לעזור לכם להגיע למצב שלא תצטרכו להוציא מיליארדים של דולארים על נשק, ולחסוך את המי־ליארדים של דולארים אלו ולהשקיע אותם בפיתוח פנים ובחיזוק מעמדה הבינלאומי של מצרים עצמה, וזה כמובן על ידי זה שמנסים להגיע להסכם עם ישראל במידה לא מבוטלת על חשבון ישראל.

אם אנחנו ננהל מו"מ בחורף הזה, ננהל אותו לא רק מפני שאנחנו רוצים להגיע להסכם עם מצרים, ו־אנחנו רוצים להגיע להסכם עם מצ־רים, אלא בשל רצוננו לשמור על יחסינו ההדוקים עם ארה"ב.

אנחנו ננהל מו"מ כי אם אפשר לנהל מו"מ זה עדיף על מלחמה, אבל אנחנו גם ננהל מו"מ מפני שבמצב שקיים במזרח התיכון, עם כל הויכוח שיש לנו עם שתי המעצמות, כולל ארה"ב, אנחנו בהחלט מעוניינים ב־שמירת מערכת היחסים ההדוקה בי־נינו לבין ארה"ב, כאשר התביעות שלנו מאמריקה אינן כלל מבוטלות. בשביל לבנות את כוחנו הצבאי נהיה זקוקים לא רק לנשק אלא גם לכסף, וכאשר הרוסים שופכים כמויות כאלה של נשק וכסף לעולם הערבי, אנחנו זקוקים לעזרה, זה לא מחייב אותנו לקבל תכתיבים אמריקאנים. זה ב־החלט מחייב אותנו להתחשב בהם, ו־מותר להגיד את האמת. אם נוכל להגיע להסכם עם המצרים גם בשביל להוריד את המתח, גם בשביל לנהל מו"מ עם מדינה ערבית חשובה, גם משום שלארה"ב המזרח התיכון היום פירושו מו"מ, כמו שרוסיה פירושה מתיחות. אמריקה בכל זאת מובילה ל־כוון של שלום, רוסיה לצערי הרב מובילה לכוון של היפוך, כך שזה גם לא סותר את היעוד העיקרי שלנו.

●

גם בחורף הזה לא נפרד מהמלך חוסין. אין להתעלם משותפות האינ־טרסים בינינו. אי אפשר להסביר את מדיניותנו בשטחים בלי להביא בחש־בון את קיומה של ממלכת ירדן. ה־מדינה הערבית היחידה לדעתי אשר ברצינות חשבה וחושבת על הסדר עם ישראל, ואשר גם גילתה אומץ לב להלחם בטרור הבגלוי, אם כי מטע־מיה שלה, אבל כל מדינה פועלת על פי טעמיה היא ולא של זולתה. אני מקווה שכתוצאה מהמו"מ הזה גם נגיע להסדרים נוספים. איני רואה לא בחורף ולא בקיץ, לא בשנה זו ולא בשנה הבאה, שום אירוע של ממש צבאי או מדיני שישים קץ ל־מצוקותיה ולצרכיה של מדינת ישראל. אילו מישהו היה יכול להבטיח לי אחד משני הדברים — או שהעולם היהודי יהיה יותר גדול או שהעולם הערבי יהיה יותר מבוגר, הייתי אומר שיש סיכוי. אבל העולם הערבי שכל העושר שלו הוא חיצוני ולא פנימי, ועולם יהודי שכל העושר שלו הוא איכותי ולא כמותי, במצב של עימות והתנגשות ישראל תהיה במצוקות.

מוטב להגיד לעם ולצבא: רבותי, הנה נתכונן לדרך ארוכה וקשה, כ־אשר מגמת פנינו היא הידברות ו־שלום אבל כאשר בכוחנו לעמוד לפני איום צבאי ולא להבהל ממנו, ולא לפרוע ברך, האם צריך — לעמוד ולנצח בו.

מצאתי 3 מתפללים בביה"כ בקהיר

עתונאי יהודי־אמריקני, היושב בישראל, מבקר בקאהיר ✶ הצעירים מבין 400 היהודים, שנשארו במצרים, טרודים בענייניהם ואינם פנויים לעניני הקהילה ✶ אין ילודה ואין מוהל, אבל יש שוחט, אם כי אין רבנים

מאת ג'יי בושינסקי

בעל המאמר עתה זה חזר מקאהיר, בשליחות מטעם רשת הראדיו האמריקנית „וסטינגהאוז" והעתון „שי־קאגו דיילי ניוז". זוהי כת־בה מתוך סדרה, המתפרסמת ב„מעריב", על רשמיו מבי־קורו במצרים.

מקום למצוא מתפללים יש בבית הכנסת הקהירי המפו־אר „שערי שמים". אבל רק אר־בעה באו לתפילת ערבית של שבת, ואחד מן הארבעה — ה־כותב אשר שבועיים לפני־כן התפלל בבית־הכנסת „קרית־משה" בירושלים.

נוכחותו של האורח לא עוררה התרגשות אצל שלושת היהודים המצרים הקשישים — כמו היו רגילים להופעה זו. הם לא שאלו שאלות על מוצאו של היהודי האורח, גם לא לאחר שנתברר להם כי הוא בא מישראל. הת־נהגותם היתה שגרתית, ומן ה־שיחה שלאחר התפילה, ללא נו־כחות נציג השלטון המקומי, אפ־שר היה להבין שמצבם נורמאלי, ככל קהילות־ישראל בגולה.

הדובר היהודי היה יהודי זקן, כבן 75, ושמו אמיל פינטו, פעל־נרשת בנכסיה, המשמש בעל־תפילה באין רב וחזן.

פינטו, שאנגלית וצרפתית שגו־רה בפיו, דיבר כמתוך התנצלות על שנשארו במצרים כ־400 יהו־דים בלבד מתוך 100 אלף שהת־גוררו בה עד 1948.

השיחה נפסקה לזמן־מה כאשר נתברר, שמנין לא יהיה באותו ערב, ויצטרכו להתפלל ביחידות. נוסח־התפילה ספרדי, והניגון ה־עברי בפיותיהם של פינטו ושל חברו ששון, שעמד לידו, הצ־טיין בהוחשתו המזרחית.

לא קשה היה לחוש בכוונתם המיוחדת באמרם את הפסוק „אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" שבקריאת־שמע, אחרי המלה „מצרים" נאמרה ה־מלה „אמת", כדרך שאומרים ב־סוף הפרשה.

מיד לאחר התפילה, חזר פינטו אל השיחה, יושב על אחד מ־ספסלי־העץ של בית־הכנסת רחב־הידים. הבנין הוקם לפני כשבעים שנה, בהיות הקהילה היהודית במצרים חזקה ואמידה.

הבעיה העיקרית כיום, לדברי פינטו, היא מה לעשות בבתי־הכנסת המיותמים, מתוך בטחון שלא יסבו למטרות בלתי רצוי־יות.

„הרבנות מוכנה למכור שנים מבין תשעת בתי־הכנסת בקאהיר, בתנאי שלא יהפכו לבתי־בורס־קי או לבתי־מרזח פומביים", אמר. „רבנות" — היינו הקהילה היהודית המאורגנת, שכן אין עוד רבנים במצרים. הרב הראשי האחרון, הרב דואק, היגר ל־ארה"ב זמן קצר אחרי מלחמת ששת הימים. „אנחנו כעורפים, שבתי הכנסת יימסרו לידי מוס־דים, העוסקים בחינוך ובאומנה", אמר פינטו.

למעשה פועל במצרים רק עוד בית כנסת אחד — בהליופוליס, אחת משכונות העשירים של קא־היר.

היהודים הצעירים המעטים, ה־נמצאים במצרים — בני 20 עד 40 שנה — אינם משתתפים בחיי הקהילה. לדברי פינטו הם טרו־דים בלימודיהם או בעבודתם ה־מקצועית. אין זוגות צעירים, ו־לכן אין מוהל בקהילה.

מבין בעלי התפקידים היהודים המסורתיים יש רק שוחט, האפשר להשיג בשר כשר, אף על פי שאין רבנים לאשר אם השחיטה כשרה. „אנחנו בודקים בעצמנו", אמר פינטו.

מתוך הבעיות הכרוכות, המעי־קות על יהדות מצרים, לא הוז־כרו כלל הבעיות הקלאסיות: הפליה ורדיפות. להיפך, פינטו שיבח את הממשלה המצרית ה־נוכחית על יחסה הנאור אל ה־יהודים הנותרים. „מדי שנה שו־לחת הממשלה נציג לבית־הכנסת לתפילות ראש־השנה ויום כיפור, — אמר. — כך נהגה אף ב־1967". הוא הזכיר שהנשיא נא־צר שלח שליח, על אף הדיכאון שפקד את המדינה לאחר קרבות יוני.

פינטו ציין, כי הממשלה ליב־ראלית הרבה יותר כלפי הקהילה היהודית מאז עלה אנואר סאדאת לנשיאות. מדי פעם מופיעים ב־בית־הכנסת תיירים יהודים, ב־עיקר אמריקנים. ובמקרה אחד נמנו גם רבנים עם האורחים.

כאשר נשאל על מניעי יציאת־מצרים של ימינו, הסביר פינטו כי היהודים היגרו במשך 25 השנים האחרונות בגלל השינויים במבנה המשק, שהנהיג הנשיא נאצר: אנשי־עסקים יהודים לא ראו עתיד לעצמם, ועל כן הע־דיפו להגר לארצות אחרות.

למעשה היו שני גלי־הגירה עיקריים — הראשון לאחר הקמת מדינת ישראל ב־1948, והשני אחרי מערכת סואץ ב־1956.

על השאלה, מדוע הוא נשאר, השיב במלה אחת: „גורל". פינ־טו סיפר שעבד בבית־חרושת ל־אריגה עד לפני חמש שנים — הוא כבן 75 — ואיש לא הטרידו מעולם.

סיפור דומה היה בפי ששון, שלדברי פינטו עבד במשרד ה־חינוך המצרי, עד שהגיע לגימ־לאות לפני כשנה. הוכחה, שה־ליבראליזאציה הנוכחית נוגעת גם ביהודי מצרים, משמשת העובדה, שדרכונים מצריים ניתנו לאחרו־נה ליהודים. פינטו נשא דרכון חדש בכיסו, והראה אותו ב־גאווה.

הוא אמר שיש לו אח בצרפת ואחות בישראל, וכי הוא חפשי לנסוע ממצרים מתי שירצה.

באמצע השיחה נכנסה אשה בעלת חזות אירופית לבית הכנ־סת, להתייעץ בפינטו בעניין אי־שי. אחר כך הסביר, שאשה זו נולדה בפולין וניצלה ממוות בידי הנאצים בזמן מלחמת העולם ה־שניה תודות לגבר מצרי. אחרי המלחמה השתקעו יחדיו במצרים.

„הם חיו יחדיו עד לפני ה־מלחמה קודם בווינה, ואח"כ ב־קאהיר, — אמר פינטו. — אבל הוא נפטר לפני שנה. האשה נשארה במצרים, כי יש לה כאן עבודה בקונפקציה. היא איננה רואה סיבה להגר. לזוג לא היו ילדים".

על אף מיעוט הקהל בליל־שבת ציפו למנין, ואף למעלה מזה, בשחרית של שבת. ואמנם כך היה: חמישה־עשר גברים ו־שלוש נשים. „תמיד יש לנו יותר מתפללים בשבת בבוקר, — אמר פינטו, — והשיא הוא בראש־השנה וביום הכיפורים. אז יש לנו המאקסימום — מאתיים מת־פללים".

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

האסטרטגיה והטקטיקה של „המלחמה בשלבים" של סאדאת

מאת מוטי אשכנזי

המחבר, סרן (מיל.) מוטי אשכנזי, מפקד „בודפשט" המעוז הצפוני בתעלת סואץ בעת מלחמת יום־הכיפורים, היה חלוץ תנועת המחאה, שקמה לאחר המלחמה שריכז סביבו אלפים בהפגנה מול משרד ראש הממשלה בירושלים.

בסדרת מאמרים על „חברה בעימות מתמשך" מעלה מוטי אשכנזי את ראייתו שלו את מניעיה של מצרים להמשך המאבק בישראל, תוך „מלחמה בשלבים" — ואת האתגרים העומדים בפני החברה הישראלית במציאות שפתרון הולך לבעיה שמציבה הדוקטרינה המלחמתית המצרית.

יוזמה התקפית והפתעה, לחימה בשתי חזיתות לפחות, גרימת אבידות ופגיעה בכושר העמידה הכלכלי של ישראל הישענות על איום רוסיה להתערב ותלותה המוחלטת של ישראל בארה"ב — אלה העקרונות שעליהם מבסס סאדאת את מהלכו הבא

תצלום: מוטי אשכנזי במעוז „בודפשט" ליד התעלה

ביסוד המחשבה ה־מדינית שפיתח סא־דאת והכתיר בשם „המלחמה בשלבים", עומדת התפישה המחשבתית המאואיסטית, האומרת כי „אין צורך לנצח את האויב בקרב על מנת להביסו במל־חמה", ואשר פותחה על יסוד יחסם האדיש של עמי מזרח־אסיה, עתירי האדם, לחיי היחיד. במאבק בין עם אס־יני לעם שתרבותו „מערבית" קיים איפוא „קצר" מנטאלי; האחרון, על אף נצחונו בשדה הקרב, עלול להפסיד במל־חמה מתוך הנחה מוטעית שיריבו זקוק אף הוא להרפיה במלחמה בשל האבידות ה־מרובות שנגרמו לו.

דוגמה בולטת לכוונות תורה זו היתה מלחמת וייטנאם, שבה מוטטה מדינה זעירה את רצון הלחימה של המעצמה הראשונה בעולם, תוך ש־הפסידה צבאית כמעט בכל קרב והתנגשות חזיתית. כאשר „ספיגת" האבידות של הצד האמריקני בלט בחזיתותו לגבי זה של הצפון־וייט־נאמים, הכריע את גורל המערכה.

סאדאת ביסס את „תורת־השלבים" שלו על תפיסה מחשבתית זו, ב־הניחו כי לישראל עליונות צבאית בטווח הקרוב; פגיעותה ל„מחיר ה־מלחמה" רבה מזו של מצרים; היא תלויה צבאית וכלכלית בארה"ב; תמיכת בריה"מ בערבים מובטחת.

אשליית הטריז

הכרה זו מהווה אבן־פינה בתפי־שתו המדינית הצבאית של סאדאת ומכאן המאמץ שעשה ללמוד את נקודות התורפה של ישראל. ניתוח המחשבה הצבאית הישראלית ומימו־שה בהתנגשויות העבר הוליכו אותו לכלל מסקנה, כי ישראל משיגה את יתרונה במיקוד כוחה במאבק מרוכז בפרק זמן קצר ובשטח מצומצם לשם השגת הכרעה מהירה בחזית אחת, האפשרי בהתקפה כחזיתה והיכוה עוצמה בחזית אחרת, באופן שיה־רוס הכמותי של הערבים אינו בא לידי ביטוי בשדה הקרב.

לאור זאת הכיר סאדאת בחיוניות „התזית הכוחית" לצורך פיזור מא־מץ הלחימה הישראלי. נראה לי, כי ללא בטחון שסוריה תילחם לצידה של מצרים בבוא התנופה וללא השהייה בזמן (כבמלחמת ששת הימים), לא היה סאדאת יוצא למלחמת יום הכיפורים. תוצאות המלחמה האח־רונה בודאי הצדיקו והיזקו תפיסה זו.

הצלחתו של סאדאת לכונן יחסי אמון הדדי ושיתוף פעולה עם ה־סורים, שהולידה את הישגיו המדי־ניים במלחמת יום הכיפורים, צריכה לחייבנו ללמוד כי ההנחה שניתן לתקוע טריז בין מצרים וסוריה על־ידי ויתור טריטוריאלי למצרים — בהנחה שהדבר עשוי למנוע הצטרפות מצ־רים למלחמה ביוזמת סוריה — ב־אשליה יסודה. יש להניח, כי בעתיד הקרוב לא תבא אף אחת ממדינות אלו למלחמה לבדה בישראל, אך הצורך לשמור על כתר ההגמוניה בעולם הערבי, יחייב את סאדאת להתמיד במלחמה שלב אחר שלב, אפילו ייגרר לכלל הבא על־ידי סוריה.

נקודת תורפה שניה במערכה ה־ישראלית, שסאדאת ביקש לנצלה, היא פרק הזמן המינימאלי העובר מרגע ההתראה המלחמה ועד הפעלת המערכה הצבאית הישראלית במלוא עוצמתה.

חשיבות ההפתעה

בפרק זמן קריטי זה עומדים מול הצבאות הסדירים הערבים רק הכו־חות הסדירים הישראליים, ולפי הע־רכת סאדאת, שהוצדקה חלקית ב־מלחמה, מבחינתו, אין בידי כוחות ישראליים אלה למנוע השגת הישגים צבאיים מוגבלים שבהם אפשר להח־זיק עד שהמערכה המדינית הבינ־לאומית תכפה על הצדדים הפסקת־אש, שתמסד את ההישגים שהושגו בהתקפה בפרק הזמן הקריטי. מאחר שיש להבטיח שאמנם יושגו לער־בים פרק זמן סביר למיצוי כוחם היחסי בשטח, נודעת מבחינתם חשי־בות עליונה לגורם ההפתעה.

מן ההכרח להבין את הציבור ה־ישראלי ולגבש את אורח הערכתו באופן שתגובתו ברגע של התפתחות מפתיעה תהיה יעילה וקרת רוח. ל־הלן אעמוד על ארבעה מרכיבי ה־הפתעה: הפתעה ביחס לכוונות; הפתעה בזמן; הפתעה במקום; הפ־תעה באמצעים.

דוגמה להפתעה ביחס לכוונות היו הכנותיה של גרמניה הנאצית לפלי־שה לבריה"מ. ההחלטה לפלוש לרוסיה התגבשה כבר בשלבים המוקדמים ב־יותר של גיבוש המדיניות האימפ־ריאלית הנאצית, ואף על פי כן, ואולי בשל כך, קיימה גרמניה מע־רכת של שיתוף פעולה עם בריה"מ בתחומי החימוש ופיתוח מערכות נשק, שלא לדבר על כריתת הסכם אי־התקפה וחלוקת פולין בין ה־שתיים. הגרמנים הזרימו מידע מטעה למערכת הרוסית תוך הכוונת זרם הודעות דיפלומטיות מרגיעות. הד־הדהמה ברוסיה בפלוש הגרמנים הי־תה עצומה על אף מידע ברור ורצי־ני שהוזרם לבריה"מ ממקורות מהימנים ביותר.

מלחמת יום הכיפורים גם היא הי־תה דוגמה להפתעה ב„הרגעת" כוונת האויב, אף כי שונה כזו של הרוסים במלחמת העולם השניה. הערכת אמ"ן וגורמים מדיניים על כוונת ההתקפה היו קיימות תקופה ארוכה אך הוערכו בדרגות סבירות נמוכות בשל הגישה המקובלת שגרסה „חוסר הגיון" בקיום מלחמה שאין מטרתה נצחון צבאי.

תפיסה זו נגזרת בעיקר ממידע מטעה („דסאינפורמציה") שהזרימה מצרים (כגון „כשלון" המערכה הצבאית ה־מצרית בקליטת נשק חדיש והסתי־רות מלחמה רוסיות, ו„מהימנות" של ההנהגה המדינית והתבוננותה ל־הורכו בטיפול בנושאי פנים (כאילו ניתן בכלל לנתק נושאי פנים מנוש־אי חוץ).

משמעות השיקום

באשר להתפתחות מלחמתית בעתיד הקרוב והרחוק, יש מיגוון רחב של אפשרויות לטעות בהנחות, ויש ל־הניח כי המדינות הערביות ומצ־רים בראשן מעצבות אפשרויות כאלו כבר עתה.

גורמים בכירים בישראל מסייעים למצרים במלאכה זו בהצביעם על תהליך השיקום ואיכלוס של אזורים הסמוכים לחזיות כמלמד על כוונות האויב. אכן, ראש הממשלה ושר הבטחון מתחרים ביניהם ביצירת הד־הד מסעה זו, שעה שיחסם של ממשלת סוריה ומצרים לאוכלוסיות האזרחיות החוזרות לאזורים המשוקמים שונה בתכלית מהתפישה הישראלית של אחריות כלפי אזרחיה. יתר על כן, מצרים וסוריה יכולות לנסות למנוע בעד ישראל מלפגוע באזורים המשוקמים על־ידי איום בטילים ארוכי־טווח על מרכזי אוכלוסיה ב־ישראל, ולבצע מהלכים התקפיים תוך ניצול אוכלוסיה אזרחית כדי לסוכך על מהלכים צבאיים ומהלכים צב־איים.

בעוד ההפתעה בכוונות חלה ב־מישור האסטרטגי, מצויים רכיבי ה־הפתעה האחרים (פרט לאמצעי הש־מדה המונית כגון נשק גרעיני) ב־תחום הטקטי.

ההתראה לכוחות הצבאיים הסדי־רים בסוריה, במצרים וירדן תהיה קצרה מאד לאחר כוננות עליונה של יחידים אחרים בשל „כוננות תוקפנית" מצד ישראל. ההתראה לגבי ישראל תהיה קצרה ביותר, אם בכלל תבוא.

בשעות הבוקר המאוחרות תחל ה־התקפה הערבית המשולבת, שתש־ניק הישגים מקיפים ל־צבאות הערביים בתחילת המלחמה והישגים צבאיים במהלכי הסיום, אשר יוחשו על־ידי התערבות המע־צמות הגדולות.

צעדים התקפיים

לישראל ייגרמו אבדות כבדות ב־נפש יותר מאשר במלחמת יום ה־כיפורים בשל השיכלול באמצעי ה־לחימה והגידול הכמותי בהם. מורל הציבור, שייפגע קשות, יתערער עוד יותר בשל הגיוס המתמשך לאחר ה־מלחמה, שכן הצבאות הערביים ייסו־גו ולא יושבתו, ויהיה צורך להחזיק מספר רב של אזרחים למאבק ה־כוננות. התלות של ישראל בארה"ב תגבר ועמה הלחצים לוויתורים גדו־לים בשטח. התהליך הממושך יערער את החברה הישראלית ויפוטש את רצון הלחימה שלה ואת יכולתה לקיים עוצמה ב־10—15 השנים ה־באות.

שאלת ההפתעה היא איפוא נקודה תכפתה בהצלחתה של „תורת הלחי־מה בשלבים", ולכן לו היה קיסינג'ר ראש ממשלת ישראל, קיווה להזהיר שכבר הערה תבונה להיהודים מפ־לגיה ליד שולחן הדיונים זה יוזם צעדים התקפיים בשטח, כפי שעשה פעמים רבות במהלך הדיונים כנשאי ריה לשיגם במורכבותה של ארה"ב במלחמת וייטנאם — צעדים עצים „נץ" אמריקני לפניו לא העז ל־עשותם.

הציבור הפלשתיני הוא כיום ה־ציבור בעל ההשכלה הגבוהה ביותר בקרב המדינות הערביות. „אליטה" חברתית זו מייצאת חומר אנושי משכיל ומיומן לכל המדינות הער־ביות, אך בניה חוזרים תסכול של היותם אורחים מדרגה שניה בכל מדינה ערבית ועל שמדינות אלו עושות שימוש בבעייתם לצרכיהן.

ניגוד אינטרסים זה, שהוא חריף ביותר, אינו מגיע לכלל ביטוי בשל הזדקקותם של הפלשתינים לסיוע מדינות אלו בפתרון בעייתם ובהעדר מגע ישיר ואוהד מצד ישראל.

במסגרת „תורת הלחימה בשלבים" נועדו לפלשתינים שני תפקידים. אחד, חיצוני, הוא להוות גורם יוצר־הדמיה, שבעזרתו הופכת מצרים את דימוי העימות עם ישראל מהתנגשות בין מדינות לסיוע ל„מלחמת שחרור לאומית".

התפקיד האחר הוא להוות איום צבאי־בטחוני מתמיד על החברה ב־ישראל, המונע ממנה רגיעה נפשית ויכולת התארגנות בפרקי הזמן שבין מלחמה למלחמה. יש להניח, שב־תקופה הבאה יתפסו הפלשתינים מקום חשוב יותר הן כאלמנט צבאי הן כאלמנט מדיני אם לא „בכביל להתקיף את ניגוד האינטרסים בינם לבין ה„אפוטרופסים" שלהם.

ברגישות ל„מחיר הדמים" בולט השוני בין החברה היהודית בישראל לבין החברה במדינות העימות הער־ביות יותר מכל. אנו חברה מצומ־צמת בגודלה, ומשק רגיש לגיוס ממושך ופגיע בנקודות רבות (ריכו־זים תעשייתיים, תחנות־כוח, נמלים). ככל שמשך הגיוס ארוך כן מצטבר והולך אפקט הפגיעה בכלכלה וה־חברה מתקשה לעמוד בו.

הרגישות לחיים

כנגד זה, המשק במדינות הערביות, הסובל מעודפי כוח־אדם, נהנה מספי־גתם ממקיבת הצבאות, ומשך הגיוס הסדיר לחמש שנים ומעלה מאפשר שם החזקת מערך צבאי סדיר מוגבר בלא צורך בכוחות מילואים.

אך השוני העיקרי בין שתי החב־רות הוא בתחום הפסיכולוגי — ב־יחס לאובדן חיי אדם — מה גם ש־הגיוס הרחב, המקיף אחוז גדול של האוכלוסיה היהודית בישראל (לעומת 1—2 אחוזים במצרים ו־2—3 אחוזים בסוריה) יוצר מצב שאין בית, כמעט, שאינו קשור בקשר־שארים עם מגויסים. זכרון השואה באירופה ורצונם המוצהר של הער־בים לחסל את מדינת ישראל תורמים ליצירת החרדה האישית גם אצל ישראלים שאין להם קשר משפחתי ישיר עם מגויסים.

השיתוק החלקי של המשק בשל גיוס נרחב והפגיעה הכלכלית בחלק גדול של המגויסים מולידים בישר־ראל לחץ וחרדה חברתית ואישית. בתגובה הרגשית והתיפקודית מתבטא בבטא זה נטיה לתגובות מופרזות, בלתי־שקולות ובלתי יציבות. התגו־בה הקשה שלנו למספר הנופלים היא סימפטום מובהק לכך — מספר ה־נופלים במלחמות ישראל מאז מל־חמת השחרור ועד היום הוא כמספר הרוגי תאונות דרכים בתקופה זו, ובכל זאת האפקטים והתגובות ה־סוציו־פסיכולוגיים בשני המקרים שונים בתכלית (לתאונות דרכים אנו אדישים במידה מפליאה ואין הן מו־לידות בכבי להין וחרדה סיבוביים).

רגישותנו הגבוהה ל„מחיר המל־חמה" לא רק ידועה לאויבינו. אלא גם תופסת מקום נכבד ב„תורת ה־מלחמה בשלבים", שלפיה הפגיעה בחיי אדם מהווה גורם נכבד במערכת השיקולים המדיניים־צבאיים של סאדאת באשר לכדאיותם של מהל־כים התקפיים (כפי שאמר — מבחי־נת סאדאת — במלחמת „יום הכי־פורים").

יתרה מזאת, „תורת השלבים" מד־גישה את האפקט המצטבר של פגי־עה חוזרת ונישנית בנקודות התורפה של אובדן חיים ופגיעה במשק. אשר יוצר בהדרגה לחצים פנימיים חרי־פים בישראל, שיתבטאו בדרישה ל־וויתורים חיוניים ביטחוניים לערבים ללא כל תמורה ממשית, מתוך הנחה ש־ויתור עשוי לבנות צורך ב„השלום דמים" נוסף. הרגישות לחיי אדם והאפקט המצטבר שלה יוצרת גם רתיעה מפני יזום מהלכים התקפיים נגדיים, וכך נשארת היוזמה בידי הערבים בלבד, שינצלה בהפתעה ל־פגיעות נוספות בנקודה הישראלית הרגישה, וחוזר חלילה.

בלימת צה"ל

תהליך זה, שהוא ברור ופשוט, אינו מביא את השלום המיוחל אלא להיפך, גורם לנסיגה מתמידה של „הצד הרגיש" לאובדן הדרגתי של רצון הלחימה שלו, כפי שהוכח ב־מלחמת וייטנאם, עם שברה מדינה קטנה ובעלת פוטנציאל צבאי מצומ־צם את רצון הלחימה האמריקני על־ידי פגיעות „מצטברות" בנקודות רגישות.

בעלות סאדאת לשלטון עמדה ה־נגד עיניו העובדה, כי לבד מהיותה ספק נשק (הנשק הוא סיוע מגדי־לות, שכן, הוא מלבה מהיותו ה־מוליכה מאבטי היימוש כוגברים וחו־זר חלילה) אין בריה"מ יכולה להקים למצרים את עתודות מפעלי הפיתוח שלהם היא זקוקה. נסיונותיו להת־נער מתלות ארצו בבריה"מ ולעשות צעד ראשון בכיוון פוטנציאל ההון והטכנולוגיה של ארה"ב, לא נשארו ללא עידוד אמריקני.

אני סבור, כי גורמים שונים ב־ארה"ב היו מעוניינים ביצירת מש־בר במזה"ת, שישמש גורם מדרבן בפיתוח „תורת הלחימה בשלבים" של סאדאת, שמהלכה הראשון היה מלחמת אוקטובר. ארה"ב כעולם לא השלימה עם דחיקת רגליה מהמזה"ת על־ידי בריה"מ ועם חדירתה של זו לעולם הערבי, שהגיעה לשיאה ל־קראת סוף מלחמת ההתשה. משרד החוץ האמריקני עמל קשות לשכנע את נאצר, שבידי ארה"ב להעניק לו את מה שאין בריה"מ יכולה להעניק לו — „השטחים" ופיתוח רב ממדים (ההכרזה לרוג'רס היתה יותר מרמז למה שארה"ב עשויה להציע ל־מצרים).

יש להניח, כי קיסינג'ר, בתחילה כיועצו של נשיא ארה"ב ואחר־כך כשר החוץ, היה פעיל ביצירת ה־משבר. אמנם, ברגע זה אין הוכחות לכך, אך התיאוריה שלו בדבר טיפול ביחסים בינלאומיים על־ידי הבאתם לידי משבר תואמת את ההתפתחות בשטח. לפי תיאוריה זו, ישראל „חז־קה מדי" אינה מוכנה לפשרות (מדי־ניות „שב־ואל־תעשה" של ממשלת גולדה מאיר), אך ללא פשרה — שיושגו באמצעות ארה"ב — היתה נמשכת ומתבססת חדירתה של בריה"מ לאיזור, שמצב לא־שלום ולא־מלחמה בו נוח לה בייחוד.

יש להניח, שקיסינג'ר דאג להבי־היר לסאדאת שהפשרת הקפאון ב־יחסי שתי המדינות קשורה בחימום האוירה הצבאית באזור, שכן, מש־בר יאפשר לארה"ב לערוך שינויים במדיניותה במזה"ת. חיזוק להנחה זו אפשר למצוא בלחצה של ארה"ב לבלימת צה"ל לפני השליכו את הכנעת הצבא המצרי במלחמת יום הכיפורים.

התלות גברה

יש להניח, כי ארה"ב היתה ער־כה עבודה זו בשלבים יותר מוקד־מים אילו הצליחה ישראל למוטט את הצבא המצרי קודם לכן. אני בטוח לקבוע, שהכוונה כזו הנהה סו־כה בראש, בשם שאמכירה הצייה התעלה על־ידי צה"ל וכיתור הצבא המצרי היתה ברורה לקיסינג'ר כ־ראש. ארה"ב יכלה, לדעתי, להרתיע את בריה"מ מהתערבות ולאפשר ל־צה"ל עוד מספר ימי לחימה שהיו דרושים לו לפתות להשמדה אחת משתי הארמיות, דבר שהיה מקנה לישראל כוח מיקוח שונה בתכלית מזה שהיה בידיה בפועל בהיכנס הפסקת האש לתוקפה.

יש להניח, שבעתיד נדע יותר על חלקם של קיסינג'ר וניכסון במלחמת „יום הכיפורים", ובעקיפין, בסיוע ל־פיתוח „תורת השלבים". אך לפחות כיום נהנים השנים מהערכה רבה בישראל תודות לסיוע הצבאי רב־הממדים שהעמיק עוד יותר את התלו־ת של ישראל בארה"ב והפכה עוד יותר ל„עבד משחקי" פרי ארה"ב במדיניותה במזה"ת.

כאן סוף שנות השישים עומדת ארה"ב בתחרות כלכלית חריפה עם אירופה המערבית ויפן. האמצעי ה־כמעט יחיד לפגיעה בכוחו הכלכלי הגובר של יפן ואירופה היה שינוי קיצוני במחיר הדלק, אלא שכבעבר „קם הגולם על יוצריו" — מפיקות הנפט קבעו מחיר גבוה משהיה נוח לארה"ב והיא עצמה נפגעה מהמש־בר שתרמה ליצירתו.

מלחמת „יום הכיפורים" סיפקה ל־חברות הנפט הגדולות ולמדינות ה־נפט הערביות עילה ליצירת „משבר נפט". חברות הנפט הגדולות יצרו במתכוון מחסור על־ידי האטה ב־שיווק ופרסום עובדות מטעות (ה־עובדה שמדינות הנפט הערביות הת־לו לצמצם באחרונה את תפוקתן ב־של עודפי נפט בשוק מצביעה על כך). יתכן, שהעיתוי של מלחמת „יום־הכיפורים" בסופו של הסתיו לא היה מקרי — בחורף עולה צריכת הדלק וקיימים קשיים טבעיים ב־מערכת השיווק, והאפקט של האטה בהזרמת מוצרי הנפט גדול הרבה יותר.

החתירה לאסיה

התאריך שנקבע לוועידת רבאט ב־דצמבר העלה את שאלת השלב הבא ב„מלחמה בשלבים". חודשי החורף אינם נוחים מבחינת הערבים למל־חמה כוללת, שכן בחזית המזרחית, שזירת הלחימה העיקרית בה היא הגולן והבשן, מפריעים הבוץ, ה־גשם, הערפל והשלג לפיתוח מית־קפה רבת־היקף. אך עובדה זו עשויה להקנות לישראל הזדמנות לרכז את כוחותיה בסיני, להביס את הצבא המצרי ואחר־כך, בזמן נוח לה, ל־הכות בצבא הסורי.

מאידך, מאפשר החורף חזרה גר־סת של תרגיל „המחסור בנפט", כדי להשיג עיסקה אמריקנית־מצרית נוספת לצמצום נוסף של השפעת בריה"מ ולהתאמת מחיר הנפט ב־מדינות הערביות לדרישות האמריקניות תמורת לחץ כבד על ישראל לויתורים נוספים.

את ממדי האבסורד בעיסקת … בבחינת ישראל אפשר להמחיש בצורה הבאה: בשתי החזיתות עו… דים על גבולה של ישראל כ־5000 טנקים באיום מתמיד על אוכלוסיה של כשלושה מיליון נפש. אוכלוסיית ארה"ב גדולה פי 70 באוכלוסיית ישראל, הרי זה כאילו עמדו על גבולה של המעצמה הגדולה בעולם 350,000 טנקים רוסיים באיום מתמיד…

היתה מוכנה ארה"ב להסתפק בהבטחות סתמיות על „אי־לוחמה", שמא היתה דורשת פירוק … דראסטי בטרם היתה פושטת … כלישה, אילו עמדה היא מול … כזה?

על מנת שיתפתחו נסיבות למל… היבים להזדווג שני גורמים — … נות ואמצעים. אם מוינים הלד הפנים־ערביים את „תורת השלבים" בסעיף הכוונה, הרי בסעיף הא… צים כוינה אותה בריה"מ לש… ואכן, פיתוחה של „תורת השלבים" אינו אפשרי ללא תמיכת בריה"מ בערבים, צבאית ומדינית.

כצל ראשה של בריה"מ תלויה … הסינית. הרוסים חוששים, הן מלחמה קונוונציונלית הן מלחמה גרעינית. בריה"מ היתה שמחה הצליחה ליצור כתיזות בין סין את משכנותיה, והמזה"ת תופס מקום נכבד בחתירתה אל ה־מזרח אסיה. עד היום שירתה ה… חות במזה"ת היטב את חדירתו… אזור ואין להניח כי מרצונה תחדל מכך, ומה גם שהאיום מות עם סין עלול לרחף עליה רבות.

איום ההתערבות

הספקת נשק לערבים משרתת כרם סובייטי זה, והיא גם עסק משתלם בכמויות־עתק במטבע הזורמים למוסקוה מכיסן של …נות הנפט הערביות.

בנוסף על הספקת הנשק וה… לערבים, מגוררת את ישראל ל… חימוש מהיש שאין לו סוף, שאלת התערבותה הצבאית של בריה"מ לצד הערבים ברגעי … בעלם גדול, אך מבחינתם של … בים די באיום כזה כדי למנוע תבוסה כוללת. זהו גורם בשני המשך קיומה של „תורת המלחמה בשלבים" ועל ישראל למצוא ל… נה מתאים.

לדעתי, צריך המענה להשו… דאגה לאיזון המערכה; במקר… מלחמה לא להתור למוטט בש… שעה אחת את כל המערך הם… שבו קשורה בריה"מ, אלא את הקריטי ברגע נתון.

*

סאדאת רואה בהתנגשות ש… „יום הכיפורים" לא מלחמה … אסמורפית, מלחמה שהתוצאותיה … עות את יחסי העמים המעורב… באורח יציב לפרק זמן, אלא … אחד מקרבות המלחמה הגדול… מסורתה „החזקת גורם זה נגד של הקם הערבי הגדול". דימויה של מלחמה זו אל מא… מוסלמים בצלבנים והאם את הצלבנים".

לפיכך, לגבי הערבים אי… נצחון בקרב משמע המקובל (מעבר צה"ל ממצב של … ובחיות טקטית לעליונות טק… תוך פרק זמן קצר). נצחון … הערבים משמעו השינוי שחל … כוית צה"ל מבעל עליונות אס… מוחלטת לבעל עליונות טקטי… בד, כצבא המסוגל לכבוש … או זה, אך לא להשמיד את ה… הערביים ובוודאי לא למנוע … המדינות הערביות מלכפות ע… ראל ויתורים בשטח.

בסורה ההתנגשות המלחמתית בבחינת הערבים אינו ניצחון אלא בראש ובראשונה פגיעה בנקודות התורפה של ישראל… אבידות בנפש ושיתוק המשק. להוציא אלה יבואו לתוצים ה… של מדינות שונות, בעיקר ש… היב (שתלותה של ישראל בה… כלל שתגדל הזדקקותה לנשק אותם יכפו הערבים באמצעות … סתם בבקורות הנפט הצירה… הצבר ההון העצום שבידיהם.

הערבים והיוזמה

משישיגו הערבים את כל הנ… הניתנים להשגה ליד שולחן ה… יוזמו התנגשות מלחמתית נוס… והחזר חלילה — והדגש הוא; ביוזמת הערבים, שכן ככל … המלחמה" שהשלם ישראל יהיה יוהר, כן יבטחו הערבים — … — מפני מלחמה יזומה על־ידי … ראל.

בתהליך זה, שישולבו בו … ביניים שונים (שיתרמו הרוח… בדה לאשליית השלום הקרב), ישראל מדרע בכל מיתקפה על־ידי הערבים, שכן בבחינה יהיה הגיון בצעד כזה בכל; הודאי בשדה־הקרב, כך, מנצ… נצחון, המוטט החברה בישרא… של המלחמה עד ההפוררותה … לנה.

בבחינה הערבים פועל הזמן בתם, ושיאו של התהליך יה… צוך בעוד כ־10—15 שנה, ש… עמדים למצוא את מיזוג הישג… לידי הפיתוח וההשכלה עם … כל הכוח הפוליטי שינקיו לה… נפט וההצבר הפיננסי.

אך אין כל הכרח שהדברי… רותשו כפי שמצפה סאדאת. … ישראל יכולה למוטט תפיסה לכפות על מדינות ערב תהליך של מצבר הדרגתי לשלום יע… תנאי שתבין את ההגיון של… „תורת המלחמה בשלבים" והו… הערך מולה שלא כבימים … מלחמת יום־הכיפורים.

בטחון · טיב · אחריות
לרוכשי דירות

בטחון לרוכש הדירה כל מגרש שחברת "גן" בונה עליו דירות - לא ממושכן!

הקדמה במסירת הדירות חברת "גן" מסיימת את הבניה (כולל פיתוח גינה וכו') ומוסרת את הדירות לדיירים עוד לפני התאריך שהתחייבה בחוזה.

רישום בטאבו העברת הדירות על שם הדיירים אצל רשם הקרקעות נעשית עוד לפני מסירת הדירה.

תכנון וטיב הבניה חברת "גן" ידועה זה 12 שנה בתכנון מעולה, בטיב הבניה, בהקפדה על כל הפרטים קטנים כגדולים, ובשימוש בחומרים מעולים בלבד.

אחריות ושרות לחברת "גן" בפתח תקוה מחלקת שרות עם קשר אלחוטי ומומחים בעלי נסיון רב העומדים לשרות הדיירים.

מכתבי תודה מכתבי תודה ממאות דיירים על טיב הבניה, השרות הטוב והקדמת מסירת הדירות, אפשר לראות במשרדי החברה.

הלוואות רוכשי דירה ממבחר דירות "גן" בגדלים שונים בפתח תקוה יוכלו לקבל משכנתא לא צמודה בסך 40,000.- ל"י ולבעלי אפשרות של עמידה בתשלומים, תינתן הלוואה נוספת של חברת "גן".

וכל זאת בנוסף לעובדה, שדירות "גן" בפתח תקוה שוות תמיד יותר.

"גן" חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ

פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

נתניהו פלד

עוד על פולחן הביצורים

הערכות הגנתית ללא קו ביצורים אין משמעותה ויתור על שטחים

**התגובות שהגיעוני בעקבות מאמרי „ביצורים או מקלטים" („מעריב" 15.11) די-
במידה ניכרת לאלה ה-
ת לי מלפני כשלוש ש-
שבאו בעקבות מאמר
ימותי בספטמבר 1971
„הרהורים בנושאי הג-
באותו מאמר העליתי
ת בדבר ההצדקה שהי-
הקים את „קו בר-לב"
זהקימוהו, וערערתי על
ח שהיתה רווחת אז,
גרכות הגנתית ללא קו
ים מזמינה בהכרח וי-
על שטחים במקרה של
ת.**

מרות הדמיון בתגובות יש בי-
ובי בולט. לפני שלוש שנים
; העלה על דעתו, כי קו ביר-
שהושקעו מיליארדי לירות ב-
במשך השנים, יפול תוך שעות
בפני התקפת האויב, וכל „מגי-
ה, בעל פה ובכתב, נטו או
את ערכו בשמירת חיי אדם
ש האויב. אך הנה באה ה-
והוכיחה, כי קו ביצורים צלול
למלכודת שבה מאבדים חיילים
הם — אלה המצויים בו ואלה
להלצם כיום, לאחר אותו נס-
ם, אין „מגיני" קו הביצו-
ולקים על דעתי מעלים ני-
מסוג זה, אלא נימוקים חד-
יש בהם משום עדות כי למ-
כל, את לקח המלחמה האח-
ים, מעלים הם את הנימוק, כי
רים דרוש לנו „כאלטרנאטיווה
לאופנסיווה ישראלית בכל
של השד להתלקחות חדשה וי-
יוס המתאימים לכך".

; זו לקוחה ממכתבו של ח"כ
שבו הגיב על מאמרי מלפני
שבועות („מעריב", 25.11),
פיינית לדברים נוספים שהגי-
על פה ובכתב בעקבות אותו
הרעיון שהוא מנסה לבטא
להדי, אך ראוי לעמוד על
שמעותו. נזכיר תחילה את הני-
רכזי שהובא בעבר להצדקת
של קו הביצורים — זה ש-
' היו נחוצים לאמר, כי מאחר
זה הבטחוני שיוצבו לאחר מל-
שת הימים הם הטובים ביו-
פשר להעלות על הדעת, אין
ך עוד בתפישה האסטרטגית
מקובלת על צה"ל בעבר, ש-
' במקרה של מלחמה יעתיק
ת המלחמה אל שטחי האויב.
במהלך זה, של העברת הלחי-
שטחי האויב, אינו ניתן עוד
חייב הוא להערך היערכות הג-
קשה לאורך קווי ביצורים.

לאחר נסיון מלחמת יום ה-
, איש אינו מדבר עוד במונ-
רופים כאלה, שכן למדנו כי
הבטוח" — אותו גבול, שעל
יהה המפורסמת של גבי גול-
יר, האויב כבית בו ומבין כי
ל להתגבר עליו ומשום כך
הוא על הרעיון לתקוף —
מלא את התפקיד שהתיאוריה
ית שלנו מועידה לו. גם נוכחי-
ברגע שרועצים התותחים מש-
ה „מזוזה", ההגיון הצבאי הוא
: את המהלכים. לפיכך, למרות
העברה הכלמחה מהר ככל ש-
אותם תנאים, ואולי לא כל כך
ל שטחי האויב. כך רואים אנו
קו הגנה, שהוגן בוויכוח על-
ידיו, הכזיב מכל הבחינות: הוא
יל חיי אנשים, הוא לא מנע
של האויב, והוא לא איפ-
יתר על הצורך להעתיק את ה-
אל שטחי האויב.

●

הנה בא עכשיו ח"כ ידין, ד-
ר עם אחרים, מבקש כי נאמין
; ימלא קו הביצורים תפקיד חדש: הפעם ימנע הוא מבהיל את הצורך להתגייס ולצאת להתקפה, „לאופנסיווה" משמע. טענות מסוג זה הביאוני בספטמבר 1971 להעיר כמה דברים על אותן הכרזות צבאיות למחצה מפי אסטרטגים למחצה, הבאים לצטט את אמונותיהם המדיניות בנימוקים צבאיים, שאינם עומדים בפני כל ביקורת. אינני יודע מה הן מחשבותיו של הרמטכ"ל בענין זה. אך מקווה אני, בכל לבי, כי לא ייאלץ אף הוא למצוא עצמו, ביום מן הימים, נוכח התנגדות מדינית לגיוס רחב ממדים, שעה שיהיה משוכנע כי יש סכנה של התקפה מצד האויב — התנגדות שתתבסס הפעם על הטענה, כי היות ויש לנו קו ביצורים המשמש „ערובה מינימאלית נגד הצלחה מיידית של פעולה תוקפנית נגד ישראל", כטענתו של ח"כ ידין, הרי הגיוס הנרחב נעשה מיותר.

יותר על כן, אני מקווה בכל לבי, כי אין המטה הכללי של צה"ל, ואף לא הממשלה, מטפחים את האמונה כי האמצעי האלטרנאטיווי היחיד לקיום זהירות ובטחון נגד התקפת אויב באמצעות קו ביצורים, הוא יציאה מיידית ל„אופנסיווה ישראלית", כפי שמנית ח"כ ידין. אלה הם סוגים של עיוותי מחשבה, שככל שהם נראים גרוטסקיים לפני שעת המבחן, עלולים להתגלות, כפי שלמדנו להוותנו מן הנסיון, כשיקולים המנחים את המחשבה האסטרטגית שלנו ברגעים מכריעים.

אם צה"ל למד באמת את לקחי מלחמת יום הכיפורים, כפי שאני מקווה, הרי אין כל יסוד להנחה שקיומו של קו ביצורים ישפיע על היקף הכוחות שלנו שיימצא בכל עת לאורך הגבולות. אני משוכנע כי גם היום, לאחר השלמת הביצורים בצפון, אין נוכחותם של מרתפים תת-קרקעיים משפיעה על היקף הכוחות המחוזקים מול הצבא הסורי. היקף כוחות זה חייב להקבע על פי שיקולים צבאיים המביאים בחשבון את היערכות האויב ואת הצרכים המיידיים בכוחות משלנו במקרה שתפרוץ מלחמת פתע. אני מקווה, כי היקף הכוחות הוא כזה, שאי-אפשר יהיה להעלימו כולו בבונקרים מתחת לפני האדמה, וכי כוחות אלה יידעו להפעיל את כושרם במלחמת תנועה, למן הרגע הראשון של המלחמה. יותר על כן, כפי שכבר ציינתי בעבר, יש לקוות כי הכוחות לא יפוזרו לאורך קו ההגנה באופן שכל יעילותם תאבד, והקו יימצא, למרות זאת, חלש מדי בכל מקום שבו ינסה האויב לתקוף.

אין ספק, כי הכוחות שבקו החזית הם הכוחות שחייבים לאפשר את הגיוס של כלל כוחות המילואים. אם אומנם ערוך האויב „היערכות מאסיווית" בגבולנו, כפי שח"כ ידין טוען, יש להניח, כי גם הכוח שאנו מחזיקים בקו אינו קטן מדי. יהיה זה הכוח ביותר, אם נוכח היערכות מאסיווית של האויב, יקיים צה"ל רק כוחות דלים על הגבול, מתוך אמונה שקו הביצורים יעשה את אשר לא יעשו הכוחות החסרים. למדנו מנסיון קו בר-לב, עד כמה מסוכנת היא הנחה כזו.

●

ידוע, כי ישנם טוענים, שקו בר-לב לא הועמד במבחן, ומשום כך אין ללמוד לקח מנסיונו המר. אלא שהמלחמה תמיד נבחנת בתוצאותיה ולא בהנחות שקדמו לה. אם קו בר-לב לא הועמד במבחן, משמע שהוא לא עמד במבחן. מסקנה זו מתחזקת יותר כשאנו נזכרים שגם חסידיהם של קווים אחרים טענו, לאחר שהקווים התמוטטו, שהם לא הועמדו במבחן, כפי שהוגיהם חזוהו. כך קרה לקו מז'ינו, לקו סורוביבסקי, לקו זיגפריד ולקו בר-לב.

לעומת זאת, במקום שהיה צבא ערוך, המותאם למשימתו, היו פני הדברים שונים. הלקח הוא, שאם אכן ישנה סכנה של התלקחות מיידית, חייב הצבא להיות במקום, ערוך ומוכן לקרב. יתכן שאז ישאלו אנשים כמו ח"כ ידין, לשם מה היה צורך בהשקעה של הון עתק להקים את קו הביצורים, אם אין הוא חוסך בכוחות צבא לאורך הגבולות? ואומנם שאלה טובה היא זו, אלא שאת התשובה אין לבקש מן הסמכות הצבאית. כפי שכבר נאמר לגבי קו בר-לב, כן יש לאמר גם לגבי קו חסר שם זה, שהוקם בדמותו ובצלמו בגולן: יש בו ביטוי לאמונה, שבתוקף הבטחון היציב, תתחזק עמדתנו, הגורסת כי אין עוד מקום לנסיגה בגולן. טענה זו, למען האמת, טרם הועמדה במבחן אמיתי, ולא הייתי רוצה להעריך כרגע את תוקפה. אך אם הנחה זו היא המנחה את הפעולה, יתכן גם שיש לזקוף את כל הוצאות הקמתו של קו הביצורים לחשבון תקציב משרד החוץ ולא משרד הבטחון.

השאלה החשובה יותר שמעלה טענתו של ח"כ ידין היא, שבלעדי קו ביצורים תהיה ישראל חייבת למהר לצאת להתקפה נוכח „כל השד להתלקחות חדשה". אינני יודע, אם בתוקפו של נימוק זה שוכנע ח"כ ידין לתת את קולו להוצאה הענקית הכרוכה בהקמת קו ביצורים. אני מקווה, לפחות, כי כאשר נתן קולו להוצאות הכרוכות בהכשרת שטח לבנין עיר בגולן, לא עשה זאת מאותו נימוק עצמו, והינו שהדבר יאפשר לישראל שלא לצאת למלחמה בכל רגע שיהיה חשד וכו'.

אך מעבר לוויכוח המדיני, טמונה לאמיתו של דבר מאחורי דיון זה, יש בקום להעלות את הסכנה שבהנחה, שאף היא נעשית רווחת במידה מדאיגה, בדבר האוטומטיות של התפרצותן של מלחמות. אחד הקוריוזים המרים של ההיסטוריה החדשה הוא השתוקקות הידועה של הקיסר הגרמני ערב מלחמת העולם הראשונה, כשנתבקש לעצור את הצבא, שהחל לנוע לחזיתות. תשובתו היתה, כי מכונת המלחמה החלה לפעול ואי-אפשר עוד לעצור אותה. תשובה זו נחשבה, על-ידי הדורות שבאו לאחר אותה מלחמה, כשיא של טימטום מדיני. אבל נראה, כי במצבים מסויימים יש באוטומטיזם הזה כדי לשחרר את הדרג המדיני מן הצורך לשאת באחריות.

מלחמה אינה פורצת אלא כאשר בני אדם מחליטים לצאת למלחמה. דומה, כי אמת שורשית זו טעונה הדגשה בימים מרופים אלה. יש המדברים עכשיו על כך, שמלחמה „תפרוץ" בחורף, באביב, בסתיו, בעוד שנה וכו'. פירושם של דברים אלה הוא, שמי שהוא יחליט כנראה לחולל מלחמה באותם מועדים משוערים. אין כל חוק כימי או פיסי המחייב כי מלחמה תפרוץ שעה שהשמש תימצא בנקודה מסויימת או שעה שהמדחום יגיע לדרגת-חום מסויימת. ההחלטות אלה, של מי מחליט לחולל מלחמה, הן תוצאות מדיניות המושפעות מסידרה ארוכה של שיקולים. בלא להכנס לפרטי השיקולים הללו, העשויים לעמוד לפני ממשלת ישראל בעתיד הקרוב, יש לאמר בפירוש, כי ההחלטה לצאת למלחמה, בניגוד להחלטה להגיב על מלחמה, תהיה החלטה קשה ביותר. קשה יותר מאשר ההחלטה לגייס את צה"ל כולו ולהחזיקו במצב של המתנה מספר שבועות ניכר. יותר על כן, יש לקוות, כי בעתיד ההסס הממשלה פחות משהיא היססה באוקטובר 1973 להחליט על גיוס כללי, כאמצעי הבטחה בכל מקרה של „חשד להתלקחות" וכו'.

מכל מקום, תהיה זו סיבה טובה לאזרחי ישראל להיות מודאגים ביותר, אם נקבל מראש, כי נוכח מצב שבו יהיה מקום להחליט על גיוס מקיף, תשהה הממשלה את ההחלטה, מתוך הסתמכות על ארגזי הבטון המושקעים באדמה ברמת הגולן, שהם יעשו את מלאכתו של הצבא שלא יגוייס. דבר זה בדיוק קרה ערב יום הכיפורים המפורסם.

אך אם למדנו, כי מערכת ביצורים ללא צבא איננה אלא צרות מתח לשגיונות מדיניים, בעוד שצבא מגוייס ללא ביצורים, גם אם גוייס באיחור, מסוגל להפוך מפלה טאקטית בשדה הקרב לנצחון. לכן יש באמת מקום לדאגה נוכח סירובם של אישים בדרג המדיני ללמוד את הלקחים האמיתיים של אותו נסיון המר שנתנסינו בו, ולהמשיך להעלות נימוקים שלא לענין, על מנת להצדיק מעשים שאין להם הצדקה.

כזכור, ההחלטות לחדש את ביצורי הצפון, לשקם שם את הישובים, להקים עיר בגולן, כל אלה התקבלו ופורסמו פחות מארבעה שבועות לאחר הפסקת האש. את לקחי צה"ל מהמלחמה למד הפיקוד של צה"ל למעלה כשנה ועוד רבה המלאכה לפניו, אך אותם לקחים בדבר צרכי הבניה והביצורים בגולן נלמדו בן לילה. איש, כמדומה, לא היה זקוק לרגע של הרהור לפני שפורסמו „לקחי המלחמה" בנושאים אלה. ובכן, ייאמרו הדברים בגלוי: הנימוקים לא היו, ואינם יכולים להיות, צבאיים, אלא מדיניים. יפה! גם לאלה יש זכות קיום. מה שכלל זאת מכביד על הדיון הוא הצורך, שרבים מרגישים, להציג מעשים שהגיונם הוא מדיני בלבד, כאילו נובעים הם מצרכים צבאיים. בכך יש גם אי-יושר, וגם — זה חמור יותר — כדי לשבש ולבלבל את המחשבה הצבאית.

ברוח הזמן

היינו מוזמנים אצל הגרינבוימים, שחגגו בימים אלה את יום השנה העשרים לנשואיהם. למעשה, זה יום השנה העשרים וחמישה אבל צריך לחסוך.

„מה נביא להם?" — שאלה האשה.

„אני יודע?" — אמרתי. — „משהו יפה".

„אסור" — אמרה האשה. — „חוסכים".

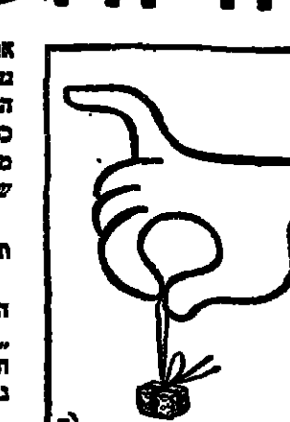

התפשרנו בין החובה החברית להביא להם מתנה יפה לבין החובה הלאומית לחסוך, ובחרנו ברפרודוקציה זולה.

„משהו צנוע" — אמרתי לדורה גרינבוים כאשר מסרתי לה את המתנה.

„אני רואה" — אמר גרינבוים. „ברוח הזמנים" — אמרה אשתו.

ראיתי בעיני גרינבוים ניצוץ שלא מצא חן בעיני.

הפרסבורגרים ניצחו אותנו על נקלה. הם הביאו שלושה פרחים די עלובים, שקטפו כנראה בגינת השכן. „קנינו לכם משהו מאד יפה, אבל התביישנו להביא" — התנצל פרסבורגר.

„טוב עשיתם" — ענה גרינבוים ויצא עם הפרחים העובלים למטבח וחזר בלעדיהם.

שמוליק, שהוא לץ גדול, ופאטריוט למופת, נתן לגרינבוימים קופסת חסכון של ילדים. „ברוח הזמן" — הוא אמר וצחק. גרינבוים חייך חיוך מריר.

עם כל אורח נוסף גבר המתח: מי הביא מתנה צנועה יותר? לבסוף ניצח שמשי, שהביא כרך מרופט של „שירה" של עגנון. „אתה זוכר, יחזקאל?" — אמר לגרינבוים. — „אתה הבאת את הספר הזה לבר-מצוה של חיליק שלנו. אנחנו נביא איש לרעהו תמיד את אותו הכרך של „שירה" ונחסוך בזה הרבה כסף. איך הרעיון, הא?" — וטפח על כתפו של גרינבוים. „רעיון מצויין" — אמר גרינבוים ושאל מה אנחנו רוצים לשתות.

„ויסקי עם קרח" — אמרתי. מישהו ביקש קוניאק.

„מצטער, אין לנו משקאות חריפים" — אמר גרינבוים. „תקופה זו נגמרה. מיץ". התחלתי להבין את הניצוץ השטני בעיניו.

דורה גרינבוים הגישה בוטנים עם המיץ. לאט-לאט התפנו, שוהו הכיבוד. כאשר שאלה „קפה או תה?" שוב התעורר בנו זיק של תקוה. אבל לא היו עוגות. היא הביאה בייגאלאך. שוחחנו על המצב ואכלנו בייגאלאך. „בייגאלאך, זה היום לוקסוס" — העירה הגב' פרסבורגר ולא ידענו אם היא לועגת או לא.

הלכנו מוקדם הביתה.

„היה ערב צנוע ומתורבת" — אמרתי.

„כן, ברוח הזמן" — ענתה האשה.

„שטח תמורת זמן"

לוב וסעודיה נהפכות למאגרי נשק עצומים שיבטיחו אספקת ציוד צבאי למצרים אם תפרוץ מלחמה ומה שישראל עלולה להרוויח ע"י נסיגה מסיני: זמן

מאת אורי דן

מאגרי נשק גדולים מוקמים עתה בלוב ובערב הסעודית בשביל מצרים. גם אם אין הסכם כתוב בין מצרים לבין שתי מדינות אלה בשאלת אספקת ציוד צבאי למצרים — הרי סביר להניח שבמקרה של חידוש המלחמה בישראל — תוכל מצרים לסמוך על סעודיה בעיקר, אך גם על לוב — שהן תספקנה לה את הנשק הדרוש, החסר.

כך ראינו במלחמת יום הכיפורים את ה„מיראז'ים" הלוביים מוטסים בידי טייסים מצריים ותוקפים את ראש הגשר בדוור סואר, ואת ה„האנטרים" העיראקיים — פועלים החל מן היום השני של המלחמה, נגד אוגדת שרון.

מכאן, שהעובדה שמצרים מקבלת במשורה סוגי נשק מסויימים מבריה"מ כפי שחוזרים וטוענים מספר פרסומים — איננה מכריעה בשיקוליה של מצרים לצאת או לא לצאת לסיבוב מלחמתי נוסף נגד ישראל.

העורף הלוגיסטי של מצרים לגבי כל מלחמה שהיא מתכוננת נגד ישראל — מובטח, גם במקרה הגרוע מנקודת ראותה שיימשך „טפטוף" האספקה הסובייטית. סביר להניח שלקראת אפשרות של פרוץ מלחמה, או בד בד עם התלקחותה תשוב בריה"מ, המנוסה בביצוע „גשרים אוויריים" וימיים, ותספק למצרים אמצעי לחימה מודרניים.

אך השילוב הזה של העוצמה הצבאית-מדינית המצרית והעוצמה הכלכלית של שתי מדינות הנפט — מבטיח למצרים מערך רציני של אמצעי לחימה מודרניים מן המערב ומן המזרח כאחד.

כבר עתה מקבלת מצרים באורח ישיר מצרפת מטוסי „מיראז'" שניקנו בכספי מדינות הנפט — והאספקה הצבאית למצרים מספרדית מובטחת.

ובאשר ללוב — למרות חילוקי הדעות המדיניים היסודיים בין קדאפי לבין סאדאת — הרי בעת מלחמה יש להניח שקדאפי ינהג כמו במלחמת יום הכיפורים: כחסנים פתוחים למרות היריבות עם סאדאת.

● ברית המועצות חודרת ללוב

העובדה הקובעת היא שלוב רכשה כמויות אדירות של נשק חדיש בבריה"מ, בתחום השריון, ואחיר הטטילים הזאת בנוסף למה שרכשה בצרפת. יכולת הקליטה של לוב היא מוגבלת ומכילא צריך לראות אספקת הנשק הסובייטי ללוב — כאילו הוא מיועד למצרים. ויש לייחס משמעות רבה לכך שבריה"מ יודעת זאת היטב — כפי שצרפת ידעה מלכתחילה שה„מיראז'ים" שסיפקה ללוב צפויים להישלח למצרים.

מותר לשער שעובדה זאת של אספקת ענק של נשק סובייטי ללוב — בעקבות ביקורו הממושך של ראש ממשלת לוב ג'אלוד בבריה"מ — לא נעלמה גם מעיניו של הפנטגון ושל שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר. עולה ומצטיירת תמונה לפיה, כביכול, בשעה שארה"ב „חוזקה השפעתה" במצרים, מתקדמת בריה"מ ומגדילה באמצעות עיסקת הנשק את השפעתה בדלת האחורית, בלוב.

איגוף סובייטי זה מגדיל את סימן השאלה לגבי הישגיו כביכול של קיסינג'ר ב„צמצום השפעת ברית המועצות" באיזור.

מכאן, שכל מי שבוטח על כך בישראל שמצרים איננה מתכוונת לצאת למלחמה — לאור הידוק קשריה עם וושינגטון ולאור מהמורה כביכול בנשק — בונה בעצם מגדלים באוויר. יתכן קונצפציה שעלולה להיות, הרת-אסון לא פחות מזאת ששלטה בישראל עד ערב יום הכיפורים 1973.

● הדעות חלוקות רק לגבי המועד

מהי תמונת המלחמה אותה חוזות, כפי הנראה, מצרים וסוריה?

ראוי להקדים ולציין שהדיווחים המגיעים משתי הבירות בדיווחים מודיעיניים ועתונאיים מצביעים על כך שההרגשה שם היא לסיבוב נוסף עם ישראל הוא קרוב ובלתי נמנע. הדעות חלוקות בין קאהיר לדמשק רק לגבי המועד.

בשעה שסאדאת מקוה לזכות בויתור ישראלי נוסף בסיני ללא מלחמה ולכן הוא גורס הבהגה של כמה חודשים נוספים — היה מוכן כפי הנראה אסד לצאת „מיד" למלחמה — אילו היה בטוח ששוב מובטחת לו תמיכתה של מצרים — כלומר, כניסתה למלחמה, מה עוד שהיום ברור לסורים שבמקרה כזה תצטרף גם ירדן.

כך שאם ישראל תיתן לדברים להתגלגל לפי התסריט הערבי הזה — היא תמצא עצמה במלחמה בשלוש חזיתות בו-זמנית — במקום התמונה האידילית המצטיירת בדמיון של הצמרת הישראלית, כאילו מצליחה ישראל במשימתה „לבודד" את סוריה.

● תסריט למיתקפה מצרית-סורית

המטרות המצריות-סוריות במלחמה אפשרית שהן מתכוננות נגד ישראל זהות מבחינת העקרון למטרותיהן במלחמת יום-הכיפורים: להנחית על ישראל מכה שתגרום לה שוב לאבידות כבדות, לעצור מצבה הכלכלי-חברתי, במסגרת האסטרטגיה הערבית „להביא לידי כירסומה של ישראל מבפנים".

תסריט אפשרי, לכן, למהלך פרתח של מתקפה מצרית-סורית יכול להיות כדלהלן:

מכת טילי קרקע-קרקע מצריים וסוריים על העורף הישראלי, כדי לגרום לאבידות כבדות ככל האפשר ולשיבוש גיוס מערך המילואים. מכה שאליה תתלווה תקיפה אדירה מאסיבית על ישראל של חילות האוויר הסוריים והמצריים. המצרים והסורים עלולים לחשוב כי בכך יוכלו להפתיע את ישראל — משום קשיי ההתראה מפני תקיפות טילי „סקאד" וחוסר האפשרות ליירטם.

ובד בבד עם מכה זאת — פריצה מצרית וסורית מאסיבית לאיזורי החיץ בסיני וברמת הגולן ותפיסת מערכי ההגנה על ידי חדירויות המשוריינות. התירגולים המצריים הבלתי פוסקים של חציית התעלה בידי עוצבה משוריינת מעידים גם הם על הכוונה לקראת מהלך שכזה.

המצבים הסורים לכדו שהם חזקים בתחום הגנה יעדים מבצרים, ומשום כך לא צריך לחשוב להסגקים של האויב דווקא „ירוצו לתל-אביב", לבאר שבע או לטבריה: יתכן שהאוייב יתפוס מערכי הגנה קדמיים ככל האפשר ויהיהן — למתקפה נגדית ישראלית.

● כוח או"ם אינו מספק התראה

מותר להניח כי במקרה זה כלל לא יתחשבו המצרים והסורים בחילות האו"ם — ויתנו להם לפתור את הבעיה שלהם — כלומר, להסתלק מן המקום כדי להציל את חייהם. וזה בדיוק מה שמתכוננים אנשי האו"ם לעשות במקרה כזה — כפי שאמר לי במפורש קצין או"ם בכיר היושב בצד הסורי של איזור החיץ, וספעפשתי ברמת-הגולן בשבוע שעבר. ההתראה שיש לישראל — לנוכח ישיבת אנשי האו"ם באיזורי החיץ — הוא איפוא בלתי רצינית ובלתי מספקת.

לפי תסריט אפשרי זה — ינסו המצרים והסורים לשגע התקפות קרית ישראליות מאסיביות בתוך נכונות לאבד אפילו אלפי טנקים — ובלבד שיגרמו לישראל אבידות כבדות ככל האפשר.

על ישראל להימנע בכל תוקף מליפול למלכודת הזאת. מלחמה של מאסות שריון במאסה שריון כפי שניהלה ישראל במלחמת יום הכיפורים עלולה להיות לנו לרועץ ולשרת רק את המטרה האסטרטגית הערבית המונחת ביסוד הכוונות המלחמתיות של סוריה ומצרים כאחת. יש דרכים להתגבר על כך במידה שהמחשבה הבטחונית הישראלית תתרגע מן השיגרה שנכפתה עליה.

● הסכנה שבנסיגה נוספת בסיני

זה במישור הצבאי.

במישור המדיני הרי לאור כל אלה, נראית כמסוכנת כל נסיגה ישראלית נוספת במדבר סיני.

אילו ניתן היה להשיג תמורת ויתור ישראלי נוסף בסיני הישג מדיני — הרי היה טעם לדבר על נסיגה נוספת במדבר המכרסם באום וכביזה.

אך אפילו ראש הממשלה יצחק רבין כבר ויתר על הרעיון לדרוש הצהרת אי-לוחמה תמורת נסיגה בסיני. צוטט מפיו כאילו הוא מוכן עתה להסכם צבאי בלבד שבמסגרתו תתבצע הנסיגה- ולעומת זאת מנסים בירושלים לנפנף בסחורה ישנה — כאילו נקבל מן המצרים הבטחות לשייט בתעלה ובבאב אל מנדב תמורת נסיגה נוספת. אבל „הבטחות" אלה — שערכן מפוקפק — כבר ניתנו לנו במסגרת חילוקי איגרות ושדרים בין סאדאת וניכסון ובין ניכסון לגולדה מאיר — במסגרת הסכם ההפרדה. בינתיים ניכסון כבר נשכח וספק אם ערך אגרות אלה משתווה לערך השדר של אייזנהאור ודאלס, שבו נופפה ישראל בהוסר אונים, כאשר ב-1967 הכריז נאצר על הסגר מחודש של מיצרי טיראן. באותו שדר הכירו השנים בזכותה של ישראל לחופש השייט במיצרים תמורת נסיגתה מסיני ב-1956.

כפי שהוכהר לירושלים, הרי כל מה שסאדאת היה מוכן להבטיח לקיסינג'ר תמורת נסיגה ישראלית נוספת בסיני — הוא... זמן. מאחר שישראל טוענת, ובפומבי שהזמן שהיא מרוויחה תמורת הנסיגות הוא כל כך יקר לה — וקשה להבין מהו ההגיון מאחורי הצהרות אלה — הרי בא סאדאת לקיסינג'ר והציע לו תמורה: זמן תמורת נסיגה. וככל הדרישות הגדולות של ישראל תמורת הויתור הגדול — ישאר הויכוח „כמה זמן" תתן מצרים לישראל: הארכת המנדאט ב-6 חדשים, 12 חודש או 18 חודש?

מסתבר, שסאדאת בטוח שישראל צמאה ל„זמן" וזה אפילו אם הוא מתבטא בחודשים, ולפי דיווחים דיפלומטיים בירושלים משוכנע סאדאת שקיסינג'ר אכנם ישיג מישראל את הנסיגה הנוספת בסיני. סאדאת רוצה בנסיגה הזאת, כי הוא שואף להשיג לעצמו הישג, ללא מלחמה נוספת, שבאמצעותו יוכל לנסות להבטיח למצרים עמדות טובות יותר לקראת המלחמה הבאה.

לאור כל האמור לעיל קשה למצוא הגיון בלהיטות הישראלית לנסיגה נוספת בסיני. אם המלחמה היא בלתי נמנעת — וראשי ישראל יודעים זאת היטב, גם אם הם מנסים להתעלם מכך בנוסח בת-יענה — למה לסגת אפילו כסר גופ? להרוויח זמן? בשביל מה? גם המצרים יהיו מוכנים יותר ומצויידים יותר למלחמה — ולא רק אנחנו. גם מחסני סעודיה ולוב מתמלאים.

אבל אם אומרים כי בכל זאת עלינו לנסות ולמצות את סיכויי השלום, הרי לפתוח נדון עם המצרים על הסדר כולל — ונברר אם הם אכן מוכנים לשלם תמורה מדינית עבור נסיגה ישראלית מסדבית סיני, בטרם נבזבז עמדותינו בסיני. תמורת הסכמים צבאיים המקרבים את המלחמה.

יעקב שרת

במדינת הגמדים

שימו לב, איך בכו והזהירו אצלנו מפני המנהיג ההחלטי והנמרץ ● כאשר היה לעם מנהיג כזה ואחריו הוא רץ ● ועכשיו איך נשמעת תאניה-ואניה מעברים, וזה כלל לא מצחיק: ● „הבו לנו מנהיג, אוי הבו מנהיג!"

ובאמת מה טוב ומה עדיף לה, לאומה ● מנהיג בעל חזון ובטחון, כליל חכמה, פקחות ועורמה ● אשר ביחידות עליונותו מוכן לעתים להמר על עצם קיומה ● או חבר „ממוצעים" פלוס-או-מינוס, בלתי-מזיקים ונעדרי עוצמה ● המטרטלים זה את זה, מתחנפים לציבור ומאבדים את הצפון על נקלה ● נכנעים ללחצים בפנים ובחוץ ובולעים אפילו נסיגות השפלה?

התשובה, רבותי, אינה חדה וחלקה ● אחרת ושונה היא בכל מצב, תקופה, נסיבות ודרגות מצוקה ● ומשום כך, במבט לאחור נמצא בעמנו ובעמים שונים ● מנהיגי-יחיד טובים וגרועים, וכן צוותי-שליטים מהימנים ומגוננים ● שלא לדבר, כמובן, על התהליך המסתורי של הופעת מנהיג כאריזמאטי ● שעצם היותו מבטל לא אחת הסתייגויות משלטון יחיד עד שכל מעשה שייעשה יעורר הינגב סימפאטי ● ובצד זה את התופעה הידועה אפילו בספרי ילדים ● איך אחד גוליבר כזה מכרע על-ידי עדת גמדים...

אבל — ותמיד השוב הפסוק הפותח בזו המלה המבערת ● מנקודת-מבט היסטורית בדרך-כלל אין הבדל גדול בין מנהיג יחיד ובין חבורת שליטים נבחרת ● שכן כשמדובר ברוב המכריע של העמים והמדינות ● נמצא שבשום פנים ואופן אין קיומם עומד בסימן שאלה ובסכנות ● וגם טעות איומה של מנהיג יחיד או של חבורה שלמה ● לא תמחק מן המפה אלא את עצמם, תעלה בקרבנות, אך לא תשמיד את העם או המדינה.

ומכאן, שבתנאי סכנת קיום יש חשיבות גורלית ועליונה ● לאו-דווקא למשטר, אלא לאיכות ולסמכות אשר בראש האומה ● אם מנהיג יחיד — אז דגול מרבבה ● אם חבורה דרג ב' — אז מקובלת, אמינה, ייצוגית ובמיטבה.

ולאור הדברים האלה, כמי שאיכפת לו מאוד מה קורה היום ומה יקרה מחר בישראל ● מדוע יצחק רבין היה בעד ממשלת חירום לאומית. ומדוע התחרט? אני שואל ● ומדוע היה בעד החזרת אריאל שרון לצה"ל? ● ומדוע שוב התחרט — מרוב שכנוע או בהל? ● לאן נעלם התנאי המופלא כשלעצמו של „אי-לוחמה"? ● ומה התכלית בגילוי פומבי של שיקולי רה"מ לגבי קיומנו בשבע השנים הבאות עלינו לאימה? ● ומה הצעקה הזאת על הנשיא, אשר פתאום מאס להיות בובה ● ואמר מה שאמר על ממשלת חירום לאומית הדרושה לנו להבא? ● אכן, אינני יודע היש פה איש גוליבר היום בינינו ● אך גמדים? הם חוגגים ומשתוללים תחתינו, סביבנו ומעלינו.

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

כ"ב בכסלו תשל"ה

כך הבריחו
עולים־מוע...

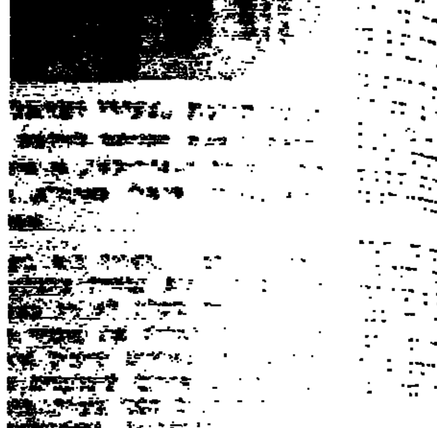

כי מפחד מ„תיבת פנדורה"?

מאת יובל אליצור

לא כל פרטי הדיונים שהת־נהלו בישיבת מועצת המנ־הלים של „החברה לישר־אל" בסוף השבוע שעבר הגיעו הפעם אל דפי העתונות ומה שהתפרסם היה בו כדי לאכזב את אלה שציפו ל„ברקים ורעמים" בדומה לישיבה הדרמטית שהת־קיימה בפאריס חודשים לפני כן, ואשר בה פוטר מיכאל צור ונפתחת סדרת ה„גילויים" שזעזעה את המדינה.

אך ישיבת הנהלת „החברה לישראל" ב־שבוע שעבר גרמה נחת להוגים רבים בישר־אל ומחוצה לה. ראשית, יצאו מרוצים אלה החיצים לראות את החברה הגדולה מת־גברת על קשייה. העובדה שאיש לא התפטר, איש לא טרק את הדלת ואף התגבשה הס־כמה בדבר מינויו של המנהל החדש, ישראל גלעד, עובד ציבור מנוסה ושקול, שהגיע בעבר למשרות רמות, בלי להיות „באמנר" של מישהו — היא ללא ספק סימן מעודד.

ישיבתה האחרונה של הנהלת „החברה לישראל" עשויה גם להביא סיפוק לאלה ב־ישראל הרוצים להחזיר — בכל מחיר כמעט — את ה„שקט" לחיות ה„ביג ביזנס" היש־ראלי. מתקבל הרושם, כי כוחות אדירים פעלו הפעם מאחורי הקלעים, כדי להביא ל„הרגעה", ולו גם הרגעה כאולצת, של הגור־מים המרכזיים בעולם העסקים הישראלי. יש לזכור, כי „ההפרצויותיהם" של גורמים אלה חדישתם „לחשוף את העובדות" הן אשר הביאו למרבית הגילויים של החודשים האח־רונים.

אפשר, כמובן, למצוא שיקולים רבים שיצ־דיקו הרגעה מעין זו, ולו גם במחיר הצנעת האשפה מתחת לשטיח. הנזק שגרמה ההת־כתשות הפומבית הן לאקלים הציבורי מבית, באותת משעותיה הקשות של ישראל, והן לשמה של ישראל בחוץ, הוא כבד ביותר. מי שמתמצא בעניני השקעות בישראל יודע, שעד היום לא התגברנו על ה„חורבן" שה־אירה אחריה פרשת „רסקו" בלפני שמונה שנים. יש להניח, כי „סיפורי רוזנבאום" ו־„נפלאות ואדוה" יגרמו להריסת נדבך נוסף באמון לישראל בקהילה הפיננסית העולמית ובקרב משקיעים יהודים בפרט.

פרשות העבר באור חדש

מי שחרד למוניטין הישראליים יטען עוד, כי טבען של ה„פרשות" הישראליות הוא, ש־במבט לאחור נראות הן באור שונה. מי לא התרגש בשעתו מפרשת „סומרפיף"? האם לא צעדו אז מובטלים, בימי שיאו של המיתון, ודרשו לתת להם את ה„מיליונים שניתנו להלוי". כיום כבר ברור מעל לכל ספק, כי האניות שרכש מאיר הלוי היו מן הטובות והיעילות שהיו לספנות הישראלית, ותפיסתן על־ידי ממשלת ישראל הביאה תועלת לקו־פת המדינה ונזק חמור נגרם רק למאיר הלוי עצמו. בית דין בדינתה נתן זה לא כבר רהביליטאציה מלאה להלוי ול„סומרפיף", ש־עמד בראשה.

גם פרשת „נתיבי נפט" נראית כיום שו־נה מכפי שנראתה לפני שלוש שנים. כבר ועדת החקירה דחתה — וזאת ללא חי־לוקי דעות — את העדויות המרשיעות ביותר נגד מרדכי (מוטי) פרידמן, שהפילו ה„הוד" וחבריו, גם הדיון המשפטי בהאשמה הפלי־לית שהוגשה לבסוף נגד פרידמן, משתהה עד אין סוף וביניתיים מתברר, כי מר בלומ־פילד הקנדי, שעל עדותו הסתמכה המדינה במשפט זה, הוכר ודווקא באור לא סימפא־טי גם ב„פרשת רוזנבאום".

יצחק שובינסקי נשפט אומנם לא על ה־האשמות החמורות שהוזכרו בפרשת „אוטו־קארס", אלא על נושא צדדי לכאורה — מתן ההטבות לפקידים בכירים שרכשו מכו־ניות, אלא שגם בנושא זה סערו בשעתו הרוחות והחקירה הפרלמנטארית עשתה מכנו „בטעמים" והנה עתה, לאחר דיון כמושה, יצא שובינסקי זכאי בדין.

יש טוענים, כי התיסוס ב„פרשות" הוא עיסוק של מוהרות, שאינו ראוי לתקופה של „הידוק החגורה". אין ספק, הם אומרים, ש־„ווטרגייט" הותירה אחריה צלקת חמורה בחב־רה האמריקנית. אומנם, הדמוקרטיה האמרי־קנית יצאה אולי מן הפרשה כשהיא ברופה יותר ואולי אף מחוזקה, אך המחיר המיידי שהמשטר האמריקני נאלץ לשלמו היה כבד ביותר. ישראל, מוסיפים בעלי טענה זו, אי־נה יכולה להרשות לעצמה לשלם מחיר כבד זה, ובפרט בימים אלה.

אולם, על אף טיעונים אלה של הרוצים מן הגניזה שהתגלתה בהנהלת ה„חברה לישר־אל" „לפרוש מן הפרשה", קשה להתעלם מחששות כבדים, שנהלו אף הם לישיבת מנ־הלי ה„חברה לישראל", שהרגיעה לא היתה מקרית, אלא תוצאה של לחצים שהופעלו. ואכן, מי שמבין בחוכים ב„חברה לישראל" בשנים קודמות, ידע להבטיח, כי הייצוג במו־עצת המנהלים על כי שמחזיק במניות בסך 100 אלף דולר בחברה לא יפול מן הייצוג של מי שמחזיק במניות בסך 5 מיליונים. עיתוי זה נתן את אותותיו בישיבת השבוע שעבר.

אין ספק, כי החלטת בית המשפט בדינתה, שנתן ל„בנק קרדיט אינטרנציונל" מורטוריום של שנה וכן הדו"ח של יועצו המשפטי של הברון אדמונד רוטשילד, ג'ורג' שפירא, סייעו למועצת המנהלים להביע „נכונות לדון בכל הצעה רצינית, שתסתפק את תביעות הנושים" של הבנק.

„הכלים השלובים" של ספיר

לסיכום עמדה זו אפשר לומר: שני שי־קולים לגיטימיים יש בהם כדי להניע את מועצת המנהלים של ה„חברה לישראל" לסייע בהצלתו של „בנק קרדיט אינטרנציונל": א) התקווה להציל בדרך זו סכומים גדולים יותר מהפקדות החברה בבנק, ואכן, תקווה זו התגברה לאחרונה. ב) הרצון, שהוסבר לעיל, „לפרוש מן הפרשה".

אלא ששיקולים אלה מצטרפים שני שי־קולים אחרים, רציים פחות מהם: השאיפה לעצור בעד השתוקה נוספת במעמד ה„ביג ביזנס" הישראלי כקולקטיב שאורגן ונוהל במשך שנים רבות — תוך שמירה על „כללי משחק" מסויימים, על־ידי פנחס ספיר. באו־רות השבועות האחרונים הוכיחו לציבור קבו־צות פיננסיות מסויימות, שבראשיתה של הפרשה גילו „עצמאות", כי אם „הבימסד הפיננסי" לא ישתף פעולה, הוא עלול להת־מוטט במפורר.

„תוך הכלים השלובים" של ספיר, שדאג לכך כי בכל מפעל פיננסי חשוב בארץ ייוצ־גו כל הקונצרנים הגדולים, וזאת כדי שלכולם יהיה אינטרס הדדי, התערער לאחרונה. עתה פועל כולם, בהשראתו של ספיר או בלעדיה, לתיקון מעמדם.

מסוכן עוד יותר השיקול הרביעי שפעל, כך נדמה, להשלטה ה„רגיעה" ב„חברה לישר־אל": הפחד מפני פתיחת „תיבת פאנדורה", שאותה הזכיר מיכאל צור, בצאתו בשבוע שעבר במתן עדות במשטרה. אם אכן פעל חשש זה, הרי לא היה תוצאה של איומו של מיכאל צור דווקא, אלא של הסכנה, שרבים כאנשי הממסד הכלכלי הבכיר רואים אותה כמוחשית ביותר, שיתגלו עוד „חשבונות ב'" בבנקים שבשוויץ ועוד עבירות „טכ־ניות" על חוקי המס בישראל ועל חוקי המטבע.

מתקבל הרושם כי צור, רכטר ואחרים, ששמם השתרבב לפרשות שנחשפו לאחרונה, רואים בגילויים אלה מעין הסרדה שלא לעניין, נסיון להכשיל אותם בקטנות, וזאת כיוון שה־אשמות הכבדות יותר, בדבר הפקדה של עשרות מליוני דולרים בחברותיו של יהו־שע רוזנבאום, אינן „נדבקות".

ה„חריגות" היו נוהל מקובל

מה מצוי ב„תיבת פאנדורה", שמאיימים בפתיחתה? לפי כל הסימנים, יתגלה בעת פתיחת ה„תיבה", כי רבים מאוד ממנהליהם הבכירים של הגופים העסקיים הגדולים של ישראל נהגו בשיטות שבהן הלכו, לפי הביט־צאים, מיכאל צור, צבי רכטר, לוי שבט ואח־רים. הרגשת העוול שנעשה כביכול ל„גיבורי" הפרשות האחרונות, נובעת אצלם, כנראה, מידיעתם כי ה„חריגות" שלהם היו נוהג מקו־בל בעולם העסקים הבכיר של ישראל.

אכן, נראה כי יש בידם הוכחות רבות לאין ספור, שבדרך אחרת אי־אפשר כלל לנהל עסקים בישראל. מי שיזכה עד שיקבל „הר־שאה מקנטרוביץ'", כלומר המפקח על מטבע חוץ, או מי שינסה לפצות עובד שהצטיין בגלוי, כלומר בידיעתם של העובדים האח־רים ובידיעת שלטונות מס הכנסה — הם אומרים — חושף עצמו ללחצים ולתשלום סכומים כה גבוהים לשלטונות המס, העו־שים את מתן הפיצוי לעובד הבודד לבלתי אפשרי כמעט. אם הצליח ה„ביג ביזנס" היש־ראלי לנווט בימים הסוערים של הכלכלה הישראלית, לצבור רווחים נאים למדי, על אף הקשיים האובייקטיביים (ולהודות רק בחלק מרווחים אלה, וזאת כדי לא לעורר „עינא בישא"), היה זה תודות ל„תושיה" — „תו־שיה", שכללה חריגות „טכניות" מן החוק.

מטיעונים מעין אלה עולה, שמי שרוצה לנהל את עסקיו בארץ תוך הקפדה על שמי־רת החוק הגרמני, בלי לפגוע בתקנות ועדת ניירות הערך של ארצות־הברית ותוך הקפ־דה על דיווח מלא ונכון לבעלי המניות ול־שלטונות ישראל — מוטב לו שיוותר מראש על תוכניתו. ציניות זו היא חמורה ביותר והיא מעניקה מימד מסוכן ביותר לעבירות ה„טכניות" שבהן מדובר.

זאת ועוד: מנהלי העסקים של החברות הישראליות, אלה שנתפסו בקלקלתם ואלה המכירים על מעשיהם טמונים עדיין ב„תיבת פאנדורה" שעליה רמז צור, הם במרבית ה־מקרים אותם הפקידים הבכירים, שתיכננו ואף היו אחראים לביצועו של המשטר הבלתי אפשרי בשטח המסים, הפיקוח על המטבע, המימון ויתר האמצעים, שבעזרתם מנהלת הממשלה את עסקיו של האוצר. במקום להו־דות בכשלונה ולסייע בהכנעתו של הדרקון שנוצר על־ידם, סבורה הטכנוקראטיה הישרא־לית הבכירה, שדרקון זה נוצר כדי להצר את צעדיהם של הקטנים ואילו הם, ה„גדו־לים", רשאים להעלם ממנו.

טיהור הוא חיוני

פתיחתה של „קופסת פאנדורה" זו, לא זו בלבד שאינה מסוכנת, אלא היא גם חיונית לישראל, אם ברצוננו לצאת מן המבוך שבו אנו נמצאים כיום. אין כל סיכוי, שנוכל לבנות את המשק ואת החברה על יסודות בריאים יותר, כל עוד לא נפטרנו מנגע ה־עבר.

יש לזכור, כי הרפורמה במבנה המסים בארץ היתה זה כבר לנושא המשול למזג האוויר, שהכל מדברים בו ואיש אינו עושה דבר כדי להביא בו שינויים. את המלצות ועדת צדוק אין מזכירים עוד ובימים האח־רונים שומעים אנו הסברים, הגיוניים למדי, מדוע עלול להידחות שוב „שלב ב'" המוב־טח ב„תוכנית הכלכלית החדשה" של יהושע רבינוביץ'. הוסבר לנו, שאם תתוקן שיטת ההצמדה הישראלית, יעכב אולי האוצר את ביצוע התוכנית להטלת מס ערך מוסף, שכן תוכנית זו תביא לעליית מחירים ותגדיל שוב, בשיעור ניכר, את התחייבויות האו־צר למחזיקים באגרות חוב צמודות. ללא ההכנסות הצפויות ממס ערך מוסף עלולים אנשי מינהל הכנסות המדינה להתנגד — ובמידה מסויימת של צדק — לוויתור על הכנסות ממסים ישירים. כך שנמצא עצמנו שוב כלואים במעגלי הפיקציות ומעגלי ה־שחיתות.

רק גילויי „קופסת פאנדורה" של צור ושל אחרים עשויים להקשות על המשך גילגולו של משטר השקרים המוסכמים, האוכל את החברה הישראלית. חשיפת הליקויים היא ללא ספק מכאיבה, אך היא גם שלב הכרחי בתהליך ההבראה. רק טיהור החברה הישראלית מן הסייגים שדבקו בה ב„שנים השמנות" עשוי להכשיר אותנו לקראת המבחנים של „השנים הרזות", שעליהן דיבר ראש הממשלה, יצחק רבין, השבוע. חברה ישראלית דמוקרטית, שאין בה „פרות קדושות" ושאינה מפחדת מעצמה, תוכל להתגבר על המשברים הקשים ביותר.

הברחות, זה הענין!

מאת מנחם תלמי

אהלן! תיקח כסא תשב. מה תשתה? איזה ויס־קי טוב? בירה אמס־טל? עזוב שטויות, מה זה כסף היום! אתם גם כן חורק כולם!! איזה בני אדם אתם, כל היום הולכים וחור־קים. איך תפשתם אקלים אתם. אוכלים יאוש טיכו, הה? שמו לכם זהב של תכנית כלכלית ואתם בוכים. יש בומבה של מדינה ואתם מיללים.

אתה שואל אותי איכות? אני גמרתי עם הפשע. בחיי העיניים של האמא שלי. לא משתלם יותר. נהיו קשיים חוקים במקצוע. זה מתחיל בשופטים. איך נהיו קשוחים אלה! פעם היית עומד אצל כבוד השופט, מוריד את הראש, מלביש פרצוף יום־כיפור, מכניס סיפור על הילדות שלך, איך האבא שלך היה שיכור, האמא מכוערת וכל התנאים הזה ותיכף וכיד היה כבוד השופט בוכה ביחד אתך, נותן לך משהו על תנאי, רק הבטיח שלא תתחלק עוד. היום אהה לא עובד עליהם עם הסיפורים האלה יותר. מגרונים עליך שלוש שנים בעד כל שטות. האיך ירדה רמת האו־כל ברמלה! לא תאמין מה נותנים שם לדיירים לאכול. שלא תדע. וגם מעשיהו ירד. זה כבר לא מה שהיה פעם. רוב החבר'ה הטובים יושבים בחוץ־לארץ. מי יושב במעשיהו? כל מיני גאוותנים, מנהלי בנקים, פקידים בכירים. אין עם מי להחליף ציפצוף. או הבנאדם עושה אחד ועוד אחד ומחליט שאם כך, גומרים עם הפשע.

בטח שאני עובד. צריך להיות מ־משהו, לא? אני, איך שאומרים, ב־ענף ההברחות. ידעתי שתצחק. פעם גם אני הייתי צוחק. כשהיינו עובדים על בנקים ועל יהלומים ועל תחנות דלק, אפילו לא היינו יורקים לצד של מי שעובד בהברחות. אבל היום זה בכלל משהו אחר. כבר לא הולכים עם שק על הגב, לא קופצים גדרות בנמל, לא מרטיבים את הרגלים בים בלילה. היום הברחות זה כמו פקידות, כמו עורך דין. לא מעלה לך אבק על הנעליים.

איך זה היום? אני אגיד לך: אתה יושב בבית קפה, מקבל הזמנות, שו־לח הזמנות. זה לא מה שאתה זוכר פעם, בכלל לא. כבר לא באים בלילה בחלון האחורי של החנות, שואלים בשקט: צריך משהו, אדון גרוסמן?

יש לי טלויזיות יפניות משהו לא נורמאלי! היום אדון גרוסמן בא אצ־לך, לבית הקפה, שם הזמנה: שלו־שים אפטרשייב אולד־ספייס, קרטון ג'ינס, עשרה קסטים למכוניות. נותן מפרעה קטנה, שלום שלום להתראות. אתה אוסף את ההזמנות, הולך להז־מין את הסחורה. אם אין בסטוק, הולכים לסדר ייבוא. ביקור קטן ב־נמל, ארוחת צהריים עם אדון לא־חשוב־מה־שמו, שלא יהיו צרות בזמן שתגיע הסחורה. תצא הסחורה בש־לום, יקבל את החלק שלו. בטח ש־לוקח. עם נשיקה על הגב. בעוד חודשיים מחתן את הבת שלו. ממה יעשה חגיגה, ממה יקנה לה פריג־'ידר? מהמשכורת שלו?

אין בעיות! היום, שאף אחד לא גומר שבועיים עם המשכורת והעוד־שית שלו, יש הבנה. מתפשים רק את השאנס. כולם, הקטנים והגדולים וה־כי הגדולים. כולם „אוכלים", חביבי, כולם! היום ההרצל עובד כמו שלא עבד אף פעם. היום ההרצל חזק ב־בורסה, פותח כל דלת, סוגר כל עין.

עכשיו התחילה בענף העונה הבו־ערת. איפה מיתון, איפה! הזמנות משהו לא נורמאלי. למה? למה ש־צפו איסור ייבוא. אבל השוק לא שם על החוקים. השוק רוצה לאכול. מי שאוהב ויסקי, מי שצריך מיקסר, מי שבא לו להתפרגנ'ב עם דקס־ביינס־שלושה־פרשים, ישלם כמה ש־תבקש ממנו. רק תביא לו.

מכל דבר אתה מקבל היום עודף. תראה, הולך הבנאדם ברחוב, בא לו לקנות מכונית. נכנס לחנות, שם מאה אלף לירות על השולחן, עוד נותנים לו עודף כמה הרצלים. המפ־תחות בפנים, חביבי, תיסע. מתחשק לו סיגריות כאלבורו. שם בקיוסק שש לירות, מקבל קופסה ועוד נות־נים לו חצי לירה עודף. התצייף לו הפה, רוצה קצת פיסטוק־חאלבי. שם שלוש לירות, נותנים לו מאה גראם וגם עשרים גרוש עודף. אפילו ב־מס הכנסה נותנים לבנאדם עודף: שם להם את כל המשכורת שלו, זור־קים לו בחזרה כמה הרצלים.

תאמין לי, לחיות פה זה הקרקס של העונה. כל רגע הפתעה, כל רגע סכנה. כל האורחים קופצים באוויר תופסים חבלים. מי שמפספס את ה־חבל, נופל מלמעלה ושובר את ה־ראש. כל החכמה זה לתפוש את ה־חבל הנכון ברגע הנכון.

זהו זה חביבי. כמו שאמרתי לך, הפשע לא משתלם יותר. היום ענף ההברחות זה הענין. גמרנו עם הבנ־קים, גמרנו עם המלטשות. התחלנו חיים חדשים. עלא כייפאק של חיים!

כבוד הדרגה וכבוד המשרה

מאת משה דור

רצוני לפתוח בווידוי אישי. שנים — רבות מדי, לטעמי, דעתי — הו־שרו בשפל המדרגה הצבאית. כל פנ־ האינטלקטואליות המבריקות לא נמצאו פיקות להעלותני בשלבי ההיראכיה. איפוא הדבר, שנתפתה בי רגש נזה ברכי פקות היו כל אימת שנתקלתי שררה. עלה־תאנה מעביר היה בי שחציו אימה וחציו עונג.

מן הטעם הנפשי הזה היותי שותף ל כה שרווחה בחברה הישראלית באותם רחוקים, בעידן התקוות והוודאות הה בבטחה, כלפי אנשי־הצבא הבכירים (אותם גינצלמנים נהגו בארצנו ממעמד רגיל במדינות העולם: סברה היתה אין טוב מהם לאייש תפקידים או רמי־מעלה. זו היתה סברה — לא, כי נה — מיסטית, שסבבה על ציר הני־ כל מי שכתפותיו מעוטרות היו המתאימים, יאה ונאה לשמש בכהונה איתי. לא בדקו בציציות האיש אם מה שנדרש — בארצות מתוקנות — התפקיד, שמא השכלה ראויה, שמא את הכרחית, שמא תבונה חיונית. (מיל.) אתה — מנכ"ל תהיה לנו. כולנו קצרנו את הפירות.

מלחמת יום־הכיפורים אמורה היתה אגדות, אפילו הן קורנות באור שבע הכאריסמה. אבל נראה, כי לא כן עם קשה־עורף אנו, ודבקים במיתוסים

לא נפל בחלקי הכבוד להכיר את האלוף (מיל.) צבי זמיר, מזכירים את שמו כמועמד להנהלת „בונה". אולם גם אי־ההיכרות האישית אם די בה לעקור חשש מן הלב, כי (מיל.) זמיר איננו דווקא איש־משק הריה, שבכוחו המקצועי להאב מיכלול הבעיות של הקונצרן ההמו הענקי — ובעיות לא חסרות לו, ב יסיק מר צבי רכטר את המסקנות ריות המתבקשות כל־כך וביז אם לא מר יוסף הרמלין — שגם אותו אינני אישית — הוא „אחד המועמדים הו ביותר", כדברי העתונות, לניהול „מקורות, בינוי ופיתוח". מר הרמלי שנים רבות במערכת הבטחון. כלו מדו הבכיר במערכת־הבטחון מקנה טומאטית את הכישורים היפים לניהו רת־הבת של „מקורות"?

אינני מכיר אישית גם את ר (מיל.) דוד אלעזר, מי שהיה הו שלנו. זכויותיו של מר אלעזר בתח בטחון — רק רשע לתיאבון יבקש עליהן. אבל רב־אלוף (מיל.) אלעזר לקבל לידיו את תפקיד יושב־הרא מועצת המנהלים של „צים". אמנ מר אלעזר למד במחצית השנה ה את ענייני חברת־הספנות הלאומית נדמה לי, כי מבחינה מהותית אי משנה: אם אמנם מר אלעזר הוא לעניינים משקיים־כלכליים, וביחוד ש שהוא שטח רחב ומורכב, ביחוד ולא סתם מומחה אלא מומחה מן הראשונה — אני לא ידעתי זאת ז היום הזה.

אלוף־משנה (מיל.) עודד מסר באחרונה למשנה למפקח על הבנ את מר מסר לא היה לי הכבוד באופן בלתי־אמצעי. מה שכן ידוע כי לאלוף־משנה (מיל.) מסר עמד בא למשרדו החדש, בראש „סיבי וקודם־לכן בראש תשלובת עוד, שצברה יותר מ־140 מיליון דולאר ואשר אליה הגיע ממנכ"לות משרד לשם הנבא משורות הצבא. ותומנם תותי הכלכליות של מר מ שירותו לשמש משנה למפקח על ובתורת שכזה גם חבר הנהלת „בנ ראלי"? מסופקני.

האלוף (מיל.) מרדכי לימון — יותר בכינוי „מוקה" — הוא בא הברון רוטשילד בישראל ואף בא־כ „החברה לישראל" חבר הנהלתה. מי שחתם על אי־אילו עסקות כסמויה מעורב הרב־הדנקמור סיבור ודוגמאו קות שבלשון המעטה הן משרות.

בסולם־הדרגות הצבאי ניצב רב־א מעלה מאלוף. אני מטפס ומגיע ז אלוף (מיל.) צבי צור, אף הוא רמטכ"לינו, זקף לזכות הקאריירה שלו גם את הכהונה הנכבדה ביותר „מקורות" בתקופה, שבה הפעילו ה האפריקניים" שלה לפיסגתם. האם (מיל.) צור מהבורך, חלילה, בביק רים בכדבר הוגה בתורות־מיסתורין קניות? לאו־דווקא. הוא, לאחר שם שירותו לאומה כעוזר שר הבטחון, את חילו לחברה „כלל", חברה מובהקת. אגב, גם את מר צור איני אישית.

חוזר איפוא מן הפרט אל הכלל. ה„מיליטאריזציה" של ראשים מישרות בוודאי לא היה גמול השלט ביות כלשהן. אני משער בנפשי, כי אנשי־צבא שיצאו בזימום היו בעלי נות ההכשרה המתאימות למה שנדרש בשוק האזרחי, ויפה שהוצע להם מה להם. אולם בכל הענוה יורשה־נא לי — אפילו יובא בחשבון הווידוי הפו ראשית דברי, והאפשרויות הפסיכ האפלות שאולי במתחתית בווידוי כז טינה תת־הכרתית למי שהיו נושאי ז כל השנים — כי בשום פנים ואופן פרינציפ מקודש, שהקצין (מיל.) הוא גם המועמד האידיאל הפקיד בכיר. זאת לא זאת.

כל מעמד חייב להיבחן לגופו של ולגופו של אדם. זהו העיקרון שיש על הגשמתו בחיינו. לא רק הכלכליים גם אלה. איננו ראשים ואיננו יכולים שות לעצמנו את המותרות של מול שמבהיק על־גבי הכותפות. כבוד לדר כן; מגידה לדרגה, מגידה שיש בה על כל הסכנות הכרוכות במסמום. ההיסטוריון וההוגה הצרפתי הגדול יפקייה העיד על עצמו שהוא קו אדם ורק אחרי־כן צרפתי. הייתי מצ לנו שקודם־כל נהיה בני־אדם, כלומר חושבות, ורק אחרי־כן ישראלים. חת סדיר או במילואים, שהמשמעות זיה ההכרחית מיתרגמת אצלם, בות מדי, להיותר על השימוש באותו שכל שבו חנן אותם הטב בורא־עולם.

ראשונים... במיטה

אופנה חדשה בחדר המיטות:

הפלנלים של כיתן

לרשותכם מבחר עשיר של פיג'מות וכותנות לילה לאשה, לגבר לילדה ולילד מפלנלים של כיתן.

כיתן המובילה בענף כלי המיטה בארץ. בכמות, באיכות, במיגוון ובצבעים. מעניקה לך עתה את החידוש הבלעדי סדיני פלנל "קמיץ"

סדיני "קמיץ" של כיתן מיוצרים מבד פלנל־כותנה מהודרה. עיבוד מיוחד. גירוד כפול ותהליך אישפור אקסקלוסיבי. "קמיץ" מונע ממך את "מכת הקור" בעת כניסתך למיטה. "קמיץ" בצבעים עליזים — רך, ענוג ומלטף.

להשיג בחנות ההלבשה שבקירבתך

כיתן

האמון ניתן למוצרי „כיתן"

שיפרין—נעמן

כך הבריחו השלטונות עולים־מועמדים מארה"ב

מאת אהרן דולב

בסחבת, בשינויי הבטחות ובכפיית ייצוג הסתערה ממשלת ישראל על אלף משפחות עולים בכוח מארה"ב, בני המעמד הבינוני וחברי הארגון הציוני „צעירי ישראל", המבקשים זה שנתיים להתיישב יחדיו בבית־שמש, וגרמה לנשירת רבע מביניהם

אם ממשלת ישראל מעוניינת בקליטת עליה בכלל, ובעליה אמריקנית בפרט ! לת נלעגת, לכאורה. ל פי כן, היא ראוית ה עניינית, כפי שמלמד אלף משפחות בערי ב, היושבות כבר שנ־ „על־המזוודות".

ל המבשיל במפעל ראשון של „עליה קבוצתית" גדולה צה"ב לבית־שמש, כבר עלה 250 משפחות למבצע־הבי־ הקבוצה המאורגנת, ומחד־ המשכים של המינהל הישר־ בים. סימן־שאלה גדול סביב הלום עלייתן של 817 המש־ צוחרות, חברות אירגון „צעי־ אלי" בארה"ב.

נתתי, גושא־הבטחה גדולה, רדת לסמיון.

שבענד נחת ממפעל העליה ני בשנים שלאחר מלחמת ימים", אומר „בספר" אחד המועמדים להתיישבות ב־ האמריקנית" בבית־שמש דן בן 38 יליד ותושב ניו־יורק, ומפעל ג„שר־החוץ" שלו. הוא זה שנתיים הלוך ושוב בין צעירי ישראל", אחד האיר־ יהודיים־ציוניים הוותיקים ב־ השוכן בבניין בן שש קו־ מהמון תחתית — מאז ביום — ובין ירושלים לניהול פולמוסים, דיונים וסיכומים עם המינהל הממשלתי הסוכ־

תה את התחושה של אי־בנות שגורמת המגמה „הטלאציה־ עלית יהודים מארצות־הב־ הבים מדי עלו וירדו מפני הקליטה לא היו לפי רוחם. י" ההסתגלות התבלטו בעיית קשיי התקשורת (שפה) וב־ חברתיות".

עליה קבוצתית

אירגון „צעירי ישראל" את המגמה השלילית, שהחוו ים־יהודים ועירכו מעקב צמוד ן ממושך אחר הנקלטים הד־ ונתוך כך צצו ועלו כמה סמנות מבהקות: השפת־עולים מארה"ב, ש־ קלטם במרוצת שנת־העליה , חזרו לארצות־הברית. , שנקלטו, לכאורה, בהצל־ להעסיק בתוכית השנה ה־ בתום־תקופת ה המיסוי, התורבות האורתיות עם המימסד הביורוקרטי. לדעת — אומר דן — כי הורים משותי הקבוצות אינם לעמוד לבדם בסבך הבעיות אותם בארץ, והרגש הוא על כלומר, הכשלון, או חלקו, נעוץ בשיטת העליה האינ־ לית, כאשר ההתמולה למען מופנית אל כלל ציבור ואילו המוסדות המעולים הד־ מטפלים בכל עולה או מש־ פחה.

לימוד הכשלונות, ראינו שהשיגה דיור, לא יכלה למעבר החולף אל תנאי יחסית, ואם הסתגלה, נתקל שפתה בקשיים או אי־התאמה ית. וכאשר הסתגלו לדיור ו־ ה, הציקה בעיית הילדים וחס־ קשורות הלשונית בבית־ה־

מנכ"ל האירגון, הרב אפרים בן 50, „מספר ארבעה" ב־ מועמדי „העיר האמריקנית": ההיסטוריה האיד במישנה: את פשר הכשלון, בימים ל איטת שהגיעו לארץ גלי־ מונות, הוכתרו קליטתם ב־ הדרך הפוזיטיבית נראתה ההעמדה של מחזל העליה ידואלית מול הצלחות העלייה כך 'עלינו' על רעיון 'יר־ ל „עליה קבוצתית' במסגרת

הרעיון הצטברו הלקחים: לבטל את תחושת הבידוד — קובלנה שכיחה ביותר לרובם של העולים־היור־ וליצור לעולים מסגרת הד־ רחבה. מעין הפיכת „צרת־ ל„צרת־רבים", שהיא, כידוע, זה, ומציאת התצי השני ב־ שותף, על־ידי ריכוז העולים נוד לפיזורם כיום — במקום קבוצה מגובשת.

זכות ה„גיטו"

לא, כי בגישושיהם הראשו־ קלו ראשי הארגון במהסומי הקולם בישראל. הם הפלו נרעות, כביכול, שנגדה את המחשבה המקובלת. ראשי ה־ עיקמו את חוטמם : „לא נר־ צה, הקמת גיטאות אמריק־ ישראלי".

„צעירי ישראל" הגיבו: חוששים, אמרו, מן הפירוש של המושג „גטו". אפילו היהודית לאמריקה הפתתה בהצלחות, דווקא משום שמהג־ ערכו בשכונות מיוחדות להם איסט־סייד" המחותן בניו־יורק. נתקלו בקשיי שפה והברה הגידה הראשונה.

ון צעירים אפשר לומר — שיא אירגון „צעירי ישראל", מן רוזנבאום, בן 60 — שאם ך ב„גיטו" כדי להכות שור־ ומוקים, מאבד המושג 'גיטו' ילות ונהפך למעבר־ביניים הד־ אשר אתה עוקר עץ ומעבירו ה במקום אחר, עליך להעביר קמה ישנה יותר איתו".

ראשי תנועת „צעירי ישראל" מארה"ב בעת ביקורם הנוכחי בישראל, לקראת הגשמת תכניתם לחקמת „עיירה אמריקנית" בבית שמש. משמאל לימין: מנהל ה„פרוייקט", דן פרושר; ראש מועצת בית שמש, עמרם לוק; נשיא „צעירי ישראל" בארה"ב, הרמן צבי רוזנבאום ומנכ"ל הארגון, הרב אפרים שטורם.

הרב שטורם: „העליה היא נושא רגיש ביותר. היא נמדדת בהצלחות וכשלונות, וכל כשלון לא רק מצער לעצמו, אלא מפחית את סיכויי ה־ עליה בכללה. בארה"ב קיימים אירו־ גונים יהודיים אחרים שימתרבים ע־ לילה אך חוששים מפני עשייה. כלו־ מר, כמפני ההסתכנות באי־הצלחה. אירגון 'צעירי ישראל' רצה להעז להציע דבר־מה מקורי, הנושא סי־ כויים טובים יותר, ובכך להמריץ ו־ לדרבן גם את האירגונים האחרים. המעבר לשיטת 'עליה קבוצתית' נר־ אה לנו כנושא בשורה למפעל־ה־ עליה".

ההתפיוו והכיסופים להגשמת חזון העליה לארץ־ישראל — אומרים אנשי „צעירי ישראל" — מתמק־ דים בשכבת־הביניים של היהדות ה־ אמריקנית ומשה מטה. בני המעמד הבינוני העליון והמעלה שכחוס ב־ חלקם ב„עוגה האמריקנית", הם ב־ בטאים את ציונותם בתרומות וב־ עורבות, רוכשים דירות־נג בשכונות יוקרה בירושלים ובאים לנפוש בם, תגמים ביד רחבה למסעי התרמה. המוני העולים־בכוח מצויים במעמד הבינוני הנמוך ובקרב שכבת עמך.

■ שעת הכושר

לאירגון „צעירי ישראל" מסתפים 140 בתי־כנסת קהילתיים ב־25 מד־ ינות ארה"ב, המלכדים סביבם מאה אלף משפחות רשומות, או כחצי מיליון נפש. „הפוטנציאל העולה" של ציבור גדול זה מצוי בשנים האח־ רונות בקו עליה, עקב תמורות „סו־ ציו־אקונומיות" בערים הגדולות, וב־ מיוחד בניו־יורק רבתי.

עליית משקלם של מיעוטים אתני־ ביים אחרים — כושים, פורטוריקנים — ולחצים חברתיים הניעו את מוס־ דות המימשל והמינהל הציבורי לה־ עדיף קבוצות מיעוטים מקופחים, ו־ מתח התחרות המקצועית התחדד. מק־ צועות שלמים — כהוראה ומינהל ציבורי ופרטי — נחסמו בפני יהו־ דים, שעה שקידום בני מיעוטים אחרים נעשה מדיניות מוצהרת.

המעמד הפגיע ביותר מן התמורות הללו היה המעמד הבינוני היהודי: „נוצרו בעיות מוחשיות ביותר", סי־ פר הרב שטורם, „את הנסיבות ה־ שליליות הללו צריך היה לתעל ל־ כיוון פוזיטיבי. ראינו בהן שעת־כו־ שר למימוש הזיקה לעליית רבים וטובים.

מאידך גיסא, ובעת אחת, הצטברו הכשלונות. משפחות עולים אינדיבי־ דואליות חזרו וסיפרו על נסיונותיהם הקשים בישראל. לנו היה ברור, ש־ יש לאחוז בצירוף שתי ההתפתחוי־ יות השליליות הללו ולהוציא מתוק מעז. האתגר שלנו היה 'עליה קבו־ צתית', ייסוד, ראשון בסוגו, של ישות חברתית וכלכלית, שתהא מור־ כבת בעיקר מעולים בעלי־רקע דו־ מה.

בראשית 1972 הציג הוועד־המנהל של אירגון „צעירי ישראל" לוועדה הבינמשרדית לענייני עליה וקליטה, לארגן 250 משפחות מקרב קהילותיו, ולייעדן לעליה במסגרת התיישבו־ תית משותפת.

„אמרנו לוועדה", סיפר דן פרושר, כי „כל יהודי בגולה הוא עולה בכוח. לא כל אחד יבוא, אבל כל אחד חולם להשתייך, להיות חלק בלתי־נפרד של אומה יהודית בארצה. אנחנו מציעים ניסוי מקורי ש־ יעכוד הן בקשיי הקליטה והמידגמית. המוצאים את העולה האמריקני בת־ קופה המכרעת של קליטתו או בשי־ רתו, והן בהיווצרותה של שעת־הכו־ שר מחמת התנאים החברתיים־כלכ־ ליים בעריה הראשיות של ארה"ב".

■ ויכוחים עקרים

חודשי ויכוחים עקרים עם חברי הוועדה הממשלתית אלמו לריק: „ה־ ועדה רצתה, שנוסיף לעודד עליה בשיטת ההסברה המסורתית. כלומר, על־פי עקרונות 'מיזוג־הגלויות' מי שיעלה יעלה ויוסיף לעבור ביש־ ראל את מסלול הקליטה המוסדית בהתאם לשיטה הקיימת. אנחנו — אמרו לנו — נמשיך לעשות תע־ מולה, ואת נושא הקליטה נשאיר להם. אבל השיטה הקיימת, טענו כנגדם, איננה טובה. היורדים מה־ רבים, העולים מתמעטים והמסקנות הלקוחים המצטברים אצלנו זועקים לשינוי".

באוגוסט 1972 קיבל הוועד־המנהל של האירגון מכתב מטעם הוועדה, בחתימת איתן סיוון, מנהל תוכניות קליטה מיוחדות במשרד הקליטה, ו־ בו הסכמה עקרונית לניסוי המוצע. המכתב הבא, אחריו בישר לוועד־ המנהל, כי הממשלה תאשר ל„עליה הקבוצתית" משבצת קרקעית להקמת 250 יחידות דיור על גבעות בית־ שמש בהרי יהודה, בתנאי שאירגון „צעירי ישראל" יכיר, כי „בהגותיה ציוניות".

מאז והבשך יותר משנתיים כ־הוף „שר החוץ" של הקבוצה, דן פרושר, בתחנות גבוהה בין ניו־יורק לירו־ שלים, כדי להפגש ולחזור ולהיפגש עם התמנון מגושם־הזרועות של ה־ מימסד, השיכון הקליטה הממשלתי־ סוכנותי, אך סביב ההגנה המוסכמת על הכל, שעלייה מארה"ב נחוצה כחמצן לריאות המדינה, נצב־ייר ה־ הלך סימן־שאלה גדול.

מכתבה של הממשלה הובא לפני הוועד המנהל של „צעירי ישראל". שקיבל את האתגר: יתרון אחד של ההתיישבות בבית־שמש — הציינו ראשי האירגון — נעוץ בנסיבות ה־ אקולוגיות של התיישבות באווירה כפרית רגועה, דוגמת ההתיישבות בפרברים חדישים באמריקה. המת־ יישבים יהנו מפני עולמות: מצד אחד, יחיו בתנאי פרבר פרוזה, עם גינה ומקומות חנייה, ומצד שני יהיו קרובים למרכזי תעסוקה של ערים גדולות.

■ 300 המחאות

כל יחידת־דיור תכלול שלושה או ארבעה חדרי שינה, וכדי להפחית בהוצאות ייבנו הבתים בשיטות החד־ שות והטכנולוגיות. הקרקע תושג ב־ מחירים סבירים ממינהל המקרקעין של ממשלת ישראל.

הוצאות הבנייה יחולו בשל היקף הנרחב שלה. ריכוז קבוצה המגוונת גדולה של עולים יסייע להם להתגבר על קשיי הסתגלות וקליטה. אשר ל־ מקורות פרנסה, בית־שמש למ־ בועי בית־שמש יזדקק בעתיד הקרוב ל־1200 עובדים נוספים, ובית־שמש קרובה למוקדי תעסוקה עירונים גדו־ לים כתל־אביב, ירושלים, ואשדוד.

האירגון חזר במימוש וב־משורי של „הכוונות הציוניות". בניו־יורק הוקמה „החברה לשיכון ופיתוח של „צעירי ישראל בע"מ" ; פורסמה הו־ ברת פרשימה הובצה ב־140 הקהי־ לות המסונפות לאירגון והמפעל נת־ פרסם בירחון האירגון „המשקיף", ה־ יוצא לאור זה 40 שנה ומופץ במאה אלף עותקים. החוברת הכילה שובר־ תשלום : רצ"ב המחאה המחאה על־ סך אלף דולר, נא המצא לי את מספר הפיקדון של 'האופציה' שלי וכן את החומר האינפורמטיבי על המפעל הקהילתי בישראל".

מספר דן פרושר: „לא שיערנו את גודל ההפתעה. תוך חודשים היו בידינו 300 המחאות ושוברים מש־ פחתיים".

■ לא מענק

אירגון „צעירי ישראל" שבין חב־ ריו תמצא את כל קשת המקצועות, פתח חשבון על־שם החברה „ל־ שיכון ופיתוח" בסניף בנק דיסקונט לישראל בניו־יורק, והפקיד בו 300 אלף דולר, דמי הקדימה של גל ה־ מועמדים הראשון.

פרושר מיהר לצאת לישראל, די־ וח לוועדה על הצלחתו המפתיעה של המפעל. הוועדה התרשמה והח־ ליטה להגדיל את „מיכסת היישוב" מ־250 ל־500 עולים־מתיישבים.

„חזרתי לארה"ב — סיפר פרושר — התברר לי, כי בשורת העליה הקבוצתית של „צעירי ישראל" היכ־ תה גלים בכל פזורת קהילותיו. כדי יה נתמש מועמדים. במארס 1973 תפח חשבון הבנק לאלף הפק־ דות, בסך כולל של מיליון דולר.

הוועדה הממשלתית בישראל שוב נתכנסה לדון בהתפתחויות, והחליטה על הגדלת מיכסה נוספת, מ־500 לאלף משפחות. מיקומה של נקודת היישוב הועבר לצדו השני של הכ־ ביש, אל מעלה „הר שרת". יישוב בממדי כפר גדול על הנייר לעיירה.

סיפר דן פרושר : „הוועד־המנהל היה מוטרד מאי־בהירויות מסויימות באישורי הממשלה — מה גודל החל־ קות, מה גבולות התיחום ומיקומו המדוייק". והוא בא לישראל :

„כאן נתברר לי, כי בניגוד למכתב המקורי של הוועדה הבינמשרדית, שבו הובעה נכונותה של הממשלה להעניק קרקע ליישובנו, נבלכה, כ־ נראה, הממשלה בדעתה ו„המענק" נהפך להקצאה, כלומר, הממשלה אי־ נה בכוונתה להעניק אלא להקצות בלבד, ומתיישבינו יצטרכו לשלם את מחירה של האדמה, כפי שייקבע על־ידי מינהל מקרקעי ישראל".

הנושא הפך עליית מחירי הדירות, בשל רכיב הקרקע, נתאשר בפי כל זרועות המינהל, שעימם בא פרושר במגע — מנהל מינהל המקרקעין, אלוף מאיר זורע, פקידי הסוכנות, משרדי השיכון והקליטה, ומשרד ה־ חקלאות, שעמאיו מופקדים על הער־ כת מחירי הקרקעות.

■ נסיונות סרק

דן פרושר פנה אל עמוס לביא, אז סמנכ"ל משרד הקליטה, ואל איתן סיוון, והציג לפניהם את ה־ הכוונה, כי הממשלה הבטיחה הע־ נקת קרקע לבנייה ולא מכירתה — את מכתבה המקורי של הוועדה ה־ בינמשרדית לאירגון „צעירי ישר־ אל", שתורגם לאנגלית והועבר ל־ ידיעת העולים המועמדים.

עמוס לביא ואיתן סיוון הפיגו את חששותיו. תיתכן הלוואה עומדת, ש־ הקפה יפקע אחרי חמש שנות הת־ יישבות לרכישת הקרקע, והיא 'הס־ פגי' הן את מחיר הקרקע ואת הד־ צאות הפיתוח. „לאחר זמן התברר לנו, כי שני הרכיבים הללו אכן נכ־ ללו בטבלת ההוצאות והשפיעו במד־ שרין על גובה מחירי הדירות".

דן פרושר וחבריו בהנהלת האיר־ גון נוקשים לשון מתונה בהתייחסם לאמינות הבטחותיה של הממשלה: „קודם לכן — הם מספרים — נאמר לנו: אל תלכו לירושלים או לכר־ כים יקרים אחרים. לכו לבית־שמש, שהיא אזור פיתוח ובה נוכל להע־ ניק לכם קרקע חינם — כמקובל במדינה — וגם לחסוך את הוצאות הפיתוח, כי הממשלה כבר מפתחת את האיזור ומתכננת בו עיר מרכזית למאה אלף נפש, ואנחנו נשתלב ב־ פרוייקט הזה. לאחר מעשה התברר שלא עמדו בדיבורם, והשבתותיהם של חברינו יוחייבו הן במחיר הקרקע והן בהוצאות הפיתוח".

בקיץ 1974, לאחר נסיונות־סרק לבטל הגזירה, קיבל עליו הוועד המנהל את הדין, ורק ביקש מן

(סוף בעמוד 40)

מלחמת ההתשה ב„גבול השקט"

מאז הטבח בקרית־שמונה החלו ארגוני החבלה לבצע „פיגועי מיקוח" — שמטרתם תפיסת בני־ערובה, כדי להשיג באמצעותם שחרור מחבלים ✶ מחקירת מחבל שנתפס ליד העיירה פאסוטה בגליל התברר, כי קיים שיתוף־פעולה בין ברית־המועצות לבין ארגוני הטרור, וכי מחבלים מתאמנים במוסקווה ✶ הערכות צה"ל כוללת פעולות־מנע, בהן הפגזות ארטילריה, הפצצות אוויריות, ופשיטות על כפרים בהם מתגוררים משתפי־פעולה ✶ תושבי דרום לבנון מתחילים להבין, כי אי־הרחקת המחבלים מאיזורם, תפגע בהם קשות, ותמנע מהם נהול אורח־חיים סדיר

עמדת תצפית בגבול לבנון : צה"ל נוקט בפעולות־מנע.

מאת יעקב ארז

חאלד מחמוד יאסין, מחבל בן 28 מטריפולי שבלבנון, הינו „עדות חיה" בידי ישראל לשיתוף־הפעולה בין בריה"מ לאירגוני הטירור ה־ פלשתינים. חאלד, פלשתיני יליד כפר בגליל המערבי, עמד בראש חוליית המחבלים שנתקלה במשמר צה"ל ליד העיירה פאסוטה בגליל ה־ מערבי ב־3 בספטמבר השנה.

חאלד נפל אז בשבי צה"ל. בחקי־ רתו התברר, כי במשך חודשים עבר בברית־המועצות אימונים אינטנסי־ ביים בתחומים השונים של הלוחמה־ הזעירה. למוסקוה נשלח בידי נאיף חוואתמה, ראש החזית הדמוקרטית ה־ דימוקראטית לשיחרור פלשתין — ארגון הנהנה משיתוף־פעולה סובייטי. אחרי שהשלים את אימוניו, ומד־ ריכיו הסובייטיים החליטו שהוא כשיר לבצע משימות בשטחה של ישראל — שב ללבנון.

ימים אחדים אחרי שנלכד חאלד מחמוד יאסין, הופיע בשידור בטל־ ויזיה. למראייניו סיפר, כי מטרת החוליה שעמד בראשה היתה לת־ פוס בני־ערובה בכוונה לדרוש שיח־ רור מחבלים העצורים בידי ישראל ואת גוויות המחבלים שנהרגו ב־ קרית־שמונה ובמעלות. „נאמר לנו לרצוח אזרחים, אם יפריעו לנו ב־ ביצוע המשימה" — הודה. „הורו לנו לקטול את בני־הערובה, אם שלטונות ישראל לא ייענו לדרי־ שותינו".

למשימות אלה, של רצח וחבלה בלי לבחור באמצעים, — אומן חאלד בברית־המועצות.

● לפני הפעולה — סיור תצפית

ימים אחדים לפני שחוליתו של חאלד חצתה את הגבול לישראל, יצאו אנשיה מבסיס־פליטים ליד ביירות, המשמש בסיס „מבצעי" של נאיף חוואתמה. החוליה מנתה שלושה אנשים. הם הגיעו לבסיס המחבלים ראשדייה שליד צור בדרום לבנון, ומשם יצאו למטרת היום בכלי־רכב לכיוון הגבול.

חאלד סיפר, כי במרחק של קי־ לומטרים אחדים מן הגבול סמוך לכפר כפרא, נאלצו אנשי החוליה לרדת מכלי־הרכב ולנוע בוואדי. „על הכביש היה מחסום של הצבא הלבנוני — ונזהרנו לא להתקל בו". לאחר מסע רגלי קצר הגיעו לקרבת הגבול עם ישראל.

אנשי החוליה הסתתרו על אחת הגבעות, וצפו אל עבר הגבול. הם בדקו היכן ניתן יהיה לחצות מבעד לגדר־המערכת מבלי שיתגלו. התצ־ פית נמשכה יום תמים, ולאחריה שבו אנשי החוליה לבסיס ראשדייה.

ימים אחדים לאחר מכן יצאו שוב לכיוון הגבול — הפעם כדי לחצות את הגדר, ולחדור לשטח ישראל כדי לבצע את פעולת הרצח. בשעה 9.20 בלילה חצתה החוליה את הגבול, באיזור מושב שתולה. אנשיה פרצו את גדר הרשת והמקו אל מעבר לכביש האספלט שבו נעים סיורי צה"ל.

● שלושה ימי מירדף

השלושה החלו נעים באיזור הסבוך והמבותר של הגליל המערבי. לשם התמצאות בשטח, הסתייעו באורות הישובים בסביבה.

מייד לאחר שנתגלתה החדירה בידי סיור של צה"ל, הוכרז מצב כוננות באיזור. כוחות צבא החלו „לסגור" את גיזרות הגבול ולבצע סריקות כשהשטח מואר בנורים. שלושה ימים נערך המירדף אחרי המחב־ לים ; הם לא העזו לנוע בימים, והסתתרו בנקיקי סלעים. בלילות התרחקו לא יותר מקילומטרים אח־ דים. רק אחרי שלושה ימים, משעלו כוחות צה"ל על עקבותיהם — אירעה ההתקלות.

„המזון שהיה ברשותנו אזל, הח־ לטנו להיכנס לכפר פאסוטה, שבקר־ בתו הסתתרנו, כדי לקחת משם מזון ומים. במבואות הכפר הופתענו בידי מארב. שניים מחברי נהרגו או נפצעו, אני הסגרתי את עצמי", סיפר חאלד. בהתקלות עם המחבלים נהרגו 3 חיילי צה"ל.

זה סיפורה של חוליה שחדרה לשטח ישראל ומשימתה סוכלה. מאז 11 באפריל השנה — מועד בו נערך הטבח בקרית־שמונה, מרכזים אר־ גוני החבלה את מאמציהם בביצוע „פיגועי מיקוח", זהו מושג חדש בלכסיקון פעילות המחבלים ביש־ ראל ; פעולה שמטרתה לתפוס בני־ ערובה, במגמה להשיג באמצעותם שיחרור מחבלים עצורים.

● פעולות מנע

צה"ל נוקט מאז בפעילות נגדית. מאז חודש אפריל מתנהלת „מלחמת התשה" בגבול הצפון. אותו גבול שכונה „הגבול השקט", ואיפיינו או־ תו עבודות חקלאיות משני צדי הגדר המוזנחת. עתה הפך לאיזור של לחי־ מה.

בשטח לבנון סובלים הכפריים, אנשי הצבא הלבנוני והמחבלים השו־ הים שם, משיטת הלוחמה של צה"ל. עיקרה : „פעולות מנע", המתבססות על שימוש בתותחי לבנון, הפגזות ארטילריות יזומות, הפצצות מן ה־ אוויר ופשיטות על כפרים שבהם מתגוררים תושבים המשתפים פעולה עם המחבלים ועל בסיסי מחבלים, גם אלה המרוחקים מן האיזור.

ההפגזות הארטילריות של צה"ל עושות את שלהן. הן מבעירות את הקרקע מתחת לרגלי המחבלים גם באיזורים עירוניים, שנחשבו עד כה בטוחים. יומיים בחודשים מאי־יולי נהרגו עשרות מחבלים, רק מההפגזות בכפר הלבנוני ומחבלים אחרים נפצעו.

ביום שלישי אחר־הצהרים, היינו עד לאחת ההפגזות המפתיעות האלה. דקות אחדות קודם להפגזה, התנהלו בכפר עיתא א שעב החיים כרגיל. תושבים נראו מטיילים בכביש המרכזי של ה־ כפר, בין בתי האבן המלבניים. בכביש הדרום הלבנוני חלף אוטובוס, ועל גבי הגבעות שמסביב לכפר רעו עדרי צאן.

● מספר פגזי מרגמה

לפתע נשמעו הדי ירי, ושמריות של עשן אפור החלו להיתמר מעבר לכפר. מעל אחת הגבעות. מספר פגזי־מרגמה של צה"ל, התפוצצו שם. קודם לכן, זיהתה תצפית־עין תנועה חשודה ב־ מקום. נראה היה, כי מחבלים מסתתרים שם הם צופים לעבר שטחנו.

„זהו השלב הראשון של פעילותם — בו הם צופים במטרה לבדוק את הסיורים ואת המקום בו יבקשו לחצות את הגדר. אחר כך ינסו לחזור לכאן". — הסביר קצין של צה"ל שהשקיף במוצב תצפית אל השטח הלבנוני.

כדי לסכל את פעולת המחבלים ניתנה פקודת־ירי ומספר פגזי־מרגמה הת־ פוצצו במקום. אין ספק כי פעולות־ המנע משבשות את מהלך החיים ב־ כפר דרום־לבנון. הלבנונים חשים כי בכל רגע עלולים לבוא פגעים. שוב אין הם מרגישים בטחון בהימצאם בשדה או בביתם.

אך למרות הסבל הרב שנגרם ל־ אוכלוסיה, רבים מהמוסלמים בדרום־ לבנון משתפים פעולה עם המחבלים. אלה מוצאים בביתם מחסה ומסתור, מקבלים מידע מן הכפריים המתגוררים בקרבת הגבול על הנעשה בצד ה־ ישראלי, ומוצאים בקרב חלק גדול של האוכלוסיה המוסלמית מיגננת לפעילות הטירור שלהם.

● הנוצרים מתנגדים למחבלים

אבל ככל שמתריפות התגובות של צה"ל — כך גוברת והולכת ההסתייגות מן המחבלים. בשבוע שעבר, לאחר שמטוסי חיל האוויר הישראלי הפציצו ריכוז מחבלים בקירבת הכפר כפרא, המרוחק כ־9 ק"מ מן הגבול, הפגינו תושבי הכפר בתביעה כי שלטונות לבנון ידאגו להרחקת המחבלים. הפג־ נות דומות היו בכפר ג'ביב וראשיה אל חופאר שבפתחלנד.

בעקבות ההפגזות המפתיעות של צה"ל נאלצים הכפריים לאסוף את תבואתם טרם זמנה, מאחר שהם חוששים כי בשדות יפרצו דליקות. משום כך נפגעים גם מתרחבת עבודות השדה. חלקם מרגיש כורח להילחם במחבלים, ולדחוק אותם מן האיזור. לרצה זו שותפים בעיקר הכפריים הנוצריים ה־ מתגוררים באיזור.

פעולות צה"ל אינן מצטמצמות רק בהפגזות ארטילריה, הפצצות חיל ה־ אוויר ופעולות ההגנה הנבקשות לאורך גדר המערכת ובטורפה. בחודשים ה־ אחרונים היו מספר פשיטות לעבר כפרים לבנוניים בהם מתגוררים משת־ פי־פעולה עם המחבלים. בתיהם של משתפי־הפעולה פוצצו בידי הפרשים, ויושביהם נלקחו לחקירה בישראל.

המסקרים האחרונים על הגזרות ה־ שונות בגבול לבנון מוכיחים כי על־פי

(סוף בעמוד 40)

תלמידים למורה הפרטי
את/ה מעונין/ת בתלמידים לשיעורים פרטיים במקצועות והנושאים:
לימודי יסודי, תיכון, הכנה להשכלה גבוהה, שפות, הנה"ח, מוסיקה וכדומה
פנה/י ל„קשרים"
ת.ד. 6340 תל־אביב
ת.ד. 7799 ירושלים

במחיר סיטונאי
פרחים
לראשונה לכל תושבי חיפה והסביבה
בשלל גוונים.
כתובת:
רח' אברטיסא 1 חיפה.

למכירה
עגורן צריח
פוטיין
מודל 427
פרטים טלפונים: 04-642781, 04-669263
בשעות העבודה.

דרושה
דירה
בחיפה
בשכר חודשי
איזור הנמל או הקריות
לפנות טל. 03-242877

מכשיר עם אבא

אם יש לך:
מגהץ, שואב אבק, מרמולפטר, מייבש שיער, מייפרקורדר, פטיפון, רדיו, מכונת כביסה או טלויזיה מתוצרת:
AEG TELEFUNKEN
דע כי יש לך מכשיר עם אבא!
רבים מוכנים לקחת ממך כסף עבור שרות
אך לא כולם מסוגלים לתת שרות!
רק ל„איס" — חברת השרות הבלעדית למכשירי:
TELEFUNKEN, AEG הידע הנסיון ומלאי בלתי מוגבל
של חלפים מקוריים למכשירי: TELEFUNKEN, AEG
אם יש לך מכשיר TELEFUNKEN, AEG
השרות הבלעדי הוא של „איס".
EVIS
פנה אל סניף „איס" הקרוב למקום מגוריך
תל־אביב, רח' שפע טל 10, טל. 258445 | נתניה, שדרות ויצמן 17, טל: 25828
ירושלים, רח' עמק רפאים 36, טל: 38187 | אשדוד, מרכז מסחרי א', טל: 32231
חיפה, קרית אליעזר, כנר מאירהוף 5, טל: 512603, 531213 | באר־שבע, רח' יאיר 38, טל: 70002

هكذا من الاصل

هكذا من الداخل

דב גולדשטין **ראיון השבוע עם** ד"ר אהרן דוידי, מפקד הצנחנים לשעבר

כדי להלחם בטרור הערבי ביעילות צריכה זרועו של צה"ל להתארך מאוד ואת הפלשתינאים יש להעביר לארצות ערב

הערבים הם מחבלי העולם ● במלחמה נגד הערבים צריכה ישראל להיות החלוץ של העולם הנאור ● הערבים לא יסתפקו בפחות מכניעה גמורה של ישראל ● אסור לנו לסגת אף סנטימטר אחד משום מקום, אפילו תמורת שלום חתום, שאינו אלא פיסת-נייר נטולת-ערך ● לחוזה שלום יש ערך רק כשהוא בא לאשר מצב של שלום, שנתהווה במשך שנים ארוכות, ובמקרה כזה אני מוכן לתת לערבים עד חצי המלכות ● כל נסיגה נוספת עתה תתפרש על-ידי הערבים כחולשה ותקרב את המלחמה, במקום להרחיקה ● צה"ל הוא צבא נהדר, שרוח יחידותיו טובה וחזקה עתה משהיתה בתקופת שרותי הצבאי ● כדי להצליח במלחמה הבאה יותר משהצלחנו בקודמת, עלינו להגדיר מפורשות את מטרות המלחמה — וליזום אותה ● יש להחזיר את אריק שרון לצה"ל: הוא מפקד כל כך מעולה שהיותו בצבא או מחוצה לו יש לה השפעה על מחיר המלחמה הבאה.

— הכנתי כמה שאלות...

טוב, טוב, תשאל.

— אז שאלה ראשונה: אנחנו חיים...

זה מוכרח להיות בצורת שאלות ותשובות?

— לא, אין חוק כזה. איך אתה מציע?

תראה, הלא ישנם דברים, שאני רוצה ממילא להגיד לך וישנם, לעומתם, שלא אגיד לך גם אם תשאל אלף שאלות. אז בוא תשמע אותי, בקיצור נמרץ ואחר־כך תחליט: אם זה מספיק לך, או נשב ונשוחח על גיאוגרפיה, על היסטוריה, על פילוסופיה, על מה שאתה רוצה. לא יספיק — תשאל ד־ברים, טוב?

— טוב.

אז כך: קודם־כל שתוציא לך מה־ראש, מלכתחילה, שאני אדבר משהו על עצמי. זה לא רלוונטי, לא חשוב ולא שייך לעניין. מוסכם? טוב: נדבר על כמה אידיאות. האידיאות — הן חשובות. האידיאות דוחפות אנשים ל־מעשים נבונים, להשתכלות נכונה, ל־החלטות נבונות. בשביל מה אני רוצה בכלל לדבר על אידיאות? להשפיע קצת על היהודים, שיתחזקו באמונתם ובבטחונם בעם ישראל ובמדינת יש־ראל — בצידקת־הדרך של העם הזה, בבטחון המובטח לו בכל מלחמה, בלי שום ספק של שבקלים, זעיר שב־זעירים ובכך, שיהיה טוב ליהודים. ותאמין לי, יהיה טוב ליהודים.

אינני טוען לשום סמכות בגלל עברי הצבאי

עכשיו תרשום לך, בבקשה, כמה הנחות, כמה דברים, שאני מאמין בהם: מעשיו של אדם בעבר הם בקושי סימן לעתיד. במובן זה אני היום אינני טוען לשום סמכות בגלל נסיוני הצבאי בעבר — שום סמכות, שאין לאדם אחר, אלא בזכות כמות הידע שלי באותו עניין, שגם הוא הולך ומתיישן עם הזמן. מה שאני אומר — אלו הן דעות של אדם, ש־מנסה לחשוב, להבין, להתבונן, לה־גיע למסקנות.

— האתה טוען ברצינות, שעברך כמפקד מהנהיגים, כבעל נסיון רב ב־פעולות ובמלחמות, אין לו שום משקל בהערכת דברים שלך, בהנחות, באמונות שלך?

אמרתי לך: יש לי כמות מסויימת של ידע. הידע הזה אינו הולך לאי־בוד, הוא מבוסס על התנסויות שונות. יש לזה משקל מסויים. עכשיו כמה בעיות: אנחנו במלחמה בלתי פוסקת עם הערבים כבר מאה שנה והמלחמה הזאת עדיין נמצאת בעיצומה והיא תימשך. הנחה שנייה: לפעולת המנ־היגות הערבית, אבל גם התומכים בה, ערבים ולא ערבים, מנהלת היום את המלחמה לא רק ביהודים, אלא בחלק ניכר של האנושות, ביחוד בחלק של העולם המתפתח. הם מנה־לים את המלחמה הזאת באופן ממשי מאוד, חד מאוד, מסוכן מאוד. בגלל זה הם ראויים לשנאתו של העולם ול־פעולה משותפת של כל העולם הנאור נגדם — פעולה נמרצת וחריפה.

ועם ישראל פה ולא רק פה, הוא החלוץ ההולך לפני המחנה של כל העולם הנאור הזה. בנוסף לכך עם ישראל נלחם עד חורמה נגד מי ש־מנסה להכחיד אותו מארץ שלו, מה־ארץ האמת שלה. רק זה לעצמו, בלי כל תוספת, בלי להיות החלוץ של העולם הנאור — צריך להספיק לגברי כדי להצדיק מלחמה קרואה של ישראל נגד הערבים.

גם קונפליקט פוליטי וכלכלי הורג אנשים

— אבל הרי הבעייה היא לא רק...

רגע, שאלות — אחרי כן. קודם נבסס ונצדיק את התיזות האלו: ה־הבחנה בין מלחמה לבין קונפליקט פוליטי מובחנת באופן עקרוני, בעיקר על־ידי העובדה, שבמלחמה אנשים נהרגים ובקונפליקט פוליטי אינם נה־רגים. וזו שטות. נגד ההבחנה הזאת, שתכליתה להוכיח, כביכול, שהערבים יש להם רק קונפליקט פוליטי עם חלק מהעולם, אבל לא מלחמה ממשית, אני אטען שתי טענות: קודם־כל, מל־חמה, לפחות פורמאלית, התקיימה ל־אור שהוכרזה בין רוסיה ליפאן, ב־מלחמת העולם השנייה, בלי שנהרג בה אף אדם אחד. לאמור: יכולה להיות מלחמה בין שני צדדים, בלא שיפלו קורבנות.

לעומת זאת — וזהו צידה השני של ההוכחה, הסותרת את ההבחנה בין מלחמה לקונפליקט פוליטי — יכול להיות קונפליקט פוליטי וכלכלי, ש־הורג הרבה יותר אנשים מאשר בצר־גים במלחמות־אש ותותחים ומטוסים. טענתי הראשית היא, שהערבים היום, על־ידי אגירת מזון ענקית, ללא תק־דים בהיסטוריה (וגם הרוסים האחרים עושים כן) ועל־ידי סחטנות מחירים בנפט ועל־ידי ריכוז הון והקטנת האפשרויות לסייע לארצות הנזקקות והמתפתחות, גורמים לכך, שבאותן ארצות מתים יותר אנשים (בעיקר הז־קנים וילדים) ובקצב מהיר יותר, משמתו במלחמת העולם השנייה.

זוהי עובדה נוראה הידועה לכל פו־ליטיקאי ולכל מי שעוסק בשאלות התזונה העולמית. האנשים מפחדים לו־מר את האמת הזאת בגלוי מאותה הסיבה, שאירופה המערבית מפחדת ממה שצפוי לה אם לא תפעל לפי רצון הערבים; וארצות אפריקה בעצמן, שהן הקרבנות האומללים והמיידיים של מעשה החבלה הערבי האדיר בחיי העולם, מפחדות לפצות פה. הדברים — נוראים, נוראים: בהודו יוולדו ה־שנה כ־25 מיליון תינוקות. שלושה מיליון מהם ימותו בטרם המלא שנתם הראשונה — מרעב, מחוסר מזון. ה־מספר הזה יכול להצטמצם באופן ני־כר, אלמלא החריבו הערבים את כל־כלת המערב. הבושה הגדולה היא שלא רק ליבראלים בארצות אירופה ואמריקה חוזים בהרג הזה ושותקים, אלא היהודים עצמם שותקים — מתוך פחד, שמא ייענשו על־ידי בעלי ההון הערביים. המזעזע הוא, שישנם היום משטרים רבים בעולם, שדואגים ל־רמת חייהם של בני עמיהם. הרבה פחות מדאגו המדינות הקולוניא־ליות. זה מאושר על־ידי העובדות. אבל כל העניין הזה הסתלק על־ידי תעמולת־כזב שטחית של המדינות ה־ערביות ואחרות, המוסיפות לתלות את כל הרע בקולוניאליזם.

במצב הזה מחוייב עם ישראל, ואני אומר זאת בכל הרצינות ובכל כובד־הראש, בארץ ובחוץ־לארץ, להיות אור לגויים: הוא צריך להתריע ולעשות, והמעשה, כתמיד, חשוב מן הדיבור. הבעייה אינה לעשות חסד עם המתים, אלא לפתור את הבעייה של מעשה ה־חבלה הערבים נגד העולם התרבותי — משמעית.

עם ישראל מוכרח ליצור רוח גב־רית. הוא צריך לחשוף את כוונות הערבים ואת האמצעים שהם נוקטים נגד העולם. פעם יצרה האנטישמיות אידיאה, שהיהודי הוא גוזל וגנב. עלינו להסביר ולהוכיח — והעובדות מפורות, יש רק ללקט אותן — כי הערבים גורמים הרג המוני אנשים ברחבי העולם.

אגירת הערבים גורמת רעב

— מה המטרה של הערבים, להחריב את העולם?

הם רוצים להתעשר. רק להתעשר. להיות כל כך עשירים, עד שהשליטה בעולם תהיה בידיהם. כלום אינם תו־רמים לעולם, הערבים: כלום אינם מייצרים. הערבים, כעם, הם האנשים הפחות יצרניים בעולם. הם מוכרים נפט, שלא השקיעו בו גרוש אחד. הם חונקים את העולם. פעם מכרו בלירה, עכשיו בעשר, מחר בחמישים, מחר־תיים במאה — בלי להוסיף ידע או מאמץ או עבודה. הם רק גונבים יותר כסף מהמשק העולמי. הסכנה אינה בזה, שרמת ההכנסה הממוצעת של אזרחי אירופה המערבית, תרד מ־4,000 דולאר ל־3,000 דולאר לשנה. הצרה היא, שכאשר אירופה וארה"ב בחולשות במשקיהן, משלמות הארצות התת־מפותחות מחיר גבוה פי כמה וכמה, גם מפני שהן חלשות ממילא וגם מפני שהמערב אינו יכול לסייע להן.

האגירה הערבית של מזון גורמת אגירת־ענק של הרוסים ושל הסינים. הערבים יוצרים עצבנות בשוק אמצעי־הקיום. מליוני טונות של מזון חיוני אינם מתחלקים בין הרעבים, המשו־עים למזון: והאגירה הערבית אינה בגדר של רזרבות לימי מצוקה, עד יעבור זעם. זוהי אגירה לצרכי ספס־רות מתמדת וכדי ליצור עוצמה מל־חמתית. המסקנה הסופית היא, איפוא: המנהיגות הערבית, וביחוד זו של ארצות הנפט, אבל גם של כל התומ־כים בהם ומצדיקים את מעשיהם, ער־בים ואחרים, היא מחבלת־העולם ה־גדולה בהיסטוריה, ולא רק המחבלת בישראל.

מי שהיה מפקדם של הצנחנים וכתרים של גבורה ומנהיגות כר־בשת נקשרו לראשו ותילות של אגדות נכרכו סביבו — הוא גבר במיטב שנותיו, שזקן לבנבן שזור חוטים ג'ינג'יים יורד על פי מי־דותיו ועיניו בורקות במין עירנות ממזרית כזאת.

את המדים והרובה החליף ב־קתדרת המורה: מרצה בכיר ב־גיאוגרפיה באוניברסיטת תל־אביב, כאשר נאווה עוד בהיותו מפקדם של הצנחנים בצה"ל.

ותלמידיו כרוכים אחריו לא פ־חות מחייליו. יש לו הכשרון ה־כריזמטי הזה, שאין לו הגדרה ואין הוא תורה נקנית, לכבוש לבבות, לשלהב רוחות, לגרום לאנשים, שיתפרקו מעצמיותם וילכו אחריו בבטחון מלא, באמונה גדולה.

מדמה, שאין הוא טורח במודע ליצור את הקשר הזה. הוא רק — מדבר. משלח לחלל דברים מדהימים, בלתי מקובלים, קי־צונים במשמעויות שלהם. הוא רק — מחייך. חיוך קטן כזה, צנוע, מקרב — ואתה מתפתה להרגיש, כי הכרות ארוכה, טער־טרהוויות מאחוריכם, ולא מגע ראשון, שנוצר לפני שעה קלה.

— ישראל, אתה אומר, צריכה ל־עשות, להיות החלוץ. ישראל זו הקט־נה, בת שלושת המיליונים, מול עולם ערבי אדיר ועשיר, המאיים להשמידה?

במלחמתנו עם הערבים ישראל תנ־צח, תמיד תנצח, חוק תנצח, אם — וזה התנאי היחיד, לא ניכנע. כל דבר, כל מצב שאינו כניעה מוחלטת לערבים, הוא למעשה המשך המלח־מה אתם. כניעה לערבים, שהיא כב־יכול האמצעי היחיד לשים קץ למל־חמה, פירושה הקמת מדינה פלשתינ־אית במקום ישראל. כל הנכניה, מל־בד עקשנות ואי־ויתור ואי־כניעה, ת־ביא בהכרח לידי מצב זה. כושר ה־עמידה שלנו תלוי בעוצמה האישית של כל אחד מאתנו, של המנהיגות ו־של העם, יותר מאשר בסיוע חוץ, בלי לזלזל בערכו של הסיוע הכלכלי, הצבאי והמדיני, וישפוט גורל המערכה מהשאלה אם נהיה בגולן, ביהודה וב־שומרון ובסיני.

גם בסיני כל ק"מ קובע

— גם בסיני אסור לסגת כלל?

שום נסיגה! אף מטר אחד! ואני מצטער, שראש הממשלה הולך לסגת, תמורת הסדר כזה או אחר, צבאי או מדיני, או חצי־צבאי וחצי־מדיני — כל זה לא חשוב. אף סנטימטר אחד. בתוך מרכיבי העוצמה הלאו־מית ישנם הרוח האיתנה, הציוד ה־צבאי, העוצמה הכלכלית והשטחים. חשיבות השטח גדולה מעל ומעבר ל־מה שמקובל לחשוב. הדוגמאות ש־אחרים מנסים ללמד אותנו גזורות מ־ארצות ענק, המסוגלות לדבר על אובדן־שטחים בלי שהדבר יגרום להן נזק וסכנה רציניים. בסדר גודל ה־טופוגרפיה כמו שלנו, כל ק"מ קובע, ואפילו בסיני, ששם השטחים גדולים יותר מבחינות אחרות.

צריך להבין, מוכרחים להבין: אם אנחנו רואים את המלחמה כמתמשכת ובמצב שהמעברים מפעילות אלימה להצי־אלימה, הם קצרים ומהירים, הרי החולשה שלנו, כל ביטוי של חולשה, בכל אחד מרכיבי העוצמה הלאומית, היא הזמנה לתוקפן ופירצה הקוראת לגנב הערבי. החולשת־הרוח, לא כפי שהיא מתרחשת במציאות, אלא כפי שהיא מצטיירת בעיני הערבים ונתפ־שת במוחם, כל תופעה אצלנו, הנראית בעיניהם כפירוד בין היהודים — זו הזמנה לתוקפנות פיזית בכוח גדול נגדנו. כך גם חולשה כלכלית שלנו, היא הזמנה לתוקפן ופיתוי למלחמה. גם אי־חידוש של הציוד הצבאי שלנו, או מחסור בציוד חדיש, או פיגור אחרי רכישת הנשק המתוחכם — הזמנת התוקפן. אבל יותר מכל אלה, ויתור על שטח כלשהו, בלי שיהיה בכך יתרון לנו, רווח מוחשי ואמיתי וברור, שאפשר להחזיק בממשות בכף היד — יקרב את המלחמה ויע־שה אותה ודאית, מעבר לכל ספק.

יש רק דרך אחת לשלום

— נתאר לעצמנו מצב היפותטי, ש־סוריה מוכן לעשות שלום מלא עם ישראל, כפי שאנו דורשים, תמורת נסיגה מסיני ולא מכל סיני, ובלי להתחייב ואת בנסיגות בשום חזית אחרת ובלי לכרוך זאת בשום עניין פלשתינאי. מהי התשובה שלך?

השתגעת?! מה פתאום?! שום וי־תור, בשום מקום, תמורת שום דבר! נניח שסאדאת היה מוכן להסדר ש־לום כזה, כמו שאתה מתאר, אז מה זה שווה?! פיסת־נייר! ונניח שהוא עצמו היה כן ברצונו זה — מחר הוא איננו וכל התחייבות שלו שווה, אתה יודע למה. גם אדון צ'מברלין ניפנף בפיסת־נייר ב־1939 וחשב שזהו ה־שלום המיוחל של אירופה, ראינו מה יצא מהשלום שלו. לא, לא, שום נייר חתום של שלום, שום שלום — הוא שום דבר בשבילי, כלום!

— מה כן מבחן בשבילך? שום דבר? רק כתהות?

בשבילי ישנו רק מצב אחד, שיכול להבטיח שלום: יחסים שהולכים ו־נעשים נורמאליים. עם מצרים, בצורה הדרגתית, לאורך שנים ארוכות וה־התפתחות הזאת עומדת במבחן הביצו־ע, רב־שנים. תמורת נייר בלבד — כלום, אף מטר אחד! נייר פורמאלי יכול לאשר מצב, שיתפתח במשך הזמן ו־יעמוד בבחינת הציבות. אם יתפתחו יחסים כאלה במשך שנים ארוכות וי־עמדו במבחנים, אני מוכן לתת ל־מצרים עד חצי המלכות.

— לפי המישה הזאת, גם המדינה הישראלית בימי דוד ושלמה, בתחום ל־המכפי המורות ההדחה, היתה רעה מבחינתה של ישראל?

ודאי! היא היתה תמורה ביותר. אלא אם כן יוכיח לי מישהו שהגבינה היתה חיונית לישראל מבחינה צבאית. אין שום הוכחה כזאת ובהחלט לא קיבלנו תמורה מספקת לויתור שלנו על שטח.

רק כניעה תרחיק את המלחמה...

— האם במסגרת הסכמים נוספים תבצע עתה ישראל נסיגות נוספות, זה לא ירחיק את המלחמה?

לא. רק על־ידי כניעה גמורה של ישראל אפשר להרחיק את המלחמה. כל נסיגה נוספת — לא רק שלא תרחיק את המלחמה, אלא תקדם אותה ותגרום אבידות הרבה יותר גדולות לישראל, אבידות מדהימות. מי שטוען כלפי, שכך, באי־נכונות לוותר ולסגת, אין מביאים את השלום, אני משיב: לו שמי שמוכן לסגת ולוותר לערבים מרחיק את השלום עוד יותר ומקרב יותר את המלחמה.

— ישנן דעות שונות, קוטביות, ב־יחס לשאלה אם הצלחנו או נכשלנו במלחמה הקודמת. כדי לא לחזור שוב לויכוח הזה אני רוצה להציג לך את השאלה הבאה לגבי העתיד: מה צרי־כה ישראל לעשות עתה כדי להצ־ליח במלחמה הבאה יותר משהצליחה בקודמת?

אנחנו מחוייבים להגדיר לעצמנו את מטרות המלחמה וליזום אותה. פשוט כך: ליזום אותה ולפתוח בה בתנאים הנוחים ביותר לנו. זה צריך להיות ייזום של מכת־מנע, לא תוקפנות, אלא תגובה לתוקפנות ערבית. אני נגד מלחמה. אני בעד שלום ושלווה. אבל אם תהיה תוקפנות ערבית — אנחנו צריכים להיות מוכנים להלום. מטרות המלחמה שלנו צריכות להיות יותר ברורות ויותר מוגדרות ומפור־שות, מאשר היו לנו ב־1973. מטרה אפשרית אחת יכולה להיות הרס של האינפראסטרוקטורה של הירדנים, על כל מערכותיה ועל כל מרכיביה — הכלכלית, האדמיניסטראטיבית. צריך לשבור את המערכת. מטרה נוספת של המלחמה ביוזמתנו: בשום פנים לא הרג סתמי, ללא הבחנה, אבל בהחלט הרג של אותם האלמנטים הקיצוניים־לאו־מיים של אלה, שעלולים לחזור ולהז־יק לנו תוך זמן קצר. במלחמה כזאת נשיג תוצאות מצויינות.

צה"ל הוא צבא נהדר

— בשנים של שירותך בצה"ל פי־תחת את הרוח הנהדרה של הלוחם. מה דעתך על רוח הלחימה היום בצה"ל?

היא טובה, חזקה. צה"ל הוא צבא נהדר. רוח הלוחמה של היחידות ה־יום אינה נופלת, ואולי אף עולה, על זו שבתקופת שירותי בצה"ל. אני מכיר אישית חיילים ומפקדים בצה"ל. אין לי שום חששות.

— אף לא החשש שצה"ל מעריך עתה כלים יותר משהוא מעריך אנ־שים ורוח לחימה, שרמה והתבלות?

לא, אינני מקבל זאת. ישנם כלים טובים וחינוך טוב והכשרת אנשים מו־כשרים להפעלת הכלים.

— האם מילאו הצנחנים במלחמת יום הכיפורים את ציפיותיך?

בתנאים שנוצרו אז, אינני יודע אם אפשר היה לעשות אחרת. לא אנחנו יזמנו את המלחמה. לא היתה לנו ברירה אלא להטיל למערכה יחידות מפוצלות. אינני אומר שלא היו שגי־אות ושלא יהיו בעתיד. אנשים עושים שגיאות. אבל על כל שגיאה של צה"ל הוא יעשה הרבה מאוד דברים נכו־נים. זה מספיק בהחלט כדי לנצח.

אני שמח שצה"ל, בניגוד לצבא המצרי בשנים שבין 1967 ו־1973, לא יצר לעצמו את מיתוס החייל הערבי, כפי שהערבים יצרו את מיתוס החייל היהודי, הבלתי מנוצח. טוב שלא נת־פסנו למיתוס הזה, גם כדי לעשות שיקולים אובייקטיביים בקרב וגם לאיבוד מוראלי. שיהיה ברור: החייל הערבי אינו יכול לעמוד מול החייל הישראלי, בשום פנים ואופן ולא יהיה מסוגל לעמוד מולו גם בעתיד.

— אינך מקבל את ההנחה, שהלוחם הערבי השתנה לטובה?

לא! הוא לא השתפר בעבר ובעתיד הוא רק יילך ויירד. המדינות הער־ביות הולכות ומתדרדרות והמהפיכות שלהן מתמבדות. הם יילכו ויאבדו ר־איכותם של המנהיגות, של הפיקוד ושל החיילים הלך ותרד, הלך ותפחת.

אריק אינו חבר שלי

— מה דעתך על כך שאין מחזירים את אריק שרון לשירות בצה"ל, בשרות מלא או להפקיד הירום במילואים?

צה"ל מפסיד מפקד טוב מאוד, ש־יכול לתרום לו בזמן ההתכוננות לקר־את מלחמה ובוודאי בזמן מלחמה. אם אני חושב על צה"ל לא רק כעל גורם מנצח במלחמה, אלא גם כגורם מרתיע מפני מלחמה — זה רע מאוד, שאין מחזירים את אריק לצבא. נסיון להכניס דברים לתוך פורמולות, ב־מצב חירום כזה, לפני המלחמה, אינו רלוונטי. צריך היה לפתור כל בעייה כזאת לגופו של עניין. לו, למשל, האמנתי, שמאיר פעיל חשוב לצה"ל כאריק שרון — הייתי תומך בהחז־רתו.

— מדוע, לדעתך, אין מחזירים את שרון לצה"ל?

הסיבות אינן מעניינות אותי. רק התוצאה חשובה לי. אמרתי לך קודם, בעניין אחר, שאדם צריך להוכיח את

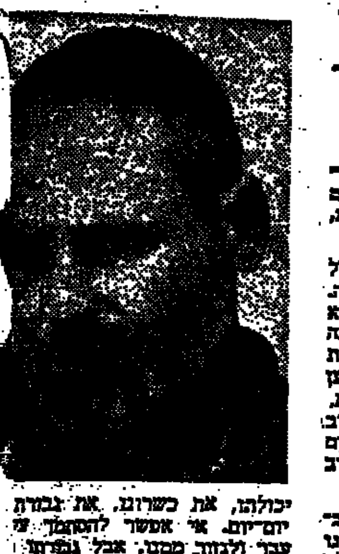

יכולתו, את כשרונו, את גבורתו יום־יום. אי אפשר להסתמך על עבר ולגזור ממנו. אבל גבורתו, רצונו ויכולתו של אריק יכולים ל... עליו, לפחות לתקופה הקצרה ג... ובעתיד, כמה החזרתו לצה"ל ח... שובה. אריק יהיה מפקד מצטי... בתקופה הקרובה. שלא יהיו ט... עויות: אריק אינו חבר שלי. הוא אחי, עד היום. אריק — רפול הוא אהוב נפשי. עם אר... לי שום יחסים. השקפות העולם... ציאליות שלנו שונות, אני מבינ... חשבתי שנעשה רק עוול אישי — זה לא היה מדאיג אותי — אבל אני מאמין שאריק הוא יכולת צבאית כל־כך גדולה, בתוך צה"ל או מחוצה לו — תה השפעה על מחיר המלחמה.

מחיר המלחמה המחבלים

— ישנה מחלוקת אם ישראל כל שהיא להלחם בטרור הער... דה, או, כפי שאריק שרון מ... אימפוטנציות המלכות. מה ... שב?

זו שאלה של המחיר שאנ... לשלם במלחמה נגד המחבלי... היתה נכונות לשלם את המ... מהחייב מכיבוש ה"מתחת־לגד"... לבנון, ברור שניתן להרחיק... רור ולהקטין את תחו בצורה... שתהיה למדי. אם נסגור את... הירדן ונפסיק את תנועת הת... מבקרים והסחורות, אם נמנע... מידים ערביים לצאת ללימודי... צות ערב ולחזור משם לישר... שטחים — הטרור יחולש, הש... אם אנחנו מוכנים לשלם את ה... האלה.

— האם עלינו לשלם מחי... אלה?

הטרור הוא תנועה טוטאלי... ואותה ה"מדוות" של המלחמה... ערבים נגדנו: לא רק הפלג... משתקים בעניין זה אלא גם... ערב — בכסף, בנשק, באמצע... מחסה. הטרור צריך להיות בל... בחינת תפישתנו, במסגרת... הכוללת של עם ישראל נגד... המלחמה בו צריכה להתנהל ל... גיות ומטרות המלחמה שלנו.

אם אתה מתכוון כיצד להפ... ילדים במעלות, בקרית־שמונה... בית־שאן, על־ידי פעולות הגנ... דה, אומר לך, שפעילות שכזה... זאת, היא יקרה ולא תגיע ל... כבסימבולית. בלי לוותר על כ... עי השמירה והאבטחה ועל... בכל דרך, צריך לפעול נגד... הטרור, בכל דרך. צה"ל צ... במידה חלקית בשטחים, שבהם... אים המחבלים, מפקדיהם והמפ... — וזו כשלעצמה פעילות טוב... הזרוע שלנו צריכה להיות הרב... ארוכה. אין אני מתכוון לז... אוירית דווקא, המקובלת על פ... הם הטכנולוגית כזרוע ארוכה... שגבולות מדיניים אינם עוצרי... אני מתכוון למיגוון של מרכיב... יש להפעיל באותה זרוע ארו... עם ישראל, נגד המחבלים, בכל...

דרוש טרנספר

— אבל קיימת גם בעיה ו... נאית, לא רק בעייה של מ... איך אתה מציע לפתור אותה?

באופן הפשוט והאנושי ביות... נספר של כל הפלשתינאים פ... היום הנוכחיים אל הארצות הע...

— הם לא ירצו...

הם ירצו, הם יקבלו. תמורת... טוב מאוד, גם ליהודים וגם ל... הם יקבלו זאת. אם לא תהי... ברירה. המדינות הערביות מ... על שטח של למעלה מעשרה... קמ"ר. הצפיפות של הערבים... נמוכה ביותר באיזו ארץ שה... עולם. אז זו בעייה לקלוט שם... נפש ולבצורת העושר הכופל... להם מגורים ופרנסה?

— אפשר, למשל, להעביר... לירדן, שיקימו להם שם מדינה... תרצאית?

שיקימו להם שם מה שהם... זה תפקידה של מדינת ישראל... להם מדינה?! לעם היהודי... תפקיד אחד: לבנות, להפריח, לשבוה את מדינת ישראל ולשפ... ליה. מספיק לנו למלא את ה... הזה.

מים, מים בחצור!

יגאל ידין מספר על חפירות חצור וביצד נתגלה מפעל המים האדיר של המצודה הישראלית הקדומה

„וישב יהושע בעת ההיא וילכד את חצור ואת מלכה הכה בחרב כי חצור לפנים היא ראש כל הממלכות האלה" (יהושע, י"א 10).

חשיבותה של חצור הגלילית בתקופת המקרא תָרה ועוררה ארכיאולוגים לגלות את צפונותיה. פרופ' יגאל ידין, שעמד בראש משלחת שחפרה שם במשך כמה שנים ושהיתה מן הגדולות שבוצעו בארץ, פירסם לאחר החפירות, יחד עם צוות המשלחת, כמה כרכים עבי כרס של הדו"ח המדעי. לאחרונה כתב ספר על חפירות חצור לקורא הרחב, המלווה במאות תצלומים בשחור-לבן ובצבע.

הספר „חצור" — יצא לאור בעברית ובאנגלית, והמהדורה העברית תופיע בראשית 1975 ב„ספריית מעריב". פרק מתוך הספר מוגש בזה.

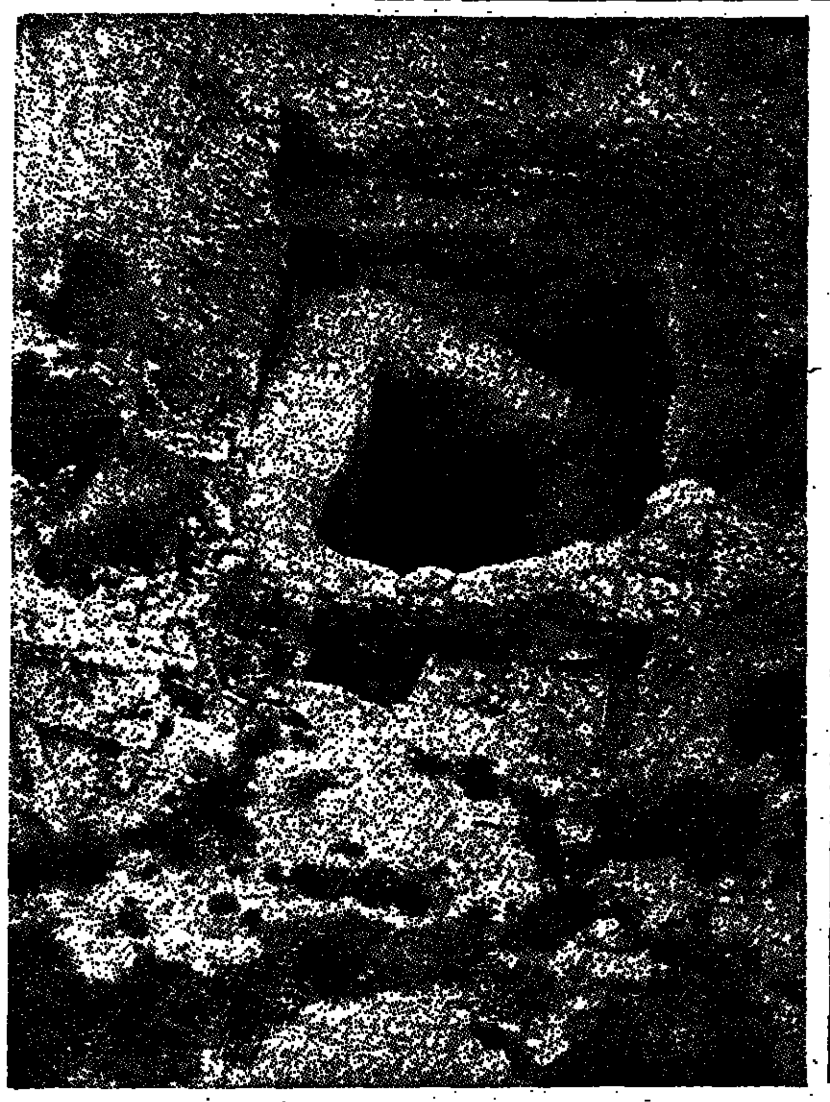

מפעל המים — בצילום הכניסה למינהרה

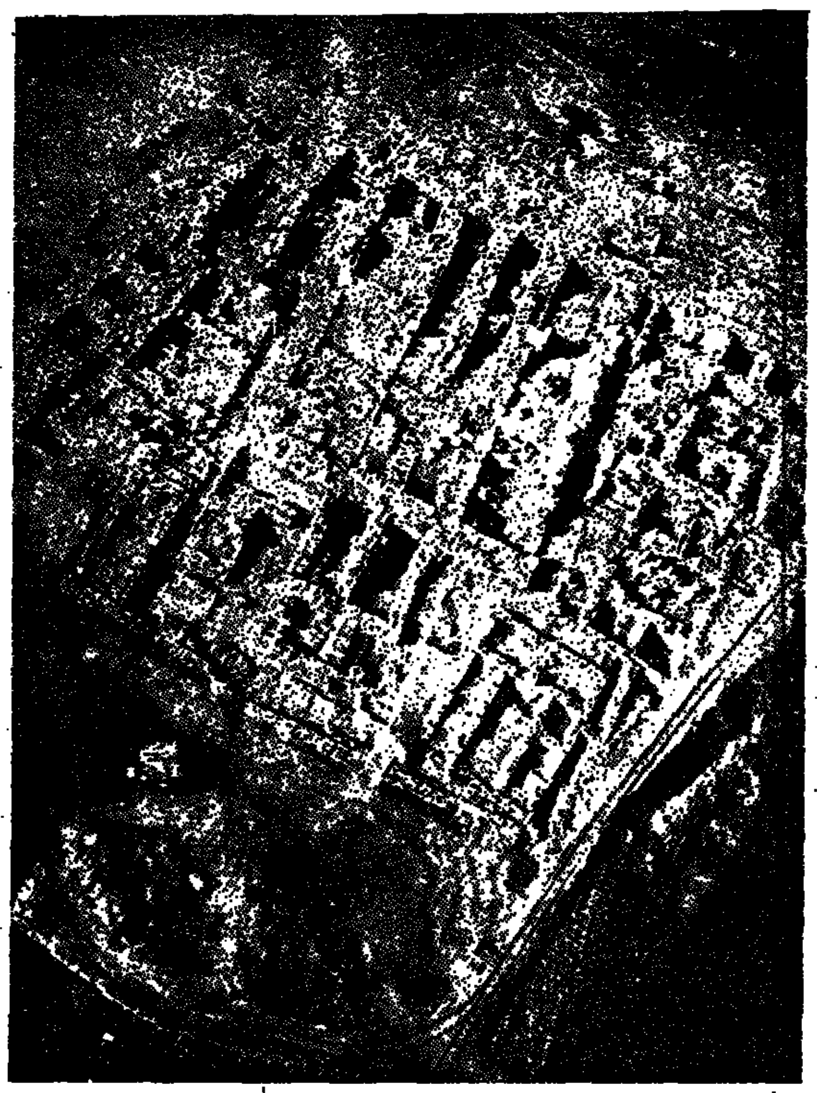

אתר החפירות — מבט ממעוף הציפור

עיית אספקת המים לח-
צור הישראלית בימי מ-
אור עוררה את סקרנותי
כבר מראשית החפירות
ארכיאולוגיות בעיר המבצר הג-
שנים רבות נאלצתי לדחות
חקירתה בהעדר עדויות ברו-
על מציאותו של מפעל מים
חפירת-ניחוש לאימות השע-
לא היתה מוצדקת מבחינת
רק לאחר חפירותי במגידו,
כי מפעל המים המקומי
מצור הוקם שם במאה ה-
(בערך התקופה של שכבה
של חצור) והבהירו את הדמ-
ההיסטורי והארכיאולוגי בין
הערים, חזקה דעתי שגם ב-
מצוי מפעל-מים דומה.

שנים רבות, כששקד הסופר ג'ימס
בארץ על חיבור רב-המכר שלו, „המ-
שוחחתי עמו רבות על חצור ומגידו
במידה מסויימת שימשה לו חצור
של הדימוני „מקורי", אך להיאור מפעל
באלך ג'ימס מיצ'נר להיזקק למגידו.
רק מפעל המים במגידו, אלא מפעלי
מי מצור, שהוקמו בערים ישראליות
אחרות — כגון הניקבה בירושלים מימי חזקיהו המלך, או מפעל המים בגבעון, מצפון לירושלים, רמזו בבירור, כי בעיר בעלת חשיבות אסטרטגית ובצורה היטב כחצור בימי אחאב הוקם מפעל מים דומה.

אך היכן עלינו לחפשו?

● שני רמזים

בנוסף על הנחות הגיוניות סייעו לנו שני רמזים לשער את מקום מפעל המים המשוער, שבוודאי היה מורכב מפיר מאונך בתוך העיר ומנהרה אופקית המתמשכת עדיין ממעיין מחוץ לעיר.

מדרום לתל, ליד הכביש המוליך צפונה, מתמשך גיא עמוק (ואדי אל-ואקאס), עמור שיחים פורחים כל ימות השנה, שמרבית מעיינותיו כבר נבלעו בצינורות חברת „מקורות", אך חלקם מפכים כבעבר ומרווים עדרים בעדרי הקיץ הלוהטים. סברתי, שאם אכן היה בחצור מפעל מים דומה למפעל מגידו, עליו להימצא בקירבת קצהו הדרומי של התל, בסמוך ככל האפשר למעיינות.

ואכן, בדרום התל ניתן להבחין, הן בתצלומי אויר והן על פני השטח בשקע רדוד, חסר כל שרידי מיבנים שיהא בהם להסביר את סיבת התהוותו.

משחזרתי לחפור בחצור בשנת 1968, לאחר הפסקה של עשר שנים מן המקום, החלטתי לבדוק את הנחתי, כי מפעל המים נסתר באזורו שקע.

ידעתי, כי תידרש חפירה לעומק 40 מטר לפחות, כדי להגיע עד מפלס המים של המעיינות לרגלי התל, ולפיכך הקציתי למשימה זו את מיטב העובדים בחפירות בתל. לאתר החיפושים הודיע קראתי „אתר ל'".

רבים מחברי המשלחת פקפקו בדבר סיכויי גילויו של מפעל מים במקום זה, ובקבוקי ויסקי לא מעטים הימרו לגורלן של תוצאות החפירה. יחיד שדבק בדעתו ללא היסוס היה יגאל שילה, שפיקח על העבודה באתר ל'.

● כיצד חופרים

נסיונם של חופרי מגידו, גבעון ואתרים אחרים, שנתגלו בהם מפעלי מים, לימדנו כי הבעיה הקשה ביותר היא קביעת תאריך בנייתו של המפעל (תיארוכו של סוף השימוש בו קל יחסית, שכן הוא נגזר מתאריכם של הממצאים המאוחרים ביותר שנתגלו במקום).

שיטת התיארוך הטובה ביותר, ולמעשה היחידה, היא לקבוע את תאריך השכבה העליונה שחתכו חופרי הפיר המאונך. דבר זה עשוי להעניק לפחות תאריך שקודם לו היה אי-אפשר לפיר להיכרות. מטרתנו הראשונה היתה איפוא להשיג מידע מובהק ואובייקטיווי על ההשתכבות בשטח, לפי בדיקת השכבות של המיבנים הסמוכים לשקע. קיווינו לוודא אילו מן השכבות נחתכו בידי כורי הפיר ואילו מיבנים ושכבות היו בני זמנו.

קירבת הפיר אל קצה התל העניקה נקודת-התחלה טובה לקביעת ההשתכבות בתומר הסטרים, שחלקים שלה גילינו ממזרח וממערב לה. התחלנו לחפור תוך אירוך ברוחב של 5 מטרים מצפון לדרום, בסמוך למרכז השקע, ולאחר כמה ימי עבודה ביצבצו בשולי התל הטור הראשון ובתוכו עשרות כדי החמנה מתקופת שלמה.

עבודה מעודדת נוספת היתה אי-ההתקלות בשקע במיבנה כלשהו מן התקופות שקדמו לנטישת התל. השטח כולו היה מלא אך סחף, שהכיל כמויות ניכרות של שברי חרס מאוחרים — פרסיים, הלניסטיים, ביזאנטיים ואפילו ערביים. משנתברר, שאכן כך הוא, הפעלנו גם מכשירים מכאניים לסילוק העפר.

● אבן נגף

ההתחלה היתה מעודדת, אך אחר כך נפלה רוחנו, שכן במרכז השקע בהסוף ריצוף של אבני-שדה. ההתערבויות החלו נוטות לצד העדר מפעל מים במקום. האומנם לפנינו בריכת אגירה למי גשמים? אך המדרגות הצדדיים של השקע, שהיו מרוצפים אבני-שדה גסות, העלו בזכרוני כי תופעה דומה נתגלתה גם במגידו, שם שימש הפיר הנטוש והסתום בשברי מפולת כבריכת מים בתקופה יותר מאוחרת. הייתכן — שאלתי — כי אף כאן אירע כדבר הזה? המשכנו איפוא והודינו אל מחוץ לריצוף, עתה נתקלנו במיבנים מגורים, מעין משטחים כמעט עגולים, בנויים כמה מדרגות עשויות אבני-שדה קטנות, שהקיפו את הנקודה העמוקה ביותר בשקע.

דבר זה — הירהרתי — אינו מוציא מכלל אפשרות קיומו של מפעל מים, שהרי ייתכן, כי לאחר נטישת הפיר הוקמו מיבנים אלה, כדי להקל על דליית המים שנצטברו בבריכה. ובאמת, על גבי המשטחים, שנתגלו בשני רבדים, זה תחת זה, ניתן להבחין כדים.

בשלב זה נתחזקה ביותר שאה הרגשה שאנו עשויים לגלות את הפיר המאונך, של קטע של קיר תמך גדול, שיסודותיו עמוקים ממיפלס הפירוחינו, נתגלה באחת מפינות השקע. אם השערתנו בדבר מיקום הפיר נכונה, הרי גילינו קיר תמך, שנבנה מעל חלקו העליון של הפיר החצוב בסלע כדי להגן על הדיפון במקום שחתכו השכבות הקדומות של כשולות העפר. עדיין היינו בגובה כ-35 מטר מעל מיפלס המים המשוער, ובטרם נעמיק חפור עשינו חתך מהודק למישורים העגולים, כדי לוודא שאין שם כל מיבנים, ואכן מצאנו רק שכבת עפר ואבנים.

● נקודת מיפנה

מרבית עונת החפירות חלפה. נתחוור לי, שאם נמשיך לחפור בשיטות ובכלים שהשתמשנו בהם עד כה, ובעיקר בעבודת כפיים, יחלפו שנים רבות עד שנגיע ליעד. אכן, רוב פועלינו היו קשישים, וקצב עבודתם תאם את גילם. הם הצטיינו בעבודה העדינה שנזקקנו לה על פני השטח, אך לא היה אפשר לדרוש מהם לעמול קשות בחפירה בעומק 40 מטר.

החלטתי איפוא להסתייע במחפר גדול. הצבתו של זה במרומי התל לא היתה מיבצע קל, אך המאמץ היה כדאי. ארכיאולוגים אחדים עבדו בצמוד עם המחפרן, ובדקו בקפדנות את תכולת החומר שהועלה מנבכי השקע. סוף סוף התקדמה העבודה בקצב מהיר, ותוך זמן קצר נראו אותות ראשונים: בפינה הדרומית-מזרחית של השקע, לא הרחק מקיר התמך ושרידי המיבנים לידו, גילינו סלע חצוב במאונך, ועתה לא היה עוד ספק, כי אכן זה ראשו של הפיר המאונך החצוב בסלע, שאותו חיפשנו זמן ממושך כל כך.

התרגשותנו גברה. הפיר התחיל להסתמן בכמה מקומות של החפירה, ובצידו אף גילינו מערכת רחבה של מדרגות. השטח כולו היה סתום במפולת קירות התמך ובתוף שברים מן המדרגות, ככל הנראה לאחר הרס העיר הישראלית האחרונה (בשכבה V) בשנת 732 לפני סה"נ.

● בריכת אגירה?

כשהעמקנו כ-30 מטר מלמעלה נתקפנו לפתע הרגשה, שמשהו „לא כשורה" במפעל המים. ככל שירדנו בפיר הלך וצר המיפתח המקורי שלו בשל המדרגות שבדפנותיו, ועדיין נמצאנו בריחוק של כ-10 עד 15 מטרים ממיפלס המים. בראשית החפירה סברנו כולנו, שאף כאן, כמו במגידו, ירד הפיר המאונך עד מיפלס המים ומשם תצא מינהרה אופקית שתוליך אל המעיינות שמחוץ לעיר, והנה נעשה הפיר כה צר, עד שלפי חישובינו לא היתה כל אפשרות שיימשך כלפי מטה עוד 10 מטרים — פשוט לא היה די מקום לפיר ולמדרגות גם יחד.

ההתערבויות הרבות בינינו רימזו, כי התוהים במציאותו של מפעל מים עומדים להפסיד, והיו בנות שהתחילו לטעון, כי מצאנו בריכת אגירה או ממגורה. אף על פי כן, הוספתי לעמוד על דעתי, שאם הגענו עד הלום, יש להמשיך לחפור עד הסוף. העמקנו עוד, ולפתע נתגלה סוד מפעל המים: אף שנתאשרה השערתי בדבר קיומו, נאלצתי להיוך אל מול נפתולי הגורל. אמנתי שבמקום זה ימצא מפעל מים באה על סיפוקה, אך לא-דווקא בשל הנימוקים שאישרו אותה. נתמלאנו עתה הערצה נוכח גאוניותם של מהנדסיו ומתכנניו המקוריים של המפעל.

● מים זכים

בפינה הדרומית-מערבית של הפיר הבחנו בראשה המחודד של מינהרה, שנטייתה שהיא פונה לא דרומה לעבר המעיינות, אלא מערבה. תחילה לא תפסנו את משמעות הדבר. סילקנו איפוא חלק משפוכת המפולות שנצטברה ליד פתח המינהרה, ומשהצלחנו להיר לתוכה, נמצאנו עומדים על גבי מצבור כביר של אבנים, שנפלו מקירות התמך ומיבנים אחרים שהתמוטטו. התקדמנו כ-25 מטר, תחילה מערבה ואחר-כך בכיוון דרומי-מערבי, תוך ירידה במדרון לעומק כ-10 מטרים נוספים, עד שהגענו לקצה המינהרה. ושם — שם הם היו. מים זכים!

קשה לתאר את שהרגשנו באותו רגע. שאפנו אל קרבנו אוויר שנדחס כאן כשלושת אלפים שנה ונגענו במים החיים של חצור הישראלית. מהנדסי המפעל ידעו, או לפחות שיערו, שמיפלס המים המזין את המעיינות מחוץ לעיר קיים גם בתוך תחומי העיר — מפעל המים הזה היה איפוא מוגן אף יותר מזה של מגידו, שכן כל כולו היה מצוי בתחומי התל.

מרבית המינהרה, ובעיקר פיתחה, היו מלאים מצבורי מפולת וסחף, והיה צורך כמעט בשנה תמימה להשלמת ניקוי המינהרה. אך לבסוף נשלמה המלאכה ומפעל המים נתגלה במלוא הדרו, ביחוד למסתכל מנקודת-תצפית בתוכו פנימה, כלפי חוץ. שרידי מיבנים בסמוך לראש הפיר הבנוי אבן סיפקו לנו את תאריכו המדויק של מפעל המים. המיבנים של שכבת שלמה X נחתכו כאילו בסכין בידי בוני המינהרה, ובצמוד לפיר מצאנו מיבנים שהיו שייכים בבירור למפעל המים בשכבה VIII של ימי אחאב. אין ספק, המפעל הוקם בימי אחאב, ממש כאחיו במגידו.

● מיבנה המפעל

כשנסתיימו החפירה והניקוי נתבהרה לנו יפה תוכניתו של מפעל המים, ששלושת רכיביו הם מבוא, פיר מאונך ומינהרה משופעת. המיבנה הראשון של המבוא שנתגלה בראש הפיר, בפינתו הדרומית-מזרחית, בסמוך לקצה התל, תוכנן בקפידה כדי לקצר את אורך המדרון המוליך ממיפלס העיר למעלה אל ראש הפיר, והיו בו שני שיפועי ירידה, אחד מדרום לצפון שנסתיים במישטח, והשני מצפון לדרום מן המישטח עד ראש הפיר.

הפיר אף הוא עשוי שני חלקים: העליון נכרה דרך השכבות הקדומות של התל, והתחתון נחצב בסלע. ממדי החלק העליון 15X19 מטרים בממוצע, ועומקו מראשו כ-10 מטרים. חלק זה מחוזק בקירות תמך אדירים, שנבנו בעיקרם בצידו הדרומי והמערבי (שם היה הסלע הטבעי נמוך יחסית מפאת שיפועו הטבעי של השטח לכיוון דרום-מערב) ונשתמרו היטב עד גובה של 4 מטרים, בעיקר בפינות.

עומקו של חלק הפיר החצוב בסלע כ-20 מטר בממוצע; ומכאן, שעומקו הכללי של הפיר כ-30 מטר. הירידה בפיר נעשית במדרגות יפות, חצובות בסלע, שרוחבן מגיע לעיתים כדי 3 מטרים, והן מתמשכות כמה מהן שה שיפועים, לכל אחד מהם צמוד לאחד מארבעת קירות הפיר. גרם המדרגות והמישי בקיר הדרומי הולך ומתרחב מתחילתו ותופס את כל רוחב הפיר עד שהוא מתמזג עם מדרגות המינהרה.

● תנועה דו-סטרית

רוחבן הגדול של המדרגות אולי מרמז, כי המים נשאבו אל-ידי בהמות-משא. ירידה ועלייה, ולפחות היה ברוחב זה לאפשר תנועה דו-סטרית של נושאי המים באין מפריע.

המינהרה מחודדת בראשה וגובהה כ-4.5 מטרים. רוחב פיתחה כ-4 מטרים, אך בריחוק של כ-9 מטרים מן הפתח היא נעשית צרה, ולאחר מכן חוזרת ומתרחבת; בקצה, שהוא מעין בריכה, רוחבה כ-5 מטרים. אורך המינהרה כ-25 מטרים, והיא נוטה עד 10 מטרים כלפי מטה עד מיפלס המים. העומק הכללי של מפעל המים, מן הפתח ועד מיפלס המים, הוא איפוא 40 מטר.

המדרגות החצובות בסלע — שמונים מספרן — סוייגו להגנת האבן הרכה, ושמונה המדרגות התחתונות, שהיו לעתים משוקעות במים משעלה מיפלסם, בנויות לוחות בזלת ושברי אורתוסטאטים בשימוש חוזר (כשהכניסו את האתר לביקורים חיזקנו את המינהרה בתמוכות עץ למען הבטיחות).

גילויו של מפעל המים האדיר הזה ותיארוכו למחצית הראשונה של המאה התשיעית לפני סה"נ ציירו תמונה דומה לזו שנצטיירה במגידו אחר התיארוך המחודש של מפעל המים שם. אפשר להניח, שמתחילת המאה התשיעית, בהחמיר סכנת האויבים — אשור וארם — לישראל ולשכנותיה, הוגברו אמצעי ההגנה והביצורים הותאמו לעמידה במצור ממושך. יכולת הקיום של מלכי ישראל ויהודה היתה מותנית בעמידה במצור ממושך, וההכרח היה אבי ההמצאה — הם נאלצו לפתח יכולת טכנית בהקמת ביצורים ובחציבת מפעלי-מים תת-קרקעיים.

אכן, מישע מלך מואב ציין במצבתו הכתובה, שנמצאה לפני שנים רבות בדיבון שבעבר-הירדן, כי חצב מפעלי-מים למיניהם בעזרת „אסירי ישראל", ומכאן עדות לכושר התכנון וידע החציבה של הישראלים.

חידת מפעל המים נפתרה, אך עוד חידה גדולה המתינה לפתרונה, והיא קשורה אותנו הנה מלכתחילה: מי הרג את יבין והרס את העיר הכנענית האחרונה — יהושע או דבורה?

מה קרה לרב"ט (מיל.) איתן כספי במדבר?

זה עלול היה לקרות גם לך

קרא על כך ברומן המרתק

שנַיִם ספרו של ארנון הדר

הספר עוסק בעימות בין אדם לחברה, בין אדם לחברו ובין אדם לאויבו, על רקע המלחמה האחרונה. זוהי מלחמתו הפרטית של רב"ט (מיל.) איתן כספי וההתרחשויות המוזרות הקורות לו במדבר. הצצה הושפנית לנפשו של אדם שסוע הנקרע בין שני עולמות והעימות הסופי שלו עם חייל אויב. רומן מרתק בסגנון שוטף הנקרא בנשימה אחת.

הספר שאתה חייב לעצמך!

המחיר הקטלוגי — 20.- ל"י

מחיר מיוחד לתקופה מוגבלת — 16.- ל"י

ספריית מעריב

להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות תלוש זה

לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל-אביב

נא לשלוח אלי את ספרו של ארנון הדר „שניים".

מצ"ב המחאה ע"ס 16.- ל"י מס.......... בנק..........

שם.......... ת.ז..........

כתובת..........

תאריך.......... חתימה..........

הופיעה המהדורה ה-11

יעקב העליון:

רגל של בובה

עתה גם בכריכה רכה - .12 ל"י

הפצה בלעדית: "גדי" חברה להפצה, רח' צ'לנוב 13, ת"א.

(להשיג בכל חנויות הספרים והקיוסקים)

הפצת הספר בכריכה קשה נמשכת כסדרה באמצעות הוצאת „עם עובד".

„עם עובד"

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

הזהות והשיכחה

דן בן אמוץ משיב להשגותיו של חנוך ברטוב ומסביר מדוע סירב לגלות את שם משפחתו של אביו

לחנוך ברטוב שלום,

מכל הדברים שנכתבו בעתונות על חלקי באותה תכנית „סנדרי", דבריך ב„מעריב" הם היחידים הראויים להתיחסות רצינית ולו משום שאתה, לפחות, ניסית לנמק ולבסס חלק מטיעוניך. אני כותב איפוא מכתב לשנינו (ולקורא שורות אלה) כדי להבהיר לך ולעצמי כמה נקודות שאינן מחוורות דיין, אולי.

מן המובאות הרבות שהבאת מתוך „לזכור ולשכוח" ו„יום הורים", מתוך שאלותיך „כמה אפשר לשכוח וכמה אפשר לברוח ?" ומהמשפט המסיים את רשימתך „לזכור תמיד ולא לשכוח לעולם" — משתמעת הנחת־יסוד לפיה לא רצוי ואולי גם לא יתכן להנתק מן העבר ומי שעושה זאת בורח מעצמו, הופך להיות „אף־אחד" או „כעין גוף המקיף חלל ריק".

אם כן, אני מודה ב„אשמה" וכופר ב„עובדות". אני מודה שנסיתי, ושרכן שהצלחתי כמה שנים, להנתק מעברי. אני כופר בהנחת־היסוד שלך אשר אותה אתה מקבל כעובדה. דעותינו חלוקות, בין השאר, בשאלת הזהות. אתה מחזיק בתפישה המקובלת פחות־או־יותר לפיה זהותו של אדם נקבעת על ידי מקומו ברצף ההיסטורי של משפחתו ועמו. האדם, אתה טוען, הוא משהו ומישהו וגוף המקיף עולם מלא רק במידה ואינו מתכחש לעברו ובתנאי שהוא ממשיך את מורשתו. האם הבנתי אותך נכון ?

מבחינה ביאולוגית אתה צודק אך לא יותר מזה. מוסכם עלינו שמרבית ואולי כל יכולותיו הרוחניות והפיזיות של האדם עוברים אליו בתורשה באמצעות הגנים. סרם הרכה שמעברי יכולותיו הרוחניות, כגון תיאוריות מדעיות או מספיריות, השקפות פוליטיות וחברתיות, אמונה דתיות ומיסטיות עוברות אף הן בתורשה מדור לדור.

הרי לא תטען שקומוניסט, נאמר, הוא „אף־אחד" ו„גוף המקיף חלל ריק" רק משום שניתק את עצמו מן המורשת הקפיטאליסטית של אבות־אבותיו או שכומר קתולי מאבד את זהותו ברגע שהוא מתכחש לדת הבודהיסטית, נניח, של הוריו. ואולי אתה מתכוון לומר שאדם מאבד את זהותו כאשר הוא פונה עורף לגורל בני עמו, כאשר הוא פורש מן המחנה שמישהו, מישהם, ואפילו העולם כולו, החליט שעליו להשאר בתחומו ?

אם כן איך תכנה את בני העמים השונים שהיגרו לאמריקה וניתקו ממורשת „העולם הישן" ? וצאצאי האשורים, הטאטארים, החיטים ואפילו האנוסים אשר נטמעו בקרב העמים — מה איתם ? האם גם הם מיליונים של גופות המקיפים חללים ריקים ? ואולי מבקש אתה לטעון שאינני רשאי ואינני יכול להתכחש לדם ולגנים היהודים הזורמים בעורקי ?

לצורך זה בצורך לערוך אנליזה שתקבע כמה אחוז מדמם וכן הגנים של בני ישראל עדיין זורם בעורקינו. וכאשר נקבל את התוצאות המדויקות האם זהותנו תקבע על פי הכלל הדמוקראטי של רוב מכריע ? מן המבחן הזה חוששני שאני עלול להיות כאסארי ואתה איטלקי, בהתחשב עם הפורעים שאנסו את אמהות־אמותינו. אולי תגיד לי אם כן מיהו יהודי סוף־סוף ? ולפי איזה קריטריונים יכולים אנו בכל זאת לקבוע את זהותו של אדם ?

בעיני התשובה פשוטה. זהותו של אדם היא הזהות שהוא בוחר בה גם אם העולם כולו אינו מכיר בתקפות החלטתו. כושי הרואה את עצמו יהודי הוא יהודי בעיני והיהודי הרואה את עצמו קתולי זן־בודהיסט, צרפתי, סבנותי, ערבי או היפי והמתכחש ליהותו היהודית (מה זה ?!) חדל להיות יהודי בעיני.

כל תפישה אחרת של ערך ה„זהות" חייבת להיות גזענית (יהודי נשאר יהודי, ערבי הוא ערבי ופולאני הוא פולאני) ומי שמקבל את קריטריון הגזע לקביעת זהותו של אדם אינו יכול להמלט מסלקציה הקובעת בשער הכניסה את מידת טוהרם ונחיתותם של גזעים, למה הם ראויים ולאיזה כבשן הם מיועדים.

לא תמיד, תודה לאל, מסתיימת הסלקציה בפתרון סופי בעין זה. עמים נאורים ובני תרבות מסתפקים בקביעה מי ומי ראוי לבוא בקהלם. אצלנו למשל אינם ראויים לבוא בקהל ישראל בני אדם המזוהים כקראים, פאלשים, שומרונים, בניב לאם שאינה בת ישראל, ממזרים וכיוצא בזה. האם אין זו זכותי ואף חובתי להתנתק ולהפנות עורף למורשת זו של אבות אבותי ?

אם כן מה נשאר ? מי אני ?

אני אגיד לך מי אני. אני מה שאני ולא מה שאתה וכיוצא אחר חושבים שאני צריך להיות. כאדם חושב, כראציונאליסט, אני רואה עצמי שליט למעשי ואחראי להם ואדון לגורלי בכל מקרה שעומדת לפני זכות הבחירה של שתי אפשרויות לפחות. מכאן שאני מי שאני בוחר להיות. (חרותי איננה אבסולוטית כמובן. היא מוגבלת על ידי חוקי הגראביטציה, הביאולוגיה וכל חוק הנתמך על ידי רובה וסורגים של בית כלא. אני מגביל את חרותי במקום בו מתחילה חרותו של הזולת באותה סיבה שאינני מוכן להפקיר את זכותי על חיי ורכושי על ידי פגיעה בחייו ורכושו של הזולת).

כל הדפים של תעודת־הזהות שלי לא היו מספיקים אילו ניסיתי למנות בהם בכנות וביושר את זהויותי השונות כי, כמוך וכמו כל אדם, אני כל מיני „אני" בעת ובעונה אחת ו„אני" אחר יום יום ושעה שעה. (את סעיפי הדת, הגזע, הלאום והמפלגה אני משאיר ריקים ואינני מוכן שמישהו ימלא אותם בשבילי).

הזהות — כמו אמיתותי ודעותי — איננה סטאטית. היא איננה חורגת לעולם מגדר של משעבדות. מעמדה הקבוע הוא מעמד הארעיות. אני יודע שגישה זו מקשה על המבקרים, הקוראים, הצופים והמקירים את מלאכת המיון, הכירגוס והקיטלוג של ה„אנים" השונים (אני עצמי כבר מזמן נואשתי מכך) אך לגבי האמת פישוט ויעול מלאכת הזהוי — מציאת נפשו של האדם המכויון — אינם נכנים עם תכליה זו. ועוד ביתר — וכאן תראה מה הגדולה הבריחה שאני בודה כמה שאתה מכנה „עצמי" — אם להיות ישר עם עצמי עד הסוף הייתי בעצם חייב להחליף את שמי יום יום, חמש פעמים ביום, פעם בחודש וארבע פעמים בשנה. יש רגעים, יש ימים בהם אני אלכסנדר, כושה, מיגואל, אורי לם, אנריק, חבצלת, פפה, רפי לוין, פיטר ואפילו מורשה תהלים־זאגר. כן, כן. ובעצם למה שאדם לא יחליף את שמו כמו שהוא מחליף דירה, מכונית, ובגלל בהתאם למצב רוחו, להדמית הזמנית שהוא מבקש לאמץ לעצמו ובהתאם לזהות שבה הוא בחר לאותו רגע. תאר לעצמך איזה באלאגן אבל תאר לעצמך גם איזה כיף !

שם משפחתו, אגב, של אבי היה תהלים־זאגר (אומר תהלים) ומשבי בעיני שיום אחד קברתי את שם משפחתו באחד מאותם מתמים. אינני רואה מדוע צריך הייתי לשאת על כתפי את מורשת אבותיו. אין ביני ובין עולמם של אומרי־התהלים ולא כלום. השפה בה הם אמרו תהלים היא הדבר היחיד המקשר ביני לבינם אבל האם משום כך עלי לשאת את כינויים המקצועי ? חשבתי שאני נמצא בחברה טובה מאד כאשר בעקבות פנחס קוזלובסקי, גולדה מאירסון, מרדכי גבירובסקי ורבים רבים אחרים גאלתי לעצמי שם חדש ופתחתי בגיל ארבע עשרה את הדף הראשון בספר חיי החדשים. האמנם עלי להתנצל על כך ? האם אין זו זכותי האלמנטארית לסרב לענות על השאלה „מה היה שם משפחתך הקודם ?" הכנוי שניתן לסבי־סבי בגלל פרקי התהלים שהיה קורא תמורת תשלום באלמנות שלו בבית הכנסת הם עניני הפרטי ואינני מרגיש כל חובה לשתף בכך את צופי הטלויזיה. על מקומי ברצף ההיסטורי של משפחתי אחזור כראות עיני בזמן, במקום ובצורה שאבחר בהם ואינני מניח שזה יקרה ב„סנדרי" או בתכנית הרדיו „בית אבי".

תשמע חנוך : אינני מרגיש שאני חייב משהו להורי רק משום שהם הביאו אותי לעולם. אני לא חייב להם דבר גם אם הם לא ישנו לילות כשבכיתי והסכו מפיהם כדי לקנות לי אופניים. את מה שהם עשו הם עשו למען עצמם ולא למעני. גם אני הבאתי ילדים לעולם למען עצמי ולא למענם. הורי לא שאלו אותי אם מתחשק לי לערוך ביקור חטף עלי אדמות ואני לא שאלתי את בני אם הם רוצים להצטרף לטיול המאורגן. בני לא חייב לי דבר עבור ליל ההתענגות שהביאו לעולם. יום אחד הוא רשאי לבוא ולהגיד „תודה על האירוח. היה נחמד אבל יש לי חיים משלי ואני אנהל אותם איך שאני רוצה ואיפה שאני רוצה. צ'או פאפא !" (זה פחות־או־יותר מה שהוא אמר והיה לו לבריאות). אני לא חייב לו היום יותר משאני חייב לכל אדם סימפאטי אחר, ואם הוא יחליט ביום מן הימים להחליף את שמו סבן אמוק לכרעינטי פי אני שאהלהן. לפעמים, גם אני רוצה להיות סיגינרי.

הנה כך אני רואה את חובותי למורשתי ולאבותי ואינני מצפה ליחס טוב יותר מצאצאי. הלכתי ליד אבי כברת דרך ובפרשת הדרכים הוצאתי את ידי מידו, נפרדנו ולאט לאט התחלנו להתרחק זה מזה. כשהסבתי את פני לאחור בפעם האחרונה, ראיתי אותו מרחוק־רחוק עולה בלהבות.

בזאת לא תמה עדיין הפרשה. אני יכול להתכחש לו בפספוסי־אינפורמציה טלוויזיוניים, אני יכול לסרב להעלות את שמו על שפתי — להחלחלתם של עבברי ספרים מסויימים — אך האמנם מדמה אתה בנפשך חנוך, שניתן לשכח ולמחוק אותם מתוך תאי הזכרון ? (גם אם אני רוצה בכך בכל ליבי ובכל מאודי !) האמנם זו מסקנתך גם לאחר שקראת את „לזכור ולשכוח" ? (קרא מחדש את רשימתך ואולי תמצא לנכון לבקש את סליחתי על כמה משפטים מפוספסים. לא. אל תסרח. סליחתי נתונה לך מראש. גם אני הייתי בעל־טור־שבועי ועדיין לא שכחתי את העוולות הקטנות והגדולות שגרמתי לאנשים במהדורתי ותחת לחץ הרגע האחרון שלפני סגירת הגליון).

סתמתי את הגולל על אבי לפני שנים רבות, אך רק עם מותו הוא נקבר סופית יחד עם אמי, אחי ואחותי, יחד עם האגם בו שחיתי בקטנותי, עם העצים עליהם טיפסתי ועם שאר המראות, הקולות והריחות של שנות ילדותי הרחוקות. וכי איך אפשר אחרת ?

האם הסברתי את עצמי היטב ? האם מבין אתה עכשיו שלהיתנתק מן העבר, לבחור במקום אחר, שם אחר, זהות אחרת אין פירושו עדיין לשכוח ואין פירושו בהכרח להיות „אף אחד".

היה בדעתי לסחור גם את ההנחות עליהן מתבססת התנגדותך לבדיקה מחודשת של תפישת הציונות אך הארכתי בדברי ומן הסתם אמצא לי הזדמנויות אחרות לעסוק בשאלות אלה.

דן בן אמוץ

מרחץ־הדמים באתיופיה

מאת ד"ר חגי ארליך

המחבר הוא מרצה להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה באוניברסיטת ת"א.

הקיסרות האפריקנית העתיקה עלתה על דרך האלימות המנוגדת למסורתה ובאותה שעה החריפו יחסיה עם העולם הערבי

חיילים אתיופיים חמושים בחוצות אדיס אבבה הבירה, לאחר הדחת היילי סילאסי

מרחץ הדמים שבוצע בשבוע שעבר בכלא המרכזי של אדיס־אבבה מעורר הרהורים נוגים בדבר הרצח הקר כאקט פוליטי מועיל ולגיטימי העולה בקנה אחד עם התצוגה המרשימה שערך העולם במרכז האופנה הפוליטית בניו־יורק.

סגנון זה חדש לאתיופיה. מאז התאבדותו של הקיסר תאודרוס לפני כמאה שנה לא ידעה הקיסרות האתיופית הוצאה להורג של אישיות במעמד האצילה. במקרים קיצוניים „ניתך" למתתרים מסוכנים להיבנק בכלאם, ובלבד שלא יוכהם באלימות גלויה האופי הסובלני לכאורה, המתוחכם התככני של החיים הפוליטיים בארץ זאת. רק ב־1961 הוצאו להורג לאחר משפט כמה מהקצינים המורדים בהיילה־סלאסה שנכשלו במרידתם בדצמבר 1960.

העולם עקב בתכיהה לא מועטה אחר המהפכה העמוקה שעברה אתיופיה, והעבירה ארץ זו מידי שליט אבסולוטי „בחסד האלוהים" לידי קבוצה קצינים זוטרים בני הנבוכיה, מהפכה שהיתה „נקיה", שקטה, ללא שפיכות דמים.

○ ששים אל הקיר

עתה, הושיבו והוצאו לאחר הדחת היילה־סלאסה, קיבלה המהפכה השקטה תפנית, בהעמדה אל הקיר ששים מראשי המשטר הישן, ואף חלק מהופכיה, וביניהם :

● ראס אסראתה קאסה, בנו של האיש ששימש משענו העיקרי של היילה־סלאסה עד מלחמת־העולם השניה וגיבור המערכות האנטי־פאשיסטיות בהן נפל. אסרתה נעשה בזכות עצמו ל„מספר שניים" בקיסרות, היה מושל של כל הפרובינציות החשובות, לרבות אריתריאה, היה יו"ר „מועצת הכתר" ונחשב בעל הקרקעות הגדול ביותר.

● ה„צחפה העבז" אקלילו הבטה־ולד, ראש הממשלה בין השנים 1961־1973, שהתחנך בצרפת, נתגלה כ„שועל פוליטי" מובהק ונעשה נאמנו של הקיסר לאחר המרד שהתחולל נגדו בסוף 1960.

● ה„ליג'" (נסיך) אנדלקצ'או מקונן, בן אצילים חניך אוקספורד, אדם מלומד, בנו של סופר נודע אשר שימש בתפקידי יצוג רבים בחו"ל, והיה בשעתו מהמועמדים לרשת את או־תאנט כמזכ"ל האו"ם. אנדלקצ'או מונה ע"י הקיסר במארס השנה לראשות הממשלה מתוך תקוה שתדמיתו המתונה־ליברלית תבלום את הזעזועים שלהם אנו עדים עתה.

● ליטננט־ג'נרל אביי אבבה. בן אצילים ומחותנו של הקיסר ששימש בכירב משרות המפתח, ומונה במארס השנה על ידי הקיסר לשר בטחון.

● ה„ליג'" אסקנדר דסתה, נכדו של הקיסר, אחד מיורשיו הפוטנציאליים לשעבר, כמפקד הצי.

ובסך הכל — שני „ראסים" (דרגת האצילה הגבוהה ביותר — בקבילה לדוכס המוענקת רק ע"י הקיסר), תשעה „דג'זמצ'ים" (דרגת האצילה שלמטה ל„ראס"), נושאי תארי האצילה הנמוכים יותר, 18 גנרלים וכן קצינים נמוכים יותר, ביניהם סגן וסגן משנה.

זאת ועוד, האדם שהוכרז בראש המדינה לאחר הדחת הקיסר (וכן יושב ראש „המועצה הצבאית האדמיניסטרטיבית הזמנית", שר הבטחון ולתקופה קצרה גם הרמטכ"ל), אמאן מיכאל אנדום, נהרג בקרב־יריות ממושך עם נציגי השליטים החדשים שבאו לעצרו.

○ קץ לאצולה עתיקה

מי הם המוציאים להורג ? מה רבונם ודרכם של מנהיגים חדשים אלה ? על כך יקל לענות על דרך השלילה, לאור ניתוח דרכם של הקורבנות. חיסולם של אסרתה קאסה, ה„ראס" וה„דג'זמצ'ים" האחרים הוא סיומה, הנראה סופי, של האצולה הקרקעית שמשלה בארץ זאת מיום שהתארגנו בה במסגרת פוליטית. זוהי, ללא צל של ספק, האצולה הפיאודלית בהיסטוריה האנושית, שביבה שתססה לאורך הדורות במאבקים פנימיים, אך שמרה ללא עורעור על המיבנה הכלכלי־תרבותי־חברתי שהעניק לה את מעמדה, והצליחה לשמר גם את עצמאותה של הקיסרות בתקופות שחברות אחרות נכשלו בכך.

היילה־סלאסה עצמו הוא המייצג החשוב של אצולה מזרחה זאת, ובכל זאת נרתעו המהפכים מלחסלו. כפי הנראה חששו, כי ירחיקו לכת, אם יפגעו בגופו של הישיש שסימל יותר מכל, הן לאתיופים הן לזולתם, את עצמאותה וגאוותה של מדינה זאת.

אך אם נרתעו לפי שעה מפגיעה בגופו, הציבו סימן־שאלה חמור על מקומו בדברי הימים. ההודעה, לפי טענתם, כי הקיסר המודח מחזיק כ־5 מיליארד דולר בבנקים שוויצריים היא האשמה חמורה ביותר, שהתאמתותה, כמוה כקביעה, כי כל צעדיו הרבים של הקיסר לקידומה של ארצו לא היו אלא תמרוני הטעיה והסחה מניצול קרקסי במשך חייו וממצה של עם עני ומרוד זה.

כותב שורות אלה סבור, שלא זאת היתה דרכו של „ארי שבט יהודה", ולהתקפה להאמין בנכונות הסבת הדהל ; וזה, שספק אם יוודע לעולם. מכל : גם, תקופת היילה־סלאסה. השלב „בחסד האלוהים" הראשה של

האצולה הקרקעית, עברה כנראה מן העולם.

שכב אחד עם האצולה הישנה הועמד אל הקיר או נהרגו תוך כדי התנגדות למעצר, „נותני הטון" ב„ועדה הצבאית" מאז הדחת הקיסר, שהחשוב בהם הוא ליטננט־גנרל אמאן מיכאל אנדום.

אמאן אנדום לא היה מתחילה של מהפכת 1974, כמוחמד נגיב במצרים נבחר על־ידי המחוללים האמיתיים — קצינים זוטרים בדרגות עד בריג'ר — לשמש כ„שערות השיבה של המהפכה". אמאן היה גנרל ותיק כעולה ופופולרי, חסיד רפורמות פנימיות מרחיקות לכת שמאז 1964 הוכנס בעיקר בשל כך ל„מקרר פוליטי" ע"י הקיסר.

בשעתו היו הקצינים הזוטרים, אנשי ב„ועדה" (בעיקר נציגי הקצונה של הצבא למנהיגם, הכריע הוא (הנד־מיולי בערך) את הכף לצידם של המהוגים. דרישותיהם של הקיצוניים ב„ועדה" (בעיקר נציגי הקצונה של חיל האוויר ויחידות נוספות) לעשות יד־אחת עם הסטודנטים השמאלנים ועם אנשי האיגודים המקצועיים, לדלית להקמת רפובליקה ולהוצאה להורג של הקיסר, נידחו בתוקף בגלל אישיותו של אמאן.

אמאן נהג מתינות בכל הקשור ביחסם של סבלים לאוהבים ישנים הקיסרות בוטלה, אך לא המלוכה. יורש העצר ההוקי, הנסיך המשון אספה ווסן, נקרא לחזור מגלותו בז'נבה ולהיות מלך („נגוס", להבדיל מקיסר שהוא „נגושה נגסת" — מלך המלכים).

אמאן נהג באיפוק בהכרזות סוסאות בדבר רפורמה קרקעית וכדו' בתוך חשש שבהעדר מנגנון יוביל הרס חפוז על המיבנה הפיאודלי הישן ותיותר אנרכיה גמורה שבתנאים המיוחדים של „מחיאון עמים" האתיופי עלולה להביא לירידה ופריקת עול הרות־שואה.

את תפקידה של הקצונה במהפכה ראה כתפקיד זמני וחזר והצהיר ברגש, כי הוא עומד להחזיר את השלטון לאזרחים, והעיקר, בבעיה בולטת ביותר של אתיופיה זה שנים — בעית אריתריאה, נקט אמאן דוס קו פשרני שנראה קונסטרוקטיבי. אמאן אנדום היה אריתראי צאצא המשפחה ששלטה בפרובינציה אתיופית זאת כיחידה אוטונומית מתנה עד 1879. מאז עברה פרובינציה חיונית זאת — מוצאה של אתיופיה לים ! — בגלגלים רבים, לטה ע"י האיטלקים (1890—1941) ואח"כ האנגלים (1941—1952),

(סוף בעמוד 31)

זוג נעלים לכל ערבי

מאת טוביה שמוש

בעוד מעצמות המערב נתונות בחרדה מפני אימת המיליארדים של רווחי הנפט הערביים, נתפרסם בשבועון הבירותי „אל־חוואדת", מאמר שבו חושף העתונאי הלבנוני נביל ח'ורי את הנגעים הרבים שהם מנת־חלקם של מיליונים רבים בארצות־ערב, וקורא לארצות־ערב העשירות לחוש לעזרתם.

לביסוס טענותיו הוא מסתייע במספרים ועובדות המצטרפים לתמונה קודרת ועגומה.

הוא פותח בסיפור ששמע מפי מוחסן אל־עייני, ראש ממשלת תימן, הלה סיפר לו כי כאשר נפל לראשונה לידיו את ראשות הממשלה, נדהם להיווכח „כי אין אף מכונת כתיבה אחת במשרד ראש הממשלה", פרט המבטיח מה רב הפיגור והעוני בתימן. אולם אין תימן היחידה בין ארצות ערב הסובלת מפיגור ומחסור, ותקוה לכסף הערבי שהפך לאחרונה „לנושא המטריד את העולם ומדיר את שנתו". הכותב תמה על ההתעניינות הגדולה שמגלה העולם כלפי העושר הערבי, ובעיקר הוא מתקומם נגד הדרישה ממדינות הנפט שתתרומנה חלק מעושרן לאחרים, בעוד שארצות ערביות זקוקות לכספן „רב כדי להיחלץ מבציצתן ומפיגורן.

הוא טוען שכל מדינה העומדת ליריבה של הערבים נגד ישראל „תובעת השלום תמורה זה. איש אינו מדבר על עמידה לצידם של הערבים בפני שהצדק אתם, כי אם מפני שהנפט בידיהם". המדינות שאינן עומדות לימין הערבים, כארצות הברית למשל, „תובעות חלק בכסף זה, ולא — הן מאיימות לכבוש בכוח בארצות ערב".

„נשלוט בעולם כולו בעזרת כספנו"

נוכח המספרים האסטרונומיים של המיליארדים הזורמים למדינות הנפט, משפשף הכותב את עיניו ושואל את אנשי הכלכלה והפיננסים הערביים מה אבזה בכל זה „וכיצד ניתן להיחלץ מהמבוך אליו נקלענו כתוצאה מתנאים גיאולוגיים שזיכנו בהם". אנשי הכלכלה והפיננסים מרגיעים את השואל ומבטיחים לו כי הערבים משקיעים כספם זה בבנקאות, קונים מניות ורוכשים נכסים, מפקידים בבנקים, עוסקים בספקולציות בכספים, „בעזרתם את מי שחפצים בעשרו ובזבזים לידי פשיטת רגל את מי שרוצים ברעתו. ובצורה האל אנו נשלוט בעולם כולו באמצעות כספנו".

דבורים אלה מעוררים תחילה גאווה ויהירות, אבל מיד צף ועולה בזכרון השואל סיפורו של ראש ממשלת תימן ומכונת הכתיבה „ובן סיפורם של מיליוני הערבים העניים והחולים". אז הוא מעלה את הבקשה הצנועה והפשוטה „להבטיח זוג נעלים — כן, זוג נעלים — לכל אזרח ערבי"... כי הרמה הגדולה היא שבעידן עודפי הכסף הערבי, יש עדיין מיליוני ערבים שאין לאל ידם לקנות... זוג נעלים !"

לאחר הבטחת זוג נעלים לרגלים היחפות נותרו עוד צרכים מרובים והופים המשוועים לכסף הערבי. העתונאי מונה

כופר העיקריים בצרכים אלה, וכך הוא כותב :

בושה לדבר על עודפי כספים כאשר הבילהרציה עדיין מכלה בהוה. מיליוני ערבים, כאשר 20% מהערבים סובלים מאנמיה, ו־47.7% מהם אינם מקבלים את המינימום של הקלוריות הנדרשות, לפי הסטטיסטיקה של ארגון הבריאות הבינלאומי.

בושה לדבר על עודפי כספים כאשר חלק מבני ערב מתים מרעב, כפי שקרה בצפון תימן בשנות 1969 ו־1970, לא מפני שלא בא אוכל אל פיהם מספר ימים, כי אם מפני שחיו בתת־תזונה משך שנים רבות.

בושה לדבר על עודפים כאשר ממוצע תוחלת חיי האדם הערבי הוא 38 שנה, לעומת 71 במדינות סקנדינביה ו־71 בארה"ב ; כאשר אחוז מיתת תינוקות ערבים בעולם הוא 119 לאלף „בלומר פי כמה מאשר בישראל בה האחוז הוא 15 לאלף".

בושה לדבר על עודפים, כי אלה נוצרו כתוצאה העיקית מפיגור המצב הכלכלי והבריאותי בארצות ערב. ואלה הם המספרים והעובדות :

רק ב־0.02% החקלאות הערבית היא ממוכנת ומבוצעת לפי השיטות החדישות, הווה אומר שב־99.98% החקלאות הערבית הינה עדיין פרימיטיבית. אחוז החקלאים הערבים הוא מהגבוהים בעולם. רק 7% מהערבים מתפרנסים מייצור לא־חקלאי, ו־18% עובדים בשירותים שוליים. הפוטנציאל הערבי לפיתוח חקלאות והתעשיה הוא עצום, כי שטח ארצות ערב מהווה כעשירית משטח העולם והוא גדול פי שנים וחצי משטחה של אירופה. בשטח זה ישנם אזורים בעלי צפיפות האוכלוסיה גבוהה מאד לעומת שטחים נרחבים מאד שכמעט ריקים מאדם.

פחות מ־30% מהאדמה הראויה לעיבוד חקלאי מנוצלות בארצות ערב, ו־70% מהאדמות הראויות לעיבוד מוזנחות ומשוועות להשקעת כספים מרובים. „ואחר כל זה אנו שואלים : כיצד ואיך להשקיע את הכספים העודפים ?" — בשאלה תמיה זו מסיים העתונאי פרק זה של מאמרו.

שיחה עם מקנאמארה

כאן מתיר הכותב לעצמו להפליג על כנפי הדימיון ולראות בעיני רוחו מפעלים ותוכניות שיבוצעו בעתיד בארצות ערב. ה... סית לכל כבצע להיסול האנלפבתיות בארצות ערב, דבר חיוני ודחוף מאין כמוהו, כי :

50% מהילדים הערבים אינם זוכים לחינוך יסודי ורק 4% זוכים להשכלה גבוהה ;

ממוצע האנלפבתיות בעולם הערבי הוא 78%, ובארצות אחדות —מהן ארצות נפט — מגיע האחוז ל־94% !

אחוז האנלפבתים בין הנוער הערבי, הכוח היוצר שעליו אמורה להישען כלכלת העתיד, הוא 64%. „אפילו אונסקו מודה שאחוז זה מדהים ויוצא דופן".

האם מוגזם לדרוש שחלק מביליוני הדולרים העודפים יושקעו לביצוע תכנית המבטיחה חינוך יסודי לכל ילד ערבי ?

והכותב ממשיך ורואה בדמיונו רשת של אוטוסטראדות המקשרות בין חלקי העולם הערבי, פיתוח תעשייה נרחב והרחבה, בנית נמלים וסכרים, ושורה של תכניות נועזות „המבטיחות להלב הערבי התקרבות אל המאה העשרים".

בסיום מאמרו מביא נביל חורי את תוכן השיחה שהתנהלה בין ד"ר קלובים מקסוד, שגרירה הנודד של הליגה הערבית בארה"ב להסברת עמדת הערבים בקשר לחרם הנפט, לבין רוברט מקנמארה, מנהל הבנק הבינלאומי. שנה לפני מועד השיחה, ביקרה אצל ד"ר מקסוד משלחת מ... וביקשה את התערבותו בפני מקנמארה לאישור מלוה של ... מיליון דולר הדרוש למימון עבודת סקרים ומחקרים אודות המ... עליב התכניות שהיבן זקוקים להם.

ד"ר מקסוד העביר את הבקשה כשהוא מסמיך מבוטה — מ... ריז. מקנאמארה הקשיב, שתק ואחרי כן אמר :

— אבל ד"ר מקסוד, האם ביכולתם של הערבים לתת של זה להימן ?

למכירה
מספר מצומצם
של דירות
בנות 3, 3½, 4 חדרים
בראשון־לציון
(ברחוב ירושלים)
במחירים: 3 חדרים החל ב־148,000 ל"י
3½ חדרים החל ב־179.000 ל"י
4 חדרים החל ב־200.000 ל"י
(בתוקף עד 31.12.74)
* מעליות * מים חמים מרכזי * ג מרכזי * טלפון פנים * הכנה לטלפון חוץ * אנטנה מרכזית.
פאן־לון
חברה להנדסה ולבנין בע"מ
חברת בת לקבוצת כלל
משרדי מכירות: משרד ראשי: רח' מזאה 56, תל־אביב טל. 622975
משרד מכירות בראשל"צ: רח' רוטשילד 50, טל. 947043

דני — אופנת עילית בע"מ
מכירת עודפי יצוא
חולצות, חצאיות, מכנסיים
לקנות במקום: הרצליה, אזור תעשיה ב' בניין 212 (מול חמצן)

מעונינים
ברכב ללא מיסים
חיפושית 1200—1300,
פיאט, רנו
עד 50.000 ק"מ
טלפון 04-718880

כתובת קעקע

סיפורו של איש המאפיה הסובייטית

„כתובת קעקע" הוא סיפורו של בן־טובים יליד מוסקווה, שנעשה פושע פלילי מושבע. עלילות חיים, גלגולים במדורי העולם התחתון הסובייטי, שנות כלא ומחנות הסגר, פרשיות אהבה ומוות, אחוות רעים ואיבת דמים מצטרפים ביצירה זו, העומדת לצאת בקרוב בהוצאת „ספרית מעריב", ליריעת מידע מדהים בעוצמתו על מיגזר חיים בברית־המועצות שטרם הואר.

ספרים רבים פרי עטם של יוצאי מחנות־הסגר בברית־המועצות, ראו אור בעולם החפשי, אך כולם נכתבו מנקודת־המבט של האסיר „הפוליטי". „כתובת קעקע" משלים את ציור החיים מאחורי הסורג בברית־המועצות בהיותו כתוב על־ידי פושע פלילי, שנתגלה כמשורר וכסופר מחונן אחר צאתו לצרפת לפני שנים מספר.

לעת ערב, קודם כיבוי ה־ אורות, ירד שקט מסתורי על בית־הסוהר. בתוך האויר החלו לרחוש חיים חדים, תבויים. הגיעה עת פעולתו של ה„טלגרף".

ל ערב הודר מבעד לקירות האבן ם קול הלוש, קול דפיקות המעבירות ות, גידופים, בקשות, מלות יאוש ותק־ בהלות.

בתי על הדרגש, תחת האשנב, הבטתי השמים מבעד לסורג. שם, בתכלת ה־ , דעכה שקיעה שקופה של יולי. מישהו בכתפי מאחור ולחש: „היי, דבר", ים לך".

יצוצי". במספר שבעים ושתיים". עני" היה אחד מאותם בני־אדם ש־ פתי" עמהם. בעצרנו יחדיו בצומת זם, ועתה היינו מקושרים לצותים קיר־ בדפיקות בקיר ומחליפים חדשות. הפעם לו הודעה קצרה.

זר יתחיל מושב הטריבונאל — שידר יש שמועה שהתיק שלנו כבר בבית־ זם. חכה, בבוקר יקראו לך!"

נשתתק, אבל לא לזמן רב. בדפיקות שורה מתוך שיר גנבים ישן: „הנה אמות"... ואז הוסיף: „יצא איזה צו שמעת? עונשי המאסר, אומרים, יהיו אומים... אלוהים ישמור!"

משכתי בכתפי מפני הספק. לא, עד לא דיבר על זה. קרוב לוודאי שזו „מובלה" אחת, אחת משמועות הלה זת פעם בפעם, שמועות הממלאות. כאן חיים... בדרך כלל השלתי ספק בשמו־ של בית־הסוהר, אך כפי שהתברר היתה הידיעה נכונה הפעם. כמש יום של יולי — יום צח ושקט — נתפרסם צו ממשלתי, הצו הנורא 4.6.1947" שציין את ראשית משטר ים הסובייטי שלאחר מלחמת־העולם .

עוד יום. אחד מרבים בבית־הסוהר, יד לי גורלי. מבעד לסורג זלפה ה־ ת, נהעממה ודעכה והפכה לטל של מייד עלה אור בנורה הקטנה שב־ , נורה אפלולית ומאובקת ומכוסה רשת הלחה. אורה נשפך על פני היושבים המטיל עליהם צהיבות של מוות.

היה מאוכלס מאוד, מלא עד אפס היתה בו תכונה שלקראת שינה — מסתובבים, רוחשים, ובאויר ריח זעה בעבועים. הכל היו כאן במעצר־חקירה עד למשפט. לגבי רבים היה הבוקר גורלי, מכריע, נקודת מפנה — מה ומה יהיה סופו?

זום נשמע בפינה. לא הרחק מן החלון, דפיקה חלוש.

א מרצון הקשבתי. שלוש דפיקות — ר"... אחר־כך שש — כלומר האות אחר־כך סידרה ארוכה שפירושה „ר".

ובכן — „אור" ברוסית: „האמן", בכתיב לא כל כך מדויק. סימני ההיגוי הרוסיים לעיצורים קשים ורכים לא נכללו באלף־בית של בית־הסוהר. מי זה עשוי להיות? הדבר עורר את סקרנותי. משכתי גופי לעבר הפינה ונצמדתי אל הקיר והייד־ טיפסתו על פני, על עיני ועל עצמות הלחי — טיפות קרות.

ובכן, זה העניין! טפטוף הכתב של התא. בלילה, כשהכל ישנים, התחיל בית־הסוהר עצמו לדבר...

„האמן! — חייכתי ומחיתי את הכתב.

*

שוב נזכרתי בעיר לבוב, עיר הגבול הא־ וקראינית, העיר המערבית החופשית בכל ערי ברית־המועצות לאחר המלחמה. עיר זו היתה מלאה מבריחים, סוחרי מטבע זר, לאומנים אוקראינים מאנשי בנדרה, המנהיג ששיתף פעולה עם הנאצים. והיא משכה אותי לא במקרה. עייפתי מן הנדודים ומן העינויים של חיי בן־בלי־בית והחלטתי להגיע למערב, לצרפת, אל קרובי משפחתי שעקרו מרוסיה אחרי המהפכה. נמצא מי שגילה לי את הדרך לשם ומסר לי את המענים הדרושים בלבוב. באתי ונפלתי אל בין הטרוריסטים האוקראינים, אל תוך אחד מתאי המחתרת שלהם. הבנדראים בלבוב הם שהיו אמורים להבריח אותי אל מעבר לגבול — אבל לא הצליחו ולא הספיקו. המשטרה החשאית פתחה במצוד והיה עלי להסתלק מן העיר בלילה, בהיפוך... הלכתי בדרכים כפריות והתייסרתי בחום וברעב; בסביבה הנידחת והדלה הזו לא היה אפשר להשיג אוכל בשום מחיר — ואף לא היה לי כסף. אפילו לגנוב או לפשוט יד לא יכולתי. תושבי הכפרים המעטים והפזורים היו מקב־לים פני נודדים באיבה ובזהירות מופלגת.

שתיתי מים מעופשים משלוליות, אכלתי עשב ואפילו סרפד (כדי לאכול סרפד, צריך לקפל את העלים כדי שהצד החיצוני, הד־ צורב, יהיה מלגו; טעמו כמלפפון טרי).

מתחילה הייתי חושש ונמנע מהיכנס לתח־ נות רכבת. אחר־כך לא התאפקתי; באפלה, בגניבה, הייתי מגיע עד לרציף, מתחבא תחת פלאטפורמה ושוכב שם זמן רב עד שתבוא רכבת. בדרך זו גם הכרתי עד מהרה את „השותפים" שלי עכשיו. שבועיים נסעתי אתם במסילות צדדיות, קיבצתי קצת כסף, אספתי כוח, הבראתי וחזרתי אל עצמי. אחר־כך באה אותה „פרשה" אווילית. לא הרחק מקונוטופ פגשנו, בתא המעבר של קרון רכבת לילה, בשני ספסרים, שהוליכו לשוק של פולטאווה צעיפים צבעוניים ולבני נשים מרומניה. נטלנו לנו מקצת סחורתם ובו בלילה, לפנות בוקר, עצרה אותנו משמ־ רת הרכבת והאשימה אותנו בשוד.

הירהרתי בכל הדברים האלו בנדודי שינה שפקדו אותי לילה אחר לילה, אך הלילה הזה נמשך זמן רב על עיני. הכל בתא נרדמו מכבר, היה שקט, ורק בקצה האחר התבצע איזה עיסוק שקט ונשמע לחש צרוד וחטוף. קלטתי קטעי דברים משונים:

המקטורן החדש

מאת **מיכאל דיומין**

„משוך... לא כך, מלמטה... שימו לב, נבלות, זה — שלי!" הדקתי, הסתכלתי היטב והבחנתי בכמה צללים מטושטשים מתנועעים.

שם — ידעתי — היו ה„פרחחים", גנבים קטנים ודכאי ידיים. חבורה זו היתה שייכת לעולם הפשע, אבל לא למעמד המכובדים שבו. בסולם הדרגות של בית־הסוהר לא היו אלה מן החשובים.

„הפרחחים" רגשו על משהו. כעבור זמן מה קראתי להם: „היי, מה אתם מסתובבים שם?"

„פראייר" אחד מגיע פה לסוף הדרך — ענו לי — נופח את הנשמה".

„ובכן, מה אתם מחכים? צריך לקרוא למשגיח".

„חיכף... רק נחלק בינינו את הסמרטוטים שלו".

„מה אתכם, טינופות — נדהמתי — מה אתם רוצים, שישאר עירום?"

„מה פתאום! כיסינו אותו", אמר לי אחד מן „הפרחחים" וקרב אלי. בידו היה מק־ טורן חדש מבד מפוספס והוא בחן אותו, קפץ שפתיו והימהם.

„סחורה טובה! חבל להשאיר את זה למת. מה איכפת לו? עכשיו כל בגד יהיה טוב לו, והכי טוב — בגד מעץ".

כשהוציאו את המת מן התא הסתכלתי בפניו. פנים צעירות, גרומות, מכוסות נמ־ שים, עדיין לא אבד להן הסומק והן היו שלוות להפליא. הרי הפשיטו אותו בעודו חי, גשם וחם. על מה חשב ברגע האחרון? מה המחשבה שהביאה לו תנחומים והשלמה עם העתיד?

באותו בוקר הלכו רבים למשפט. ספרו את ההמון בפרוזדור, ערכו אותנו בזוגות והוציאו אותנו אל החצר השטופה אור שמש מסנוור. שם כבר חיכתה לנו, בהשמעת טרטורי מנוע עולים ויורדים, מכונית שחורה מחופה — מכונית האסירים הידועה.

היה יום שבת, יום הביקורים. ליד השער, לא הרחק מן המכונית, הצטופפו נשים שבאו מן החופש. אחת מהן, אדמונית וגבו־ הת עצמות־לחי, נראתה לי מוכרת כלשהו. חלפה בי תחושה, שכבר ראיתיה אי־שם. היא עמדה והידקה אל בטנה סיר ובתוכו מרק מהביל. פתאום רעדו ידיה. פניה נמתחו והחריפו, עיניה רחבו והזדגגו.

עקבתי אחרי מבטה ופתאום הבנתי מיהי ומה העניין. האשה ראתה בתוך המון הא־ סירים את המקטורן החדש, העשוי בד מפוספס — מקטורנו של בנה. אחר־כך העבירה מבטה אל האחרים וזיהתה על גופים זרים את שאר מלבושיו — החולצה, המכנסיים, הנעליים.

רצד אפל עבר על פניה כהרף עין, אבל — הפלא ופלא — היא לא פרצה בזעקה, לא התגלה בשאלות. לא. פיה היה קפוץ, השפתיים חיוורות. נראה שתפשה, הבינה משהו... כהרהרה מראש — שתקה, כמו פוחדה מפני המלים.

כך עמדה. הסתכלה בנו, והיה משהו מאובן בכל המראה הזה. רק ידיה האוחזות בסיר רעדו יותר ויותר, צנחו יותר ויותר עד שנשפך המרק שהביאה לבנה על הארץ.

*

המשפט היה קצר ומהיר. כל העניין לא נמשך יותר משעה אחת.

אחרי נאום התביעה (התובע דרש נקיטת אמצעים נמרצים), דיבר הסניגור שלנו.

„לפי דעתי הכל ברור — אמר — אפשר למצוא אילו נסיבות מקילות. למשל, גילו הצעיר של זה — הוא הצביע עלי — ובכלל, תנאי החיים הקשים של כל הנאשמים, הי־ מלחמה, נעורי הפקר, עולם השוליים המגו־ של ממעמדו שהוליד אותם — כאן שוב הצביע עלי משום־מה — כל אלה רחוקים מאוד מן האידיאלים החברתיים הסובייטיים. מובן מאליו, לא לימדו אותם חיי עבודה, לא היה מי שיתן להם דוגמה חיובית, ומבחינה זו אין ספק שתצמח להם תועלת ובריאות ממשמעת חמורה ומעבודה גופנית רצופה ומחייבת".

„כן, הוא, לא עלינו, מוליך אותנו אל עץ התליה — התכופף אלי „צוצני" ולחש — מה הסיכויים, זהו?"

„נראה — אמרתי — נחיה ונראה. בכל אופן, מן הצו החדש לא נימלט".

צדקתי. לא נמלטנו. לפי החוק החדש דנו את שני חברי, את „צוצני" ועוד אחד המכונה „שחוט", לעשר שנות „שלילת חו־ פש". אני, הצעיר שבחבורה, קיבלתי שש שנות מתנה „בבידוד חמור" ואחרי שארצה את עונשי עוד שלוש שנות גלות ב„מקומות רחוקים".

כאשר הוציאונו מאולם בית־המשפט צצו לעינינו „הקרבנות" — הספסרים שבגללם נשלחנו עכשיו למחנה. גם הם נשלחו שמה. צלובים נראו, לא מגולחים, כבולים — ממש כמונו. בית־המשפט השתמש בעדותם ואחר־כך דן אותם בעוון ספסרות.

„נו, מה? — הצטחק „השחוט" — טוב לכם? לא היה צריך להתחכם, להסתחר, להוריד את הקצפה מן הזבל".

„צוצני" היה במצב־רוח פילוסופי: „אתם, נבלות שכמותכם — אמר באיום — איננכם מתביישים? אנחנו התנהגנו כמו שציווה אלוהים, כמו בני־אדם הגונים, לא לקחנו הכל. רק חלק... ואתם מה? להלשין רצי־ תם... נו, אז כדאי להיות הגון בעולם הזה? איפה המצפון איפה?"

הוא אמר את דבריו בהתלהבות, בריגוש, בנפנוף ידיים ובשקשוק כבלים. באמת היה נועם על סגלה כבוד מן העולם. אבל הש־ מור לא הניח לו להמשיך בנאומו. ניתנה פקודה לשתוק ולמהר, וכך הגענו שוהקים אל מכונית האסירים.

*

המכונית היתה מלאה והמתה כ־ כוורת. תאיה הפנימיים, הקרויים „בוקסים", באמת העניקו לה צורת כוורת המונית, אלא שבכוורת יש דבש ושכר, וכאן לא היה.

„עשיריה! — קרא מישהו מאחורי גבי — זורפה! העיקר, בעד מה? בעד כתם „שחור", בעד „בובות"?"

„שחור" — כך קראו בשפת הגנבים ל־ רמאויות קטנות ומבוצעות בבהלות השוק. קצתן משעשעות ומתוחכמות למדי. למשל, קניית שעון במשיכה.

הלקוח ניגש אל דוכן, בוחר לו, כבתגרה, שעון, בוחן אותו ומגישו אל אוזנו. הוא מחזיק את השעון חבוי בכף ידו, והמוכר אינו רואה אותו.

„עומד... — אומר הלקוח המהורהר — שקט לגמרי... אבל לא, הוא הולך, הולך, הולך!"

ובאותה השעה „הולך"... זה כבר עבר מכף ידו של הרמאי הזה אל רמאי אחר, שקרב אל חברו באין רואים מאחור, ונעלם חיש בקהל.

„נו — מכריז הלקוח כעבור זמן־מה — אז אני הולך".

„ו... השעון?" שואל המוכר.

„איזה שעון? — מיתמם הרמאי — באמת רציתי לקנות, אבל ההרהרתי. הסחורה כמה ככה, טינופת, אפילו בחינם לא כדאי".

אפשר גם לשחק בהצלחה משחקים שונים — משחקי קלפים, משחקי הימור — ולרמות בהם בלהטים. בדרך כלל דרושים לזה שלושה. אחד מנהל את המשחק, „מחזיק את הבנק". אחר ממלא תפקיד של משתתף בר־מזל הזוכה כל הזמן... ואחר כשותף בקהל ומלווה את המשחק בדברי פרשנות, נותן עצות, נאנח, וסובל בסבלם של המפסידים.

אחת התופעות הפרוצות בשווקים היא ה„בובה". זה מעשה רמאות שהורתו ולידתו בין אביזרי רוסיה.

הרעיון פשוט. מציעים לקונים „מתנות לדלפק" כל מיני דברים שקשה להשיג, שאי־אפשר למצאם בחנויות בשום אופן — אפודות תוצרת חוץ, יריעות בד יקרות וכ־ דומה. הסחורה ארוזה בדרך כלל בעטוף ר־ קשורה בחוט משיחה. מוציאים אותה, מתוך תרמיל ומראים אותה בהתחבא לקונה (קורעים קרע בעטוף ומניחים לו למשש את הסחורה) ואז ממהרים להתחבאה, יש שוטרים בסביבה וצריך להישמר. המוכר עצבני ומציע לעבור למקום אחר, מוצנע יותר. שם נעשית העיסקה. שוב מוציאים את החבילה מן התרמיל, ולכאורה הכל כשורה, הצורה, חוט המשיחה ואפילו הקרע בעטוף הזה... אבל לאמיתו של דבר כבר אין זו החבילה המכילה את הסחורה, אלא אחרת ובה „בד" בתי סמרטוטים.

*

ב„בוקס" השכן נכלא אדם זקן חביב ששיבה זרקה בשערותיו. הוא נאסר על קאניבאליזם ונדון לעשרים וחמש שנות עבודת פרך.

לפי שסופר, פתח האיש ב„מפעלו" בשנה האחרונה למלחמה. באותם הימים נדדו על פני אוקראינה בני־אדם רבים (כמוני למשל) שמטעמים שונים נמנעו מהיפגש פנים־אל־פנים עם נציגי השלטונות. הזקן החביב הזה מסתיר אותם. ניתן להם מחסה, ואחר־ כך, אחרי שהשקה אותם מנה הגונה של יי"ש תוצרת בית, היה הורג אותם בלילה, בשנתם, בנעיצת מרצע סנדלרים בגולגלתם.

את הגוויות היה הזקן מבתר בקפידה. את העצמות היה קובר בגינה. מן הסחוס ומן האצבעות היה מבשל קריש. מן הבשר — קציצות. בתוך שנתיים, כשנת 1945 עד 1947, מכר קציצות בשווקים ליד תחנות רכבת. הוא נתגלה במקרה. בגלל העצמות. חזירים של שכנים חדרו לגינתו, חיטטו באדמתה וחשפו אותן.

קולות שני האסירים הפוליטיים נשמעו היטב מהפינה. כל אחד מהם (היו כאן שניים) קיבל עשרים וחמש שנה — סאה גדושה! הם הבינו ששוב לא יפסידו כלום, וסוף סוף החליטו להשמיע את קולם במלואו.

„מדינה של מלשינים, של חלאת המין האנושי! — נשבע בחשכה קול באס כחו־ הד — נורא לחשוב מה עשו לרוסיה!"

בעל הבאס הזה, אהרון ברונבאום, היה מוכר לי. כמה ימים ישבנו יחדיו בתא־ מעצר לחקירה, שנועד לאסירים תיכף אחרי מעצרם. הוא היה בלשן מוכשר ובעל שם. אחרי המלחמה עבד באוניברסיטת חארקוב, והיתה לו שם קתדרה. אחר־כך נפלה עליו אימת ההלשנות האנטישמיות הגוברת, והוא ברח מן האוניברסיטה אל ערי השדה, אל קרוביו בקונוטופ. הוא היה למורה בבית־ ספר תיכון וחי זמן־מה חיי שלוה בהוראת תולדות הספרות. ובכל זאת לא נמלט מן ההלשנות. המדע אהובו הוא שהיה בעוכריו. באחת הבחינות הכשיל תלמיד חסר כשרון וצלף. הורי הלא־יוצלח דרשו שישוב ויבחן אותו. הוא סירב. ואז הציעו לו שוחד, והוא גירש אותם מעליו. אחרי זה באה ההלשנה, ועד מהרה עצרו את הפילולוג כ„חשוד בק־ שירת קשר ובפעילות עויינת"... בזמן המש־ פט האשימו אותו, בין שאר חטאיו, בהשח־ תה מוסרית של תלמידיו, מכיוון שלימד אותם „תרבות בורגנית נפסדת" והביא לפניהם מיצירות סלין, ג'ויס וקאפקה...

„אלה חוקים? — היה ברונבאום שואל בקול רם — החוקים הסובייטיים? אוי, אל תצחיק אותי... כל המערכת מבוססת על הו־ סר חוק, על חוסר־חוק משולב! גם עונשי ההוצאה שהוטלו עלינו מוכיחים זאת".

„שקט! — צרח השומר המלווה — אסור לדבר בקול בזמן הנסיעה. אינכם יודעים, מה?"

„ובכלל, לאן אנו נוסעים? — שאלתי — כבר זמן רב..."

„לרכבת — השיב איש המשמר בצלצול מפתחות — אתם נוסעים למקום שבו תש־ עים ותשעה בוכים, ואחד צוחק"...

פרק נוסף — ביום ו' הבא

חמימות של "המגפר"

חמימות נעימה בבעלי חורף אופנתיות

מבחר דגמים בגוונים מרהיבים לחורף 1974/75

לגברים, נשים וילדים.

המגפר

هكذا من الاصل

صكرا من الاصل

לאן ילכו הזוגות הצעירים

דורשי דירות מופנים לשוק הפתוח ולאיזורי פיתוח — תוך שמשרד השיכון מפקח על המחירים ויקבע סולם זכאות ✶ גם זוגות צעירים שמצבם הכלכלי שפיר יכולים לקבל סיוע אבל זכויות הוותיקים מתקפחות

מאת אריאל ויינשטיין

שלושה אפיונים עיקריים יש למדיניות שהחל שר השיכון אברהם עופר לגבש לאחר המעבר שעשה מניהול חברת „שיכון עובדים" לראשות משרד השיכון.

הראשון הוא מתן סיוע בשיכון לכל זוג צעיר לפי אמות־מידה אחידות וגלויות בהתאם למצב הסוציאלי של המשתכנים ולמיקומה הגיאוגרפי של הדירה.

השני הוא הפניית הזוגות לשוק הדירות הפתוח, תוך שהמשרד משאיר בידו את הפיקוח על המחירים, קביעת מידת הזכאות ודאגה למלאי מספיק של יחידות.

השלישי הוא קביעת מחיר קבוע ובלתי־צמוד לדירה, אפילו היא תימסר לבעליה כעבור שנה וחצי מיום חתימת החוזה עם הספק.

הפניית הזוגות ללשכות ההרשמה השבוע היתה ראשיתו של תהליך מינהלי פשוט לכדי. המסתיים בקבלת מפתח הדירה המיוחלה.

עם כל קבלן

השאלונים הנחתמים לפני עורך־דין, נוטריון או נציג מוסמך של הרשות המוניציפלית, ישמשו לקביעת מידת הזכאות של ממלאיהם. במספר נקודות מירבי יזכו זוגות נשואים יותר משלוש שנים, הורים לשלושה ילדים או יותר, הדרים בצפיפות מעל 2.6 נפשות בחדר, הכנסתם ברוטו עד 1,000 ל"י לחודש ומספר הנפשות במשפחות הוריהם גדול משמונה.

אלף הארבע מאות הנקודות שיינתנו לזוגות כאלה יזכו אותם במשכנתה הגדולה והנוחה ביותר מבחינת ריבית ותנאי תשלום בסך 95 אלף ל"י, בתנאי שהדירה תירכש ב„אזור פיתוח א'" (קריית־שמונה, אילת).

זוגות שמצבם הכלכלי טוב יותר יוכלו אף הם לזכות בסיוע. לדוגמה, זוג הדר בדירה שכורה ואין לו „נקודות סוציאליות" כלשהן יוכל לקבל הלוואה בסך 40 אלף ל"י ל־8 שנים בריבית של 16 אחוז, אך אם יבקש להשתכן באזור־פיתוח מועדף יזכה במשכנתא המירבית, אך יידרש לשלמה בריבית גבוהה יותר ובתקופה קצרה יותר.

מצויד ב„הודעת זכאות" ובידיעת גודל המשכנתא יוכל הזוג המשתכן להתקשר לרכישת דירה עם כל קבלן, חברה או בעלים פרטיים, בתנאי ששטח הדירה לא יעלה על 75 מ"ר ומחירה לא יהיה גבוה מ־140 אלף ל"י או מ־160 אלף ל"י בירושלים.

הזוגות הצעירים קיבלו בברכה את הוצאת סעיף „הכנסת ההורים" מן השאלונים.

מבקרי המדיניות החדשה של משרד השיכון חוששים ש־95 אלף ל"י לא יספיקו לזוגות מן הצד התחתון, ואילו ה־40 אלף ל"י המובטחות לכל זוג הם סובסידיה מיותרת. שר השיכון דוחה ביקורת זאת. הנתונים המצויים בידי על הימים הראשונים של הפעלת המדיניות החדשה — אמר לי — מצביעים על הרשמה ניכרת באזורים יקרים כתל־אביב, חולון, ירושלים ועל הרשמה חלשה בצפת, נצרת, באר־שבע ועוד, שבהן המשכנתה גבוהה יותר. מי שאין לו בצעים — ערי הפיתוח פתוחות לפניו, ובהן יקבל גם הלוואה עומדת".

אהרון רובינשטיין, מנהל חברת בנייה, מחזק את דברי השר. הוא אומר, בירושלים נוצר לחץ מפתיע על הדירות היותר גדולות, ומרבית הזוגות שילמו דמי־קדימה כבר ביום הראשון להרשמה.

אשר לסיוע המינימלי שיינתן לכל זוג צעיר, טוען שר השיכון שהוא מוצדק נוכח יוקר הדיור וקשיי השנה שהרוב המכריע של הזוגות הצעירים נתקל בו בשנות הנשואים הראשונות.

„לא ברחוב ולא בכלוב" — טוענים מפגינים הדורשים שיכון במחיר סביר

ביקוש גדול מהיצע

עמנואל מאור, חשב חטיבת הבנייה של חברת „כללי", סבור שההרשמה האיטית בערי־הפיתוח נובעת מן ההפרש הקטן בין מחירי הדירות מיד־שניה באזורים אלה ובין מחירי הדירות החדשות שמציעות חברות הבנייה. ההרשמה בירושלים ובמרכז הארץ היא תוצאה ישירה של זולותן היחסית של הדירות הללו.

היכנסו כל הזוגות הצעירים שיהיו כן כצרכם? בשנה החולפת נישאו 28.5 אלף זוגות, אך הפוטנציאל השנתי של מבקשי הדירות לדעת אנשי משרד השיכון הוא 17 אלף זוגות בלבד, שכן 6 אלפים זוגות ישתכנו בעצמם, וכמספר הזה נישאו פעם שניה או בחרו לגור במסגרת כפרית, קיבוצית ובמושבים.

את הביקוש הנאמד בכ־17 אלף יחידות יספק השנה משרד השיכון באמצעות חברות הבניה שישלימו 10 אלפים יחידות חדשות והיתרה תירכש מיד־שניה. היצע זה עשוי אמנם להעניק קורת־גג למי שנישאו אשתקד, אך מאחר שהתוכנית מקנה עדיפויות לזוגות מסוף שנת 1969, נראה שהביקוש הכללי הצפוי בשנה הקרובה לא יבוא על סיפוקו אלא אם כן תוסיף הממשלה את הסיוע הישיר והעקיף לזוגות הצעירים — הנחה שבוודאי לא תתממש בשל חוסר תקציב.

משרד השיכון תולה את הגבלות הרכישה בשטח ובמחיר במגמה למנוע לחצים להגדלת המשכנתאות, אם כי ראשיו מודעים לאפשרות שמחירי הדירות מיד־שניה — מן הרמה המבוקשת — עלולים לעלות מעל לשווין ה„אמיתי". אולם לזוגות שהתעניינו במחירים נתחוור שכמה חברות בנייה תובעות מחירים העולים בעשרות אחוז על אלה שנדרשו בשבילן אך לפני שבועות מספר. משרד השיכון, שהודיע על כוונתו לפקח על המחירים, עומד לבדוק את התלונות אחת לאחת.

לפי סברה, נובע חלק של ההתייקרות מן ההבטחה לא להעלות לאחר התקשרות הרכישה את המחירים, אפילו יעלה המדד באחוזים ניכרים, כלומר, המחיר ההתחלתי הגבוה כבר הובא בחשבון ההתייקרות הצפויה עד מסירת הדירה לרוכשיה.

הבעיות נדחות לעתיד

בעיות סבוכות עלולות להתעורר בתחום החזרת ההלוואות, שמקבליהן יידרשו להחזיר סכומים חודשיים נמוכים יותר בשנות ההחזר הראשונות, וגבוהים יותר באחרונות. אולם גובה המשכנתא גורם שהתשלומים שעתידים בעלי הדירה להתבקש לשלם כעבור 10—12 שנה, יהיו מעבר ליכולתם הכספית.

לדוגמה, זוגות מן השכבות החלשות, שיתחילו לשלם 690 ל"י לחודש להחזרת המשכנתה המכסימלית, יצטרכו לשלם 1,600 ל"י לחודש החל מן השנה השש־עשרה, ועל משכנתה של 50 אלף ל"י. ישלמו 925 ל"י לחודש בשנה השמינית, ויהיו אף שיצטרכו לשלם 2,600 ל"י בשנה השש־עשרה.

בחינת טבלאות ההחזר מעלה, שמעבדיהן חזו אינפלציה בשיעור ממוצע גבוה מבעשור האחרון, או מזמינים הפגנות של חייבים למקרה שהיוצר יציבות ברמת המחירים הכללית במשק.

השר אברהם עופר מודע את הבעיה, אך טוען שהתשלומים יוגדלו בשיעור של 8 אחוזים בשנה לכל היותר: „זה הוגן וסביר, אך אם יחולו התייקרויות ממוצעות בשיעור נמוך מהעליה בהתשלומים, אזמין הפגנות „כאלה".

ותיקים יצאו מופסדים

ציפיותיהם של חוסכים ותיקים בתוכנית „היסכון לבנייך" נשתבשו בשל המדיניות החדשה, שכן השבוע הם נתבקשו לעבור למסגרת התוכנית החדשה, שאינה מביאה בחשבון את זכויותיהם בעבר.

הזוגות הצעירים יוכלו לזכות בהטבות המוקנות להם בתוכנית החסכון וכן ביתרונות המוענקים להם מכוח המדיניות החדשה, אבל רווקים וזוגות ותיקים עלולים לצאת מופסדים, האיומי כמה מהם לפנות לבית־הדין הגבוה לצדק מעידים על דיכאונם ונאשותם ועל בטחונם בעובדה שמשרד השיכון עומד להפר התחייבות שנתן להם בעבר.

משרד השיכון, שבצדק פטר את עצמו מתיווך־דירות ומקביעת מקום המגורים של לקוחותיו ייטיב לעשות אם יפתור את בעיות התחייבויותיו לוותיקים מחוץ לכתלי בית־המשפט בצורה שלא תפגע באמון שרכש בקרב החוסכים.

ערב ההכרעה במוסדות ה„עבודה"

משחק ה„פינג־פונג" נמשך, אך סיכויי ממשלת חירום קלושים

מאת מ. נייזלס

בפגישה סודית שקיים השבוע ראש הממשלה עם חברי מזכירות המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה, אמר רבין כי יהיה זה משגה שקטי לצאת במערכה נגד הקמת ממשלת ליכוד לאומי ולדבר נגדה.

ראש הממשלה הסביר לחברי המשמרת, שתבעו ממנו להבהיר את עמדתו בסוגיה, המסעירה היום את הציבור, כי הוא מוכן לשקול הקמת ממשלת ליכוד לאומי בשלושה תנאים: א) שכל שותפי הקואליציה יסכימו למו"מ על שלום בשלבים ב) שמו"מ כזה יכלול אפשרות של ויתורים טריטוריאליים גם ביהודה ושומרון, ג) כי הרכב הממשלה בממשלת ליכוד לאומי יהיה כזה, שיאפשר השגת שתי המטרות הללו.

ראש הממשלה הבהיר את עמדתו, כשהמאבק הציבורי על הקמת ממשלת ליכוד לאומי הגיע לשיאו, לקראת ההכרעה במוסדות מפלגת העבודה בראשית השבוע הבא. בשאלה זו פרצה מערכה גלויה בסיעה בכנסת בין מתנגדי ומחייבי הקמת ממשלה כזו. מול קבוצת תשעה חברי כנסת מן החטיבות השונות, שתבעו דיון בשאלה זו (זהו מחנה ה„נצים" שאליו אפשר גם לצרף את חברי הכנסת משה דיין, יוסף אלמוגי, יצחק נבון ומשה כרמל והשרים שמעון פרס, אהרן ידלין וגד יעקבי), התארגנה קבוצת חברי כנסת בראשותם של יוסי שריד וצבי גרשוני, הפועלת במרץ למען השגת רוב מכריע לדחיית ההצעה להקים ממשלת חירום לאומית. אך ה„התרוצצות" הכללית השבוע, מסביב לסוגיה זו מראה, כי ההכרעה איננה נתונה כל כך בידי המחייבים והשוללים במפלגת העבודה (כשיחסי הכוחות נוטים בשלב זה באופן ברור לצד השוללים), כי אם דווקא בידי ה„שושבינים" שמחוץ למפלגת העבודה — בידי הליכוד.

העיקרון — כן, אבל...

עם מי שנפגש ראש הממשלה יצחק רבין השבוע, כדי לדון בנושא העדין (ועם מי לא נפגש?) הוא נקט בעמדה טקטית מחוכמת. הוא לא פסל את עצם הרעיון של הקמת ממשלת ליכוד לאומי אלא העביר את הכדור לצד השני של המגרש. לכל הפונים אליו, נתן תשובה אחת: אם יודיע הליכוד על הסכמתו להצטרף לממשלה על פי קוי היסוד הקיימים ועל פי המדיניות הנקוטה בידי הממשלה, הוא יהיה מוכן להעלות לפני מוסדות מפלגתו הצעה להקמת ממשלת ליכוד לאומי.

עמדה זו, אף אם היא נראית לכאורה כבונה ומוצדקת, פירושה נעילת הדלת בפני הליכוד להצטרף לממשלה. פירושה כי הליכוד יצהיר על נכונותו לסמוך ידו על מדיניות הממשלה, שהוא גינה אותה עד כה כמופקרת ונאבק בה בכל כוח. תביעתו של ראש הממשלה העמידה את ראשי הליכוד במצב קשה. ח"כ מנחם בגין, ח"כ ד"ר אלימלך רימלט ויתר ראשי הליכוד אינם מסתירים את רצונם בהקמת ממשלת ליכוד לאומי, הן בגלל המצב שהמדינה נתונה בו והן מטעמים אחרים, היינו כדי לממש את אחת מסיסמאות מערכת הבחירות של הליכוד. ז.א. ליצור מצב, שבו אי־אפשר יהיה לכונן ולקיים ממשלה בלעדיו ומתוך תקווה, כי בממשלת ליכוד ייווצר רוב שימנע פשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון.

על תביעתו של ראש הממשלה הגיבו ראשי הליכוד מנחם בגין וד"ר אלימלך רימלט, במגעיהם עם ראשי המפד"ל ול"ע, שהגבירו השבוע את לחצם על מפלגת העבודה ועל הליכוד, באומרם כי „כבר הצהרנו על נכונותנו להצטרף לממשלה בפתיחת הדיון המדיני בכנסת. אם יגיעו העניינים לשלבים מעשיים של הקמת ממשלת אחדות לאומית „יכולה בעיית קוי היסוד לבוא על פתרונה". כלומר: „יפותח מו"מ, נדון, ואיכשהו נשתווה"...

אולם כשלחצו ראשי המפד"ל ול"ע על ראש הממשלה לבחור בדרך זו, נתקלו בסירוב. מר רבין הסביר להם, כי הוא פועל כשליח מפלגתו. עד כה קיימת החלטת העבודה שלא להקים ממשלת ליכוד לאומי, והוא אינו רואה בשלב זה כל בסיס להציע למפלגתו לשנות את עמדתה. אין צורך בהזמנת ראשי הליכוד ולהתדיין אתם על קוי היסוד ומדיניות הממשלה, כשעמדתם בשאלה זו ידועה היטב הנכונה בהצהרותיהם ומעשיהם.

הנשיא משך ידו

משחק ה„פינג־פונג" בין מפלגת העבודה והליכוד הדליק אור אדום אצל ה„שושבינים" — ראשי המפד"ל ול"ע. הללו התכנסו בחדרים, כדי לטכס עצה, כיצד „לשבור את הקרח". לפני כן חשבו, כי ניתן יהיה להעביר את הטיפול עד למוסד הגבוה ביותר, לפני נשיא המדינה, פרופ. אפרים קציר, הועלתה הצעה להזמין את ראש הממשלה מר יצחק רבין ואת ראשי הליכוד במאמץ „לתווך" ביניהם, אך לאחר שהושמעו במפלגות ובציבור דעות שליליות בעניין, הודיע נשיא המדינה, כי הוא ימשוך ידו מן העניין ולא יתערב בשאלת הקמת ממשלת ליכוד לאומי.

במצב זה ניסו אחדים מראשי הליכוד להעביר את הכדור לידי ה„שושבינים". חבר הכנסת יוסף תמיר ואחרים אמרו לראשי המפד"ל ול"ע, כי ההכרעה נמצאת, למעשה, בידיהם. אם יתעקשו ויציגו את העניין באורח אולטימטיבי, לא תהיה למפלגת העבודה ברירה, אלא לקום את הקמת ממשלת ליכוד לאומי. אם יעמוד יצחק רבין לפני הברירה לבחור במפד"ל ול"ע או במפ"ם, יצטרך להעדיף אתכם — אמרו לראשי המפד"ל ול"ע. אם תרצו — תקום ממשלת ליכוד לאומי, ואם לא תרצו — לא תקום.

רק לא אולטימטום

ראשי המפד"ל ול"ע היו מוכנים לעשות הכל למען הקמת ממשלת ליכוד לאומי פרט להצגת אולטימטום ליצחק רבין וסיכון ממשלתו. חברי הכנסת הצעירים של המפד"ל ח"כ זבולון המר וח"כ ד"ר יהודה בן מאיר, צידדו בהצגת אולטימטום, אך יתר ראשי המפד"ל וראשי ל"ע הסתייגו מצעד קיצוני כזה. השר ד"ר יצחק רפאל טען, כי לא יהיה זה נאה למפד"ל, שנכנסה רק לפני כחודש לממשלה לאיים בפרישה ממנה ולהציג אולטימטום. השר משה קול, אמר, כי יש להעדיף את הדרך של הפעלת השפעה על מפלגת העבודה הליכוד ועל דעת הקהל על הדרך של הצגת אולטימטום. השר גדעון האוזנר לא הסתיר את חששו, כי בממשלת ליכוד לאומי עלולה לקום חזית משותפת בין הליכוד, המפד"ל ורפ"י, שתחתור לשינויים בקו המדיני הנקוט בידי הממשלה.

ראשי המפד"ל ול"ע, שחשו שהם מסתובבים במעגל סגור, החליטו לפתוח מחדש במאבק בשתי חזיתות: להשפיע מצד אחד על ראש הממשלה וראשי מפלגת העבודה להזמין לפחות את ראשי הליכוד לשיחה מתוך תקווה, כי אם תיפתח הידברות תיסלל הדרך להסדר — ולהפעיל מצד שני לחץ על ראשי הליכוד להצהיר, כי הוא מוכן להצטרף לממשלה על פי קוי היסוד הקיימים והמדיניות הנקוטה בידיה.

מאבק זה נראה כרגע כמחוסר תקוה. ראש הממשלה מר יצחק רבין יודע, כי הרוב במוסדות מפלגתו מתנגד לצירוף הליכוד לממשלה ואין בכוונתו להגיע לעימות אתו. הוא חושש גם מכך, שמפ"ם עלולה לממש את איומה, לפרוש מן הממשלה ולפרק את המערך. מאידך הבהיר ראש הליכוד, ח"כ מנחם בגין, בשיחה עם ראשי המפד"ל ול"ע, כי הליכוד לא יוכל לסמוך ידו על מו"מ עם ירדן שפירושו נכונות לפשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון. כשהזכיר השר משה קול לח"כ בגין, כי בתקופת ממשלת הליכוד הקודמת היו מגעים עם המלך חוסיין בידיעתו, השיב בגין, כי המגעים הללו היו פרטיים ולא בשם הממשלה.

הדיעות בקרב מרכיבי הליכוד בקשר להקמת ממשלת ליכוד לאומי אינן אחידות. יש המחמירים ויש המקילים, כשבקרב הליברלים, עים המרכז החפשי מושמעות גם דיעות, כי מוטב אולי ללכת לקראת עמדתו של ראש הממשלה ולהביא בכך לידי הקמת ממשלת ליכוד לאומי. הללו טוענים, כי המו"מ עם ירדן אינו אקטואלי כעת, ויהיה לצרה בשעתה. הועלתה גם הצעה, כי הליכוד יצטרף לממשלה לא לפי יחסי הכוחות הקיימים בכנסת ואף יסתפק במעמד של שרים בלי תיק, כדי להקל על המערך את צירופו לממשלה.

ה„מתונים" במחנה הליכוד, המוכנים לפשרות יותר מרחיקות לכת על מנת להביא להקמת ממשלת ליכוד לאומי, יודעים היטב, כי גם בעיית הרכב הממשלה וחלוקת התיקים בממשלת ליכוד לאומי, מפרידה את מפלגת העבודה החוששת, כי תצטרך לוותר במקרה כזה על מספר תיקים שבידיה, והם מנסים למצוא גם בתחום זה מוצא מן ההסתבכות. אולם לפי המצב של היום, ערב ההכרעה במוסדות מפלגת העבודה, נראה הסיכוי להקמת ממשלת ליכוד לאומי בשלב זה כקלוש, ולא נמצא עדיין שביל הזהב לצעידה משותפת של המערך והליכוד.

כרטיס ביקור
מאת גיל קיסרי

„התיחדנו עם זכר סבא צ'רצ'יל והאזנו ל„ירושלים""

את יובל המאה להולדתו של הסבא הגדול חגג הנכד וינסטון צ'רצ'יל לא במולדתם המשותפת, אלא בישראל. צריך היה לנדוד לירושלים כדי להשתתף בטכס רשמי לרגל המאורע. „לא, בבריטניה לא הנציחו את היובל. הכיצד? — תמיהה זו עולה בדעתי רק ברגע זה. מה לעשות, זוהי דמוקרטיה".

וינסטון צ'רצ'יל
הנכד בעקבות הסב

אם־הדמוקרטיה המודרנית, כפי שמסתבר, גומלת בכפיות־טובה למנהיגה הגדול על חלקו בהצלתה ובהצלת אחיותיה מהדיכוי הנאצי. „הטכס היחיד שנערך בבריטניה לרגל יובל המאה להולדת סבא, היה טכס משפחתי. נתכנסנו, 47 צאצאיו, בכנסייה שבה טמונות עצמותיו ולאחר שהתייחדנו עם זכרו, סעדנו סעודה חגיגית והאזנו לנעימות עתיקות שהיו אהובות עליו, כגון „ירושלים" ו„קדימה צועדים החיילים".

אותו שם בדיוק, אבל מראה חיצוני שונה משל אבותיו: וינסטון הצעיר (35) שנולד בתחילתה של הגורה במלחמת — חסר את כבדות־הגוף של אביו וסבו. הוא תמיר, דקיק, בהיר־שיער, נמשים על פניו. חיוך נצחי כמו שפוך על שפתותיו, גם כשאינו עוסק בנושאים עליזים.

וינסטון הצעיר, המשמש ציר בפארלמנט (נבחר כ־90 שנה אחרי אבי־סבו), ירש מאבותיו את עין־הרנת, אומץ־הלב ויצר הרפתקנות הדוחפו להיות בכל מקום שבו מתרחשים מאורעות דרמטיים ונשקפת סכנה. מקצועו העתונאי הובילו אל מוקדי ההתרחשויות בעולם (הספר שכתב יחד עם אביו המנוח על מלחמת ששת־הימים, שימש כאחד ממיסמכי־המחקר בנושא זה); בחייו הפרטיים הוא אינו מהסס להסתכן (היה בתג־מירוצים ומטיס לא פעם מטוסים במסלולים „מקוריים"). כמובן הוא קשור עבותות למפעל הציוני ולמדינת ישראל וידוע גם את גישתו האנטי־סוביטית. הוא מודע לנטל הכבד הכרוך בנשיאת שם מפורסם.

„אין לי מעצורים לעסוק בפוליטיקה כפי שהיו לאבי בגלל השם. סבי אמר פעם לאבי: „אינני יודע מה הייתי עושה, ואיני סבור שהייתי בוחר בקריירה פוליטית, אילמלא נפטר אבי בהיותי בן 29. אבי היה איפוא מודע לקושי להיות בנו של אדם מפורסם ולעסוק באותו תחום. אני — משוחרר מכך. לכן רצתי לפארלמנט".

באורח כללי סבור צ'רצ'יל הצעיר, כי שמו אינו בהכרח מגרעת. „שם מפורסם עלול להיות מכשלה נוראה — אם אתה עלוב, שכן ההשוואה תהיה הרסנית. אבל אם אתה מצליח — זה מסייע". ובהומור סמוי־ציני, אנגלי טיפוסי: „שם כמו צ'רצ'יל לפחות לא היה גורם של הפלייה לרעה בעיני השוטרים והאמריקנים שהתנפלו עלינו, קבוצת כתבים, בעת ש„כיסינו" את המהומות הגזעיות".

העתונאי־פוליטיקאי נהנה מיחס מיוחד מצד המימסד הישראלי. בסיורו הנוכחי — אחד מני רבים — נפגש עם ראשי המימשל ומערכת־הבטחון וצה"ל; אם כי לא ויתר על התרשמות גם מן „הצד השני" ויום, למשל, מיפגש עם ח"כ אריאל שרון. יחס מיוחד זה — שהוא תולדה של אהדה אישית והכרת־טובה על עמדותיו האמיצות למען ישראל ומאבקיה — כבר היה לזכות־מוקנית בידו, למן מלחמת ששת הימים. הוא ישב אז במלון „הילטון" בעיצומם של הקרבות וקיבל פניהם של מפקדים וגורמי־בטחון בכירים אשר גילו לו סודות מן המערכה ואף מסרו לו לעיין מסמכים ממהלך־הקרבות. בעוד בציני העתונות הישראלית ורבים מעמיתיהם הזרים „החזיקו ברסן" בכיסוי המאורעות. לכן נחשב וינסטון צ'רצ'יל כבעל־ידע והערכות נבונות בתחום הבטחוני.

„אינני רואה סיבה למלחמה נוספת בין ישראל והערבים, אפילו סוריה, לדעתי, לא תהיה מטורפת עד כדי נטילת יוזמה למלחמה". הוא אופטימי לא רק לגבי המלחמה הבאה, אלא גם בקשר להשלכות מן המלחמה הקודמת. „אתם מיטיבים ללמוד משגיאות־העבר. אחת הסכנות היא להתכונן למלחמה הבאה במושגים של הקודמת. מכל מקום, בעקבות מלחמת יום־הכיפורים כת אוייבכם העיקרי — הוא הבטחון העצמי המופרז. שוב אינכם דבקים לסיסמה של „כך וכך קילומטרים מקאהיר ודמשק". זוהי כמובן חכמה שלאחר־מעשה".

„ואתה, האם עמדת בעבר על תופעת הבטחון העצמי המופרז שלנו?"

„לא, אינני מתיימר בכך. גם אני לא", הודה בכנות, עם חיוכו הנבוך.

קולו של וינסטון הצעיר הוא מן המועטים המעיזים לקום בגלוי נגד תופעת הכניעה הכללית לטרור הערבי. „זוהי שאלה של מנטליות שקשה לי להסכים עמה. העולם המערבי מחפש פתרונות קלים, כגון קבלת תכתיבים של העולם הערבי, באשלייה שכך תובטח נחותו. גם אם יש להביא את זכויותיהם של הפלשתינים, הרי לא יתכן להגשים זאת — ובעיקר לא את השלום — באמצעות מי שתומך בטרור ומעודדו. אני אישית הייתי מזדעזע ונרתע מהרעיון לשבת עם הטרוריסטים האיריים אילו הוזמנו כמשקיפים לארגון האומות. לבריטים מתחיל להיות לנורא הטרור האירי, אף אם עד כה התייחסו לעניין בסלחנות־מה. יש לי הרגשה, כי גם החולשה הכללית של העולם המערבי מול הסחטנות הערבית — לא תאריך ימים. ייווצרו נסיבות שישימו לכך קץ".

הוא מעדיף להיתלות באילנות גבוהים כדי להביא בשורה לישראלים: „כשעמדה בריטניה בודדה במערכה בשעותיה הקשות ביותר, באוקטובר 1941, אמר סבי משהו המתאים לישראלים כיום: „אל תוותרו לעולם, אל תוותרו אלא לפי מה שנראה לכם ככבוד ושכל־ישר. לעולם אל תיסוגו מפני עוצמה, מכרעת־לכאורה, של האויב".

מן הסבא אל הנכד — המשכיות של אומץ וכבוד.

מחירון פילקו לעולים חדשים

מכונות כביסה

קומט ביו	W/30	2560 ל"י *
סופר ביו	W/50/40	2680 ל"י *
סופר ספישל	W/50/40	2780 ל"י *
אקוס ביו	W/60	3040 ל"י *

המחירים למכונות כביסה כוללים:

1. מכס 15%.
2. שחרור מהמכס.
3. הובלה לבית הלקוח.
4. התקנה, הדרכה, שרות ושנה אחת אחריות.

* מחושב לפי בסיס של 6.— ל"י = $1

מזגני אויר

קרור בלבד	12.500	1979 ל"י
קרור וחמום	12.500	2177 ל"י
קרור בלבד	16.100	2109 ל"י
קרור וחמום	16.100	2325 ל"י
קרור בלבד	20.000	2479 ל"י
קרור וחמום	20.000	2704 ל"י

טלויזיות

25" מסך שחור 2142 ל"י

התנאים למזגני־אויר וטלויזיות:
- כולל שנה אחת אחריות.
- על הלקוח להביא שחרור ממכס קניה.
- הובלה על חשבון הלקוח.

הספקה מהירה

הספקה תוך שבועיים

PHILCO
פילקו תמיד-באיכות עולמית

סיפורו של יורד שחזר

„השהייה בגרמניה הביאה אותי להכרה שצריך לחיות בין יהודים" ✶ אחרים חזרו משום שנגוז חלומם להגר לקנדה ולא הסתדרו באירופה

מאת אברהם תירוש

שמועה על שובו ל־ארץ עם משפחתו, כמו זו על ירידתו לרומא, לפני כארב־ חדשים, מעוררת הדים ...נת המאוכלסת ברובה ...ים חדשים, רבים מהם ...יה"מ.

הנו בוותיקי השכונה ומוכר ...יסב. הוא עלה לישראל מבריה־ ...יה"מ בראשית 1971, לאחר ש־ ...ק במאבקים שניהלו יהודי ...עליהם, ואף נטל חלק בעבו־ ...בם של עשרות כהם במוסקווה. ...קשת העליה הגיש עוד ב־1968, ...ין מהגר הבריה שמקומו בין ה־ ...ם במדינתם.

...עם בואו, נכנס לדירה באח... ...ונת העולים הסמוכה לתל־אביב ...זה שבועות לאחר מכן החל ... במפעל כוכבת. גם אישתו ... הפרנסה היתה מצויה. הדירה ... יפה ואף מכונית הבתה ליד ... שני הבנים, כיום בני 15 ו־8, ... היטב בבתי הספר המקומיים ... אל חבריהם.

על־פי־כן, קם לו ב' בבוקר של חודש אוגוסט שעבר, נטל ...ירתו הריקה, נטל את בני ...תו עמם בתצאי אל נמל ...ה לוד ומשם לרומא. בבירה ...קית הם מצטרפים אל מאות ...בריה"מ הממתינים להסדרה ...ם אל מעבר לים. משפחתו של ...בקשת להגר לקנדה. ...מדוע?

בלי „רקלמות"...

בן 41, גבר נמוך־קומה וחסון, ... אותי בדירתו הריקה — כל ...ים והמכונית נמכרו כדי לממן ...נסיעה — אינו מתרצה בקלות. גם כשהוא נאות לשוחח, הריהו ... את הראיון בצילום שמו ... לא, אינו חושש, אף לא מה־ ... „אבל גם כשנאבקתי למען ...ועליתי — לא עשיתי לעצמי ...ות" — הוא מסביר.

...ע איתה נוטלת חלק בשיחה, ...ה הקודמים, כשהיא חולפת כדי ...על פניו לאורך ה„סאלון" ה־ ...ינם מותירים ספק שכל העניין ...לרצונה. „אנו לא נסענו סתם. להצטרף אל קרובים בקנדה, ...נו אותנו — הם „סידרו" אי־ — היא מוסרת הסבר כתומצת, ...ת לגמור בכך את העניין. ...ה אומרים, כי הבושה על שי־ ...יא־כלום מעיקה עליה.

...התרכך בינתיים, מנסה להס־ ...תר. מסתבר כי אין זה סתם של „קרובים שהזמינו". בעב־ ...ך הוא אומר, אינו מסוגל להסביר „דברים חשובים", ...שיחתיים באידיש:

...היה לי כשום נגד המדינה ...א בלדים אומר — רק נגד ..."

...יד?

...פה יותר מדי 'ז'וליקים' (נוכ־ ...מי שיודע איך לדבר, זה ...

...ל, היכן נתקלת בכך?

...אתה הרי יודע יותר טוב ...

...לך „הפרוטקציה" של מפלגה ...?

חלילה, לא היו לי כל יחס־ ...איתם. כשהגעתי, ערכתי החזה ...יתה וקיבלתי סיוע בכספי ראי־ ...יהוי".

אוירה ומצב רוח...

...ר הכלכלי היה טוב... ...ה, זו לא היתה בעיה של פרנ־ ...ם כי ההתייקרויות המתבידות עלינו יותר ויותר. גם לא חברתית. היה, יש לנו, כאן ... טובים ובני משפחה. מצב ... שלנו לא היה טוב. האווירה ...שה אותנו לנסוע, להפש מקום ...

...ירת מלחמה צבאית־בטחונית? ...מלחמה?

לא, מבחינה ובכלל אי־אפשר ... אפשר למות פה ואפשר ב־מקום אחר. גם כשעליתי לישראל ידעתי שזו ארץ של מלחמות, ובכל זאת לא הצטערתי לבואי.

מהי, איפוא, האווירה הרעה ש־השפיעה עליך?

„למכל, היחסים בין אשכנזים ל־ספרדים, בבתי שלא ידענו עליה ב־ריגה. וזה הותיקים אל העולים ה־חדשים. כאלו אותי, למשל, אם ב־בריה"מ ראיתי פעם עגבניה..."

האם הידיעות על המאות שירדו לפניכם השפיעו גם הם בכיוון של ירידה?

„בהחלט כן".

האם לא שמעתם כבר באוגוסט, על קשיי הקליטה של המהגרים ה־יהודים בארה"ב?

„שמענו, אבל אנחנו הרי רצינו לנסוע לקנדה".

● בסיוע ארגון נוצרי

כחודשיים ישבה משפחת ב' ברומא, ממתינה לסידור הגירתה לקנדה. ב־סיוע ארגון ההגירה הנוצרי „קריטאס" שכרה דירה וקיבלה דמי־קיום — „מספיקים כדי להיות". ליהודים אסור לעבוד ברומא, אם כי יש בין היוד־ בים שם זמן ממושך, המוצאים דרך לעקוף את האיסור ויש ה„מתפרנסים" ממכירת חפצים, קנה ובמכירה של מכוניות משומשות ושאר „עסקים" מפוקפקים.

סידור ההגירה של משפחה ב' ל־קנדה, התמשך, כנראה, מעבר למה שציפו בני המשפחה. „לנגד עיניהם היו דוגמאות בלתי־מעודדות של מש־פחות הממתינות להגירה עשרה חד־שים עד שנה. לפתע הבחנו להם, שדרך ההגירה אל מעבר לאוקינוס, איננה סלולה כל כך. עניין הקרובים, שכביכול הזמינו לקנדה והמוזמנו — לוט בערפל.

לאחר חודשיים של המתנה ברומא, נכנע ב' בגפו להפש את מזלו בגר־מניה. „אמרו לי, ששם יהיה קל יותר להסדיר את ההגירה לקנדה" — הוא מסביר.

שם, בברלין, הוגה, לדבריו, נקוד־ת־השבירה שהחזירה את המשפחה לישראל. עתה הוא מספר בשטף:

„ירלוג להתהודד שם. כיוצא לאר־ היה, היתה לי זכות־יתר להתייצב בגרמניה ולעבוד בה, מפני שלאשתי היתה בעבר תחת כיבוש גרמני הד־ שבבר לתגיני „חוג התרבות הגרמני". אך דווקא הביקור שם, החזיר אותי למסקנה מידי הנאבק לעליה, ש־מקומו רק בין היהודים".

● לאומי — לא ציוני...

מכעבי שהורה ציוני...

„לא, לא ציוני, אלא לאומי. לא יכולתי להישאר בגרמניה להיות שם. חייבי כמי במלחמה העולם הנת בכיבוש גרמני דודים מבני משפחתי נספו בשואה. כשנתקלתי ברחובה של ברלין בגבה מלהבה גרמני — זה דבר מתרתח. ההבדים בהבחנה שבבני יהוד בין גרמנים. לבי לא נתן לי. אולי אלה רגשות שקשה להעביר להסביר, אבל „ג, אם הרצה, ה„צרי בתי שלו".

אבל רציתם להגר לקנדה ולא להשאר בגרמניה...

„נכון, אך תארו לעצמי שגב ה־היים שם, בין הגויים, הם בעיניהם. שם בודאי יש פאשיסטים, הפיצוה בגרמניה הבאה אותי להכרה ש־צריך להיות בין יהודים. 17 כשבוהי היית בין 'פוערים' (איכרים פוער־פים), אך בשלוש שנותי בארץ הפ־ תחרתי מכך. לא הייתי בשוק ידיו לחיות ביניהם".

● „הבן משך לחזור"

מה אמרו הילדים על הירידה?

„בתחילה זה נראה להם כטיול. אך ברומא החל הבן הגדול „להסתד־ הורה לישראל ולא הירגה. הוא נד־ שר מאוד לארץ ולחבריו כאן. ברור שזה השפיע מאוד על החלטתנו לחזור".

ומה על האוירה הרעה בארץ, על הציפה...

„ראה, הרעות־החולות הללו קיימות. אך לאחר ביקורי בגרמניה הזהרתי לי, שמה שלא יהיה — מקומי כאן".

השיחה עם ב', אינה כמשגעה לגמרי, ואינך בטוח כלל כי אם היתה נפתחת לפניו דרך סלולה ל־הגירה, לא היה עוצר בה. הבן, ש־נקלט כבר בבית הספר וחבר באמודה, אמנם מקרב לשמוע על נסיעה מיש־ראל — ונראה גם שהוא הגורם ה־אמיתי לחזרה — אך ההורים אינם נראים מרוצים כליכך. ושמא אין אלה אלא אותות הבושה מחמת ה־כשלון המצב הכלכלי של המשפחה, הקשה עתה יותר מאשר בתקופה שלפני הירידה. התשובה של בני הזוג ב' פתוח טובה ושכנים, הדירה בחזור אליה ריקה כמעט מרהיטים הם נאלצים להבקמם בשירותי ה־אינטומים...

בשכונה, עבר הקול: „שמעתם? ב' חזר". האם באו מועמדים־לירידה להתייעץ איתו, ללמוד מנסיונו?

ב' מיסיב בחיוך מכסהו־סה. „כך, הוא מודה לבסוף, „באו להתעניין".

ומה יעצת?

„אני יכול לייעץ רק לעצמי. אי־ נני מנסה לשכנע איש לנסוע אי לא. אני יכול רק לספר מנסיוני ולתאר את הרגשותי. אבל מי שלא איכפת לו — יכול להיות בגרמניה לא רע".

אתה אומר להם את זה?

„כן, אני מדבר על זה קצת. אבל לא מנסה לשכנע".

ב' חזר מגרמניה לאיטליה, נטל את משפחתו ובסוף חודש אוקטובר שבו לישראל. כמוהו יש עשרות יוצאי בריה"מ — יורדים מישראל וגרמנים, שסירבו בוינה לעלות לארץ ועברו לרומא — שבאו לישראל ב־חודשים האחרונים.

24 נושרים עלו מרומא, רובם ב־חודשים האחרונים, 10 יורדים הגיעו מאיטליה, 14 מבלגיה ובודדים מאר־צות אחרות. גם כמה מהיורדים ש־ישבו בוינה וביקשו לחזור לבריה"מ, נואשו מההבטחות הסובייטיות ושבו לישראל. הסוכנות אומרת, כי מצויים שם יורדים נוספים המהרהרים ב־עליה מחודשת.

● סבא ניקולאי מרק"ח...

אחד היהודים שבין החוזרים ב־בירה אוסטריה, הוא הרופא ד"ר יוסף בורשטיין, שעלה בחודש נוב־מבר השנה עמד בראש המגנה אלי־כה של יורדים בישראל בשגרירות הסובייטית בוינה. הם דרשו מהסוכ־נים לקיים את הבטחתם ולהחזירם לבריה"מ. הוא מתגורר היום ליד חיפה, אך סירב להתראיין.

דמות ידועה אחרת, הנמצאת עדיין בוינה, היא ניקולאי פסרוב (יעקב שמרין) בן ה־63, בעל חזות של „סבא טוב", שעלה מקייב ב־1971, וחזר לאחר שנה, במטרה לחזור אל בתו בבריה"מ. בהיותו בישראל היה בלא סמכות וביקורת חריפה על ה־נעשה בארץ והיה בקרב לחוגי ...קה.

עתה, הוא בטוח על עצמו כי כל שאיפתו לחזור לישראל, ותוך שנה יעצה כן. בשיחה אתו לפני כשלושה חדשים, בוינה, אמר לי: „והתה הקי־פה שהתקפיתי על עזיבת בריה"מ. עתה אני מצטער כפליים על ירידתי מישראל. על אף שאני ברווחה פה וינה. הרוסים רצו להעביל איתי ב־... של התעמולה נגד ישראל בוינה — היום אני מבכה לשכנע יורדים לחזור לישראל. יש אנשים שאפשר לסלוח להם ולהבינם, ואני אחד מהם. ישבתי ברוסיה 17 שנה במחנות כפיה ובבית־הסוהר וזה גרם לאי־סבלנותי בישראל".

מבדיקה חלק ניכר מסיפורי היור־ דים שחזרו בארצות אירופה (להוציא וינה), מסתבר, כי אי־אפשר עדיין לראות בכך גל־התעוררות־מחודשת של אלפי היורדים לעליה לישראל. החוזרים, כך נראה, לא התפכחו לפתע ולא נעורה בהם פתאום רוח של אהבה מחודשת למדינת הכרה כי בה מקומם. רוטם שלילים — ובמקרים פשוטים יותר, הקשיים שנתקלו בהם בארצות אירופה, ואולי גם הסמיכות על קשיי הקליטה של אלה שהגיעו לארה"ב — הם שהביאו אותם לחזור לישראל. לעיתים קרובות הוא, שיש ביניהם, ששוב רואים בישראל תחנת ביניים זמנית, ויחזרו לנסות מזלם בארץ אחרת בהזדמנות הקרובה.

בוריס ערסני, שליח מטעם ה־קליטה והסוכנות (בעצמו עולה מ־בריה"מ), שעסק בהחזרת החוזרים בין היורדים בבלגיה, סבור שבספציפיות היפתה בין היורדים, על ידי אדם

(סוף בעמוד 40)

ילדה יהודיה — „עולה־יורדת" מרוסיה, — בשוק של פורטה פורטזה ברומא, כשלידה חפצים שהיא מנסה למכור.

המשטרה עוזרת בשעת גניבה...

מאת אינגה דויטשקרון

„המשטרה עוזרת ב־שעת גניבה... ה־משטרה עוזרת ב־שעת גניבה... ה־משטרה עוזרת בשעת גני־בה..." — כך כתבתי בחי־בור על המשטרה בהיותי בת שבע. כעת, ששנותי ל־פחות חמש פעמים שבע, נזכרתי באותו משפט בכל השפות שהתאמצתי מימי ללמוד. אל תזכירו לי את פרויד!

הנה ישב לפני השוטר, התג־לגוהה של יעילות, ועסק במילוי טופס. „אינגה, בואי..." — מה בוחד ששמי הפרטי מוצא חן בעיניו. קירבה מולידה בה, כך אומרים האנגלים — אבל לא כאן! אחרי ככלות הכל הוא בא, כשהזעקתי את המשטרה. גנב פרץ לדירתי והפך את יכל. כן, המשטרה באה — כמובן בעזרת פרוטקציה, שכן חצי בלבד אחר־ אזעקתי הראשונה. ברוך השם שיש פרוטקציה בישראל. בדעדה — לאן הייתי מגיעה?

„שם אביך, אינגה?" בעוקצנות שאלתי, למה הוא צריך לדעת את שם אבי — והלא לא את אבי גנבו, אלא כל מיני חפצי־יקר אחרים. עכשיו אני מצטערת על שאלתי העוקצנית: הרי איך הוא מסוגל למצוא את הגנב אם לא ידע ששם אבי מארטין?

ואני גם מוכנה להתערב, כי אותו שוטר היה פעם מורה ב־אולפן ורוה עברית לעולים חד־שים בשיטה „להתאמן בכל הד־ דמנות — אותו אין להכדים". לכן הודה לשני הבר... שבאו לעזור לי במקרה שהעברית הדולה שלי לא הספיק להסתלק מן ה־חדר. והוא צדק — הבנו זה את זה.

והשוטר שלי היה בחור פיקח: בראותו שהגנב לא הגיע לבד במקום, אלא רוקן את כל דבר־ רוה ועשה בכל חפצי ליל אחר, החליט שיש לקחת טביעת אצב־ עות. טילפן למטה המשטרה לה־ זמין את איש המצפרה הליקה טביעות אצבעות.

אלא מה? השעה היתה כבעם 5 אחרי הצהריים — ואיך אפשר לדרוש שאיש טביעות האצבעות עוד יהיה בעבודה? ישראל ארץ כוהדת, והקהדות קובעת כללים מדוקדקים בהם, וגם שוטרים מו־ מחים לטביעות אצבעות עובדים בשעות קבועות. אינדיבידואלים זה יש רק במלונויות.

„את יכולה להחזיר את הכל לארונות — אבל אל תגעי בשום דבר". כבינים אותם שוטר טביעת האצבעות היה צריך לבוא למחרת בבוקר.

כמסתבר, שבאמת לא היתה דד־ דה בירושבה שלי, — ובי איך אפשר לא להבין הנחיה כזו? אבל מי ההם דעתו מיושבת עליו בנסיבות כאלה — לאחר שהגנב לקח את כל התכשיטים שנבודו אבי בצעירותה, ושבהם יאם מבדר לפניה, וגם האהובה שבדירתי. אני בטוחה שאותו גנב יהודי לא היה גונב, לוא ידע כי כשבים הם, כשישבתי במחתרת בברלין, כשאתי עמי את כל התכשיטים האלה כמזכרת יקרה של משפחתי שנספתה ב־אושוויץ.

השתדלתי שוב להפעיל את ה־פרוטקציה — אולי אפשר להני־ע את שוטר טביעות האצבעות לבחוד מחוץ לשעות העבודה — כעין ביקור חברתי. בעל הפרוטקציה גילה הבנה רבה, ובעבור שעה קלה שוב ניצב לפני השוטר שלי. הפעם — כאיים. ואיש משטרה קשיש ממנו תומך בו. „אמרתי לך מה לעשות!" צעק. את שמי הפרטי כבר שכח.

האמת היא, שאני מעדיפה הד־ ליס על שוכרים, — וברגע זה לא יכולתי עוד לרסן את התרגזה. אמרתי להם שיסתלקו — בראיתם בלבד הכמירה את בן־רכפי. הלא הגנב היה אדיב יותר.

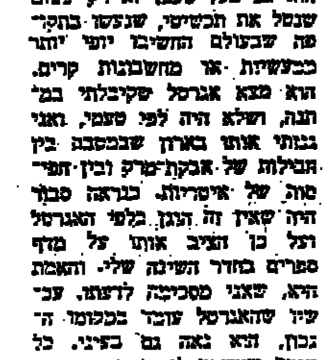

לא זו בלבד שרוקנו את הא־ רונות מכל שבהם, לימד אותי מה רבים חפצי, אלא שבלי ספק הוא גם בעל טעם. לא רק שהוא שנטל את תכשיטי, שנעשו בתקו־ פה שבעולם הושיבו יותר ביותר במעשיות או מחשבנות קרים. הוא מצא אגרטל שקיבלתי במ־ תנה, ושלא היה לפי טעמי, ואני גנבתי אותו בארון שבמסבב בין חבילות של אבקת־מרק ובין חפי־ סות של איטריות. כנראה סבלו היה שאין זה הגנן כלפי האגרטל ועל כן הציב אותו על מדף ספרים בחדר השינה שלי. האמת היא, שאני מסכימה לדעתו. עכ־ שיו שהאגרטל עומד במקומו ה־ נכון, הוא נאה גם בעיני. כל איתה שאשכב לישון ואקום מ־ שנתי יזכיר לי, שפעם בא גנב ולקח כל מה שבוהר לי כאמ־ יקרה.

למחרת בבוקר לא נזקקתי ל־ שעון המעורר כדי להקיץ. השוטר המומחה לטביעות אצבעות עמד לבוא בשעה 7.30 בבוקר, כך הודיע הממונה עליו. כיוון שאני רוצה נו הספיד לקום, אף שבקירוב יכולתי לעמוד על רגלי כיוון שצלצלתי עד אחר הצית בבידור חלק מהחפצי.

מומחה טביעת האצבעות איחר רק ארבע שעות. לא כעניין כיום. ורק ביקשתי ממנו להזדהות. עכו בא בלבוש אזרחי, ואני לא רציתי להפסיד גם את הרגע שנותר לי. כיד נתבצו פניו, ובמעיו לא יכלו להיות מפירטים יותר.

„הלא החזרת את הכל!" צעק. „מה הייתי צריכה לעשות אחרי מה שאמרו לי חבריך?" שאלתי — בדהכת „מצוין" שאני שכבה הרגועה.

„ובכן, מה אני עושה כאן?" שאל.

„מה טביעות אצבעות", — א־ ברתי בתמימות. — „השתדלתי לא לגעת ברהיטים".

„רהיטים כאלה?" אמר בזיקום בפתיים — „רהיטים ישנים שאי־ אפשר לקחת מהם טביעות אצב־ עות, ארון בגדים עם פוליטורה שאי אפשר לקחת ממנו טביעות אצבעות".

„הוא לא נגע בשום כוסות?" התיז.

האדון „שוטר טביעות האצב־ עות" מתרכך סוף סוף: „אולי יש טעם לקחת טביעות אצבעות בן הדלת הראשית, שבה נכנס ויצא הגנב".

האמת היא, כי מאז נתנסיתי בגניבה ראשונה בישראל, אני מרגישה עצמי מוגנת עד הגג. יש לי להציע סיסמה חדשה ל־ משרד הקליטה:

„בוא לישראל ותתודע לגנבים מסוג חדש, והיה רגוע. משטרת ישראל מצליחה לתפוס את הגנ־ בים בעזרת הסם הפרטי של אביך".

נ.ב.:

לפני ימים אחדים קבלתי הז־ מנה מן המשטרה לבוא מייד — „דחוף!" נאמר שם. ליבי פעם בחוזקה — היתכן, היתכן, שנמצא משהו מחפצי האהובים?

מיהרתי למשטרת דיזנגוף, ל־ חדר 39. בברכיים כושלות עליתי במדרגות והגעתי באין־נשימה. רק את הפתק עוד יכולתי להציג. כן, זה היה המקום, אלא שה־ שוטר שרצה לראות אותי בדחי־ פות „מסתובב בבניין" — ביטוי שכבר למדתי לשנוא אותו.

רוב הבניינים בישראל כנראה גדולים מאוד, כיוון שהמפקדים צריכים לזמן ממושך כל כך, עד שהם חוזרים למקומותיהם. אבל מה לי להלין? אם יש בפיו בשורות טובות, כלום היה איכ־ פת לי לחכות חצי שעה — כזמן שחיכיתי?

הצרה היא שכאשר חזר האיש, התחייך לי פנים ואמר בנימה של תלונה: „היכן הרשימה של ה־ חפצים שאת אומרת שנגנבו ממך?"

ליבי נפל בקרבי, ואמרתי ב־ היסוס: „הלוא נתתי לך את הרשימה — למחרת הגניבה".

„אבל היא איננה", אמר האיש בקוצר־רוח. „יש לנו כל כך הר־ בה חומר כאן, את רואה?" הוא סיף חברו, והורה באצבעו על הערימה שלפניו — כנראה להס־ ביר מדוע רשימות כרשימתי עלולות להסתרבב למקום שהן מתהרבבות במשרדי המשטרה.

כן, זהו. ליבי הלם בחוזקה עוד יותר — הפעם מאכזבה, מתנתברר לפתלה מכל ספק כי עד כה לא עשתה המשטרה שום מאמץ לתפוס את הגנב, כיוון ש־ עדיין איננה יודעת מה נגנב.

במאמצים משותפים של שלושה שוטרים נמצאה הרשימה, סוף סוף. „ולשם כך הזעקתם אותי?" שאלתי, מדוכדכת מאוד. „כן, אני מצטער", אמר השוטר — והוא יצא עוד יותר.

הופיע!
את

מס. 93 דצמבר 74
6 ל"י 128 עמודים
התנועה לשחרור הילד

קבוצות
אינטימיות
ניקוי ראש
מאכלי
קטניות

שי חנוכה לקטנים

هكذا من الأصل

صكرا من الاصل

עמדתי בתחנה ונפנפתי לאוטובוס...

מאת נפתלי קראוס

עמדתי בתחנה ונפנפתי נואשות לאוטובוסים שחלפו ולא עצרו. כמוני עשו עוד עשרות יהודים מצומררים מצינת הבוקר. היו מנהגי קו 16, שלא עצרו בהיותם מלאים כקופסת סרדינים, שעשו תנועה בלתי־ברורה, כאומרים שיש אוטובוס ריק מאחוריהם והיו שאף זאת לא טרחו לעשות. השעה היתה 7.10 בבוקר ואני בדרך ההגנה, בלב שכונת התקווה בואכה למרכז תל־אביב.

דומה, כי מבחינת ציבור הנוסעים זוהי תמצית בעייתה של התחבורה הציבורית בערים הגדולות של ישראל בכלל וב„עיר הגדולה" ששמה גוש דן — בפרט. את אי־הנחות שבצפיפות, המאפיין את שעות השיא, אפשר לתרץ איכשהו („גם בעולם זה כך"; „גם רכבת תחתית כשוללת לא תפתור בעייה זו", וכו') ואפשר גם להתרגל אליה, כפי שמוכיח הציבור הישראלי הממושמע, שסובל בדומיה ואינו מתקומם נגד מה שנראה כ„דן יהודי", הלא היא חברת „דן", בעלת המונופול, שבעיני רבים מצטיירת כבורר, חוקר, שופט וגם מוציא לפועל. קשה יותר, וכמעט בלתי אפשרי, להתרגל לעובדה, שבשעת בוקר אתה יכול לעמוד לעתים חצי שעה ויותר, עד שהאוטובוס שאתה זקוק לו ייעצר בתחנה שבה אתה עומד.

לא זו בלבד שהאוטובוסים בגוש „דן" צפופים ולא כל כך נקיים, אלא שהם חולפים בתחנות בשעות השיא מבלי לעצור

□ כמה זה חצי שעה?

אסור לחשוב אף לרגע, כי המחזה המתואר לעיל מתרחש רק בקו 16, המקשר את שכונת „התקווה" עם שאר חלקי תל־אביב. בשעות העומס — שהן, לדברי דובר „דן", אהרון שני, מקיפות כ־5 וחצי שעות (בין 7—8.30 בבוקר; בין 12—2.30 בצהריים ובין 4.30—6 בערב) ביממה, ואילו לפי נסיוני האישי כ־8 שעות — בשעות העומס מתרחש מחזה זהה או דומה בכרבית קווי „דן", אם לא בכולם. הנוסעים המתוסכלים מאבדים את תחושת הזמן ויהודי קשיש, שעמד יחד אתי בתור בקו מס' 18 לבת־ים, באחת משעות העומס הקשות — עמדנו כ־10 דקות ועלינו לאוטובוס השלישי שהואיל לעצור — היה מוכן להישבע, בתשובה לשאלתי, כי חיכה למעלה מחצי שעה...

בדרך כלל מתמרמרים הנוסעים ואף צועקים — איש לפי מזגו וחינוכו — כל עוד הם עומדים למטה. אך הם גם צועקים, כי „האוטובוס ריק לגמרי(!), שייכנסו פנימה" וכו'. ברגע שהצועק נמצא בפנים, הוא מגלה, כי האוטובוס הגדוש בכל זאת לא „לגמרי" ריק, אבל אז כבר אחרים צועקים לו שייכנס פנימה, וחוזר חלילה. בפנים האוטובוס כמעט אין „קיטורים" נשמעים, כי מי שתפס מקום ישיבה, שמח בחלקו ומי שעומד, מנסה לתפוס עמדה נוחה ככל האפשר. השבוע, עם העלאת מחירי התחבורה הציבורית, לא ניכרה התמרמרות מיוחדת. האנשים היו מוכנים לכך ורק ביום הראשון, ב־1 בדצמבר, שאלו הנוסעים ליתר בטחון „כמה זה?", כדי לוודא שאכן נדרשים לשלם יותר. אולם ההעלאה של 35—20 אגורות לא עוררה תנועת מרי ואף אם לא נתקבלה ב„קורת־רוח", כדברי דובר „דן", הרי ודאי שלא גרמה ירידה במספר הנוסעים.

□ „לא בשביל רבין"...

לא קל לדובב את נוסעי האוטובוסים, ומה גם בשעות השיא, כאשר כולם ממהרים לעבודה, או מבנה, באוטובוסים העמוסים לצפיפה. שרה ב., הנוסעת כל בוקר מבוגה שרת לתל־אביב (מס' 23), מיואשת מהסיכוי שהתחבורה הציבורית תשתפר אי־פעם. היא עולה באחת התחנות הראשונות, כך שלפעמים יש לה אפילו מקום ישיבה והנסיעה שלה היא אותן 45 דקות פלוס, שבהן עושה האוטובוס את הדרך לתל־אביב. משך זמן זה, הארוך לכל הדעות (להשוואה: מונית „צרית" מגיעה מת"א לירושלים בפחות מ־60 דקות...) הוא פונקציה של התחנות הרבות (24) ושל הכבישים העמוסים, כשאנשי „דן" שמים את הדגש על האחרון. שרה תולה תקוות בכך, שהחבר שלה יקנה מכונית, או לפחות „טוסטוס", ואין היא מתרגשת מהטיעון, כי ריבוי מכוניות פרטיות על הכביש מקשה על התחבורה הציבורית: „שישברו להם את הראש — היא אומרת — כל אחד דואג לעצמו ואני לא יכולה לפתור את הבעיות שלהם".

באוטובוס מס' 4, היוצא מהתחנה המרכזית כל 2—3 דקות ובו זמן ההמתנה בתור אינו עולה בדרך־כלל על 5—7 דקות — גובבה הטיוחה על ה„הצעה" שהועלתה באחרונה, אשר לפיה יסעו שרי הממשלה ואף ראש הממשלה, פעם־פעמיים בשבוע בתחבורה הציבורית. „שיעזבו אותו, זה לא בשביל רבין" — אומר גבר בגיל העמידה, שזה עתה מסר את מקומו לישישה, בעוד שתי צעירות יושבות במושב הסמוך ועסוקות מאוד בלעיסת מסטיק. האיש מסרב לומר את שמו, אם כי דעתו אינה דעת־יחיד ואחרים המצטרפים אליו, מציעים רעיונות שונים ומגוונים להסכון, גולת זה שרבין יסע באוטובוס.

□ ב־1.20 ל"י סביב המזרח התיכון...

השעה 8.05 בבוקר. אוטובוס מס' 18 יוצא מרמת השיא שבבת־ים לדרכו הארוכה, שבסופה הוא אמור להגיע לבית המשפט שברחוב וייצמן, ת"א. ל־18 זה יש בכיוון ת"א 34 תחנות (בכיוון בת־ים „רק" 32) והוא עושה את הדרך בקצת פחות משעה. בדרך אין מקומות מיוחדים בשונים וחלקו השני של המסע נערך בשעה שאיננה שעת־שיא לפי דובר „דן". בכל זאת חולפים אנו ליד שבע תחנות (חלקן בשדרי ירושלים) בלי לעצור, בעוד שבתחנות עומדים אנשים המנופפים ולא לשלום. האוטובוס דחוס ומלוכלך ולא ברור אם הספיק להתלכלך בשעת־בוקר מוקדמת זו, או שבא לא נוקה מאתמול. לדובר „דן" יש תשובה בנושא זה, כמו גם בשאר הנושאים, כפי שנראה להלן.

אנחנו עדיין בקו 18. זהו קו ארוך ומייגע, שדומה כי הוא מקיף את המזה"ת כולו — יפו, תחנה מרכזית, אלנבי, מוגרבי, דיזנגוף, זבנהוף, ארלוזורוב ומה לא — וכל זה תמורת 1.20 ל"י. בזול הזול, בלי שום ספק, אבל לפי הבדיחה הידועה, המהר יסעיב לעשות אם... ילך ברגל.

עדיין בקו 18. כבר נוסעים 45 דקות ועוד לא רואים את הסוף. עולים ויורדים והאוטובוס כלא־ רק אחרי אלנבי יש קצת הקלה. יהודי שעלה באחת התחנות טוען, שזהו הקו הגרוע ביותר. אחרים מסכימים עמו. לי קשה להחליט, כי טענה דומה שמעתי ב־54, הנוסע לבני־ברק, וב־60, הנוסע לרמת־עמידר שברמת־גן. וכמה אומרים נוסעי 17? ו־46, הנוסע לגבעת עליה? יש דברים שאי־אפשר לצטט, מחמת חריפותם.

□ ווידויו של בעל מכונית

מעניין, כי יש גם המשבחים את התחבורה הציבורית ומפליא שבעתיים, כי אלה הם בעלי מכוניות פרטיות, שלכאורה היתה צריכה כל נסיעה ב„דן" להיות פצוע בשבילם. הנה מספר בעל „פרייווט", שמכוניתו היתה בתיקון והוא נזקק כשבועיים ויותר לקו 35 של „דן" וקו 71, הנוסע מרחוב מקווה ישראל שבת"א — לתל־השומר. הוא מרוצה מהתדירות (אם כי 71 פועל רק עד 6.15 בערב) ומתנאי הנסיעה — אך קובל על הזמן הרב. התבונבו רק מסיבה זו הוא ממשיך לנסוע לעבודה במכוניתו הפרטית ואינו ממשיך ב„דן". גם בהחזוי הסידורים בעיר „גילה" האיש, כי במקום שנה הוא יכול לסדר את כל סידוריו, כשהוא הולך ממקום למקום ברגל. פשוט — ב ר ג ל. בזמן שהוא חוסך כשאינו מחפש מקום חנייה — הוא מסדר כל מה שטעון סידור...

אחרי הפיחות פורסם, כי מכירת הדלק ירדה בכ־40 אחוזים. היו שתלו בכך תקוות גדולות לירידת מכוניות פרטיות רבות מהכבישים וציפו להקלה בעומס, שהעיק את התחבורה הציבורית. בינתיים חלה התאוששות והירידה במכירת הדלק „ירדה" ל־25 אחוזים. מה איפוא הפתרון? מהי התרופה לחולי התחבורה הציבורית בישראל, שמוקדה המאיר הוא גוש „דן"?

□ 100 אלף ש„הלכו לאיבוד"

לדובר „דן", אהרון שני, אין תרופה חד־משמעית ובדוקה, אך יש תשובה לכל שאלה. ראשית־כל, הוא חד לי חידה: כיצד יתכן, כי בשנה 1965 הסיעה „דן" מיליון נוסעים ליום, ב־650 אוטובוסים, פחות משוכללים מאלה של היום, ואילו היום, בשנת 1974, היא מסיעה 900 אלף נוסעים ליום, ב־800 אוטובוסים בעלי תכולה גדולה יותר — ובתנאי צפיפות ואי־נוחות גדולות יותר לאין שיעור?

„חידה" זו מכילה בקרבה את פתרונה. אותם מאה אלף נוסעים (ואסור לשכוח, שהאוכלוסיה גדלה בינתיים) נוסעים היום במכוניות פרטיות, הסוהמות את הכבישים, גורמות לפקקים, להארכת זמני הנסיעה של האוטובוסים ומונעות בסופו־של־דבר ניצול יעיל של הצי העומד לרשות „דן". דוגמה מוחשית: אוטובוס בקו 4 עשה ב־65' „סורי" הלוך וחזור ב־40 דקות. היום הוא עושה אותו „סורי", באותו מסלול עצמו, בכ־70 דקות, ולנהג אין זמן לרדת לכמה דקות בתחנה הסופית ולעתים הוא אף אינו מגיע בזמן ואז קורה דבר המרגיז את הנוסעים מאוד־מאוד: 2—3 אוטובוסים מגיעים בבת־אחת.

עתה צא וחשוב, מה בין „סורי" של 40 דקות לזה של 70? היום עושה קו 4, במשך 19 שעות תפעולו ביממה, כ־16 „סורים". אילו היה המצב בכבישים, מבחינת העומס וה„סתימות", מאפשר רק עוד שני „סורים" (או שלושה, במקרה שהנסיעה הלוך וחזור היתה נמשכת לא יותר מ־60 דקות) — היתה נגרמת בכך הקלה גדולה והאוטובוסים היו מסוגלים לקלוט את כל נוהגי ה„פרייווטים", שמוכנים להשאיר את מכוניתם בבית.

הסיפא של המשפט האחרון הוא תשובה לשאלה שלי, מה יעלה בגורלם של אותם בעלי מכוניות פרטיות שייענו לקריאה לנסוע בתחבורה הציבורית (אם מתוך התחשבות במצב הכבישים והעומס המוטל על התחבורה ואם מתוך כורח הנסיבות, עלות הדלק, החלפים, האחזקה וכו')? האם נגזר עליהם לנסוע כשעתיים ביום לבני־ברק ומשנה, לבת־ים ומשנה ו/או לעמוד בתחנה בגשם וברוח ולחזות באוטובוס המלא החולף על פניהם?

□ הכל בגלל קיוסק קטן...

הרכבו ברור איפוא: פחות „פרייווטים" — יותר רווחה. זוהי משוואה הפוכה, ישראלית טיפוסית, המתאימה רק בתנאים המיוחדים שלנו, עם רשת כבישים כשלנו, כשרכבת תחתית היא חלום רחוק ולמשטרה אין כוח־אדם לאכוף את קיום החוקים והתקנות הקיימים. ומה בינתיים, כאשר ברור כי שום חוק או צו לא יוכל להעלים את צי המכוניות הפרטיות מן הכבישים העמוסים?

מר שני מספר על צוות זוירום (משרד התחבורה, עיריית ת"א והמשטרה) שנתבקש להגיש הצעות לטווח קצר וארוך יותר. מוצע להפוך את שדרי ירושלים לחד־סטרי, בצורה שצד אחד יוקדש לתחבורה ציבורית בלבד. זה מזמן מציעה „דן" לקבוע נתיבים מיוחדים לאוטובוסים ולהחמיר בקנסות על חנייה אסורה, המפריעה לתנועה. כל זמן שעבריין חנייה לא יהיה צפוי לקנס של 500 ל"י ויותר — לא תיפתר בעייה זו, טוען אהרון שני, המספר על עלילות פריקה וטעינה של משאיות־ענק, המובילות משקאות קלים ומיני מתיקה לקיוסקים והמגורות. לא אחת קורה, שבגלל קיוסק, שכל גודלו 2 על 3 מטרים, חוסמת משאית את הגישה לאוטובוס והתוצאה — איחורים ופקקים. הפתרון: קביעת מועדי פריקה וטעינה, שלא בשעות העומס, וכוח אדם מאומן, המסוגל לאכוף את התקנות. „דן" אף הציעה אנשים משלה, שיהיו להם סמכויות לרשום דו־חות, אך הדבר לא ניתן, כנראה משום שלא רוצים להניח להם לשמור על השמנת...

אנו מדברים על התורים ועל האוטובוסים שאינם עוצרים בתחנות ואני שואל לכמה אחוזים מנהגי „דן" מכוניות פרטיות, היינו באיזו מידה הם חשים את תלאות התחבורה הציבורית על בשרם. התשובה היא, כי להרבה מהם מכונית פרטית, אך רובם ככולם נוסעים ב„דן" והמכונית — לטיולים.

אשר לצפיפות, הרי היא קיימת והסיבות, לדברי הדובר, ברורות. אם אוטובוס אינו עוצר, הרי נהגו יודע, כי אחריו אוטובוס ריק(?), שיקלוט את הממתינים, אולם הפסיכולוגיה של הנוסעים היא כזו, שהם דווקא נדחקים למלא ואינם מוכנים לחכות רגע לעלות לאוטובוס הריק — נאום הדובר.

אשר לנקיון באוטובוסים, מודה מר שני, כי בתחום זה יש הוצאות רבות ומעט נחת. עוסקים בנקיון פועלים מן השטחים, פעם באים פעם לא; עובדים בלילות — צרות.

חלק נכבד מהשיבושים תולה הדובר בריכוז חלק מהתחנות של קווים שונים במקום אחד, דבר שגורם לכך שנוסע עולה לאו דווקא לאוטובוס שהוא צריך, אלא לזה שבא. כך נוסעים לתחנה המרכזית וליד אליהו בקו 30, ותופסים את המקומות המיועדים לנוסעים לרמת־עמידר. ההצעה לכך יכלה להיות פיזור התחנות, אך לזה צריכה להסכים ועדה עירונית.

□ „ישירים" ו„מקוצרים"

תלונות רבות בפי הציבור על קווים שבוטלו או קוצרו. אחרי מלחמת יום הכיפורים ועם שוב החיים למסלולם נשארו „מקוצרים". כך נוסעים הקווים 19 ו־33 עד שמונה בערב בלבד והדבר מכביד על האנשים המשתמשים בקווים אלה. בנקודה זו הדובר קטגורי: המצב אינו מצדיק הארכת השירות בערב. יש פחות נוסעים ויש קווים אלטרנאטיביים. ומדוע אין „ישירים", כדי למנוע עצירה בכל תחנה כמי שנוסע מעיר לעיר? התשובה: יש במקומות שכדאי (למי?), כגון פ"ת, קריית אונו, בת־ים (קו 8, כבעבר ישיר).

ומדוע אין שלטים בפנים האוטובוס, בליווי מפה, המתארים את מהלך הקו, כמו באוטובוסים וברכבת התחתית במדינות חוץ? מסתבר, כי עתה מכינים שילוט חדש של התחנות, כך שלכל שלט יצורף דף עם מהלך הקו, הלוך וחזור, בצירוף מפה. כן מחלקת „דן" בימים אלה מפה מפורטת, עם מהלך הקווים ומפתח רחובות בגוש „דן", הנקראת „איך מגיעים". לגבי תוך האוטובוסים, אומר מר שני, אין זה מעשי לשים מפה עם מהלך הקו, כי אדם שיעבור כדי לעיין בה, יחסום את התנועה. איך זה בכל זאת „מעשי" בחו"ל?

„לתחבורה הציבורית השפעה רבה על מיצוב חיינו ורווחתם של אזרחי המדינה" — כתב, בין השאר, שר התחבורה, גד יעקבי, בעלון המסביר הצמוד למפה המתחלקת על ידי „דן". השאלה הגדולה היא, מה עושה משרד התחבורה בעידן התקציבים המקוצצים, כדי שהתחבורה הציבורית תהיה נסבלת יותר ואולי גם „רווחיה" יותר, לא במובן המקובל, אלא בלבו: רווחה...

מסעדת "רון" פתוחה שוב

השפוצים נסתיימו, ביום ראשון, ה־8 בדצמבר 1974, מסעדת "רון" פותחת את שעריה שוב תחת הנהלתו של

שף ארמנד

הלקוחות והידידים מוזמנים

לשוב לסעוד וליהנות ממטעמי המטבח הצרפתי והאיטלקי הידועים של שף ארמנד.

מסעדת "רון"

רציף הרברט סמואל 86, תל־אביב, טל. 53530

להתראות

המדינה מפלה בין נכה לנכ...

אנשים שנולדו נכים או לקו בשיתוק, טוענים לקיפוח לעומת נכ... ש„הצליחו" להיפגע במסגרת „מוכרת ומכובדת" ✱ לנכה יש הוצ... רבות ושונות שאין האדם הבריא אפילו מעלה בדעתו והמדינה נו... איפה ואיפה במדיניות המיסוי וההטבות

מאת נורית ברצקי

משפחת קריפור גרה בקומה השביעית של בית משותף ברמת־ע. כשמתקלקלת המעלית, אין מר אליהו קריפור יכול לעלות לדירתו או לרדת ממנה: אליהו (פקיד בן 33, נשוי פלוס אחת) הוא נכה. רגלו האחת קטועה והשנית משותקת. בן תשע היה כשנפגע משתוק ילדים. מאז הוא מנסה להשתקם, נאבק להקלט בחברה יצרנית, לא להיות „מקרה סעד", לעבוד, לחיות כמו כל אזרח במדינת ישראל. כמעט.

החברה הישראלית, שמצאה דרכים חוקיות לפצות, בהקלות ובזכויות שונות, נכי צה"ל, נפגעי תאונות עבודה, נפגעי פעולות הנאצים, ונפגעי תאונות דרכים ופעולות איבה, שכחה את אלפי הנכים האחרים, שלא „הצליחו" להפגע במסגרת „מוכרת ומכובדת". לכשבעת אלפים נכים מלידה וכתוצאה ממחלות שונות, אין כתובת, אין מסגרת, אין אבא ואמא.

כ־1,700 נכים מאורגנים ב„אירגון הנכים", שאירגן לפני שבועיים את ההפגנה במשרד האוצר בירושלים. לאירגון יש תיבת דואר (407 פ"ת), אבל אין משרד, בגלל חוסר אמצעים. הפגנתם עוררה התעניינות מועטה בלבד: כולנו רחמנים בני רחמנים, נותנים מטבע לקבצן קטוע־רגל ופונים את המבט. בישראל טרם נחקק חוק של ממש, שיבטיח לנכה (מלידה או עקב מחלה) אפשרות להתקיים בכבוד, לפרנס ולהתפרנס, בלי להזדקק לסעד.

● איפה ואיפה

הנכים הפגינו במחאה על קיפוחם ואפלייתם ביחס לנכים אחרים במדינה. בין השאר הם דורשים הקלה בהוצאות על החזקת מכונית, הגדלת פטור המס לרכב נכים בעת רכישתו. מדינה המממנת קניה, אחזקה והוצאות של אלפי מכוניות פאר, אינה מוכנה להקל על כמה מאות נכים, שבשבילם מכונית היא תחליף לרגליים. נכה שהגיע למכונית, הוא נכה שהחל להשתקם. שכן, מכונית פירושה אפשרות להגיע למקום עבודה. נכה קטוע רגליים או משותק, שאין לו מכונית, הוא מקרה סעד.

מסביר מר קריפור: „נכים רבים צריכים להשתמש ע"פ הוראת רופאים, ב„הגה כוח", שסיבובו בעצב לא באמץ פיזי על ההגה. המכונית הקטנה ביותר, שאפשר להתקין בה „הגה כוח", היא „וולוו". מכונית מסוג זה, בלי מסים, עולה כ־48 אלף לירות (אחרי התקנת „הגה כוח" ובמנגנון מיוחד), נכים אחרים זקוקים גם ל„הגה כוח" וגם ל„בלם כוח", דבר הקיים רק במכוניות אמריקניות...".

רק נכים שאחוז נכותם הוא 100% מקבלים פטור מלא. נכה של 60% היה לשלם 40% מס על המכונית. לדוגמה — קטוע רגל. „אחזקת מכונית נכים יקרה מאוד; הבדלות המכוניות גבוהה מכבה סכום נוקף ... אותו. במקרים רבים מוכנים לבנה את מכוניתו. רק אם יעכבה גם בלכות חיים וביטוח דירה... כאות נכים בעלי מכוניות עדיים רק ביטוח צד שלישי, מחוסר כסף".

המדינה נוהגת איפה ואיפה: נכה כתוצאה מתאונת עבודה, למשל, שאחוז נכותו 100%, קיבל (לפני הפיחות) 625 לירות לחודש לאחזקת הרכב. נכה מלידה או כתוצאה ממחלה שאחוז נכותו 100% קיבל 93 ל"י (לפני הפיחות). וגם סכום זה, רק ב־6 החודשים האחרונים.

נפגשתי עם שלושה מחברי ועד אירגון הנכים. הם נחשבים לנכים „במצב טוב" — יש להם רכב (ולכן גם מקום עבודה) וקורת גג. למר קריפור, יו"ר אירגון הנכים, הגר בדירה שקנה בהזדמנות בתקופת המיתון, אין מכונת כביסה. הוא מודה שאינו יכול להרשות לעצמו להדליק אור ביותר מחדר אחד. רק בימים הקרים ביותר של החורף הוא מחמם בתנור חשמלי קטן. אם יגדל חשבון החשמל — לא יוכל לשלם את ההלוואה שלקח כדי לקנות את המכונית. המכונית שקנה כדי שיוכל לעבוד. אשתו, חרשת־אילמת, לא מצאה מקום עבודה.

● „פעם בשנה — פרוטזה"

מה הן הוצאותיו של נכה? את החלק הגדול של המשכורת, אוכלת המכונית. „ויש הלוואות שצריך לשלם. פעם בשנה אני צריך להחליף פרוטזה וזה עולה שלושת אלפים לירות. ויש הוצאות רפואיות. אני חבר קופת חולים, אבל זקוק מדי פעם לטיפולים. הם מקבלים אותי בבית ר' אחר־כך עושים לי טובה שמקבלים אותי לטיפול במחלקה. רופאים פרטיים עולים בכסף רב".

נכים מלידה: מפגינים לפני משרד האוצר בתביעה למימוש זכויותיהם

ב־1959 נרשם אליהו קריפור ללשכת עבודה. שנתיים המתין עד שקיבל עבודה. „לאן שהלכתי — ביקשו פנקס יוצא צבא. היה עלי כתם — לא שירתי בצבא. לבסוף עשו לי טובה וקיבלו אותי לעבודה. התחלתי טוב, אבל תמיד הסתכלו עלי מלמעלה. הקידום היה אטי מאוד. ביקשתי להשתלם בקורסים. לא אישרו לי. לא פעם רומזים לי שעושים לי טובה שמעסיקים אותי".

חיי החברה והבילוי של נכה מוגבלים מאוד. משפחת קריפור, למשל, אינה יכולה להרשות לעצמה בילויים כמו תיאטרון. בקולנוע לא ביקרו כבר 5 שנים. בתו בת ה־5 יודעת שאבא עייף, מאוד עייף אחרי העבודה. ולעתים קרובות יש לו כאבים. אבל גם היא רוצה לטייל ולשחק עם אבא. „ופעמים רבות אינני מסוגל לתת לה מספיק תשומת לב; בקיץ אני מזיע בפרוטזה, ויש כאבים, כל דבר מאמץ. ואני מוטרד כי יש לנו חובות. המצוקה בל־כך קשה, וזה מתנקם בילדים".

דירתו נחשבת דירה נוחה במושגים המקובלים. אבל נכה זקוק לסידורים מיוחדים בדירתו: מכשור לאמבטיה, דלתות יותר רחבות וכו'. כיום לא בונים דירות קרקע, ודירות בבית עם מעלית עולות בכסף רב. נכה צריך כיור ואמבטיה גדולים במיוחד וחדר בחירה שאפשר יהיה להכנס אליו עם העגלה.

● „הזכות לשפוך את הדם למען המולדת"

יוחנן ברקוביץ, בן 43, נשוי פלוס 2, הוא אח במקצועו. לפני 3 שנים נפגע במחלה בירקנית: כיום הוא צמוד לעגלת גלגלים. רגלו האחת קטועה והשנייה מנותקת. הוא גר בפתח־תקוה, בבית ערבי דולף. הוא ממשיך לעבוד בבית־החולים, אלא שעתה הוא עובד בתפקיד פקידותי ושלא כבעבר אין לו אפשרות לעבוד עבודה נוספת, בתוספת תגים. „עכשיו אנחנו נמצאים כמעט בקו העוני. אני מרוויח 1300 לירות. אשתי מורה ואנו לווים כספים כל הזמן, לרכישת מכונית הייתי זקוק לסכום עתק. לקחתי הלוואות, מהן בריבית מאוד גבוהה. כיום אני משלם 892 לירות לחודש חובות על המכונית. מדי יום אני נוסע 60 ק"מ למקום העבודה וממנו. ולפעמים צריך לנסוע לקופת־חולים ולמועדון הנכים, כדי לעסוק בספורט ולא להתנוון לגמרי. אילו היו לי רגליים, לא הייתי קונה מכונית. אינני יכול לטפל במכונית לבד. אפילו להחליף את המכוניה לבד אינני מסוגל. בארץ לא יכלו להתקין לי פרוטזה. הרופאים הציעו לנסוע לגרמניה. אין לי כסף לנסוע ואין גוף שיממן את נסיעתי. וכך אני נדון לבלות את שארית חיי בכסא בגלגלים".

יוחנן הוא רס"ר במילואים. כמו רבים אחרים, לא היה מוכן לפטור משירות מילואים, נאבק במילואים ואומנם אחרי מלחמת הכיפורים שירת 48 יום בסיני. רבים אחרים התנדבו ואחרים עשו דרכם במלחמת יום הכיפורים ואחריה. הם גאים בזה. הם ... לתת. „למען המולדת יש לי זכות לשפוך את דמי" — אומר מר ב... „אבל המולדת לא דואגת לקי...

ב־1.4.74 הופעל חוק ביטוח לנכים ... נכים חדשים (שנפגעו בגיל ... רי ה־1.4.70 או שהגיעו לגיל ... רי תאריך זה). אחוז הנכים ... נמוך. והחוק אינו חל על נכים קיים. כנכה נחשב מבוטח ש... מליקוי גופני, שכלי או נפשי, צומצם ב־50 אחוזים ומעלה כושר השתכרותו. הוא יהיה זכ... בת נכות חודשית ולשיקום ... שיעורי הקיצבה (לנכים שאחוז... למוות 75 אחוזים) — 20 אחוז השכר הממוצע. באפריל 1974, 256 לירות לחודש. יש לציין שאינם עובדים מקבלים אחוזים ממשרד הסעד. נכים ש... הם פחות מ־35 אחוזים, ל... בחוק (מוזכר בנכים מלידה ... מחלות), בעוד שנכים אחרי כתוצאה מתאונת עבודה, ג... חוק אם אחוז נכותם מ־0 ומעלה. באשר לשיקום מ... אלה שמצליחים ללמוד מ... החוק מבטיח להם מקום עבו... הם מקבלים עבודה — ... ביותר. החוק המקצה בקוב... לנכים, אינו מטפל בנכים ...

מקרה חריג הוא שלום, 31, הממלא תפקיד גבוה ב... קים. הוא משותק בשתי רג... בכל שלוש שנים לזוג מכ... טיפוסים (כ־6000 לירות) לטיפולים. „כשאני זקוק ל... יעשה לי אותם הסנדלר ... רות — אנשק לו את הי... ציא כסף רב על ביגוד; כ... מכשור נקרעים המון בגד... וזקוק לפחות לעשרה זוגות ... חדשים לשנה. על המכוני... ציא למעלה מאלף לירות ה...

● „לפחות נכה!"

הוא גדל כמעט ככל הי... להגיעה והשתתף במשחקים ... פלאורי בין הילדים. גם ... חברים, אלא שכולם נשואי... מר בלי מרירות — „בחור ... אותך, רוצה לדעת שאתה ... צה"ל. גם זו מציאות. ... שבמקומות עבודה רבים מ... התקדמותם של נכים מוכשרים ... דעה קדומה והסתייגות מ... הקביים והעגלה.

האירגון תובע הגדלת ה... הכנסה לנכים, פטור ממ... לילדי נכים, הטבה במס־... אירגוני הנכים). האירגון ... השידור בבקשה לפטור מ... ולוויזיה, פטור שמקבלים ... אירגונים, התשובה — שלי... גון מבקש הסדרת חנייה ל... בכל רשות מקומית שונה. ... במרכז הערים המכולות אין ... יכול נכה להחנות את מכ... גיע להגנה או לסרט. ב... כון השידור הריפה במיוחד, ... ריים מתחמק משרד השו... דיפלומאטית.

בתחילת אוגוסט שלחו ב... לשר האוצר ובו פורטו ה... אבל למרות התזכורות והמ... אחרי המכתב, לא נענו, ... קיבלו אישור רשמי לשבו... נתקבל. בעקבות הפגנתם ... דה מיוחדת ומשרד האוצר ... עצמו להסכים לכל תזלמה ... דה ללא עיכוב. הוועדה צ... את דיוניה ולהגיש הצעות ... את מעמדם של הנכים מל... כתוצאה ממחלות. הוועדה ... עצמה לסיים את דיוניה ... 1974.

בינתיים נראה שעיקר ת... הנכים היא שיפסיקו לש... ממשרד למשרד, מוועדה לו... מ ומשם לאוצר ולהבטחו... סתווית שהוא בין בחירות ... „במקום לבדוק את בעיות ... נות, פוטרים אותנו ב„תג... ובין תזכיר לתזכיר. הנ... שינויים על קביים ובכסאות

אולה מהלסינקי לומדת תלמוד...

מאת מרדכי אבישי

את פירקו ווטי פגשנו לראשונה בבית הכנסת בהלסינקי, בערב שבת. היא היתה בין המתפללים המעטים וכאשר ירדה מעזרת הנשים, החזיקה סידור ביד. נערה בעלת הופעה צנועה מאד — ואפשר שלא היתה מושכת תשומת־לב כלל, אילמלא נאמר לנו, כי לא זו בלבד, שאינה יהודיה, אלא היא נוצריה אדוקה. היא רופאה: ד"ר פירקו ווטי, והיא דוברת עברית רהוטה עד כדי פליאה. מאוחר יותר התפעלנו באותה מידה מן הכתיבה העברית המתוקנת שלה.

סיפורה של פירקו ווטי הוא אחד הסיפורים המופלאים של אוהבי ישראל בפינלנד הרחוקה.

אכן ישראל היא אהבתה הגדולה של ד"ר פירקו ווטי. שש פעמים היא ביקרה בארץ ולא שבעה ממנה. סיירה בחלקיה השונים, קשרה קשרים עם אנשים ונופים, ואף עבדה כמתנדבת בבתי־חולים. יש לה גם שם עברי — לאה, והיא דבקה בו כבשמה הפיני.

את חוק לימודי הרפואה שלה סיימה לפני כמה שנים. עתה היא עובדת בבית־החולים של פורי, עיר השוכנת כ־250 קילומטר צפונית־מערבית להלסינקי. להלסינקי ולבית־הכנסת באה כדי ללוות ידידה ישראלית, ירושלמית, אשר באה להתארח אצלה.

ומניין לה הזיקה לישראל וליהדות? מתברר, שהיא הועברה אליה בשתי דרכים: בכתבי־הקודש ומעשה שהיה באביה. כאשר זה האחרון למד לפני שנים רבות באוניברסיטה בגרמניה חלה לפתע. האיש שסעד אותו בחוליו וכמעט שהצילו ממוות בנכר, היה יהודי. מאז חינך האב את בני משפחתו לאהוב את היהודים והיהדות ואף נתן לכל ילדיו שמות עבריים. וכאשר קמה מדינת ישראל ראתה המשפחה בכך בשורה גדולה.

וכיצד לכדה עברית משובחת כל־כך? בעיקר על־ידי קריאה בתנ"ך במקור העברי. גם ביקוריה בארץ סייעו לה בכך.

"הבאנו שלום עליכם" בלמפאלה

כאשר נודע מלאה בהלסינקי היא הזמינה אותנו לבקר בבית הוריה בלמפאלה, עיירה הסמוכה לעיר טאמפרה. כעבור ימים גם היא הצטרפה שם והשמחה מאוד להפגישנו עם משפחתה.

בלמפאלה, השוכנת על שפת אגם (וכי איזה ישוב בפינלנד אינו שוכן על שפת אגם?), יש למשפחת ווטי בית־מרפא לחולי־סוכרת. בית־המרפא שבתחומו נמצא גם ביתה הפרטי, הוקם על־ידי אבות המשפחה והוא רכושה זה זמן רב, אפשר מאה שנים ומעלה. הכל מעיד כאן על מסורת ועל שורשים עמוקים.

המארחים ביקשו ליצור למעננו אוירה ישראלית — ויתכן, שאווירה כזו קיימת בבית תמיד: בהיכנסנו לחדר־האורחים היו על השולחן הערוך דגלוני ישראל ובכורות שבעת־המינים; על הקיר היו תלויות תמונות מירושלים ומזכרות שונות מישראל — לצד הבובות של "קודשים". דבר ראשון שאלונו היה, אם להכין לנו כלי־אוכל נפרדים לבשר ולחלב...

לכל מקום שהלכנו ליוונו גלים של אהדה: עובדות בית־המרפא והחולים יצאו מחדריהם כדי להתוודע אל האורחים הישראלים. השם ישראל דיבר אל לב כולם.

האגם הרגוע, שגילו כלהכים את "הנוף המרפא" של בית המרפא ובית המשפחה ווטי, וחלונות־היער המקיפים אותם, כשוהים לבקום אופי קסום. בצער רב נפרדנו לבסוף כדי לנסוע. דומה היה, שאנו נפרדים מאנשים קרובים מאוד. כולנו, גם הם, גם אנחנו, רצינו לומר משהו. הנה, אמה של לאה, שעמה איננו יכולים לשוחח בשל העדר שפה משותפת, ניגשת אל המארחים ומתחילה לשיר בעברית רבה את "הבאנו שלום עליכם". צלילי השיר מתהדהדים בין האגם והיער, וממלאים את כל הבית בה.

אולה מציגה שאלות בתלמוד...

גם אולה אינגראוס היא פינית "מכוונת" לישראל. היא מהנדסת ומורה ברדיו הלסינקי. בעתות פנאי היא מתמסרת כולה לעברית — לשם שלמה מתוך עניין עמוק ואהבה. בארץ ביקרה כמה פעמים והיא מקיימת עמה קשר הדוק בדרכים שונות. בקיאותה בעניני ישראל והיהדות ניכרת בה. על התעמקותה במדעי היהדות מעיד באזני גם הרב לנקבר, רבה של קהילת הלסינקי: "אולה היא בעצם מיוחדת. היא יודעת תלמוד — ולא אחת היא מציגה לי שאלות קשות תוך נסיונותיה לרדת לעומקם של דברים".

אגב, הקהילה היהודית הקטנה בפינלנד היא מן המגובשות ביותר בארצות סקנדינביה. היא מונה כ־1300 איש. מהם 1000 בהלסינקי והיתר בטורקו. הרב לנקבר נוסע לעתים מזומנות מהלסינקי לטורקו כדי לטפל בעניני הקהילה שם. ליד הקהילה בהלסינקי פועלים שורת מוסדות יהודיים וציוניים: בית הרלים קטן, "ביקור חולים", חברה קדישא, בית ספר עם ששים תלמידים, גן ילדים, ספריה קהילתית, קרן קיימת לישראל, קרן היסוד, הדורבים הציונים, ויצ"ו, "מכבי".

דיקתם של יהודי פינלנד לישראל איתנה והיא מוצאת ביטוי, בין היתר, בביקורים תכופים בארץ, בקבוצות כמתנדבים, השתתפות ערה במגביות ועוד.

פירקו ווטי — לאה
ששה ביקורים בארץ ישראל

וילה הורקיו (במרכז עם המטפחת) ליד ביתו שבצפון לפלנד הפינית.

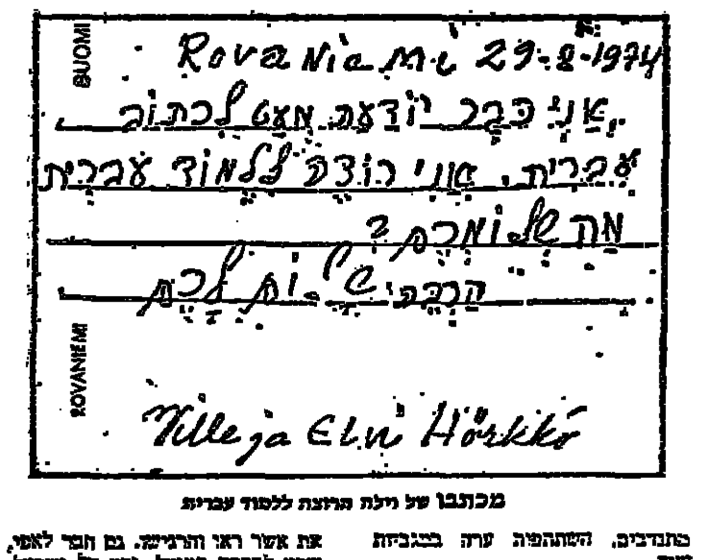

מכתבו של וילה הרוצה ללמוד עברית

אולה מתגוררת בבית גדול במרכז הבירה הפינית, יחד עם אמה. האם היא פרופסור לרפואת־שיניים באוניברסיטת הלסינקי, ילידת ויבורג, בירת מחוז קאריליה, שאחרי המלחמה סופחה על־ידי הסובייטים לשטחם — ופינים רבים נאלצו לנטוש את מולדתם. והם חשים עד היום געגועים צורבים אליה.

"שדורי־ישראל" בהלסינקי

הבית הוא בית אריסטוקרטי לכל דבר. הוא מזכיר באוירתו מוזיאון של ציבור, וכל כולו ספוג תרבות: על הקירות תלויות תמונות של ציירים פינים שהן כבר קלאסיקה, ואספו בידי בני הבית על פני כמה דורות במשפחה. אולה מנגנת על פסנתר ובשעתה בעל העליכים במוסיקה קלאסית ובמוסיקה פולקלורית מהחוויה של פינלנד. חדר־הספריה גדוש ספרים, ביניהם ספרים רבים מאוד על ישראל בשפות שונות וגם עשרות ספרים בעברית.

עד שעת לילה מאוחרת מספרת אולה על עצמה, על התחביבה ואודותיה, על מסעותיה בעולם (היא כבר לוותה אל אמה בנסיעותיה להעבודות בלאפלנד) ובפינלנד, על עבודתה בשרות־השידור הפיני ועל שובה מעבודות משמרת־לילה, בחורף, כאשר מעלות־החום בהלסינקי יורדות עשרות מעלות מתחת לאפס, היא עשויה סלה בבגדי־עבודה — רק הציניים חולק כאשר אינה בכוחה...

והיא מספרת על יחסה לישראל. יש לה מקלט רדיו משוכלל וכל לילה היא קולטת בהלסינקי את מהדורות החדשות הלילית בעברית של "שידורי־ישראל". בהלהבה יום הכיפורים היתה מאזינה לילות שלמים לשידורי הרדיו ומודיעה על המתרחש ל"נתיים" אוהבים, אוהבי ישראל כמוה. זה שנים היא גוזרת כל ידיעה וכל מאמר על ישראל, המופיעים בעתונות, ומחזיקה אותם בתיקים מיוחדים.

וזה רק אחד התחומים המקשרים אותה אל ישראל, עמה ותרבותה. מפתיעה יותר, היתה לנו בעיר יואס־קילה, פגישה עם אשת מ"שבט" בעלי הזיקה לישראל: רוזל מסטולטו, אחות בבית־החולים המקומי, בת למשפחה פינית עממית. דירתה הקטנה ביואסקילה נראית כדירה ישראלית טיפוסית והיא עמוסה חפצים וצילומים שנשלחו לה או שהובאו על ידה מביקוריה בישראל.

ההפתעה הגדולה היתה מזומנת לנו בצפון הרחוק, ברובאניאמי, בירת לאפלאנד הפינית, השוכנת על חוג הקוטב. דווקא כאן ב"סוף העולם", גילינו מושבה שלמה של אוהבי ישראל. הכתבר, שכולם ביקרו בארץ פעם, פעמיים או יותר, עבדו כמתנדבים בקיבוץ קרית־ענבים — והוצרים בלבם רשמים ומרגשות קרובים.

"פסטיבל" ישראלי בלאפלאנד

"חיל־החלוץ" של "מושבה" זו הקביל את פנינו במבואות רובאניאמי, עיר בת 30 אלף תושבים, שנבנתה מחדש אחרי שהגרמנים החריבוה במנוסתם בשלהי מלחמת העולם השניה. עיר של לילות לבנים ושל שמש־חצות. היה זה צעיר נאה בשם סאקארי יריליינאמי, שמשפחתו היא בעלת המוטל היחיד במקום. סאקארי "נתיתע" בידידו ספ — שניהם שהו בארץ כמתנדבים בקיבוץ ואינם יכולים לשכוח את אשר ראו והרגישו. גם חבר לאסי, שבא לבקרם במוטל, ידע על ישראל.

דקות ספורות לאחר ההיכרות הראשונה העמיד סאקארי לרשותנו את דירתו המרוהטת בברכה ורובאניאמי — והיה נעלב קשות אילמלא קיבלנו את הזמנתו. אך "פסטיבאל" פרו־ישראלי של ממש התנהל בביתו של וילה הורקיו, צעיר־דבבת פשוט. באותה עיר. הוא, אשתו ואחותו ציפו לבואנו בדריכות ובאוירת־חג מורגשת. גם הוא וגם אשתו שהו כמה שבועות בקרית ענבים — וביתם הפך בית־ועד לכל ידידי ישראל. אין הם דוברים אלא פינית בלבד ונאלצנו לדבר עמם בשפת הידיים ועל ידי רישום מספרים וציורים על גבי פיסות־נייר. וילה טרח קשות כדי להיזכר במלה עברית זו או אחרת, או להרכיב משפט עברי על פי ספר־הלימוד לעברית שבידיו. הנה, כמעט ללא מלים הם הצליחו להביע כל־כך הרבה אהבה לישראל! וילה הזמין טלפונית לידידיו וחבריו: לכולם הוא סיפר בהתלהבות שיש לו אורחים מישראל — והזמינם לבוא "לראות" אורחים אלה. את השיחות הטלפוניות הוא התחיל בברכת "שלום" בעברית וסיים ב"תודה רבה" ו"להתראות". המוזמנים באו בזה אחר זה. על אף הגשם השוטף, הם באו ברגל, באופניים או במכוניות: בוגרת תיכון, סטודנט שעומד להיות כהן־דת, וכמה מהם כבר ביקרו בארץ. כולם חלצו נעליים בחוץ, נכנסו לבית בגרבים, וישבו בכל מקום פנוי, גם על הריצפה, רצו לשמוע על ישראל, על כנסת ביום, אחרי מלחמת יום הכיפורים, הביעו דאגה ותמיכה. תשומת־הלב שזכינו לה, היתה רבה עד כדי לינבע.

כאשר עמדנו לחזור לנסוע, הם באו להיפרד. אחרי "לחיצות־ידיים", חיבוקים ושוב "לחיצות־ידיים", התנענו את המכונית והתחלנו לנסוע. אך וילה נהלה במכונית ואחר כך רץ אחריה, כשקריאה חוזרת כתמלטת בפיו: "אנח־נו כו־לנו או־הב־ים את יש־ראל".

דווקא כאן, בפינלנד הרחוקה והקרה, נשתמרה עדיין אצל אנשים חמי־לב, לא־יהודים, אותה הערצה חמה לישראל, שכמעט ובטלה מן העולם. איים זעירים של אהבת־ישראל בים אדיש של התנכרות, ביקורת או אדישות.

ממטולה עד אילת

המזל שלהם...

בעת ליקוי הלבנה ביום ששי שעבר, עמדו שני ילדים והתבוננו בירח ההולך ומתכסה.

אומר אחד לחבירו: יש מזל לאסטרונאוטים, שאינם נמצאים עתה על הירח, אחרת היו נופלים ממנו ארצה...

איש לא יגיב...

ח"כ יגאל הורביץ מודאג מאוירת האדישות השוררת בציבור, אחרי שפרשיות כלכליות כה רבות "תמכו" אותו, והקהו את תוקפו. זוהי, לדעתו, גם הסיבה, שמפלגת העבודה יכולה להתעלם מן הצורך האובייקטיבי בהקמת ממשלת ליכוד.

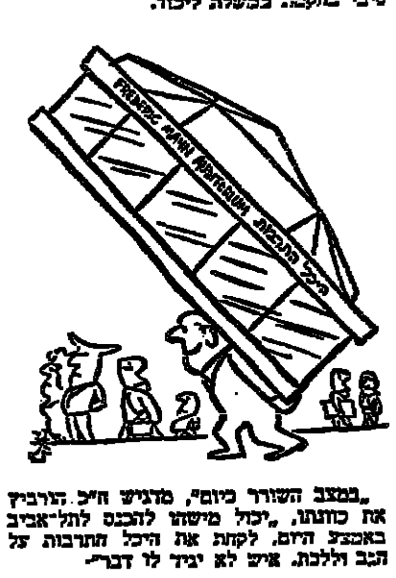

"במצב השורר כיום", מדגיש ח"כ הורביץ את כוונתו, "יכול מישהו להכנס לתל־אביב באמצע היום, לקחת את היכל התרבות על הגב וללכת. איש לא יגיד לו דבר".

גלגול חדש

בועדת הכנסת נערך השבוע דיון על תביעת ח"כ שמואל רחמיר להכיר בחסינות הצעתו בענין מסמכי "אוטוקרטי", שנעלמו לאחרונה.

אמר ח"כ אברהם זילברברג: לא רק המסמכים נעלמו. כל פרשת "אוטוקרטי" כבר נעלמה.

תיקן אותו ח"כ עקיבא נוף: אתה טועה, היא הופיעה בגלגול חדש בוואדוז...

רק לא לסבסטיה...

ח"כ אמנון לין, איש הליכוד, דרש בכנסת לפתוח במבצע איכלוס בכל השטחים המצויים בשלטון ישראל.

צעק לעברו ח"כ אליעזר רונן, איש מפ"ם: מדוע אתם לא דואגים לאיכלוס הגליל? זה לא מעניין את הליכוד?

שאל אותו ח"כ לין: האם תלך אתה להתיישב בגליל?

השיב לו רונן: אלך אתך לכל מקום, רק לא לסבסטיה.

מי ברעב ומי בצמא...

כאשר ראה יו"ר סיעת המפד"ל בכנסת, ח"כ אברהם מלמד, את קבוצת שובתי הרעב שהתישבו מול הכנסת, במחאה על מינויו של ד"ר יצחק רפאל כשר הדתות, הוא העיר: אם הם יתישבו בשביתת רעב עד שרפאל יתפטר מן הממשלה — הם עלולים למות ברעב.

חזון העתיד: ערבלן...

בישיבת מליאת המועצה הדתית בתל־אביב, השיב הרב הראשי, יצחק ידידיה פרנקל, על שאלות שונות של החברים בקשר לשרותים הדתיים בעיר.

בנמקו את סגירת אחת המקוואות בעיר, הסביר, כי בשום פנים אין להשיג בלן להפעלת המקוה, לאחר שהבלן הקודם פרש. הושקעו מאמצים. הוסיף, כי ניאלץ עוד להשתמש בערבי כבלן, כשם שמשתמשים כיום בערבים למלאכות רבות אחרות...

הגיב על כך סגן ראש המועצה הדתית, מר שלמה בוקאי: מי יודע, אולי יבוא יום שגם משגיחי כשרות יהיו ערבים...

ערפאת מכיר אותם...

כשביקרו השבוע חברי ועדת הפנים של הכנסת בגליל, ביקרו ברגע האחרון ביקור בישובים יהודיים ובאו אל כפר הצ'רקסים ריחאניה, כדי לסור אל אלמנתו של בוכה סובחי, שנרצח על־ידי מחבלים.

צעירי הכפר טענו באזני חברי הועדה, כי נפגעו מן ההודעות כאילו המחבלים לא התכוונו לפגוע בכפר צ'רקסי, אלא בכפר יהודי. "אנו יודעים היטב לאשר ערפאת זה מכוון. הגיעו אלינו ידיעות, שמחבלים ירצו לפגוע דווקא בנו" — אמרו.

"מה גם — טענו — כי את הבחורים שלנו, המשרתים בצה"ל, שולחים לשמור במקומות אחרים והכפר שלנו נשאר בלי שמירה. מזל שאחדים מן הבחורים שלנו קיבלו חופשה מצה"ל, נמצאו בכפר ויכלו לפעול נגד המחבלים..."

יו"ר ועדת הפנים, ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו, הבטיחה לצעירי הכפר, כי תדאג לכך שקיום שמירה שוויון כלא בשמירה על כל כפרי הגליל.

צוק העתים...

דחיית הממשלה בבנק ישראל של הסכם השכר החדש, באה כנראה במקום מתנת יום הולדת של הבנק המרכזי. ביום א', 1 בדצמבר, מלאו עשרים שנה לייסוד הבנק.

"סמיכות פרשיות" זו הוסיפה לעיכור מצב הרוח בקרב עובדי הבנק.

מזל גדול — אמר איש עבודת מרכזי — שבגלל ה"צנע" אין צורך לערוך חגיגות יובל. אחרת, איך היינו עושים זאת בימים אלה?

ואכן, הסתפק נגיד הבנק, משה זנבר, בפרסום מינשר לעובדים. במינשר זה הוא אומר, כי לרגל צוק העתים, יחגג הבנק את יובלו בצינעה...

צוק העתים, העיר מי שהעיר, תרתי משמע...

מצפון תיפתח הרעה

כשאירגנו השבוע שני חברי כנסת של המערך — ח"כ יוסי שריד וח"כ דב זכין — קבוצת ח"כים מן המערך לפעולת־התנגדות להקמת ממשלת ליכוד לאומי, ערכו באחד מחדרי הכנסת התייעצות ראשונה.

שני מארגני הקבוצה נחשבים כנציגי הצפון בסיעה, מאחר שדב זכין הוא חבר קיבוץ להבות הבשן ויוסי שריד הוא תושב חדש בקרית־שמונה.

בשעת ההתייעצות נקלע לחדר באקראי ח"כ ד"ר יהודה בן־מאיר מסיעת המפד"ל, הנמנה עם החסידים המושבעים של הקמת ממשלת ליכוד לאומי. עמד על הנעשה בו והגיב בחיוך: "אני רואה שמתקיים הכתוב: מצפון תיפתח הרעה"...

מחיר כלב...

עוד המדינה כולה מהדקת את החגורה בעקבות הפיחות וההתייקרויות. לא חסרות תופעות יוצאות דופן, המסוגלות להרנין ולקומם כל אדם ישר לבב.

סיפר השבוע בעל איטלית תל־אביבי, כי לחנותו נכנס גבר עם כלב וביקש לקנות פסולה בשר עבור כלבו. כשהשיב בעל האיטליז, כי אין לו הבשר המבוקש, הצביע האיש על חתיכת בשר משלה, וביקש 2 ק"ג

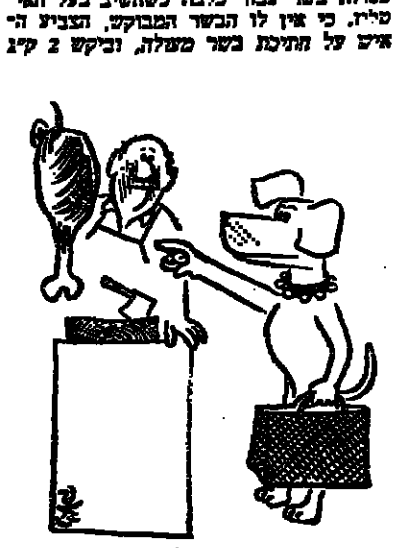

מבשר זה, העולה 35 ל"י הק"ג.

מיד לאחר מכן, השליך מוכיח הכמות על הרצפה והאכיל בו את כלבו. הדבר העלה את חמתם של מספר קונים ולולא "הגבורה" של הכלב, ספק אם היה יוצא מהחנות כשהוא שלם באיבריו...

...ימים...

...כי "הדוקי" ופיחות ומיתון (באופק). כאשר נסיעה באוטובוס מתל־אביב ...שלים עולה 9.30 ל"י, נעים להיזכר בימים

פלוגה — ארץ ישראל
...ל מחיר לפלוגה
...מה מיוחדת של 20%
...ל"י 8.700

...שם אפשר היה לערוך טיול לפולין וחזרה, ...ר 9.70 לא"י. מודעה על כך התפרסמה בעתון "דואר היום" בחודש סיון... תרצ"ו (1)...

...ון היסטורי...

...ויכוח עם הטורים בדבר חידוש המבצע של כוח החירום של האו"ם, נמשך עד האחרון, כשכל העת מרחפת באוויר המלחמה.

ותלשלות העניינים העלתה בעתון הסטורי "פי האתון", זכרון היסטורי: "גם בימי ...ת השחרור הומר המבצע במלחמה".

א!...

...ל לוח המודעות באחד המשרדים הצבוריים התנוססה השבוע מודעה בזו הלשון: ...ודים מתבקשים שלא לעזוב את המשרד, ...בואם לעבודה".

...עובות העובדים הסתבר, כי כוונת ה... ברורה לכולם.

...ין באת...

...ר העבודה משה ברעם משתדל לשמור על העממיות שלו ועל היותו מעורה ...הבריות, גם לאחר שנלקה אחר כבוד ...ולחן הממשלה.

...ר ברעם: גם לאחר שהייתי לשר, אני ...כל יום למכולת ומוריד את פח האשפה ...די לא לשכוח מניין באתי.

הסיבות האמיתיות,
למחדלים בארץ
הפרטאצ'ים,
באספקלריה
המשעשעת והחריפה
של הסאטיריקן
הנודע
אפרים קישון
פרטאצ'יה אהובתי
הסיבות

240 עמודים עם הציורים של דוש
במחיר המזול של 20.— ל"י
ספרית מעריב
להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות התלוש הר"ב.

לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב
א.נ.,
נא לשלוח אלי את ספרו של אפרים קישון "פרטאצ'יה אהובתי".
מצ"ב המחאה ע"ס 20.— ל"י משוכה על בנק ____
שם ____ ת.ז. ____
כתובת ____
תאריך ____ חתימה ____

הכא ان الاصل

هكذا من الاصل

אלה הפרסים שיוגרלו בין הפותרים את חידון הסמלים של מעריב

המתפרסם כל יום שישי במעריב

הפרס הראשי:

מכונית Alfasud כולל מסים

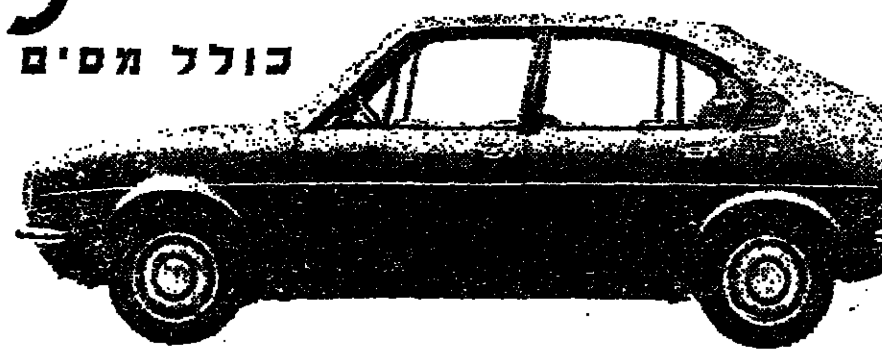

מכונית היוקרה ממפעלי Alfa Romeo

רחבה בממדים ★ מרשימה בביצועים ★ עשירה בהשגים

מקרר 400 מקרר טוב — תדיראן

מכונת כביסה פילקו — מכונת הכביסה מס' 1 בישראל — PHILCO פילקו תמיד - באיכות עולמית

טלוויזיה פילקו 24" Black Coral מסך שחור, מטלוויזיות האיכות מעלות המוניטין העולמיים. — PHILCO פילקו תמיד - באיכות עולמית

פילקו 20 - SUPER המערכת הסטריאופונית המשוכללת שכל מרכיביה וחלקיה הם פילקו. — PHILCO פילקו תמיד - באיכות עולמית

מזגן אויר אלקטרה MEP 100

כרטיס טיסה* ת"א - רומא - ת"א באחד ממטוסי אל על נתיבי אויר לישראל — * לא כולל מס נסיעה

RAND ראנד — תנור ראנד 806 עם החידוש המהפכני תא אפיה עליון

אויקל — תנור אויקל וליס — תנור אפיה מתוצרת חוץ לחימום כל הדירה מתנת חברת אויקל, הנדסת חימום ואוורור ת"א, מינסקר 5, טל. 28525

מכונת תפירה מרדיקס 293 — חדש — MARDIX

ספה סלונית מדגם „וונוס" ספה התופכת למיטה זוגית — רים RIM

פוליסת בטוח חיים ע"ס 50,000 ל"י למשך שנה אחת מתנת קופקס בע"מ (סוכנות בטוח) בע"מ — מנוים בלעדיים לבטוח חיים של יובל חברה לביטוח בע"מ

שטיח ארבל — שטיח אמנותי בעבודת יד בגודל 1×2 מ' — שטיחי ארבל

מוליד־חום (קונבקטור) של Dimplex MADE IN ENGLAND — לתליה על הקיר בעיצוב מפואר

רדיו למכוניות — תדיראן

דוד החשמל המעולה של כרומגן — מובלץ ע"י חברת החשמל

טייפ סטראו + רמקולים למכונית (כולל הרכבה) של מרכז רדיו סטראו למכוניות אבן גבירול 191, ת"א 451765

סוף שבוע זוגי במלון גולן טבריה, החדש במלונות טבריה טלפון 067-21901 4 כוכבים ★★★★

סוף שבוע ארוך בלתי נשכח לזוג במלון הנופש החדש Moon Valley hotel, eilat מלון בקעת הירח, אילת טלפון (059)5111

חליפה לגבר מתנת 3 קומות אופנה — דיזנגוף 128, תל־אביב

תמונה צבעונית גדולה 50X40 עם מסגרת מיוחדת — ASP — סטודיו אמריקאי לצילום רח' בן־יהודה 128 ת"א טלפון 231032

2 שעוני פיסו חדישים 1 לגבר • 1 לאשה — TISSOT

גיטרה RICARDO — המפיצים: „חלילית" פ. גרינשפן ובניו בע"מ יצרנים ויבואנים של כלי נגינה כיכר השעון יפו טל. 822917

מערכת אזעקה ביתית כולל התקנה ואחריות לשנה מתנת אטלס אלקטרוניקה מערכות אזעקה בע"מ דרך פ"ת 44 ת"א טל. 31134

ארנק עור מיוחד בשווי 350 ל"י — בוטיק DANIEL המקור לארנקים שבאופנה לונדון מיניסטור אבן גבירול 30, תל־אביב

עגלת תינוק ג'ורדני בום עשויה פלסטיק קשיח בלתי שבר, מצויידת בשולחנון לתינוק — Giordani

5 מפסיקי זרם אוטומטיים SIEMENS למניעת ההתחשמלות של החברה הדינמית בע"מ — כפר המדינה 6, ת"א 256703

grillux INFRA-RED מתנת אמקא

מינוטגריל מתנת אמקא

טוסטר פיצה מתנת אמקא

עט כדורי ונובע 20 סטים מפוארים של אינוקס־כרום INOXCROM מתנת עטר חברה למסחר בע"מ

סוף שבוע עם מכונית נאה וחסכונית של חברת ALDNIM להשכרת רכב הירקון 19, תל־אביב 280739 — שרות עד תיק

5 מערכות כלי מיטה של כיתן בצבעים נהדרים ללא צורך בגיהוץ

3 פאות סינתטיות ELURA בסיס מעולה, בדגמים חדישים מגנות לכביסה מתנת בית"ר „עטרה" — 4TARA עטרה

2 כסאות נוח מתנת „שושנה" בית הרושת הראשון בארץ לשולחנות ורהיטי אלומיניום — שושנה

5 מגהצי אינפראקל מתנת אמקא

2 שמיכות מתנת בימ"ס „גאנז" — רח' שלומציון המלכה 6 ירושלים.

10 המחאות שי ע"ס - 50 ל"י ב"א לקנית אביזרים לרכב בחנויות מיסר

בולוורקר מתנת חברת מיילקס רח' המלאכה 3 חולון

5 משחקי LEGO המשחק שכבש את כל העולם ע"י סוכנויות קומפן בע"מ מפיצים בלעדיים של „לגו" תל־אביב, החשמונאים 105, טלפון 268155

5 מערכות צבעי ציור „טאלנס" הידועים בעולם באיכותם. ע"י סוכנויות קופמן סוכנות „טאלנס" בישראל תל־אביב, החשמונאים 105 טלפון 268155

50 חבילות שי של עץ הזית

10 מערכות סיר גבוה + מחבת צבעים שונים מתוצרת פלאלום ר"ג — יצרני כלי בית בצבעים שכלל' לבישול מתאים מבלי שימוש...

5 קורסים DO IT YOURSELF במכון להשתלמות מקצועית משולבת

5 סוודרים בקו הצעיר לגברים או לנשים מאיכות מעולה תוצרת ערכקוף

---

5 זוגות נעלי ספורט מתנת המגפר

5 מערכות כלי איפור ותכשירי איפור תוצרת חברת ION

20 חולצות גברים אופנת כל יצרני חולצות, סריגים ומכנסיים אופנתיים

פריטי ריהוט לחדר ילדים מפלסטיק תוצרת „גולן" בשלל צבעים

10 מערכות שי לבני נשים מתנת הנרי ה-8 (ישראל) — Henry VIII

פיצריה ריבוני ארוחה זוגית כיד המלך באחת ממסעדות רימוני

2 מגבר קול GA-50 AIPHONE מהעבודה לטלפון נשמעת השיחה בקול רם. מופעל בסוללות. מפיצים: צלילי נשים

פרס כספי שבועי ע"ס 1000 ל"י (4 X 250 ל"י) בתכנית החסכון כח 10000 מתנת בנק לאומי לישראל בע"מ שיא של הכנסה ב„כח 10,000"

טוסיור מעל ירושלים — ליב זוגים מתנת חב' מעוף, נתיבי אויר בע"מ שדה התעופה ירושלים טל. 02-233417 שדה התעופה הרצליה טל. 03-956231

10 תקליטים אריכי נגן חדישים מן הקטלוג העשיר של חב' RCA הכולל את האמנים: אלביס פרסלי, דויד בואי, הנרי מנצ'יני, חוזה פליסיאנו, דיוק אלינגטון ורבים אחרים

2 כרטיסי מנוי ל-10 משחקי קבוצת הכדורסל המקצוענית „ישראל סאבראס"

הצגת הקולנוע האחרונה של ה"סינמטק" ברחוב פומפדיתא

המוסד התל־אביבי, שיועד לחובבי אמנות הקולנוע, מוקם בבית עובדי העירייה, בלב איזור מגורים ✶ ה"סינמטק" פעל על־פי רשיון זמני, והעירייה לא דאגה להשיג אישור של קבע ✶ טענות דיירי הסביבה נגד ה"סינמטק" הביאו להשקעת סכומים גדולים בהכשרת מגרש־חנייה ואיטום האולם — אך גם לאחר זאת לא הוסרה התנגדותם ✶ השכנים פנו לבג"ץ, אך אנשי העירייה מקווים לשכנעם כי יסכימו בכל זאת לאפשר את פעילות ה"סינמטק" באולם שהוכשר לכך

מאת א. דותן

"הצגת הקולנוע ה־אחרונה" — זה שמו של הסרט שהוקרן לאחרונה ב"סינמטק" התל־אביבי. והיתה זו גם הצגת הקולנוע האחרונה כמעט, ב"סינמטק", במעונו הקבוע ברחוב פומבדיתא.

"לחיות בשלום" — זהו הסרט ש־חנך את פעולתו המחודשת של ה"סינמטק", ששב לפעול עוד השבוע באכסניה ארעית, באולם שבבניין מוזיאון תל־אביב בשדרות שאול.

שני סרטים, שני אולמות, "סינמטק" אחד. אלא ששוב אין זה אותו הסינמטק שאהבו בני ובנות תל־אביב, תלמידים ותלמידות, סטודנטים וסטודנטיות, חיילים וחיילות ושאר חובבי אמנות הקולנוע — ל־מעלה מ־3000 איש שרכשו כרטיסי מנוי חודשיים ל"סינמטק".

"אנו מצויים עתה במאבק על קיום ה"סינמטק" — מכריז מ"מ ראש עי־ריית תל־אביב וראש האגף לתרבות, יצחק ארצי — אנחנו רוצים לשמור על קיומו. תגובות הקהל לסגירתו, הוכיחו לנו עד כמה חשוב ה"סינ־מטק"".

○ שישה ימים בשבוע

קודם לכן לא הכירה כראוי הנ־הלת העירייה בחשיבות פעינה ותר־בותית זו. אילמלא כן, ספק אם בכלל היו מגיעים לידי הצורך להפסיק את פעילות ה"סינמטק" באולם שבבית עובדי העירייה.

את הרעיון להקים "סינמטק" בעיר העברית הראשונה הגה מי שהיה בקדנציה הקודמת ראש האגף לתר־בות, נוער וספורט בעירייה, אליהו שפייזר. תחילה חשבו למקם את ה"סינמטק" באחד מאולמות הקולנוע הקטנים בעיר. אך אפילו אולם אחד לא נמצא מתאים.

העירייה ביקשה למצוא אולם ש־יהיה גם "בית" לאוהבי הקולנוע, וש־יעמוד לרשות ה"סינמטק" במשך כל היממה. באותם ימים, 1972, נשלמה הקמתו של בית עובדי העירייה ב־רחוב פומבדיתא 4. בקומת הקרקע של הבניין ניבנה אולם למופעים ולפעולות תרבות של העובדים — וכך גם אושרה הקמת הבניין בידי ועדת בניין ערים.

לארגון העובדים חסרו הכספים הדרושים להשלמת האולם, וציודו. הנהלת העירייה נאותה להיכנס ל־שותפות עם ארגון העובדים, ותמו־רת השקעה בסך 700 אלף לירות קיבלה את מחצית הבעלות על האו־לם, וזכות השימוש בו שישה ימים בשבוע.

○ הנשיא ביקר בצינעה

העירייה גייסה מ"קרן תל־אביב ל־תרבות ואמנות" סכום נוסף, של כ־200 אלף לירות, לרכישת ציוד מיו־חד בהתלבד להקרנת הסרטים. מומחה מיוחד בא מחו"ל, כדי לייעץ בדבר הציוד והתקנתו באולם. עוד אישרה אז הנהלת העירייה תקציב שוטף לכיסוי גרעון צפוי ל"סינמטק" בסך 25 אלף לירות לשנה.

כמנהל ה"סינמטק" נתמנה עקיבא ברקין, יחד עם פרופ' משה לזר ויעקב מלכין נרתם להפעלת המוסד החדש. צעירים ומבוגרים החלו פוק־דים את ה"סינמטק". מספר המנויים הלך וגדל, ושמעו הגיע אף למשכן הנשיא; פרופ' קציר ורעייתו ביקרו בצינעה באחת מהקרנות ה"סינמטק".

בד בבד עם ראשית ההפעלה של ה"סינמטק", החלה התעוררות בקרב השכנים. צעקתם לא היתה גדולה, כל עוד פעל ה"סינמטק" יומיים־שלושה בשבוע. אך ככל שגדל מס־פר הבאים — גברה התנגדותם.

"הרעש הבוקע מכבתות ההקרנה, רעש כלי־הרכב וקולות המבקרים ה־יוצאים את האולם בשעת לילה מאו־חרת — מפריעים את מנוחתנו" — כתבו השכנים, תושבי רחוב שקט בלב איזור מגורים מובהק, להנהלת העירייה.

○ אנשי גח"ל עודדו

הרישיון שניתן בשעתו להקמת בית עובדי העירייה דיבר על בית מש־רדים ואולם "לפעולות תרבות של עובדי העירייה". "היה ברור לנו כבר אז שהפעלת ה"סינמטק" באולם זה, ללא רישיון מטעם ועדת בניין ערים מחוזית, עומדת בניגוד לחוק — שכן המדובר בעסק חורג" — מודה אליהו שפייזר.

כיוון שכך, ביקשה אז העירייה, וקיבלה, "אישור זמני" להפעלת ה"סינמטק" בבית עובדי העירייה. היה צריך לדאוג להשגת אישור קבע — אך הדבר לא נעשה.

השכנים, מעודדים בידי אנשי גח"ל, שהיו אז באופוזיציה במועצת העירייה, המשיכו במאבקם כנגד ה"סינמטק". "נפגשנו איתם אז כמה פעמים והרגענו אותם", מספר מר שפייזר, "וכך עלה בידינו להמשיך בהפעלתו הסדירה של ה"סינמטק"".

משהתחלפה הנהלת העירייה חידשו הדיירים את מאבקם. הם סברו כי עתה ימצאו אוזן קשבת, אצל אנשי גח"ל שעזרו להם בשעתו. ואמנם, כך היה.

"קיבלתי את ה"סינמטק" כמפעל ש־צריך לפתח אותו. על התנגדות ה־שכנים שמעתי רק כאשר נפגשתי אתם, בסוף אפריל. ראש העירייה שלמה להט ואני החלטנו לבקר ב־מקום ולהיפגש עם השכנים" — מס־פר מ"מ ראש העירייה וראש האגף לתרבות, יצחק ארצי.

"התחלנו לטפל בשיטתיות בבעיות. נסינו לסגור את הרחוב לתנועת כלי־רכב אך זה לא הלך. לפיכך, הכ־שרנו מגרש חנייה מיוחד. השקענו בזה כמאה אלף לירות. 30 אלף לי־רות נוספות השקענו בשיפור ה־אקוסטיקה ואיטומו של האולם. הז־מנו לשם כך מומחה מיוחד. חשבנו שבכך חיסלנו את בעיית השכנים — אך התברר שטעינו".

בינתיים פג תוקפו של האישור ה־זמני שנתנה ועדת בניין ערים להפ־עלת ה"סינמטק". התושבים ניצלו זאת, והגישו התנגדות לוועדת בניין ערים מחוזית למתן רשיון להפעלתו באזור מגורים. העירייה, לא דאגה משום מה לבקש את הארכת הרשיון הזמני, משהובא לבסוף הנושא ל־ועדת בניין ערים מקומית תמכו דווקא אנשי המערך בהפעלת ה־"סינמטק" ברחוב פומבדיתא, בניגוד לעמדתם של אנשי גח"ל.

מחשש פן יאשימום ב"חיסול ה־סינמטק", מיהרו אנשי גח"ל ל־הגיש ערעור לוועדת בניין ערים מחוזית. אך בעת הדיון בוועדה לא טרח איש מהנהלת העירייה לבוא ולנמק את הדרישה למתן הרשיון לשימוש חורג. רק נציגת היועץ ה־משפטי של העירייה נכחה בישיבה. הוועדה החליטה, איפוא, לקבל את התנגדות הדיירים.

○ "אם כך — אין ברירה"

"לא ידעתי על מועד פקיעתו של הרשיון הזמני" — אומר מר ארצי — "ידעו זאת רק אנשי ועדת בניין ערים, המחלקה המשפטית בעירייה והנהלת ה"סינמטק". איש לא היפנה את תשומת ליבנו לכך, ורק מפי ה־שכנים נודע לי הדבר". לדבריו, היו שטענו כי ההחלטה בוועדת בניין ערים התקבלה על רקע פוליטי, ב־ניסיון לפגוע בפעילותו של אירגון עובדי העירייה, שבביתו שוכן ה־"סינמטק".

"אין הדבר כך — מטעים מר ארצי — העניין הובא שוב לפני הוועדה המקומית, שהמליצה על השימוש ה־חורג. משדחתה זאת הוועדה המחוזית — נפתחה לפני השכנים הדרך לפנות לבג"ץ, הם החליטו אמנם לעשות זאת.

"אינני מאמין שאילו היה נציג שלנו נוכח בעת הדיון בוועדת בניין ערים מחוזית היה הדבר משנה משהו. עשינו כל מה שיכולנו כדי לאפשר את המשך פעולתו של ה"סינמטק", אך לא יכולנו להרשות שבית־המשפט העליון יוציא צו נגד העירייה בגין שימוש חורג, בניגוד לחוק".

הנהלת העירייה החליטה להיפגש פעם נוספת עם דיירי הסביבה, ב־מטרה לנסות ולשכנעם כי יבטלו את פנייתם לבג"ץ. בפגישה, בה השתתפו ראש העירייה, שלמה להט, ומנהל האגף לתרבות, בנימין פורטיס, הו־דיעו הדיירים כי אינם מבטלים את פנייתם לבית המשפט. "אם כך, אין לנו ברירה אלא לסגור כאן את ה"סינמטק"" — אומר ראש העירייה.

○ ננסה שוב לשכנע השכנים

ההחלטה על סגירת ה"סינמטק" קוממה את אוהדיו. לעירייה הגיעו ידיעות בדבר התארגנות של סטודנטים ושל מנויי "סינמטק" אחרים, להחתמת עצומות נגד מר להט וחברי הנהלת העירייה. החל איפוא במגעים דחופים, שבסיומם נמצאה אלטרנא־טיבה זמנית: הבניין החדש של מו־זיאון תל־אביב, בשדרות שאול.

בבניין שני אולמות: אולם רק־נאטי, המכיל כ־400 מקומות ו"האולם הקטן" שבו כ־200 מקומות. "אין זו האכסניה האידיאלית. מה עוד ש־לרשותנו יעמוד רוב הזמן רק האולם הקטן" — אומר מנהל ה"סינמטק", עקיבא ברקין. "אנו גם לא יכולים להעתיק את המיכשור והציוד החדיש מהאולם הקבוע ששירת אותנו עד כה אל בניין המוזיאון. זו למעשה פגיעה ממשית במהותו של ה"סינמ־טק"".

יצחק ארצי נשמע יותר אופטימי: "המדובר בפתרון זמני. אחרי הדיון בבית־המשפט העליון, ננסה פעם נו־ספת להידבר עם השכנים. אולי נצ־ליח לשכנע אותם. בינתיים, הגשנו בקשה לדיון חוזר בוועדת בניין ערים מחוזית — אולי הפעם נקבל רשיון־קבע. במקביל, אנו בודקים מקומות נוספים בעיר, אם ניתן להמצא ל־אכסניה של קבע ל"סינמטק"".

ראש האופוזיציה בעירייה, אליהו שפייזר, אינו מאמין כי תימצא אל־טרנאטיווה ראוייה, לאולם שבבית עובדי העירייה. הוא מוסיף: "לאחר שהושקעו באולם מאות אלפי לירות, היה מקום ללכת קצת יותר לקראת השכנים. היה צורך לגלות עירנות רבה יותר לגבי עתידו וקיומו של המוסד התרבותי הזה, היחיד מסוגו בארץ".

מרחץ הדמים באתיופיה

(סוף מעמוד 24)

שסומלה מחדש לקיסרות ב־1962. בי־נתיים רבתה האוכלוסיה המוסלמית באזור ועם הסיפוח מחדש מנתה כ־מחצית האוכלוסין.

האריתריאים, נוצרים כמוסלמים, התרגלו במשך 62 שנות השלטון ה־אירופי לחיים פוליטיים מאורגנים יח־סית ולהדגשת ייחודם ורמתם מעל לנתיניו של הקיסר "בחיר האלוהים". המוסלמים שבהם, בעיקר, התארגנו ב"חזית לשחרור אריתריאה" בתקווה להסתייע בפעולות טרור העוינות כדי להקרע מחדש מהממלכה הנוצרית.

מוסלמי אריתריאה אינם ערבים משום בחינה — לא אתנית, לא לשונית, לא תודעתית. אבל הם נה־נים זה כתריסר שנים מעזרת העולם הערבי בשל איבתו לאתיופיה מצד של ארגוני הטרור הערביים ומדי־נות ערב ה"מהפכניות" ל"חזית" (דו־מה, כי ישראלים רבים נוטים ליפול קורבן לתעמולה הערבית ומדמים את מרד מוסלמי אריתריאה למרד ערבי).

אולם מרביתם של הנוצרים ב־אריתריאה רחוקים מהזדהות עם תומ־כיה הערביים של ה"חזית" המוסל־מית. הם שיתפו עמה פעולה בעיקר משום שמיאנו להסכין עם משטרו של היילה־סלאסה (ולא רק עם צורת ה־מיבנה הפוליטי, אלא גם עם עליונות עם ה"אמהרה", האריתריאים הנוצרים הם "תיגריניה").

אמאן אנדום האריתריאי תיגריני פעל במרץ ובהצלחה לליכודם של נוצרי אריתריאה למען השארות ב־מסגרת אתיופיה, תוך כדי הבטחת אוטונומיה מקומית תרבותית מודג־שת. כשבוע לפני מותו התכנסו 50 אלף אריתריאים נלהבים באיצטדיון של אסמרה ושמעו מפיו הבטחה להע־ניק להם זכויות חדשות, ולמעשה — השתחררות מכפיפות לאדיס־אבבה.

○ על דרך האלימות

במקביל פעל אמאן במרץ לפיוס תומכיהם הערביים של אנשי ה"חזית". משלחות אתיופיות ביקרו בסומאליה, בדרום תימן ואצל סאדאת; לזה ה־אחרון הבטיחו באוקטובר שיתוף־פעולה בהגנה על הים האדום — ניסוח רב משמעות לגבי ישראל לאור מיקומה של אריתריאה לחופי של "באב־אל־מנדב".

מדיניות הפיוס וההתגרות של אמאן כלפי אויביה הערביים של אתיופיה, שהתפרשו קרוב לוודאי ע"י הקצונה הצעירה כאי־אמון ביכולתם לשמור על מסגרותיה וגבולותיה, מתינותו בכל הכרוך לקביעת קצב התיקונים הפנימיים, וכן רצונו המוצהר להח־זיר לבסוף את הצבא לקסרקטיניו, הם שהריצו את קיצו: במנהיגותו של רב־סרן מנגיסתו היילה־מרים, בנם של איכרים, חיסלו הקצינים "בני השלושים" (כפי שהם מכונים) את האצולה הישנה ואת המתונים שב־מהפכנים.

יחידות צבא זורמות בימים אלה — כפי שנמסר — לאריתריאה, וכבר דווח על קרבות עם ה"חזית", על הרג המוני ועל פעולות טרור של זאת באדיס־אבבה.

בוועידת רבאט יוצגה משלחת של ה"חזית לשחרור אריתריאה" וקיבלה את ברכתו המילולית והמעשית של העולם הערבי. היוליכו ההתפתחויות החדשות את אתיופיה להידרדר של הקונפליקט המסורתי והעתיק עם עו־לם זה, עולם השואף להתניקה לא רק באמצעות הפרדתה של אריתריאה אלא גם על ידי קריעת שטחים נכ־בים ממנה למען הרפובליקה הסומא־לית (שהצטרפה לליגה הערבית ב־ראשית השנה).

על כך יתן העתיד, אולי אף הקרוב את פתרונו.

אשר לעניני הפנים באתיופיה, נר־אה כי בעלותם על דרך האלימות הפוליטית והקיצוניות המהפכנית נוש־לים מייג'ר מנגיסתו היילה־מרים ו־"ראש המדינה" החדש, גנרל תפרי בנטי ("שעות שיבה" בלבד?) סיכון רב.

קשה להניח שהחברה האתיופית השמרנית תשכיל לעבור שינויים מהפכניים מהירים, כדרישתם בלי ש־ינבט זרע האלימות שזה אך נטמן. גורלה של אתיופיה, בעלת־בריתנו בעבר הלא רחוק, העשויה בעתיד לחזור ולהיות ידידה לידידינו, חייב להשאר לגבינו נושא של התעניינות ערנית.

ד"ר חגי ארליך

[ח]ידון סמלים - מעריב מס. 3

...ים סוכנויות לביטוח בע"מ, המציגים של ... בישראל ... לביטוח ... בביטוח הפשיט, מסחר ... ת"א, יהודה־הלוי 95, טל. 624815.

11. סמל תגמר המלווה את מוצרי ה־יוקרה של "הירואן": מקררים, טלוויזיות, מזגנים, מערכות סטריאו, רדיו לכביסה וסוללות. הירואן שיווק ושירותים, קרליבך 27, ת"א.

12. שגמר — משחת משיכוים תרופתיות המיוצרת ע"י עדי־גניות לפי מסכם יק"ע עם קופת חולים הכללית.

13. "דנלופ" בחיר האלופים, הציוד ה־מעולה לטניס (מחבטים, כדורים, נעליים וצרכי עזר) לטניס שולחן (שולחנות, מחבטים וכדורים), ציוד ספורט, גולף ובדמינטון.

14. אוריקור בע"מ, חברה לקירור ומיזוג אויר, קירור ומיזוג אויר לרכב, תיקון ושרות למערכות חימום ברכב. ת"א, רח' שבט 3. 38906.

15. החברה הבינלאומית לציוד הקטי ול־מחשבים אלקטרוניים, רמת־גן, אבא־הלל 17 א'.

16. השם המוביל בעולם לציוד ומערכות תקשורת פנים מתוצרת יפן Aiphone מופץ בישראל ע"י צלילי [illegible] בע"מ.

17. שעוני יוקרה — סייקו — לשעות היום, במבחר גדול, אריסטו בע"מ, אחד־העם 3 ת"א, טל. 51714.

18. עתה יותר מתמיד משתלם לקנות דירה בחברה טובה. הצעת השבוע — דירת 3½ חדרים 178.000 ל"י. ראה במודעתנו בעתון.

19. סילי עם .....U הבקר לארנקים שבאופנה. [illegible] אבן־גבירול 30, תל־אביב.

20. סטודיו אמריקאי, המומחה לצילום בצבעי אמנותי עם 20 שנים של נסיון בארה"ב ובישראל. בן־יהודה 128, טל. 231032.

21. חברת הביטוח הוותיקה, המהימנה והנאמנה בה תמצא תמיד דלת פתוחה של היועץ שישמח לעזור לך. חכמת חיים — ביטוח ב———

22. סבון היוקרה של עדי־הוות, אוליביה 24 להרגשת רעננות כל שעות היום.

23. הראשונים בארץ בייצור סולמות והדמי אלומיניום־ואביזרי מגולוה, ביהח"ר שוהם, ת"א, המסגר 31.

24. המפעל הראשון והגדול ביותר בארץ לייצור חלונות, דלתות ותריסים מאלומי־ניום. תריסול — 15 שנים המוצר הנבחר.

25. מערכת קפיצים מעולה לשינה נוחה ובריאה ועיצוב נאה המשתלב בכל סגנון של רהיטי חדר שינה. "הכיפה הבלכר" ... של "עמינח".

26. כורסאות טלוויזיה מעולו בשני דג־מים, מקנות לך הרגשת נעימה ע"י עיצוב זוית הישיבה, מיוצרות בארץ ע"י מיטרו — יצור ושווק רהיטים אקסלוסי־ביים, נחלת־בנימין 132 ת"א, טל. 827230.

27. סדרת של מוצרי רעננות ויופי, או־דה־טואלט, טלק, דיאודורנט וקרם ידיים — קוראזי.

28. גרילוקס אמקא זכה בפרס ראשון בתחרות עיצובי המוצר, ברוס ע"י מכון התקנים. כבש את אירופה בסערה. מכין ארוחות טעימות תוך דקות ספורות כוכר היוקרה של אמקא, גרילוקס אמקא.

29. מערכות אזעקה האמינות ביותר ל־הגנה על ביתך ורכושך. חברת השמירה בע"מ הגדולה והוותיקה בישראל שומרת על כל היקר לך. טל. תל־אביב — 621975, חיפה — 640972, ירושלים — 227865.

30. "מבקיף" רשת בתי אופנה בישראל שהפכו לשם דבר בדגמיהם האופנתיים הרעננים, ובביתרונתיהם הקפסיכות הה־דורות. ב"מבקיף" מחלקת גברים גברות. ת"א, דיזנגוף 101/103, אלנבי 74, נחלת־בנימין 44. חיפה, הרצל 37.

31. מעבדות פוקוס, היחידות בישראל הנמצאות בידי של קודאק. חומרים של קודאק ציוד של קודאק ונייר של קודאק.

32. ם.....ר..... רשת מסעדות הפיצריות ברמה בינלאומית.

33. המובחרת והוותיקה שבחברות האוירות הגונים. שירותיה ניתנים ללא תשלום נוסף, כשינה מקובלת לכל בתי המלון ובתי ההבראה בארץ. בעלת סניפים בכל הערים הראשיות.

34. בדינקד ושות' (סוכנויות ביטוח) בע"מ, נציגים בלעדיים לביטוח חיים של יובל חברה לביטוח בע"מ, שד' רוטשילד 42, תל־אביב, טל. 5־611941.

35. אמץ את .. כלוריות, כבונות כביסה, מקררים, תנורי בישול ואפיה, כיריים כלים ומוצרי חשמל לבית. באיכות כפי שהם מחייב.

36. חוסן מפעל המרצפות והמדרגות הגדול בארץ ובעל מבחר המרצפות המגוון ביותר לדירות, וילות, אולמות, מסעדות, בתי מלון. משרד מכירות לבונטין 12 ת"א, טל. 611227.

37. נעלי הילדים בעלות הצורה האורתופדית המיוחדת "נעלי סילי" ידועות ב־טיבן זה שנים. "נעלי סילי" נבחרות מתוך ב־30 סוגי אבזבל בארץ.

38. מפעל ישראלי ידוע המייצר רהיטים בכל הסוגים. חדרי שינה, מטבחים, חדרי ילדים, פינות ישיבה, רהוט סלון מפואר ומכבי. לחברה אולמות תצוגה בירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע.

39. אל תקנה מכונית לפני שתראה את 5 דגמי המאר של סובארו — מכונית היוקרה שמחירה נמוך והוצאות אחזקתה זולות (15—28 ק"מ לליטר). כעו... סעו... סובארו.

40. החברה בעלת מוניטין עולמי בייצור תכשירים קוסמטיים באיכות מעולה, לכל סוגי עור ולכל גיל. הלנה רובינשטיין / מדע היופי.

41. סמל יכין חקל ערובה לטיב בתוצרת שימורים.

42. דירה בשיכון עובדים דירה לדורות.

ביצד להשתתף בחידון הסמלים

בעמוד זה מופיעה קבוצת הגדרות המתאימה לסמלים למטה אך לא בסדר הנכון. כל אשר עליך לעשות כדי להשתתף בחידון, הוא להתאים את מספר ההגדרה למספר הסמל ולציין זאת בטופס המתפרסם היום בעמוד 2 ולשלוח לת.ד. 20241 ת"א. ככל שתרבה במשלוח טופסי פתרונות יגדלו סיכוייך לזכות.
(עובדי "מעריב", משפחותיהם וכל הקשורים בחידון אינם רשאים להשתתף).
בהצלחה!

2 — HR מדע היופי
4 — SUBARU
5 — גינדי ראשון־לציון פתח־תקוה רחובות
6 — H
7 — elna lotus
9
10
11 — D
12 — PYREX
14
15
16 — און
17
19
20 — השמירה
21
22 — המיטה המלכותית
24 — ASP
25 — סינטבון SYNTARON
26
27 — פיל
29 — CERBERUS
30 — תריסול
31 — שושנה
32 — grillux INFRA-RED גרילוקס אמקא
34 — Delta Color דלתה קולור
35 — 24
36
37
39
40
41 — AIPHONE
42

...גולף · ROYA... · CARAN D'AC... · COURAGE Caille · RIM...

הכזא מן הأصل

יהודים ד

מעריב לספורטאים

חמש קבוצות לוטשות עין לאליפות השליש

מאת כתב „מעריב לספורטאים"

השבת תגיע הליגה הלאומית בכדורגל לשליש דרכה — כשבטבלה נוצר, לפי שעה, גוש של קבוצות תחתיה — אולם עדיין נותר מספר גדול מן הרגיל של קבוצות, המאבקות על הבכורה. בין המקום הראשון לחמישי, מפרידה רק נקודה אחת, ומכאן ברור, כי כל מחזור־ליגה עשוי לספק מובילה חדשה.

המשחק המרכזי של השבת, ייערך בנתניה, שם תארח ה־אלופה את מכבי ת"א, מי ש־היתה בעונה שעברה סגניתה. למיפגשים בין שתי קבוצות אלה, יש מסורת מבטיחה של רתק רענין, גם כאשר אחת מן השתיים — או שתיהן גם יחד — לא היו גורם במירוץ האליפות.

בשלב זה, נתניה היא הקבו־צה הטובה יותר, המצויה כיום בשלב של צבירת־נקודות, ב־ביתה ומחוצה לו, לאחר שכב־זה כבר טעמו של הפסד. לעו־מת זאת, מכבי ת"א, היא ב־סטטוס של קבוצת מרכז־טבלה, מבלי שתצליח לייצב את יכול־תה הרכבה.

עבור נתניה, זהו משחק חיוני ביותר, משום שהוא עשוי לקבוע אם תעלה את ערך מניותיה במירוץ ה־אליפות, או שתצא זמנית מההתמודדות, והצורך להדביק אחר כך שוב את הפער. מכל מקום, מבין שתי ה־יריבות של מחר, נראית נתניה בעלת סיכויים עדי־פים לשמור על צמד הנקו־דות.

ובעוד האלופה והסגניות מת־כתשות ב„עיר היהלומים", תצא המובילה הטריה, הפועל באר־שבע, להגן על מעמד המכובד, במגרש קטמון, מול הפועל ירו־שלים.

נראה, כי אם תנאי המגרש הירושלמי ירשו זאת, עשוי ה־קהל לחזות במאבק מעניין ו־בעל רמה, משום ששתי הקבו־צות מסוגלות להציג כדורגל טוב, מהיר ותחבולני.

הפועל ירושלים מאוכזבת באחרונה, ולעומתה באר־שבע, דומה כאילו השתח־רה מתדמיתה כקבוצה בי־תית, המצטברת את ראשה במשחקי־חוץ. האם יש ב־כך כדי לרמוז, שחזקה ה־קבוצה האורחת תזכה בצמד הנקודות? יתכן — אם כי השאלה המכרעת תהיה, כ־נראה, האם תושפע באר־שבע לרעה, מן העצבנות המנתח המינימאלי, הדבקים ב־אותן קבוצות השרויות ב־נבחים...

שתי קבוצות צמרת אחרות, הפועל חיפה והפועל כפר־סבא, ייארחו השבת נציגות מן ה־תחתית, ואולי יסתייעו בעובדה זו, כדי לצבור נקודות נוספות להמשך מאבקן.

הפועל חיפה, לאחר המפלה בשבת שעברה בבאר־שבע, תשחק מחר בקרית־חיים, מול קבוצת התחתית של הפועל ת"א. אין ספק שחיפה טובה יותר מת"א, אבל היא תצטרך לעמול קשות כדי לפצח את מערך ההגנה התל־אביבי, ש־יבוא לחיפה במטרה לחלץ נקודה בודדת ויקרה.

גם בכפר־סבא צפוי מא־בק דומה, בין ישראל פוגל, יצחק רונן וחבריהם, לבין הגנת בני־יהודה. כפר־סבא נבלמה בשבועות האחרו־נים, ואילו בני־יהודה מש־היעה לנקודות. תיקו ישפק את הכיכר של יוסף מהלל, אבל ייאכזב את כפר־סבא.

מכבי פתח־תקוה, שבשבת שעברה צנחה עד למקום ה־אחרון בטבלה, תיפגש מחר ב„בלומפילד" עם ביתר ירוש־לים, שאף היא אינה עושה ל־אחרונה חיל במשחקיה. במשחק מוקדם באותו אצטדיון, יתח־מודדו שתיים מהקבוצות המפ־

ליגה לאומית

טבלת הליגה הלאומית בכדורגל (לאחר מחזור 9)

1.	באר־שבע	4—10	13
2.	כפר־סבא	8—12	13
3.	הפועל חיפה	6—15	12
4.	שמשון ת"א	7—12	12
5.	מכבי נתניה	8—11	12
6.	הכח ר"ג	11—11	10
7.	הפועל חדרה	9—11	9
8.	הפועל פ"ת *	8—10	9
9.	הפועל י־ם	8—9	8
10.	מכבי יפו	10—10	8
11.	מכבי ת"א *	7—7	8
12.	ביתר י־ם	8—7	8
13.	ביתר ת"א	12—6	6
14.	בני־יהודה	13—6	6
15.	הפועל ת"א	11—4	4
16.	מכבי פ"ת	15—4	4

* משחק חסר.

הפתעות של המחזור האחרון: ביתר ת"א (שגברה ב„דרבי" על מכבי) תארח את הכח־מכבי ר"ג (אשר הכניעה את שמשון).

האם תצליח הגנת הכח, ש־התמתנה בשיתופם של דמתי ומסארי גם לנטרל את רומנו הגורא?

שמשון ת"א תשוב גם השבת למגרשה באשדוד, שם תשחק עם מכבי יפו, כשהכוחות נראים שקולים. מאבק שקול צפוי גם בחדרה, שם יתייצבו משני עברי המתרס הספורטיבי, שנים ששיתפו פעם פעולה בהצלחה גדולה — נחום סטלמך, מאמן הפועל חדרה ובנו"ע קופמן, ה־מדריך את קבוצת נעוריו, הפו־על פתח־תקוה. למען „שלום בית", היינו מציעים תיקו...

ביירן מחפשת מאמן שיחלצה מהמשבר הגדול

שירות „מעריב לספורטאים"

אלופת מערב־גרמניה בכדורגל, „ביירן" מינכן, כפגה בשבועות האחרונים סידרה מדהימה של הפסדי ליגה — היא מצויה, בלי ספק בעיצומו של משבר מקצועי. יש אומרים, כי הדבר גם מתבטא בקופתה של אחת הקבוצות העשירות ביותר באירופה.

ביום מציגים במערב־גרמניה את השאלה: מי יירש את מקו־מו של אודו לאטק, מנהלה ו־מאמנה של „ביירן", בן 39, ש־השנה סופג רק כשלונות? הוא, כרגיל במצבים כאלה, יהיה השעיר לעזאזל.

בין השמות שהוזכרו השבוע כמועמדים להחליפו: מאקס מרקל, בן 56, מאמן „מינכן 1860" מהליגה השניה המכונה „המציל", כיון שהתמחה בהצ־לת קבוצות שהגיעו למשברים בליגה. הוא גם בעל ההישגים הגדול ביותר בכדורגל הגרמני — עשר אליפויות.

כשנשאל על־ידי כתבי „בי־לד" והמבורגי, אם הוא רואה עצמו כמועמד ל„ביירן", השיב: „לכל זמר בעולם יש בתי אר־פרה ידועים, שהוא משתוקק מאוד להופיע על בימותיהם: סקלה מילאנו, מטרופוליטן ב־ניו־יורק, קובנט־גארדן בלונ־דון... כך גם בין מאמני הכדו־רגל של אירופה. אין איש, שאיננו חולם להגיע פעם לאמן את „אינטר" מילאנו, „ריאל" מאדריד או „ביירן"".

● תקציב שנתי: 11 מיליון

מועמדים אחרים ששמותיהם הוזכרו: זלאטקו „צ'יקי" צ'יי־קובסקי בן ה־45, כיום מאמן פ.צ. קלן; ברנקו זבץ, מי ש־אימן את „ביירן" ב־1969 ו־הוליכה ל„דאבל" — גביע וכ־תר אליפות והוא אהוב על ה־שחקנים וההנהלה וכולם רוצים אותו; כיום הוא מאמן את „בראונשוויג" ואמר, כי החוזה יסתיים רק ב־1976; הנס טיל־קובסקי (מאמן נירנברג) ו... הנס וייסווילר, מאמן „מינשנ־גלדבך".

המשבר בליגה נותן אותותיו בקופה. התקציב להחזקת ה־מועדון בעונה אחת מסתכם ב־11 מיליון מארק. משכורות ה־שחקנים בלבד — 750 אלף מא־רק בחודש.

בקנבאואר וגרד מילר, שנים מה כדורגלנים בעלי השכר ה־גבוה ביותר לא רק בגרמניה, אלא באירופה כולה, מכניסים לכיסם כל שנה כחצי מיליון מארק. שחקנים „בינוניים" מר־ויחים כ־50 אלף מארק.

אות האזעקה הראשון למשבר היה, כאשר ירד בצורה תלולה מספר הצופים במשחקיה: ב־7 משחקים אחרונים נבחו רק 271 אלף איש לעומת 306 אלף אש־תקד — באותה תקופה. ירידה זו משמעה — פחות חצי מיליון מארק בקופה...

ידלין: הצעתי לחייב בדיקות יסודיות לפחות לספורטאי צמרת

מאת משה פרוכטר

שר החינוך והתרבות מר אהרון ידלין, הודיע השבוע בכנסת, כי משרדו הציע לכל ההתאגדויות הספורט לחייב — לפחות לגבי ספורטאי הליגות העליונות — לערוך לשחקנים בדיקות רפואיות בתחנות לרפואה ספורטיבית בלבד.

השר אמר את הדברים ה־אלה בתשובה לשאילתה של חברת־הכנסת שושנה ארבלי, שהתייחסה לפרשת מותו הט־ראגי של הכדורגלן מאיר בלו־מנטל ז"ל בשעת אימון קבו־צתו.

מר ידלין הטעים, כי על פי הנוהג הקיים, מקיימת כל קבו־צה את הבדיקות הרפואיות של שחקניה אצל רופא לפי בחירתה. הוא הדגיש, כי אצל שחקני כדורגל קיימת חובת בדיקות רפואיות לפני תחילת כל עונה, ואילו אצל שחקני הכדורסל לא קיימת חובה זו, פרט לשחקנים חדשים הנרש־מים לאיגוד.

ההתאחדות לכדורגל, הוסיף השר, מקיימת נוהלי פיקוח על הבדיקות הרפואיות והרשמתם של השחקנים מותנית באישור הרפואי. מר ידלין אמר עוד, כי אין דופי בנוהלים אלה של ההתאחדות לכדורגל וסי־פר, כי משרדו המליץ בפני איגוד הכדורסל לאמץ נוהלים הדומים לאלה של ההתאחדות לכדורגל, בנושא הבדיקות ה־רפואיות.

לאן השבת?

כדורגל

ליגה לאומית
מכבי נתניה — מכבי ת"א
הפועל חיפה — הפועל ת"א
שמשון ת"א — מכבי יפו (האיצטדיון באשדוד, 14.00)
ביתר ת"א — הכח מכ. ר"ג (בלומפילד, 12.00)
מכבי פ"ת — ביתר י־ם (בלומפילד, 14.00)
כפר־סבא — בני־יהודה
הפועל י־ם — הפועל ב"ש
הפועל חדרה — הפועל פ"ת

ליגה א' צפון
הפועל ר"ג — גוליאל
הפועל צפת — בני־כנרת
מכ. חדרה — מכ. חיפה (10.30)
הפועל הרצליה — עכו
הפו. נתניה — מכ. הרצליה (10.30)
ק. אתא — ביתר נתניה (10.30)
נהריה — טבריה
ק. שמונה — טירת הכרמל

ליגה א' דרום
באר־יעקב — הפ. ראשל"צ (10.30)
כרמורק — אשדוד
בית־שמש — דימונה
בת־ים — ביתר רמלה (10.30)
הפועל רמלה — רמת־עמידר
ביתר יפו — חולון/ר. עמידר (10.30)
יהוד — נס־ציונה
לוד — שעריים

ליגה ב' — צפון א'
מגדל העמק — אפיקים
קרית חיים — בית שאן
מכבי טבריה — טבעון
הפועל חצור — מכבי חצור
מג'דל כרום — ב. נהריה
ביתר ק. שמונה — ב. טבריה
כפר־רופין — אחי בני נצרת
תל־חנן — נצרת־עילית

ליגה ב' צפון ב'
גבעת חיים — מחנה יהודה
פרדס חנה — קרית ים
מכבי השרון — ביתר דב
בית אליעזר — הפ. בנימינה
ביתר בנימינה — ג. אולגה
מכבי זכרון — עפולה
רעננה — גב הכרמל
טייבה — מכבי ביאליק

ליגה ב' דרום א'
מכ. חולון — ביתר לוד
מכ. השקמה — מכ. יהוד
כ. שלם — עליה כפ"ס
ראש העין — ביתר בת־ים
אור יהודה — גבעתיים
ק. אונו — ביתר הרצליה
ביתר ר"ג — הפועל צפון
כפר קאסם — ביתר חולון

ליגה ב' דרום ב'
מכבי ק. גת — מכ. י־ם
אופקים — קרית מלאכי
מכבי יבנה — ירוחם
מכ. ב"ש ביתר אשקלון
הפ. אשקלון — ביתר ב"ש
אילת — קרית גת
ביתר אשדוד — מכ. רמלה
שכון המזרח — מרחבים

כדורסל

ליגה לאומית
גבת־יגור — ביתר י־ם (מוצ"ש, 8)
קרית חיים — הפועל י־ם
מכ. חיפה — הפועל חיפה (2 המשחקים — הערב ב־8)

ליגה ארצית צפון
אשדות־גולן — מכ. מוצקין (7.30)
גבעת חיים — יזרעאל (8)
נהריה — בית אלפא (8)
רמת הכובש — גן שמואל (8)
תרוד־גבע — כ. ויתקין (7.30)
טבעון — כנרת (7.30)

ליגה ארצית דרום
גת — מכבי פ"ת (7.30)
מכ. נתניה — רחובות (8)
הפועל פ"ת — ביתר ת"א (8)
מכבי דרום — הפ. חולון (7)
מכבי י־ם — אשקלון (8)

ליגה לאומית לנשים
קישון — מעגן מיכאל
מכבי ב"ש — הפועל י־ם
הפ. חיפה — מכבי דרום (8)
סביון־גני־יהודה — מכבי ת"א (השעה הראשית, הערב ב־7)

אתלטיקה

מחר ב־10 בבוקר, תתקיים באיצטדיון האוניברסיטה ברמת אביב תחרות פתוחה לנוער ב־אתלטיקה.

קליעה

אליפות ישראל ברובה סטנ־דרטי 60 כדור לנוער ונשים קבוצית ובודדים, תהיה מחר ב־9 בבוקר במטווח רמת־גן.

כדורעף

ליגה לאומית
אילון — אליצור ת"א (9)
חצור — עין שמר (7)
געתון — קרית אתא (7.30)
עין המפרץ — שריד (7)
המעפיל — בית זרע (6.30)
רמת אביב — העוגן (הערב, 7.30)

משקולות

ב„בית שרת" בגבעתיים, יתקיים הערב ב־8 מחזור א' ב־ליגה הלאומית להרמת־משקו־לות מחוז הדרום.

סיוף

אליפות בינלאומית בסיוף ב־השתתפות אלופי סיוף מאנגליה, הולנד, אוסטריה וישראל תת־קיים מחר ב־5 אחה"צ באולם הספורט באוניברסיטת חיפה.

ליגה אנגלית

מאבק שקול במירוץ אליפות הליגה האנגלית בכדורגל:

סטוק, אברטון או אולי ווסטהם

מאת י. פינקלמן, סופר „מעריב" בלונדון

עלייתה למקום הראשון בטבלת הליגה הראשונה באנגליה, של קבוצת „סטוק סיטי", היתה מוזרה במי־נה, בדיוק כמו שהייתה במקום זה של קבוצת „איפסוויץ' טאון".

העיר סטוק, הנמצאת במרכז אנגליה ומפורסמת בשל ענפ־ות החימר שלה, אינה גדולה בהרבה מאשר איפסוויץ', וגר־דעה במשך זמן רב כמועדון „השחקנים המבוגרים".

בביחוד התפרסמה הקבוצה בשל העובדה שסטנלי מתיוס — לדעתי, הכדורגלן האנגלי הגדול ביותר במאה, אם לא בכל הזמנים — שיחק בשו־רותיה.

מתיוס, עזר להחזיר את „סטוק" למשחק הגדול. היה זה הקסם שלו, שהעלה את „סטוק" חזרה לליגה הראשו־נה, לאחר שעזב את הקבוצה ושיחק במדי „בלקפול".

לאחר מכן, הסתמנה מדי־ניות מוזרה למדי של „סטוק־סיטי". הקבוצה רכשה שח־קנים, שמועדונים אחרים היו מוכנים למכור, משום שאלו הזדקנו — כפי שאמנם קרה במקרה של מתיוס, אשר נרכש חזרה תמורת כמה אלפי לירות שטרלינג, בסך־הכל.

וכך, רכשה „סטוק" את ג'ורג' איסטהם מ„ארסנאל", תמורת סכום קטן יחסית, משום ש„ארסנאל" חשבה בטעות, שהוא גמר כמעט את הקאריירה שלו, אלא שאיסטהם המשיך להציג כדורגל גדול (גם הוא לדעתי, אחד מהכדורגלנים הגדולים של אנגליה).

„סטוק" רכשה גם את ג'ף הרסט, גיבור זכייתה של אנגליה בגביע העולמי בשנת 1966. „ווסטהאם" היתה מוכנה למכור את הרסט, אבל הוא רחוק עדיין מלהיות בסיום ה־קריירה שלו.

בשנים האחרונות, הגן על שערה של „סטוק־סיטי" אחד השוערים הגדולים ביותר בעו־לם, גורדון באנקס, והוא שסייע לקבוצה להשאר בליגה הראשו־נה, כאשר התחרות בה היתה חריפה.

והנה לפתע, בעונה האחרו־נה, דומה היה כי מנהל הקבו־צה, טוני וודינגטון, מצא מיכרה־זהב. הוא שילם רבע מיליון לישי"ש עבור אלן האדסון, כוכב מרכז השדה הצעיר של קבוצת „צ'לסי", והודיע, כי הוא מוכן לשלם סכום דומה עבור חברו הבלתי מרוצה של האדסון פיטר אוסגוד.

העונה, גילה וודינגטון אר־תה נחישות החלטה בכוונתו לשלם סכומי שיא. הוא שבר את השיא הבריטי לתשלומים עבור שוער, שעה ששילם לק־בוצת „לסטר סיטי" יותר מ־300 אלף לישי"ט, עבור השוער פיטר שילטון.

נראה, כי ברשותו של וודינג־טון היה מיליון לישי"ט חבוי אי שם, כפי שברטי מי, מנהלה של „ארסנאל" תיאר אותו, כ־אחד מפתרוני מציאי־הכסף הגדול.

השקעה זו של „סטוק", הש־תלמה בצורה יוצאת מן הכלל. הקבוצה הציגה משחק טוב, כבר בעונה שעברה. היא היתה הראשונה שהצליחה לבצע את „לידס" בליגה, ובכך בלמה את מסע הנצחונות הנדיר (קרוב ל־30 משחקים). של מי שזכתה לאחר מכן באליפות הליגה ה־אנגלית.

העונה משחקת „סטוק" כדור־גל חזק ומרתק. אלן האדסון התפתח לכוכב אמיתי, ואילו ג'ף הרסט ממשיך להבקיע ע־דיין שערים. גם הקיצוני לש־עבר של קבוצות „ארסנאל" ו„טוטנהאם" ג'ימי רוברטסון, מוכיח כי כוחו עדיין במותניו, ובעזרתם של שחקנים כמו ג'ף סאלמונס ומגינים מצויינים כמו פצ'יץ' — מהווה כיום „סטוק" כוח אמיתי בכדורגל האנגלי.

מנהלה של „לסטר סיטי", ג'ימי בלומפילד, מאמין, כי „סטוק" עשויה לזכות באליפות הליגה. הקבוצה כבר זכתה ב־תארים אחדים בכדורגל האנג־לי — היא זכתה בגביע הלי־גה, והיתה זו הזכיה הראשונה שלה בתואר נכבד.

אולם המירוץ בליגה האנג־לית עדיין רחוק מהכרעה. אני מתחיל לחשוב, שזו תהיה ה־עונה שבה נראה באמת את שיבתה לצמרת של קבוצת ה־מיליונרים האמיתית „אברטון". קבוצה זו מסוגלת להשקיע מיליונים של לירות, אותם צבר הדירקטור שלה ממפעלי ההימורים „ליטלוודס", שהוא בעליהם.

לאחר שנים של מאמצים, יש לקבוצה זו עתה את השילוב ה־נכון. דבר לא יגרום עונג גדול יותר ל„אוורטון", מאשר אי־יכולה היתה ליטול מעם בן ה־ההילה שנטלה יריבתם העיק־רית והגדולה, היא קבוצת „לי־ורפול", אשר לאחרונה מועדה במשחקיה.

„אוורטון" היתה פעם מפור־סמת יותר מאשר „ליוורפול". מגרשיהן של שתי הקבוצות נמצאים כמובן באותה עיר, ואינם רחוקים זה מזה. במג־רשה של „אוורטון" שיחק פעם טומי לאוטון המפורסם.

„אוורטון" גילתה קנאה גו־ברת והולכת, נוכח עלייתה המסחררת של „ליוורפול" ב־10 השנים האחרונות. עתה הגיעה כנראה שעת הנקם.

אבל ההתפתחות הפופולארית ביותר תהיה, אם האליפות תי־פול בחלקה של „ווסטהאם", קבוצתם של רוני גרינווד וג'ון ליאל. איזה שינוי נפלא הת־חולל ב„ווסטהאם". בתחילת ה־עונה נאבקה הקבוצה על מע־מדה בליגה, ואז החליט לש־נות את שיטת ניהול המועדון.

גרינווד קיבל על עצמו תפ־קיד של מגלה שחקנים חדשים עבור המועדון, ואילו ליאל התמנה כמנהל בפועל של ה־קבוצה. השילוב בין השניים השיג תוצאות נפלאות. גרינ־וד, רכש עבור „ווסטהאם" שחקנים חדשים ומצויינים, ו־התוצאה היא ש„ווסטהאם" לא רק שאיננה חוששת היום מ־ירידה, אלא שהיא נאבקת על כתר האליפות!

לדבריו של טומי דוכרטי, מנהלה של קבוצת „מנצ'סטר יונייטד", „ווסטהאם" היא קבוצה הטובה ביותר היום באנגליה, טובה יותר אפילו מקבוצתו שלו...

וכאשר מנהל קרבי כמו דוכרטי אומר, כי ישנה קבוצה טובה יותר באנגליה מקבוצתו — קבוצתו שלו כמובן במקום השני — יכולים להיות בטוחים, קרוב לאמת.

כל אחד מסכים, ש„ווסטהאם" משחקת את הכדורגל ההתקפי המעולה ביותר באנגליה. דומה הדבר, משהו מטעמם של „יוהאן קרוייף, הגיע לכדורגל האנגלי.

ישראל מציע לארח הטורניר הקדם־אולימפי

מזכירות ההתאחדות ל... החליטה השבוע לפנות המדינות שנקבעו יחד הרת ישראל לבית אחד ניר הקדם־אולימפי — להן לקיים את הטורניר.

לאחר פעולה זו מקוי־ המזכירות, כי תגבנה אשר יבהירו מה הם ה... לארח את הטורניר ב...

מעריב מס

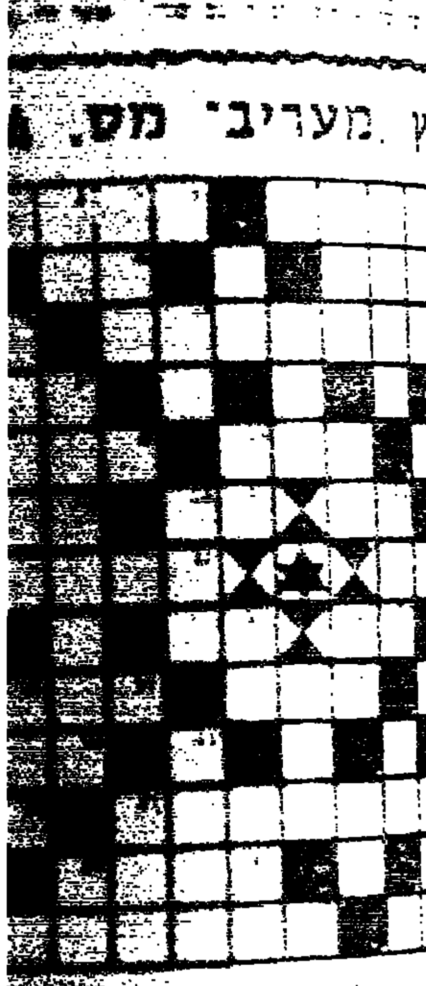

1924

שיכון ופיתוח לישראל בע"מ

זוגות צעירים

זכאי משרד השיכון

החל מ־8.12.74 יכולים להרשם גם זכאים שאינם גרים באותו ישוב בו נמצאים אתרי הבניה

נמשכת ההרשמה לדירות לזוגות צעירים בכל הארץ במקומות הבאים:

אזור הגליל

בכרמיאל — מרכז מסחרי, בנין המועצה המקומית, חדר 288/ב'
בימים: א'—ה' בשעות: 8.00—12.00
ביום ד' בשעות: 16.00—18.00

ליתר הישובים בנצרת — רח' כרמל 9/4
בימים: א'—ה' בשעות: 8.00—12.00
בימים: א', ג', ה' בשעות: 16.00—18.00

אזור חיפה והצפון

חיפה — רח' הרצל 4
בימים: א'—ה' בשעות: 8.00—12.00
בימים: א', ג', ה' בשעות: 16.00—18.00

אזור תל־אביב והמרכז

תל־אביב והמרכז — תל־אביב, רח' הארבעה 18/א'
בימים: א'—ה' בשעות: 8.00—12.00
בימים: א'—ה' בשעות: 16.00—18.00

אשדוד

אשדוד — רח' אילת 4
בימים: א'—ה' בשעות: 9.00—13.00
בימים: א', ג' בשעות: 15.00—17.00

ירושלים

ירושלים — רח' מרדכי בן־הלל 15
בימים: א'—ה' בשעות: 8.00—12.00
בימים: א'—ג' בשעות: 16.00—18.00

אשקלון

אשקלון — באשדוד, רחוב אילת 4
בימים: א', ג', ה' בשעות: 9.00—13.00
ביום ג' בשעות: 15.00—17.00

קרית־גת קרית־מלאכי

קרית־גת קרית־מלאכי — רח' הגפן בית 116, קרית־גת
בימים: א', ג', ה' בשעות: 8.30—13.00
ביום א' בשעות: 15.00—17.00

אזור באר־שבע

באר־שבע — מרכז הנגב, שדרות הנשיאים, פינת רח' מצדה
בימים: א'—ה' בשעות: 8.00—12.00
בימים: א', ב', ד', ה' בשעות: 16.00—18.00

דימונה

דימונה — בנין העיריה
בימים: א', ג' בשעות: 15.00—17.00

ערד

ערד — בנין המועצה המקומית
בימים: א', ג' בשעות: 16.00—18.00

אילת

אילת — שכונת מערב 2, דירת מס' 201
בימים: א'—ה' בשעות: 8.00—12.00
ביום ג' בשעות: 16.00—18.00

באיזורי פיתוח תינתן הלוואה עומדת

יהודים חתני פרס נובל על בולים

פינת הבולאי

...ברות של מוסדות ה„אונסקו" בפרס ליש־ ...ודיבות אותנו להזכיר את תרומת היהודים ...ות ברפואה, כימיה ...וכן בספרות ולמען ...כי אלה הם הזוכ־ ...ל פרסי נובל מ־1901. ...ב־1969 מעניקים פרס ...ם לכלכלה, שגם בה היהודים ניכר. מבין ב־ ...צי פרס נובל מצויים ...הודים, פי 30 ממס־

פאול אהרליך (...ראשון משמאל) — ...ס נובל לרפואה

...הסי באוכלוסיה העול־ ...ע זה, מוקש, איפוא, יהודים בעלי פרס נו־ ...כו להנצחה בולאית. ...בל הענקת פרסי נובל הבא, ב־10.12.

...פרס נובל לרפואה — ...הודים זכו בפרס זה. ...ים ביניהם היו פאול (1854—1915) ואיליה ...ב (1845—1916), ש־

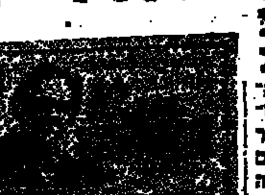
איליה מצ'ניקוב — פרס נובל לרפואה.

קיבלו את הפרס ב־1908. אהרליך היה בקטריולוג יהודי גרמני מפורסם, שהמציא את ה„סאלווארסאן" לריפוי העגבת, ודיוקנו מופיע על בול מערב־גרמני, שהונפק ב־1954, במלאת 100 שנה להולדתו, בערך של 10 פניג. איליה מצ'ניקוב, ביולוג רוסי שעבר לצרפת, מופיע על בול צרפתי שהונפק ב־1966, במלאת 50 שנה למותו, בערך של 10+30 פרנק. כן הופיע דיוקנו על 2 בולים ש־

קארל לנדשטיינר — פרס נובל לרפואה

הונפקו בבריה"מ ב־1945, במלאת 100 שנה למותו, בערך של 30 קופ. רב ר. גם שוו־דיה הנפיקה ב־1968 בול של 35 אורה, המציג את דיוקנ־הם של מצ'ניקוב, אהרליך ורוטשילד, חתני פרס נובל לרפואה ב־1908 (אהרליך נענה לבקשת ד"ר ויצמן לעמוד בראש הוועדה להקמת האוניברסיטה העברית, אבל המלחמה הפריעה בפעולה זו. מצ'ניקוב אמר: „את דבקותי במדע אני חב לעובדה שאני בן לעם היהודי").

אוטו לוי — פרס נובל לרפואה

רוברט בארני (1876—1943), פרופסור לפאתולוגיה בווינה, גילה את ה־R.H. בדם. והוא חתן פרס נובל של 1930, מופיע על בול אוסטרי, שהונפק ב־1968 בערך של 3.30 ש. במזרח־גרמניה הופיע באותה שנה בול בערך של 10 פניג, שהוקדש ל־100 שנה להולדתו של קארל לנדשטיינר.

אוטו לוי (1873—1961), עד 1938 פרופסור בגראץ (אוסטריה), מ־1938 פרופסור וחוקר בקולג' לרפואה בניו־יורק. ב־1936 זכה יחד עם סר הנרי דייל בפרס נובל, על שמו נקרא התהליך לאבחנה של כביות ופעולת־יתר של בלוטת המגן. דיוקנו מופיע על בול אוסטרי שהונפק ב־1973, במלאת 100 שנה להולדתו, בערך של 4 ש.

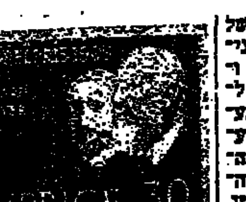
אדולף פון בייאר — פרס נובל לכימיה

חתני פרס נובל לכימיה: 8 יהודים זכו בפרס זה. הראשון ביניהם היה ב־1905 אדולף פון בייר (1835—

אנרי מואסן (הראשון משמאל) — פרס נובל לכימיה

1917), שזכה בפרס על „מחקרים בחומרי צבע אורגניים בתרכיבים הידרו־ארומטיים". דיוקנו מופיע על בול שוודי, שהונפק ב־1965, בערך של 30 אורה.

אנרי מואסן (1852—1907) היה פרופסור לכימיה כללית בסורבון וב־1906 הוענק לו פרס נובל בעד הפקת פלואור, פיתוח כור חשמלי ומחקרים אחרים. דיוקנו מופיע על בול שוודי שהונפק ב־

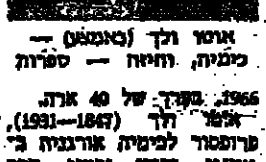
אוטו ולך (באמצע) — כימיה, והיינה — ספרות

1966, בערך של 40 אורה.

אוטו ולך (1847—1931), פרופסור לכימיה אורגנית בגטינגן, יהודי גרמני, חקר את צבע האנילין ומוקו־ עזר לפיתוח תעשיית הבשמים והתמרוקים. חתן פרס נובל ב־1910. מופיע על בול שוודי שהונפק ב־1970, בערך של 55 אורה.

פריץ הבר — פרס נובל לכימיה

פריץ הבר (1858—1934) זכה בפרס נובל על גילוי התהליך להפקת גאז אמוניה במישרין מיסודותיו. עסק גם בהפרדת גזים גולמיים. עם בוא של היטלר הורה ועזב את גרמניה. דיוקנו מופיע על בול מערב־ברלין ב־1959, בערך של 15 פ.

חתני פרס נובל לפיסיקה — כ־19 יהודים זכו לקבל פרס זה, והראשון ביניהם היה אלברט אברהם מיכלסון (1852—1935), יליד גרמניה, פרופסור באוניברסיטת שיקאגו, שערך ניסויים לקביעת מהירות האור, ששימשו בסיס לשיטת היחסות הכוללת. היה האמריקאי הראשון שזכה ב־

פרופ' רנה קאסן — פרס נובל לשלום

פרס נובל (לפיסיקה, ב־1907). דיוקנו מופיע על בול שוודי שהונפק ב־1967, בערך של 35 אורה.

גבריאל ליפמן (1845—1921) המציא אלקטרומטר קפילרי, הראשון שקיבל תצלום צבעוני של הספקטרום. קיבל פרס נובל ב־1908 ודיוקנו מופיע על בול שוודי ב־1968, בערך של 45 אורה.

אלברט איינשטיין (1879—1955), אחד מגדולי הפיסיקאים בעולם, ידיד הציונות והאוניברסיטה העברית, מופיע על בולים רבים בעולם, במזרח ובמערב. גם בישראל הונפק ב־1956 בול בערך של 350 פרוטות, המציג את דיוקנו.

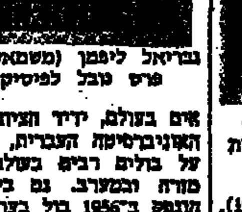
גבריאל ליפמן (משמאל) — פרס נובל לפיסיקה

נילס בוהר (1885—1963), פיסיקאי דני, ממייסדיה של האטומיסטיקה החדשה ומגדולי הפיסיקאים העיוניים של כל הזמנים. ב־1953 ביקר בישראל (נבחר כחבר־כבוד במכון ויצמן). קיבל פרס נובל ב־1922. דיוקנו מופיע על בול דני שהונפק ב־1963, בערך של 60 אורה.

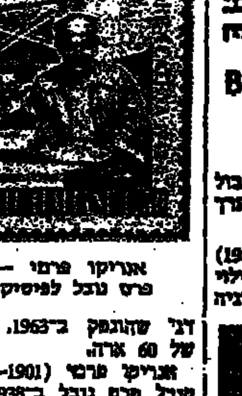
אנריקו פרמי — פרס נובל לפיסיקה

אנריקו פרמי (1901—1954) קיבל פרס נובל ב־1938 בעד גילוי יסודות רדיואקטיביים חדשים והיה הראשון שהצביע על הדרך המעשית לניצול האנרגיה האטומית. מופיע על בול איטלקי שהונפק ב־1967, בערך של 50 ל.

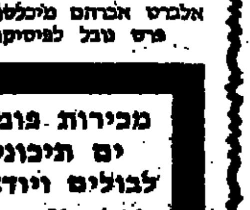
אלברט אברהם מיכלסון — פרס נובל לפיסיקה

חתני פרס נובל לספרות — 5 יהודים קיבלו את הפרס,

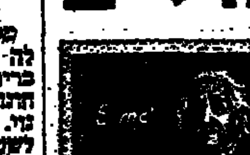
אלברט איינשטיין על בול ישראלי

ביניהם שמואל עגנון ז"ל, נלי זקס ובוריס פסטרנק.

פאול י.ל. הייזה (1830—1914), סופר, משורר ומחזאי שהצטיין בנובלה, זכה בפרס נובל ב־1910 ודיוקנו מופיע על בול שוודי שהונפק ב־1970, בערך של 45 אורה.

אנרי ברגסון (1859—1941), פילוסוף שזכה בפרס נובל ב־1928 ועם הקמת משטרו של

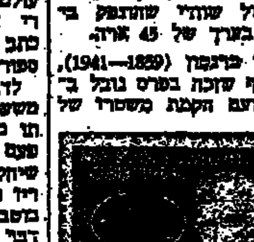
נילס בוהר — פרס נובל לפיסיקה

נאצי סירב ליהנות מזכויות־יתר וקיבל על עצמו את הגזירות שהוטלו על היהודים. דיוקנו מופיע על בול צרפתי שהונפק ב־1959, בערך של 50 פרנק.

חתני פרס נובל לשלום — 4 יהודים קיבלו את הפרס הזה: ההולנדי אסר והאוסטרי פריד ב־1911 ולפני שנה הנרי קיסינג'ר. רנה קאסן,

הפילוסוף היהודי־צרפתי אנרי ברגסון

שנולד ב־1887, משפטן יהודי צרפתי דגול ידיד ישראל, קיבל את הפרס ב־1968 ודיוקנו מופיע על בול שהונפק בטוגו ב־1969, לציון שנה לזכייתו בפרס.

אליעזר בן

בקורת על קרפוב

שחמט

מקולות של עיתונאים הסובייטיים בתוך המדינה הגדולה בברית המועצות לאחר נצחונו של קרפוב על קורצ'נוי. ד"ר מיכאל בוטביניק, לשעבר אלוף העולם שכיום הוא סמכות עליונה בשחמט הסובייטי, מתח בקורת חריפה על „משחק הפשטנות" של קרפוב.

בוטביניק מרחיק לכת ואומר כי הבנתו הטכנית והתיאורטית של קרפוב לדוקרב עם קורצ'נוי לא היתה מספקת. „עליו ללמוד ביותר התמדה את המשחק, אם רצונו לשמור על מקום קבע בצמרת עולם השחמט". את דברי הבקורת החמורים הללו כתב בוטביניק ב„סובייטסקי ספורט".

לדבריו ניהל קרפוב משחק משעמם, המכוון להבטחת איתו מפני הפסד. הוא חזר כל פעם על אותה פתיחה כששיחק בלבן ודבר זה גרר אחריו תוצאות תיקו מרובות בזמן. בוטביניק סבור שבמשור של דבר הקנה הכסים זה את חוש השחמט של קרפוב.

דברים אלה, הבאים מפיו של מי שהיה שנים רבות אלוף העולם, הם חמורים מאוד. כנקוד הבאנו במדור זה לפני כשלושה שבועות חוות דעת של גדולי השחמט בעולם, לאחר תחרות מנילה. היה זה בלימנדריץ שהריץ משפט קשה כי קרפוב יפסיד נגד פישר „משום שהוא יודע מהות שחמט".

בוטביניק אף מתח בקורת חריפה על ההכנות לעריכת „קרב הכתר" וטען כי מאבק זה נתון עתה בסכנה להיהפך לפרשה של „כסף", יותר כספי. הוא סבור כי „קרב הכתר" הצפוי בשנה הבאה עלול להיהפך „למכירה פומבית", כפי שאירע באיסלנד ב־1972, ולא כך הנמצא כי „המכירה הפומבית" הבאה תהיה בסכומים עוד יותר גדולים.

גם נשיא הפידה"א, ד"ר אויבה, זוכה לתגובת בקורת מפי בוטביניק. הוא מאשים את ד"ר אויבה שלא היה תקיף למדי לעמוד נגד דרישותיו המוגזמות של פישר.

הצעות למקום הדוקרב

רק נסתיים הדוקרב בין קרפוב וקורצ'נוי וכבר החלו להגיע הצעות של מדינות, הרוצות ש„קרב הכתר" ייערך בהן בשנה הבאה. מארה"ב נמסר שנראה כי בובי פישר ייצא „לבסוף לאמור שהוקצב עתה... ביותר ב־1975 עם קרפוב. הוא מבקש בינתים כבר מחיר להציע שהדוקרב ייערך בהן: שוויץ, פוארטו ריקו, הפיליפינים, מכסיקו ואיטליה. כל אחת מציעה סכומי מיליוני דולר לקבלת הזכות הזאת. ההצעה הגבוהה ביותר עד כה היא של שלושה מיליון דולר! לא נמסר איזו המדינה שהציעה סכום זה.

לאחר מכן נמסר שגם שתי מדינות הנפט איראן וונצואלה שוקלות עריכת „קרב הכתר" בתחומיהן, אך טרם הציעו סכום כלשהו.

הנהלת הפידה"א תתכנס באמסטרדם ב־2 בינואר לדון בנושא זה ואז יינתן פומבי לכל ההצעות והסכומים. אחד מראשי האיגוד של ארה"ב הביע דעתו כי פישר „ימתח" את פידה"א עד הרגע האחרון, כגון 31 במארס, ואז יודיע על הסכמתו — הרווחים שנראו נפשו לא ישמשו ממנו את הכתר.

בינתים יצא מקינג הברזילי בהצעה מפתיעה: הוא מזמין את בובי לדוקרב, „ואם אנצח אתמודד ברצון עם קרפוב". ואם יפסיד? אפשרות כזאת משום לא עלתה על דעתו...

בובי עצמו מתגורר עתה בפאסאדנה, בלוס אנג'לס, ושומר על התבודדות מוחלטת. אך מכון הפרסום שלו אמר שהוא יודע על הצעתו של מקינג, „ופישר שוקל הצעות שונות שהגיעו אליו".

משחק רדיו

ביום 20.12 יתחיל דוקרב בין צ'רניאק ובין האמן הבינלאומי הנורווגי ארנה צווייג. הדוקרב ינוהל באמצעות הרדיו וכל יום ישודר מסע של אחד השחקנים. מיום 1.1.75 ישודר כל מסע לאחר מהדורת החדשות של 8 בערב.

● פתח־תקוה: בבית פינקוס (רח' כצנלסון 63) יתחילו ביום ד' התחרויות בין צ'רניאק וליברזון על התואר אלוף הארץ ובין פודודינסקיה ושטרן על התואר לנשים. המשחקים ייערכו בימים ד', ה', מוצ"ש ויום ב'. ההתחלה בשעה 16 (במוצ"ש עם צאת השבת).

● קרית אונו: ביום ג' הקרוב ייערך כאן טורניר לנוער על גביע ראש המועצה. משתתפים גילאי שמונה־תיכון, ובכל קבוצה 4 שחקנים.

האיגוד מפסיק הקצבה

הנהלת האיגוד החליטה להפסיק את השתתפותה במערכות איגוד הפרובלמאים, תמיכה שהסתכמה ב־2000 ל"י לשנה. ההחלטה מנומקת בצורך בקימוצים, אולם לדעתנו איננה מוצדקת. קימוצים יש לעשות בסעיפים ההוצאות שהם בחזקת בזבוז ומותרות, ולא בתחום יצירה חשוב כזה. בתקציב הממעט שעמד לרשות איגוד הפרובלמאים הצליחו חבריו להנחיל לישראל הישגים מצויינים בזירה הבינלאומית, אפילו יותר מהישגי הנבחרת הלאומית.

פגיעה בפעולות איגוד הפרובלמאים היא פגיעה באחד שני היהלומים שלנו והננו קוראים להנהלת האיגוד לחזור בה מהחלטתה.

אלופת הבלקן

בתחרות לאליפות מדינות הבלקן ניצחה בולגריה, שצברה 13.5 נקודות. אחריה רומניה 11, יוגוסלביה 10.5 (עם 5 רבי אמנים!) ותורכיה 1. הרי אחד הקרבות בין רומניה (בלבן) ותורכיה.

פתיחה פירוק

1. ה4 ה5, 2. פ־ג3 ר־ו6, 3. פ־ה2 ג:ד, 4. ו4 פ־ו6, 5. פ־ג3 ה6, 6. פ־ג3 ר־ה7, 7. ג:ד ה:ד5, 8. ר־ד2 0־0, 9. 0־0 ג6? (צריך פ־ג6), 10. ה:ד5! ה:ה (על מה:ד5 יבוא מה־ג2 ומאיים ר:ה7 וגם ר־ה4), 11. פ־ה5 ג6? (צריך ר־ה6), 12. ר־ה6 צ־ה8, 13. ר־ב5 פ־ד7, 14. ר־ג6 צ־ב8, 15. פ:ד7! מה־ג7 (אסור מ:פ בגלל 16. ר:ד5+ מ־ה6, 17. מה־ה3), 16. ר:ד5 פ־ו6, 17. ר־ב3 שחור נכנע.

● ספרד: בתחרות באליקנטה ניצח הפראני רודריגז עם 8.5 מ־11. אחריו הספרדי בלון והשוודי אלסון 7. בקוסטה בראווה ניצח היוגוסלבי קוריצה. האיסלנדי סיגוריונסון עם 7.5 מ־11 הגביע לעצמו תואר רב אמן. הרי בעמדה של בלון (בלבן) על רב־אמן קינצורוס:

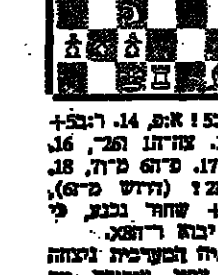

13. פג:ב5! א:פ, 14. ר:ב4+ פ־ד7, 15. צה־ה1 הג־ה6, 16. ב:ה ו:ג, 17. פ־ה6 מ־ו7, 18. ר:ד7 צ:א2? (רדוס מ־ה6), 19. צ־ה1+ שחור נכנע, כי על ב־ה6 יבוא ר־ה8.

● בריטניה המערבית ניצחה באליפות צפון אירופה עם 21.5. אחריה דניה 16.5, שוודיה ואיסלנד 15, פינלנד 14, נורווגיה 8.

תיקון טעות: בקרב שנדפס בשבוע שעבר נכנע לבן ולא שחור, כפי שנדפס בטעות.

שאול הון

בחיל האויר
יש תפקידים פנויים בשירות הקבע
לבעלי המקצועות:

* אחזקת מטוסים
* אלקטרוניקה
* מתכת
* אפסנאות
* נהיגה
* מכונאות וחשמלאות רכב
* פיקוד ומשמעת
* מטבח
* מינהל ומשק

התפקידים מציבים אתגר מקצועי עם אפשרויות הכשרה וקידום

* מקומות השירות - בכל איזורי הארץ

המעוניינים יפנו טלפונית לטל': (03)693881 — (03)693415
בימים א'—ה' בין השעות 0800—2000
בימי ו' בין השעות 0800—1400
או בכתב לד.צ. 2348/ח ויזומנו לראיון התאמה.

תשבץ „מעריב" מס. 934

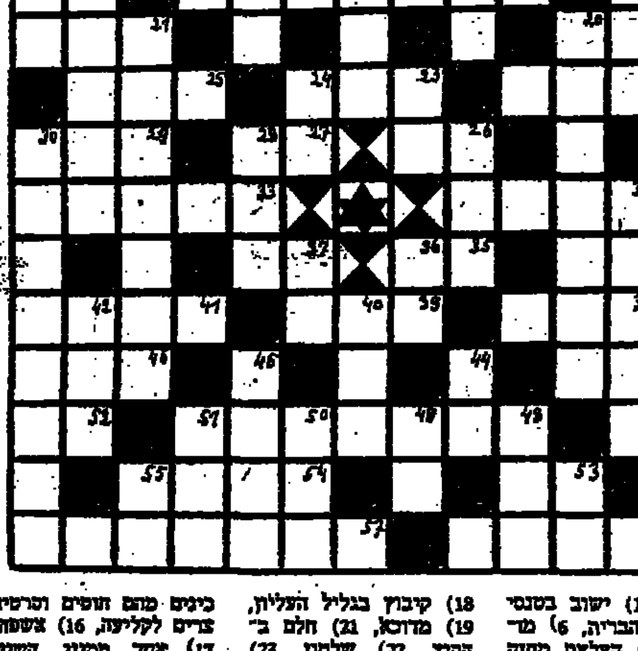

[מאוז]ן: 1) ישוב בסנסי... ...רצות הבריה, 6) מו־ ...ה, 10) הפלאת מחוה ...בימת התיאטרון, 12) ... 13) מנעול מיוחד, 15) ...ת של ג'ון סטיינבק, 18) קיבוץ בגליל העליון, 19) מדוכא, 21) חלם בהקיץ, 22) שלטון, 23) הדות, 25) תנובת עץ, 26) במקום ההוא, 27) נמצא, 29) התקוממות, 31) מין קוף, 33) מטוהר, 34) כשלון, תקלה, 35) עיר בצרפת, 37) הגיע, 38) פלצור, 39) כופר, 41) מדינה באפריקה, בירתה: לומה, 43) בקעה, 46) הון יסודי, 47) מלת שאלה, 48) מחוז צרפתי מעבר לים, בירתה: באס־טר, 52) אנא, 53) חודש עברי, 54) מין יתוש, 56) ממלכה באירופה, 57) גבעה בצפון עמק החולה, על שם הנרייטה סולד, אם „עליית־הנוער".

מאונך: 1) מחבר „כמעין המתגבר", 2) רגל התוכה, 3) שאין בתוכו כלום, 4) מכיר, תופס בחושו או בשכלו או בהכרתו, 5) דומיה, 7) ימאי, 8) אלוהים, 9) בית־מלאכה, 11) ידיד, 14) סיבי כפות־תרקלים שמכינים מהם חוטים וחרמים, צים לקליעה, 16) אשפה, 17) אחד ממיני השיש כעין הצדף המשמש לדיפוד ולשיבוץ, 18) רומן של אנטוני סילנקו, 20) מצבת־מתים, 21) מחבר הרומן „המרד על הקיוד", 23) אף, 24) לעצמי, 26) תכים, 28) ..., 30) עדון לצבעים מסויימים, 32) הבראות, 36) ישב בתענית, 37) נער, 40) מטרה שנועדה מראש, 42) פומפ, 43) דמי עמילות, עמלסין, 44) שוב, עוד, 45) אלם, חמסן, 48) בעל חטוטרת, 49) להבה, 50) לב, 51) אמורטיזציה, 53) מלת שלילה, 55) סוף של קשה.

פתרונות לחידונים הקודמים

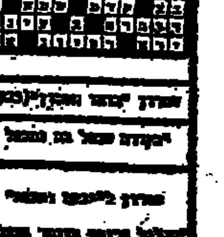

שלחו את הפתרונות ל„מעריב" ת"א, ת.ד. 20044. צרפו את המספרים דלעיל הרשום על גבי המעטפה „תשבץ מס' 934", או „בואו חשבון (924)", או „82 להשלים".

שלושים פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם פלמן

בואו חשבון (924)

ה מ ח ש ב	א ת ה
ת מ ל	ב ר ע
ב ש ל ש	
ש א מ ש	
ה ר ה ה	
ה ע ה ה	
י ע	

המספרים: 78 ו־34 802,306 ו־12 269

2613-4582

...ולהשלים

...י תרגיל כמו רגיל ...חלק מספרותיו וה־ ...באותיות ויותר ה־ ...בשכל וחיבור ריבוע ...ות מתאימות במקום ...ים או האותיות ועבור התרגיל.

בעבודה למטה. אחר כך צדק את האותיות והרי מקבלת אימרה של עד־ מנהאור.

...במקולת הדלקת ה־ ...מר הספרות באותיות. ...נא את ערכה של כל ...ת והרגם את האותיות ...מתאימות במקום הספרות

רוז Rooz
מכירות פומביות
יס תיכוניות
לבולים ויודאיקה
רח' אלנבי 94 חדרים 215/6
תל־אביב. טלפון 613424

תאריך המכירה:
יום רביעי 25 דצמבר 74

בולי ישראל עם שובלים • מעטפות יום ראשון • מכתבים של אסירי ציון • בולים הדואר מכתבים מתקופה העותמנית והבריטית • מילואות • תעודות דאר צבאי 1948—1973 • מכתבים חתומים בידי פירקה, אחד העם, בן־גוריון ואחרים. • חומר דוקומנטרי מהשואה ועתונות הריבות • עתונות ציונית, קק"ל, שקלים.

הקטלוג בשפה האנגלית, הנו כולל 1186 פריטים ואילוסטרציות רבות. אפשר לקבלו בדואר, במשרדנו או בגלריה לאמנות רוז, סמטת בית השואבה 1, (פינת רח' אלנבי 94), בין השעות 09.00—13.00. מחיר הקטלוג — 5 ל"י.

סרטי צילום?
אצלנו יותר זול!
פוטו־סטריאו ספורט
בן־יהודה 8, תל־אביב

هكذا من الأصل

هكذا عن الإعلان

מבצע נס חנוכה

כל המלאי במחיר הישן!

בימי החנוכה בלבד!
חסכון של מאות לירות - כל הקודם זוכה

SINGER
מאה עשרים וחמש שנות נסיון

רשימת מפיצים: **תל־אביב:** אולם תצוגה, קרליבך 14; בלכר, המלך ג'ורג' 97; ברמן, בן־יהודה 10; גילה, העליה 36; משעל אברהם, נחלת בנימין 61; מרכז מכונות תפירה, בית לחם 8; סלון מרכזי, בן־יהודה 32; רדיו איתן, ארלוזורוב 53; רדיו בהון, אצ"ל 37; תורן, דיזנגוף 112; סלון להיס, אבן גבירול 20; רדיו קסטרו, דרך יפו 17. **אילת:** אלקטרוניקה גלוברמן, האיילה חנויות רסקו. **אשדוד:** סוכנויות דרום, מרכז מסחרי ב' מט' 57. **אשקלון:** א.ב.ש., הרצל 9; כהנא שמואל, צה"ל פנת הרצל; סלון קלמן רוזנהייק, הרצל מרכז. **באר־שבע:** א.ב.ש., הדסה 53; שרות סכני קמנמן, פסז' אנתיקו 36. **בית שמש:** צליל אור — בן־לולו, מרכז מסחרי. **בת־ים:** ליפשיץ, בלפור 33. **גבעתיים:** בתק זאב, סירקין 15 א'; יוסף מני, כצנלסון 52; סלון מרכזי, כצנלסון 141. **גדרה:** יוסף פריה, בילו 18. **דימונה:** בכר דוד, מרכז מסחרי. **הרצליה:** וולף אשקלוני, סוקולוב 48. **חדרה:** שוויצר, הרברט סמואל 68. **חולון:** סלון מרכזי, סוקולוב 51. **חיפה:** אולם תצוגה, שד' המגינים 53; אזולאי משה, החלוץ 54; אחים הרצקי, יפו 44; טורקלין חשמל בע"מ — זילברשטיין, הנביאים 25; חנקין—כהנא, הרצל 29; סלון סלפו, הרצל 61; שלומי אליהו, הגבורים 43. **טבריה:** קובי יוסף, רח' הגליל. **יבנה:** פיזנטי שלמה, מרכז מסחרי 6. **יפו:** לבל, שד' ירושלים 29; בירנבוים, רזיאל 11. **ירושלים:** אלימלך ובניו בע"מ, יפו 40; שייקביץ, בן־יהודה 5. **כפר־סבא:** רדיו רון, ויצמן 35; רדיו גל, ויצמן 116. **מגדל העמק:** שרותי מגדל, מרכז מלאכה. **נהריה:** כרמיאל ת.ב.ב. שד' הגעתון ותחנת אגד. **נס־ציונה:** רדיגן סון פינקלשטיין, ויצמן 27. **נצרת עלית:** מטו בע"מ, אזור התעשיה. **נתניה:** היינריך, שטמפפר 8; סינגר, הנטע 4; סלון צמרת, שד' בנימין 14. **נצרת:** מנצור ווספי, פאולוס השישי. **עכו:** פרץ אהרון, ויצמן 20. **עפולה:** ברס אלקטרוניקה, הנשיא 7. **ערד:** א.ב.ש., מרכז מסחרי; מיקי מריו, מרכז מסחרי. **פתח־תקוה:** משעל יוסף, פינסקר 6; סלון מרכזי, שטמפפר 13. **צפת:** אחים בוכניק, ירושלים 56. **קרית אתא:** מרכז הרדיו — שפרן, העצמאות 58. **קרית טבעון:** אלקטרו סבטון — פרפוביץ, מרכז מסחרי. **קרית ים:** אחים נפתלברג, שד' ירושלים 3. **קרית מוצקין:** סל־קול, קרן קימת 49. **קרית מלאכי:** מזון את סלאח, מרכז מסחרי. **קרית שמונה:** קרייזל משה, מרכז מסחרי רסקו. **ראשון־לציון:** ברנפלד, רוטשילד 39; סלון מרכזי, הרצל 103; מרכז החשמל, מרכז מסחרי חדש 15, רמת־אליהו. **רחובות:** פולק משה, הרצל 115. **רמלה:** אסתר אוניברסל, הרצל 51. **רמת־גן:** סלון שעייע, ז'בוטינסקי 114; סלון מרכז, הרצל 78. **שפרעם:** אנואר אשקר, בית אשקר. **תל־חנן:** קולס, מרכז מסחרי.

מעריב ספרות · אמנות · ביקורת

טריינין

משה שירים

יהודה בן הניה ותה רוזנפלד משריד.
נולד בברגן בלזן, נפל בגשר פירדאן.

ארץ הקדושה. עוד מעט
ד הרגזי.
המזה.
שב שליו ינה.

✱

לה הוא שהיה, הבה נשוב
היה. לימי חרפו החרף שב.
נפן לסורם. למלא עליו
עץ. הצבא מן הסואן.

הכל כבעבר ועל השאר
פר. אבה ואנה שוב חגים
המרחף רעבים. המדבר
שוב מדבר ושם דבר לא השתנה.

חנוכה

ימלל

שכחו תראה ילד רואה
ת של כרכמים בערב חנכה
דם המכבים בראש גבעול
עם ערבי רועה בעצי הזית -

קרין בצהרים. ובינתים הספין
מא הגלף. מעבר לחומה
חוס השני. גם הרין יעלה
הקונסול הגרמני. שר מי ימלל
סים. קטן מהכיל ובתג מתמלא.

עוז צור

גם לשושנים ונתמסלו
ים ובבצות שנתיבשו
ושנה עם הנוחים
על מול אברהים. הוכיש

לישמעאלים בעברם בחרבה
ברם מאור כשדים תבסת
ק השדים. ולעת תכין
בנינו נזבח. נודה

על התשועות ועל המלחמות
לנו ולבנינו כדי שנשוב
נודה לשמך. מה רבו
להושיענו מדיך.

רות הללו

הללו, מי יכבה ראשון
ד תלחש טפת האש האחרונה.
י הגוף שנפתלו אל על
זאר בכל אשר בער, נזל,
ונעלם בתוך ציסה החמרים.
זהר התעלול — פתאם
ובמלא אותה הלהבה תכון
איגה, סלסול דקיק ואחרון.

המזוזה בשער הנעול

מאת
יהודה פרידלנדר

„ואם לא השכלנו עד היום לקבוע את שם ר' משה חיים לוצאטו כ„מזוזה" בשער הכבוד של היכל היצירה העברית, אשר כל היוצא והנכנס יגע בה בחרדת קדש וישק ידו למו פיו; (...) אות הוא כי אכן דלונו, דלונו עד מאד".

זה לא כבר נדמנתי לשיחת רעים ספק יזומה, ספקה באקראי, עם סופר ידיד וגילגלנו שיחה על ספרותנו, מעלותיה ומורדותיה, זה טוען בכה וזה טוען בכה, ונראה היה שדינה של שיחה זו להסתיים כדרך כל שיחה בלתי מחייבת, שאין הנאתה אלא לשעתה. לקראת סיומה, כשהגגנבנו מבטים בשעון, הטיח בי מארחי את האשמתו החמורה, ששמרה מן הסתם לסיום פגישתנו, וטען: „במה חטא רמח"ל לחוקרי הספרות העברית, שכה מיעטו לעסוק בו בימינו? צא וראה, שעד היום לא נתארגנה מהדורה מדעית מכובדת של כל כתביו, ולא נכתבה מונוגראפיה מקיפה על יצירתו בכללותה". מיהרתי, כמובן, להתגונן ולהזכיר מחקרים חשובים שנכתבו על רמח"ל, מהם על שירתו, מהם על מחזותיו, מהם על מקומו בספרות העברית החדשה, אולם השתי מייד שדברי הם בחינת אין ולאו ורפיא בידיה. מוטב היה אלמלא השיבותי מה שהשיבותי. אין בתירוצים כדי הכחשת עובדות.

אומנם נכונה העובדה, כי יצירתו של רמח"ל נדונה לא מעט בביקורת. וראיה לכך תשמש הרשימה הביבליוגראפית שצירף יונה דוד לספרו „המחזות של מ.ח. לוצאטו" („צבר־שירי" תשל"ב), המכילה למעלה ממאה ערכים של מאמרים ורשימות, שנתפרסמו בשנים 1931—1971, אולם המעיין ברשימה זו נוכח לראות שהיא בבחינת הרבה על מעט, והיותר שבה מגלה על החסר שבה. באמנת עלי עדותו של יונה דוד עצמו במבוא לספרו הנ"ל, „שכן רוב המאמרים המצויים עד כה הסתפקו רק ברמזים חלקיים בלבד" (שם, עמ' 13). עבר דוחיהם של פרופ' שירמן ופרופ' תשבי הן בבחינת יוצא מן הכלל המלמד על הכלל כולו. חוקרים רבים אחזו ברמח"ל, זה טען כולו שלי הוא, וזה טען כולו לא שלי הוא. הצד השווה שבהם, שכולם גורו יחלוקו.

גזרת יחלוקו זו היא שהיתה לא רק בעוכרי יצירתו של רמח"ל, אלא בעוכרי מחקרה של ספרותנו. חקר יצירת רמח"ל מוכיח וחוזר ומוכיח עד כמה צדק דב סדן בקביעתו, כי „חוקרי ספרותנו, בבואם להגיע אל הקרקע הי־מוצעת והמשותפת, שהאמונה מתוך שהיא אוחז את הקנה מרובה־הבדים, ולמצוא את הדרך המיוחדת של דיון והאור, של סיוג והערכה — הטילו אותו קו של הבדלה בלב התקופה הגדולה הזאת" („מסת מבוא", אבני בדק, תשכ"ב, עמ' 10).

הנתחתי של סדן, כיוצא בו ועקרים חשו־בים אחרים, וקריאתו הרגשת של יונה דוד בפתיחת חיבורו הנ"ל, נשארו ללא מענה של ממש. אני מעז איפוא להתיר לעצמי להצטרף לקריאתם.

אין כל טעם לשוב ולהזדקק לשאלה הנדו־שה בדבר מקומו של רמח"ל כ„פותח" את הספרות העברית החדשה, שכן שאלה זו הנסיון להשיב עליה יובילו אותנו עד מהרה לאותו קו של הבדלה, שממנו יש בקשתי להימלט. הנסיון לתחימת תחומים מבחינה הסטורית גרידא עלול ללקות בחסר ובשרי־רותיות יתירה מזו, כל המצוי אצל יצירת רמח"ל לרבדיה יודע ומכיר בעובדה כי יצירתו היא בבחינת פיסגה לספרות־העברית החדשה, ורק לאחריה, ובאיחור ניכר, החלו להגיע את יסודותיה. מניחי היסוד בדור ה„מאספים" הוו לצופת רמח"ל בבחינת „ויגר־עו ויעבדו מרחוק"...

אותו מעיין האתגר לנסות ולחפש אחר השורש האחד של הקנה מרובה הבדים — רמח"ל, אותו שורש שממנו ינקה ויונקת ספרותנו בפרט ותרבותנו בכלל זה למעלה ממאתיים שנה, אותו שורש שמתכחשים לו סופרים בדורנו, התכחשות גלויה והודאה — במקצת מוסתרת.

מטרתה של רשימה זו להבהיר לעצמנו את המשימה האחראית, שבחיבור מונוגראפיה מקיפה, שתאיר את כל בדיו של הענק מפאדובה, ותציג את הקלסיקן בה־ הידיעה של ספרותנו במקומו הראוי לו. זאת אינה משימת־יחיד, ויש לצפות לשעה שבה יוקם כ כ י ן מ י ו ח ד לשם כך.

א. איש ההפכים או איש המכלול

הורגלנו להתייחס אל רמח"ל כאל איש ההפכים, ואף ביאליק נדחק להודות בכך, אם כי הודה להסתיגים, כי „ההפכים הם הם אשר עשו לנפשו את העושר ואת הגדולה". ההתייחסות אל ה„הפכים" מביאה לפיצול הדיון ולהשתהות על מרכיבים נפרדים, בין אם נגלה את הקירבה שביניהם, ובין אם נדגיש את קוטביותם.

אולי מוטב להתייחס אליו כאל איש ה־ מ כ ל ו ל, אשר יצירתו הענפה היא בעלת אותה סטרוקטורה הנוצרת ומרכיביה הכפופים לה. אם לנקוט לשונו של ז'אן פיאזיה, אולי כדאי להפש במערכת יצירת רמח"ל את חוקי הצירוף ש„אינם ניתנים להעמדה על הצטברויותיהם של קישוריהם, אלא משרות על ה מ כ ל ו ל (ההדגשה שלי — י.פ.) בתור־שכזה תכונות יחודיות הנבדלות מאלו של מרכיביו" („הסטרוקטוראליזם", תרגם ג.מ. קרי, ספריית פועלים תשל"ב, עמ' 11—12).

לא נתכוונתי להציע לגשת לחקר יצירת רמח"ל ע"פ תפיסת הסטרוקטוראליזם דווקא, שכן מחקר סטרוקטוראליסטי עקיב יוליך אותנו לבידוד ולהבדלה מסוג אחר, אולם בדיקת יצירת רמח"ל כמכלול בעל תכונות „יחודיות" עשויה להשוף קשרים ונימים ב־יצירתו, שלא נבדקו עדיין ביסודיות. בדיקה זו תחשוף את הזיקות שבין „לשון לימו־דים" ל„מסילת־ישרים", בין עולמו הקבלי לבין השכלתו האירופית הרציונאלית, בין עולם האמונות והדעות ברוח חז"ל לבין ההו־מאניזם האירופי באיטליה ובמערב אירופה. במושג „סינקרטיזם" גרידא לא סגי, המונח „אינטגרציה" אינו מבטא את מהותה הכולית של יצירת רמח"ל. המפגש ההפעלה ההד־דית של כל ה„הפכים" יוצרים אחדות חד־שה, חד־פעמית, האחדות עלינו למצוא, או ליתר דיוק, לבקש למצוא.

ב. מן החלק אל השלם, מן הסופי אל האין־סופי

„ואולם יודע כי אין התכלית מגיע אלא מכח קיבוץ כל האמצעים אשר נמצאו ואשר שימשו להגיעו וכפי כח האמצעים ושימושם כן יהיה התכלית הנולד מהם. וכל הפרש קטן שימצא באמצעים תבחן תולדתו בבירור וודאי בהגיע זמן התכלית הנולד מקיבוץ כולם כמ"ש. וזה ברור" (מסלת ישרים, פרק א').

פסקה קצרה זו לרמח"ל מתוך הפרק הדן ב„ביאור כלל חובת האדם בעולמו", מאפשרת לנו להציץ ולו הצצה חטופה למערכת האמות רבת־הבדים של יצירת רמח"ל.

שירת רמח"ל, הפואטיקה שלו, הדרא־מה שלו, מחקרי הקבלה הם בבחינת חל־קים, אמצעים לתכלית, שצירופם הוא תנאי בדרך לקראת האחדות האבודה, אלו הם הני־צוצות שנתפזרו, עם שבירת הכלים. רמח"ל האמין בעצמו שהוא יתקן את הכלי, ש־הוא עצמו נועד להיות הכלי המתוקן לקלי־טת הניצוצות, משום כך ראה עצמו באור משיחי, כמי שניחן באספקלריה מאירה ללא מחיצות, כמעט.

יעקב אייזנשר — בית כנסת בצ'רנוביץ — חיתוך־עץ (1919)
(ראה מאמרה של רחל אנגל במדור „אמנות")

כל נסיון לחקור את הניצוצות הללו בפני עצמם תרחיקנו מן המערכת. בני דורו של רמח"ל שהרחיקו ראו את החלקים שבו, את התנגשות היסודות השונים, כשהאין־סופי ה־מיוחל מהם והלאה. חקר יצירת רמח"ל אינו מסוגל להגיע אל האין־סופי, שכן „אילו ידעתיו — הייתיו"... המחקר לעולם בדרך, אך יש להכיר בקיומה של הדרך...

ג. יצירתו הספרותית של רמח"ל

משימה כה נבגה בנין שתרתיע, הדיסוק בחלקי — שכרו המצומצם בצידו, ואילו בשאיפה אל השלם יש משום יוהרה, ואנו חוששים מפני תפיסת המרובה, שתביא גם להשמטת המועט. במה להתחיל? במה להשוות המאמצות ראשונה ולו גם ארעית?

דומה, שיש לגשת קודם כל אל יצירתו הפיוטית של רמח"ל, אל הפואטיקה שלו, לא על מנת לבדוק את השפעתה על הפו־אטיקה של ה„השכלה", אלא על מנת לבדוק את שלבי התפתחותה והתפתחותה, מגעיה עם נ כ ס י ב י ת ו נ כ ס י ח ו ץ. יש להצטרף אל יונה דוד בקבילתו, כי „על לשון לימו־דים" מצויים עד כה אך שלושה מאמרים בלבד, שכל כולם הם בשיעור של שבעה עמודי דפוס בסך הכל" (הקדמתו לספרו, 13).

דומה, שיש לראות ב„לשון לימודים" את גרעין־התוף ליצירתו בכללה, „יסולה לי השי־מוש בביטוי ביולוגי. „לשון לימודים" אינו רק מפתח ליצירתו הפיוטית, וניתן להתיי־חם אליו גם כאל מפתח ל„מסילת ישרים" ולשאר יצירותיו המאוחרות.

האם לא ניתן לראות בפתיחה ל„לשון לימודים" את התהיה המרכזית בעולמו הרוחני של רמח"ל השואף לשלמות? „יעמד ההיכל הארמון על תלו כהר נוטל נשגב, וכמוהו ירים ראש. כרובים ותימורות מעשה חרש בו, פטורי ציצים מעשה ידי אדם, אך מפלאות תמים דעים, אשר חלק מחכמתו אל גבר ימות, עפר מן האדמה.

„ומי יאמין אך מי לא ידע כי אחד הוא יעמיד כל הנוראות האלה לבלתי נפול כאיש אחד, זה היסוד אשר מתנות ואם מבצר הוא־ (לימוד ראשון, מהדורת מחברות לספרות, תש"ו, עמ' 11).

המשורר מתחקה על שרשיה של המלי־צה כי בה, במליצה, בשירה ביקש את סוד הצירוף, בה מצא את מאבק האיתנים בין הסופי לבין האין־סופי, בין מ ע ר כ ת ה ח ו ק י ם לבין החוק ה ע ל י ו ן אליו חתר.

רמח"ל קיבל על עצמו מתודה מסויימת בבואו לנסח את כללי המליצה ונדיה, אך בעת ובעונה אחת הכיר את מגבלותיה של המתודה, את הגיעות לעצמות המתודה היא צעד ראשון, אך אין להיכלא בה.

חוקרי ספרותנו הרבו לצטט בהזדמנויות שונות את המונולוג „רועה עדריו בצרי" מתוך „מגדל עוז" ו„לישרים תהלה" כהימנון לספ־רותנו החדשה, וכל אחד ראה בהימנון זה מהרהורי לבו. אם ברצוננו לחפש הימנון ליצירת רמח"ל מתוך מחזותיו, אולי כדאי להעניק עליו את דברי „ מ ח ק ר" מתוך „לישרים תהלה". בעיצוב דמותו של „מחקר" אנו מוצאים תכונות שאישותו של המחבר, במיוחד יש לשים לב לקטע הבא:

שים עינך נא על־שרשים אלה,
פנות פתוחות בגן
לרגב מאוד חנה יראו עיניך;
הם ישאבו יחדו, יחדו יינקו
משד אימנו זאתי את־כל־חלה,
המכלכלם כל־עוד בחיים המה.
תוך רוהט טעם אותו יוליכו
מראש ועד סוף אל־כל בד, כל חוטר,
לחיות למחיה אל כלם גם יחד.
אף הוא בעת צאתו בלול מרוחם
כונס בקרבו, אך בלתי נבלה,
עפר, ושמן או גפרית ומלח
עם כל־שארית כל־בוני כל גשם.
(חלק שני, דיבור ב')

יונה דוד מזכיר בחיבורו את השפעת קרל פון ליניאוס (1707—1778) על רמח"ל (עמ' 60, 119). השפעה זו כמה כשמשמע

(סוף בעמוד 37)

עין טור־מלכא

שלשה שירים

שמשון

אשר הצק לבו איתן
בתלה תחתית.
לסב את תלה העלית
אויב שמו בשביו.

ואם נקרו עיניו
עדין לשונות אש
חזה.
אשר אשה היתה סודקת
זה. אלהי השמש!
תענות עמקה באהבה.

אני את נפשו
שמש תלהם.
ואלי אויב —
דאבה לפני תרוץ
תרוצץ!

חגוי הסלע

בקשתי מקלט בחגוי הסלע
ולא מצאתי.
בקשתי אם ואב
שלאחר האם והאב —
ולא מצאתים.
אביתי לילדי היות מסתור,
ולא הייתי.
(בעגועי הענפים לקרקע.
עת הרביצו צלם
הנוח עלי אדמות —
גופים העמקים!)
ואתר בעה בזרם תחתי
אשר לחיי.
בניע המים החולפים.
כמו קולם הנעלם:
חלילי־מים בהיכלות טבועים

★

המים הרכים, המים המתוקים — אנה באו?

כמים מכזבים אהבתך בהיותה:
שכל ימיך באכזבות.

חבלי: מים שתוקים.

בחור פאדובה

מאת
משה שמיר

קטע ממחזה־תסריט, המבוסס
" ר' משה חיים לוצאטו ועל
ו ✱ בניינו כסרט־טלויזיה דר
טארי ועניינו עלית הרמח"ל
✱ משתתפיו — שניים בני
: השואל והמשיב, והאחרים:
ז"ל ובני זמנו.

אל: האם ניתן, אפוא, להצביע על פסוים, על מאורע מסוים — כעל התחלה בדראמה של הרמח"ל?
יב: מבחינתו של ה־סטוריון — כן. היא הפ"ז — 1727. הרמח"ל הוא שים, ואנו יודעים את היום המדויק: חודש סיון. בלילה ההוא התגלה לו יד בפעם הראשונה.
אל: מנין הדיוק הזה?
יב: מצויה בידינו תעודה נדירה ד־ת על כך. הרמח"ל עצמו תיאר כיצד נת־לו „המגיד". במכתב לידידו הקשיש כהן. זה היה כעבור שנתיים וחצי, י הכתוב נרשם תאריכו המדויק — מוצאי שבת, ג' חנוכה הת"ץ, כלומר — ד 1730. ר' משה הצעיר ישב בבית אביו ובה וכתב את המכתב...

המצלמה עוברת: שלושה נרות שמש. חנוכיה. אביו של הרמח"ל מדליק ת הנרות ומברך. — — — המצלמה עוברת: רמח"ל ברקע קדמי, בחדרו — יושב אל השולחן וכותב. — — — פסקול ברקע: ברכת הנרות ואחר ך „מעוז צור".

רמח"ל: ביום ראש חודש סיון התפ"ז, תי מייחד ייחוד אחד, נרדמתי. ובהקי־ ומעתי קול אומר:

קול: (הד קולו שלו) „לגלאה נחיתנא רוזן טמירין דמלכא קדישא".
הרמח"ל: „לגלות ירדתי — סודות טמירים של המלך הקדוש", ומעט עמדתי מרעיד, ואחר נתחזקתי; והקול לא פסק, ואמר סוד מה שאמר. ביום השני בשעה ההיא השתדלתי להיות לבדי בחדר. חזר הקול ואמר סוד אחר; עד שאחר כך ביום אחד גילה לי, שהוא מגיד שלוח מן השמים, ומסר לי יחודים פרטים לכוין בכל יום — ואז יבוא. ואני לא רואה אותו, אלא שומע קולו מדבר מתוך פי. ואחר כך נתן לי רשות לשאול גם כן. ואחר כך כמשלוש חדשים נתן לי תיקונים פרטים לעשות בכל יום, כדי שאזכה לגילוי אליהו. וזכיתו לברכה. ואז ציוה לי לחבר ספר על קהלת, שהוא היה מפרש לי הסוד של הפסוקים כל אחד. ואחר כך בא אליהו ואמר סודות מה שאמר; והוא אמר שעתה יבוא מטטרון השר הגדול. ובכך או ידעתי שהוא הוא, מפני דברי אליהו ש־אמר לי; ומאז והלאה היכרתים, כל אחד בפני עצמו. וגם יש נשמות מתגלות, שאיני יודע שמם; ובכותבי החידושים אשר אומרים, אכתוב היום האחד אתי. וכל הדב־רים האלה בנופלי על פני אני עושה, ורואה את הנשמות הקדושות כמתוך חלום כמש בצו־רת אדם...

השואל: היש סיבה לכך שהתגלות המגיד אירעה דוקא בראש חודש?
המשיב: ראש חודש הוא יומם של המקו־בלים — מקדישים אותו בתענית ובאמירת סליחות וביחודים ובטהרה. וקידוש הלבנה שקודם לו — כולו בסימן ההתחברות עם ה־שכינה וכיסופי גאולה.

(המצלמה עוברת: חרמש־הלבנה מעל לגגות הגיטו. — — — פסקול ברקע: קול תפילה בציבור. — — — המצלמה עוברת: רחוב מתוך לי בית־הכנסת).

המשיב: הנה בחורי־תלמידיו של הרמח"ל מקדשים את הלבנה בראש חו־דש — בשנה השלישית לאחר ההתגלות, בסוף שנת תפ"ט, היא 1729.

(המצלמה עוברת: בחורים מרקדים כנגד הלבנה ומברכים בהתלהבות).

הבחורים: ברוך יוצרך, ברוך עושך, ברוך קונך, ברוך בוראך. — — כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בך, כך לא יוכלו כל אויבי לנגוע בי לרעה. — — תיפול עליהם אימתה ופחד, בגדול זרועך ידמו כאבן — — כאבן ידמו זרועך בגדול, ופחד אימתה עליהם תיפול.
דוד מלך ישראל חי וקיים / דוד מלך ישראל חי וקיים / דוד מלך ישראל חי וקיים.

(ריקודם של הבחורים מתלקח בהתלה־בות. הריקוד נפסק פתאום — מתחבקים זה את זה ומברכים).

שלום עליכם — / עליכם שלום. שלום עלי־כם / עליכם שלום.
השואל: (נכנס אל התמונה, ניגש אל יקו־תיאל גורדון) שלום עליכם!
יקותיאל גורדון: עליכם שלום!

(הבחורים האחרים מתרכים בקבוצה סביב הרמח"ל — ונכנסים בעקבותיו ל־בית הכנסת).

השואל: מה היא החבורה הזאת?
יקותיאל: החברים הקדושים.
השואל: מה עיסוקם, מה מעשיהם?
יקותיאל: ללמוד.
השואל: ללמוד — מה?
יקותיאל: ללמוד חכמה.
השואל: איזו חכמה?
יקותיאל: החכמה הנסתרת — קבלה, וזוהר הקודש.
השואל: מי רבם?
יקותיאל: מורנו ורבנו הרב משה חיים.
השואל: והאחרים?
יקותיאל: שבעה. ישראל חזקיה בן מיכל טריויס, יצחק בן שבתי מריני, יעקב ישר־אל בן אברהם חזק, שלמה בן אברהם דינה, מיכל בן גד טירני, יעקב חיים בן אשר קאסטיל פרצנקו. ואני הקטן יקותיאל בן יהודה לייב מוילנא.
השואל: מוילנא? מוילנא שבארץ ליטא? כיצד התגלגלת ובאת לפאדובה שבאיטליה?
יקותיאל: הוסף ייה לליטא — ואתה באיטליה.· בתחילה לא ידעתי, אך עתה אני יודע: לבקש יה, אשר חסר לי בביתי — באתי אל המקום הזה. תחילה השבתי אורחה...
השואל: מה השבת?
יקותיאל: לבוא ללמוד כאן, באוניבר־סיטה של פאדובה, את חכמת הרפואה. לקבל את היתר הרופאים.
השואל: ולא קיבלת?
יקותיאל: חולתי לבקשי־ רפואת הרוח קודמת לרפואת הבשר, גאולת הרבים קודמת לגאולת היחיד.
השואל: אבל איפה לומדים רפואת הרוח?
יקותיאל: כאן. עם החברים הקדושים, במחיצתו של רבנו הקדוש, משה חיים רבנו.
השואל: ואיך הלימוד — בכל ראש חודש? או אחת לשבוע, או שמא יום יום?
יקותיאל: לא יפסיק הליחוד כלל, לא ביום ולא בלילה, כפי שקיבלנו עלינו כל החברים הקדושים, אלה דברי חבריה, התוקים המשפטים והתורות — לקבוע לימוד תמידי אשר לא ייפסק בבית התורה הקודש הזה בספר הזוהר הקודש, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, לתקון כל איש מהם חלקו זה אחר זה, מאחר תחילת הבוקר ועד עת תפילת מנחת ערב כל הימים תמיד, חוץ משבת, יום טוב ופורים, ט' באב וערב ט' באב.
השואל: אני מבין מדבריך, כי יש עמכם ברית כתובה וחתומה...
יקותיאל: ומפורשת וברורה ונאמנה להיעשות ולהישמר ולהישמע.
השואל: והאמנם מצאת בזה תיקון לנש־מתך?
יקותיאל: חס ושלום לא בשביל תיקון עצמנו, אלא כמה שכתוב בבריתנו — שלא יהיה הלימוד הזה לא על מנת לקבל פרס לשום צד ציפוי־שכר או לשום צד מחשבה ופניה אחרת חלילה, כי אם רק לתיקון ה־שכינה הקדושה ולתיקון כל ישראל עם קשם, לעשות בזה רוח ליוצרם ולא יהיה להם שכר בזה, כי אם לזכות לעשות עוד תיקונים כאלה. וכאלה ליחוד קודשא ושכינתיה ולתי־קון כל ישראל — וכל שכר מצוותיהם ומע־שיהם הטובים נתנו במתנה לכללות כל־ישראל לגמול חסד עם השכינה הקדושה ולעשות נחת ליוצרם.
השואל: ראה אני חברים נוספים באים ומצטרפים.

(המצלמה עוברת: פתח בית־הכנסת. מגיעים בחורים נוספים, אחד אחד, נכנסים הם אל בית המדרש).

יקותיאל: זהו משה ואלי... זהו שכעון בן יעקב הי...
השואל: האם אני מעכב אותך?
יקותיאל: לאחר שנכנס משה ואלי הגיעה שעתי להיכנס· אני והוא שנינו נברי־נו עם מורנו ורבנו משה חיים להיות כמקבים ומשותלים בכל ותוקף ועוז להעמיד כל הסד־רים האלה על תקונם לכבוד ה' אלקי יש־ראל ולכבוד שכינתו...

(המצלמה עוברת: מלווה את יקו־תיאל, חנכנס על המראשון נכנס לבית המדרש).

הד קולו של יקותיאל: אני שריה משכם זה, אני גלגולו של שמשון, אני שר צבאו של המשיח... ומקוה ואלי הוא משיח בן דוד... ורבנו משה חיים — הוא משה רבנו... הוא הגדול בכולנו. הוא משה רבנו...

(המצלמה עוברת: פנים בית־הכנסת. החברים יושבים סביב שולחן, שהרמח"ל בראשו).

רמח"ל: (קורא מתוך ספר הזוהר שלפ־ניו) למורנו, שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה את כל התיקונים וכל הדיוקנאות של המשכן, כל אחד ואחד כראוי לו — וראה משה את מטטרון המשמש כהן גדול בפנים.
יצחק מריני: (ממשיך וקורא) ואם תאמר: והרי המשכן לא הוקם למעלה עד היום שהוקם המשכן למטה, ולא שימש אותו נער־שלמעלה עד היום שנשימשו למטה, במשכן אחר זה שלמטה?
רמח"ל: (ממשיך וקורא) אלא ודאי כך הוא, שאכן המשכן לא הוקם למעלה עד שהוקם המשכן למטה, אבל משה ראה את מ ר א ה כל המשכן ולא היה מטטרון משכן זה שלמעלה בקיומו — עד שהוקם המשכן למטה.
משה ואלי: (ממשיך וקורא, כמסביר) וראה את מטטרון משמש אחר כך, לא שהיה משמש אז, אלא שהיה משמש אחר כך ולא באותו זמן.
יצחק מריני: (שואל) ראה — אף על פי שלא היה קיים?
רמח"ל: (קורא — כמסביר) אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: ראה את המש־כן וראה את הנער. ה כ ל מ ת ע כ ב ע ד ש י ו ק ם כ א ן ל מ ט ה. (בלחישה) והוא סוד גדול עד מאד, הכל מתעכב עד שיוקם כאן למטה. (מניח שתי ידיו על הדף, עוצם עיניו) הכל מתעכב בכל העולמות — עד שיוקם כאן למטה... תבינו... עומד ומוכן בעולמות העליונים, שאצלם אין מוקדם ומאו־חר ואין תפישת זמן בהם כלל, אלא הכל עומד וקיים עד סוף כל הדורות — אבל אין בו התשלום עד שיוקם כאן למטה... כל מצוה ומצוה שעתיד אדם בישראל לעשות — קיימת ומסתנת לו מימי בראשית — והיא מתעכבת ומחכה עד שיקימנה כאן למטה... וכך המשכן וכן כל תפילה שעתיד להתהלל, וכל כיסוף... — עד שלא יוקם למטה הייחוד העומד. מכתין ועומד למעלה — ואז ראה משה את מטטרון — ראה את המשכן על מנת שיקימנו למטה... הוא סוד הגאולה...
יקותיאל: ראיה זו שראה משה — כי־צד היא?
רמח"ל: (כמלמל, כלא שומע השאלה) ...והוא סוד הגאולה, שהכל מתעכב עד...
יקותיאל: ראיה זו שראה משה — כיצד ראה?
רמח"ל: (מתנער) כיצד ראה? כיצד ראה?
משה ואלי: על דרך הנבואה — ש־הרואה הוא הנביא.
רמח"ל: אלא מדרגות הנבואה על דרך כלל יוחלק לשתים. אחת: מדרגת כל הנבי־אים.. והשניה: מדרגת משה רבנו עליו השלום. כלל כל הנביאים, חוץ ממשה, נב־אתם על ידי מראה או חלום, והיינו: שה־קדוש ברוך הוא משתמש בחלום, החוקק כבר בטבעם של בני האדם, להיות לאמצעי להמשיך על ידו הנבואה לנביא... לא ש־הנבואה והחלום ממין אחד... אלא בהתגבר שפע הנבואה על הנביא יצא מהרגשותיו והוד־שיו וישתקע כמו בשינה והישאר מחשבתו כמחשבת הישן החולם, ואז תימשך לו הנבואה. ואמנם, אפשר שיגיע הדבר הזה אל הנביא בעת יקיצתו, ואפשר שבשוכבו על מיטתו — בחלום הלילה תימשך לו הנבואה. על כל פנים, לא תגיעהו הנבואה אלא לאחר היותו חוץ מחושיו ומשוקע באותה תרדמה.. (קם ממקומו, פונה כלפי המזרח שבו ארון הקו־דש...) והוא סוד הכיסופים שאנו בכספים לראות את נפשנו למה היא נכספת, למה היא נמשכת — לראות... לראות... לשמוע — מה הוא בסוד עליון שכבר קיים ועומד, ואינו אלא ממהין שאנו נכסוף אליו מלמטה ואנו נקים אותו כאן למטה...? והוא סוד גדול בגאולה: תפילתנו לגאולה מה היא? כי יראנו התפילה הנכונה, כי ישמיענו? (הופך פניו אל תלמידיו:) והנה.· בא אלי מטט־רון השר הגדול, בחלום חזיון לילה והוא מגיד לי: „בודאי נתעוררה האהבה"... כן, השר הגדול — התעורר נתעוררה האהבה — מה אגלל לה, מה אייחל? פתח מטטרון ואמר — זו תפילתך: מלך עליון, מתק המאורות, הזוהר־הכל — הרי עבדיך מהכים לימינך — אל תמנע מהם. הן מצפים אנו לאור המאיר בזמן שתיתדבק באילתך בדביקה־עולם ללא הפרד. המלך הקדוש, עד מתי תהיה אילתך מצטערת בשלהבות הגלות ועמך הקדוש ש־בחרת לך — והם דבקים בך ואינם פורשים ממך, וסובלים עליך כמה מיתות, כליונות ושמדות — עד מתי יהיו נתונים בידי עב־דים המורדים בך? עורה עורה, המלך הק־דוש, למען שלושה עמודי העולם, אברהם, יצחק ויעקב. ואם לא למענם, עשה למען אהבת שכינתך, שאין אוהב לה כמוך, ואל תעזוב אותה· אלהי ישראל, אלהי אברהם, אלהי יצחק ואלהי יעקב, קום בגבורתך ועזרה אותם. ריבון העולמים — הקם השכי־נה, עשה לה בנין עולם, הכתר אותה בכת־רים מאירים שלא נתעטרה בהם מיום שנבראו העולמות, ודבקנה בך דביקות עולם ללא הפרד, וידעו בכל העולמות שאתה הוא לבדך ואין זולתך. ברוך שמך לעולם ולעולמי עולמים...
החברים: (חוזרים אחריו) ברוך שמך לעולם ולעולמי עולמים.

هكذا من الاصل

דאר אויר / מספרות העולם

מאת סינדבאד

* מותו של מבקר ספרות * פרסים ספרותיים בצרפת * שערוריה ספרותית־פוליטית בדרום־אפריקה * תוספת והשמטה באנציקלופדיה סובייטית * פועלי־דפוס בפורטוגל נגד שליטים־לשעבר * מה חשב חתן פרס נובל לספרות על כשרונו *

סיריל קונולי, אחד מחשובי המבקרים הספרותיים של בריטניה מת בימים אלה בלונדון בגיל 71. קונולי זכה להצלחה מיידית כשהחל לפרסם את מאמרי הביקורת הספרותיים שלו והוא בן 23. על אף ההצלחה הזה פעם, כי „הייתי מאושר ביותר אילו כתבתי שירה".

קונולי היה המייסד והעורך של כתב־העת „הוריזון" ועורך ספרותי של ה„אובזרוור" בימי מלחמת העולם השניה. בשנים האחרונות היה מסקר ספרים דרך קבע בשביל ה„סאנדיי טיימס" הלונדוני. קונולי, שממשלות בריטניה וצרפת העניקו לו אותות כבוד על הישגיו הספרותיים, כתב גם רומאן בשם „בריכת הסלעי" וכן פירסם כמה וכמה אסופות של מסותיו ומאמריו.

כתב־העת „הורייזן" קנה לעצמו מוניטין בימי מלחמת העולם השניה כבטאון האוונגארד וקונולי הכריז, כי ראוי להילחם למען האמנות לא פחות מאשר בשביל כל דבר אחר, ואולי גם יותר. הוא סגר את כתב העת בשנת 1949 כאות מחאה על אדישות הציבור והצהיר כי די בכך ש„הקדשתי עשור שנים לתכלית אבודה, כמערכה לכינון האיכות בספרות בת זמננו".

* * *

שני הפרסים הספרותיים המעוררים תמיד עניין בצרפת, טמנו הפעם בחובם הפתעה: חובבי הספרות ציפו להכרזת שמותיהם של פיל, פרנאנדז ואחרים כזוכי הפרסים גונקור ורנודו. במקומם הוכרזו כמותיהם של הצרפתי פאסקאל לנה („לי" די„בי" סגולה) והשווייצי ז'ורז' בורז'ו. הראשון, מורה בליציאון טכני, בעל השקפה שמאלנית, והשני, שווייצרי תושב פאריס.

אכרנו: הפתעה. הוצאת הספרים „סיי" פירסמה את ספרו של רנה־ויקטור פיל „המהרף", שנחשב על־ידי רבים כספר הטוב ביותר בעונה זו והמועמד הרציני ביותר לפרס גונקור. רבים ציינו את העובדה, כי הספר הזה לא זכה בפרס, לפרוח, ואולי משום שבחבר השופטים ישבו שלושה סופרים שספריהם הופיעו בהוצאת „סיי".

פאסקאל לנה זכה בפרס גונקור בעד ספרו „עושה התחרים", שהמבקרים ניסו בתחילה לחפש בו יסודות אוטוביוגראפיים אך ויתרו. זהו סיפור אהבה בין הצעירה פום לבין הסטודנט בליניה, המצטיין בלשונו הפשוטה ובגישתו הבלתי־מתחכמת של המחבר לתיאור דמויותיו.

גם תשובתו של פאסקאל לנה למבקר הספרותי שראיינו ושאל אצלו מה ברצונו לקנות לעצמו אם יזכה בפרס היתה פשוטה: „מצנם (טוסטר), אני כל כך זקוק לו".

* * *

„המסע לחוץ לארץ" זהו שמו של הספר שזכה בפרס רנודו. גיבור הספר, השווייצי הצעיר ז'אן ונבראו, ששולטים בו שני כוחות: התודעה שהוא יליד בלתי־חוקי, ואמו הורגת את המאה.

הצעיר נכנס למנזר בבלגיה, אך ראש המנזר מבחין ברגישותו המופרזת ונגזרת, לדעתו, את העתיד הזה. הוא מזמין את הצעיר לשמש כמורה לאורחים.

המורה הצעיר, המתגורר מצהה בטירה מאי, השייכת למשפחת אצולה, מגלה שם בגיל עשרים ושתיים את העולם הקשה. כאן מתפתחות ידידות בינו לבין אורחות בטירה. רומאן בעל קצב אישי שאינו חסר קסם.

פרס מדיסי — גם הוא כחשובי הפרסים הספרותיים בצרפת — היה, בעצם, פרס ביזאנטים. זכה בו רנה־ויקטור פיל על ספרו „המהרף". כאמור לעיל, נחשב פיל מועמד לפרס גונקור.

רומאן זה שלו תוקף, בעירוב של הכזב והעם, את השפעת חברות־הענק הכלכליות על החברה בת־זמננו. עשרי השופטים נאלצו להצביע 12 פעמים עד שנבחר רוב. „המהרף" הוא עתה רב־מכר בפאריס ועניינו מנהל הסניף הצרפתי של חברה בינלאומית, המעביר „קללה" על־ידי המצאה אשגרים המערבבים לגמרי את דעת הצוות והופכים את העסק על פיהו. המחבר עובד בראש סוכנות־פירסומת פאריסית והוא בן 40.

פרס מדיסי — פיל זכה בו על רומאן קודם שלו, ב־1965 — הוענק בהצבעה הראשונה לדומיניק פרנאנדז על סיפורו „פורפורינו או מסתורי נאפולי", רומאן על חיי זמר־סריס מן המאה הי"ח, שהרקע שלהם היא איטליה. פרנאנדז עצמו הוא מורה איטלקי.

פרס מדיסי לסופר הזר ניתן לסופר הארגנטיני חוליו קורטאסאר על „סיפורו של מאנואל". בספרו ייחדו את הבחירה לדור מאן זה, כאשר יצא לאור בספרדית.

* * *

„התבוננות באפילה" — כך קרוי הרומאן של אנדרה ברינק בן ה־39, סופר דרום־אפריקני הכותב בלשון הבורים, או אפריקאאנס. הוא עוסק באחד הנושאים הרגישים ביותר בארצו של הסופר — הרגישים והאסורים בכתיבה — יחסי־אהבה־מין בין צבעונים ללבנים. ברינק, הנחשב לאחד היוצרים הכשרוניים ביותר של דרום־אפריקה, זכה לכך שסיפורו יהיה הספר הראשון בשפת אפריקאאנס שייאסר על־ידי שלטונות פרטוריה.

סיריל קונולי

זהו סיפורו הטראגי של ג'וזף כאלאן, שחקן צבעוני, ואהבתו לנערה לבנה, ג'סיקה הומסון. כאלאן מנסה, בגבורה אך ללא הצלחה, לייסד תיאטרון שיביא בשורה לתושביה הצבעוניים של אפריקה הדרומית. משטרת הבטחון אוסרת ומענה אותו, שכן כאשר פילגשו הלבנה מתאבדת משום שאהבתם היא עבירה חמורה על חוקי המדינה, מסורתה וכללי־המוסר שלה, כורעים את כאלאן ברציחתה...

בעלילה זו רקם ברינק רומאן חזק, הפולש לתחומים אסורים רבים של דרום־אפריקה, לרבות סצינות אהבה בין כאלאן וג'סיקה, הכוללות אתגר על חוקי המדינה האוסרים מגע מיני בין לבנים ולא־לבנים. כשחוזר, למשל, כאלאן מאנגליה ומביא אתו ספר תמונות של מיכלאנג'לו, עוצר אותו פקיד המכס על הברחת... חומר־תועבה. גם בתיאורי משטרת־הבטחון ושיטותיה נכשל ברינק בחטא חבור.

ז'ורז' בורז'ו

בדרום־אפריקה זכה הספר — בטרם הוצא אל מחוץ לחוק — בתשואות חן־חן מצד סופרי אפריקאאנס ואנגלית גם יחד והשוותו להוקעת סולז'ניצין את המישטר הסטאליני. אולם חסידי האפארטהייד השמיצוהו בשצף־קצף היסטרי. בכל אופן, הרומאן תורגם לאנגלית והשיג עתה בארה"ב, ואילו ברינק, המתגורר בדרום־אפריקה, איננו חוזר בו: „הרומאן הוא ראי המשקף את חברתנו. אם תתבונן בראי לא תראה אלא את עצמך בלבד".

* * *

הכרך הי"ז של המהדורה השלישית — האחרונה — של „האנציקלופדיה הסובייטית הגדולה" הופיע בימים אלה במוסקווה. מסתבר, כי שם מפורסם נוסף לכרך — ושם אחר הושמט ממנו.

התוספת היא שמו של ולאדימיר נאבוקוב, הסופר בן ה־75, שהיגר מרוסיה עם משפחתו ב־1919 וזו לו הפעם הראשונה שאנציקלופדיה סובייטית „מכירה" בו. כצד שני הושמט שמו של ויקטור ניקראסוב, מי שזכה בפרס סטאלין על הרומאן „בחפירות סטאלינגראד", עמד תחת לחץ גובר והולך שום השקפותיו הליבראליות ובחודש ספט' שעבר יצא את גבולות ברית־המועצות באשרה בעלת תוקף לשנתיים. הדעה הרווחת היא, כי הסופר בן ה־63 לא יורשה לחזור לארץ־מולדתו.

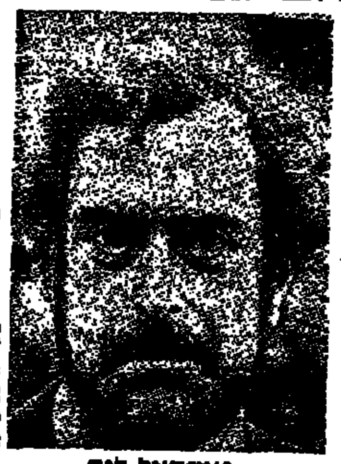
פאסקאל לנה

* * *

ידיד ותיק של הסופר האמריקני הזוכה ג'ון סטיינבק, חתן פרס נובל לספרות ל־1962, סיפר באחרונה כי סטיינבק כתב פעם, כי הוא מסופק אם יש בו „כשרון אמיתי מן המדרגה הראשונה". המכתב אחד מבין 62 איגרות שניתנו על־ידי קארל אלין שפילד לאוניברסיטת סטנפורד, נפגשו הוא וסטיינבק ב־1919 כסטודנטים מתחילים.

סטיינבק, שנפטר ב־1968, כתב במכתב מיום ה־27 ביוני 1961, כי „עד לפני רב ידעתי שכשרוני איננו באמת מן המדרגה הראשונה. אותה עצה עמדתי בפני אפשרויה — לכשוך את ידי מכל זה או להשתמש כמיטב יכולתי במה שיש בהרתי באפשרות השגייה השתולתי תתלכלך".

אמנות

אייזנשר - בשני מפלסים

מאת
רחל אנגל

תערוכת איזנשר החדשה בגלריה רוזנפלד, המשתרעת על פני שני מפלסי־התצוגה (זה שבקומת־הקרקע וזה שבקומת־המרתף), חובקת שנים רבות — עם זאת אין היא רטרוספקטיבה. יש בה מעין חבורה מגוונת מאוד של תמונות, נציגות זמנים שונים, שנתלכדו כאן לחטיבה אחת.

תמונות־נוף הן, על פי רוב, נופי הארץ בתקופות־שונות, במזגי אויר שונים, ובאווירות שונות:

מסגד ביום סגריר, תמונות שוק לשדרות, מלאות שמש וחום, ופה ושם — בימי רוח ועגן. ויש כאן גם תמונה של גשם, בדירה בעצם התימטיקה שלה, רעננה ובלתי־אמצעית מאוד מבחינת ההוויה. ציור נוף בצבעי־שמן, יפה מלפני עשרים שנה, הוא מן ה„ותיקים" בציורי השמן המוצגים כאן.

בין נוף לנוף — הנה כמה מתמונות הצפות המפורסמים של איזנשר, כגון תמונה קטנה ותמימה של תרנגולות — פלאסטית מאוד, עשויה בטכניקה של כמעט־תבליט.

על תמונת־הגשם שלו, המכונה „היורה", מספר האמן, כי צייר אותה בצבעי שמן על פי גואש קטן שצפה לפני שנים רבות, כאשר הגשם הפתיע יום אחד את הנוף ואת האנשים בו. בציור „היורה" ניתך הגשם, חבלים־חבלים היורדים באלכסון משמי־עגן, על דמויות קטנות של גברים ונשים — המזכירות, בלבושן הצבעוני־המזרחי ובתנועותיהן הקצת־גרוטסקיות, את דמויות הנשים והעברים שבציורי־גוטמן המוקדמים.

פרק מיוחד לעצמו, ופיקאנטי ביותר, מהווים בתערוכה זו כמה חיתוכי עץ יפים בשחור־לבן, שביצע איזנשר עוד בצ'רנוביץ, לפניבו כאן בפעם הראשונה. הנה, למשל, חיתוך־עץ שחור־לבן של בית־כנסת בצ'רנוביץ. מפליאה בעיקר שליטתו המצויינת של איזנשר בטכניקת חיתוך־העץ — אך מעניינת גם התפיסה האכספרסיוניסטית־האישית של איזנשר, המצרף בעבודות מוקדמות אלו בגון־ביטוי משלו לשורה גבוהה של יצירות, מעשה ידיהם של אמני חיתוך־העץ — בשנים 1918, 1919 ואילך — הם מוצגים אכספרסיוניסטים שפעלו באותן שנים באירופה. בין דפי השחור־לבן האלה ראוי להזכיר עוד את הקומפוזיציה שאיזנשר מכנה אותה „בית קפה בפאריס", אף שקודם לידתה היה בבוקרשט (1919). ואף זו של האיש העצוב היושב, כנדך לנפשו, בבית־קפה ריקני.

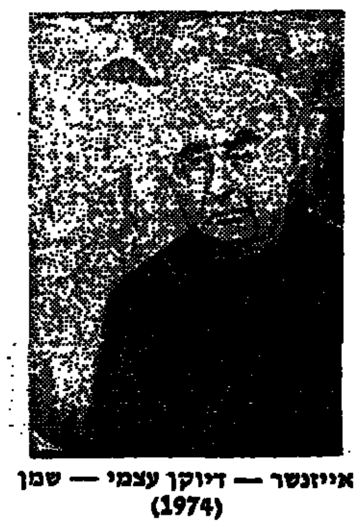
איזנשר — דיוקן עצמי — שמן (1974)

הצעיר ביותר בין ציורי איזנשר בהעדרכה זו הוא ציור־דיוקן־עצמו, שהתחיל לצייר בצבע־שמן לפני כששה חודשים, ויוכיים לפני פתיחת התערוכה הבא לגלריה. התמונה טרם הושלמה, אומר איזנשר, ומיד לאחר נעילת התערוכה יחזיר אותה לסטודיו. הוא דיוקן על רקע פיסת־נוף של בניינים מזרחיים. „מדוע כה עצובים פניך בציור דיוקן זה?" — שאלתי את האמן. „מפני שלא נתנו לי לגמור אותה", אומר איזנשר. „אני קם לפעמים, בבוקר — ולנגד עיני אני רואה איזה גוש שחור; אני „מניח" אותו על הבד (בצבע־שמן), ופתאום מצטייר לי מתוכו נוף של שוק, כמו בתמונה זו, למשל, „רוכלים", או בתמונה זו של „בתים אפורים", או „סימטה ברמלה"".

בתערוכה זו חוגג איזנשר גם את הופעת ספרו, שיצא לאור זה מקרוב בהוצאת „מסדה", סמוך ליום הולדתו השבעים ושמונה. הספר „יעקב איזנשר" מאת דוד גלעדי מכיל מסה רחבת־יריעה על איזנשר ובה שני פרקים גדולים, „דרכי חיים" ו„דרכי יצירה", וכן שפע רפרודוקציות, מהן בצבעים, של יצירות איזנשר, החל בחיתוכי־העץ של ראשית שנות העשרים, ועד לציורי השמן הגדולים של השנה האחרונה.

עידן המכונה

שלי אודליץ מציגה בתערוכת־היחיד שלה בגלריה צ'מרינסקי מיבחר תחריטים ואקווטינטות, שבהם היא מבקשת לתת ביטוי, כדבריה, ל„השפעת הציוויליזאציה על האנושות — השפעה אקולוגית־נפשית ואקולוגית־סביבתית".

הדפים הללו, מהם עשויים בקווים דקים ונקיים, משופעים סמלים לרוב — פה ושם הם מזכירים את פוקס, הריאליסט־הפנטסטי הווינאי.

„תקופת הפלסטיק", אומרת האמנית, „מבקשת לבוא כאן לביטוי, תקופת המכונה". הנה אחת התמונות, המכונה באה כאן לביטוי מפחיד: מכניזציה, כמוזמה, של תהליך הלידה — מפיים משתלשלות מתוך בטן אשה הרה, מתחברות לצינורות (סלייב) בבצנת־מעבדה. גם שאר הדפים אין המכונה שורה בהם. אולם האמנות, הגדולים או הקטנים, מעוצבים לא־פעם עיצוב אלגנטי וחלק.

אמנות אמריקאית

מאת
נעמי בנצור

השם „מאה שנה של אמנות אמריקאית" הוא שם יומרני בבקשה לתערוכה המוצגת עתה במוזיאון ישראל. היצירות המוצגות הן מועטות ופזות מדי מגוונות מכדי שיוכלו לייצג כהלכה את התפתחות האמנות האמריקאית במאה השנים האחרונות. עם זאת, יש באפשרות לעקוב אחרי הדורות המוצגים: הדור הראשון של מהגרים, שהביאו אתם את מסורת הציור האירופאי, והדור הצעיר, שהביא את האמנות האמריקאית לידי מעמד ייחודי ורב־משקל בהיקף כלל־עולמי. בשקל היותר של הקבוצה הראשונה בולט בתערוכה: פרט למספר כרזות אין ייצוג לעבודות־הדפס, שדווקא בארה"ב הגיעו להישגים מרשימים, בזכות איכון טכניקות חדישות ושימוש אלקטרו־גראפי.

להתערוכה שני קצוות — בבחינה כרונולוגית וטכנית: תחילתה בציור־דיוקן בלתי אופייני אימפרסיוניסטי מובהק של בריי לאמאט ובילד האסם, מסוף המאה ה־19. ושיאה בדגם חקו לסל־בבי האריך של ברייפשטו, הכבכה לעשיפה חלון־ראווה שלה.

בין שני הקצוות הללו אפשר לראות שני ציורי גואש של מקס וובר, מורקים באקספרסיוניות העזה שלהם, קולאז'ים מורכבים של פול סטיינברג ואקוורל אחד שלו — הנקרא „וזומיצ'", בעל אווירה סוריאליסטית. בין המופשטים בולט זה של אדולף גוטליב — „בשיקי". הוא יוצר בו שיכה בין כתם כהה מתחת לצדדין ועיגול, שחור אף הוא, בתוכו מסגרה ירקרקה. מופשט אחר, אף הוא בעל ביכור עז, הוא של ג'ולס והליקבטו, וכל־כולו בשיכה־בכחול עזה בשונה, עבודות בתנופה רחבה. ציור אחר, נפים לפין, הוא של פול ג'נקינס ונקרא „לאחר התופעה". זהו כיפורה על התפרצות צבעוניה בכחול ואדום החוזרת אל הגיגרה — אל האפרוריות שאין צבה כל הגיגיות. זרם הטאשיזם, שהוא כריך חק ביחדיין כן ה„גיאומטריה" האירופאית שבאמנות המופשטה — מיוצג על־ידי ציור של מארק טובי, שכולו עשוי סיבים ושירים בתפתלים אלה סביב אלה ויוצרים, תוך כדי זחילה, מבוך שאין לו סוף.

את הגראפיקה האמריקאית מייצגות כרזות בודדות, של רוי ליכטנשטיין, רוזנקוויסט, רוברט אינדיאנה או סם פראנסיס, אך אין אלה יצירות מאותו סוג שהקנה לאמנים הללו את המוניטין שלהם.

יוצא דופן בתערוכה הוא פסל־עור, עשוי בידי נוני גרהמן. הוא נראה כיצירת פיסול יוונית קלאסית, שהושמה בתוך סד — בגד עור רכוס ברוכסנים שאינם נפתחים. הדמות כלואה בתוך הבגד. ידיה כפותות מעל ראשה. התלבושת הזאת, שאינה אלא כלא פרטי, אינה כפיכה את העוצמה והאופי האלילי של הדמות.

תערוכה קבוצתית

רוב המשתתפים בתערוכה הקבוצתית בגלריה דפל הציגו בגלריה זו בעבר הלא־רחוק. הפעם נבחרו להצגה עבודות המצביעות בדרך־כלל על שינוי או התפתחות אצל אותם אמנים עצמם.

רבקה ויכלר מציגה מספר עבודות, שבהן היא מעניקה תרופה לשני הנושאים התודיים הנכנים אצלה — הארוטיקה והפרס. לעובדת הדודי־היתר מבחינת התוכן, בולט אצלה יתר־עידון בכל הקשור לביצוע הטכני.

בירית כהן היא פנים חדשות בירושלים. היא מציגה מספר דפים ובהם רישום צפוף באהה, כופס אנרגית. הוא נראה כמשחק בלתי־נלאה של אטומים הנפרדים ומתלכדים חליפות.

אליבה מציגה מספר הדפס־רשי. אחד מהם מבהר את הציון במיוחד, בשל העיכוה שנוצר בו בין הצורה המורות ורישום אהרירי תחומי. עבודותיו של מיכאל גיטלין הן פיסול בנייר. באמצעים מעטים הוא יוצר דראמאטיות צדדית: שחור מול לבן, גזירה־צייר מדויקת מול שוליים מקורעים אמורה באותה הצירות — בולט במיוחד הם באמצעים: נייר שחור, שני קרעים על הקרעים הללו. התשפים רובד לבן, בשני שבילים מגששים על פני שכבה שם מישש כפר, שצייר עד כה בנוסח הפחת, היא באקוורלים ההתמוססות שלו וה הצבעים המאופק. כעין המפכנות של הילולה. מיכל חדד מציג יצירה מור מאלמנטים רבים ושונים: שרבוט בהמי־צבע, פראגמטים וקווים, תצורות מו ומקריות. לא תמיד משכבים האלו השונים בנחיצותם. משל דפי לפיא מן מספר רישומים שהוצגו לפני מספר שנ בתערוכת־היחיד שלו ועוררו עניין רב. פולק מציגה עבודות גראפיקה, בהן החובר כאילו יש לו רצון משלו ואין נכנע למגע ידה של האמנית.

מופשטים סוערים

נירה פכיר היא בת־קיבוץ, עתה מושב לכיש. היא למדה אמנות ב„בצ... ובביה"ס לאמנות בתל־אביב, והציגה מספר תערוכות.

בבדים הגדולים שהיא מציגה עתה ריה „אנגלי" בירושלים, ניכרת היטב ה ציורי „המופשט הלירי" הישראלי — ק, סטימצקי, שטרייכמן. כמותם, גם משתמשת בטכניקות מעורבות לשם הצבע. היא משלבת הטחות־מכחול הופ שרבוטים, פראגמאליים, עם משטחים דים בקפדנות, שבהם שולט סדר וארגון מתבטא בשימוש במוטיבים חוזרים. ה בים הללו מקבלים לעתים אופי אורנמ זכופים על הציורים דקוראטיביות־יתר. בגוה נירה סביר את המיתברים שלה המפגש שבין קו מאוזן ומאונך. כך ב חלוקה של הבד לארבעה חלקים בלתי הרימה הצבעונית מתרושת על פני משטחים, ברמות שונות של אינטנסיו סולם הצבעים שלה מגוון מאוד. הו בצבעים זוקים ומנוגדים, התחלופות הבהירות, גורמים לבדים להיראות מאוד. גם השימוש הרב בצבע הלבן כדי למתן סערה זו. הרושם הוא כי ה היא בעלת טמפרמנט. תוך כדי פריקה על הבד היא נרגשת לעכים את הכאה.

מרכז ההסברה / שירות הפרסומים
פרסומים למכירה

ישראל — שנתון הממשלה
העורך: שלמה רוזנר
בתוכן: מאמרים בנושאי העליה, הרווחה החברתית, המדע, איכות הסביבה, המירקם היישובי, הכלכלה, יחסי החוץ, האוכלוסיה, הבחירות לכנסת, ועוד. שמות חברי הכנסת, חברי הממשלה ועובדי מדינה אחרים.
400 עמודים — המחיר 8 ל"י

המיעוטים בישראל מאת: אורי שטנדל
בתוכן: מגמות כלליות, ההתפתחות הדמוגרפית, המבנה העדתי, קווי הריכוזים הגיאוגרפיים, תהליכים כלכליים, המבנה החברתי, מערכת החינוך, המערך הפוליטי, ההסתדרות כגורם במיגזר הערבי, חיי התרבות, רשימה ביבליוגרפית.
170 עמודים — המחיר 4 ל"י

משק וכלכלה מאת: משה פלבר
סקירה על 25 שנות צמיחה של המשק בכללו ועל ענפיו החשובים, התפתחותו, המשימות שעמד בהן והבעיות העומדות בפניו כיום. בחוברת גם הסבר למונחים כלכליים.
88 עמודים — המחיר 5 ל"י

יחסי החוץ של ישראל מאת: פנחס אליאב
בתוכן: מכלול יחסי ישראל־ערב, ישראל בזירה הבינלאומית, חלקם של קשרי החוץ בפיתוח המדינה, הגורם היהודי.
97 עמודים — המחיר 4 ל"י

התיישבות וחקלאות מאת: אבשלום רוקח
בתוכן: תולדות ההתיישבות הכפרית וההתפתחות החקלאית במשך שנות קיום המדינה, כולל סקירת הבעיות, פעולות התכנון והמחקר החקלאי וכן פירוט המוסדות והגופים החקלאיים.
93 עמודים — המחיר 5 ל"י

שיעורים בממשל מאת: שלמה רוזנר
בתוכן: מדינה ומהותה, תולדות המשטר בישראל, חרשות המחוקקת, הרשות המבצעת, הרשויות המקומיות, הרשות השופטת, נשיא המדינה, מבקר המדינה ועוד.
80 עמודים מנוקדים — המחיר 3 ל"י

הוצאה לפועל של שטרות
מאת: דוד בריאופיר
בתוכן: הדרכים לגביית שטרות שלא נפרעו במועדם, מהם סוגי השטרות הניתנים לביצוע בלשכת ההוצאה לפועל, היכן וכיצד מגישים בקשה לביצוע שטר, ועוד.
27 עמודים — המחיר 3 ל"י

אנחנו, הם וארץ ישראל מאת: רפאל רופין
בתוכן: היהודים — עם אחד, זכויות היהודים והערבים בא"י, „פלשתינה" ומדינת ישראל, הפליטים הערבים, התנועה הציונית ומדינת ישראל, איחוד ירושלים, האנטישמיות הערבית ושיתוף הפעולה הערבי־נאצי, ממשלות ערב והתנועה הלאומית הערבית, הסרוב הערבי.
82 עמודים — המחיר 3 ל"י

חוקים להגנת הדייר מאת: ד"ר זאב נגבי
הסברת החוקים בלשון פשוטה עם דוגמאות למחשבה.
36 עמודים — המחיר 2 ל"י

משפט אייכמן — עדויות העורך: משה זינגר
106 עדים משראל ומחוצה לה מגוללים בעדויותיהם את פרשת השואה והגבורה.
1254 עמודים (שני כרכים) — המחיר 30 ל"י

קווים לתולדות השואה מאת: ישראל גוטמן
ספרון מלווה תצלומים
בתוכן: תורת הגזע, השתלטות הנאצים על גרמניה, האנטישמיות כמדיניות רשמית, הגירת היהודים מגרמניה, גירוש היהודים מאוסטריה וצ'כיה, רדיפות בפולין, כיבושי הגרמנים, השמדה סוטאלית, מכונת הרצח, חיסול היהודים באירופה.
40 עמודים — המחיר 4 ל"י

על יהודי ברית־המועצות העורך: חיים אופז
סקירות, עדויות, תעודות.
166 עמודים — המחיר 4 ל"י

להשיג את כל הפרסומים במקומות המכירה הבאים:
- ירושלים, תמיר בינשטוק, רח' בן־יהודה 2, בנין סנסור, טל' 224808.
- חיפה, מדע, רח' הרצל 49, טל' 663694.
- תל־אביב:
  א. ספרים לעם, רח' יבנה 7, טל. 621885;
  ב. שרותי הפצה של פרסומי הממשלה, רח' ב' מס' 29, הקריה, טל. 255286;
- באר־שבע, רודיק, רח' גרשון 25, טל. 73220.

- כל הרוכש 50 עותקים — מפרסום אחד או מפרסומים שונים — יקבל הנחה של 20 אחוזים בשירותי הפצה של פרסומי הממשלה, רחוב ב', מספר 29, הקריה, תל־אביב.

יריד הספרים הבינלאומי ירושלים
28 באפריל — 5 במאי 1975
תאריך אחרון להרשמה לשבירת דוכנים:
15 בדצמבר 1974
נא לפנות אל ת.ד. 1508 ירושלים, או טל. 223764, תל־אביב.

ספרית פועלים
מפעל החורף לספרי שירה
לאוהבי שירה ניתנת הזדמנות לרכוש מבחר מספרי בית־ההוצאה מכיטב השירה העברית החדשה.
בהנחה גדולה
מיצירותיהם של המשוררים:
אברהם שלונסקי, לאה גולדברג, יוכבד בת־מרים, עזרא זוסמן, רבקה אלמן, מרים אורן, אליעזר ברנה, יובל גבוה, עבירה הנבי, שולמית הר־אבן, דב חומסקי, כרמלה כל,
נתן יונתן, יהודית כפרי, ט. כרמי, רנה ליטווין, בירה באזר, יחיאל בר, אלי גבר, מיכה כרמל, מיכל סנונית, רן עדי, צלי אלון, יהודה פלים,
אבא קובנר, דליה רביקוביץ, צבר ריבין, טוביה ריבנר, זאב שיק, צלה שביר, ש. תרבה, עבירם קופר, יחיאל חזק, אבנון שאבם, ועוד
המפעל יימשך עד 15 בינואר 1975
השיגו בחנות ספרית פועלים, רח' אלנבי 73, ת"א ובכל בתי המכחר לספרים.

למכירה בהזדמנות
מכונת השחזה
אנבית
BLANC HARD
חדשה לגמרי
עם כל האביזרים
(30 כוחות סוס)
*
בדבר פרטים נא לפנות טלפון 04—511791

דרושה משפחה דתית
ללא ילדים
בירושלים
לטיפול בבחורה
בת 20
אחרי טיפול נפשי.
02־285698 16.00—8.00

למכירה
מיני מרקט
עם טבו
צפון תל־אביב
*
טלפון 445427

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רחוב נהרדעא 15, טל. 225222, תל־אביב

זלדה / אל תרחק
ספרה השלישי של משוררת
„פנאי" ו„הכרמל האי־נראה",
ספרים שכבר ראו אור בכמה וכמה מהדורות.

בת שבע שריף / מלות ביבושין / שירים
ספרה הרביעי של המשוררת,
אחרי: „שירים" ו„ולא כל הנחלים" „מבצע שיר אהבה" (ראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד)

לבני הנעורים ולילדים

פנחס פרח / לא נודעו עקבותיהם
חיי היהודים בפרס בסוף המאה הי"ט; תלאות העליה לארץ־ישראל וקורותיה של משפחה בצפת ובירושלים בימים רחוקים.

חיים בן חיים / קונדסים בסימטת החמאם
המחבר, יליד צפון אפריקה, חבר קיבוץ גבת. מספר על מראות ילדותו בין מוסלמים ונוצרים, במגרב.

בתיה ברון / פרס ראשון
בחודיה של נערה נכה ולבטיה בין בני גילה; התגלות כשרונה בציור; השתלבותה בתחום זה והשתלבותה בחברה. לבני־הנעורים.
איורים: הרי ברון

שולמית רוזינר / דגן בגן
סיפורים על קבוצת ילדים, תלמידי בית־ספר בקיבוץ והרפתקאותיהם בחצר ובשדה.
צייר: בני לוין

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס „רימון" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 281985
שיטה עיוורית — פיקוח ממשלתי

ין ערכים השגים

מאת אורי מילשטיין

נתן רוטנשטרייך, זמן ומשמעות, על קיום האדם ומיתותיו, ספרית פו־עלים, תשל״ד, 230 עמ׳.

תרבות האנתרופוצנטרית, כל מה שהיה ... ערך בהפך לעניין של הישג; ועל ... בעיית היסוד לגבי אותה תרבות הרי זה ... להבחין בין הישג ובין ערך, כמה ... של שבין העיון שאני מקבל בתעודה ... הדבר שאני לומד. העיון הוא הישג ... שאני לומד הוא ערך".

... ברים אלה של נתן רוטנשטרייך מקפלים ... את המציאות הטיפוסית ואת הדילמה ... של בעל הטעמה, או לפחות של

הקבוצה האקסקלוסיבית עליה הוא נמנה, שכן במישור המוסרי — ו„זמן ומשמעות" שייך לדעתי למישור זה — לא די לבוא ולומר: „כך ראוי לעשות", אלא על פי המסורת היהודית־סוקרטית, שהמורים למילו־סופיה מחוייבים בה, יש להשיב בכנות על השאלה: „ומה אתה פועל בנידון זה?"

לא בלתי־דילטאנטית, אף כי אולי קצרת־רוח, יכולה לפרוץ כאן התמיהה: איך יכול פרופסור באוניברסיטה העברית — ראש חוג, דיקן ורקטור לשעבר — לטעון כי „בעיה זו של המעבר מן העולם של ערכים למצי־אות של הישגים... היא בדורנו בעיה של העולם כולו וגם בעייתנו שלנו", כאשר הוא אישית נתן ונותן יד להפיכת האוניברסיטה שלנו לאיצטדיון ושדה־קטל גם יחד של „רודפי־הישגים" למיניהם? אין ביטוי אופיי־ני יותר לאווירה „האינטלקטואלית" באוני־ברסיטאות שלנו משלוש המלים הלועזיות: Publish or Perish ואין דבר מלכד יותר את מורי הפקולטות, ממאבק מקצועי על משכורות גבוהות, והטבות ותנאים המדמים דמות חיים „מינימליות" וכו׳ וכו׳, והדברים ידועים. פרופ׳ רוטנשטרייך מקדיש פרק שלם ל„כנות" כמידה מוסרית ואני שואל: איך אפשר להעלות דברי־ביקורת כאלה מתוך מציאות עגומה, שרק מעטים מצליחים להתע־לות עליה? יתכן, כי גישה כזאת איננה

נתן רוטנשטרייך

„מדעיות" למדי — אך קשה להשתחרר מאסוציאציות על מה שנעשה בין כותלי בית־המדרש, שממנו יוצאת תורה כה בעלה.

השאלה שאני מעלה בזה איננה אישית כלל וכלל. זכיתי להימנות עם תלמידיו של פרופ׳ רוטנשטרייך הנוגי מעריכו מאוד כ־מורה. אבל לדעתי עת לעשות היום, ואין להסתפק בהוצאת מלים ובדיכוטומיה ההיס־טורית של אנשי־מעשה מזה ואנשי־ביקורת מזה. השפל הערכי אליו נקלענו נגרם גם בעטיים של אנשי תיאוריה, לכן אל־נא יצפו עלינו ממגדלי־שן בלא שיניהונו ליקרב ולי־התבונן מה מתרחש אצלם. אם רוטנשטרייך מבכה מרה את תרבותנו הערכית־שאטיבית־נגררת ומייחל ליצירה ו„הגשמה", אל לו להתעלם מן התפקיד שמילא ואגו בעיצוב המציאות העגומה.

פשיטת רגל אידיאולוגית

ב„זמן ומשמעות" עסק פרופ׳ רוטנשטרייך בבעיות שהן מרכז חייהם הרוחניים כאנשי סוף המאה העשרים ובאזרחי מדינת ישראל בשנות השבעים. הוא יורד לעומקן של בעיות עקרוניות כמו שאלת „הקדמה" או „הטכנולוגיה" ומפשיל גם שרווליו ומתעסק במציאותנו שלנו. הוא עצמו, מוותיקי תנועת־העבודה ומראשי „מן היסוד", מנבא את תנועת הפועלים הישראלית בתקופת מצה: לדעתו הציר עליה סובבת היום התנועה הקרויה „פועלית" הנו „יעילות משקית". זוהי האידיאולוגיה וזוהי גם משאת־הנפש. אבל יעילות היא למירב צו־מדריך מנהלי, לא אידיאולוגי. במרכזו של הצד האידיאולוגי האמיתי צריכים לעמוד האדם והחברה, ו־ענינים אלה בזמננו אצלנו.

תנועת הפועלים בהסתאבותה הערכית, סבור רוטנשטרייך, הנה ביטוי לתרבות הנרכבית במימושה הישראלי. וכנגד הסתאבות זו הוא מנסה להציע גם פתרון, או לפחות להעמות את תשומת לבנו לדרכים אפשריות:

„המקורות ליצירת תרבות יהודית ישראלית (אם היא אפשרית) יכולים להיות כפולים. מצד אחד נסיונות לרענן ולעדן את המורשה היהודית ודווקא בתחומים שאינם הוגיים. בעיית התרבות הישראלית איננה בחידוש הנבואה אלא בחידוש ההלכה..."

„המקור השני יכול להיות בנסיון לתרגם למציאותנו... גישה מסויימת של העולם: גישה שלא תהיה פשרה מטאפיזית, שלא תשלול את העולם המוחשי, שתחייב מה שראוי להיות אך תעמיד כל זאת לא על בסיס אדם ומודד את העולם לפי מה שהוא משיג אלא לפי מה שהוא יעשה בו".

מורה לפילוסופיה כמתפלסף

מי שמתכוון למצוא מרפא לתחלואינו, על פי הצעות אלה, ועל פי שאר הדברים הכתובים בספר — יתקשה במשימתו, שכן „זמן ומשמעות" איננו ספר של בשורה אינ־טלקטואלית או חברתית. אין זו הגות של חביון־נפש ולא תכנית־פעולה במגנון ה־

ביקורת

אוטופיסטים · או ניטשה, להבדיל. רוטנש־טרייך הוא קודם כל מורה לפילוסופיה, המכיר היטב את השיטות הגדולות ואת ספריהם של האמנים. וככל מורה טוב כך גם הוא מצטט לרוב, את קנט והגל ושפינוזה ופלכאגוב ורבים נוספים. לאחר שהוא מציג את טיעוניהם, מסביר אותם ומביא אי־אלה דברי ביקורת — הוא מוסיף דברים משלו. חלק מהבחנותיו מעניינות, חלקן מתקבלות על הדעת — אך מקוריות פילו־סופית אין כאן.

בעיקרו של דבר, איפוא, מצטרף הספר משילוב של דברי־הוראה בסגנון הפילוסופיה של ענינים כמו „היחיד וההיסטוריה" או „התבונות ומציאות" (ומי שמתעניין בנוש־אים אלה ימצא בספר סיכום ודברי־פרשנות) עם כמה פרקי־עיון הכוללים גם רעיונות של המחבר, בעיקר על ערכים והגבים מוסריים. אבל אם השאלה המוסרית הבסי־סית הנה: מה ראוי לי לעשות? או, איך אנהג? — קשה יהיה למצוא לה מענה בספר זה. יתכן, כי על־ידי כך שמר על ה„מוהר האקדמאי" שלו — אך את הקודש בו זמננו ומקומנו השאיר בהזיותו.

ילד כקורא ילד כתלמיד

מאת שולמית לפיד

★ דבורה עומר, על הגובה, הוצ־את שרברק, 1974, 190 עמ׳.
★ אוריאל אופק, חמש דקות של פחד, ספרית פועלים, 1974, 140 עמ׳.
★ סיפורי אשר ברש, עורך: משה גרנות, עם עובד, 1974, 56 עמ׳.

בכי קריאה בסיפוריהם של דבורה ואוריאל אופק וקריאה (מחדש) ב־ספרי של אשר ברש, קשה שלא להיות ... לויכוח שהתעורר לאחרונה על נושא ... ער לערכים". אם ערכים הם, כהגדרתו

של ס. יזהר „כינוי לדברים בלי דופי, בהירים ונושאי תקוות, טובים לגופם ומביאים טוב לעולם", הרי אין ספק ששלושת הסופ־רים הנזכרים לעיל מכוונים אליהם בסיפו־ריהם. אך בעוד יזהר בוחן הן את „הכינוי" והן את „הדברים", הרי מבחינתם של סופ־רים אלה הדברים הם ללא מראית עין. ספרות לילדים מעצם טבעם של הסופרים המבוגרים הכותבים עבור ילדים באה לחנך, ללמד, להשכיל, להוסיף, מין פעולה שכנוע מילולית המשרתת מטרות חוץ־ספרותיות. השאלה המתעוררת במסגרת הנתונה כאן היא, — מה היא מנסה להשיג ובאיזה אופן?

דבורה עומר ואוריאל אופק גדלו בארץ־ישראל של שנות השלושים ובסיפוריהם הם מתארים את העבר. סיפורו של א. אופק נוסטאלגי, מתרפק על שכונת בורוכוב של ילדותו ואילו סיפורה של ד. עומר תיעודי ובא לספר את תולדותיה של חברת „אל־על" והן את תולדותיה של עליית תימן. סוגיה ישנה ונדושה היא: היכולה ספרות לשרת איזו גבירה שמחוץ לתחומה — ולהישאר בגדר ספרות, או שמא בא לה כוחה רק מעצם היותה מעשה־אמנות? דומה כי ה־תשובה לשאלה זו טמונה בערכה (שוב מילה שובבה זו!) של היצירה עצמה.

„על הגובה" גדוש כוונות טובות, אידי־אלים לאומיים ומגניבות ערבות לקהל מאמי־נים מגוון. דבורה עומר, אשר סיפרה בעבר על איתמר בן אב״י ושרה אהרונסון, מלחמת ששת הימים, יהודה הצוללנים ועליית צפון־אפריקה, נטלה על עצמה, כאמור, מטרה כפולה: בעלילה טלואה (הטלאים הם ב־אופנה עתה) היא שוזרת ביאוגרפיה כפולה ומתארת את התפתחותה של חברת התעופה הלאומית ואת עלייתה והתערותה של נערה שעלתה ארצה במבצע „מרבד הקסמים". שתי הגיבורות צומחות מראשית שנות החמישים, קטנות, מהססות, בוסר שבבוסר תביב; ר־מגוחך, עד שהן הופכות ליצורים שגיאים, מועילים לעצמם ולחברה שבקרבה הם פוע־לים.

„על הגובה" מיועד לבני האחת עשרה ומעלה. בגיל זה נוטים הבנים אחרי סיפורי פעולה הרפתקה ואילו הבנות אוהבות לקרוא סיפורים סנטימנטאליים־רגשניים, המכונים „סיפורי משפחה". לצורך הדוקומנטציה ה־כפולה השתמשה דבורה עומר גם במיכשור כפול. כאשר הילדה־הגיבורה ילידת־תימן מתאהבת בטייס „אל־על", וסיפורים על מסו־סים וטיסות מקבילים לסיפור אהבה סטר־אוטיפי. תפיסת המרכבה כאן היא תוצאה של פעולה מיכנית, הפוגמת באמינות ה־סיפור. למעשה, יש כאן שני סיפורים, בנו־יים על שני נדבכים. לדבורה עומר עט קל והיא בעלת תודעה לאומית מפותחת. היא ניסתה לחלוח סיפור מגמתי בציפויים מתו־קים רבים ודומה כי מרוב כוונות טובות איבדה את האמינות.

אוריאל אופק מצמצם מראש את גבולות סיפורו, מגדיר את מקומו וזמנו ובו בזמן מותח את קו וחוט העתום אותו. בחרוזים המופיעים כמוטו לספר הוא מקדיש „לשכו־נת ילדותי המרותה, / שצמחה בין צצים והחול — / על חמש דקות של פחד / וימים של אושר כחול". בנימה נוסטלגית הוא מספר על ילדות בשכונת בורוכוב הקטנה בתקופת מלחמת העולם השניה. הסממנים מציאותיים: מלחמה, גיוס לצבא הבריטי, עריקים יהודיים מצבא אנדרס, פעילות מח־תרתית ב„הגנה", „חיפושים" וכו׳. הגיבור הוא ילד כבן תשע, ילד טוב מנומס, נחמד, הגון, כולו חיוב. אוריאל אופק מצליח להחיות את התענוג של היותך שלם עם עצמך, של היותך „בסדר". זהו מצב הבא מעצם טבעו ותכונותיו של הגיבור ובו בזמן נזקק לסמיכה ואישוש תמידיים, המתחייבים מן הקח־ותן שבחיי חברה. ביחד עם חבריו הקטנים „מתפלח" הגיבור לתוך חצרו של אלדמע, לראות בה הצגה של תיאטרון „הבימה". הוא משלם את מחיר „פשעו" הן ב„חמש דקות של פחד" והן בעונש ממשי אותו הוא מקבל על עצמו בהכרה מלאה כי הוא ראוי לו. הוא לומד מן הנסיון ומגבש לעצמו ובעצמו נורמות של התנהגות מבלי לעוות את אופיו. הסגנון פסטורלי הגיבורה, כאמור, היא שכונת בורוכוב הקטנה על דרכי העפר, בתיה הנמוכים, הפרדסים, ריחות האדמה הירוק, סבא הרועה את הפרות, הזוזר הזקן הרוכב על חמורו...

גם סיפורו של אוריאל אופק מבקש להע־ניק לקורא הקטן ערכים אנושיים, חינוכיים ולימודיים, אך איך הוא כופה אותם על הסיפור או על הגיבור, אלא הם־הם הגבור עצמו. ישות הילד האחד והמיוחד על הארצי היציב, על הרופא הוקיים, על הרדום וה־מתעורר, על המתגבש והולך. החיבה שחש אוריאל אופק לגבורו, שהוא בן־דמותו, משרה על הסיפור אוירה של חן ונועם.

★

בחינת כוחה המחנך של הספרות היא בעיה המעסיקה בראש ובראשונה את העוס־קים בחינוך. ובכלל זה — המורים לספרות. לא אחת הפכו את הכלי הרגיש הזה לתותח הזורה אידיאות ואידיאלים ותלו בו תקוות ויחולים, שיבוא לתקן עוותים. שבנפש ובגוף היחיד והחברה. הספרות הוצבה בכיתה על כן רם ונישא, כאשר המורים סוגדים ל־מעלותיה במלל רגשני. הילדים נשבעים בלבם לנוס מפניה.

משה גרנות הוציא עד כה מספר חוברות הבאות לסייע למורי הספרות בהוראתם. ב„סיפורי אשר ברש" לפי תכנית הספרות, המושה לחטיבת הביניים, קובצו חמישה סיפורים. (המורה רשאי לבחור בשניים מבין החמישה). העורך הקדים לחוברת רשימה ביאוגרפית קצרה ובה גם תאור קצרצר של סגנונו של אשר ברש. אחרי כל סיפור הביא הערה כללית ובה רקע היסטורי וההדרכה לקורא. בעקבות ההערה — באורי מילים, ולבסוף — שאלות מדריכות. השאלות הן קצרות ותכליתיות, נוגעות לסיפור בלבד ויחד עם זאת מרחיבות את חוג האור שלהם. משה גרנות מעודד את התלמידים לחשוב, מכריח אותם להסתייע בחומר הלימוד ש־למדו בעבר, כשהוא חותר להבנה מעמיקה של הסיפור, רקעו ומשמעותו.

המבחר בקובץ הוא מגוון. ב„את ואחותי" הגיבורים הם ילדים ערביים האוספים גללים ובדלי סיגריות ברחובות תל־אביב. אך הנושא הוא התנשאות והתבדלות, הבלעגות בכל מעמד חברתי. בסיפור „אכזריות" ה־גיבור הוא איכר אוקראיני חשוך בנים ב־גליציה של תחילת המאה. הנושא הוא: מקומה שהפך למקפת. בסיפור הידוע „אק־מק" הגיבור הוא חייל תורכי גיבה. הנושא: התנגשות בין מוסכמות לאומיים לרגשות כלל־אנושיים. בסיפור „הנשאר בטולדה" ה־גיבור הוא אציל יהודי בימי גירוש ספרד. מבקרים רבים ראו בגיבור סמל לבנה ישר־אל. ובסיפור האחרון בקובץ, „מול שער ה־שמים", מתוארות גזירות תקכ״ח באוקראי־נה. הנושא: פעולת המצוה על המצוגה.

כמובן, אין הערות אלו ממצות את מלוא משמעותם של הסיפורים. בעוד שהמקום והזמן מוגדרים בסיפורי ברש, הרואה ריא־ליסטי, נאמן בפרטיו לתקופה ולזמן המתו־ארים — הרי יש בהם משמעות אוניברסלית. האידיאל המוסרי הוא פועל יוצא של הסי־פור, ואין האחד קיים בלי השני. שאלותיו והערותיו של משה גרנות עוסקים בעיקר זה, הן מבחינת התוכן והן מבחינת הצורה חושפים בפני התלמיד את האמצעים בהם השתמש אשר ברש להשגת מטרותו האמ־נותית.

ספרים חדשים

...ין ראשון

שירה

„הקוסם הזקן"

ר שירים ראשון כהוצאה חדשה, ש־ ... זה איננה שמה את הרגש בחוויות ... יות, אלא באיכות הספרים. (יעקב גת, ... סם הזקן", הוצאת „עברי", תל־אביב, ... י, 64 עמ׳).

התערטלות

ערטלות נפשית בצד ערטול אירוטי. ... זה ציון, „בעירום", הוצאת „רנסנס", ... , תשל״ד, ציורים: מריום אבריק, 32

עיון ומחקר

בפרדס הפילוסופיה

מבוא לפילוסופיה, המיועד את ה־ ... על בעיות, תחומים ושיטות. מתוך ... שלא להעמיס על הקורא בבת־אחת ... של לימודה של התורה כולה. (מ. ז. ... „מבוא לפילוסופיה", הוצאת „קריית ... ירושלים, תשל״ד, 328 עמ׳).

המהפכה כתופעה חיובית

המהפכה כתופעה חברתית חיובית גדולה, היא שקבעה את אופי האומה וגורלה מימי אברהם אבינו ועד חידוש הריבונות היהודית בארץ־ישראל. כרך ראשון בסידרה. (אריה פרשקובר, „עם ישראל והמהפכה — כרך א: המהפכה בתולדות העם היהודי", הוצאת מ. ניומן ירושלים ותל־אביב, תשל״ה, 258 עמ׳).

יהדות

ללמוד להתפלל

המחבר, רב קהילת פאריס, טוען כי בני דורנו שוב אינם יודעים להתפלל וצריכים הם ללמוד מחדש לעשות זאת. בספרו, שהוא פירוש לתפילות, מבקש המחבר לתרום תרו־מה למעשה הזה על ידי בירור התוכן ה־רעיוני וערכי־הרגש שבתפילה. (הרב אליהו מונק, „עולם התפילות — כרך ראשון: תפילות לימי החול", הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל״ד, רמ״ח עמ׳).

על חסידות ברסלב

אסופת מחקריו של חוקר־חסידות, שחלקם נתפרסמו וחלקם מתוך עזבונו של החוקר המנוח. אישיותו, הגותו, הגלוי והנסתר ב־תורתו של ר׳ נחמן. (יוסף וייס, „מחקרים בחסידות ברסלב", הוצאת „מוסד ביאליק", ירושלים, תשל״ה, 282 עמ׳).

הגיונותיו של ר׳ שם־טוב גפן

שלושה ממחקריו של ר׳ שם־טוב גפן, שחי עד לפני כ־60 שנה והיה הוגה־דעות עצמאי ונועז. הדברים נכתבו עברית והמחבר כבש לעצמו מינוח חדש (גיאולוגית — אדמתנות; פיסיולוגיה — היותנות וכד׳). הקדים לספר מבוא פרופ׳ שיה ברגמן. (רבי שם טוב גפן, „המימדים, הנבואה, האדמתנות". הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל״ד, 280 עמ׳).

הלכות שחיטה

ספר שאלות ותשובות על הלכות שחיטה ועל מאבק השחיטה הכשרה באירופה. מוצא לזכר של הרב עזריאל (עזרא) הכהן מנק ורוב החומר ההלכתי הוצא מתוך שארית הארכיון של המרכז לשחיטה באשכנז, ש־המנוח עמד בראשו. החומר המדעי נערך בידי הרב ישראל מאיר לוינגר. („צדות באמונה", שו״ת על מאבק השחיטה באירופה, בצירוף קונטרס על השחיטה וצער בעלי חיים מבחינה רפואית. הוצאת בית המדרש גור־אריה ע״ש המהר״ל בברוקלין. נדפס בירושלים, תשל״ה, 354 עמ׳).

דרשות בעל התולדות

דרשותיו של רבי יעקב יוסף מפולנאה, חברו של הבעש״ט ותלמידו, מוגשות לרא־שונה לקורא העברי לאחר בוחירה, ניפוי, פיסוק וביאור. המהדיר סידר את הדרשות לפי נושאי יסוד וצירף מבוא, ציוני־מקומות והערות. מפרסומי המכון לחסידות שליד יד הרב מימון בירושלים. (גדליה נגאל, „תורות בעל התולדות", הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל״ד, קי״ג עמ׳).

זכרונות וספרי זכרון

הרצפלד מספר

כרך שני של דברים שנרשמו מפיו של הרצפלד תוך מגע הדוק וליווי האיש יותר מעשר שנים. כותב הרשימות מוסר לא רק את הצד הציבורי אלא גם את עולמו האישי ואפילו צידוק הדין על עצמו, כפי שנתגלה ברגעי וידוי. (אהרון מאירוביץ, „הרצפלד מספר", ספר שני, הוצאת המרכז החקלאי, תל־אביב, תשל״ד, 346 עמ׳).

חייה ושליחותה של צנחנית

פרקי חייה וסיפור שליחותה של הצנחנית חביבה רייק שנספתה לפני שלושים שנה בידי הנאצים לאחר שנתפסה מאחורי קווים באירופה בשליחות הצלה. המחבר — איש מענית, בן עירה של חביבה, חברה לתנועה ולקיבוץ. (אלי שרמי, „בלי למצוא ובלי להיכנע", חייה ושליחותה של חביבה רייק, הוצאת „מורשת", בית־עדות ע״ש מרדכי אנילביץ׳ וספריית פועלים, תל־אביב, תשל״ה, 182 עמ׳).

לזכר אהרון לנדאו

במלאות חמש שנים לנפלו ברמת־הגולן הוציאה המשפחה ספר זכרון לאהרון לנדאו הי״ד, שהוא אסופה של דברים בעינייני הלכה ואהבת ישראל וכן קובץ מאמרי הגות ופרקי זכרונות של חבריו, קרוביו וידידיו לישיבה. חותם את הספר קטע מיומנו ומספר אגרות למשפחתו ולרעו. („אבי הנחל", קובץ לזכרו של אהרון לנדאו, בעריכת הרב ע. קלכהיים, הוצאת המשפחה וישיבת כרם ביבנה, ירו־שלים, תשל״ה, 340 עמ׳).

אלף

המזוזה בשער הנעול

(סוף מעמוד 35)

של ניקולס בואלי (1636—1711). על הפוא־טיקה של „המהיל, והמשמעות נוספת שאין כאן המקום למנותן — אין לראותן כקליטה מנכסי חוץ גרידא. רמח״ל קלט את הניגון להיקלט בתוך המערכת הסטרוקטורלית של יצירתו. אף כאן מן הראוי לראות את התכו־נות היהודיות שקיבלו משמעות חדשה במער־כת. דהרי „מחקרי" לא שורבבו למחזה כדי להרגיע את „יושר", אלא הם באו להבהיר את התשתית של היצירה, שכולה אומרת תחיה אל השורש, אל האמונות האבודה.

והיו בין החוקרים שראו ברמח״ל ניאו־קלסיציסט, והיו שמצאו בו נטיה לבארוק, ויש הרואים בו רומנטיקן. אלו מתייח־סים אל הרובד החיצון שניתן לתאור ולתי־כיון, אולם מתוכנו לתאר אל אותה התש־תית שהיא מעבר לזרם או לאסכולה.

יצירת רמח״ל היתה הגותה יצירה מעבר לזמנה ולמקומה, ואילו ספרות ה„השכלה" היתה מעוגנת כל־כולה בזמנה, וכאן המרחק העצום שבין שתי מגמות. רצונך לראות את הפער הזה, ראה את נסיון החיקוי של שלום הכהן ב„עמל הרצה", ראה את הערותיו של ויזל בפתיחות ל„שירי תפארת", ואין צריך לומר ראה את „אמת ואמונה" לאוריים הכהן, במהותית המאה הי״ט. הללו מודים אחרי רמח״ל בברכיים כושלות.

אכן, יצירת רמח״ל נשארה המזוזה שנקב־עה בשער הכבוד, אך השער נעול עדיין ומצפה לפותחיו. המזוזה לא נפסלה, אנו פסלנו משום מה את עצמנו מלקרב אליה, ו„אכן דלונו, דלונו עד מאד"...

פרסי הועד הבינלאומי

על מנת לעודד יוצרים היושבים בארץ להקדיש מיצירותיהם לענין היחסים בין בני הדתות, העדות והעמים, ולהביא תרומת ב־אמצעות יצירתם לטיפוח ההבנה והאמונה ביניהם, יעניק הועד הבינלאומי בישראל בשנת תשל״ה שני פרסים בני 1,000 דולר כ״א; האחד עבור ספר שעניינו היחסים בין בני הדתות, העדות והעמים בישראל, ושיש בו תרומה משמעותית לעידוד ולקידום יחסי הבנה והדוה ביניהם, והשני עבור מחזה או תסריט כנ״ל. (שני הפרסים הם תרומת קרן השלום ע״ש ד״ר מוריס ומיי קארף שליד קרן הקהילה היהודית בלוס־אנג׳לס).

היצירות תהיינה בעברית, בערבית או ב־אנגלית. את היצירות המוצעות יש להגיש בארבעה עותקים למזכירות הועד הבינלאומי בישראל בירושלים (ת.ד. 2028) תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו. יצירות שזכו בפרס אחר בחמש השנים שקדמו לפרסום הפרס לא תתקבלנה. הפרס יוענק בטכס פומבי, והועד הבינלאומי בישראל יעזור כמיטב יכולתו בהוצאת היצירות לאור, או בהפקה, בארץ ובחו״ל.

מוסד ביאליק

ספרים חדשים בספריית „דורות"

41. ספר הברית וויכוחי רד״ק עם הנצרות

ההדיר, הוסיף מבוא והערות אפרים תלמג׳. ספר הברית לר׳ יוסף קמחי, הוא אבי משפחת קמחי הידועה, נועד לשמש מדריך ליהודים בוויכוחיהם עם הנוצרים. בנו, רד״ק, הלך בעקבות אביו ושילב בפירושו לתהלים תשובות ופירכות לטענות הנוצרים.

42. ילקוט המקאמה העברית

ליקט, פירש והקדים מבוא יהודה רצהבי. בילקוט זה נקבצו בפעם הראשונה פרקים נבחרים של המקאמה, משלמה אבן־צקבל בספרד ועד הספרות העברית בימינו.

44-43. ראובן אשר ברודס: הדת והחיים (רומאן)

הקדים מבוא גרשון שקד. רומאן זה של אחד הסופרים האופייניים ביותר לתקופת ההש־כלה משקף את המגמות האידיאות והאמונותיות של ספרות ההשכלה, ומעלה על נס את הצורך בתיקונים בדת, על רקע עלילה עשירה בתמונות ובמאורעות. שני כר׳כים.

45. מרדכי דוד ברנדשטטר: סיפורים

ההדיר, הוסיף מבוא והערות בן עמי פיינגולד. בתקופת „השחר" וקירבתו לפרץ סמולנסקין נקבע דיוקנו הספרותי של ברנדשטטר כסופר סאטירי־רומאנטי, ובסוף ימיו נטה אל התיאור הריאליסטי של „המהלך החדש". בספר זה נקבצו סיפוריו מכל שלבי יצירתו.

מחיר כל ספר בספריית „דורות" 8 ל״י.

★

נשאר מספר מצומצם של ספרים אלה:

אשר ברש: בצל אנשים טובים —.5 ל״י
ראובן ואלנרוד: בין חומות ניו־יורק —.5 ל״י
יוחנן טברסקי: הבתולה מלודמיר —.5 ל״י
יהודה יערי: שורש עלי מים —.5 ל״י
אהרון צייטלין: שירים ופואימות —.8 ל״י
ניסן טורוב: ביודעים ובלא־יודעים (מסות פסיכולוגיות) —.8 ל״י

וכן 5 ספרים מלווים תצלומים, בסדרת „דברי אמנים", שמחירם הכולל —.15 ל״י

מ. אופנהיים: זכרונות
מ. אנטוקולסקי: זכרונות וצרור מכתבים
י. אפשטיין: יהי פיסול!
מ. גוטליב: איגרות ודברי־יומן
י. ישראלס: מסות ומסעות

להשיג בחנויות הספרים ובמדור ההפצה של מוסד ביאליק, ת.ד. 92 ירושלים.

דמי חנוכה - ספר לילדיך

ספרי „פז"
ספרי „ורד"
ספרי „פלא"

המחיר 3.95 ל״י

ספרי הילדים מלאי הענין המודפסים בצבעים מרהיבים

הוצאת עמוס
הפצה סטימצקי

הופיע בהוצאת דון

ילקוט פרשני חינוכי
של משה יחיאל בר־און

מבין במקרא

לפרשת השבוע, להפטרה, לחמש מגילות, למועדי השנה ולנושאים שבכל יום.

432 עמ׳, המחיר —.30 ל״י.

„...ענין רב ימצאו בילקוט כל־בו זה ... שאלות ומבקשי פתרונות ... מצוא, ... נוכים ומדריכים, ואף נערים שהגיעו למצוות ... בו ברכה לרוחם".

... כתובת המחבר: מ. י. בר־און, רח׳ אלעזר החורני 8, ת״א

שימו לבו!

מפעל חנוכה לילדים ולהורים

ספרית פועלים

מציעה ממיטב ספרות הילדים לגיל הרך, לילדי ביה״ס בכיתות נמוכות וגבוהות, ספרים שזכו להמלצת משרד החינוך ולפרסים ספרותיים.

בהנחות ניכרות

ועד הודעה חשובה:

בימי החנוכה יחתמו המחברים על ספריהם לילדים בחנות ספרית פועלים ברחוב אלנבי 73, בתל־אביב, בתאריכים דלקמן:

אוריאל אופק
ביום ב׳, א׳ חנוכה משעה 12.00 עד 1.00 בצהרים.

מיכל סנונית
ביום ג׳, ב׳ חנוכה משעה 10.00 עד 12.00 בצהרים.

דינה דז׳אטלובסקי
ביום ד׳, ג׳ חנוכה משעה 10.00 עד 12.00 בצהרים.

מירה מאיר
ביום ה׳, ד׳ חנוכה משעה 10.00 עד 12.00 בצהרים.

ספרית פועלים
ספרים חדשים

...עז עברון
...ידה של חירות

...בדקת, קודם כל השאלה, מהו היסוד להרגשה ... צמית טובה של האדם, או מה שמוגדר כהשגת ... מימוש העצמי —

...ישות של חיוב החיים או של דחייתם; מיקומו. או ... התמקמותו של האדם בתחומים השונים של ... פעילות, אופני מעורבות והשתלבות בחיים המגבילים את ... החירות האישית, או, להיפך; מרחיבים ומגבירים ... אותה.

...שראל רינג
...אילונה (התקרבות)

...צירה נועזת ועשויה לעורר מחלוקת, דומה, כי טרם ... כתב בעברית תיאורים כה מוחשיים ורגישים לחיוב של ... וסי גבר — ואשה. ספרו השביעי של המחבר הבר קיבוץ ... עין־המפרץ, הינו סיפור הפרוזה הראשון שלו.

...מהדורות חדשות
השנים המופלאות / ס. ה. פרייברג
מהדורה חמישית

דוד נהג,
לא ראיתי את אבא שלי השבוע
כבר שלשה שבועות.
תן לו פרמס אליו!
דני

صكذا من الأصل

صكرا من الامل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

משרד העבודה
המרכז לעדכון טכנולוגי
בשתוף

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל ובי"ס להנדסאים (מבוגרים)

מודיע על ההרשמה לקורסים הבאים:-

	הנושא	המרצה	משך הקורס	המחיר
1)	הלייזר בשמוש בתעשיה	א. שחראי M.Sc. הטכניון	3 פגישות בנות 3 שעות הרצאה 3 שעות מעבדה	100.— ל"י
2)	מדידות בעזרת הלייזר	ד"ר י. פוליץ הטכניון	6 פגישות בנות 2 שעות הרצאה 4 שעות סיורים והדגמה	130.— ל"י
3)	חידושים בשטח המבנה המינברונית	פרופ' א. אלכסנדר רוביץ, הטכניון	3 פגישות בנות 2 שעות הרצאה	50.— ל"י
4)	אלקטרוניקה תעשייתית	מהנדס מ. אילוביץ	6 פגישות בנות 3 שעות הרצאה	150.— ל"י
5)	מעגלים אינטגרליים למיכשור ספרתי ולמערכות איסוף נתונים	י. בן אריה M.Sc.	7 פגישות בנות 3 שעות הרצאה	170.— ל"י
6)	מחברים אלקטרוניים במערכות מדידה ובקרה	פ. זינגר M.Sc.	8 פגישות בנות 3 שעות הרצאה	200.— ל"י
7)	קורוזיה וטיפולי שטח	פרופ' ז. יהלום או ד"ר י. זהרי	10 פגישות בנות 3 שעות הרצאה	240.— ל"י
8)	עיבודים פלסטיים של מתכות	אינג' א. שיינמת	5 פגישות בנות 2 שעות הרצאה	80.— ל"י
9)	עיבוד של חמרים הרכב פלסטיים	ד"ר ש. קניג	6 פגישות בנות 2 שעות הרצאה, 4 שעות סיור ר הדגמות	130.— ל"י
10)	מערכות פנאומטיות (אוטומציה בהשקעה קטנה)	אינג' ב. פלדמן	15 פגישות בנות 4 שעות	500.— ל"י
11)	עיבוד ושימוש של חמרים פלסטיים דביקים	ד"ר זיגמן, מרכז	12 פגישות בנות 2 שעות ובקורים במפעלים	260.— ל"י

הערות:
1) הקורסים מתוכננים להתחיל בינואר (לפי מספר המועמדים).
2) ההרצאות תתקיימנה בביה"ס להנדסאים בקרית הטכניון ותחלנה בשעה 17.00.
3) דמי ההרשמה בסך —.5 ל"י ניתן לשלוח גם בדאר אל מזכירות עדכון טכנולוגי ביה"ס להנדסאים מבוגרים ת.ד. 4459 חיפה.
4) לשם קבלת פרטים נוספים, על המעונינים לפנות למרכז לעדכון טכנולוגי, ביה"ס להנדסאים (מבוגרים) קרית הטכניון חיפה, ת.ד. 4459, מיקוד 31040 (טל. 04-235166).

אנגלית צרפתית, ספרדית, גרמנית ועוד בביה"ס לשפות, היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג

Audio Active Comparative

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה
שעורים פרטיים - 10 ל"י לשעור

לחיילים משוחררים עפ"י החוק - לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב: אבן גבירול 30, טל' 252337 שעות הקבלה 8.00—20.00
רמת־גן: שפירא 4 פינת ארלוזורוב 83, טל' 723466. שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
חיפה: נורדאו 30, טל' 667040 שעות הקבלה 8.00—20.00
אשקלון: מדור לתרבות בי"ס אילנות (הישן) אפרידר, טל' 2773, שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
ירושלים: 1. ההסתדרות 22, טל' 224769 שעות הקבלה 8.00—20.00
2. בית הפקיד ע"ש מ. שרת, מסריק 10, טל' 66380, 68583. שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
המכללה העברית להשתלמות בכתב
37 שנות נסיון ▪ 125,000 בוגרים ▪ 115 קורסים לבחירתך

בגרות בהתכתבות

בשיטה המהירה המבטיחה לך הצלחה.

מועדי ייעוץ הרשמה:
תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 624162 • חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
• ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
שעות הרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

אם אתה מתכוון ללמוד באמת ובתמים... אם אתה מתכוון ללמוד בצורה רצינית ותחת פיקוח ע"מ להצליח בלימודיך. אנו נסייע בידך להגשים את שאיפתך לעמוד בבחינות הבגרות בהצלחה. הלימודים בהתכתבות בביתך, בזמנך הפנוי. בהתאם לתכניות הלימודים של משרד החינוך.
לחיילים משוחררים - לימודים חינם עפ"י החוק

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעונין בקורס ______
שם ______
כתובת ______

כל מה שרצית לדעת על:

קבלת תואר אקדמאי מוכר B.A. BS.c. בביתך, בזמנך הפנוי (גם לחסרי תעודת־בגרות) *חינם לחיילים משוחררים

תעודת בגרות בחינה במתמטיקה ללא בחינה בלבד 4 מקצועות בלבד בביתך, בזמנך הפנוי *חינם לחיילים משוחררים

אנגלית שוטפת בזמן קצר בביתך, בזמנך הפנוי

פנה לנציגות WOLSEY HALL-OXFORD בישראל טל. 247295 לקבלת פרטים נוספים וידיעון חינם. או מלא ושלח את התלוש:

WOLSEY HALL-OXFORD
רחוב בר־כוכבא 28, תל־אביב
(ע"י כיכר דיזנגוף) ת.ד. 11050
נא לשלוח אלי ידיעון חינם (ללא כל התחייבות מצידי) בנושא: ○ תואר אקדמאי ○ בגרות ○ אנגלית (סמן בעיגול המתאים)
שם ·מלא וכתובת: ______

אוניברסיטת תל־אביב בית־הספר להנדסאים
משרד העבודה משרד החינוך והתרבות המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

בית הספר להנדסאים של אוניברסיטת ת"א

מודיע על

פתיחת הרשמה למכינה למגמות

הנדסאים

הבאות:

במגמות:
1. אלקטרוניקה
2. אוטומציה ובקרה
3. מכונות
4. מחשבים

הלימודים יתקיימו שני ערבים בשבוע בין השעות 17.30—21.00

*

לקבלת פרטים בנוגע לתנאי קבלה, תשלום וכו' לפנות בכתב למזכירות בית־הספר, רח' האוניברסיטה 30, רמת־אביב, ת"א.

אוניברסיטת ת"א בית־הספר להנדסאים
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות המכון הממשלתי להכשרת טכנולוגים

בית הספר להנדסאים של אוניברסיטת ת"א

מודיע על רישום בוגרי בתי־ספר מקצועיים ארבע־שנתיים ללימודים

לקראת התואר הנדסאי

במגמות:
1. אלקטרוניקה — יום וערב
2. אוטומציה ובקרה — יום
3. מכונות — יום וערב

שנת הלימודים מותאמת לחיילים דחויי שחרור ותתחיל ב־22.12.74

*

הרישום והפרטים:
ללימודי יום, בשעות 09.00—12.00 בכל ימות השבוע; ללימודי ערב בשעות 18.00—19.00 בימים א', ב', ד', ה' במזכירות ביה"ס, רחוב האוניברסיטה 30, רמת־אביב, טלפון: 414069.

האם אתה אוהב לצלם?

ואם אתה אוהב לצלם? האם אתה מתעניין בצילום? האם אתה מוכן ללמוד את מקצוע הצילום בביתך בזמנך הפנוי? האם ידוע לך כי תוכל ... על ידי פיתוח הגדלה והדפסת צילומיך בעזרת המכשירים שישלחו לביתך, קורס A בהנהלת ... בשיתוף עם המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב ... למקצוע הצילום. ללא תלות בגיל והשכלה

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
ת.ד. 28128 למס' 75
[1]
אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחייבות כספית מצידי חוברת הסברה על קורס הצילום ומכשירי ההגדלה, ומבחן התאמת כושר למקצוע
שם ______ גיל ______
כתובת ______ טלפון ______

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

המכון מודיע על פתיחת הקורסים הבאים:

* נושאים נבחרים בגרפיקה
* קריאת שרטוט לבנין ומכונות
* קרור ומיזוג אויר
* השתלמות בניהול אחזקה
* טרנזיסטורים
* השתלמות טלויזיה
* השתלמות בצילום

לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00
תל־אביב: רח' ... 66, טל. 225690, 225795 · חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 666182, 664671
שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 264193 · באר שבע: רח' הפלמ"ח 47, טל. 77781
ירושלים: רח' יפו 68 (בית ...), טל. 226455

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה · ארגון יזמות

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
המכללה העברית להשתלמות בכתב
37 שנות נסיון ▪ 125,000 בוגרים ▪ 115 קורסים לבחירתך

אנגלית, ושפות אחרות בהתכתבות

בשיתוף עם המכון הישראלי לשפות בשיטה המהירה המבטיחה לך הצלחה.

מועדי ייעוץ הרשמה:
תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 624162 • חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
• ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
שעות הרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

בשיתוף עם המכון הישראלי לשפות הכנו עבורך קורסים ללימוד שפות. אם אתה מתכוון להצליח בלימוד שפות ולשלוט בשפה זרה. ללמוד בצורה רצינית ותחת פיקוח בקצב שיותאם ליכולתך ובדרמה שתותאם לידיעותיך בשיטת הלימוד למד את השפות הבאות בשיטת הלימוד שלנו המבטיחה לך הצלחה מהירה.
1. אנגלית 2. צרפתית 3. גרמנית 4. ערבית 5. עברית 6. קורספונדציה מסחרית באנגלית
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם.

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעונין בקורס ______
שם ______
כתובת ______

הנהלת חשבונות לכל

חדש!!

3 מסלולי לימוד:
* קורס יום מזורז (1)
* קורסי ערב רגילים 1, 1+2, 2, 3
* הנהלת חשבונות בכתב, בתנאים מיוחדים
לימוד חינם לחיילים משוחררים זכאים
הפתיחה 19.12.74

ת"א, סמולנסקין 7, פינת בן־יהודה 90, טל. 232611.

לביא

טכניקום גרפיקה

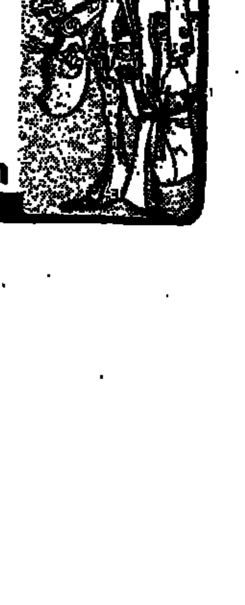

עיצוב גרפי, אריזות, ביתנים לתערוכה
נמשכת ההרשמה לקורסי יום וערב ברמה מקצועית

את מגרים תמצא בכל הסטודיות בחוצי הארץ, שאל אותם בטרם תבחר בקורס המתאים לך
חיפה, הרצל 44. ת"א בן יהודה 28

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES

המכללה העברית להשתלמות בכתב

37 שנות נסיון • 125,000 בוגרים • 115 קורסים לבחירתך

פרסום מייסל

אם אתה מתכוון לרכוש לעצמך מקצוע בשטח העתיד — מקצוע אלקטרוניקה, רדיו, טלויזיה אם אתה מתכוון להצליח בלימודים וללמוד בצורה רצינית ותחת פיקוח, אם וקנה לך מקצוע בשטח האלקטרוניקה. תוך לימוד בביתך בקצב שיותאם ליכולתך ובזמנים שהותאם במיוחד לבישורך.

אלקטרוניקה ורדיו (כולל הרכבת מכשיר רדיו ואזעקה) בהתכתבות

בשיטה המהירה המבטיחה לך הצלחה.

משרדי ייעוץ והרשמה: תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 39 טל. 624162 • חיפה: הרצל 30 טל. 667040 • ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769 שעות הרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.

6.12.74 מו

מעונין בקורס ....

שם ....

כתובת ....

קורסים מזורזים

למבוגרים • לנוער • קורסי בוקר/צהרים/ערב

הנהלת חשבונות

בהדרכת רואי חשבון מוסמכים • מבחני גמר בבית הספר • סוגים: 1, 1+2, 2, 3.

ההרשמה לכל הקורסים מסתיימת השבוע

כתיבה במכונה

בעברית/אנגלית בשיטה עוורת

כל יום נפתח קורס חדש (בוקר/צהרים/ערב)

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה • כתבנות • חשבונאות

ההרשמה לכל הקורסים מסתיימת השבוע

קורס לניקוב I.B.M נפתח כל יום חמישי

הכנה לקבלת סוג מטעם משרד העבודה.
• תעודות הסמכה • הפנייה לעבודה

✱ אחריות להצלחתך ✱

שרוטל

תל־אביב רח' דיזנגוף 82 (ליד כבר דיזנגוף)
תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית), טל. 615314
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל. 232748
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335

לנזה תרכב על חמור

סיטון במסוס סינון מקשרת את הדרך לכדי אלפיים.

תוכל להתיש את התקדמותך תוך ייעול קריאתך. כתוצאה מהשתתפותך בקורס מארו לקריאה מהירה" תוכפל מהירותך והבנתך בקריאה פי 3 עד פי 10. שיטת ילום הוכיחה את הצלחתה ב־17 מדינות בהן היא נהוגה. קורסים למבוגרים אינטלקטואלים 1. קריאה מהירה 2. זכרון, שיטת למידה, ריכוז והבנה. קורסים לשפות: הדבר אנגלית צרפתית, ספרדית, איטלקית ופורטוגזית כעבור 16 שיעורים.

לימוד לפי קבוצות אוניברסיטאות — חומר דיוקטי חינם — ערבות להצלחה — נפתחים קורסים כל שבוע.

ילום ILVEM

מכון לקריאה מהירה לימוד הכרה

נפתרה רשיונות למספר איזורים בארץ

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות לילום אנגליה, רח' הלל 37, קומה א', ירושלים. ת. ד. 9249, ימים א'–ה' בשעות 19—15. תל אביב ת. ד. 26500, חיפה ת. ד. 716.

לקבלת פרטים נוספים, מלא ושלח את התלוש הרצ"ב לאחד ממשרדינו.

השם ____ מעוניין בקורס ____

כתובת ____ מיקוד ____

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ

מודיע על פתיחת
לימודי תעודה

אשר יתקיימו בשעות הערב בשנת הלימודים תשל"ה 1974/75 בתל־אביב

✱ ניהול הייצור
✱ ניהול הנדסי
✱ ניהול כח־אדם
✱ ניהול שיווק
✱ ניהול אספקה
✱ ניהול סחר־חוץ
✱ ניהול נכסי מקרקעין
✱ קורס מתקדם לניהול משרד
✱ מינהל בתי מלון (מרוכז בלימודי יום בלבד)
✱ אבטחת איכות ואמינות
✱ פיקוח על הביצוע בבניה
✱ קורס מתקדם לפרסומת
✱ השתלמות לרשיון הוראה למהנדסים
✱ קורס מתקדם בהנדסת דרכים ושדות תעופה

לידיעת החייל המשוחרר!

חייל משוחרר הזכאי למענק לימודים, מתבקש להביא עמו בעת ההרשמה תעודת אישור מתאימה

קטלוג, פרטים והרשמה: הטכניון, רחוב לילינבלום 14, תל־אביב, טלפונים 268126/7, 266992.

הופיע

קטלוג המדור לשנת הלימודים 1974/75

האוניברסיטה העברית בירושלים

המרכז ללימודים קדם אקדמאים

מודיע

על הרשמה של תלמידים חדשים לשנת הלימודים תשל"ה, מחזור ב', מחזור פברואר 1975

המרכז ללימודים קדם אקדמאים מכין את תלמידיו ללימודים לכל הפקולטאות של האוניברסיטה העברית (רוח, חברה, טבע). תלמידים יקלטו, עפ"י החלטת המרכז, בהתאם לנתוניהם.

תנאי הקבלה למרכז:

א. תעודת בגרות מלאה או חלקית, בחסר של עד 2 בחינות בגרות.
ב. ועדת קבלה.
ג. בחינת כניסה — מיון לרמות.
ד. בדיקת נתונים אישיים בתחום כלכלי סוציאלי.

דיור: לחלק מתלמידי המרכז שאינם תושבי ירושלים מובטח מקום מגורים במעונות הסטודנטים.

חייל משוחרר (עד שנה מיום השחרור משרות סדיר) ירשם באמצעות המחלקה להכוונת חיילים משוחררים של משרד הבטחון ודרכה יופנה לשאר פעולותיו במרכז.

מועמדים שאינם מסוג הנ"ל ירשמו במשרדי המרכז.

ההרשמה תתקיים במשרד המרכז, בנין בוברו־רוסו, על הר הצופים בימים ד' 11.12.74 וביום ה' 12.12.74, בין השעות 9.00—13.00.

לחיילים משוחררים תתקיים ההרשמה במשרד הבטחון, רחוב אבן גבירול 76 ת"א, בימים א' 15.12.74, ב' 16.12.74 וד' 18.12.74.

לא יהיו מועדי הרשמה נוספים.

בעת ההרשמה יש להביא: אישור על ציוני בגרות, אישור הכנסה של ההורים, אישור על שרות בצה"ל (או פטור משרות), 3 תמונות ואישור זכאות ע"פ חוק חיילים משוחררים.

הערה: ללא האישורים המבוקשים לא ירשם התלמיד כמועמד.

צבא הגנה לישראל

שנת הלימודים תשל"ו

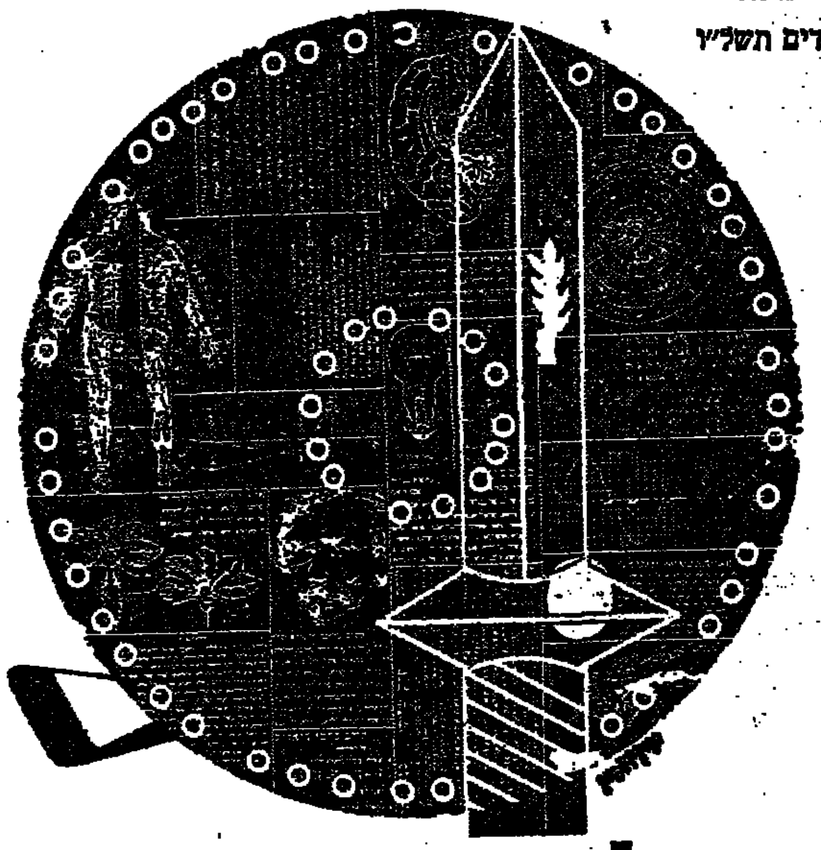

בן 14 — לפנימיה צבאית!

ההרשמה לפנימיות הצבאיות לכתות ט' ו־י' תחל ב־8 בדצמבר 74 ותסתיים ב־17 בינואר 75

יכולים להרשם תלמידים בעלי אזרחות ישראלית, הלומדים בכתות ח' או ט'.

בעת ההרשמה על המועמדים להביא העתק ציונים של סיום כתה ז' (לנרשמים לכתה ט') והעתק תעודת הציונים של כתה ח' ושליש א' כתה ט' (לנרשמים לכתה י'), כמו כן על המועמדים להביא תעודת זהות של ההורים, בה הם רשומים.

צה"ל יעניק מלגות והנחות מדמי הפנימיה לתלמידים מעוטי יכולת, נוסף להנחות הניתנות בשכר הלימוד המדורג.

במשפט ובצדקה

הצטרף לפנימיה הצבאית הפנימיה הצבאית של צה"ל טנוב המצליחים לעבודים שבנשט.

• פרטים והרשמה בכל לשכות הגיוס האזוריות בימים א'–ה' בשעות 07.30—14.00.
• פרטים בכתב ניתן לקבל ע"י פניה לד.צ. 1191 צה"ל.

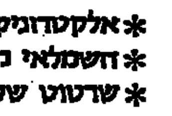

למד והשתלם בכתב

בחר לך נושא לעסוק בו בכל שעה שתרצה מבחר של קורסים

✱ אלקטרוניקה סוג 1
✱ חשמלאי מוסמך+עוזר
✱ שרטוט שלב א
✱ טלויזיה (למהנדסים, הנדסאים וטכנאי אלקטרוניקה)
✱ הנהלת חשבונות סוג 1
✱ מכינה כללית

בתנאי תשלום מיוחדים ונוחים.

נערך מפגשים בתנאים בצורה משולבת

לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00 - רח' בגרשוב 66 טל. 225690, 225795 / 267436, 264193.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

משרד העבודה · אורט ישראל

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל. 739193 ת"א טל. 669041 חיפה

לכבוד המכון להכשרה מקצועית 1

ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)

נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.

שמי ____
גיל ____
השכלה ____
כתובתי ____

אורט ישראל — מבוגרים

מדור מינהל

יום עיון בנושא:
מהפכים למשאיות

ייערך ביום ב' 9.12.74, במלון „הילטון" — תל־אביב.

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00—19.00, ביום ו' עד 13.00

תל־אביב: שדרות דוד המלך 39, טל. 264193, 267436.

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES

המכללה העברית להשתלמות בכתב

37 שנות נסיון • 125,000 בוגרים • 115 קורסים לבחירתך

פרסום מייסל

אם אתה מתכוון להצליח בבחינות הכניסה... אם אתה מתכוון ללמוד באמת ובתנאים בצורה רצינית ותחת פיקוח אבל לסייע בידך בלימוד אנגלית כהכנה לבחינות הכניסה לאוניברסיטאות ומתמטיקה ופיזיקה בהכנה לטכניון ולהבטיח הצלחתך בבחינות הקבלה למוסדות אלה. לימודי אנגלית נערכים בשיתוף עם המכון הישראלי לשפות לחיילים משוחררים עפ"י החוק — לימודים חינם.

הכנה לטכניון ולאוניברסיטה בהתכתבות

בשיטה המהירה המבטיחה לך הצלחה.

משרדי ייעוץ והרשמה: תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 39 טל. 624162 • חיפה: הרצל 30 טל. 667040 • ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769 שעות הרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.

6.12.74 מו

מעונין בקורס ....

שם ....

כתובת ....

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

סיפורו של יורד

(סוף מעמוד 37)
בהאים וקנות, אפשר לשכנע יורדים נוספים לחזור לישראל.

כ' שגב ברומא וצליק ביקר שהוד לפני כמה ימים מבלגיה, סבורים ש־לא רבים יבואו בעקבותיהם. „אלה שחוזרים, עושים זאת בגלל שנואשו מאפשרות הגירה למדינה שרצו להגר אליה, או מפני שנותרו ללא אמ־צעים. אבל הרוב יוסיף להמתין ב־בלגיה להגירה. יש להם זמן" — סבור צליק.

צליק הוא בן 18 בלבד, אך נראה מבוגר מכפי גילו. הוא צנום, כחול עיניים ובעל שיער ארוך, והגיע עלה עם משפחתו — אב, אם, אחות בוגרת ואח בן 8 — מצ'רנוביץ, לפני כשלוש שנים, למד ועבד בליטוש־ יהלומים. בחודש אוגוסט הכינה, עזב לבדו את הארץ בדרכו לרומא, כשם עבר לבלגיה ולפני כעשרה ימים חזר לישראל.

● „רציתי לגור בקנדה"

את סיפור ירידתו וחזרתו הוא מס־כם במשפטים, בכמה משפטים: „עבד־תי ולא היה לי רע פה. הייתי אפילו שבע רצון, אבל רציתי לגור בקנדה. יש לי שם חבריה. יכולתי לגור שם. נכון? אבל בקנה לא הסתדר — הודה".

הצעיר ישב ברומא, בתור עכור, והיה בטיפול ארגון „קריטאס". ה־ארגון טיפל בהגשת מסמכיו, אבל הקונסוליה הקנדית דחתה את בקשתו להגר לקנדה, לדבריו בגלל היעדר העדות שיפה שיש לו מקצוע בר־ יש.

ברומא קרא צליק מכתבי מהגרים מארצות הברית. „יש מכתבים מר־בים משם ויש מכתבים המספרים על קשיים. אך, לדעתי, זה ארץ מר־תיע, גם אולי זה לא הדתיה, מכיון שאפשר להגר לקנדה, לאוסטרליה ולדרום־אפריקה" — הוא אומר.

כיוון שנדחתה בקשתו ברומא, נסע לבלגיה, בתקווה שמשם יצליח להג־ר לקנדה או להיקלט בבלגיה עצ־מה. „אבל גם שם סרבו לי, הצרפתי להשאר בבלגיה — קשה מאוד לק־בל. אף יורד תמצא שם, לא הצליח צריך לקבל עד היום אישור להגי־רה אל מעבר לים, אי להתיישבות קבע בבלגיה".

חודשיים המתין צליק, עם 300 יור־דים אחרים, במעון של ארגון „קא־ריטאס" בעיירת וסמנה, 120 ק"מ מ־בריסל (כיום נמצאים בבלגיה כ־850 יורדים, יוצאי ברית המועצות). מקב־לים שם מזון ודיור, אך לא דמי כיס. יהודי בלגיה מסייעים להם ב־בגדים, בעזרה רפואית ועוד. משנר־אש צליק מאפשרות הגירה לקנדה, סייר עוד במשך כמה ימים בהולנד, בצרפת ובגרמניה — וחזר לישראל.

● שיוט על פני מפת ההגירה

הוא מסביר: „לארה"ב לא יכולתי להיכנס, מפני שנסעתי בדרכון ישר־אלי ולא בתעודת מסע, אשר רק ה־מחזיק בה יכול להגר לשם. אוסטרליה סגורה עתה בפני מהגרים. ההגירה לקנדה לא הסתדרה. יכולתי אמנם להיקלט בגרמניה, אבל לא רציתי לחיות בארץ זו. יכולתי גם לשבת עוד חודשים רבים בבלגיה, בטיפול „קאריטאס", ולהמתין, אולם כשראיתי שהעניין אינו זז, ולעבוד שם אי אפ־שר, החלטתי שחבל על הזמן שלי. פניתי למשרדי הסוכנות היהודית ב־בריסל, נתנו לי כרטיס טיסה והגע־תי".

צליק עבד כבר שוב בליטוש יה־לומים ובעוד כחצי שנה, „אולי יילך לצבא". ושמא מחשש השירות ה־צבאי, נסה בכלל לעזוב את הארץ?

„אילו פחדתי מהשירות בצבא, לא הייתי חוזר עכשיו. יכולתי לשבת ב־בלגיה, בתנאים נוחים, עוד זמן רב" — הוא משיב.

האם גם אליו באים יורדים בכה לקבל מרצ?

„כן, באים ושואלים. אני אומר להם את האמת. מי שיכול להסתדר, להצליח להגר לקנדה או לארץ אח־רת כמבריילים, או כי שבינכן לגור בריבה, שיסע. אפשר לעשות שם חיים טובים".

אברהם תירוש

כך הבריחו השלטונות

(המשך מעמוד 21)
הודעה תבינמשרדית, ממינהל המ־קרקעין וממשרד הקליטה, להודיע ב־הקדם מה יהיו מחירי הקרקע וה־צאות הפיתוח, על מנת שיוכל לצרכן את חבריו. מספר הרב שטורם:

„הכל לחץ. מרבית אנשינו, כא־מור, אינם צעירים עם בעלי יכולת בלתי־מוגבלת. האנשים טענו: המ־לשנו פקדונות. אנו נערכים לקראת עליה לישראל. עלינו לדעת מ־ראש כמה יעלו התיגו, האם, בכלל, נוכל להרשות לעצמנו להתיישב ב־ארץ־ישראל".

העולים־המועמדים לחצו על הוועד־המנהל, והוועד־המנהל לחץ על מוס־דות המינהל הישראלי, המינהל ה־ישראלי החל להתחמק, והוא ממשיך בהתחמקויותיו עד היום. הטקטיקה העגלת הזאת, שמכה משלים מידע כספי אלמנטרי, כבר רפתה להתבטה המסר של 250 משפחות עולים אמ־ריקנים, שמסרו את פקדונותיהם במסגרת תוכנית העליה הקבוצתית לבית־שמש.

„מדיניותה הקרקעית של הממ־שלה, נודעו השלכות נפסחה גם על מעמדנו של „צעירי ישראל" כגוף המעודד המארגן עליה לישראל, ב־קרב המימשל האמריקני.

„הצייל ולקחו כספים מאנשים — סיפר פרושר — החל התובע הכללי של מדינת ניו־יורק לגלות עניין ב־פקדונות ובמטרותיהם. נקראנו ל־משרדו להסביר מה אנו מתכוננים לעשות במיליון דולר שנטלנו מאלף אזרחי ארה"ב. הודיעו לנו, כי החוק אוסר עלינו לפרסם תוכניות ולקבל דמי־קדימה, בטרם העברנו לידי ה־תובע הכללי 'פרוספקט' מפורט ל־נושאיו והמחירים של התוכנית המו־צעה לחברינו.

■ כפייתו של ייצוג

„היועץ המשפטי של האירגון הגיע לידי הסדר־בינים עם התובע ה־כללי, שהיקנה לנו ארכה להגשת פרוספקט, ועד אז התחייבנו להפסיק כל פעילות, הסברה ופירסומת ר־שמית, כי עיכוב בכספי הפקדונות יגרור תביעה משפטית".

אך ממשלת ישראל הוסיפה להת־חמק ולא נקבה במחיר הסופי של הקרקע. בספטמבר 1973 נשלחו עמוס לביא ואיתן טיזן לניו־יורק, לפגישה עם מאות מועמדי העליה הקבוצ־תית. 500 זוגות מאזור ניו־יורק התכנסו במלון „קומודור", בפני ב־שקופיות מלוות דברי־קריינות ובדגם העיירה, שהוכן בידי אדריכל חברת השיכון, ציון המעמנוי. כעבור חו־דש פרצה מלחמת יום הכיפורים.

ממשלת ישראל העבירה לידי ה־וועד־המנהל בכתב שאושר כי עקב המלחמה אין ביכולתה לספק את ה־נתונים הדרושים, התובע־הכללי נע־נה להתחשבות, האריך ארכה נוספה:

„מאז אינגו חדלים ללחוץ, וממשלת ישראל אינה חדלה להתחמק. והתובע הכללי של ניו־יורק אינו חדל להזכיר לנו הזכרות".

בנובמבר 1973, מיד לאחר הפסקת האש, הגיעה ארצה משלחת ראשי „צעירי ישראל", ו־65 מתייבבים־בכנה בעיירה „צעירי ישראל" בבית־שמש. קבלת־הפנים החגיגית ע"י נשיא המדינה קור הזליכה נתן פלד ומנהל מח' העליה עוזי נרקיס הפעי־לו את אנשי המשלחת והם חזרו בעקבות לארה"ב: המקום יפה, ה־עתיד בבטחה.

אך, קבלת־פנים חמה לחוד ומחי־בת בסלנית לחוד.

„פתאום — מספר דן פרושר — צצה בעיה חדשה: בוועדה הבינמש־רדית כתבו לנו: אם לא תיוצגו בישראל על ידי חברת ניהול הבה־מצאת בסבך הכבישים עם מינהל המדינה והמקלים ובהקגות הנהוגות בישראל, עלול הבבין להיסחב ע־נים".

מדוע חייב גוף המייצג אלף משפ־חות עולים־בכוח להעסיק חברת ני־הול שתייצג אותם לפני הממשלה, כדי שזו תסכים לעליית יהודים מא־מריקה?

„לא הצגנו קשיות, נתקפנו חרדה. כל מפעל העליה שלנו נראה, פת־אום, כתלוי על חוט־השערה", אומר דן. הוא שוב יצא לישראל, הפעם לחפש „חברת ניהול".

■ העולה המשלם

החיפושים נמשכו כתשעה חודשים:

„המחירים שדרשו היו כה גבוהים, עד שממש נחרדנו. איך נוכל לממן אותם? כולם דרשו כ־8 אחוזים מכל עלות המפעל, לרבות הקרקע, הפי־תוח והבנייה, לפי אומדן צריך יי־צוגנו — רק הוא בלבד — כלפי מוסדות המינהל בישראל לעלות ל־עולינו כ־2 מיליון דולר! ושמענו. פירוש הדבר ייקור מחירי הדירות ב־8 אחוזים בגלל החיוב בייצוג וניהול מגעים עם המינהל. חששנו, כי אם נוסיף הוצאה זו למחיר הקרקע, ה־פיתוח, והשדרידית עוד אילו גורות יעזבו במדינת הזמן, ישלה המחיר־מעבר ליכולת הכספית של העולה האמריקני הממוצע שלנו.

„שאלנו במשרד הקליטה: מדוע לא נוכל לנהל את עצמנו ולקיים בעצמנו את המגעים עם המינהל ו־לחסוך 2 מיליוני דולר? הפנינו למשרד השיכון, שם נאמר לנו מ־פורשות: בלעדי זאת הפרוייקט לא יזוז..."

הוועד המנהל שוב התכנס ושוב החליט „לפרוייקטים". „ראינו לנגד עינינו את נושא העליה כערך עליון. ידענו, כי עלינו לבלוע הכל ובלבד שיימנע כשלון, שהרי עיני אירגונים ציוניים אחרים היו נשואות אלינו ולכשלוננו עלולות להיות תגובות שרשרתיות".

בסופם של החיפושים אחר הגוף המייצג קיבל „צעירי ישראל" את ה־הצעה הנמוכה ביותר, של חברת „אורגע", בראשותו של צבי גוזמן.

חברת „אורגע" הסכימה לקבל על עצמה את „הניהול והפיקוח" של ה־מפעל תמורת 5.35 אחוזים ממחירי הפיתוח והבנייה בלבדם: „גם הוצ־אות הפיתוח עדיין בהוויה בעלם גדול. אך הילקנו אומדן גם והגענו להוצאה של 3.5 מיליון לירות על הוצאות ייצוג": משמע, על עולה אמריקני שיגיע לישראל במסגרת העליה־הקבוצתית לבית־שמש, יצט־רך לממן במחיר את חלקו בהוצאות על ניהול המיצג עם הממ־שלה על מיסוס עלייתו.

■ עסק יקר

„מה יכולנו לעשות? — תוהה דן פרושר — הרי בכל משרד ממ־שלתי חזרו ואמרו לנו: „אלא אם כן תימצא לכם יתגולה מקומית? ימשב הענין שנים".

מתברר, שהעליה מארצות־הברית היא עסק יקר. אירגון „צעירי ישר־אל" נאלץ להעסיק שתי מוללות של עורכי־דין וביצגויות משפטיות — בישראל ובארה"ב ועד כה הוציא 181 אלף דולר על פירסומת, היק־שרות, ייצוג משפטי, הנהלת חש־בונות והוצאות משרד ובזכירות.

ובינתיים ההחבת נמשכת, הוויכוח עם גורמי המינהל הישראלי בסוגיית קביעת מחירי הקרקע נמשך.

„האלוף מאיר זורע טוען: 'איננו יכולים לקבוע מחיר סופי לקרקע כל עוד לא הגשתם תוכנית בניה סופית. בהתאם לדרישות המינהל חייבת התוכנית לנקוב בסוגי הב־תים, טיב הבנייה, ומיקומם המדוייק של בתי המגורים, מיבני הציבור והמרכזים. אנחנו שואלים מדוע? התשובה: 'אלה התקנות. לפני הצ־גת תוכנית מפורטת ותכנון מלא, לא ישלח השמאי להעריך את מחיר הקרקע'.

אנחנו אומרים: הלא זה מעגל־קסמים? סופיותו של התכנון תלויה במחיר הקרקע. איפוא מה יהא מ־חירה, ונדע איך לבנות, כמה להוציא וכמה לחסוך. הלא זה אבסורד גמור: מה ההבדל למינהל המקרקעים היכן ימוקם הסופרמרקט, בסופו או בד־רכו של הפרוייקט? הרי אנו מודי־עים מראש כי שטח הבניה מיועד להתהבכנות 1,045 משפחות. מדוע, איפוא, אינכם יכולים לקבוע את מחיר הקרקע בהתאם לגודל היישוב?

„אבל האלוף זורע בשלו: 'זה החוק, אלה התקנות'".

פולמוס זה נמשך יותר משנה. הוג־שו שלוש תוכניות. שלושתן נדחו. במאי השנה שוב הורמו הבולים ידיים. הם שכרו, בהוצאה כספית נוספת, ארבע חברות הנדסיה, ולפני כעשרה ימים הוגשה התוכניה ה־מפורטת למינהל מקרקעי ישראל.

■ יחי הסחבת

„ביקשתי לקבוע בזאת — אומר דן פרושר — כי לבוית הכבה בפור־שה לנקוט במחיר הסופי של הקרקע 24 שעות לאחר הגשת תוכנית מ־פית מפורטת, עברו כבר 10 ימים ומחיר הקרקע עדיין לא נקבע ואיש אמור לדייקותנו".

פרשת עלייתם של „צעירי ישראל" בחתבה כאן אוקטובר 1972. מאז ועד לסוף אוגוסט 1974 עלה אינדקס יו־קר־הבניה ב־101 אחוז, כאן אוגוסט חזר וייקר משרד השיכון את מחירי הבניה.

„משמעות הדבר לגבינו — אומר הרב שטורם — היא התגשמת מאו־פתנו העולה ביותר, העליה ליש־ראל, בעשנה לדבר שבמותרות. מו־עמדי העליה של 'צעירי ישראל', רו־בם ככולם אנשי המעמד הבינוני, דוריים שכירים בארה"ב, בעלי הכ־נסות בינוניות, אינם יכולים להר־שות לעצמם לעלות, מן הטעם ה־פשוט שאין ידם משגת. המסקנה המורה מאוד. אנחנו נאמר העי־תגזל ביותר פשוט חדלים להיות עולים פוטנציאליים".

התסבר בפי אנשי „צעירי ישר־אל" משום. לפי אומדן התחשיב, שעל־פיו נענה והצטרף לתוכנית „הד עליה הקבוצתית", נדרש העולה לש־לם כ־25 אלף דולר. „כיום — אומר הרב שטורם — עוד בטרם נקבע מחיר הקרקע, ביזור שבפחות כ־50 אלף דולר לא ניתן לממש את חלום העליה. אנחנו קובעים שלאבשהו אין 50 אלף דולר כדי להשקיע לקבוע קהיתינו בארץ־ישראל".

דן פרושר מנסה להמתיק את ה־גלולה: „קרה לנו 'גם הנוכח' המק. לפני שבועיים היה פיחות הדולר עלה ב־43 אחוז ביחס ללירה, לאחר הפחתת ירידת ערך הקניה של ה־לירה, נשאר הפרש של 28 אחוז לטובתנו, שעדיין נופל ב־72 אחוז לפתוח מגובה היוקרה הדיור. יש רק פתרון אחד: הממשלה חייבת לבוא לקראתנו. להחזיר הגלגל ל־אחור, ולקיים את הבטחתה המקורית, ולפצות להוריד עד כתות למינימום את מחיר הקרקע והוצאות הפיתוח ולערוב ב'הלוואה צומחה' לכיסוי כל התייקרות נוספת שהיא מעבר ליכול־תנו הכספית, של מימוש העולה שלנו. אחרת מוטלת כל התוכניה בספק".

■ תלויים באוויר

מסכם הרב שטורם: „איבדנו 250 משפחות במשך שנתיים. ההתמרמ־רות והתסכול מרוסמה בציבור ה־מיצמדים בכלל. איננו יכולים לספק להם מידע אלמנטרי על התקציב ההוצאות הסופיים. נבאם להם להיות תלויים באוויר. כל דחיה נוספת פי־רושה נשירה נוספת. אובדן אמינותי בעיני אנשינו והשפעה שלילית ה־מורה על העליה בארה"ב בכללה.

„בבהירים של אחר־פיחות תעלה לעולה דירה ממוצעת בגודל 100 מ"ר בבית שמש 237 אלף לירה. הרי הממשלה איננה מוכרת לנו את הקרקע הלאום, היא רק מחכירה. ל־פיכך אנו תובעים קרקע חינם ופי־תוח ממשלתי, כנהוג באזורי פיתוח, ומידע מדוייק וסופי, כדי שלא נצ־טרך להשיב בערכאות על תביעה התובע־הכללי במדינת ניו־יורק.

„הנכם למצב, שמיטב העולים־הפוטנציאליים בארה"ב — ואלה הם אנשי 'צעירי ישראל' — אינם יכו־לים להרשות לעצמם לממש את ש־איפתם לעלות לישראל. הייתכן? ז־

אהרן דולב

מלחמת ההתשה ב„גבול השקט"

(המשך מעמוד 13)
כל הסימנים הלך שהה פעילות ה־מחבלים והגבר. עצר עכשיו שימות ב־ין ארגון השחרור הפלסטיני בראשות יאסר ערפאת, לבין הארגונים הקיצ־וניים המכונים „חזית הסירוב", הכול־לים את „החזית העממית", „החזית העממית — המפקדה הכללית" של אחמד ג'יבריל ו„החזית השחרור הערבית" הנתמכת בידי עי־ראק.

● „אנחנו משמר הגבול"

אש"ף יבקש להציג יחומות צבאיות בשטח: הוא יתאמץ לשגר מחבלים לישראל לבצע פעולות חבלה כדי לז־כה בתהודה גדולה. שני המחבלים שרצחו את תושב הכפר ריחניה ואת אשתו נימנים על ארגון זה.

שני מחבלים אלה הם צעירים ב־ני יהודה ושומרון. אחד מהם הת־גורר בכפר סמוך לביצין המשני ההגורר בחברון. לפני כחודשיים עברו לירדן, משם המשיכו ללבנון, והצטרפו לארגון הפתח. אימוניהם הצבאיים נמשכו 30 יום בסך־הכל, ואחר־כך נשלחו בצורה חפוזה לישראל לבצע פעולת רצח.

השניים לא ידעו להתמצא בשטח. בלילה יצאו אל הכפר ריחניה, התדפקו על דלתו של בית בפאתי הכפר, ומ־שנשאלו „מי האורח?" — השיבו ב־עברית: „משמר הגבול". הדלת נפ־תחה, והשניים שאלו את הגבר שניצב בפתח: „אתם יהודים או ערבים?" — „אנחנו צ'רקסים", השיב. שני המחבלים נדהמו, וכשניסה הגבר ה־צ'רקסי לחטוף מידיהם את רובי ה־קלשניקוב שלהם — פתחו עליו באש.

שיגור מחבלים בלתי מנוסים כאלה לביצוע משימה „גוזוה" בשטח יש־ראל, מצביע על כך כי ארגון פתח צבר לאחרונה נסיון רב יותר בפעילות פוליטית מאשר במבצעים צבאיים. יאסר ערפאת יבקש עכשיו לזכות ב־תשומת־לב גם בגין פעילותו בשטח.

● התקלות בשטח לבנון

הארגונים הקיצוניים שאנשיהם מתא־מנים גם בבריחיים, יבקשו להוכיח שהם יעילים יותר מארגונו של ערפאת. שוב ושוב מנסים חבש וג'יבריל לצד חוא־תמה המשתף פעולה עם ערפאת. לבצע פעולות בשטח ישראל.

בלילה של ה־29 בנובמבר, בדיוק 27 שנים לאחר שעצרת או"ם קיבלה את ההחלטה על החלוקה, ביקש ג'ורג' חבש לבצע פעולה נועזת. שישה מחב־לים מארגונו פנו לעבר הגליל העליון, לאיזור הקיבוצים דן ודפנה.

הם נעו בזהירות מירבית, כשנשקם דרוך, ועוד קילומטרים אחדים מן ה־גבול, בשטח לבנון, היו דרוכים לקראת מגע עם האויב. סמוך לכפר אל־מרי שבפתחלנד הופתעו השישה בידי משמר של צה"ל. באש שנפתחה לעברם נהרגו חמישה מהם. קודם לכן הספיקו להשיב אש, ואף לירות שתי פצצות בזוקה לעבר אנשי המשמר. על־פי כל הסימ־נים היתה זו קבוצה של החזית ה־עממית לשחרור פלסטין, שהתכוונה לבצע פיגוע באיזור הצפון.

המכנה המשותף לשורה „פיגועי ה־מיקוח" שבוצעו מאז קרית־שמונה: מעלות, נהריה, שמיר, בית־שאן ו־ריחניה, הוא כי מרבית הפעולות הללו בוצעו בידי מחבלים שאומנו למשימתם מרביתם ידעו עברית, חלקם היו תושבי ישראל או תושבי השטחים. ארגוני החבלה בחרו במחבלים שיקל עליהם להתמצא בשטח ישראל, ולפחות בשלב הראשון של ההגעה ל„יעד", יוכלו ל־דבר עברית, כדי ששלב ההשתלטות יהיה קצר ככל שניתן.

● הארטילריה סיכלה פיגועים

בצד הקומות הישוב בהם בוצעו „פיגועי מיקוח", ישנה רשימה ארוכה של פעולות שסוכלו. פעמים חדרו מחבלים דרך הים לשטח ישראל. פעם אחת נאלצו לנוס ללבנון ובפעם השניה נתפס מחבל אחד, תושב הכפר אום אל פחם וחברו, תושב נצרת, נהרג.

חוליית מחבלים אחרת, שחדרה סמוך לאדמית, נאלצה לסגת לשטח לבנון שעה קלה אחרי חדירתה, בעקבות תגובה של כוחות צה"ל באיזור, ש־הבחינו בתנועה חשודה בשטח.

פעולות הארטילריה של צה"ל סיכלו חדירות רבות עוד בהיות המחבלים בשטח לבנון, ומספר רב של מחבלים נהרגו או נפצעו עת שניסו להתמו־דד המערכת בגזרות שונות של הג־בול.

בחודש יוני נהרגו שני מחבלים אדמית ושניים אחרים נתפסו ב־מערה. מאוחר יותר נהרגו מחבלים ליד אדמית. בראשית ספט־מבר נהרגו שני מחבלים ליד אדמית ו־אחר נהרג בסוף אותו החודש ליד באוקטובר נהרגו שני מחבלים ב־הר דב ושלושה אחרים ליד יפתח. בפשיטות שערך צה"ל על כ־פרי לבנון נהרגו לפחות חמישה מח־בלים.

● בסיסים ב„טבע"

הצבא הלבנוני מגביל את תנועת המחבלים — אך לא מונע. מדי פעם נראית שריונית לבנונית הנעים בכבישי הדרום ומסיירים ב־. בכמה צמתים מוקמים מחסומים עים דרך קבע תנועה חופשית איזור הסמוך לגבול עם ישראל. זוהי פעולה המוגדרת בידי מפקדי האיזור כ„לא רצינית", אשר יכולה להוות מחסום לפעילותם המחבלים.

הוכחות הצבאיות הלבנוניות ה־בות הרצופות של צה"ל מאלצות המחבלים לצאת ל„טבע". הם בסיסים קטנים מתוך לכפרים בקיקי נחלים, בחורשות ובמע־רות מוסתרים אחרים. ידוע שהמח־בלים הקימו מחפורות בוואדיות, כדי לשמש אותם כמקום מקלט מהתק־פות האוויריות. הרבה מזמנם נאלצים ארגוני הטירור להשקיע בפעולות הגנה: בהקצאת אמצעים זמן ונתונות. „ככל שישקיעו זמן בגוש — כך יצמצמו את פעילותם" אומר קצין צה"ל, המנוסה בס־בסידור.

השהות בטבע מקשה למחבלים בעיקר עכשיו, בימות החורף כשפל מיסגתו של החרמון מלבין השלג ורוח קרה משבת באיזור מחבלים ייאלצו למתן את פעילותם או למצוא מחסה בכפרים. שם על צה"ל לפגוע בהם, ולפעילות ראלית תהיה תהודה גדולה יותר, תגובות הכפריים העלולים להיפגע.

בינתיים אין סימנים המעידים שלטונות לבנון ינסו לצמצם את פעילות המחבלים. הממשלה הנוכחית לבנון משתפת פעולה עם אש"ף, את יאסר ערפאת במעמד בכו לצפות. איפוא להמשך התוהה הגבול ההררי, שעם כונה „הגבול השקט".

יעקב

בוולאדיווסטוק לא היתה פריצה

(סוף מעמוד 16)
בדבר אי־התערבות, והסובייטים לא הצליחו להניא את ד"ר קיסינג'ר מן המונופול שלו על המיזם המזרח־תיכוני.

כאן אנו מגיעים אל פגם הבי־ביחסי ארה"ב עם ישראל:

● לא אותתו לסובייטים כי גבור עם ארה"ב למנוע התערבות פעילה של בריה"מ למען בנות הסותה.

● הכרזותיהם של הנשיא פורד, של ד"ר קיסינג'ר, ושל הרמטכ"ל ג'ורג' בראון היה בהן כדי לאותת את ההיפך לסובייטים — שלארה"ב אין התכונות בבאיה לשעת הצורך בדבר היעצת סיוע אמריקני לישראל, אם תפרוץ שוב מלחמה בינה ובין הערבים.

מדיניותם של הסובייטים (ושל ה־ערבים) בעת נוצרה למוד, עד היכן אפשר להדוף את ארה"ב וכמובן את ישראל. החוגים הרשמיים בוואשינג־טון אין להם תשובה על כך; עדיין לא הכריזו מה יעשו אם תפרוץ שוב מלחמה: ההיה ארה"ב מוכנה לחי־לוץ לעזרת ישראל כושלת? הוצא נגד הגנוה סובייטית להצלחת־נצחון צבאית מהירה של ישראל על סוריה, למשל?

שתיקה משונה

בעניין זה מקיימים שני הרשות בוואשינגטון שתיקה משונה — בייחוד אחרי ועידת ולאדיווסטוק. המה אני, כלום יצמיח מכעו של שר־החוץ יגאל אלון משהו מהוסי יותר מהזכורת לירושלים. שיש צורך לקיים את „תנופה המרימי", בעוד ארה"ב כב־פיתה מו"מ, מדרבנים הסובייטים את שאיפות הסורים. איך אפשר להעלות את שני הדברים בקנה אחד? ב־ולאדיווסטוק בוודאי לא נעשה הדבר.

לגבי אבות־המדיניות של ישראל יש צורך ראשון בבעלה להבהיר לד"ר קיסינג'ר ושות', שהאיל ולא הגיעו לכלל תמימות־דעים מכירה עם הסובייטים על האינטרסים המדיניים, האסטרטגיים והדיפלומטיים במזרח־התיכון, צריכה וואשינגטון להבהיר למר אלון, איך תגיב, אם הסורים יחרגו מן הגדר וברה"מ תתערב.

זה עניין חמור ביותר. בכל עת מגבלים הקיצונים הערבים מצבים בינלאומיים שלא הוכרעו ושנתקעו במבואות סתומים. התקופה שלאחר־ולאדיווסטוק מדגימה לצ'דכל את התנאים שנוצרו בגלל קיפאון וחוסר הכרעה בין המעצמות הגדולות. אין מצב של דואגה באזור שלנו. למרבה הצער עדיין נסוגה המלחמה הקרה במזרח התיכון: והכלב הסובייטי איננו מצליח לרסן את זנבו המזרח־תיכוני.

פרופ' עמוס פרלמוטר

* בא לא נדבר על
בטחון המדינה!
* בא ונעסוק
בבטחון המדינה!
* בא והצטרף אלינו.
אל משרתי הקבע!

אם אתה בעל השכלה מתאימה, בעל מקצוע וכושר גופני מתאים,
אנו קוראים לך להצטרף לנושאים בעול בטחון המדינה!

פרטים בדבר מקום ותנאי השרות תוכל לקבל במקומות הבאים:-

א. קצין העיר באר־שבע מידי יום א' בשבוע טל' 057-77278 משעה 9.00 עד 19.00
ב. קצין העיר רחובות מידי יום ב' בשבוע טל' 951544 משעה 9.00 עד 19.00
ג. קצין העיר ירושלים מידי יום ג' בשבוע טל' 02-691581 משעה 9.00 עד 19.00
ד. קצין העיר טבריה מידי יום ד' בשבוע טל' 067-22055 משעה 9.00 עד 19.00
ה. קצין העיר חיפה מידי יום ה' בשבוע טל' 04-691438 משעה 9.00 עד 19.00
ו. רמת־גן דת' מודיעין 100 עבור קבע בימים א-ה בשעות העבודה הרגילות.

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ...

התיאטרון האנסמבל אונסי רמה
הצגות היום: גן, הו לילה 7.12 • יום ב' 10.12
פסק זמן 7.12 • יום א' 8.12
הצגות בכורה
מקבת 8.12 • יום ב' 9.12

התיאטרון הקאמרי תל אביב
השחף: מוצ"ש 7.12 ירושלים; יום ב' 9.12 תל־אביב
בקור הגברת הזקנה: יום א' 8.12 תל־אביב
כרטיסים מ־13.11 כתום יפה
יום ב' 10.12 • יום ד' 11.12
שלוש מפיות: יום ה' 12.12 • יום ד' 18.12

התיאטרון העירוני חיפה
אל הציפור: מחר 7.12 חיפה (8.30); יום א' 8.12 חיפה (7.00)
משפחת פוס: יום ב' 9.12 חיפה (8.30)
נשי הברגודרות: יום א' 8.12 נצרת
סילבסטר 72: יום ב' 9.12 ערד

פרסום בלקין

תיאטרון הזמן מציג: **גבי עמרני**
בקומדיה האקטואלית(תמיד)

איפה הכסף?
כתב וביים: יואל זילברג
עם: דבורה קידר · נחום שליט
אברהם מלקטר · רחל בהרב
ארנון צדוק · שוש מוצפי
המשרד: פרוג 22 טל. 222753
הצגות בכורה
ב' 9.12 קרית אונו 9 בערב | יום ד' 11.12 ירושלים 8.30 | יום ה' 13.12 חולון 9.15
ג' 10.12 ב. שמש 9 בערב | יום ה' 12.12 פרדס־חנה 9.00 | שבת 14.12 תל־אביב 9.15
כרטיסים ב"רוקוקו", טל. 223663 ת"א. בכל המשרדים בארץ

תילון התיאטרון הישראלי לילד
מציג בחנוכה — בכל רחבי הארץ
תל־אביב היכל התרבות
11.12 בשעה 3.30 אחה"צ
15.12 ב־10.30 לפנה"צ וב־3 אחה"צ
חיפה "שביט" 10.12 בשעה 4 אחה"צ
"ארמון" 15.12 בשעה 11.00 לפנה"צ
רמת־גן "הבקעיים" "שביט" 12.12 ב־11
"הוד" 14.12 ב־11 לפנה"צ
"אודיטוריום" 16.12 ב־4.00
ירושלים "בית העם" 11.12 ב־9.30, 11.30, 3.00
באר־שבע "קרן" 14.12 ב־4.40 אחה"צ
יפו "אלהמברה" 16.12 ב־3.30 אחה"צ
חולון "ריגה" 13.12 ב־10.30 לפנה"צ
נהריה "הוד" 15.12 ב־4.00 אחה"צ
פתח־תקוה "שלום" 12.12 ב־3.30 אחה"צ
בת־ים "בת־ים" 11.12 ב־10.00 לפנה"צ
חדרה "אביב" 13.12 ב־3 אחה"צ
— על יתר ההצגות הודעה בקרוב
כרטיסים: ת"א אצל "יקר" ובכל יתר המשרדים בעיר

הציפור הכחולה
הנוגה לעין ולאוזן — בילוי־חג לכל המשפחה — 30 משתתפים — תפאורה מרהיבה, שירים וריקודים

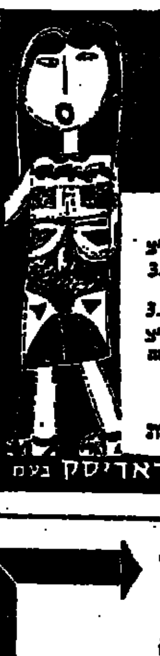

פסטיבל שירי ילדים מס. 5
חנוכה תשל"ה 9—16 דצמבר 1974
תל־אביב "היכל התרבות" — יום ב' 9.12 ב־3.30 אחה"צ
ירושלים "בנייני האומה" — יום ג' 10.12 ב־11.30 וב־3.45
ההופעות מצולמות לטלויזיה
חיפה "אודיטוריום" — יום ד' 11.12 ב־11.30 וב־3.30
תל־אביב "היכל התרבות" — יום ב' 16.12 ב־3.30 אחה"צ
כרטיסים: ת"א רוקוקו וביתר המשרדים. כל כרטיסי ההנחות בת"א אזלו. ירושלים כתב וביתר המשרדים.
ילדי הפסטיבל ב"נעלי פיל" של אבנעל
"נעלי פיל" אינו סתם משחק — "לגו" והוא כל מה שילדך רוצה לבנות
על תקליטי אמיר ואפרת בהפקת ישראדיסק

פסטיבל סרטי ילדים
למשפחה בחנוכה
לרגל המצב | מחיר עממי 3 ל"י
בקולנוע "אורלי" תל־אביב
כל יום 2 הצגות שחרית: בשעות 10—12 לפנה"צ
יום ב' 10—12 "בן המלך והעני" · יום ו' 13.12 "סינדרלה"
יום ד' 11.12 "התחול המגפיים" · יום א' 15.12 "הכלב פינשיץ"
יום ה' 12.12 "חיזיז בת ההרים" · יום ב' 16.12 "נס בעיירה"

צוותא להרבות מתקדמת

ליל שבת 6.12	ב־9.00: "זה משתובב" — כתב וביים יוסף מונדי. בחצות: "ההנאות הקטנות שבחיים" — ערב ברכט בשירים ופזמונים.
שבת 7.12	ב־11.11 בבקר: סדרת 11:11 שחרית מס' 12 ענה רביעית. מנהל מוסיקלי: נועם שריף. אריאן בלקין — טנור (הולנד), אלדד נוימרק — פסנתר בתוכנית: פ. שוברט — "הטוחנת היפה" מחזור שירים (וילהלם מילר) (בשפת המקור).
מוצ"ש 7.12	ב־8.30 וב־10.30: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים בתוכניתם "סע לאט" בחלק הראשון של התכנית: להקת תמוז — שלום חנוך, אריאל זילבר, אדם זיידל.
יום א' 8.12	ב־8.00: אחרי רבאט נוכח סכנות מדיניות — דיון בהשתתפות: ח"כ אריה אליאב, ח"כ תביב שמעוני, ח"כ שולמית אלוני, ח"כ מאיר פעיל, ד"ר דן ברלי, אריה יפה (מזכיר ארגוני מפ"ם), שלום כהן, דוד שחם.
יום ב' 9.12	ב־9.00: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים בתוכניתם "סע לאט". בחלק הראשון להקת תמוז
יום ג' 10.12	ב־8.30: סימפוזיון על מחיר הציונות. אין שאננים בציון. משתתפים: פרופ' ישעיהו ליבוביץ, בועז עברון, א.ב. יהושע, אהוד בן עזר. עם הופעת ספר הראיונות "Unease in Zion".

הסינמטק הישראלי
ניאוריאליזם / פנטואה טריפו — שבוע ב'*
(בשיתוף עם המכון לתרבות איטליה)

7.12	ב־18.00:	פרנהייט 451 — טריפו
	ב־20.00:	גונבי האופניים — ויטוריו דה סיקה
	ב־22.00:	גונבי האופניים — ויטוריו דה סיקה
9.12	ב־18.30:	הגג — ויטוריו דה סיקה
11.12	ב־18.30:	נשיקות גנובות — טריפו
12.12	ב־18.30:	רגעי עצב — מייק לי
	ב־21.00:	תכנית מסרטי פורטר, גריפית, אמיל קוהל (הסרטים אילמים ומלווים בנגינה על פסנתר במקום)
13.12	ב־14.00:	הקונפורמיסט — ברנרדו ברטולוצ'י

לילדים ולנוער — 12.12.74 ב־16.00: גול! (אליפות העולם בכדורגל)

* הסרטים מוקרנים במוזיאון תל־אביב, שדרות שאול המלך.

ישראל גוריון
שומר הנר על קצה הדרשון
בערב שירים נוסים (אירוטיים)
הערב יום ו' 6.12 — 2 הופעות 9.30 ובחצות
מחר מוצ"ש 7.12 ב־9.45
מועדון 77, בן יהודה 77 ת"א

תיאטרון מציג:

זאב רווח
בקומדיה הסאטירית
אסיר 00
בימוי: אברהם דוד
מפיק: אברהם לוריא
קריות־ים "גינון" — הערב יום ו' 6.12 ב־9.15
ת"א "נחמני" — מחר מוצ"ש 7.12 ב־9.15
טל. הקופה 624888, כרטיסים "צהיר" 31688 והמשרדים

בצוותא הירושלמי
6.12 (3.00) סרט לילדים: "באגס באני הארנב". 6.12 (11.00—9.00) סינימה תאן: "הקרב על כוכב הקופים". מוצ"ש 7.12 (8.30) "ההנאות הקטנות שבחיים" ערב ברכט. 8.12 (8.30) קונצרט מוסיקה קאמרית עם הד־שלישיה הישראלית. 9.12 (9.00) ערב לתיירים — הדלקת נר חנוכה. 10.12 (8.30) "זה הכל בינתיים" 11.12 (9.00) ערב פולקלור לתיירים עם "ענבל". 12.12 (8.00) שחקני התאן מציגים: "משרתם של שני אדונים" הקברט האפשרי של התאטרון כל יום שני, שלישי וב' שבת מ־9.00.
המופעים מתפרסמים מדי יום בלוח הכמות והמדור "מודיעין" בעיריב, וכן בלוחות הכתובות בעיר.

מופעי תיאטרון * בידור * מוסיקה

הגשש החיוור — אופסייד קטנוני
יפו "אלהמברה" מחר 7.12 ב־7.15 וב־9.45
כרטיסים "רוקוקו" והמשרדים
גבעתיים "הדר" הערב ב־9.15
באר־שבע "גילת" ב־10.12
חדרה "חוף" 11.12
ירושלים "ב. העם" 14.12

נעם סמל מציג: **ההנאות הקטנות שבחיים** — ערב שירי ברטולד ברכט
שירי אלוני — יוסי פולק בני אמדורסקי
תל־אביב "צוותא" הערב יום ו' 6.12 בחצות
ירושלים "החאן" מחר מוצ"ש 7.12 ב־8.30
כרטיסים לק. מאורגנות "רוקוקו" טל. 223663 וביתר המשרדים

נעם סמל מציג: **רבקה מיכאלי בשעות נוספות**
ת"א "אהל" (ב. ארלוזורוב) הערב יום ו' 6.12 ב־9.30
יום ד' 11.12 ב־9.00
יום ו' 13.12 ב־9.30
טל. הקופה 283894. לקבוצות מאורגנות "רוקוקו" 223663 וביתר המשרדים

נעם סמל מציג: **אילנית – גדי יגיל** בלווי תזמורת
גבעתיים "שביט" הערב יום ו' 6.12 ב־9.30
טל. הקופה 764766
חיפה "שביט" מוצ"ש 7.12 ב־9.30
(כרטיסים מ־29.11 כתום יפה להצגה זו)
קרית שמונה "שניר" 10.12

נעם סמל מציג: **יוסי בנאי פרצוף של צועני** — הצגות ה־200
נס ציונה "בית התרבות" הערב יום ו' 6.12 ב־10.00
כפר ויתקין "ב. העם" 13.12
ירושלים "החאן" 14.12
לקבוצות מאורגנות: "רוקוקו" 223663 וביתר המשרדים

אולדין התיאטרון — הרביעיה חוזרת
הערב 6.12 ב־9.30 ובחצות
מחר 7.12 ב־8.00 וב־10.00
"מסע הקסמים" הצגה לילדים בחופש חנוכה יום ב' 10.12, יום ד' 11.12, יום א' 15.12 כל יום שתי הצגות ב־10.30 — 12.30 לפנה"צ. הכינו כרטיסים מראש!
ת"א רח' מנדלי 7 טל. 230039
Lee עושה אנשים יפים

תוכנית מופעית של שירתי ישראל: **בירה ואצבע־רוח**
יום א' 8.12 בשעה 9.30
ראיונות, קיטועים, הוכנות אמנותיות, תגובות קיטועות, פזמון השבוע
מנחה: יעקב אגמון
מפיק: שרד פנחסי
במועדון הצוותא, טרומפלדור 7

תיאטרון "לילך" מציג: **תכניתו של דן אלמגור — טוב לאהוב**
חולון "ארמון" הערב יום ו' 6.12 ב־8.30
תל־אביב "בית החייל" יום א' 8.12 ב־8.00
חיפה "שביט" יום ב' 9.12 ב־8.30
התקליט בתקליטי ישראל

תיאטרון "הדר" מציג: **זאב רווח אסיר 00**
קריית־ים "גינון": הערב יום ו' 6.12 ב־9.15
תל־אביב "נחמני" מחר מוצ"ש 7.12 ב־9.15
וביום ג' 10.12 ב־8.30
טלפון הקופה: 624888
כרטיסים "צהיר" 31688

אגוד האמרגנים והיזמים רזוניקל — **מזרחי**
יום ב' 9.12 ב־8.30
יפו "אלהמברה"
יום ג' 10.12 ב־8.30

תיאטרון "הדר" מציג: **יהודה ברקן נשבר לי...** — הצגות ה־100
קרית ביאליק "שביון" הערב יום ו' 6.12 ב־9.30
ת"א "בית ארלוזורוב" מחר מוצ"ש 7.12 ב־9.15
באר־שבע "קרן" 9.12

שחקני החאן מציגים "משרתם של שני אדונים"
באר־שבע "גילת" הערב יום ו' 6.12 ב־9.00

ראובן בר יותם: **היידה יפו!**
קומדיה משעשעת על בשנים לכרונדל
חיפה "שביט" הערב יום ו' 6.12 ב־9.30
ירושלים "החאן" מחר מוצ"ש 7.12 ב־8.30
תל־אביב "אלהמברה" 9.12
תל־אביב "בית־החייל" 10.12
פתח־תקוה "שלום" 11.12
הפצה צהיר 31688 המשרדים

תיאטרון יובל בעם מציג: **ערב שירי המשוררת רחל**
דורית ראובני, חנן יובל, דני
תל־אביב "בית־דור" הערב יום ו' 6.12 ב־9.30 וב־11.30
מוצ"ש 7.12 ב־9.15
יום ג' 10.12 ב־8.45
יום ד' 11.12 ב־8.45
טל. הקופה 263178

בר מינן — מועדון אגודת הסטודנטים בת"א
מארח הערב את צמד זמרי הזהב
כל מה שרציתם לדעת על קסמים עם : מוריס הראנין אריות
ריקודים לצלילי התזמורת "עונות השנה"
מחר מוצ"ש 7.12
ריקודים לצלילי תקליטים
הכניסה לסטודנטים/יות בלבד

עם: ציפה לוקה, מאיר יונאי
אריה אליאס זורבה היווני
רמת־גן "אורדע" הערב יום ו' 6.12 ב־9.15
בית־חנן "בית־העם" מחר מוצ"ש 7.12 ב־9.00
תל־אביב "בית־החייל" יום ב' 9.12 ב־8.30
כרטיסים "צהיר" 31688 והמשרדים

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

פרסום בלקין

הכרמל היפה וחיפה מזמינים אותך לחנוכה

בוא להיות אורח בחיפה בשבוע החנוכה, 8.12 — 15.12.74, ותיהנה ממחירים מוזלים בבתי מלון, כדלהלן: ***** — 800 ל"י, **** — 648 ל"י, ***, ** — 460 ל"י.

המחירים המוזלים הם ל־4 ימים לפחות לזוג, ½ פנסיון כולל כל המסים והשירות.
במלונות 4, 5 כוכבים, הלינה לילד עד גיל 6 — חינם. עבור אוכל לילד — 50% בלבד.
בנוסף לכך יהנו אורחי חיפה בתקופת המבצע משני סיורים בני ½ יום בחיפה ובסביבה ללא תשלום, מהשתתפות באירועי העיריה ובמפגש אמנותי לרגל "יום האם". תינתנה הנחות בבתי עסק מובחרים (לפי רשימה) ובכרטיסי כניסה לתיאטרון העירוני ולכנס חנוכה.

פרטים והרשמה באגודה לפיתוח תיירות חיפה, טל' 04-645807 או 04-643883.

שבוע החנוכה בחיפה 8.12—15.12.74.

משרד התיירות המח' לעידוד תיירות פנים · ההתאחדות בעלי בתי מלון חיפה · האגודה לפיתוח התיירות חיפה

מערכות סטריאו משוכללות
במבחר גדול לכל כיס
אצל פוטו־סטריאו פספורט רח' בן־יהודה 8 תל־אביב

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת תל־אביב
אודיטוריום בר־שירה
היום יום ו' בשעות 22.00 ; 24.00
יוקרן סרט מעולה
מחר מוצ"ש 7.12.74 בשעה 21.30
יוקרן סרט מעולה בהשתתפות לי מרוין

מערכות סטריאו
אצל פוטו
בן־יהודה 8 ת"א
יותר זול!

דני פלץ מציג:

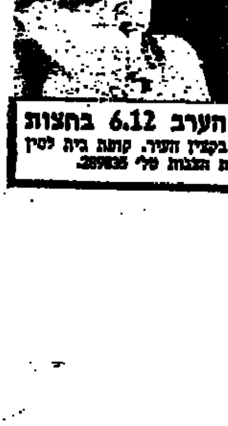

ג'ז של חצות
עדנה גורן
דני גוטפריד
ושלישיתו
תל־אביב "בית לסין" הערב 6.12 בחצות
כרטיסים הדרן והמשרדים, לחיילים בקפין העיר. קופת בית לסין ויצמן 34, טל' 252691. הזמנת הצגות טל' 289835

דני פלץ מציג:

ג'ימי לויד JIMMY LOYD
ושלישית הג'ז של ריקי בירמן
"אדום עתיק"
שירים מתוך מחזות מוסיקליים · שירי ג'ורג' גרשווין · ספירוטואל · שירי נשמה · שירי נם קינג קול
תל־אביב "בית לסין" הערב יום ו' 6.12 ב־10
כרטיסים "הדרן" והמשרדים. לחיילים בקפין העיר. טל' ק. בית לסין, ויצמן 34, 252691

הכלא מן الاصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • • • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

שחרית לילדים

כל שבת ב-11 לפני הצהריים.
עם תמר לנצט
ועמוס הקוסם
■ תיאטרון בובות ■ חידוני פרסים ■ סרטונים ■ נגינה ושירה ועוד
טל. במועדון 230000
הזמנות טל. 228880

מועדון 77 בן־יהודה 77, ת"א.

קצין חנוך ראשי — ענף הווי ובידור
מודיע

1. מבחני המיון ללהקות הצבאיות

יתקיימו בחודש דצמ' 74 באולם בת־דור, רח' אבן־גבירול 30, תל־אביב ובאולם בית רוטשילד בחיפה לפי הפרוט הבא:

א. 15.12.74 — יבחנו מועמדים זמרים/שחקנים אשר שם משפחתם מתחיל באותיות א'—ח' באולם בת־דור בת"א.
ב. 16.12.74 — יבחנו מועמדים זמרים/שחקנים אשר שם משפחתם מתחיל באותיות ט'—ס', באולם בת־דור בת"א.
ג. 17.12.74 — יבחנו מועמדים זמרים/שחקנים אשר שם משפחתם מתחיל באותיות ע'—ת', באולם בת־דור בת"א.
ד. 18.12.74 — יבחנו זמרים/שחקנים/נגנים בבית רוטשילד בחיפה.
ה. 19.12.74 — יבחנו נגנים באולם בת־דור בת"א, במיוחד דרושים מרקידים/ות, מלווי שירה בציבור ונגני אקורדיון.

2. המבחנים מיועדים למתגייסים לצה"ל עד חודש מאי 75.
3. בוגרי בי"ס מקצועיים לא יוכלו להתקבל לגופי הבידור הצבאיים.
4. על המועמד להביא למבחן תמונה ומספר תעודת זהות.
5. שעות ההרשמה במקום המבחן בין השעות 08.30—11.30.

מרכז הסטריאו

● מערכות סטריאו. ביתיות מכל הסוגים
● רדיו ורשמי קול למכוניות
● מערכות אזעקה
● ספרית קסטות אורגינליות
רח' אלקלעי 1 טל. 445813 (מאחורי מכבי אש ליד שוק בצל)

מבצע החודש! רדיו טרנזיסטור חינם לכל הרוכש טייפ סטריאו או רדיו למכונית

במת בר אילן

אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת בר אילן
במוצ"ש 7.12.74 כ"ג כסלו תשל"ה
בשעה 21.00 יופיעו אי"ה באודיטוריום הגדול, גדולי הזמר והבידור בישראל
יגאל בשן, שייקה אופיר
לאחר ההופעה ריקודים במועדון.
הכניסה לסטודנטים בלבד. תחבורה חזרה מובטחת

שלמה מגיש:
שיעמדים באהבה לנשים הישראליות!
משחקי אהבה נוסח שבדיה
THE SEXY DOZEN
עפ"י המחזה הנודע „זודונו של יירלי" והפעם כקומדיה סקסית ב'

בכורה ארצית בקולנוע **בן־יהודה ת"א** — שבוע 2
בצבעים — רק למבוגרים
בקרוב: חיפה „עצמון"

מסעדה קפה „באבא"
(בנין קולנוע „פאר")

הננו להודיע ללקוחותינו הרבים שעל אף המשבר הפוקד את הענף מציעים אנו

ארוחות צהרים או ערב
כולל 3 מנות
ראשונה עיקרית ואחרונה
רק 15 ל"י
במחיר כלולים מיסים שרות ותו מגן
סטק בפיתה + תוספות רק 8 ל"י
המסעדה פתוחה 24 שעות ביממה
לבעלי רכב — חניה מובטחת.
תודה ולהתראות

הפקות זוהר
מתפיס סלים
בלוני „המכשה התשסלית" הצגות מכורה ת"א „צוותא" ב־28.12 בחצות ... 21.12 8.30 ... ת"א „בית־דורי" יום ד' 25.12 יום ה' 26.12 2 הצגות ב־8.30 — 10.45
כרטיסים: רוקוקו ובמשרדים

מור הפקות מציגים:
זה מסתובב
כתב וביים: יוסף מונדי
„לפתע גלד האפודון אטיולי בתו צבוון" תל־אביב „צוותא" הערב 6.12 ב־9.00 כרטיסים „רוקוקו" ובמשרדים ובקופות צוותא טל. 250156/7
טל. המשרד 456405

מועדון הצבון
מזמינכם לרקוד ולבלות
במוצ"ש 7.12.74 ובכל מוצ"ש
החל משעה 8.30
באולמי רות
רחוב בן־יהודה 84, ת"א (מול קולנוע „בן־יהודה")
עם להקת „המשכנעים"
ליד המיקרופון רוני מנדס
בתכנית הזמר היווני **TERRES טרייס**
הכנו לנשף חנוכה במוצאי שבת הבא

אמן אורח
ג'ימי לויד ושלישיתו
הערב יום ו' 6.12 בחצות
ב„רפי'ס" פיאנו בר הבדרון
חיים בנאי
ירקידו וינעימו
★ הפסנתרן — רומי
★ הזמר — אודי
„רפי'ס" פיאנו בר
רח' יורדי הסירה 1 ליד נמל תל־אביב
טלפון 440009.

פרסומי: אנדרה כיאט
סופיה לורן
ז'אן גאבן
פסק דין

הצגת בכורה ארצית
שבוע 2
בקולנוע „פאר" ת"א
4.30, 7.15, 9.30

גדול הפנטומימאים בעולם
הליצן המוסיקלי
דימיטרי

בתכנית חדשה
חיפה „אורה" הערב יום ו' 6.12 ב־9.00
ירושלים „ב. העם" מחר מוצ"ש 7.12 ב־8.30
תל־אביב „נחמני" מוצ"ש 14.12 ב־8.30
כרטיסים: חיפה: משרד גובה. ירושלים: כהנא ובן־נאים. גובה—ברגר

אילנית — גדי יגיל
בלווי תזמורת
חיפה „שביט"
מחר מוצ"ש 7.12 ב־9.30
(ולא כפי שפורסם אתמול ב־7.30)
(כרטיסים מ־29.11 כוחם יפה להצגה זו).

כבטבל שירים אמריקאים
נאו ביב ...
30 זמרים ונגנים
4 להקות צמרת מארה"ב
THE FLORIDA BOYS
THE TRASHER BROTHERS
SETH
JERRY SINCLAIR & CAROL DOHINI
מנצח ומארגן מוסיקלי
JERRY HILLER

חיפה טכניון „אולם צ'רצ'יל" — היום יום ו' 6.12 ב־11.00 בלילה
צה"ל — אי"שם מוצ"ש 7.12 ב־9.00 בערב
תל־אביב „היכל התרבות" — יום א' 8.12 ב־9.00 בערב
ירושלים „בנייני האומה" — יום ב' 9.12 ב־8.30 בערב

כרטיסים: בתל־אביב: „יוקי" וביתר המשרדים.
ירושלים: „כהנא" ו„בן־נאים"
חיפה: „גובה" וביתר המשרדים

להיטון שבועון הבידור לכל המשפחה

חיפה
מועדון התיאטרון
בימת הבידור הקל
642512 660900
בהנהלת אלי אביאלי · רח' יוסף 47 טלפון
תכנית דצמבר ערב ערב פרט לימי א'
★ צמד חומה ומגדל
צחי טי — אלי גורנשטיין
★ דואו מארני — צמד קומיקאים ננסי מפרחיות פה מאיטליה
★ JACQUELINE COBRA
סטריפטיז משבדיה
★ דון סונדרס
קומיקאי נהדר מאנגליה
פופיק ארנון — מנחה ומבדר

תיאטרון השמש
שירי **תיאודוראקיס**
משתתפים: עוזי חיטמן, נורית גלרון, יונית שחם
ת"א „בית־החייל" מחר מוצ"ש 7.12 ב־9
כרטיסים: „הדרך" וביתר המשרדים. הזמנת הצגות טל. 725265

בימת **קווץ 3** מציגה
„אמרלוסיה" — ערב פלמנקו ושירה
של פדריקו גרסיה לורקה.
בביצוע: דליה לאו — ריקוד, גלילה פני זאבי — מקרא
תואן דה דיאוס — גיטרה
הפקה: תיאטרון „מופעי" שדי גורדון 95 ת"א טל. 445022
ביום רביעי 11.12.74 ב־9.00 בצוותא.

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב־אין ת"א
קולנוע „דרייב־אין" טל. 477177

בשעה 5.00
מחיר 3 ל"י
סרטו של
וולט דיסני
הזובים המאושרים

בשעה 7.15
לכל המשפחה
סרט ישראלי
★ שייקה אופיר
★ זהרירה חריפאי
בסרטו של מנחם גולן
בימוי משה מזרחי
אבו אל בנאת

בשעה 9.45
סרט מתח
★ אדוארד ג'. רובינסון
★ ג'נט לי
★ קלאוס קינסקי
„יהלומים" קורצים ביריי"

במוצ"ש 7.12 בחצות
★ רוברט שו ★ טלי סבלס ★ סטלה סטיבנס
„עיר הממזרים"

ג'רום ג'אז
סטודיו ג'אז פלוס לשעבר
★ הבלעדי שנותן שיעורים לכל סוגי ג'אז.
★ נפתחים קורסים חדשים.
★ למבוגרים בבוקר ג'אז — ויוגה. אפשרות הרשמה גם בערב. קורסים למתחילים ומתקדמים.
★ לפנות במקום: סטודיו ג'רום אינטרנשיונל.
★ רח' ויצמן 10, גבעתיים, טל. 164... משעה 9.00—12.00 ומשעה 6.00—21.30. — מובטחת הנאה מושל...
★ בקרוב הופעה של מורים ותלמידים מהסט...

האגודה למען החייל
בתל־אביב־יפו
בואו לשחק „בינגו"
המשחק המלהיב, החדש והמרתק
במוצאי־שבת 7.12.74, בבית־החייל
רח' ויצמן 60, תל־אביב, בשעה 8.30
כל ההכנסות קודש לפעולות למען חיילינו

מועדון סינמסנטר
סינמה 1: ערב 2 הצגות בשעות: 10.00—12.00
• צרלס ברונסון • קירק דוגלס „כוכב שבר בגשם"
סינמה 2: ערב 2 הצגות בשעות: 9.30—12.00
דיאנה רוס „הליידי שרה בלוז"
תל־אביב יונה הנביא 2 טל. 52...

ב„חאן" הירושלמי
החאן הירושלמי — רשות השידור
סדרת הקונצרטים של החוג למוסיקה קאמרית
קונצרט מס' 4
עם: השלישיה הישראלית: אלכסנדר וולקוב (פסנתר), מנחם ברויאר (כנור), צבי הראל (צ'לו).
בתכנית: ★ מוצרט — שלישיה, ק. 542 ★ ק. — דואו לכנור וצ'לו ★ ברהמס — שלישיה, אופוס
יום א' — 8.12 ● בשעה 8.30

להקת מחול בת־שבע
תל־אביב — אולם התיאטרון הקאמרי
מחר, מוצ"ש 7.12 — בשעה 8.30
גבעת חיים — איחוד יום ג' 10.12 ב־9.00
בתכנית:
נסיך האפלה, הגג, לקוי חמה, אדם וחוה
כרטיסים בת"א, „כנף" במשרדים ובקופת הקאמרי בכל...

האירוע הבידורי הגדול בתולדות המדינה

סבן טלית מציגים:
היכל החלומות
לכל המשפחה
★ לשבועיים בתל־אביב בלבד ב„היכל הספורט" ★ חנוכה 8.12.1974 עד 21.12.1974

בין המופיעים:

במאי: עמוס אטינגר תפאורה: עיצוב: דב בן־דוד בצע: ארגונית מנחה: משה טימור

70 משתתפים מחו"ל ★ תפאורה ענקית ומפוארת ★ תאורה ססגונית ★ פעלולים מרהיבים ★ 35 אומני קרקס בינלאומיים
★ 30 בובות ענקיות מספורי וסרטי הילדים ★ מצעדי ראווה של להקת המזורט מפריס בתנועה, קצב וצליל

עד היום נמכרו 70.000 כרטיסים - הכינו כרטיסים מראש

מכירה מוקדמת: תל־אביב: „רוקוקו", „הדרך", „קסטל" וביתר המשרדים בארץ. ובימי ההצגות בקופות „היכל הספורט". הפצה ראשית: „רוקוקו" דיזנגוף 93 טל. 248824, 223663.

זמני ההצגות ב„היכל החלומות":

יום א' 8.12	יום ב' 9.12	יום ג' 10.12	יום ד' 11.12	יום ה' 12.12	יום ו' 13.12	מוצ"ש 14.12	יום א' 15.12	יום ב' 16.12	יום ג' 17.12	יום ד' 18.12	יום ה' 19.12	מוצ"ש 21.12
7.30—4.00 פתיחה חגיגית	2.30 כל הכרטיסים נמכרו —	7.30—4—11 לפנה"צ	11 לפנה"צ 4 / 7.30 כל הכרטיסים נמכרו	9 כל הכרטיסים נמכרו / 7.30—4.00	10 כל הכרטיסים נמכרו / 2.30	8.30	7.30—4—11 לפנה"צ	7.30—4—11 לפנה"צ	7.30—4.00	7.30—4.00	7.30—4.00	7.30 נעילה חגיגית

תחבורה מובטחת אחרי המופעים
תקליט „היכל החלומות" עם כל להיטי „היכל החלומות" למכירה בהצגות

שבוע בבתי הקולנוע

ירושלים

בשעות: 9.00—7.00 · ביום ו' : 9.00—7.00—3.45
- אדיסון : הוליה קולייט בספר התורכי איפרי אמהבר
- אורגיל : שבוע 3 אליוט גולד המרגלים
- אוריון : שבוע 2 פול ניומן קרי הקבינר
- ארמון : שבוע 2 בר בפנסר החזור אנחנו עצבניים
- ארנון : סרטו של וולט דיסני שלושה המוסקטרים
- הבירה : שבוע 2 הדי אלן ישנוני
- חן : שמי הוא שכנאני ביז
- ירושלים : 8.00 ברלון ברנדו אל פצינו הסנדק
- מיטשל : רומי שניידר אהבה בגשם
- סמדר : 6.45, 9 שבוע 2 מרצ'לו מסטרויאני הזלילה הגדולה
- עדן : ריצ'רד תומס ג'יין קולינס רקיע אדום עם שחר
- רון : גלנדה ג'קסון פיטר פינץ' פרשת גלגל

רמלה

המגדל : 7.15 9.30 דונלד סתרלנד הלוליין השקה ביהודים

לוד

בשעה : 7.00—9.15
- אורדיל : ז'אן גבן אלן דילון שני גברים בעיר
- גלוריה : אירן פאפאס נוה המהר
- הדבות : 7, 9, רומי שניידר ברלשה נוף ידוק 7

ראשון-לציון

בשעות : 6.45—9.00
- עמם : ברברה סטרייסנד הכל למען פיש
- ראשון : נשים בכדורים
- תפארת : 6.30, 9 יהורם גאון קזבלן

נס-ציונה

- נוה : 6.30, 8.45 ג'ורג' הילטון זגב העקרב

רחובות

בשעות : 6.30—8.45
- בית העולים : יוסי בנאי חבס גמליאל
- הוד : ...של גימנסטביות
- חן : פוזי קנדל קמינות בכורה

אשדוד

בשעות : 7.15—9.30
- אורקייה : 7, 9.15 ... ירוק
- אסתר : 5.00, 8.30 צרלטון הסטון ... הרומה
- אשדוד : ... בית הירוקות
- דגון : מידיי ... עם הנמל השחורה

קרית מלאכי

בשעות : 7.00—9.00
- בירוד : מודות דקמרון
- הוד : פוני קרטיס לפקה

אשקלון

- רחל : 7.15, 9.30 צרלי צפלין היקטטור הגדול

נתיבות

- שבים : 6.45, 9.00 האל ... מריניסי ...

שדרות

- חן : 6.30, 9 אנתוני קווין מעבר לרווב 110

רמת-גן גבעתיים

בשעות : 7.15—9.30
- ארמון : שבוע 3 פול ניומן רוברט רדפורד העוקץ
- אורדע : שבוע 4 ז'אן גאבן אלן דילון שני גברים בעיר
- אורלי : ברט לנקסטר מטמה ושר שלום
- ארמון : שבוע 4 ריאן אוניל מאמום אוניל ירח של נייר
- גלאור : יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
- הוד : בר בפנסר מרנס היל החזור אנחנו עצבניים
- לילי : שבוע 3 מרצ'לו מסטרויאני הזלילה הגדולה
- רמה : קרול בייקר הנבל
- רמת-גן : שון קונרי זארדוז
- שבים : אנני ז'ירדו איך עשן ללא אש

קרית אונו

- אור-און : 7, 9.15 ברברה סטרייסנד מה קורה

חיפה

מגאור שבת : 6.45, 9.00 · ביום ו' : 4.00, 6.45, 9.00
- אורדן : אליזבט טיילור נולדה של אשה יפה
- אורה : לנרד ברונקה, קתרין מאוט ארנגבות השמחה
- אורלי : שבוע 3 ריאן אוניל מאמום אוניל ירח של נייר
- אמפיתאטרון : דייוויד ניבן 55 יום בפקינג
- ארמון : בר בפנסר גבר ושמו פלמינגו
- בית רוטשילד : סרטו של דה סיקה גם במבואנו
- גלאור : יול ברינר הבולשת
- חן : האינדיאני הקטן
- כרמל נוה : 7.00, 9.00 היה שלום אהובי
- מוריה : ריאן קנוו מבוכת האהבה
- מירון : אגרוף הנדיק
- מאמון : רוג'ר מור גולד
- פאר : אמריקן גראפיטי
- רון : יוסי בנאי חבס גמליאל
- שבים : לואי דה פינס השוטר ברימום
- עמק (נוה שאנן) : מרגו היל בחזרה במערב
- בית העם (ק. חיים) : 6.30, 8.45 בלינדה בלייר מגרש השדים
- היובל (ק. חיים) : 6.30, 8.45 ג'יין פונדה קמ־כלך
- ספיר (ק. ביאליק) : 7.00, 9.15 בלינדה בלייר מגרש השדים
- ספיר (קרית ביאליק) : יוסי בנאי חבס גמליאל
- ניצן (קרית ים) : ריאן אוניל ירח של נייר
- זוהר (ק. מוצקין) : 6.30, 9.00 שיר השמה ציהנט
- יובל-אור (ק. מוצקין) : 7.30 קלרק גייבל חלף עם הרוח

עכו

- גדיעון : 6.30, 8.45 אלן דילון אני ז'ירדו סיפור כחלב

קרית שמונה

- תרשון : 6, 8.15 הסרס התורכי דמעות תנין
- שניר : 6.45, 9.10 סטיב מקווין פפר

פרדס-חנה

- דקל : 6.00, 8.30 צ'רלס ברונסון המקצוען

חדרה

- חדרה : 6.45, 9.15 שבוע 2 מגרש השדים
- תוף : 7.00, 9.15 אורות הכרך
- אורות (בית אליעזר) : 6.45, 8.45 שלושת המוסקטרים

נתניה

- אסתר : 5, 7, 9.15 האיש שלנו בלום
- שרון : ג'ים בראון שלושת העוקצנים

הרצליה

בשעות : 7.00—9.00
- דגניה : יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
- דוד : 7.00 9.15 לינדה בלייר מגרש השדים
- היכל : רחל וולש שלושת המוסקטרים
- תפארת : ברברה הרשי השמלה השמה ברפה

כפר-סבא

- חן : 7, 9.15 ברברה סטרייסנד הכל למען פיש
- עמל : 7, 9.30 פול ניומן רוברט רדפורד העוקץ

פתח-תקוה

בשעות : 7.00—9.15
- הוד : בסוד המאכבות
- היכל : הדוברמנים הנועזים
- שלום : דין ריד אגרופים וקרטה

תל-אביב

... 9.30—7.15 ...
- שבוע 2 כריסטופר ברבגו גושה ריקו
- פלורינדה בולקן ...
- ...
- סבוע 3 קורים ...
- הצגת בכורה ...

בתים

בשעות : 7.15—9.30
- גלנדה ג'קסון ג'ורג' סגל אהבת השנים
- בר בפנסר מרגו היל הדר אנחנו עצבניים
- מרצ'לו מסטרויאני הזלילה הגדולה
- ... פול ניומן רוברט רדפורד העוקץ
- ... יוסף: הודי אלן ...

חולון

בשעות : 7.15—9.30
- 7, 9.30 שבוע 2 פול ניומן רוברט רדפורד העוקץ
- שבוע 2 מרילין מונרו ערבים חמים ומעים
- פיטר פונדה סוזן ג'ורג' ...
- 7, 9.15 יהורם גאון קזבלן
- רינה : ...

אור-יהודה

- 7, 9.15 אורי זהר ... ברדלות

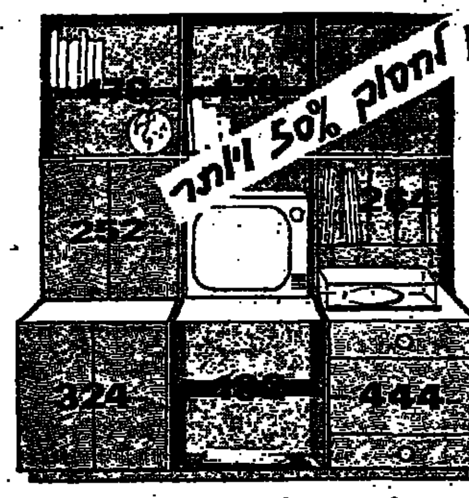

רהיטי סקאנדיה
ירושלים

עכשיו הזמן לחסוך 50% ויותר

אצלנו תמצא רהטים מודולריים באיכות ובעיצוב סקנדינביים
הספקה ישירה מהיצרן לצרכן
יעוץ ותכנון חינם

רח' שלומציון המלכה 14 טל. 226278 ירושלים

בירושלים
הבוסתן

במחירים של לפני פיחות !!!
ארוחות- צהריים — 22.50 ל"י לארוחה
4 מנות, כולל שרות ימסים, מגוון רב של מאכלים.
פתוח מ- 11⁰⁰- 15⁰⁰,
מ- 19⁰⁰ עד... כולל ערבי שישי

בשבת בצהריים
ארוחות לכל המשפחה

שרות אדיב ומסור באוירה אינטימית
מתאים לפגישות עסקים
לשרותכם השף המקסיקני, סניור הורחה !!!
חניה חינם בשפע

רח' יפו 68, ליד קולנוע חן טל' 02/231675

---

design 2001

אנו ממשיכים במכירת הפינוי של
רהיטי יבוא
במחירים שלפני הפיחות
ובהנחות עד 30%
על המלאי הקיים

נצלו את ההזדמנות לרכישת רהיטי יבוא מתוצרת גרמניה, דנמרק ואיטליה — הכל באיכות מעולה ובעיצוב ברמה בינלאומית

מכירת פינוי
של המלאי הקיים ודגמים חדשים, תתקיים
גם במוצ"ש 7.12.74
משעה 18.30 ועד 23.00
אולם תצוגה ומכירות:
ירושלים, רח' שלומציון המלכה 12
טלפון 22 37 92

לידו

רהיטי יבוא מאירופה
הצעות החודש
חדרי שינה
מעץ תיק האלון בדגמים מרהיבים
כולל: ארון 3 דלתות, מיטה זוגית, שידה, טואלט תואמת
בסך **3374 ל"י**
בהזדמנות בלתי חוזרת
ארונות קיר
תוצרת חוץ
5 דלתות
במקום 3250 ל"י
רק 2500 ל"י בלבד
4 דלתות
במקום 2620 ל"י
רק 2100 ל"י בלבד

לידו
תל-אביב, דיזנגוף 213, בני-ברק, ר' עקיבא 16

שוק

ארגון אמהות עובדות ירושלים

ביכולתך עדיין לקנות!
כלי מטה, הלבשה, ג'ינס, חפצי נוי ומוצרים רבים אחרים באיכות מעולה תוכלי למצוא בשוק
אמהות עובדות ירושלים
שיתקיים בבית אלישבע.
בימים א', ב' (8—9 בדצמבר) בשעות 9—21
ביום ג' (10 בדצמבר) בשעות 9—13 בלבד.

למכירה
מבנה תעשייתי (1000 מ"ר)
בן 3 קומות
העומד על מגרש של כ-500 מ"ר
ליד הסינרמה
להתקשר בשעות העבודה
טלפונים: 33108, 32176 ת"א

שחור לבן
לונדון מיניסטור
רח' אבן גבירול 30 ת"א
נותנת מתנת חנוכה
הנחה 15%
על דברי קריסטל ומתנות

הערב בקולנוע אלנבי
ב-10.00
ג'ו קיד
עם קלינט איסטווד
בהצגת
נשיא על הכוונת
THE DAY OF THE JACKAL

מועדון קולנוע הוד
דיזנגוף 101 טל. 226226
הערב בשעה 10 בלבד
* ריאן אוניל
* ג'קלין ביסט
"הגנב שבא לסעוד"

מורום פילם מציגים:
הבילוי המשפחתי בחנוכה
סרטי וולט דיסני
החל ממוצ"ש 7.12
ת"א — "דרייב אין" בשעה 5.00
הזוכים המאושרים

בחיפה "חן"
האינדיאני הקטן
4.00 — 6.45 — 9.00

ירושלים "ארנון"
שלושת המוסקטרים
3.30 — 5.30 — 7.30

פסטיבל סרטי דיסני "מקסים" ת"א
ב-11.00 בבקר וב-2.00 אחה"צ
9, 10, 11 בדצמבר
החתולים בצמרת
12, 13 בדצמבר
שערוריה בסופרמרקט
15, 16 בדצמבר
הקוף קובע בפלוזיה

המחזמר העליז
בגדי המלך החדשים
תיאטרון "אמני ישראלי" מציג:
תל-אביב
"בית ארלוזורוב"
מחר 7.12 ב-11 לפנה"צ

חוג ידידי בית החולים אסף הרופא
מודה לכל תורמי הפרסים ומפיצי הכרטיסים להגדלתנו

שתתקיים ביום רביעי 11.12.74 בשעה 3.00 אחה"צ בבית החולים אסף הרופא.
*
כל המחזיקים בכרטיסי הגרלה שטרם נמכרו או בכספים תמורת הכרטיסים שנמכרו, מתבקשים להמציאם לאלתר למר דוד בסן, גזבר בית החולים צריפין.

המעוניינים במספרי הזכיות יוכלו לפנות אחרי ההגרלה למר בסן טל. 963131 לשם בקשת מספרים.

בברכה ובתודה
הנהלת החוג
חוג ידידי אסף הרופא

המרכז לטלוויזיה לימודית

בימים אלה עומדת להתפרסם
"חוברת שידורי הטלויזיה הלימודית"
לשליש ב'

אם היך חתום על מנוי שנתי לתשל"ה, תישלח אליך החוברת (במספר העותקים שהוזמנו) עם צאתה לאור.
אם יש בדעתך לרכוש חוברת לשליש ב' בלבד, אנא הזמן זאת בעוד מועד מיחידת הקשר של הטלויזיה הלימודית, רח' טשרניחובסקי 17 תל-אביב.

מחיר החוברת — 5 ל"י

הזמנה מוקדמת תאפשר לנו לכבד את ההזמנה למקרה שהחומר יאזל.

לכל אשה ועקרת בית ולזוגות צעירים

בהוצאת אחיאסף — ברונפמן
הופיע ספר הבישול של burda
בשפה העברית

המכיל 300 מתכונים וקרכם הקרדי.
כל מתכון מלווה תצלום. רוב התבשילות בצבעים.
הספר הותאם למטבח הישראלי הכשר.
*
מחיר הספר 42 ל"י — עד להודעה חדשה 35 ל"י
להשיג בחנויות הספרים ובספרי "אחל".

בית הצנחן
רמת-גן
מוצ"ש 7.12.74
ריקודים ובידור
בנעכית
ג'וקי ארקין
(מי מפחד מפנטומימה)
מוסיקה לריקודים בצלילי הכוכבים הכחולים
אוטובוסים : 20, 21, 22, 23, 74, 75

סיפור של גבר שניהל משום ויחסים אינטימיים על מנת להגיע לצמרת.
* רומי שניידר
* ז'אן לואי טרינטיניאן
* ג'יין בירקין
* ז'אן פייר קאסל
* פלורינדה בולקן

יחסים בצמרת
LE MOUTON ENRAGE
שבוע 6
"סטודיו" ת"א
4.30—7.15—9.30

מועדון 2.2 בטכניון

יום שישי 6.12.74
* ריקודים לצלילי תקליטים
* בחצות בדיוק: "פסטיבל שירי עם אמריקנים" ג'אז, פופ ונשמה. 30 זמרים ונגנים 4 להקות צבורת מארה"ב
תתבורה להדר ולקריות בסוף הערב
מוצאי שבת 7.12.74
* 21.30 בדיוק: "פיקניק לשניים" קומדיה במסגרת מועדון 55 פלוס
* ריקודי עם ועמים
* דיסקוטק
הכניסה לסטודנטים (לפי תעודות בלבד) ולבנות.

מועדון קולנוע בן יהודה

הערב ב-10.00
מרלון ברנדו
מיסתורי הלילה
הערב ב-12.00
אליוט גולד
שלום לנצח

מועדון קולנוע גת

הערב ב-10 וב-12
אלן דילון
סימון סיניורה
במעגל החקירה

תיאטרון באר-שבע
טרטיף
מאת מולייר

מחזה מבכורי מנצחי תרבות שכונים
מוצ"ש 7.12 בשעה 8.30
בית-העם סדרה 11
כרטיסים ניתן להשיג בקופת בית-העם בערב ההצגה

מועדון "פריז"
הלילה 10—12
רח' הירקון 106, מול מלון "דן" טל. 236605
השיטה ההולנדית
ע"פ רב המכר של אליסטר מקלין

אנדרומדה
מועדון סטודנטים
בבת-ים, שד' העצמאות 56
בית שפרינצק
ב-6.12 משעה 21.00
+ רקודים
סרט מעולה

מועדון דה-ב-אין
נוב.דרנבה
הערב 6.12 ב-10.00
יהודה ברקן
בקומדיה הנהדרת
של מנחם גולן
"לופו"

ברסקטיבה

לאונרדו דה וינצ'י 13, 255133
יום ו' 6.12 ב-2.30 אחה"צ
"בלדה לג'ו היל"
בו וידרברג (אלוירה מדיגן)
בערב 10.00 "אלכסנדר הגדול"
דה סיקה הרוזנים מרקף
הנזה : "אלכסנדר הגדול"
"בלדה לג'ו היל"

קולנוע רמת-אביב
הצגות חצות
חמניה
עם סופיה לורן
ב-10, 12 בלילה

צמצום:
יוסי מארגן
בר/בת מצוות, מסיבות ופרבריזוול בלווי אקורדיון ושקופיות לשירה בציבור.
02-272356 להשאיר הודעה

עבודה דתיים לסטודנטים

בניס
ת"א במוצ"ש כ"ג בכסלו 7.12.74 משעה 8.30
באולם בני-ברית
רח' קפלן 10 ת"א
...
...דו טופז
הרקידכם וטמורת
...הורוסקופ
...צ"ש 14.12 נשף חנוכה
עם עליזה עזיקרי

קולנוע לימור
...תל-אביב, אבן-גבירול 30
מציג הערב 6.12
ב-10 — 12
* פול ניומן
מלכודת ...

מבנה ...הגנו

هكذا من الاصل

מועדון קוראי מעריב

המפיצים הבלעדיים של אנציקלופדיה בריטניקה

גאה להציג לפני הישראלי המשכיל:

Britannica3

המהדורה הט"ו הכל־חדשה

– חדשה לגמרי במבנה, בהיקף, בקונצפציה...

– הרעיון החדש הראשון בשדה האנציקלופדיה ב־200 השנים האחרונות...

30 כרכים גדולים, נהדרים, שנוצרו במיוחד לסיפוק צרכיה של החברה המורכבת בת־ימינו, מחולקים לשלושה מכלולים עניינים:

10 כרכי MICROPAEDIA מהווים אוצר המידע הבסיסי ואינדקס שוטף.
יותר מ־10,000 עמודים, 102,000 ערכים (עד 750 מילה הערך), 15,000 איורים (4,000 בצבעים), 280 מפות.

19 כרכי MACROPAEDIA המוקדשים לידע מעמיק: 4,207 מאמרים עיקריים, המשתרעים על פני יותר מ־22,000 עמודים, והמהווים מסות מקיפות, מוסמכות ומעודכנות על הנושאים המרכזיים בחיינו.

1 „המדריך לבריטניקה" — PROPAEDIA מחלק את כלל הידע לעשרה חלקי „מעגל הלמידה": חומר ואנרגיה, כדור הארץ, החיים על כדור הארץ, חיי האדם, החברה האנושית, אמנות, טכנולוגיה, דת, ההיסטוריה של האנושות וענפי הידע.

15 שנות עבודה מדעית מדוקדקת ו־32 מיליון דולר הושקעו בהכנתה של Britannica3 החדשה.

4277 מלומדים, מדענים ובני־סמכא אחרים מ־131 מדינות השתתפו בכתיבת Britannica3 החדשה, ובכללם 26 ישראלים.

Britannica3

אקוויולנטית בתבנה לספריה בת 1000 ספרים בגודל ממוצע:

פילוסופיה • היסטוריה • מסעות • חוק • חינוך • גיאוגרפיה • ספרות • כלכלה • ביולוגיה • טיפול בילד • אנרגיה אטומית • ביוגרפיה • סוציולוגיה • ספורט • אמנות • מתמטיקה • הנדסה • ריהוט־פנים • מדעי־המדינה • רפואה • אדריכלות־חוץ • אנתרופולוגיה • רדיו/טלוויזיה • פסיכולוגיה • פיסיקה • דתות • מוסיקה־דרמה • מדעים צבאיים

אוניברסיטה בביתך - האנציקלופדיה של המאה ה־21, כתובה באנגלית קריאה ומובנת לכל

שי חינם

המילון החדש של וובסטר ב־3 כרכים
+
האטלס הגדול של בריטניקה
או
CHILDREN'S BRITANNICA (20 VOLUMES)
או
BRITANNICA ENCYCLOPAEDIA OF ART
(5 VOLUMES)

ובן הזכות לרכוש במחצית המחיר את ספרי־השנה הנודעים של „בריטניקה" ולהפנות 100 שאלות לספרית המחקר של „בריטניקה"

✶ מספר מצומצם של הזדמנויות מיוחדות במשך חודש דצמבר 1974 בלבד.

✶ תנאי תשלום נוחים במיוחד.

✶ הנחות נאות לאקדמאים, מורים, סטודנטים, ספריות וקיבוצים.

שלח עוד היום את התלוש המצורף למרכז האנציקלופדיה בריטניקה בישראל, רח' לבונטין 24, תל־אביב, טלפון 612948

לכבוד
מועדון קוראי מעריב בע"מ — התאריך________
המפיצים הבלעדיים של בריטניקה בישראל
רחוב לבונטין 24
תל־אביב
אבקשכם להמציא לי — חינם וללא כל התחייבות מצדי — את חוברת ההסברה המצויירת של אנציקלופדיה בריטניקה.

השם: ____________

הכתובת: ____________

טלפון מס': ____________

חתימה ____________

מורה־עת

● **יום ששי ✶ כ"ב בכסלו תשל"ה ✶ 6 בדצמבר 1974 ✶ שקיעת החמה: 16.35 ✶ זריחתה מחר: 6.27**

● פרק יומי: שופטים: יג
● משנה יומית: כלים: כא, א—ב
● דף יומי: עירובין: ג
● הלכה יומית: פסח: תנא, יח—ב
● פרשת השבוע: וישב

● **יום שבת ✶ כ"ג בכסלו תשל"ה ✶ 7 בדצמבר 1974 ✶ שקיעת החמה: 16.35 ✶ זריחתה ביום א': 6.28**

● פרק יומי: שופטים: יד
● משנה יומית: כלים: כא—כב, ג—א
● דף יומי: עירובין: ד
● הלכה יומית: פסח: תנא, כא—כג
● פרשת השבוע: וישב

ברדיו

ראה „ימים ולילות" עמודים 46—47

בטלוויזיה

ראה „ימים ולילות" עמוד 47

בתי מרקחת

● **ירושלים**
ששי: מאיר, רח' יפו 44, טל. 233592; אל זהרא, רח' אל זהרא, טל. 283543.
שבת: רחמנה, רח' דוד ילין 31, טל. 222788.
מוצ"ש: בית וגן, רחוב הפסגה 59, טל. 535626; אל שעב אל גדידה, בתוך שער שכם, טל. 283401.

● **תל־אביב**
ששי: פרנקל, רח' ה' מלך ג'ורג' 28, טל. 223721; שלמה המלך, רח' שלמה המלך 78, טל. 246461; יאפו, רח' יהודה הלוי 67, טל. 612474.
שבת: גרוסו, רח' שינקין 27, טל. 284791; תררפה, רח' דיזנגוף 217, טל. 223488; מעיין חיים, שד' ירושלים 49, טל. 821607.
מוצ"ש: ככר המדינה, רח' ה' באייר 48, טלפון 258046; גורדאו, רח' בן־יהודה 183, טל. 242673; יאפו, רח' יהודה הלוי 67, טל. 612474.

● **חיפה**
ששי: עליה, בת גלים, רח' עליה 44, טל. 522062.
שבת: בלפור, רח' מסדה 1, טל. 662289.

● **רמת־גן ובני־ברק**
ששי: אסותא, רח' ז'בוטינסקי 41, טל. 731874.
שבת: הדסה, רח' כצנלסון 151, טל. 722271.

● **חולון ובת־ים**
ששי: אסותא, רח' סרד־מפלדור 4, חולון; בלפור, רח' בלפור 90, בת־ים.
שבת: עזרא, רח' בלפור 135, בת־ים; בריאות, רח' קראוזה 46, חולון.

● **נגב**
שבת: הנגב, רח' קקיל 108.

● **נתניה**
ששי: הדסה, רח' הרצל 24, טל. 22243.
שבת: המגן, רח' וייצמן 13, טל. 23866.

● **פתח־תקוה**
ששי: הירקון, רח' שטמפר 24, טל. 910946.
שבת: מרכז השרון, רח' רח' חובבי ציון 40, טלפון 911078.

● **הרצליה**
ששי: קרמר, רח' סוקולוב 18, הרצליה.
שבת: שמעוני יואל, רח' יהושע בן גמלא 15, הוד השרון.

רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הר־אבן, אמשטין 6, טל. 443281.
מד"א, טל. 614333 שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

קופ"ח „מכבי"
תל־אביב
ששי (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר למחרת) מד"א, טל. 101.
שבת (מ־07.00 עד 20.00 בערב), ד"ר פרק דוגה, החשמונאים 4 (כללי), טל. 248228; גבי ד"ר קנטורק אסתר (ילדים), ארלוזורוב 47, טל. 236256, מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר, מד"א טל. 101.

בת־ים
ששי (מ־14.00 עד 19.00) ד"ר רכלר (כללי), רמת־חן שלם 18/2, טל. 763896; ד"ר אידלסון (ילדים), גבעתיים, מרדיציך (140), טל. 726680 (מ־19.00 עד 07.00 בבוקר — רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל. 781111.
שבת (מ־07.00 עד 20.00 בערב) ד"ר פוטשקין (כללי וילדים), רמת חן, הראל 4, טל. 744364; גבי ד"ר אונטרמן (ילדים), ר"ג, הרצל 17/75, טל. 738208 (מ־20.00 עד 07.00 ביום א') רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל. 781111.
בת־ים: טל' 863333.
חולון: טל' 843133.
לוד: טל' 962133 מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר יום שבת ומ־19.00 ביום שבת עד 06.00 בבוקר יום א'.
קרית־אונו: מד"א 781111-4.
פתח־תקוה: טל' 912333.
הרצליה: טל' 981333.
ראשון־לציון: טל' 942333.

קופ"ח „מאוחדת"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גוש־דן: מד"א, טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

קופ"ח „לאומית"
תורנות לילה בכל סניפי מגן דוד אדום ברחבי המדינה.

נתניה והשרון

קופ"ח „מאוחדת"
נתניה: מד"א, טל' 2333/4.
רמת־השרון: מד"א, 981333.
הרצליה: ד"ר טרילינג 930230.
כפר־סבא: ד"ר קראוס 925772.
הוד־השרון: ד"ר רסן 924133.
אבן־יהודה: ד"ר כץ, 99439.

קופ"ח „מכבי"
נתניה: מד"א, טלפון 923333.

ירושלים

קופ"ח „מכבי"
שרות לילה
מד"א, טל' 523133, שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

קופ"ח „מאוחדת"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 54122/4.

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: רח' יצחק שדה, טל' 101, מ־7 בערב עד 7 למחרת.

קופ"ח „אסף"
רופא תורן כללי וילדים — טלפון 254530.

קופ"ח „מאוחדת"
נצרת: ד"ר עטאללה, טלפון 54096.
קריות: טקסי ביאליק, טלפון 713232, 711515.
נהריה: מד"א, טל' 923333.
כפר תבור: ד"ר א. קולה, טל' 37212.

קופ"ח „מכבי"
חיפה: תורנות לילה, מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00.
שבת (מ־13.00 עד 07.00 בבוקר): מד"א טל' 101.

רחובות והדרום

קופ"ח „מכבי"
רחובות: מד"א, טל' 951333.
אשדוד: מד"א, טל' 22222.
עזה: מד"א, טל' 057-97222.

קופ"ח „מאוחדת"
רחובות: מד"א, טל' 951333.
ראשון־לציון: מד"א, 942333.
רמלה: מד"א, טל' 961022.
אשדוד: מד"א, טל' 22222.
באר־שבע: מד"א, טל' 78333.

בתי־חולים

ירושלים
ששי: בקור חולים (ילדים); שערי צדק (פנימית); הדסה (פנימית, כירורגית, עינים, כירורגית מוח, א.א.ג.).
שבת: שערי צדק (ילדים); בקור חולים (נשים); הדסה (כירורגית מוח, א.א.ג., פנימית, עינים, כירורגית).

תל־אביב
ששי: הדסה (פנימית).
שבת: איכילוב (פנימית).

חיפה
ששי: רמבם (כירורג, תאונות, פנימית, ילדים, עינים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת); רוטשילד (גיניקולוגיה).
שבת: רמבם.

מטוסים

● **נחיתות:** מארום 245 מבוקרשט: 10.20; אל על 864 מפרנקפורט: 11.40; אליטליה 738 מרומא: 13.25; אל על 006 מניו יורק: 13.50; אל על 358 מפרנקפורט.

14.05: אולימפיק 301 מאתונה: 14.10; ט.ה.א. 880 מניו יורק ואתונה: 14.30; אל על 566 מאתונה: 15.20; אל על 858 מניו יורק ולונדון: 16.30; ט.ה.א. 810 מבומבי, מארים ורומא: 16.35; אל על 468 מפאריס ורומא: 18.30; סוויסאייר 336 מציריך ולונדון: 19.25; בריטיש איירווייס 484 מלונדון: 20.10.

● **המראות:** מארום 246 לבוקרשט: 11.20; אליטליה 739 לרומא: 14.10; אליטליה פיק 302 לאתונה: 15.10; ט.ה.א. 810 לבומבי ובנגקוק: 17.50.

מספר טלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 03-614656.

רכבת

מירושלים
● לתל־אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14.
● לחיפה 7.04, 12.12.
● לבאר־שבע ודימונה 7.40.

מתל־אביב
● לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00.
● לחיפה 6.44, *8.00, 9.42, *10.48, 12.20, *13.16, 13.46.
במוצ"ש 19.00.
● לנהריה *8.00, 12.20.
● לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52.
● לדימונה 8.54, 12.52.

מחיפה
● לירושלים 6.42, 11.50.
● לתל־אביב 6.12, *7.18, *8.40, 10.00, *11.30, 12.33, *13.23.
במוצאי שבת 19.00.
● לבאר־שבע ודימונה 6.42.
● לנהריה 6.33, *9.08, 13.49.

מנהריה
● לחיפה ולתל־אביב — 5.43, 7.48, *10.47, *15.00.
● לירושלים, באר־שבע ודימונה 5.43.

מבאר־שבע
● לירושלים 6.14, 13.17.
● לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17.
● לחיפה 6.14.

מדימונה
● לירושלים 6.14, 12.47.
● לתל־אביב ולחיפה 6.14.
● לבאר־שבע 6.14, 12.47.

* רכבת מהירה

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מילים)

דירות

דירה נהדרת 4½ חדרים 148 מ"ר, סידור שימוש מיוחד, סביבה כבר המדינה — 525,000 ל"י.

דירה 5 חדרים, לו־קסוס חדשה לגמרי בנוה אבי — 600,000 ל"י. כמו כן דירות חילות ב־ נדולים שונים בתל־אביב והסביבה אנגלו־סכסון תל־אביב 03'242341.

למכירה דירות בתל־אביב והסביבה, מ־100,000—500,000 „לעצ" מקווה־ישראל 8 תל־אביב 612225.

במוהמזה בקרית קריניצי המ־ מוארת אנגלו־סכסון רימון 753385.

כירה ברשמישירהם 12, דירות 2½—3 חדרים אפשרות לשנויים ע"י הקונה. פרטים: „מפרמדך" סו"י אצל רנבהרדירן, אבן־גבירול 30. 2524789 ,267371.

ברמת־גן, ברח' הירדן (מול קולנוע קסם לשעבר) 3 ו־4 חדרים בבית רב קומות בביצוע מעולה, כולל הסקה מרכזית. „רסקו" ת"א, רח' הרכינג, טל' 622211.

דירות איכות בנות 3, 3½, 4 חדרים ברח' האצל רמת־גן ל־ סגירה ישואי מהנדסים בע"מ רח' הרואה 17 רמת־גן טל. 733157.

חדשה 105 מ"ר ברומשילד כפר סבא, מעלית, חניה, גן פרטי. 758104.

דירה 3½ מיוחדת 230,000 + מעלית בראשון־לציון 949185.

דירה 100 מ"ר, ע"י הסופרמרקט רמת־גן 170,000, טלפון 03'760860.

שכונות נרדירות: 2 חדרים שדרות דוד 219,000, בהרומשולד שור — 209,000, נאות אפקה — 189,000, 3½: טול בבלי (ר"ג), ע"ה 265,000 ל"י. 239560 ,235020 טל.

למכירה חצי דירה בצפון ת"א, השקעה בטוחה + שכ"ד 04'527875.

דירה 3 חדרים במצב טוב + שיפורים בדיזנגוף למסירה תוך 6 חודשים להתקשר 057—91236.

(המשך המדור בעמוד 7)

קבלני בנין

תקוה למכירה דירות 3—4 לכניסה מיידית ודירות הגדולים לכניסה תוך 4—6 חדשים. בכלל מהגרים שלפני הפרי־ חברת גפנים, רח' הנבה.

שדרות־ירושלים 108 3—3½ מעלית, רגבה, הסקה מרכזית, „לבנין" טלפון 229469.

2½ חדרים

ברמת גן 2½ ק.ב. חזית רש"י 33 לבי 796346.

דירה 2½ כמעט חדשה בצפון ת"א (חזית לדרך־חיפה) ק.ב. מעלית, הסקה, חניה + תוספות 230,000 .459643.

ליד השדירה 2½ חדרים ק"ב (שקט) „אילרון" 2491645.

ברמת־אביב 2½ חדרים מסר מצה בתכנון מקורי טלפון — 418499.

בחולון נאות שושנים 2½ חדרים ק"ג טלפון 851301.

בבבלי 2½ דירה שקטה בת 5 שנים 454485.

בבתים 2½ חזית פינת אוכל, טלפון עם דיהום אקסקלוסיבי בכל הבית. טל. (03)876528.

בבתים 2½ חדשה וחזית, מש־ כנתא נוחה. טלפון 888179.

2½ חדרים 140,000 + 15,000 משכנתא בתנאים נוחים חמש חיים 23 פתח־תקוה דקסר.

בהזדמנות ברמת השיא בתים 2½ חדרים ק"ב חזית. 856516.

בראשל"צ 90 מ"ר 2½ חדרים + פ"א + 3 מרפסות. 945606.

בגבעתיים במרכז 2½ משכנתא + דשא־עץ. ק"ג. 203485.

2½ — חזית ותוספות 130,000 ק"ד ברמת יוסף, בתים. 865803.

2½ חדרים, ק"ג, דרום צהלה 140,000 טל' 755638.

בפתח־תקוה 2½ חדשה ק"ב 130.000 באזור שקט 917447.

בגבעתיים 2½ כמו 3 + סמ־ סים וארון קיר, פינוי מיידי. 180.000 .233557.

בפתח־תקוה 2½ ע"י בי"ח ה־ שרון. טלפונים 912032, 915796 משעה 14.

במרכז רמת־גן ברחוב שקט 2½ גדולים + ½. 759854.

במרכז רמת־גן חיבת ציון 2½ גדולים הול ושיפורים 795868.

1-1½ חדרים

בצפון ת"א 1½ חדרים למכירה, כניסה מיידית — 863428.

1½ ברמת־גן יפה, ק"ג, טל' 781440, אחרי 18.00.

דירת חדר קומפלט רח' התש־ מונאים 38 רמת־גן, ליברמן.

דירת חדר קומפלט + מרפסת וטלפון במרכז רמת־גן. פרטים 03—739359 אחרי 17 לטלפון.

דירת 1½ חדרים מרפסת לחזית בצפון תל־אביב 240342.

(המשך המדור בעמוד 7)

2 חדרים

דירת 2 חדרים ברחוב יורדי הסירה בתל־אביב. טלפון 910202.

2 חדרים + פינת אוכל 90,000 ל"י 754855 ,716720.

2 גדולים + הול ומרפסת סגו־ רה + תוספות רח' הרואה 126 רמת־גן.

בהרצליה 2 חדרים גדולים 13,000 משכנתא + 103.000 משה' זיסר שכונדרום 4/1.

דירה 2 חדרים מרכז גבעתיים טל. 454171.

2 חדרים והול + מחסן אחר העם מול תפארת הלאומי — 765307.

בגבעתיים 2 חדרים 2 מרפסות סגורות 125,000 259515.

בתל־אביב בבן־יהודה דירת 2 ק"ב חזית הסקה מעלית וכל השכלולים טל. 447123.

ברמת־גן 2 חדרים + הול ארון קיר פינת אוכל ע"ע 799363.

בגבעתיים 2 חדרים + הול, 3 כיווני אויר 766880 משעה 15.00.

בנוה־דור 2 חדרים מרפסת סגו־ רה, כניסה מיידית 228947.

2 + הול כואר דחום חלקי. אבא הלל 39 רמת־גן צשלר.

בר"ג 2 יפה ומסודרת 133.000 שילה אבא הלל 48 737935.

ברמת־גן 2 + ½, רח' עוזיאל 7 שטמוב, טל' 799575.

בהזדמנות דירת 2 חדרים ק"ד בבן־יהודה, טל. 03'227653.

ברמת־גן 3 חדרים ק"א ע"ע. 739736.

בבבלי 2 + פ"א ק"ג, יפה ב־ סביבה שקטה 455701.

3 חדרים

בלב תל־אביב דירה מרווחת ק"ב חזית טל. 623876.

ברמת־אביב 3 נהדרת ק"א ב־ סביבה אקסקלוסיבית „ישראר דוול" 2954234.

בראשון־לציון 3 חדשה ע"י אגמבה 13 ומיים חמים מרכזיים 780646.

בצפון 3 מפוארת + גג 2½ מרווחת ק"ק גבוהה 2954234.

בהזדמנות דירת 3 חדרים ב־ קיראון 165,000, 754855, 716730.

3½ חדרים ויותר

קיראון, 4 ק"ב פינתית ליד ה־ פארק 754356 בערב.

4 חדרים במרכז ק"ב + טלפון וארונות 190,000 625629.

וילות ובתים

בשכר חודשי

דירות להשכרה

בדמי מפתח

דירות מרוהטות

דירות למכירה

(המשך המדור בעמוד הבא)

גם אתה יכול לזכות בחידון הסמלים של מעריב

המתפרסם בגליון זה בעמוד 31

פירושו קשר חשבוני בין הביקוש וההיצע באמצעות הלוח מס' 1 מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה בעתון הנפוץ ביותר במדינה

מודעות ל־ לוח מס' 1 מעריב מתקבלות:

בתל־אביב: בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2 · סניף „מעריב", תל־אביב, שדרות רוטשילד 33 · בסניפי „דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) · אלנבי 123 · בן־יהודה 7

בירושלים: סניף „מעריב" רח' הלל 14/16 · סניף „דחף": רח' יפו 43 · ובכל משרדי הפרסום

בחיפה: סניף „מעריב" רח' הנביאים 32 · סניף „דחף" הרצל 11 · ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81 · ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

صكا من الاصل

هكذا من الأصل

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 53. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י בערבי-שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 5 מלים)

המשך מן העמוד הקודם

דירה חדשה 3 חדרים מרוהטת לזוג צעיר, להכרי קיבוץ ולי ספורטאים. טל. 253920.

(המשך המדור בעמוד 7)

כלי נגינה

(המשך המדור בעמוד 7)

חיות בית

(המשך המדור בעמוד 7)

צילום

ספרים

בולים

מטבעות ומדליות

אביזרי רכב

חדרים מרוהטים

(המשך המדור בעמוד 7)

ביקוש דירות

כלי רכב

מכוניות למכירה

אלפא רומיאו

ב.מ.וו.

הילמן

וולוו

אמריקאיות

אאודי נ.ס.או.

אוסטין — מוריס

אופל

פולקסווגן

פיז'ו

ווקסהול

טריומף

לארק

מרצדס

סאאב

סובארו

סוסיתא

סימקה

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

פיאט

ציטרואן

קונטסה

רנו

פורד

מכוניות להשכרה

אופנועים וקטנועים

בתי ספר לנהיגה

מכירות

מכונות כביסה

חימום והסקה

קניות

הלבשה

שמלות כלה

שטיחים

מכונות תפירה

סירות

מכונות גלוח

מזגני אויר

תנורי בשול ואפיה

טפטים

מקררים

(המשך המדור בעמוד 7)

רהיטים

(המשך המדור בעמוד 7)

לוח

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י בערבי שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מילים)

שידוכים

„שררה" (אחות 29) מחפשת „מאלף" אקדמאי עם הומור. לכתוב לת.ד. 20050 תל־אביב ל־מספר 5431/01/5.

[illegible]

בת זוג

[illegible]

בן זוג

[illegible]

נרשמו לנשואין

אצל הרב פנחס אדרי — גדרות:

[illegible]

חוגים

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ריקודים

למד לרקוד ב־5 שעורים אצל ספי קק"ל 26.

אולמות

[illegible]

שרותים

[illegible]

טיולים

[illegible]

סטודיו

[illegible]

אולמות למסיבות

[illegible]

עסקים

[illegible]

לוח למען טבריה
טבריה למען המפרסמים בלוח

עם פתיחת העונה בטבריה החליטה הנהלת „מעריב" בשיתוף עם התאחדות בתי המלון בטבריה וחברת חמי־טבריה, להעניק למפרסמים מודעות ב„לוח מעריב"

כל יום - 3 ימי נופש זוגי בטבריה

כולל אמבטיה מינרלית בחמי טבריה

כל יום נערכת הגרלה בין כל מוסרי המודעות ל„לוח מעריב", ובה זוכה מוסר מודעה בפרס.

אתמול זכה ב־3 ימי נופש זוגי

במלון [illegible] טבריה

טלפון (067)21666

כולל אמבטיה מינרלית בחמי טבריה

מר מרדכי קליינר, תל־אביב, רח' אהרונוביץ 3.

למסור את המודעה: [illegible]

אם תמסור מודעה ל„לוח מעריב" — הלוח מס' 1 — תשיג את התוצאה הרצויה ותיכלל אוטומטית בהגרלה:

הלוח הנפוץ ביותר במדינה

[illegible]

מזוג של ארוח, נופש, מרפא ובלוי — כל זה והרבה יותר תמצא בטבריה; שייט, סקרמים, חופי רחצה מהודרים, מסעדות ומעדני דגים, סיורים מאורגנים, מועדוני לילה, דיסקוטקים, אתרים היסטוריים, גלריות החומה של ציירי טבריה.

חנויות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

מחסנים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

תזמורות מלווה

[illegible]

תריסים

[illegible]

משרדים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

שעורים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

מבני תעשיה

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

בתי מלאכה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

הלוואות

[illegible]

הכמוס מן האלבום

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

עמ"ר מעריב

עבודה

הצעות עבודה

דרוש מורה לגימרה (לוי ומר־לו) לפנות למכון המורים 58184 תל־אביב.

צבע מבוגר!! נהג עם רשיון למשאית!! רוער — מסגר קרי במרוקציות!! לפנות: גרשון מנלין ובניו איזור התעשיה ה' חולון, פתח־תקוה, טלפון 911556, 913129.

דרושים 2 ארגים לגולי „רד פי" עוגלסקם טלפון: 823295.

נערים 16—17 דרושים לעבודה בהתקנת אנטנות מרכזיות „ישראנטנה" 748444 רמת־גן.

מתנדבת לסלון „צילה" — המסגרים 34 — ירקוני — בערב. 284197

לגן ילדים פרטי דרושה עוזרת לגננת 247052 מ־16.

דרושים פועלים למפעלת מכונה טרינה 3 משמרות 823448.

דרושים חשמלאים ועוזרים ויים דיזנגוף 126 מ־7.00—5.00 239996 בערב.

למפעל אלקטרוניקה דרושות לעבודה מעניינת ובתנאים טובים עובדות לחווט והלחמה טלפון 786095.

לחברה מסחרית לאספקה טכנית וכלי עבודה, דרוש בחנות צעיר רצוי לאחר צבא. לפנות טל. 820720

דרושים מכונאים ומסגרים ל־פוסר למרקסורים, אפשרי מתלמדים, תנאים טובים למתאימים — 751495.

דרוש מכנאי למכונות צילום, בוגר ביה"ס מקצועי במגמה ל־חשמל, טל. 266712.

מכבסה חקלית דרושה למגוון מעריב, קרליבך 2 ת"א, שעות העבודה אחה"צ.

למגוון מעריב קרליבך 2 ת"א דרושה עובדת חלקית לשמירת כלים שעות העבודה לפנה"צ.

דרוש מנהל יצור ועבודה מכר עם נסיון בעיבוד שבבי טלפון 823165 ת"א.

לחברת בריקלם (ישראל) בע"מ דרושים עובדים לעבודה ביצור ... טלפון 53787 ירושלים טלפון 223772

למפעל למוצרי פלסטיקה באיזור התעשיה בהרצליה ב' דרושים: ... לעבודה במשמרות. לתקשר 937791/2

עבודת נגרות לוזומים־שלטה, בית פרטי. 03-473393 מ־18.00—21.00

...

פקידים

דרושה כתבנית מעולה בעברית למשרד עו"ד מ־8—2 לטלפון 614185

מנהל/ת חשבונות עם ידע מקצועי, תנאים בהתאם לכישורים, לפנות אל ת.ד. 5153 תל־אביב.

לחברה מסחרית גדולה ורצינית, דרושה מזכירה מנוסה הדפסה, ליום עבודה רצוף — 8.00—16.30. לפנות עם פירוט ... ת.ד. 16284 תל־אביב, עבור „מזכירה מנוסה".

...

עוזרות ומטפלות

ברחובות דרושה אשה לניהול משק בית וטפול בילדים ליום שלם, טלפון 951880

דרושה עוזרת/מטפלת, לעבודה בפתח־תקוה בין השעות 7.30 — 14.30 לצלצל בשעות אחה"צ והערב. לטלפון 901650

...

ביקוש עבודה

תרגומים מקבלים מאנגלית ל־עברית ולהיפך, טל. 238772 — 283973

...

גזירה ותפירה

דרושה תופרות אוברלוק רצ מתמים לפנות רוזנים לכבדה 36 קומה ג'.

...

חקלאות

...

טלויזיות

...

טרקטורים

...

שונות

...

חרטים ומסגרים

...

זבנים

...

שליחים

...

יהלומים

...

מספרות

...

הכשרה לעבודה

...

(המשך המדור בעמוד 7)

עמ"ר הנגב

הצעות עבודה

דירות למכירה

בנויות למכירה

משרדים

פרסומים

לימודים

וילות ובתים

דירות להשכרה

ביקוש דירות

עמ"ר רחובות

דירות למכירה

דירות מרוהטות

דירות להשכרה

הצעות עבודה

עמ"ר ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים: רחוב הלל 14/16. פתוח מ־8.00 בבקר עד 6.30 בערב

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

מגרשים

המשך

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

עולם ירושלים

שרותי רכב

[illegible]

מכירות

[illegible]

חניות למכירה

[illegible]

מקררים

[illegible]

רהיטים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

מכונת כביסה

[illegible]

דודי שמש וחשמל

[illegible]

פרסומים

[illegible]

שעורים

[illegible]

קטנועים

[illegible]

אביזרי רכב

[illegible]

מטבעות ומדליות

[illegible]

עסקים

[illegible]

אולמות

[illegible]

חנויות

[illegible]

משרדים

[illegible]

מחסנים

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

עולם נתניה

קבלני בנין

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

פרסומים

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

עולם ומלואו בלוח מעריב

עולם חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רח' הנביאים 32. פתוח מ־8.00 בבקר עד 7.00 בערב

דירות

[illegible]

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

בקוש דירות

[illegible]

דירות להחלפה

[illegible]

שעורים

[illegible]

מגרשים

[illegible]

צילום

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

בקוש עבודה

[illegible]

שרותים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

משרדים

[illegible]

מחלבים

[illegible]

רהיטים

[illegible]

המשך

מתנת חנוכה
הטובה לכל ימות השנה
ספר הבישול בשנז

מאת אביבה גולדמן בעריכת דבורה לוין

270 עמודים מודפסים בשני צבעים על נייר אלבומי.
1200 תפריטים - פרי נסיון של שנים, מוגשים ע"י תפריטאית נודעת.

שפע של מתכונים: מעוררי תיאבון וסלטים; מנות ראשונות מרקים וקישוטים למרק; דגים; בשר; עוף; ירקות; תוספות; רטבים; קינוחים; מאפה וקרמים; משקאות. ובנוסף על כך: הצעות להפריטים; אבזרי שולחן ומטבח ומצרכי מזון.

המחיר -.39 ל"י

ספריית מעריב

להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות התלוש הר"ב.

לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב

א.נ.

נא לשלוח אלי את „ספר הבישול" מאת אביבה גולדמן. מצורפת בזה המחאה ע"ס ______ מס. ______ בנק ______

שם ______ ת.ז. ______

כתובת ______

תאריך ______ חתימה ______

هكذا من الاصل

صكا من الاصل

לוח חיפה

המשך מן העמוד הקודם

מכוניות למכירה

רנו 4, 68, מסם מאי, מצב טוב. 04-84737

פורד 404, 1968, מבחן באוקטובר 1975, 243281 בערב.

פולקסווגן 1300, מודל 69, ע' ביה"ס לנהיגה. 251875, 521528

וולבו 144, שנת 68, אוטומטי. לטלפן טל' 245295

ויפרשית, 73, מסם לשנה, במצב חדש. טל' 510339

אסקורט, 73, 1100/4, 40,000 ק"מ טל' 243428

סובארו 1100, נהדרת, 1971. טל' 04-729633

אופל קדט ספיישל, 65, מצב מצוין. טלפון 231649

בהזדמנות פיאט 124, שנה 1974 טלפון 723672 ,39,000

ויפרשית 1971, 46,000 ק"מ ב' מצב טוב. טלפון 539813

אסקורט 69, מצב טוב מצוין + רדיו, מסם. 04-233680

בדחוף 69, אוברול מנוע + גיר + תוספות ומסם. 728134

כורטינה 1000, מודל 1957, לפני אוברול. טלפון 256543

פולקסווגן 1964 + מסם לשנה + רדיו + צבע. טלפון 231056

למכירה פורד אנגליה, 64, ב' מצב מצוין. 04-255978

פיאט 124 קופה ספיישל, 1968 שמורה, —25,700. 251621 ב' עבודה. 231216

מיני מינור, 1972 + מסם + תוספות, מצוינת. —18,000. 04-538290

סימקה 1000, 1969, מצוינת. מסם במרץ. טל' 714461

פורד אסקורט 1100, 1975 + 3,500 ק"מ + רדיו. 253711

סאאב ספיישל, 1967, מנוע מחו"ל 1972 + רדיו, יד ראשונה 04-81501 —15,500

רנו 12 ספיישל 27,000 ק"מ מודל 1973 534614

פורד 504 אוטומטי 1973 30,000 ק"מ. טלפון 253923

פולקסווגן מנהד 71, 48,000 ק"מ 7—5 253712 בערב.

טאונוס 65 פרטי מנוע 1973, מסם אוקטובר, רדיאליים, מצוין 04—252910

אסקורט 73, 32,000 ק"מ מצב מצוין. טל' 666943

אופל קדט קרוואן 1968 + רדיו. במצב מצוין. 221776

קורטינה ספיישל 66, מנוע פורד פרופס: טל' 713486

מורבר מודל 1973 במצב מכני טוב. טל' 922145

למוכר הזדמנות! מנ"צ 504 אוטומטית, 1970 פרוגא, 36,000 ל"י. 067-30667

אודי 100 חסכונית, 1973, מצב מצוין, עם רדיו, לפנות 85875, בית 232742

קרייזלר 160 אוטומטית, 1971, 59,000 ק"מ. 04-85621

פולקסווגן 1600 ספיישל, במצב מצוין, מסם שנה. טל' 244455

סימקה כוכבת 1973, בהזדמנות 33,000 ק"מ. להתקשר 722360

פולקסווגן ספיישל אוטומטי 1971, 65,000 ק"מ, 32,000 ל"י. 04-251333

לרגל נסיעה בהזדמנות פורד טאונוס 20 אם. אוטומטית, 1965. 718884

פיאט 238, שנת 69, מסחרי, ב' הזדמנות. טל' 662449

ב.מ.וו. 1000, 1967, במצב טוב מאוד. טל' 713094

מנדר דודג' דיזל שנת ייצור 72, פרטים 642781 669363 ב' שעות 13—8 / 18—16.

למכירה דודג' 400, 1967, במצב טוב במחיר —24,500 ל"י. אפשר לראות בבוקר ... חוף הכרמל, כל שעות היום ... ערב. טלפון 04-942038

פולקסווגן קופה 1600 1971 ב' מצב מצוין מסם לשנה 222810

ביטניקים 445 ל"י (במקום 590) רדיו למכוניות יפניים מעולים המטיבים הכלעודיים רדיו צמון אסיבת גולני 27 טלפון 665687

למכירה מנדר פיג'ו 404 1973 עם אפשרות לעבודה לפנות טל. 227700 931058

רנו קרוול, סגורים לבנה במצב מצוין טל' 243015

פולקסווגן ורייאנט ספיישל 71 + צבע 70,000 נהדרה 230162

בריסקה 900 יד ראשונה טלפון 669639 539713 בערב

מיני מינור 1961 ספיישל, מחיר דיחת הכום 8409 טלפון 04-83233

למכירה היפוכיה מודל 64 ב' מצב מצוין, טל. 710136

פורד טרנזיט מסחריה 1974 + תוספות. 718216 8—16.

מוסקוביץ שנת 1966 למכירה ב' הזדמנות. טלפון 530848

מיני מינור 65 מצב טוב מאוד + אוקה. טל. 535891

טאונוס 20 אוטומטית מודל 66 בהזדמנות מצוינת. 251363—04

אוסטין 69 100/2 חסכונית בשבה 234477

אופל רקורד 60 בהזדמנות + מסם 534943

אסקורט 69 יד ראשונה 26,500 ק"מ במצב מצוין 04-645024 8—9.00 בבוקר.

מוסקוא שטיישן 69 דצמבר שנה מסם + גנן 934163

סובארו ספיישל 1974 יד ראשונה במצב מצוין רק לספפורם טלפון 525732 בשעות העבודה.

קורטינה ספיישל אוטומטית יולי 74 730322

פיאט 124, 68, 80,000 ק"מ במצב מצוין 04-223016

פולקסווגן 1600 נהדרה 69, יד ראשונה + רדיו. 251952

אלפא סוד, 5000 ק"מ, טל. 727205, 729971

רנו 10 סוף 1969 במצב נהדר, 25,000 719781

אופל ספיישל רקורד 1700 1968 במצב מצוין 87394

זכות מיידי למנדר פיג'ו ל' מכירה. טלפון 710831

רכב חיפה בע"מ מוכנות "רנו" לחיפה והצפון בהנהלת חיים ... רחוב יפו 32 טלפון — 523363 רנו 15 1973, אופל רקורד אוטומטי 1972/3, אופל רקורד ספיישן 1971, סובארו ספיישל 74, רנו 4 1971, רנו 5 1973, טאונוס מסחרי 71, רנו 4 פיי"ר 69, מנ"צ מנדר 70.

אוסטין 40 אי. 1960, 950 סמ"ק מצוינת. 231025

פיג'ו 404 יד ראשונה במצב מצוין 83,000 ק"מ. טלפון ב' שעות הבוקר 922015 אחה"צ 921769

קורטינה ספיישל 67, מודל, מסם לשנה, רדיאליים 234350

בהזדמנות לוילנר ביוקר 1969 ... מסם שנה. 04-643845

פיאט 600 1962, מנוע 1968 + צבע חדש. 724702

מוריס מיני אוסטין 1973 31,000 ק"מ, מסם 11 חודש. 725055

רנו מ"ג 1973 במצב מצוין טלפון 233437

פיאט 124 1969 במצב מצוין בלי האוטו 04—529236

סאאב מסחרית ספיישל 66, צהובה + רדיו + רדיאלים 16,500 לפנות ביום 811531, ב' ערב 988198

דודג' 1966 300 ארגו סגור מצב מצוין 233174

למכירה פריגו 1000 מודל 1965 מסם + רדיו 527197

פולקסווגן מסחרי 1600 וריאנט 1969 טלפון 067—50464 בשעות הערב.

למכירה מיידית וולבו 1971 — 70,000 ק"מ טלפון 245416

פיאט 850 מצב מצוין, מודל 65, מסם שבעה חודשים. 725731

מוריס 1100 64 אוברול, מסם 723825 ראובן. 726726

וולבו 1970 אוטומטי יד ראשונה 54,000 ק"מ מצב מצוין. 04—643430

סלקה 1963 אוטומטי מצוין. טלפון 98179, 255903

למכירה פריגנ 3 אחרי מסם במצב מצוין. 342045

למכירה סימקה 1000 שנת 1970 במצב הקיץ. לטלפן בלי מתווך 04—663197

למכירה פוסינוא 66 פולקסווגן ואריאנט מסחרית 68. 233256

פיאט 124 מודל 74 מסם במרץ טלפון 732369

פיאט 504 במצב מצוין 1970 יד ראשונה. טלפון 253775

פולקסווגן מסחרית גבוהה — 1971, וילונות קילמאי בע"מ, נורדאו 31 חיפה. 665218

רנו 4 68 יד ראשונה, מצב טוב. 722800

מעוניינים לקנות מכוניות ב"רניה" ובכל אזורי חיפה בה לתשלום במחיר יותר גבוה מ' כל הצעה אחרת, "סנטר" ב' ק"מ, ל. סמוכי 664739, 664508

מכונית אופל רקורד 1971 מסם לשנה טלפון 04-534301

מיני קופר ספיישל 62 במצב טוב + מסם 728475

המקדים זוכה פוסינוא מסחרית 69 במצב טוב 715993

סובארו 1400 1973 28,000 ק"מ 89316 עו"ד 8133

השכרת מלגזות דיזל 2 טון דגם קלרק ... טלפון 04-712454

פורד טאונוס 20מ 1969, במצב מצוין + רדיו. טלפון 80655

אופל רקורד 1700, 69 + רדיו טלפון 716029

אופל רקורד קופה 1900, 1970 + רדיו, 54,000 530921

פורד 403 שנת 1962, 10,500 ל"י להתקשר 04-251851

ויפרשית 1302, 8/75 50,000 לא בשבת. טלפון 251181

פרינץ 4, 70, שמורה — 571094 (לא בשבת).

ב.מ.וו. 1000, 70, במצב טוב בעבודה 04-581694

דארק 63, מצב טוב מסם 6 חודשים 235221

פורד טרנזיט 100, מסחרית, מודל 67, מצב טוב בשעות העבודה — 664013

סובארו ג.ר.פ. 1973, במצב מצוין 30,000 ל"י. טל' 04-253320

וולבו סטיישן אוטומטית 1973, כמו חדש טל' 243673

אופל קדט ספיישל 73 אוטומטית במצב חדש 41,500 245265

ויפרשית 1300 שנה 1970 למכירה. להתקשר טל' 255725

ב.מ.וו. 2000 1970 85,000 מסם לשנה טל' 04-86533

מוריס 1100 מודל 1963 במצב טוב טלפון 222456

פולקסווגן קרבית בהולה 1973 מנוע חדש ... אוטומטיה — 924159

ויפרשית 1965 במצב טוב מסם חצי שנה 731838

הזדמנות מנדר דודג' 100 1974 עוד באחריות. 968256

רנו 12 במצב מעולה, יד ראשונה 71/2, 67,800 ק"מ. 38,000 ל"י. 521392

למכירה זכות מיידית למנדר פיג'ו. לפנות 725715 הרד.

קטנועים

וספה מצוינת + גלגלים רזרבים + קסדה + ... 600 256314

בהזדמנות וספה סופר 150, 69 טל' 234116 63,000

טלוויזיות

לרגל נסיעה טלוויזיה בהזדמנות במצב מצוין. טל' 221801

הזדמנות!!! טלוויזיה "זניט" + שולחן — 1200 לירות 04-532343

עד 1,000 ל"י תקבל תמורת ה' טלוויזיה שלהם ... חדשה במיכסנו הרצליה 15 — 512749

טלוויזיות משומשות לאחר שיפוץ אחריות לשנה מיכסנו הרצליה 15 512749

טלוויזיות במחירים מפתיעים מעבדה משוכללת לתיקוני טלוויזיה ומקרנות כטריאו. "סטריאו של שמחה" בהנהלת שמחה מרדכי אחד העם 12 642516

טלוויזיה מצוינת תוצרת חוץ במחיר הזדמנותי, טל. 661010

אבידות

אבדה פוליסת ביטוח חיים יפ/24941 על שם ויינשטיין יוסף ומריב ... ע"י הבכיים הישראלי ב-9.9.68 יש לראותה כבטלה והחזרת כל ערך.

מכירות

בית כלים ... להזמנות. טלפון 04-254061 בהזמנות.

תנור חשמל — גריל, וכיריים 12 במצב מצוין. 04-522744

בהזדמנות מקררים תקליטים, קלפי ומנועי טל' 713584 אחה"צ.

מיט פיליפס + מקליט + רדיו: מערכת למכונית 22801

הזדמנות מערכת סטריאו ... + טפי סון סטריאו גרונדיג, טלוויזיה פיליפס. 04—243811

מערכת סטריאו ... 60 במצב מצוין — 86948

... 04-253240

... 224175

מכונת כביסה סימנס 230 ב' טלוויזיה הדיראן ... 222340

... 642516

... 04-243381

... 241751 טל. 160X60

... 713961

... 256356

... 04-98767

... 232835

... 234545

... 04-922476

... 04-83473

... 80483 14.60

מקררים

למכירה מקרר "גניל" ... במצב טוב מאוד. 242645

מקרר אמקור ... אחה"צ 245806

מקרר אמקור סאר 10 מצב מצוין. טלפון 235284

אמקור 10 + כיורים במצב ... טל' 532893 16.00

למכירה אמקור 11, במצב מצוין. 84249 בערב.

מקרר אמקור 13 במצב מצוין טלפון 89655 אחה"צ.

אמקור 11 במצב מצוין טל' 251547

למכירה מקרר אמקור ... 81023

אמקור סאר במצב טוב עם כיורים טלפון 710442

מכונת כביסה

... אחריות ... —1000. 526449

פריגידר חצי אוטומטית במצב טוב, 500 טל. 245249

חימום והסקה

... 81408

... 669555

... 521498 23

שטיחים

למכירה שטיח קשמיר 8X4 ל"י 86415

כלי נגינה

אקורדיונים עד 80 ... 663395

בהזדמנות למכירה ... 255679

מטבעות ומדליות

מטבעות זהב ... 663643

חיות בית

כלבי (לאכי) יפהפה בן שנה ... 526449

למכירה גור סיני עולי. טלפון 82914 ,19—22

גורי ... 04-352479

... 931873

... 524702

שמלות כלה

מתפנה לכל כלה זוג מטבעות ... הרצל 19.

המשך "לוח חיפה" בעמוד 7

לוח אשדוד

דירות למכירה

... 84 מ' בחזי ... ע ס ק. ם ... 055—21793 לא בשבת.

למכירה ... 6 אישה.

פרסומים

מתקבלות מודעות לכל העתונים בפרסום ... 055—22561 ובבית 055—25949.

קריאת הצלה

אנו פונים בזה בקריאה נרגשת אל הרה"ג אנשי מעשה ועסקנים במצוות וכל אוהבי נדיבי לב, בכל מקום שהם לבוא לעזרתו של אחד מיקירי ירושלים, ת"ח מופלג ומרביץ תורה ברבים, בעל משפחה גדולה של 10 נפשות כ"י השרויה במצוקה גדולה.

דירתו הקטנה בת החדר וחצי אינה ראויה לדור בה כמעט, הקור הגשמים החודרים להכה, ומחמת הדוחק והצפיפות השוררים בה, כבה מבני המשפחה חלו כבר במחלות רציניות, ל"ע, עקב זה, וסכנה נשקפת לשאר בני המשפחה. ולפי פקודת הרופאים יש הכרח להעביר את דירתם בדירה בריאה ומרווחת.

וכידוע, יוקר הדירות כיום מגיע לסכומים עצומים, ואין באפשרותו של ראש המשפחה לכלכל אפילו חלק מההוצאות, כי גם הוא חולה במחלת דיסקוס קשה, ובדוחק גדול מפרנס את משפחתו.

אי לזאת אנו פונים בבקשה עמוקה מקרב לב לחוס ולהתעלץ להצלת המשפחה ולתרום בעין יפה וברוח נדיבה לדבר הגדול הזה, וכמאמרם של חז"ל: "כל המקיים נפש אחת בישראל כאילו קיים עולם מלא". ובזכות צדקה זו יתברכו מן השמים בכל מילי דמיטב.

ועה"ח בעה"ח באנו, הרב שלמה שרייבר, נאום, הרב אלקנה ריכנשטרן, נאום, הרב ישראל גרוסמן.

הכתובת למשלוח כספים: הרב שלמה שרייבר, רחוב כלכי ישראל 41 ירושלים.

חשון תשל"ה

אנגלו־סכסון קיראון/סביון

סוכני מכירות

עבור

קרית קריניצי

הפרבר גנים המפואר והחדש בקרבת אוניברסיטת בר־אילן, תל־השומר, סביון וקרית־אונו.

התחבורה צבורית מצוינת לתל־אביב וסביבותיה.

✱ דירות — 134 מ"ר, הסקה ומים מרכזיים.

✱ פנטהאוסים — 250 מ"ר עם נוף מקסים.

במחירים שלפני הפיחות

— דירת דוגמא: 19—16, יום א' עד ה' —

משרד למכירות: אנגלו־סכסון, רח' המעגל 54, ר"ג. מ-08.15—19, יום ו' עד 12; טל. 757281, 753385 (אחרי שעות עבודה) 751095.

לתושבי אשדוד

נפתח סניפנו החדש

בית א.ח. שפירא מרכז מסחרי רובע ד'

מכירות

בנק המזרחי המאוחד לישראל בע"מ

לשר' המצב הכלכלי במדינה. ... הבית

"משהב"

חברה לשכון, בנין ופתוח בע"מ

מציעה

למכירה

בבני־ברק

קרית הרצוג

דירות בנות 4 חדרים

מועמדים דתיים יפנו למשרדי החברה רח' לילינבלום 27, ת"א, טלפון 58144.

ספל — בית יציקה למתכות קלות בע"מ

כורדני ב' טלפון 04-719576 (מכירות)

מציעה למכירה

1. קורטינה 1600 דגם 1975
2. אופל רקורד סטיישן 1700 דגם 1973 אוטומטי
3. פיג'ו 504 דגם 1973

✱ בכל המכוניות מקלטי רדיו.
✱ ניתן לרכוש כל מכונית בנפרד.
✱ את המכוניות אפשר לראות בשטח המפעל בימים שני ושלישי 9-10.12.74 בשעות 9.00—15.00.

נא לפנות לשוער.

קרן החינוך לישראל

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י

מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/199

2 מעונות יום

בדימונה

ע"ש זינמן הציניין

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה באות הצעות מקבלני בנין לבנית 2 מעונות יום בדימונה ע"ש זינמן הציניין.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־400 מ"ר כל אחד.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א' 6.12.74 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 400.— ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ג' 17.12.74 הפגישה ליד משרד מהנדס העיר דימונה, בשעה 11 לפנה"צ.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 8.1.75 שעה 13.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שי־יחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המתאימה בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. על הקבלן להמציא אישור מרשם הקבלנים על ההיקף הכספי שהינו רשאי לבצע. בלעדי אישור זה לא יימסר לו החומר למכרז.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

קליל

טלפון 04-711161 (למכירות)

מציעה למכירה את המכוניות הבאות כולן במצב מטופח:

1. אודי 100 דגם 1973 אוטומטית
2. קורטינה 1600 דגם 1975
3. אופל רקורד סטיישן 1900 דגם 1974
4. סיטרואן D.S.23 דגם 1973 אוטומטי

✱ כל המכוניות עם מקלטי רדיו
✱ ניתן לרכוש כל מכונית בנפרד
✱ את המכוניות אפשר לראות בשטח המפעל בימים שני ושלישי 9-10.12.74 בשעות 15—9.

נא לפנות לשוער.

תעשיות מתכת אלומיניום בע"מ כורדני ב' ת.ד. 2282 חיפה

מוסד בתל־אביב

מבקש לשכור

אולם מוכן

בשטח של כ־100 מ"ר

להתקנת מחשב אלקטרוני

האולם חייב להיות מצויד במערכת מיזוג אויר מתאימה ובאספקת חשמל של כ־80 אמפר (תלת פזי).

מוכנים לשכור שטח נוסף הצמוד לאולם.

בהצעות נא לפנות לת.ד. 1263 תל־אביב, עבור מס. 402 ולציין "אולם מחשב".

טיול חורף של

"אל טורס בע"מ"

לארצות דרום אמריקה

ארגנטינה, אורוגוואי, פאראגואי וברזיל

כולל ביקור בהולנד

והשתתפות

ב־קרנבל של ריו דה ז'נרו

29 יום 16.2.75—19.1

פרטים והרשמה אצל סוכני הנסיעות

קבוצת טייתים

מעולה ביותר

מעוניינת לקבל וילות ובניינים

המעוניינים בטיח מעולה במיוחד באזור המרכז להתקשר 753130

"גילת"

חברה לבניה ושיכון באיזורי פיתוח בע"מ

בניה לזוגות צעירים

זכאי משרד השיכון

באר־שבע

דרך מצדה שכונה י"א

דירות בנות 3 חדרים

74 מ"ר

במחיר ממוצע של

120.000 ל"י

בדבר פרטים והרשמה: לפנות באתר הבניה דרך מצדה, כל יום ה', בשעות 15.30—10.30 או במשרד הראשי באשדוד, רח' רוגוזין 8 בימים א', ב', ד', בשעות 16.00—8.00 טל. 055-23992.

אל תפרוש...

פנסיונרים

(רצוי מורים או עובדים סוציאלים לשעבר)

שאיכפת להם — קליטת־העליה

אתגר!

יש צורך במתנדבים דוברי רוסית לתקופה של חצי שנה לפעילות בקליטה חברתית של עולים בדימונה, אופקים וירוחם. המתנדבים יקבלו מגורים וכלכלה במקום.

בדבר פרטים נא לפנות:

המרכז לשירותי התנדבות

ת.ד. 7033 תל־אביב טל. 3—03-293452

משרד האוצר / אגף החשב הכללי

מינהל הרכב הממשלתי

מכרז 15/74

מכירת רכב וקטנועים משומשים

מינהל הרכב הממשלתי, מכריז על מכירת רכב וקטנועים משומשים, מתוצרים וסוגים שונים.

פרטים נוספים והחומר הקשור במכרז, ימסרו למבקשים במזכירות מינהל הרכב הממשלתי, רח' יהודה הימית 31 יפו, החל מ־8.12.74 עד 17.12.74, בין השעות 08.00—13.00.

אין מינהל הרכב הממשלתי, מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה או כל הצעה שהיא.

מינהל הרכב הממשלתי

למכירה

מיכלית תערובת

תוצרת מק, אחרי שיפוץ כללי. אפשרי עם מקום עבודה

טלפון 03-928462

מ'ק אביאן McABIAN HOME CATERING

בחוגים פרצה שמועה מ'ק אביאן היא המלה האחרונה...

בכל ארוע חגיגי קראו למ'ק אביאן

מ'ק אביאן קייטרינג שרותי הארחה ביתיים

טל. 723885 או 9/245288

רבי אומן הגדולים בשרותי ההארחה

"כמו כן שרות לבית, מעדנים מיוחדים וטעימים, ומשלוח הביתה בהתאם לתפריט"

רח' הרצל 87, רמת גן

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאקסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

למד בגרות בביתך!

אנו נבא אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי מבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יכינו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחות המכון הקרובה אליו — ללא תשלום נוסף. הנחה של 10% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב
- הנבות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח
- גרפיקה שימושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים היכנס סנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.

שם: ______ מעוניין בלימודי: ______
כתובת: ______ טל. ______

בכל מקום בארץ סנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב רח' סלומון 7	חיפה רח' בלפור 5	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61	באר שבע רח' הגלון 86
	חולון רח' סוקולוב 46	פתח־תקוה רח' ההגנה 17	ירושלים רח' אגריפס 8	רחובות רח' יעקב 3

המכללה הישראלית להשתלמות בהכתבות

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
המכללה העברית להשתלמות בכתב
37 שנות נסיון • 125,000 בוגרים • 115 קורסים לבחירתך

פרסום סימל

אם אתה שואף להשתלם במכנאות או שרטוט, אם אתה מתכוון להצליח בלימודים וללמוד בצורה רצינית ותחת פיקוח, נוכל לסייע בידך לרכוש את מקצוע המכנאות או השרטוט בענפים הבאים תוך לימוד בביתך בקצב שיתאים ליכולתך וברמה שתותאם במיוחד לכישוריך.
1. שרטוט מכני 2. מכנאות מכונות
3. מכנאות חשמל 4. מכנאות בנין
5. חשמלאי מוסמך

שרטוט ולימודי מכנאות בהתכתבות
בשיטה המהירה המבטיחה לך הצלחה.

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעוניין בקורס______
שם______
כתובת______

מוסדי ייעוץ והרשמה: תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 29 טל. 624142 • חיפה: נורדאו 30 טל. 667040 • ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224232 • שעות הרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

נתיב יסורים ושמו — מיבחני כניסה לאוניברסיטאות

המנע מ„נתיב היסורים" — למד בזמן!

חיילים וצעירים שימו לב!
נותרו 4 חודשים בלבד עד לבחינות לקראת שנת הלימודים הבאה
נפתחים קורסי ערב חדשים

אנגלית הכנה לאוניברסיטה
* לחיילים הנחה * גם קורס בכתב

ההרשמה עד 12.12

הכנה לטכניון
לבוגרי המגמה ההומנית לאוגוסט 1975

אנגלית מדוברת

תל־אביב, ירושלים, חיפה
מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

ההרשמה בשעות 4—8 בערב
תל־אביב: בנין „גמנסיה הרצליה", ז'בוטינסקי 106, במרכז, דוד המלך 11, בשעות 9—1, 4—7 אחה"צ. טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128.
הלימודים בת"א בבנין גימנסיה „הרצליה"

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללמוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ

מודיע על פתיחת קורסים
באכסניה החדשה שעל יד מלון החוף הירוק נתניה:

1. **כתיב נכון** — 4 שבועות (פתיחה 8.12.74)
2. **ערבית מדוברת למתחילים** — 3 שבועות (פתיחה 22.12.74)
3. **אולפן לעברית** — 20 שבועות (פתיחה 26.1.75)

הקורסים מיועדים לעולים, תושבים ותיירים * שיטות הוראה אינטנסיביות * כיתות קטנות * 5—6 שעות למוד ביום * פעולות חברה ותרבות * הקורסים מתקיימים בתנאי פנימיה * תושבים קבועים של נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרנים.

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, ע"י מלון החוף הירוק, טל. 053-24506.

טכניקום
בשנת יובל ה־15 לביה"ס
15% הנחה לכל הנרשמים
15 מלגות לליתוד חינם
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

יובל 15 שנים 1960-75

חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללימודי חוץ

מודיע על פתיחת
לימודי תעודה חד־שנתיים
בנושא:
פיקוח על הביצוע בבניה
בתל־אביב
אשר יתקיימו בשעות הערב

הקורס מיועד לסגל טכני בכיר בעל השכלה בהנדסה אזרחית.

מועד הפתיחה:
יום שלישי, 17 בדצמבר 1974.

קטלוג, פרטים והרשמה: הטכניון, המדור ללימודי חוץ, רחוב ליסין 14, תל־אביב, טלפון 268126/7, 266992.

הנהלת חשבונות
1+2 משולב	תחילת לימודים 10.12	8.12	3 למתקדמים

* בפקוח משרד העבודה * כתות ערב ובוקר
* לימודי חינם לחיילים משוחררים ע"פ החוק

פרטים והרשמה ביה"ס גינת רח' בן זכאי 6, ת"א, טל. 624715 (ע"י אחד העם 35).

בי"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת

תל־אביב, רמת־גן ובני־ברק

כתיבה במכונת תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר „דימון" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 281985
שיטה עיוורת — פיקוח ממשלתי

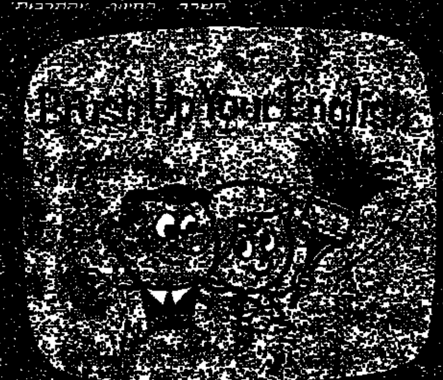

המרכז לטלוויזיה לימודית, משרד החינוך והתרבות

מעוניין לרענן ולשפר את ידיעותיך בשפה האנגלית?
מלא את התלוש ושלח 25 ל"י לכתובת הרשומה. אנו נשלח לביתך את חומר העזר.
השעור הראשון ישודר ב־18-12-74

לכבוד
BRUSH UP YOUR ENGLISH
יחידת הקשר לטלוויזיה הלימודית
רח' ששת הימים ... ת"א

רצ"ב המחאה ע"ס 25 ל"י לפעולת הקורס לטלוויזיה
BRUSH UP YOUR ENGLISH
נא לשלוח את חומר העזר ל־
שם
כתובת

גרפיקה
נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור

לכבוד המדרשה לגרפיקה ולציור (1)
שליד „סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי______ גיל______
כתובתי______

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
המכללה העברית להשתלמות בכתב
37 שנות נסיון • 125,000 בוגרים • 115 קורסים לבחירתך

פרסום סימל

אם אתה אוהב ציור, ומתכוון ללמוד באמת ובתמים... אם אתה מתכוון ללמוד בצורה רצינית ותחת פיקוח עם להצליח בלימודיך... אנו נקנה לך יסודות וטכניקה בציור וידע מקצועי בגרפיקה שמושית. הלימודים בהתכתבות בביתך, בזמן הפנוי.

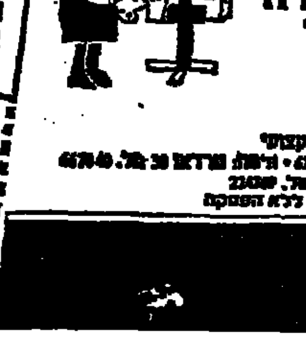

גרפיקה וציור בהתכתבות
בשיטה המהירה המבטיחה לך הצלחה.

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעוניין בקורס______
שם______
כתובת______

מוסדי ייעוץ והרשמה: תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 29 טל. 624142 • חיפה: נורדאו 30 טל. 667040 • ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224232 • שעות הרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

- אנגלית
- צרפתית
- גרמנית
- איטלקית
- ספרדית
- עברית
- ערבית

למתחילים ולמתקדמים
שיחות קבוצתיות.

קבוצות מיוחדות לילדים מ־ABC ולתלמידי בתי־ספר תיכוניים

למנהלים, אחה"צ, בערב גם שעורים פרטיים.

מרכז לשפות קורן COREN
תל־אביב
שד' דוד המלך 1 טל. 266443
נחלת בנימין 2, טל. 56347

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
המכללה העברית להשתלמות בכתב
37 שנות נסיון • 125,000 בוגרים • 115 קורסים לבחירתך

פרסום סימל

בוחות מקצועיים מעולים ומומחים מיוחדים הכינו עבורך את הקורסים וילמדו אותך את מקצועות המסחר השונים. אם אתה מתכוון להצליח בלימודים וללמוד בצורה רצינית ותחת פיקוח, אנו נסייע בידך להשתלם במקצועות המסחר הבאים תוך לימוד בביתך בקצב התקדמות וברמה שתותאם במיוחד לכישוריך.
1. הנה"ח למתחילים ותשבונאות למתקדמים.
1. הנה"ח למתחילים סוג מקצועי 3-1.
2. הנה"ח, סוג מקצועי 3. 4. ראיית חשבון.
3. מזכירות סטנוגרפיה. 5. מזכירה בעברית 6. המסחר
5. קורספונדנציה מסחרית וסוכנות כללית.
7. קורס לפקידות וסוכנות כללית.
8. ארגון ומינהל עסקים.

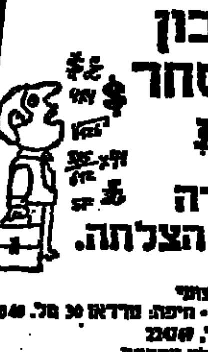

הנהלת חשבונות, ראיית חשבון ומדעי המסחר בהתכתבות
בשיטה המהירה המבטיחה לך הצלחה.

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעוניין בקורס______
שם______
כתובת______

מוסדי ייעוץ והרשמה: תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 29 טל. 624142 • חיפה: נורדאו 30 טל. 667040 • ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224232 • שעות הרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

صكذا من الاصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · קימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · נהגים · אסיסטנטים · טכנים • • •

רפא"ל
רשות לפתוח אמצעי לחימה

דרושים

חוקר ביצועים
כישורים דרושים: נסיון של מספר שנים במחקר מערכות.

מהנדסי תעשיה וניהול
כישורים דרושים: בעלי נסיון בתכנון ופקוח על הייצור בריכוז ועבוד תכניות עבודה בהיקף רחב, ו/או בנית מערכות מידע ניהולי.

קצין הג"א
★ ברמה של מפקד חבל הג"א
כישורים דרושים: קצין בצה"ל בדרגה מתאימה, (רס"ן—סא"ל), או כישורים מתאימים המאפשרים הכשרתו למשרה המוצעת.
תנאים בהתאם לכישורים

טכנאי אלקטרוניקה
כישורים דרושים: נסיון קודם בתכנון ופתוח.

כרסמים/חרטים
★ לתפקידי חריטה וכרסום ברמה גבוהה, עבודות במכניקה עדינה ושיבוב מתכות מודרניות.
כישורים דרושים: בוגרי בי"ס מקצועי לאחר שרות צבאי, רצוי נסיון קודם בעבודות חרטות / כרסום.

קצין משמרת ראשי
★ בצוות כבוי אש.
רצוי עובד בעל רקע טכני ובעל נסיון בכיבוי אש.

מפעילי מחשב
כישורים דרושים: בוגרי תיכון לאחר שרות בצה"ל, יועדפו בוגרי מגמה ריאלית.
המועמדים המתאימים יקבלו הכשרה במחשב מהגדולים בארץ.
העבודה במשמרות

נקבניות
כישורים דרושים: רצויה השכלה תיכונית מלאה. נדרש ידע קודם בנקבנות.

עובדות שינור ביחידת מחשב
כישורים דרושים: בעלות השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.
העבודה במשמרות

מעונינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה 31096 ויציינו קורות חיים, השכלה נסיון מקצועי קודם. רצוי לציין מספר טלפון להתקשרות.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מכרז מספר 74/21

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מודיעה על משרה פנויה: — במחלקת הסגל האקדמי

ראש מדור סגל אקדמי

תאור התפקיד: ריכוז וביצוע כל הפעולות הנוגעות בהפעלת המינויים של הסגל האקדמי, וזאת בהתאם להחלטות הגופים המוסמכים. ריכוז וביצוע כל הפעולות הנוגעות בתנאי העבודה של הסגל האקדמי. פקוח ותקצוב על איוש המשרות האקדמיות בתנאם לתקנים. קיום קשר ומגע עם גופים אקדמיים באוניברסיטה ומחוצה לה. ניהול עבודת המדור ופיקוח על צוות העובדים. כל משימה אחרת שתוטל עליו ע"י מנהל המחלקה.

הכשורים הדרושים: השכלה תיכונית מלאה, רצויה השכלה אקדמית בכלכלה או סטטיסטיקה. ידיעת השפה העברית והאנגלית. ידיעת חוקי עבודה ותנאי עבודה המקובלים במשק. כושר לקיים מגע נאות עם עובדים. כושר אירגוני ונסיון של 3 שנים לפחות בניהול צוות עובדים.

המשרה הינה מלאה

למועמד מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור.

פניות בצירוף תולדות חיים והעדות יש לשלוח עד יום ו' 13.12.74, אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע, מיקוד 84120.

לחברה מסחרית גדולה
דרושה
פקידה
למחלקת יבוא
ידיעת עברית ואנגלית על מודין הכרחית.
כולל הדפסה
לפנות טל. 246194.

דרושה
פקידה
למשרד עורך דין
בגוש דן, רצוי עם נסיון
לעבודה בשעות שלפני הצהרים ופעמיים אחה"צ.
לפנות לטל. 781088.

אחים קורנברג בע"מ
דרושה:
פקידת יבוא
נסיון וידע באנגלית חובה
כולל קורספונדנציה
רצוי ידע בגרמנית
נא להתקשר: 821558 או 820752.

דרושים
בעלי מקצוע
חרטים וכרסמים
בענף תבניות פלסטיק
טלפון 913562
ערב — 744636.

חירם־לנדאו בע"מ

מפעיל אספלט פלנט
לעבודה בסיני
דרוש

תנאים טובים לאדם המתאים

נא לפנות: חירם—לנדאו בע"מ, רח' דניאל פריש 4, תל־אביב, טל. 256098, 260390.

---

ids
חברה לפיתוח תעשיות בע"מ
Industries Development Corporation Ltd.

למשרדנו בבאר־שבע דרושים
מהנדסי מכונות בעלי נסיון בתכנון צנרת
שרטטי מכונות בעלי נסיון
להתקשר טלפונית למספר 057—73065.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
סודיות מובטחת.

„קונכור" בע"מ — ת"א
דרושים:
★ **אחראי אחזקה**
לטפול בציוד כולל חשמל ומכונות
★ **מנהל עבודה לבנין**
לניהול פרוייקט
★ **מהנדס בנין**
צעיר, ישראלי
— העבודה בחוזה מיוחד,
בבית חולים איזנברג יפו —
טלפון: 887455.

יבמ IBM
דרושים/דרושות
מנהלי חשבונות
הכשורים הדרושים: השכלה תיכונית; סוג ג'—ד' בהנהלת חשבונות; ידע בשפה האנגלית; נסיון של 2—3 שנים.
נא פנה/פני בכתב למחלקת כח אדם, ת"ד 20210 תל־אביב, 61200.
יבמ IBM

מיקרוניקס בע"מ
מעגלים מודפסים
ר"א שביל המפעל 1 טלפון 827503
דרושים
★ מדפיס משי
★ עורך/ת מעגלים מודפסים
★ מזכירה
★ עובדים לא מקצועיים
לבמשמרה בקר וערב.
שבוע עבודה של 5 ימים.

RAMADA continental
רמדה־קונטיננטל
ת"א. רח' הירקון 121
דרושה
מזכירה למנכ"ל
לעבודה אחראית ורבת ענין
שליטה מלאה באנגלית ועברית
כולל הדפסה — הכרחית.
נא לפנות אישית למחי המנגנון בין השעות 14.00—16.00 או ב־טלפון 234696.

לבנק לאומי לישראל בע"מ
דרושות
נקבניות י.ב.מ.
עם נסיון של שנה לפחות
לעבודה בשתי משמרות
(14.00—21.00, 7.00—14.00)
★
נא לפנות טלפונית 55286 תל־אביב

אלתא
תעשיות אלקטרוניות בע"מ
אשדוד
דרושים בדחיפות
★ **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודה בתחום המכ"מ
●
על המעונינים לפנות בכתב אל — מחלקת התעסוקה של „אלתא" אשדוד.

דרוש
מכונאי דיזל
משוחרר צה"ל, בעל נסיון של 3 שנים לפחות
לעבודה בתחזוקת רכב של חברת הובלה
תנאים טובים ואפשרויות קידום
לפנות ל„איל־מן" (מסען) רח' קיבוץ גלויות 26 יפו, 826111

למפעל גדול בענף המזון באזור תל־אביב
דרושים:
★ **מכונאי אחזקה**
בעל נסיון קודם באחזקת מכונות אריזה אוטומטיות וידע במערכות חשמל למכונות.
★ **עובד מחסן**
לעבודה במחסן חומרי גלם וחומרי אריזה.
עדיפות לבעל נסיון בעבודה דומה
המעונינים בעבודה מגוונת במפעל מתקדם, יפנו בפרוט נסיון קודם ל־ת.ד. 20127, תל־אביב.

אלגרים בע"מ
...ת.ד. ... טל. 958894

דרושים
1. **מהנדס אלקטרוניקה**
לעבודה בתכנון ופיתוח מערכות מיקרוגל. דרוש נסיון של שנתיים לפחות בבניה ר בדיקה רכיבי מיקרוגל. דרוש ידע מקיף בתחום תלי"מ עד מיקרוגלים
2. **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודה בפיתוח ובניה של רכיבי מיקרוגלים דרוש נסיון בהפעלה ובדיקה של מקלטים בתחום התג"מ והמיקרוגלים.
מועמדים יפנו בכתב לת.ד. 201 נס־ציונה בציון פרטים אישיים ונסיון או טלפונית ל־958894/5/6.
— סודיות מובטחת —

דרוש מנהל עבודה
בעל כושר ארגון וניהול צוות (30 עובדים)
המפעל נמצא בחיפה ומייצר ציוד בשטה המתכת עבודות מסגרות וריתוך
בעלי נסיון והכשרה מתאימה יפנו עם פרוט נסיון וקורות חיים לת.ד. 4505 חיפה עבור „מנהל עבודה".

לחברה תעשייתית באיזור פתח־תקוה
דרושים
1. **מנהל חשבונות מדופלם**
2. **מנהל חשבונות סוג ג'-ד'**
3. **עוזרת מזנון**
נא לפנות בכתב בפרטים מלאים ובציון נסיון קודם לת.ד. 33157 ת"א עבור מספר 859.

נתיבי נפט בע"מ
לעבודה בסיני דרוש
כובס
בעל נסיון של 3 שנים לפחות.
★
על המועמדים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 20072 ת"א.

מוסד מסחרי ארצי
מחפש
מנהל סניף בירושלים
הכרחי נסיון במסחר ומגע עם לקוחות, ספקים ועובדים.
הצעות נא לכתוב לת.ד. 866 תל־אביב, עבור מס. 146.

לחברה בכלל ארצית
העוסקת במתן שרותים
לבתים ומוסדות דרוש
איש מכירות
נמרץ ובעל כישורים מתאימים לעבודה קבועה ומעניינת בתנאים מצוינים, אפשרויות לקידום רב.
מתאים (גיל 23 ומעלה) יפנה בכתב יד בפירוט קורות חיים וכישורים לת.ד. 26457 תל־אביב עבור „איש מכירות". סודיות מובטחת.

לחברת שיווק בתל־אביב
דרוש
כלכלן צעיר
לתפקיד מרכזי במערכת אינפורמציה ממוכנת והנהלת חשבונות. לא דרוש נסיון קודם.
לפנות בכתב בציון פרטים, לת.ד. 16284 ת"א, עבור „כלכלן צעיר".

לחברה מסחרית גדולה בת"א
דרושה
כתבנית נשיונל 32
עם נסיון של שנה לפחות.
טלפון 821577, 629711.

דרוש בעל מקצוע
למתן שרות למבעירי־שמן הסקה ומים חמים.
טלפון 473271, ת"א.

DECSYS COMPUTERS Ltd., REPRESENTING
digital EQUIPMENT CORPORATION
MAYNARD, MASSACHUSETTS 01754

REQUIRES SECRETARY FOR OUR FIELD SERVICE DEPARTMENT

★ Order processing and follow-up
★ Good knowledge of English and Hebrew
★ English/Hebrew typing
★ Some secretarial experience

Full time position in our Tel Aviv office. Challenging position.
Excellent conditions and salary for the right person.
Please call Miss Ruth Neeman at 03—443114 or send Resume to DECSYS COMPUTERS LTD. 7 Habakuk Street, Tel Aviv.

הנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אלביט מחשבים בע"מ
A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA

דרוש לנו כח אדם במקצועות המכניים הבאים

★

מהנדס ייצור בכיר
לתפקיד אחראי על קבוצות מהנדסים והנדסאים, נסיון באלקטרוניקה — רצוי

מהנדסי אלקטרוניקה
בעלי נסיון במחשבים דיגיטלים ובמערכות תקשורת סיפרתית

תכנתים
לפתוח שדה עילית. דרוש נסיון בשטח זה

טכנאי אלקטרוניקה
לפתוח מערכות ספרתיות ולעבודות בדיקה

מבקרי איכות
בעלי ידע והבנה במקצועות חשמל, אלקטרוניקה ומכשירנות מכנית

מתאמי ייצור
למעקב חומר הזמנות ומלאי

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

רשות הנמלים בישראל נמל חיפה
דרושים

1. **מהנדס אזרחי בכיר**
2. **מהנדסים אזרחיים**
3. **הנדסאים**
לעבודת פקוח ותאום על בצוע מבנים נמליים ואספלטים
4. **טכנאי - שרטט - חשמל**
5. **טכנאי - שרטט - מכונות**

התנאים יקבעו בהתאם לכישורים
- על המעוניינים להתקשר עם משרד מהנדס הנמל, טלפון: 641161 לקביעת ראיון.

למוסד ממלכתי לעבודה זמנית ברחבי העולם
דרושים
■ **יוצאי יחידות קרביות בתפקידי פיקוד**

* בעלי השכלה של 11 שנות למוד לפחות.
* בעלי כושר גופני מעולה.
* ידיעה בסיסית באנגלית.

- המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 ת"א מיקוד 61170 בצרוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

א.אי.ל. ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניקה

לראש אגף הכספים **דרושה**
מזכירה בכירה
* לעבודה במשרה מלאה
* ידיעת השפות עברית ואנגלית, לרבות הדפסה הכרחית
— תנאים טובים למתאימה —

נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 782141 אל מח' כח אדם רחוב מבצע קדש 48 בני־ברק, 51203. סודיות מובטחת!

מפעל בטחוני בחיפה
דרושה אחות
לחצי משרה אחה"צ 15.00—19.00

בדבר פרטים נא לפנות לד.צ. 2639 — מדור כח־אדם

תדיראן
לאגף השיווק והפעילות בינלאומית דרושים:

1. **מהנדס אלקטרוניקה או פיזיקאי**
עם הכנה באלקטרוניקה וקשר, רצוי בוגר מנהל עסקים או בעל רקע מסחרי ונסיון בשיווק ומכירה.
2. **קצין קשר או מודיעין**
בעל רקע טכני, רצוי מנהל עסקים בהתמחות שיווק, או נסיון מסחרי.
3. **כלכלן, בוגר מנהל עסקים**
רצוי בהתמחות שיווק. חייב להיות בעל נסיון תעשייתי ומסחרי.

*

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 ת"א בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי. סודיות מובטחת

לחברת אלגים אקולוגיה בע"מ
קרית ויצמן — רחובות

דרוש
הנדסאי כימיה
לחקמת ופיקוח על
PILOT BLANT

המועמדים מתבקשים לפנות לטלפון 956851 לקביעת ראיון או בכתב ל ת.ד. 138, רחובות.

— סודיות מובטחת —

אלקו ELCO
תעשיות אלקטרוטכניות ישראליות בע"מ רמת־גן

דרושה
נקבנית
בעלת נסיון של שנה לפחות לעבודה במשמרת אחת

— * —

למועמדת המתאימה מובטחים תנאים טובים ואפשרות להתקדמות

— * —

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה, אלקו רח' ז'בוטינסקי 23 רמת־גן (מחלקת מנגנון) או להתקשר טלפונית 727131 לקביעת ראיון.

לביח"ר סניה בע"מ
רחוב דיזנגוף 133, תל־אביב

דרושים

1. **גזרנים**
בעלי נסיון.
2. **תופרים**
3. **תופרות בפתורים ועבודות יד**
4. **עובדות למכונות לולאות**

נא בחשבון עבודה חלקית
לטלפן 03-223866, בשעות 8—10 לפנה"צ.

לפתוח חברת אלקטרוניקה צעירה בעלת קשרים נרחבים
דרושים

פקידה עם ידע בפנקסנות ונסיון בעבודה עם קהל.

טכנאי אלקטרוניקה להחזקת ציוד דיגיטלי.

תנאים טובים למתאימים.

נא לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 6261 תל־אביב.

לצריף בן־גוריון — בקבוץ שדה־בוקר
דרוש
מדריך למבקרים
במשרה מלאה

— הכרחית ידיעת שפות עברית ואנגלית
— מגורים במקום.

לפנות בכתב — קרן הנגב, ת.ד. 33145 ת"א בצרוף קורות חיים ונסיון.

סונול
דרושים

1. **אחראי ביטוח**
התפקיד: מגע עם שמאים, חברות ביטוח וצד ג'.
כישורים: ידיעה מקיפה בנושאי ביטוח, רצוי בוגר או תלמיד המכון לביטוח. שליטה בשפות עברית ואנגלית — הכרחית.
2. **אחראי למערכות מידע ניהוליות**
התפקיד: תאום מערכות מידע בהיקף נרחב, אחראי לצוות בקרה פנימית.
כישורים: רואה חשבון מוסמך או בעל תואר אקדמי בחשבונאות או במערכות מידע.
נסיון קודם: בקרת המערכות הפיננסיות בארגון גדול, הכרה רחבה של ישומי מחשב, רצוי נסיון בבנות מערכות מינהל.
3. **אחראי שרותי מינהל**
התפקיד: אחריות ופיקוח על תפעול ותכנון של שרותי המינהל ועבודת משרד במטה החברה.
הכישורים: בוגר תיכון או בית ספר מקצועי, שליטה בעברית ובאנגלית, יכולת ניהול צוות עובדים.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים אל הממונה על כח אדם — ת.ד. 214, חיפה
— סודיות מובטחת —

טריקוניט
מפעלי סריגה בע"מ, אופקים

דרושים

1. **סורגים - אמנים** (מייסטר)
2. **סורגים**
3. **גזרנים**
4. **תופרות אוברלוק**

עזרה ודיור לאמני סריגה מתאימים — מובטחת
נא לפנות אישית או בכתב למנהל כח־אדם במפעל — אזור התעשיה אופקים או טלפונית 057—83547. סודיות מובטחת.

למשרד תכנון דרושים:

1. **סטטיקאי מנוסה**
לרכז מחלקת הקונסטרוקציות
2. **מהנדס סניטרי**
בעל נסיון
3. **מהנדס מים ומבנים הידראוליים**
4. **מהנדסים חקלאיים**
בעלי נסיון בהשקייה ופתוח אזורי לפרויקטים בארץ ובחו"ל.

משרות 2—4 למשרדינו בחיפה ובתל־אביב.
נא לפנות בציון פרטים מלאים על נסיון בעבודה וקורות חיים לת.ד. 1727 חיפה.

למשרד הנדסי בירושלים
דרושה
מזכירה
בעלת נסיון בניהול משרד
רצוי ידע בשרטוט.

נא לפנות טלפון 528389 ירושלים

חברת יבוא לרכב וציוד
מחפשת
מנהל מוסך
בעל הסמכה ותק של מספר שנים עם יכולת להפעל צוות עובדים, בעל כושר ארגון.

מקום העבודה בחיפה

רק מועמדים רציניים יפנו עם פרוט קורות חיים, תוך ציון שכר מבוקש בכתב יד לת.ד. 1167 תל־אביב, עבור „מ". סודיות מובטחת.

לחברה מסחרית בחיפה
דרושים
פקיד
בעל תעודת הנה"ח סוג ג' או ד'.
מסגר אחזקה משלה

נא לפנות לת.ד. 1833 חיפה.

מוסך „פיאט" למשאיות דיזל בהרצליה

מה אתה דורש ממקום העבודה שלך?

הכנסה גבוהה?
תנאים סוציאליים?
סיפוק בעבודה?
קידום?
בטחון?

אנו מציעים כל זאת ויותר...
במוסכנו החדיש והמשוכלל
למשאיות דיזל, בהרצליה!

לבעלי מקצוע מעולים ובעלי נסיון בענף משאיות הדיזל

אנו מציעים:
* מעמד חודשי מתחילת העבודה
* אפשרויות להכנסות גבוהות מהמקובל
* שמירת הזכויות הסוציאליות שנצברו במקום העבודה הקודם (לאחר תקופת נסיון).
* הסעה למקום העבודה וחזרה
* אפשרויות להשתלמות בארץ ובמוסכי „פיאט" בחו"ל.
* עבודה קשה ומעניינת!

— סודיות מובטחת —

מועמדים מתאימים יפנו למנהל כח אדם בטל. 30866 ת"א.
ביום ששי 6.12 — בין השעות 8.00 — 14.00
ביום שבת 7.12 — בין השעות 11.00 — 13.00
ביום ראשון 8.12 — בין השעות 8.00 — 18.00

FIAT

למפעל לפתוח וייצור מכשירים מדויקים באזור ת"א
דרושים:

* **מכשירן מעבדה**
להרכבה ובדיקת מכשירים מתוחכמים ומדויקים.
* **מכשירן אופטי**
להרכבה ואחזקת ציוד אופטי ומכשירים מדויקים.

- הכישורים הנדרשים:
בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכשירנות או אופטיקה.
- על המעוניינים לפנות טלפונית: 757211 למחלקת כח־אדם לקביעת ראיון.

מפעל בטחוני בת"א
דרוש אחראי לקשר אלחוטי

העבודה: ניהול והכוונה מקצועית של צוות טכנאי קשר.

כישורים: מהנדס או טכנאי בכיר.

בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 תל־אביב (עבור ב.א.) בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון קודם.

— סודיות מובטחת —

עבודה בטחונית מענינת בשטחים המוחזקים
מוצעת
למשוחררי צה"ל עד גיל 30
ששרתו בתפקידי פיקוד והינם בעלי תעודת בגרות לפחות:

אנו מציעים:
* תנאי עבודה ושכר טובים.
* קביעות בעבודה.
* אפשרויות קידום ורוטציה בתחומי תעסוקה נוספים.
* לימוד שפה ערבית בתנאי פנימיה עם שכר.

הצמדת רכב בתום תקופת ההכשרה.

- מעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17021 ת"א מיקוד 61170 (למס' 1) בצרוף קורות חיים פרטים אישיים ומס' טלפון.

— רק נונים מתאימים יענו —

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · [illegible] • • •

ערד תעשיות כימיות בע"מ

לקראת פתוח והרחבת מפעלנו

דרושים

* **מהנדס מכונות** — בעל 10—7 שנות נסיון באחזקת מפעלים, רצוי בתעשיה הכימית.
* **מהנדס מכונות** — לתכנון ופתוח, 3 שנות נסיון תעשייתי
* **מהנדס חשמל** — לארגון ופקוח על האחזקה ופתוח מערכות. בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה.
* **מהנדס כימאי** — לעבודה במתקני הייצור.
* **הנדסאי/טכנאי ייצור** — לתכנון ופקוח על עבודות אחזקה ושפוצים כלליים בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתחומים האלה.
* **טכנאי/שרטט** — לתכנון ופתוח.
* **טכנאי מעבדה** — לעבודה במעבדת תהליך

תנאי שכר ייקבעו בהתאם לכישורים ולנסיון

— תינתן עזרה לדיור —

● על המעוניינים לפנות בכתב או טלפונית לקביעת ראיון טל. 057-91121 ערד תעשיות כימיות בע"מ, מישור רותם דואר נע הערבה. קיימת אפשרות לראיון בתל־אביב.

— סודיות מובטחת —

אלביט מחשבים בע"מ

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA

דרושים

1. **מסגר מכני** — בעל נסיון של שנתיים לפחות.
2. **רתך** — בעל נסיון של שנתיים לפחות

בדבר פרטים נא לפנות אישית

לאלבים מחשבים בע"מ

חוף שמן, רחוב טובים 6, חיפה, טלפון 644183

לריקם (ישראל) בע"מ

דרושים:

* **חוום או איש חמ"א** — לעבודות הרכבת צמות ורתמות
* **עובד/ת** — לעבודות הרכבת צמות ורתמות

רצוי נסיון קודם בעבודה עם כבלים וקונקטורים.
שעות העבודה: 16.00—08.30.

— תנאים טובים מובטחים!!! —

לפנות: ריקם (ישראל) בע"מ, רח' כורזין 1, גבעתיים, טלפון: 767131

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:

בבית הספר לרפואה

מטפל ומאמן חיות

במחלקה למדעי ההתנהגות

תאור התפקיד: המשרה כוללת טיפול והחזקת חיות במושבה קטנה של חיות מעבדה (קופים, חתולים ותולדות), הכנת אוכל, נקיון התדרים והכלובים; כמרכך השתתפות בהכנת החיות לניתוחים ובניתוחים עצמם; חלק מהזמן יוקדש לאימון ותרגול החיות במבחנים מעבדתיים.
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; רצוי רקע בידיעת ביולוגיה; חוש אחריות מפותח ומסירות לעבודה; אין צורך בנסיון קודם.
הערה: המועמד המתאים יקבל הכשרה על ידי צוות המחלקה.
מספר המשרה: בי.רפ. ח/6.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומספר המשרה, עד יום 20.12.74, אל אגף כח אדם, הטכניון, קרית־הטכניון, חיפה. מיקוד: 32 000.

בלו־בנד תלמה

דרושה מזכירה חרוצה

לאגף הכספים של מפעלנו

* הדפסת עברית ואנגלית — הכרחית.
* ידע יסודי בהנהלת חשבונות — רצוי.
* בעלת רצון ללמוד ולהיות שכם.

נא להתקשר באופן ישיר לטלפון 04—721143 (חיפה) ולבקש את מר טוני ווינטרס.

לבית־ספר ערב בחיפה דרוש/ה

מורה לאנגלית

בעל/ת נסיון בהכנת תלמידים לבחינות בגרות

טלפון: 04-520797 חיפה

לחברת בניה ארצית

דרוש מהנדס בנין

בעל נסיון של 5 שנים לעבודות פיקוח ותאום

לפנות בכתב לחברת „גילת" בע"מ רח' רוגוזין 48, אשדוד.

למשרד רואי חשבון

דרושים

בוחנים מרכזים

מועמדים בעלי נסיון בעבודה והכשרה מקצועית מושלמת מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 29041 תל־אביב.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

* **מהנדס מכונות** — נסיון של 5 שנים לפחות (רצוי בתעשיה הפטרוכימית). נסיון בתכנון צנרת, בציוד ובבעיות כח חום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה אזרחית, מיכשור, חשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרחית.
* **מהנדס חשמל** — לעבודה בשטח של מתקנים תעשייתיים כימיים, במערכות חשמל, זרם חזק, מערכות בקרה ופיקוד. רצוי נסיון בתעשיה של שנה לפחות. ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.
* **מהנדס/הנדסאי מכרזים וחוזים** — לעבודה במסגרת פרוייקטים תעשייתיים כימיים בנושא של הכנת מכרזים וחוזים ובדיקת חשבונות קבלנים. הכישורים הדרושים: נסיון בשטח הנ"ל של 3 שנים לפחות. ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.
* **מהנדס הקמה ראשי** — לעבודות הקמה של מתקנים תעשייתיים כימיים בהיקף גדול. העבודה כוללת ניהול ותיאום עבודות בשטח הקמת המתקנים ב־מקצועות השונים: הנדסה אזרחית, צנרת, מיכלים, מחליפי חום, מכונות, חשמל ובקרה. ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.
* **פקידי אפסנאות/אספקה** — מהות התפקיד: הכנת הזמנות מקומיות ולחו"ל לציוד, חלפים וכימיקלים. התכתבות עם ספקים. הכשורים הדרושים: ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית. בעלי נסיון קודם יועדפו.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 767, חיפה, מיקוד 31000.

דרוש

מנהל מחלקה לעיבוד נתונים אוטומטי בירושלים

תיאור המשרה: תכנון, ארגון ופקוח על כל הפונקציות של מיתקן עב"א בעל היקף רחב; לפקח על פתוח מערכות, תכנות והפעלת מחשב על כל פעילויותיו, נהול מגע שוטף בין מח' עב"א למחלקות אחרות, דיווח להנהלה הבכירה על תכניות עבוד נתונים, פרוייקטים בצוע וכל הכרוך בו: המחלקה מפעילה מחשב משלה.
דרישות: השכלה גבוהה, 3 שנות נסיון לפחות בניהול מח' עב"א או צוות עבוד נתונים, יכולת הסברה ושכנוע, כושר ביטוי בכתב ובע"פ.

תנאים מצויינים למועמד המתאים.

תשובות בצירוף קורות חיים יש להפנות לא יאוחר מיום 31.12.74 לפי הכתובת עבור (612) ת.ד. 20140 תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

בגד עוד [1968] בע"מ

למפעלנו במגדל העמק דרושים:

1. **עובד בתפקיד תכנון הייצור** — בעל נסיון PLANNING בעזרת מחשב עדיף בעל השכלה על־תיכונית.
2. **מתכנת/ת** — בעל/ה נסיון בשפה RPG II

תנאים טובים למתאימים

נא לפנות למנהל כח אדם ת.ד. 16 מגדל העמק, טלפון 065—40631.

למפעל קונפקציה

דרוש (ה)

סוכן(ת) מכירות

(רצוי עם רכב)

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לאפנת ונוס, רח' פיג'וטו 23, תל־אביב, או בטלפון 615766 לקביעת ראיון.

דרושים טכנאי מיזוג אויר

לעבודה קבועה באזור באר־שבע

תנאים טובים לאדם המתאים

לפנות: באר־שבע, ת.ד. 370 או בטלפון 057-77167, 057-78061

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות דרושים:

1. **טכנאי ייצור** — בדיקת שלבי עבודה, שיפור שיטות ומדידות עבודה, תכנון התקני יצור ותאום משימות בפעילויות. טל. 950011.
2. **הנדסאי מכונות / ייצור** — פקוח על ספקי חוץ וטיפול בנושא הקמה ומערכי ייצור. טל. 950795.
3. **טכנאי / שרטט** — 3—4 שנות נסיון, קריאה ו־כתיבה עברית ואנגלית. טל. 950795.

מועמדים מתאימים יפנו לפי הטלפונים הנ"ל

סודיות מובטחת

מפעלי בתים טרומיים בע"מ

שדרות טלפון 051-94521 ת.ד. 12
חולון טלפון 03-841166 ת.ד. 1608

דרושים

קבוצות קבלניות

במקצועות:

טייחים, רצפים, מרכיבי נגרות, חשמלאים

העבודה באזור המרכז

נא לפנות בכתב למנהל כח אדם או טלפונית בשעות היום: 03-841166, בשעות הערב: 03—746260

[E]ISENBERG COMPANY (International)

1. **Requires Accountants**
With good experience in Finance, Industrial Accounting, Budgeting and Costing. Ability to supervise and assume responsibility for service in South East Asia and Israel.
Language Required: English — other languages an asset.

2. **Female English Telex Operator**

Please contact the Personnel Department — Tel. (03) 52455 Ext. 56.
Discretion Assured.

LIFE

תכנון והנדסה תעשייתית לייף בע"מ

דרוש עבור מחלקת התכנון

* **הנדסאי חשמל** — 2—3 שנות נסיון בתכנון מאור וכח לתעשיה
* **שרטט/ת חשמל**

נא לפנות בכתב לת.ד. 1031 חיפה או טלפונית 04—720126 למחלקת כח אדם.

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

מנוסה

ידיעת אנגלית ועברית.

לפנות לת.ד. 7167 תל־אביב עבור „מנהל חשבונות".

לביח"ר „אוליבקס" בפתח־תקוה

דרושים

מפעילי מכונות — העבודה במשמרות.

שוער־שומר — העבודה במשמרות.

נא לפנות ל־903782 בין 8.00 ל־17.00.

למפעל לליטוש אבני חן ברמת־גן

דרושה:

מזכירה מנוסה

הכישורים:

* נסיון מינימום של 3 שנים בניהול משרד באופן עצמאי.
* ידיעה מושלמת בעברית־אנגלית.
* ידיעה בהנהלת חשבונות.

שעות העבודה: 16.00—08.00

תנאי שכר ועבודה טובים!!!

טלפון 720825

סנפרוסט מזון איכות מוקפא

SF SUNFROST

דרושים

* **מנהל חשבונות עצמאי** — בעל נסיון בתעשיה
* **מהנדס אחזקה** — נסיון של שנתיים לפחות בניהול אחזקה במפעל תעשייתי
* **חשמלאי תעשיה** — העבודה במשמרות

— עדיפות לתושבי אשדוד —

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בציון קורות חיים לת.ד. 2223 אשדוד.

לחברה גדולה

דרושים

1. **מנהלי חשבונות מנוסים** (סוג ב' ד') — רצוי בענף הבניה ו/או המלונאות
2. **עובדת מכונה** — להנהח"ש „נשיתל"

מקום העבודה: ראשון־לציון

נא לכתוב לת.ד. 26461 תל־אביב ולציין נסיון קודם. סודיות מובטחת

אוניברסיטת חיפה · ביה"ס לחינוך

בית הספר לחינוך של התנועה הקבוצית, אורנים

דרושים **אסיסטנטים**

לעזרה
1. בהוראת המקצועות: גנטיקה, פיסיולוגיה של צמחים חסרי חוליות.
2. בעבודת שדה וטיפול באוספים.

דרישות משרה מס. 1. בוגר אוניברסיטה
מס. 2. חובב טבע בעל ידע בסיסי בביולוגיה.

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף פרוט תולדות חיים לפי הכתובת: מנהל בית־ברנלין, אורנים, קרית־טבעון.

דרוש

מנהל משרד

עם נסיון אדמיניסטרטיבי והנהלת חשבונות

נא לפנות בכתב עם פרטי חיים, סודיות מובטחת, אל: יעקב סלומון, ליפשיץ ושות' עו"ד, חיפה ת.ד. 303.

קשת נקוי יבש KESHET

דרושה מזכירה

להשוכי פרמיה והנהלת חשבונות

אפשרות גם ל־6 שעות עבודה.

לפנות: „קשת" רח' מנחם יצחק 2 רמת־גן, טלפון: 795141.

מהנדס בנין ומחשב כמויות

לחב' לתאום ופיקוח דרושים:

1. **מהנדס בנין** בעל נסיון לעבודות בהיקף גדול באזור המרכז.
2. **מחשב כמויות** בעל נסיון למשרדנו בחיפה.

טלפונים: 04-88831, 04-81671.

דרוש

לחברת תרופות בינלאומית

תעמלן רפואי

(הגר בירושלים)

לאזור ירושלים

נא לפנות לת.ד. 20087 תל־אביב

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מהסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

טכנאי מעבדה בכיר — במכון לפיסיקה

מכרז מס׳ — 407/74.

תאור התפקיד — בנית מכשור למחקר ופיתוח של מערכות לשאיבת מים.

דרישות התפקיד — ידיעת השפה האנגלית כדי קריאת ספרות מקצועית, השכלה טכנית, בוגר ״ליס ארבערשנדי״ במגמת מכניקה עדינה, נסיון עבודה במכונות מכניקה עדינה של שלוש — חמש שנים, נסיון בקריאת שרטוטים טכניים ותכנון מיכני בהדרכת חוקרים.

דרגה — 4—3 בדירוג טכנאים.

הערה — העובד יועסק עפ״י חוזה מיוחד.

תכניתן — במח׳ מינהל תלמידים

מכרז מס׳ — 461/74.

תאור התפקיד — כתיבת תכניות לעיבודים סטטיסטיים בנושאי מינהל תלמידים ומינהל אקדמי תוך שימוש בקבצים ממוכנים המאורגנים רובם ב־DATA BASE. עזרה לפי הצורך בתכ־נות פרויקטים אחרים במחלקה.

דרישות התפקיד — תואר אקדמי במדעי החברה עדיף בסטטיסטיקה ו/או כלכלה. נסיון של שנתיים לפחות בתכנות במחשב גדול, ידיעת שפות תיכנות: — ״קובול״ ו״פורטרן״.

הערה — התפקיד כרוך בעבודה בשעות לא מקובלות.

דרגה — 2—4 בדירוג מח״ר.

ראש מדור מחסן מרכזי — מח׳ הספקה

מכרז מס׳ — 478/74.

תאור התפקיד — ניהול המחסן המרכזי במח־לקת הספקה. פקוח ונהול משקי של מלאי מחסנים השונים באוניברסיטה באמצעות מע־רכת ממוכנת המפיקה דו״חות עזר, מלאי ירוד, מלאי עודף וכו׳, תאום עם גורמים באוניברסיטה לתכנון ושפור המערכת הממוכנת, תאום עם גורמים מדעיים להרחבת/הקטנת המלאי, נהול צוות עובדים והבטחת רמת שרות נאותה, פקוח על סדרי קבלה, אחסון והנפקת פריטים.

דרישות התפקיד — נסיון בנהול מחסן בעל מספר רב ומגוון של פריטים, תנתן עדיפות לבעל נסיון בנהול של מחסן כימיקלים וציוד מעבדה. נסיון בנהול צוות עובדים גדול. ידע והתמצאות במערכת המופעלת באמצעות מחשב. כושר הבעה בכתב בעל״פ בעברית וידיעת אנגלית או שפה זרה נוספת.

הערה — תנתן עדיפות לבעל השכלה אקדמאית בכלכלה.

דרוג — 10—12 בדירוג האחיד.

המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 17.12.74, ג׳ בטבת תשל״ה, אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 (בציון על המעטפה ״מועמד למשרה מס׳...״ בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש)

הפקולטה לחקלאות ברחובות מודיעה על משרה פנויה של:

טכנאי בכיר — יחידה לציוד בין־מחלקתי

מכרז מס׳ — 485/74.

כישורים נדרשים — הנדסאי או טכנאי אלקטרו־ניקה מוסמך, בוגר בי״ס מקצועי 4 שנתי במגמת אלקטרוניקה; נסיון בהפעלה ואחזקה של מכ־שור אלקטרוני מדעי; ידיעת השפה העברית ויכולת קריאה בשפה האנגלית; יכולת לתת שרות לחוקרים ולקיים קשר עם ספקים. תאור התפקיד — פקוח, הפעלה ואחזקה של מכשור מדעי ואלקטרוני מורכב.

דרגה — 4—3 בדרוג טכנאים.

המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 17.12.74, ג׳ בטבת תשל״ה, אל: מזכירות הפק׳ לחקלאות, ת.ד. 12, רחובות, מיקוד 76100 ולציין על המעטפה ״מועמד למשרה מס׳ 485/74״.

אלביט מחשבים בע״מ

דרושים

בוחן או״ש

לעבודת תכנון וכתיבת הוראות נוהל

מפעילת טלקס

להפעלת טלקס בינלאומי

דרוש נסיון וידיעת השפה האנגלית

שעות העבודה 15.30—19.30

לפנות בצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם, ת.ד. 5390 חיפה, בציון המשרה.

למנן דוד אדום סניף באר־שבע

דרוש מנהל

כישורים: איש מינהל וארגון, ידיעת עברית על בוריה, וידיעה טובה באנגלית, כושר ניהול מו״מ ויחסי ציבור, כושר הבעה בכתב ובע״פ, בעל רשיון נהיגה של שנתיים לפחות, ידע בהגשת עזרה ראשונה (רצוי חובש קרבי).

הדרגה המוצעת: 26—36 נקודות בדרוג האחיד (בהתאם לכישורים).

מגורים בבאר־שבע או־בסביבה.

בהצעות בכתב נא לפנות ת.ד. 26 בארשבע, עד 20.12.74.

״מרכז לחישוב אלקטרוני״ בע״מ
דה׳ החשמונאים 99, תל־אביב
טלפון: 268202

דרושות:

★ **נקבניות** בעלות נסיון

★ **נער/ה** לעבודות עזר משרדיות ושליחויות

לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית בשעות העבודה

לחברת ״המרווה״ סוכנויות והפעלת מכונות אוטומטיות בע״מ

דרושים

טכנאים

להפעלת ולאחזקת מכונות אוטומטיות לשתיה ולמזון

מועמדים רציניים בעלי רקע טכני מתאים מתבקשים להתקשר לטלפון 735856 תל־אביב

עסיס

דרושה לנו

כתבנית מעולה

בשפה העברית

ידיעת הדפסה בשפה האנגלית ותחשב כיתרון.

נא לפנות לת.ד. 175, תל־אביב.

דרוש

עובד סוציאלי מוסמך

למכון להתפתחות הילד — מרכז רפואי ברזילי, אשקלון.

להתקשר טל. 051-3131, מנגנון.

למשרד רואי חשבון בחיפה

דרושים:

בוחן מרכז

בוחנים

מנהל חשבונות

נא לתקשר טלפון 04-662154

סודיות מובטחת!

מעונינים בקבלת עבודות **N. C.**

(קידוח וכירסום)

(כולל כירסום עקומות)

לפנות טלפון 04—511791

לאגודת המים — כפר שמריהו

דרוש

מזכיר־מנהל חשבונות מוסמך

לפנות בכתב לכתובת הנ״ל

דרושה

פקידה כתבנית

לפנות: חברת י. צלה בע״מ, שד׳ רוטשילד 25, תל־אביב

לקבוץ בית קשת

דרוש

מורה לכתה ו׳

לפנות למזכירות בית קשת, ד.נ. גליל תחתון טל. 065-37607-8

לגמ״ש להלבשה גברים ונערות בחיפה

דרוש

בן אדם אחראי

אחראי, בעל נסיון. לפנות ת.ד. 4505 חיפה עבור ״גמ״ש להלבשה״

דרושים

1. מהנדס בנין לעבודות תכנון עם נסיון

2. הנדסאי/ת לקונסטרוקציות בנין עם נסיון

לטלפן 221480 ת״א בין 4—6.

למוסך סוסיתא בת״א

דרושים:

מכונאים מעולים

חשמלאי מעולה

צבעי רכב

תנאים טובים

טלפון 254641

לחברה ליבוא ויצוא בתל־אביב — דרושה

כתבנית

עברית־אנגלית

(ידיעת השפה הגרמנית רצויה, אך לא הכרחית)

לעבודה של חצי יום

נא לפנות לטלפון 266322 בשעות הבוקר

לרשות נירות ערך בירושלים

דרוש

כלכלן

הכשירויות:

1) תואר ב.א. לפחות, בכלכלה ו/או במינהל עסקים;
2) נסיון של שנתיים לפחות ב־עבודה מקצועית בתחום נתוח כספי מיקרו־כלכלי;
3) יכולת בנתוחים מעמיקים;
4) ידיעה נרחבת בכלכלת ישראל;
5) ידיעה מושלמת של הלשון ה־עברית;
6) ידיעה טובה בלשון האנגלית.

תאור המשרה:
המועמד ישמש כעוזר כלכלי של יו״ר הרשות ויטפל גם בבדיקת תש־קיפים, עם דגש על היבטים כלכליים ועסקיים.

הדרגה:
דרגת המועמד שיבחר למשרה תי־קבע בהתאם לכשירויותיו.

המעונינים יפנו בכתב, לקבלת שאלון אישי שיש להחזירו בצרוף תעודות מתאימות, לא יאוחר מיום 22.12.74, לפי הכתובת: רשות נירות ערך, ת.ד. 7450, ירושלים.

Agrian Monsanto

שיבים כימיים ישראליים בע״מ

חברה בת של מונסנטו

למפעלנו בעל טכנולוגיות מתקדמות ומערכות מכשור חדישות

דרוש

מנהל מדור מכשירים

כישורים: נסיון במכשירי בקרה תעשיתיים. מהנדס אלקטרוניקה או בעל השכלה מקבי־לה ● ידיעה טובה בעברית ואנגלית ● כושר ניהול צוות עובדים.

אפשרות לעבודה בתיאור לבאים מחוץ לאשדוד.

— סודיות מובטחת —

נא לפנות בכתב לת.ד. 19 אשדוד.

למוסד בטחוני באיזור המרכז

דרוש

ספרן טכני

לניהול ספריה ומערכת תעוד טכני.

הכשורים הדרושים:

- ✱ נסיון בעבודה בספריה טכנית או בארגון מערכת מידע.
- ✱ ידיעת השפה האנגלית (רצויות שפות נוספות).

● המעונינים יפנו בפרטים אישיים מלאים לת.ד. 33411 ת״א עבור א.ד.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה: —

במכון המתכות הישראלי

הנדסאי חשמל או מכונות

במעבדה לבדיקות ללא הרס וזיהוי, לביצוע בדיקות במעבדה ובשדה, בקרה על הקמת מכונים ...

הכישורים הדרושים: הנדסאי או טכנאי מוכר, ידיעה בסיסית באנגלית להבנת חומר טכני ושרטוטים.

מועמדים מתאימים נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי, ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למו״פ, קרית הטכניון — חיפה — 32000 — עד יום ד׳, 11 בדצמבר 1974, בציון מספר המכרז 150/74.

ל״פרי אור״ בע״מ

דרוש למשרדנו בת״א

שליח

בעל קטנוע / טילון

רציני ומנוסה — לאחר שרות צבאי

— תנאים טובים —

נא לפנות טלפונית:

251261 (ליהודה).

כור בימיה בע״מ

אנו עומדים עתה בפני ביצוע תכניות פיתוח גדולות שלהגשמתן דרושים לנו:

✱ **מהנדסי כימיה בכירים**

✱ **מהנדסי מכונות בכירים**

אשר ישתלבו במחלקות להנדסת תהליך, הנדסת פרויקט והקמה.

מועמדים, בעלי 5 שנות נסיון מקצועי לפחות, מתבקשים לפנות אלינו כדי לדון בהעסקתם בתפקיד מתאים.

נוסף לכך דרושים לנו:

✱ **מהנדסי כימיה**

בעלי 3 שנות נסיון לפחות בהנדסת תהליך, לעבודה בביצוע תכנון עבור תהליכים אשר פותחו באגף מחקר ופיתוח שלנו.

✱ **מהנדסי כימיה ו/או מהנדסי מכונות**

בעלי 3 שנות נסיון לפחות בהנדסת פרויקט, לעבודה במסגרת ביצוע פרויקטים חדשים.

✱ **מהנדס חשמל**

בעל 3 עד 5 שנות נסיון לפחות, לטיפול בנושאי חשמל בבוחנים, לביצוע פרויקטים.

✱ **מהנדס אזרחי/בנין**

בעל 3 עד 5 שנות נסיון לפחות, לטיפול בנושאי הנדסה אזרחית ובנין בבוחנים, לביצוע פרויקטים.

✱ **מהנדס מכונות**

בעל 3 שנות נסיון לפחות בתכנון, לניהול משרדי התכנון והשרטוט של אגף ההנדסה.

אם אתה עונה לדרישותינו, אנו מזמינים אותך להיות שותף (בתנאים טובים, כמובן) לאתגרים העומדים בפנינו.

מקום העבודה: באר־שבע

סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ובציון נסיון קודם למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 באר־שבע 84100.

לעבודה מעניינת בירושלים

דרושים

דוברי רוסית

העונים לדרישות הבאות:

- ✱ ותיקים המעורים היטב בחיי הארץ עד גיל 40.
- ✱ בעלי השכלה גבוהה או גבוהה חלקית.
- ✱ שליטה מוחלטת בעברית, שפות נוספות רצויות.

העבודה במשרה מלאה, קבלת קביעות בתום תקופת נסיון.

המעונינים: מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 8249 ירושלים בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.

— רק פונים מתאימים ייענו —

למפעל מבוסס באזור תל־אביב

דרושים:

★ **כלכלן או סטטיסטיקאי**

— לתפקיד ביחידת מחשב, דוחות, תכניות עבודה, ניתוחי כדאיות, נתוח התקדמות פרויקטים.

★ **פיזיקאי**

— לעבודה בתחום רכיבים אלקטרומגנטים למערכת סרוו.

כישורים נדרשים:

בוגר בית־ספר מקצועי.
ידע בשיטות ניסוי ובדיקה.

● המעונינים יפנו טלפונית 757211 לקביעת ראיון למחלקת כח־אדם, או בצרוף קורות חיים לת.ד. 75 יהוד, מיקוד 56100.

מנהל חשבונות

סוג 1, 2.

עם נסיון של שנה אחת לפחות

עדיפות תינתן לבעל נסיון גבוה יותר.

מפעל גדול באזור חיפה מציע עבודה טובה ומעניינת ותנאי שכר טובים.

נא לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 1371 חיפה מיקוד 31000.

LIFE

דרוש

פקיד לעריכת משכורות

עד 200 איש

פרטים נא לפנות טל. 055—92361 או בכתב לת.ד. 80 גדרה

למפעל תעשייתי בתל־אביב

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

בעל כישורי מינהל ונסיון

לפנות ת. ד. 182 תל־אביב

ללשכה המשפטית של מוסד ציבורי גדול

דרושים מתמחים

לקבלת פרטים נא להתקשר לטלפון 580—210.

هكذا عن الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · טוכנים • • •

מקור שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

- מנהל חברת תעשיתית — נסיון רב בניהול
- מנהל מפעל מתכת — איזור פתח
- מנהל מפעל מתכת מוקבה — מהנדס
- מנהל אגף כספים — לחברה ציבורית גדולה
- ראש אגף כח־אדם ומינהל — לחברה גדולה
- מהנדס מכונות / ייצור מנוסה — לחברה תעשיתית
- מ/מנהל יבוא — לחברה מסחרית
- עוזר מנהל מפעל — טכנאי מנוסה

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

לבית חרושת לביסקויטים

דרוש:

קונדיטור (מייסטר)

למשרה מלאה או חלקית

תיאור התפקיד:
הכנת רצפטורות לייצור תעשייתי של דברי מאפה קטנים, מתוקים ומלוחים (עוגיות וכדומה), פיתוח מוצרים חדשים ושיפור מוצרים קיימים.

הכישורים הדרושים:
— נסיון ממושך כקונדיטור בארץ או בחו"ל
— כושר פיתוח עצמי של מוצרים חדשים והתאמתם לייצור התעשייתי
— הכרת חומרי הגלם וסוגי בצק שונים.

מועמדים מתאימים יפנו בכתביד בצרוף תולדות־חיים, נסיון קודם ותנאים מבוקשים לת.ד. 2436 תל־אביב, עבור „קונדיטור".

— סודיות מובטחת —

לחברה גדולה בתל־אביב

דרוש

מזכיר חברה

שירכז תפקידים מינהליים שונים הנוגעים לפעילות השוטפת של החברה. גיל 30—35 שנה. השכלה גבוהה בכלכלה או במשפטים. נסיון אדמיניסטרטיבי קודם רצוי גם בניהול כח אדם.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב עם פירוט נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 1049 תל־אביב עבור „מזכיר חברה".

רבלון (ישראל) בע"מ

דרוש באשדוד

מנהל חשבונות

* בעל נסיון
* ידיעת השפות אנגלית ועברית

*

לפנות בטלפון 055-21411 למנהל כח אדם

למפעל כימי באזור חיפה

דרוש

מהנדס בימאי

בעל נסיון, לניהול והפעלת מתקן לכימיה אורגנית.

תנאים טובים

לפנות בכתב לת.ד. 1833 חיפה

— סודיות מובטחת —

חברת החשמל לישראל בע"מ

לאגף מערכות מידע ומחשבים בחיפה

דרוש:

מתכנן / מתכנת

לריכוז התיעוד, עריכה, דוקומנטציה ומעקב של הפרויקטים במחלקה לתכנון־השכלת תיכונית (רצוי גבוהה).

המעוניינים יפנו בכתב למחלקת כח־אדם, המה"ר ת.ד. 10 חיפה.

ל„אסיא" מעבדות כימיות בע"מ

דרושים

1. לחטיבה כימית דרוש

מנהל טכני

הכישורים: בעל תואר אקדמאי בהנדסת מכונות או הנדסה כימית, נסיון מעשי בניהול טכני. נסיון מעשי בתכנון ויישום פרויקטים, כושר הבעה טוב בכתב ובע"פ, בעברית ובאנגלית. תיקרת גיל 45.
אנו מציעים משרה אחראית עם סמכויות נרחבות, אתגר להצטרף לצוות בכיר שהתפקיד לקדם ולבסס מערך תעשייתי דינמי.
תנאים טובים, סודיות מובטחת.

2. למשרד הטכני של החברה דרוש

מהנדס מכונות

לתפקידי תכנון פרוייקטים ומעקב אחר ביצועם. ידיעת השפות אנגלית ו/או גרמנית רצויה.

*

המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 1423 ת"א, למנהל כח אדם.

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

למפעלנו בחדרה — דרושה

כתבנית אנגלית

בעלת נסיון
רצוי ידיעת השפה העברית

נא לפנות אל מח' כח אדם, ת.ד. 142 חדרה, 38100.

ניר מעולה לכל מטרה

להלנה רובינשטיין, מגדל העמק

דרושים:

1. **תמחירן**
עם ידע בהנהלת חשבונות, בעל שליטה בעברית וידע באנגלית.

2. **בוגר תיכון**
שיוכשר לנושא תיכנות והפעלת מחשב.

3. **מתכנת מתחיל**
בעל שליטה באנגלית.

*

מגורים בסביבה הכרחיים.
לפנות בכתב למר מ. חייט ת.ד. מגדל העמק

למפעל לפרסומים מדעיים לתעשיה בירושלים

דרוש(ה) אחראי(ת)

למחלקת מונוטייפ

והכנה לדפוס מולטיליט

הכשורים: נסיון של מספר שנים בהכנה לדפוס, כושר ארגון וניהול צוות עובדים, ידיעת רוסית ואנגלית רצויה.

תנאים טובים למועמד המתאים

פניות בכתב יד, תוך ציון קורות חיים ונסיון לת.ד. 557 ירושלים, עבור „אחראי".

— סודיות מובטחת —

למשרד מהנדסים

דרוש **טכנאי בנין**

לפיקוח על הנחת צנרת תת־קרקעית במרכז הארץ.
בעל נסיון מעל 5 שנים, גיל 35—30.
נא להתקשר טל. 242115.

למפעל אלקטרוניקה העוסק בהרכבות ובתת־הרכבות

דרוש

טכנאי אחזקה בכיר

עם ידע במכונות אוטומטיות וחצי אוטומטיות.
בעל נסיון של 3 שנים לפחות.
לאיש המתאים תנאים טובים.

לפנות טלפונית לפילוס, מהנדס אולטמן, טל. 36231, 265841 ת"א

לחברה גדולה ומבוססת באזור תל־אביב

דרושים:

מנתחי מערכות

בעלי נסיון בתכנון, הקמת מערכות, עיבוד נתונים מנושאי ייצור:

* מערכות פיקוח ייצור: תכנון ה־Scheduling, העמסה, מעקב, ייצור והזמנות.
* מערכות הנדסת ייצור: מבנה המוצר, שרטוטים, מידע הנדסי, ניירת ייצור.

עדיפות לבעלי נסיון במחשבים גדולים, קבצי Data Base On Line, גישה ישירה, תקשורת, שמוש בשפת Cobol.

המועמדים יעסקו כמנתחי מערכות עצמאיים, בתכנון והקמה של מערכות ניהול ייצור, משולבות בפרויקטים תעשייתיים.

תוכניתנים

בעלי נסיון של 5 שנים לפחות, בנושאי שכר וכח־אדם (ידיעת שפת Cobol הכרחית).
המועמדים המתאימים ישתלבו בצוות שיעסוק בפתוח ויישום מערכת שכר רבת היקף שתופעל על מחשב גדול.

לקבלת פרטים נוספים נא לפנות אל: ת.ד. 9050 ת"א.

נתיבי נפט בע"מ

דרוש לעבודה בסיני

מנהל אגף משק

תקציבים ובקרה

כישורים נדרשים:

* ידע בהנהלת חשבונות והנהלת תקציבים ותמחיר.
* נסיון בבצוע מעקב תקציבי.
* נסיון בארגון וניהול צוות מקצועי.
* בקיאות בתהליכי אספקה, עיתוד מלאי והפעלת מחסנים בקנה מידה רחב.
* בקיאות באפסנאות טכנית.
* ידע בטכניקות ארגון ונהול מלאי באמצעות מחשב.
* ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

עדיפות תינתן לקצין צה"ל בדרגת סא"ל.
בעל רקע טכני ומקצועי מתאים.

תנאים מצוינים למועמד המתאים.

על המועמדים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 20072 תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:
בפקולטה להנדסת מכונות

עוזר למינהל

הכשירויות הדרושות: השכלה אקדמית, רצוי בכלכלה, או השכלה על־תיכונית (במוסד מתאים או בצורת קורסים) בתחומים הקשורים במינהל ובתקציבים; נסיון בארגון ובניהול מערכת כספים והפעלת סגל מינהלי, בכפיפות ישירה לדיקן הפקולטה; כושר הבעה בע"פ, נסיון בעריכת מסמכים; ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה באנגלית.
מספר המשרה: מכ.ה/46.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומספר המשרה, עד יום 20.12.74, אל אגף כח אדם, הטכניון, קרית־הטכניון, חיפה. מיקוד: 32 000.

מרכז לחשוב אלקטרוני בע"מ

רח' החשמונאים 99 תל אביב טל. 268202

דרושות

מועמדות לקורס

נקבנות I.B.M.

חינם

למועמדות שתימצאנה מתאימות מובטחת עבודה בשכר מינימום בזמן הלימוד.

לקביעת ראיון נא להתקשר בשעות העבודה.

לחברה ציבורית גדולה

דרושה מזכירה

ללשכת המנכ"ל

ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה הכרחית.

על המעונינות לפנות טלפון 58221 לציפי.

יבנה

תעשית בנינים בע"מ

דרושים

בחורים לעבודה

בצוותות הרכבה

למיבנים טרומיים

ומתועשים

מקום העבודה: איזור המרכז

לחסרי נסיון תינתן אפשרות לימוד תוך מהלך העבודה.

על המעונינים לפנות טלפונית ליבנה תעשית בנינים בע"מ, טלפון 733638/9, 721343 לשם קביעת ראיון בימים א', ב', ד', ה' בין השעות 8.00—18.00, בימים ג'—ו' בין השעות 8.00—13.00

לחברת אלקטרוניקה בצפון תל־אביב

דרושה:

מנהלת חשבונות

לתפקיד: עזרה למנהל החשבונות הראשי.

הכישורים: סוג ג', אחראית, רצינית ובעלת נסיון של שנתיים — לפחות

— יום עבודה רצוף
— תנאים טובים ואפשרויות קידום למתאימה
— אוירה נעימה

נא לפנות בכתב בפרוט נסיון קודם לת.ד. 30580 תל־אביב, עבור מס' 6498.

סודיות מובטחת.

התעשיה האוירית לישראל בע"מ / רמטה

דרושים

1. **מבקרים לעיבוד שבבי**
מכניקה עדינה

2. **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
בעל מקצוע מעולה

בפרטים נא לפנות טלפון 055-92361 או בכתב לת.ד. 80 גדרה

למפעל אלקטרוניקה בת"א

דרושים

★ **עובדות ייצור אלקטרוניקה**
בעלות נסיון בעבודות חיווט והלחמה

★ **נערים**
לעבודה, כעוזרי טכנאים ומסגרים.

תנאים מצויינים למתאימים

★

לפנות בכתב לת.ד. 16284 תל־אביב, עבור „מפעל אלקטרוניקה".

למפעל גדול בשטח המזון

דרוש

איש מכירות

לאזור הצפון

הכישורים: ✱ נסיון של 3 שנים במכירות בשטח המזון. ✱ גיל 25—35. ✱ רשיון נהיגה ג'. ✱ מקום מגורים חיפה. ✱ רכב פרטי.

בפרטים מלאים נא לפנות לת.ד. 7095 ת"א, עבור מס' 98.

למוקד, מכשירים מדויקים בע"מ

חלוצי התעשיה 27 מפרץ חיפה
טלפונים 729747, 725847

דרושים

1. **כרסמים** לעבודות מדויקות
2. **חרטים**

תנאים טובים למועמדים המתאימים

תדיראן

דרושים:

1. **רואה חשבון צעיר**
לתפקיד ניהולי בכיר בעל נסיון בעבודה עם מחשב

2. **הנדסאי מחשבים**
לתכנון לוגי, תכנון layout תכנון בדיקים ומעגלי LSI. העבודה כרוכה בתפעול ותחזוקה של מערכת מחשב לעבוד נתונים גרפיים

3. **מכונאי אחזקה**
אחזקה מונעת של ציוד לעבוד שבבי, צבי, מכבשים ומכונות פלסטיק, יציקות לחץ, אינסטלציה וחשמל. רצוי בוגר בי"ס מקצועי

4. **רתך ארגון**
רתך עצמאי בארגון (אלומיניום ונירוסטה) (אין דרישות מיוחדות להשכלה)

5. **מסגר מכני**
בניית מתקנים ומכשירים מכניים בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונות או מכניקת עדינה

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב (מחלקת כח־אדם) בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי

סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי באיזור חיפה

דרושים

* **טכנאי**
* **הנדסאי**

לתכנון מערכות פקוד וניהול צוות עובדים. רצוי בעלי ידע במערכות חשמל תעשייתיות.

השכר ייקבע בהתאם לכישורים.

על המעונינים נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 437 חיפה.

סודיות מובטחת

ל„אסיא" מעבדות כימיות בע"מ

דרושים

1. **מכונאי או הנדסאי כימי**
לעבודה בפיתוח תהליכים וביצור תרופות, רצוי עם נסיון קודם. ידיעת אנגלית טכנית. העבודה בשני משמרות.

2. **מכונאי ייצור מוסמך**
בוגר קורס מתאים למחלקת הנדסת ייצור של המפעל

3. **פקידה מתחילה**
למשרה מלאה, לעבודה במחסן חמרי גלם (ניהול כרטסת). דרושה ידיעה טובה אותיות לטיניות.

*

נא לפנות טלפונית 915021, או בכתב בצרוף קורות אל ת.ד. 1423 תל־אביב, אל מנהל המחסן

דרושים

✱ **מהנדס ביצוע**
למערכות אינסטלציה סניטרית והסקה
בעל נסיון של 5 שנים לפחות

✱ **שרטט צנרת**
בעל נסיון של שנה לפחות
לפנות: חרות בע"מ
דרך יפו־ת"א 7
המחלקה הטכנית טל. 56044.

חרות

למגן דוד אדום בישראל

דרוש

מנהל חשבונות

המתמצא בניהול ספרים

הדרגה תקבע בהתאם לכישורים.

*

המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 9240 תל־אביב